DAN PSATTA

T E A T R U

COMEDIA TRAGICĂ

VOLUMUL 1

Editura ANAMAROL, 2007

C U P R I N S :

I. RUINA ..... pag 3

II. CHEIUL FERICIRII 35

III. PALATUL..... 70

IV. EROUL 110

V. ÎMPĂRATUL JUCĂRIILOR 142

VI. PROTECŢIE 173

VII. COLOCATARII 206

VIII. CENACLUL..... 244

*** REZUMATUL PIESELOR 280

DRAME DIN TRECUT

RUINA

Tragicomedie în trei acte

1985

Colegului meu D.V. care si-a pierdut fata.
Bunicului meu, venit din Macedonia.

PERSONAJE:

Dan Slavnic (Bătrînul).....56 ani

Fana (soţia lui) .....48 ani

Bunica (mama lui) .....76 ani

Maria (Mar, fata lui) .....21 ani

Radu Stan (omul matur) .....44 ani

Copiii (Nina, Mircea, Valentin) .....7,9,12 ani

Cezar Boiu (inginer) .....39 ani

Yvonne (soţia lui) .....36 ani

Dumitru Duţu (tînăr învăţător) .....24 ani

Străinul (Kurt Schlondorf) .....27 ani

ACTUL I

Spre un posibil an 2000 ...

Ruinele unui oraş delabrat. Murdărie. Resturi de cârpe atârnă în colţuri de foste fereşti, pe foste bătătoare. Scena reprezintă aglomerări de ruine, blocuri jegoase, gunoaie, printre care sunt cotloane, spaţii în care stau oameni întinşi, aşezaţi, ghemuiţti, tolăniţi, dar nu în picioare. Scena trebuie să se prelungească în fundalul pictat. Pretutindeni acelaşi peisaj dezolant. Din loc în loc, steaguri. Oraşul are un zid de incintă. Trece un timp în care spectatorul are răgazul să se familiarizeze cu scena. Pe o poartă a oraşului, deschisă, intră un om. Un drum ocoleşte ruina, zidul împrejmuitor. In rest sunt numai cărări printre maldăre de moloz. Omul e tânăr, vioi, îmbrăcat curat, cu alură sportivă... Colindă lumea. Se uită cu oarecare curiozitate la peisajul surprinzător. Ii examinează cu îngrijorare pe localnicii care tac. Unul dintre aceştia, mai bătrân, fumează pipă. Lui i se adresează călătorul.

SCENA I

Dan Slavnic, Kurt Schlondorf, Radu Stan.

KURT (cu un puternic accent german) : Bună ziua...
SLAVNIC: ..... (scoate un mormăit) ....
KURT (binevoitor): E o zi frumoasă... am să mă odihnesc puţin lângă dumneavoastră
SLAVNIC ..... dă din umeri

Pauză lungă

Kurt: Ştiţi ? Imi plac locurile astea... Din câte locuri din lume am străbătut, nicăieri nu am văzut atâta frumuseţe bucolică... Oamenii de aicea trebuie să fie foarte fericiţi.
SLAVNIC (trage din pipă, se adresează lui Radu Stan): Vezi ceva ?
STAN (un om în puterea vârstei, răspunde după o pauză): ....Nimica...
KURT: Fiţi fără grijă, nu e nimeni pe drum. Aşteptaţi pe cineva? Totul mi s-a părut foarte pustiu. Atâta linişte !... Mai încolo râul se lăţeşte.... Dece nu vă scăldaţi puţin? Mi se pare că aţi avea nevoie.
SLAVNIC (mahmur, după o pauză): Vezi-ţi de treaba dumitale! Poţi pleca, băiete, poţi pleca... (Nu-i trage bine pipa....o tot îndeasă, s-a stins. Incearcă să o aprindă din nou. Chibritul e putred şi umed... nu se aprinde, se rupe. Tânărul îi oferă un chibrit care arde frumos. Bătrânul se uită cu încântare la el, apoi îşi aprinde pipa. Trage un fum, mormăie): Mulţumesc !
KURT (vesel pentrucă a stabilit un contact): Aşa o zi frumoasă nu am mai avut în toată călătoria mea... Umblu de o lună !... Am coborît de sus, din munţi, dela zăpadă.

Am trecut prin păduri minunate, pline de păsări care cântau. Mai la vale, păşuni întinse. Zonă foarte bună, aţi putea creşte acolo multe vaci. Şi marea ! De acolo de sus se vedea marea şi râul curgând larg către mare. Delta trebuie să fie plină de peşti! Acolo sus mi-aş clădi o cabană... M-aş duce la vânătoare şi la pescuit.
SLAVNIC (desamăgit) Pleacă ! Pleacă băiete, **poţi** pleca.. (adresându-se tovarăşului său): Nu sunt... Nu se vede nimic ! Niciodată nu sunt. Poţi să ştii ?... Aşteptăm.
KURT (continuă să fie sub impresia a ceeace a văzut): Cum se chiamă poiana aceea mare, care are în mijloc un mare stejar ?
SLAVNIC (enervat): Care poiană ?!
KURT: Poiana dela marginea pădurii dinspre nord-vest. Acolo mi-aş face cabana. Piatră de construcţie şi bârne sunt din belşug. E şi un lac acolo. Pădurea trebuie să fie plină de animale. Mi-ar place să văd iarna ciutele şi cerbii venind după fân.... Lupi aveţi ?
SLAVNIC: Sînt.
Kurt: Mulţi ?
SLAVNIC: Câţi vrei, băiete, câţi vrei !...
KURT (entuziasmat): Formidabil !.. Ştiţi ce am mai văzut de acolo, de sus, dincolo de lanurile de grâu imense din spatele oraşului vostru? Marele port ! Trenuri şi vapoare plecau, unul după altul, tot timpul trenuri şi vapoare plecau.. Dar, lucru foarte curios, nu vedeam vapoare venind. Marea era albastră şi liniştită, portul forfotea... Şi tot timpul vapoare plecau. Cam câţi kilometri să fie până în port ?
SLAVNIC: ..... nu răspunde
KURT: Nu cred să mai am timp să ajung. Aveţi dreptate să nu plecaţi. Am să rămân în seara asta cu voi.
SLAVNIC (sfătos): Ascultă, băiete, este timpul să pleci. Te-ai odihnit destul. Când eşti obosit şi te aşezi, şi stai, nu mai poţi ca să pleci, ţi se îngreuiază picioarele, prinzi rădăcini. Pleacă !... E timpul să pleci.
KURT (hotărât): Am un sac de dormit... Am să rămân în seara asta cu voi.
SLAVNIC: Cum pofteşti!.. (adresându-se lui Radu Stan): Au încărcat oamenii tăi astăzi vagoanele ?
STAN (plictisit): Două.
KURT: Dar voi de unde veniţi, unde vă duceţi ?
SLAVNIC: Nu e bine, o să dăm de bucluc.
STAN: Oamenii nu mai vor să muncească.
SLAVNIC (misterios): EI !... nu au să fie mulţumiţi (accentuează pe Ei). Ai să vezi că o să dăm de bucluc.
KURT: Sunteţi de pe aici ?
STAN (nervos): Ascultă domnule, dar dumneata cum de ai putut ajunge până aici ?
KURT: Kurt mă chiamă... Kurt Schlondorf... Am venit pe şoseaua care coboară din munte.
STAN (brutal): Asta am văzut noi. Dar cum de ai putut pătrunde aici! Ai acte în regulă !?
KURT: Desigur .

STAN: Şi nu te-a întrebat nimeni nimic, când ai pătruns pe teritoriul ăsta ?
KURT: Cine să mă întrebe ?
STAN (gânditor): Nimeni nu te-a oprit, nu te-a desbrăcat ? Nu te-a căutat nimeni în buzunare, în gură, în pantaloni ?...
KURT (parţial mirat): Dece să mă caute !?
STAN: Dacă nu ai aur !
KURT: Nu.
STAN: Nu ţi-a desfăcut nimeni rucksacul după arme sau cărţi ?
KURT: Nimeni.
STAN (repede): Şi nu ai arme sau cărţi ?...
KURT: Un ghid şi o Biblie.
STAN: Arată !

Tânărul desface rucksacul şi omul se uită în el. Răscolind, găseşte o pâine şi un sandwich făcut pachet. Ia pâinea şi ar vrea să o duc la gură, să muşte. Se opreşte. O înşfacă şi o bagă în buzunarul lui larg.

STAN: Adu asta ! Se confiscă (Ii ia Biblia şi o bagă şi pe ea în buzunar). S-ar putea spune că ai venit să ne-o citeşti.
KURT (mirat): Cine să spună ?
SLAVNIC: Lasă-l, Radule, se face seară. Cred că e timpul să vorbeşti. Adună oamenii ...
STAN (încurcat): Nu ştiu dacă e bine să vorbim de faţă cu el. Sunt lucruri importante pe care le avem de spus..
KURT: Aşadar, voi sunteţi de aici... Ce ciudat ! Eu credeam că oraşul a fost părăsit de mult, pentru vreo molimă. Unde locuiţi ?

Radu Stan nu-i dă atenţie. Face semn mulţimii, femei şi copii, rudele lor de fapt şi câtorva muncitori jegăriţi, să se apropie. Ei se strâng încet în semicerc.

SCENA II-a
Aceiaşi plus Maria, Dumitru şi restul personajelor (mineri)

STAN (în picioare): Tovarăşi !.. (vorbeşte tare ca să fie auzit, parcă nu de către cei prezenţi, ci de altcineva, care este nevăzut. Pare că se ascultă singur. Deaceea vorbeşte rar, cu pauze lungi) Ne-am adunat aici... cum ne e obiceiul!... A devenit o tradiţie la noi ... ca să ne reunim... pentru a mulţumi încă odată... din inimă... Partidului ! pentru politica lui înţeleaptă,... pentru viaţa îmbelşugată pe care o trăim. .....Noi suntem armata Comandantului suprem, şi nu vom precupeţi niciun efort ... pentru a îndeplini... neabătut, ...directivele partidului. El este speranţa noastră de viitor, chezăşia... măreţelor noastre realizări.... (continuă astfel să dea din gură, dar acţiunea trece în planul doi)
KURT (se adresează bătrânului): Ce spune omul ăsta ? E nebun ? Mie nu mi se pare deloc că duceţi o viaţă îmbelşugată.
STAN (continuă): Suntem constructorii viitorului fericit !... Acţionînd... în spiritul documentelor... Congresului XX al Partidului,... cu înaltă răspundere revoluţionară,...ne-am realizat, în cele mai bune condiţiuni... sarcinile de plan !....

Puternic mobilizaţi.... de preţioasele indicaţii pe care le-am căpătat... din magistrala cuvântare a Secretarului general,... ne angajăm ...să asigurăm în continuare ordinea şi disciplina, ...pentru ca producţia de cărbune – sarcină prioritară – să se realizeze în ritm susţinut..... Trăiască partidul Fratricid Popular !.... Trăiască marele nostru Conducător !.. Trăiască iubita noastră armată populară, apărătoarea cuceririlor noastre revoluţionare !...

Toată adunarea scandează în cor
..... P F P....PFP ....PFP....
Dar deodată strigătele se sting.

STAN (îngrijorat, către bătrân): Ce e ? Ce s-a întîmplat ? Dece nu se mai strigă ?
SLAVNIC: Cred că i s-a făcut rău bătrînei, nu e obişnuită să stea în picioare.

Toţi s-au adunat în jurul femeii. Au întins-o pe o piatră. Străinul se duce şi el să vadă ce se întâmplă. O tânără, fata lui Slavnic, Maria, îngrijeşte de bunica ei, încearcă să o reanime. A adus o sticlă cu apă, îi pune comprese pe frunte.

MARIA: Bunico ! Bunico, revino-ţi ! (o bate pe obraji) Nu vreau să moară... Nu vreau să moară aşa ! Bunico, deschide ochii !... Te rog... Cum te simţi ? Ţi-e mai bine ? A bătut-o soarele prea tare azi. Tată, chiamă doctorul... Moare ! Nu vezi cât îi e de rău ?
SLAVNIC: Azi doctorii nu se mai ocupă de oamenii bătrâni, Mar dragă, nu mai au medicamente şi pentru ei...
DUMITRU (tânărul învăţător care o iubeşte pe Maria): Să mă duc, totuşi, să încerc să-l chem eu. Am să-i spun că i s-a făcut rău mamei.
KURT (se uită la bătrînă, o examinează atent): Femeia asta pare nemâncată ! Este prea slabă, nu vedeţi ? Nu se poate ţine pe picioare din cauza slăbiciunii.... Ţine bunico, ia sandwichul meu.

Kurt îi dă să mănânce. Bătrâna se ridică deodată cu ochii mari, ia sandwichul şi înfulecă grăbit, se înnecă.

MARIA: Se înnecă ! Bea puţină apă, bunico ...

Toţi se uită morocănoşi la femeie cum înfulecă. Parcă s-a mai potolit. Mănâncă mai încet.

SLAVNIC: Acuma, gata. Şedinţa s-a terminat. Mergeţi la casele voastre, oameni buni. Ne vom pregăti de culcare.

Adunarea se sparge. Murmur general. Comentarii. Chiar râsete.

SCENA III-a
Cezar Boiu, Yvonne

Oamenii se retrag şi se pregătesc de culcare. Cei mai mulţi preferă să rămână afară. Se face seară. Cezar Boiu şi soţia lui, Yvonne, discută în colţul lor. Spre deosebire de alţii, care dorm tolăniţi, ei mai au totuşi două pliante care se transformă în paturi. La cap, un fel de noptieră comună, pe care sunt o lumânare –o aprind- ziare, nişte foi de hârtie şi cărţi: familie de intelectuali.

YVONNE: L-ai auzit pe Stan ce tare vorbea ?... Credea că îl aud Ei !... Nu-l aude nimeni... Se aude singur. Mie îmi e aşa de silă, că nu mai pot asculta. Mi se revoltă timpanele la fiecare vibraţie, mi se întoarce stomacul pe dos...ca un ciorap. Şi, zi de zi, seară de seară, la fel ! Dacă din asta ar fi ieşit ceva bun, trebuia să se vadă. Azi nu a mai fost aproape nimic de mâncare la cantină. O bucată de pâine neagră ca pământul şi o ciorbă de zarzavat. Au spus că ne dau mâine mai mult. Voi aţi avut ?
BOIU: Nu ! Simt că înnebunesc. Mă doare stomacul de foame. Nu putem munci în starea asta de spirit. M-am învârtit toată ziua prin mină, ca un urs la grădina zoologică. De fapt nu mai avem ce extrage. Nu mai este cărbune. Oamenii sapă cât pot, şi scot piatră. Şi, crede-mă, se sapă greu, pericolul e maxim. Instalaţiile automate şi pickamerele nu mai funcţionează de mult. Astăzi am trimis în port două vagoane întregi de steril. Cu cărbunele care era acolo, nu puteai încălzi nici măcar o sobă, dar mite o termocentrală. Mă mir că ni le mai primesc. Nu controlează nimeni, cine să mai aibă răbdarea să controleze? Se bagă piatră în termocentrale şi se strică cuptoarele.
YVONNE: Bine că au stabilit că a fost îndeplinit planul ! Dacă au acceptat că s-a realizat planul, nu vom primi sancţiuni.
BOIU: Nu e sigur. Actele încă nu s-au întors. Slavnic şi Stan tremură şi ei. Crezi poate că lor le e bine ?
YVONNE: Lasă-i că se descurcă. De unde au să crească trei copii ? Dacă astea mai sunt vremuri când să te înmulţeşti ca iepurii, atuncea noi suntem nişte depravaţi ! Copiii trebuiesc hrăniţi cu ceva. Noi nu avem copii, şi abia ne mai ţinem pe picioare. Şi casa care li s-a dat !? E singura întreagă din oraş. Acuma l-au luat la ei şi pe străin. Cine ştie ce au căpătat dela el ! Mă mir că au curajul... Dacă află Ei... nu le va fi deloc bine. Li se pot pune unele întrebări: de unde vine, ce legături are... Dacă face cumva spionaj ? Ferească Dumnezeu ! Noi să ne ţinem deoparte. Lasă-i pe ei să se descurce cu el. Spele-se pe cap ! Să vedem ce vor răspunde cînd vor fi întrebaţi.
BOIU: Ba eu vreau să iau contact cu băiatul ăsta. Poate aşa mai aflăm şi noi noutăţi despre lume. Suntem complet izolaţi. La radioul pe care îl avem nu se spune nimic. Din foaia asta (arată ziarul) ce să citeşti ? Discursurile marelui Conducător ! Lozinci, dogme, ordine... apologia puterii, minciuni despre progresele economiei româneşti. Nu ştim nimic... Poate se pregăteşte ceva ! Şi, la urma urmei, cine ştie, poate că într-o zi vom putea ieşi de aici, vom putea şi noi merge să vedem lumea.. Ar fi bine să avem acolo pe cineva binevoitor, care să ne primească...
YVONNE (speriată): Să nu faci una ca asta ! Ascultă, ne nenoroceşti ! Omul ăsta este sigur urmărit. Dacă nu cumva a fost trimis de Ei, ca să afle ce gândim...Nu mai putem ieşi de aici. Nu avem nici o şansă, suntem înconjuraţi. Nimeni nu poate scăpa. Şi apoi, cine să aibă nevoie de noi !? Dacă nu ar fi zidul, ar fugi de aicea sute de mii, milioane de disperaţi. In ziua aceea străinii ar pune mitralierele pe noi, nu ar tolera aşa o invazie. Am ajuns mai răi, mai sălbateci decât tătarii şi hunii, mai sălbateci şi mai nemâncaţi. Am roade totul ca lăcustele pe unde am ajunge. Nimeni nu ne mai poate primi.
BOIU (face o criză de nervi): Dar eu vreau să stau de vorbă cu omul ăsta ! Vreau să mai schimb o vorbă cu un om inteligent, liber... De vorbele noastre sunt sătul!... Sunt

sătul de vorbele tale,.. sunt sătul de vorbele mele,.. sunt sătul de lamentarea noastră continuă. Vreau să aud o voce de Om. (scandează) Vreau să aud o voce de om ! Mă sufoc, nu mai pot trăi aşa. Vreau să ştiu! Vreau să ştiu ce mai fac alţi oameni în lume. Am putea face şi noi la fel, dacă este mai bine. Astăzi nici măcar nu mai ştim ce este bine sau rău.

YVONNE: Ssst ! Nu striga... Te aud vecinii ! Taci... te aud...

BOIU: Nu mai pot... Vreau să aud o voce de om.

YVONNE: Taci, taci dragul meu (plânge, se duce lângă el, îl mângâie) Taci... Faci cum vrei tu. Mâine de dimineaţă ai să-i vorbeşti. O să-l aducem la noi... dacă vrei... Ne vom descurca...

BOIU: Da... da... Poate că ai dreptate (se linişteşte). Trebuie să mai răbdăm... Ai dreptate, trebuie să supravieţuim... Vom fi prudenţi... (se sărută, plâng amândoi, sting lumânarea şi reflectoarele se sting pe colţul lor). Poate că e bine să mai răbdăm... Ne avem pe noi !.. Asta e important.

SCENA IV
Kurt, Nina, Mircea şi Valentin

In lumina slabă a lunii apar printre grămezile de moloz umbre care se hârjonesc. Este Kurt care se joacă cu copiii. Ei sar pe el, se luptă să îl dărâme. Parcă aşa o joacă nu au mai tras de mult. Sunt fericiţi. Se iscă un mare tărăboi.

COPIII: Prinde-l, prinde-l, apucă-l de picior... Nu îl lăsa... Trage-l în jos !... Nu-l lăsa să fugă... Nina, după el... etc.

In mijlocul jocului, străinul scoate o lanternă din buzunar şi o îndreaptă spre copii. O aprinde, lanterna luminează extrem de violent. Copiii se sperie puţin, apoi se apropie miraţi.

VALENTIN: Oooo, Mircea, ai văzut ce luminăăă... Luminează ca ziua... N-am mai văzut atîta lumină în viaţa mea !...

MIRCEA: Pe cuvîntul meu că e mişto... Cum funcţionează şmecheria asta, domnule ?

NINA: Ura, ura, noaptea a sburat... Ura, ura, noaptea a sburat !...(Toţi cîntă de bucurie şi exaltare. Galopează de colo – colo plini de elan, făcînd sgomot mare).

SCENA V-a
Kurt, copiii, Cristina, Radu Stan

Mama copiilor iese din culise „îngrozită", şi ţipă la ei. Apar Dumitru şi Maria, ţinându-se de mînă, venind dela plimbare. In sfârşit, ies în prim plan bărbaţii, Slavnic şi Stan, împreună cu Fana. Scena reprezintă punctul culminant al primului act. Ea trebuie jucată patetic, cu o intensitate extremă. Strigătele mamei depăşesc corecţia obişnuită aplicată unor copii. Ele sunt îngrozite. Inginerul apare răvăşit, speriat de moarte.

CRISTINA (mama copiilor): Mircea... Nina... Valentin !...Ce e hărmălaia asta !!? Treceţi la culcare... Imediat !...(băiatului care continuă să ţopăie): Mircea, tu nu auzi ?
NINA: Mamă, mamă, domnul are o lampă care luminează ca soarele !
MIRCEA: Mamă, e nemaipomenit !

Iarăşi au început să ţopăie foarte exaltaţi. Mama îl prinde pe unul dintre băieţi şi îl pocneşte. O ia de mînă pe fetiţă şi o smuceşte violent. Străinul pare şocat. Intervine Radu Stan, care se repede la el.

STAN: Ce înseamnă asta !? Stinge prostia aia domnule ! Vrei să ne omori !? Nu eşti în toate minţile ? Vrei să laşi pe drumuri trei copii ? Cine ţi-a permis să îi iei la joacă acum, la ora asta ?

S-a făcut linişte. Străinul încremeneşte şi stinge lanterna încet. Face un gest de resemnare, ca şi când nu ar înţelege nimic.

STAN (către copiii adunaţi în cerc): Voi nu ştiţi că la ora asta oamenii s-au culcat? La noi se munceşte greu. Mâine în zori ei trebuie să fie la lucru. Toţi plecăm în zori. Ce dracu, ştiţi doar foarte bine. Sunteţi copii mari. Hai, duceţi-vă la culcare cu Cristina... Să nu mai aud nici o vorbă ! (Cristina şi copiii se retrag)

SCENA VI-a
Kurt, Slavnic, Stan, Fana, Dumitru, Maria

SLAVNIC: Dumneata nu înţelegi ce se petrece la noi, domnule Schlondorf. Poate că nu poţi înţelege... Poate că nu este de înţeles... Noi te rugăm însă un lucru Dacă ai rămas, respectă regulile noastre.
KURT: Care reguli ? Ce se petrece la voi ? Ce e cu întunericul ăsta ?
STAN: Staţi jos, am putea fi văzuţi. Nu e voie să ieşim după căderea întunericului. (adresându-se lui Kurt) Stai şi Dumneata jos (toţi se aşază).
SLAVNIC: Domnule Schlondorf, noi am vrut să construim cea mai bună dintre lumi.
KURT Şi pentrucă aţi vrut să construiţi cea mai bună dintre lumi, aţi ajuns în halul ăsta ?
SLAVNIC: Ascultă !
KURT: Nu, nu, v-am mai auzit spunând că duceţi o viaţă îmbelşugată, că aveţi un viitor fericit ...
SLAVNIC: Sunt vorbe care trebuiesc spuse.
KURT: Vorbe care trebuiesc spuse !..
DUMITRU (la urechea Mariei, dar destul de tare ca să audă şi Kurt): Ăsta repetă tot ce aude ca un papagal.
STAN: Dane, este oare nevoie să îi explici omului ăstuia ce e cu noi ? El a venit azi şi mâine pleacă. Poate deveni periculos. Ce ştie el !?
SLAVNIC: Este ! El trebuie să ştie.
STAN: Poate fi periculos !...
SLAVNIC: Poate... Noi am vrut să construim cea mai bună dintre lumi ! (Stan dă din mână a desamăgire, a lehamite. Slavnic continuă după o pauză) Dar, pentru a avea ce construi, a trebuit să dărâmăm lumea de dinainte! Probabil că aici a fost capătul răului. Ne-am învăţat să dărâmăm... Ne-am învăţat să ucidem....

STAN: Nu se putea colabora cu cei care fuseseră deposedaţi de averile lor,.. de mina asta de exemplu ! Cum ai fi putut colabora cu ei ? Trebuiau înlăturaţi cumva...
SLAVNIC: A fost o vreme când am crezut că într-adevăr aşa e bine să facem... Că aşa trebuie făcut, adică.... (îşi reaprinde pipa). Am sfărâmat în câţiva ani toate structurile existente. Am arestat, am întemniţat, am schingiuit, am omorât, am distrus sau am alungat oamenii care ştiau să conducă, şi am pus în locul lor alţii, care nu aveau habar de nimic. Şcoala lor era puşcăria, dar în puşcărie ei învăţaseră, şi noi nu ştiam asta, cum se poate face o puşcărie dintr-o ţară întreagă.
KURT (se amuză): Bazaconiile lui tata Marx ! Şi când te gândeşti că pe la noi mai sunt oameni, încă şi astăzi, care cred în bazaconiile lui.
SLAVNIC: Cu asemenea handicapaţi în frunte, ne-am apucat să edificăm noile structuri. Încet – încet şi rând pe rând ei au distrus tot. În primul rînd şcoala ! Pentru că ei nu aveau şcoală, au considerat că nici ceilalţi nu trebuiau să aibă, şi au făcut specialişti din tot felul de derbedei. Acestor puşlamale nesăţioase le-au revenit apoi funcţiile înalte, lor le-a ajuns pe mână întreaga economie naţională, etatizată.
KURT: Dar dece trebuia să puneţi în frunte tipii din puşcării ?
STAN: Ei s-au considerat a fi fost nedreptăţiţi de istorie.
KURT: Toţi ?
SLAVNIC: Aproape toţi au avut ocazia să se declare nedreptăţiţi de istorie.
STAN: Este vorba de membrii partidului Comunist, foşti deţinuţi politici.
SLAVNIC: Aceia erau foarte puţini. Şi nu au jucat rolul cel mai important. Ceilalţi, bandiţii, pistolarii, impostorii, au fost cei care au pus mâna pe putere, pe bunăstare, pe privilegii, şi, odată cu ele, pe o anumită teorie a revoluţiei, pe care au considerat-o de acum, cu drept ereditar, numai a lor. Nu aveai originea „sănătoasă" , erai exclus.
KURT: Aţi dat la o parte o clasă exploatatoare , ca să puneţi în locul ei alta.
SLAVNIC: Mult mai rea, mult mai sfidătoare (trage din pipă).Următorul pas a fost restructurarea agriculturii.... Au confiscat pământul ţăranilor, zicînd că desfiinţează inegalităţile sociale. Atunci ţăranii, rămaşi fără pământ, au dezertat ogoarele, le-au lăsat în paragină. Rezultatul a fost distrugerea iremediabilă a agriculturii. Apoi au distrus artele, cultura, ştiinţele..., toate fiind considerate a avea menirea de a le conferi legitimitatea la care râvneau. Prin impostură şi fals, cultura, arta, ştiinţele trebuiau să certifice meritele lor, să exalte supremaţia lor, să fundamenteze puterea lor, să pună în mintea oamenilor semnul egal între valorile perene ale trecutului şi paranoia lor.
STAN: Tovarăşul Slavnic are o zi foarte proastă. Nu l-am auzit niciodată vorbind atât de agresiv. Cred că îţi dai seama, Domnule Schlondorf, că ceeace spune este extrem de periculos. Mă îngrozeşte gândul că ai putea povesti undeva ceea ce ai auzit.
SLAVNIC: Nu mai îmi pasă.
STAN: Mie da.
KURT: Fiţi liniştiţi. Sunt prietenul Dumneavoastră. Nu aş putea să vă fac vreun rău.
SLAVNIC: In continuare dogma sovietică recomanda o desvoltare fără precedent a industriei !
STAN: Şi ce e rău în asta ?
SLAVNIC: Această desvoltare glorioasă, copleşitoare, eroică, trebuia să fie balsamul miraculos al oricăror vitregii. Pentru un om clarvăzător, enormitatea planurilor părea

dela început falimentară. Vedeţi voi stelele de pe cer ? Uitaţi-vă la ele. Par imuabile dar se mişcă cu viteze colosale, parcurg o evoluţie, explodează, şi apoi renasc din praful cosmic... Totul în miliarde de ani. In natură nimic nu se grăbeşte. Totul evoluează conform unor legi bine stabilite, şi deaceea totul este exact şi perfect. Noi ne-am apucat să ridicăm o industrie colosală în câţiva ani. Cu o tehnologie costisitoare dar depăşită, din import, şi cu oameni nepregătiţi, incapabili să o stăpânească sau să o desvolte. Cu o capacitate de producţie uriaşe, dar total lipsiţi de materii prime ! (cade pe gânduri, trage din pipă) ... Şi, în sfârşit, ca să fiu scurt, ne-am distrus oraşele... Cu gând să construim altele. Şi cele care s-au construit, au fost construite prost, ieftin, cu o concepţie arhitectonică rudimentară, şi total neadaptate la resursele de hrană, combustibil sau transporturi ale ţării. Fără hrană, fără combustibili şi fără transporturi, oraşele s-au degradat, au ajuns nişte ghetouri în ruină, toate la fel cu oraşul nostru...

FANA: Soţul meu vorbeşte ca din carte, Domnule Schlondorf, cred că nu ai înţeles mare lucru din acest discurs. El vorbeşte în principii şi clasificări. Adevărul simplu al vieţii de toate zilele este dramatic: nu mai avem mâncare, nu mai avem focuri la plite, nu mai avem lumină, nu mai avem apă, nu mai avem căldură iarna, nu mai avem cu ce ne îmbrăca... In curând vom muri, noi şi copiii noştri.

KURT: Nu, doamnă, eu înţeleg foarte bine ce spune Domnul Slavnic. Un singur lucru nu înţeleg: dece nu faceţi nimic!? Vă arătaţi nemulţumiţi. Mi se pare normal. Dar Dumneavoastră unde aţi fost în toată vremea asta ? Domnul Slavnic îmi vorbea de nişte reguli. Care sunt aceste reguli ? Vă văd stând aproape tot timpul, ţinând discursuri despre ceea ce trebuia să faceţi şi nu aţi făcut. Este asta o regulă ? Se poate ieşi din impasul în care vă aflaţi, şezând ?

DUMITRU: Mişcaţi-vă, mişcaţi-vă, ce staţi !? Luaţi-o la goană şi fugiţi de colo până colo ! Să vedem care fuge mai repede ...

MARIA: Dumitre !

KURT: M-am uitat prin oraşul ăsta. Numai ruină, gunoaie şi dărâmături. Nimeni nu intreprinde nimica. Nimeni care să repare un perete, nimeni să îndrepte o uşă, nimeni care să astupe o groapă, nimeni să bată un cui, nimeni care să pornească o maşină. Cu toţii staţi şi aşteptaţi o minune. Părerea mea este că procedând astfel, vă sinucideţi. Acolo de unde vin eu este, ce e drept, o oarecare prosperitate, dar oamenii muncesc foarte mult. De dimineaţa până seara nu contenesc a trebălui, fie şi numai pe la casele lor. Unii ară pământul, alţii construiesc noi imobile, şosele, căi ferate, alţii muncesc în uzine, de la nouă la şase, nimeni nu stă. Eu mi-am luat o vacanţă după foarte mulţi ani de studii grele. Vă plângeţi că cei care vă conduc sunt incompetenţi. Daţi-i jos ! Luptaţi pentru o viaţă mai bună !

DUMITRU: La atac !... Inainte !... Ducu – duc, ducu – duc, ducu –duc...

MARIA: Dumitre, fii serios !

KURT: Nu-i mai alegeţi pe cei care vă duc ţara de râpă. Este destul de simplu.

DUMITRU: Sau, şi mai simplu, strângeţi-i de gât ! Daţi-i dumnealui o bâtă să plece la asalt.

SLAVNIC (trăgând din pipă): Domnule Schlondorf, lucrurile sunt din păcate mai complicate decât crezi dumneata.... Intr-adevăr, nu e bine când oamenii,.... vârfurile

îndeosebi, îşi depăşesc competenţa. Amorul propriu din om îl împinge în mod fatal către aşa ceva. In mod normal, într-o societate liberă, lucrurile se corectează dela sine. Cel care face aşa, ajunge sigur la puşcărie sau la balamuc. Numai că la noi autoreglarea spontană a societăţii nu mai funcţionează. Nici un fel de acţiune inversă, de jos în sus, nu mai este posibilă. Părerile noastre nu au valoare de nici un fel. Suntem izolaţi. Ei au pus în totalitate stăpânire pe noi şi fac ce vor. Dela început, prima lor grijă a fost să desarmeze poporul. Lucrul cel mai grav, cel mai aspru pedepsit, era să ai o armă. Au reuşit să le strângă pe toate. In schimb, şi-au creat un sistem de represiune formidabil. Miliţii, zise populare, nu una, mai multe, împânzesc ţara, înarmate până-n dinţi, ne înconjură, se strecoară printre noi. Sunt informaţi despre tot, urmăresc pe toată lumea, ştiu totul. Dacă aici mai vorbim câte ceva, din când în când, înseamnă că asta nu are mare importanţă. Nu poate face nimeni nimic: ştie că a doua zi va fi arestat şi închis. De fapt că va dispare fără urmă şi pentru totdeauna. Nimeni nu mai are curajul să intreprindă ceva. Nici măcar să spună ce gândeşte. Tot ce mai poate face un om, singura formă de rezistenţă de fapt, este de a nu executa ordinele primite. O mare apatie a pus stăpânire pe toţi. Suntem complet despărţiţi: noi cu problemele noastre, ei cu problemele lor. Nici un fel de comunicare nu mai funcţionează, nici măcar la nivel local. Vorbim limbi diferite. Şi, în felul ăsta, asistăm la o situaţie paradoxală: aceea că pe lângă o mare dictatură din ceruri, avem o mare desordine pe pământ. Tot ce ne rămâne de făcut, îşi spun oamenii, este să supravieţuim. Ei nu cred că mai pot folosi ceva dela muncă. Dimpotrivă, îşi dau mâna pentru a întreţine cea mai fabuloasă anarhie. Numai din această ordine paralelă mai au ceva de câştigat. Se descurcă furând; furtişagul a ajuns ultima bucurie a omului. Se fură fără conştiinţa păcatului, deoarece proprietarul este incert... (greoi, se ridică). Şi acum, gata. Cred că am pălăvrăgit destul.... Şi Dumneata trebuie să fii obosit. Mâine ai să pleci. Să nu uiţi niciodată ce ai văzut aici. Dar să nu pomeneşti nimănui unde ai auzit toate astea. Este încă una dintre regulile noastre.

KURT: Am promis ! Mulţumesc, domnule Slavnic. Citisem prin presă despre societăţi ca aceasta. Dar nu mi-am închipuit că pot arăta astfel. Ceeace îmi spuneţi, depăşeşte cu mult imaginea pe care mi-o făcusem despre tiranie.

STAN: Vino, domnule Schlondorf. E târziu... Mâine va trebui să o luăm dela capăt. De mult gândirea nu mai rezolvă nimic. Noapte bună, Fana,.. noapte bună.

Se retrag toţi în colţurile lor.

SCENA VII-a
Dumitru, Maria

In scenă, la lumina lunii, ceva mai romantică, au rămas Dumitru şi Maria. Dar nu prea se mai înţeleg. Maria s-a îndepărtat puţin de învăţător.

MARIA (supărată): Crezi că era neapărat necesar să faci pe clovnul ? Ce te-a apucat ?

DUMITRU: Eu nu fac niciodată pe clovnul. Sunt un clovn.... Nu îţi mai plac !

MARIA: Deloc ! Când faci pe clovnul nu îmi placi deloc.
DUMITRU: Eroul a venit... strălucit... Îi dă mîna să vorbească. Mâine îşi va lua traista-n băţ, şi va sbura după stele la Viena, la Munchen sau la Berlin...
MARIA: Nu trebuie să privim diferenţele mari dintre noi cu uşurinţă. Omul încerca să ne împărtăşască adevărurile lor.
DUMITRU: Naive !
MARIA: Aşa ni se par nouă astăzi. Adevărul s-a degradat. Râdem de tot ce a obţinut omenirea prin luptă... Râdem de luptă.
DUMITRU: Ai devenit filozoafă.
MARIA: Tu ai devenit nesuferit !
DUMITRU: Nu vezi că ăsta este un aventurier, un vântură lume, eventual un fiu de bani gata ?
MARIA: Mie mi s-a părut foarte serios... Tot ce spunea avea sens.
DUMITRU: Haide Maria, să nu ne mai certăm... Ştii că te iubesc foarte mult. El va pleca mâine... Tu vei fi soţia mea: împreună va trebui să trăim, să rezistăm, ... să ne înmulţim... Spune-mi că mă iubeşti... El este o umbră: o umbră de argint, strălucită, dar o umbră. Vino la omul tău, care te iubeşte. Aici nu putem fi decât superficiali. Pentru a trăi, pentru a rezista, pentru a nu înnebuni ! (se apropie să o sărute, dar ea se retrage puţin; totuşi o ia pe după umeri şi o conduce spre casă). M-ai iertat ? Îl ierţi pe clovnul tău ? Ştii că uneori clovnii pot face toate acrobaţiile pe care le fac ceilalţi ?
MARIA: Ştiu, dar rămân clovni.
DUMITRU (cu regret): Noapte bună.
MARIA: Pe mâine.

Se despart... lumina se stinge încet.

ACTUL II

Acelaşi decor. Oamenii oraşului, eroii din primul act şi figuraţia (înafară de copii) se uită, înşiraţi în prim plan, peste zid, în depărtare, imobili ca la liturghie. Slavnic îşi fumează pipa. Stan priveşte în jos. E zi de duminică. Trece un timp cu această imagine de grup al unei populaţii înfrânte. Neobservat de nimeni, pe marea poartă a oraşului intră din nou Kurt Schlondorf. Ceilalţi par absorbiţi de golul în care privesc. Schlondorf, în cizme, cu o traistă vânătorească pe braţ, se adresează Mariei.

SCENA I-a
Maria, Kurt

KURT (mirat): Bună dimineaţa, Maria. La ce privesc concetăţenii dumitale aşa ?
MARIA (tresărind): Dumneata, domnule Schlondorf ? Te-ai întors. Ooo, ce bine ! Cum de te-ai întors ? Noi toţi credeam că ai plecat pentru totdeauna.
KURT (calm): Am venit să vă ajut.

MARIA (surprinsă): Dumneata !?
KURT (rămâne cu ochii fixaţi la oamenii grupului): Stau nemişcaţi ca nişte stane de piatră. Ce o fi în sufletul lor ? Asistaţi la vreo slujbă ?
MARIA: Nuu, domnule Schlondorf, bisericile sunt închise. Oamenii nici nu mai cred în Dumnezeu. Prea se simt părăsiţi. Au pierdut nădejdea. Se uită şi ei, aşa... dincolo.
KURT: Dincolo de ce ?
MARIA: Dincolo de zid !
KURT: Şi ce văd dincolo de zid ?...
MARIA: Dealurile... munţii...
KURT: Dealurile şi munţii pot fi văzuţi în fiecare zi. Nu înţeleg dece trebuie să stea să se uite la ei cu atâta insistenţă.
MARIA: Daa... Probabil că ei văd mai mult... dincolo de ei: Libertatea, alte lumi care lor le sunt interzise, şi în care e mai bine. În care e altfel... Şi le imaginează şi se simt mulţumiţi.
KURT: Interesant. Îşi imaginează cum că ar călători !..
MARIA: Nu... Pur şi simplu îşi imaginează alte lumi, care sunt dincolo de zid.
KURT: Poate aşteaptă ceva !
MARIA (ezitând): Poate.
KURT: Interesant ! (îşi revine) După cum ţi-am spus, vreau să vă ajut. De asta m-am întors. M-am documentat. Am făcut şi o călătorie în Germania, la părinţii mei. Am stat de vorbă cu ei. Cred că aş putea să vă ajut.
MARIA: Nu văd cum.
KURT: Ai să vezi. Trebuie să vă recăpătaţi libertatea, încrederea în ceeace aţi putea realiza muncind numai pentru voi, şi nu aţi ţine seama de ceilalţi.
MARIA: Ar fi grozav. Nu mai pot spera în aşa o minune.
KURT: Sunteţi toţi foarte pasivi... foarte desuniţi. (Se uită din nou la oamenii oraşului): Parcă ar fi în transă... nu se mişcă deloc.
MARIA: Se vor mişca... Stau şi ei aşa, o oră, două, pe urmă se întorc la casele lor. Este duminică... Altă distracţie nu au.
KURT: Ascultă, am pescuit nişte peşte. Unul este chiar foarte mare. Este un vad bun aici... Ia-l tu şi fă-i bunichii o ciorbă straşnică... (scoate o plasă din rucksacul lui)
MARIA (uitându-se în ea): Ooo, mulţumesc. Sunteţi foarte generos, domnule Schlondorf. Nu am mai văzut un asemenea peşte de mult. Oamenilor noştri le este frică să iasă la râu, să pescuiască. Iazul e al Partidului. Câte odată mai vine careva străin de oraş, care aduce. Dar atuncea se vinde foarte scump, şi pe subt mână. Fug chiar acuma să-l pregătesc. Mama are să se bucure mult. Fug să-l pregătesc...(Merge şi îi atrage atenţia lui Slavnic): Tată, s-a întors domnul Schlondorf.

Oamenii tresar când îl văd. Bărbaţii îi ies în întâmpinare.

SCENA II – a
Kurt, Slavnic, Stan, Duţu, Boiu

KURT: Bună ziua domnule Slavnic, bună ziua domnule Stan,... domnule Duţu....

SLAVNIC (îl prezintă pe Boiu): Să ţi-l prezint pe Cezar Boiu, inginer proiectant, lucrează cu noi la mină.
KURT (ceremonios): Kurt ! (Dă mîna cu Boiu care întoarce capul, stânjenit). Daţi-mi voie să salut şi doamnele (se duce în planul doi, unde dă mâna cu femeile. Vorbele nu se aud; i se prezintă Yvonne; schimbă pe rând cu ele câteva vorbe vesel, galant).
STAN: Ce o mai fi căutând aici ? Nu pot înţelege ce vrea şi ce face omul ăsta. Un tip ciudat... Au mai trecut pe aicea străini, dar toţi păstrau o oarecare distanţă, parcă le era frică de noi. El s-a întors. Nu îmi închipui ce vrea. Ce dracu îl interesează aici !?
SLAVNIC: Vom vedea. Ne va spune el. Deocamdată să vedem cum vom face faţă. Pune probleme.
BOIU: Mie îmi e ruşine de situaţia noastă. Ce să mai vorbeşti cu un străin ? Să-i spui că eşti mai sărac, mai mizerabil decît un cerşetor ? Că te-ai descalificat, lucrând aşa izolat, în mizerie, că nu-i poţi oferi nimic, niciun serviciu, nici un fel de ospitalitate... Să aştepţi totul numai dela el !
SLAVNIC: Fii liniştit. Omul este foarte modest, deloc ostentativ. Noi l-am cunoscut. Nu are pretenţii. E prea bogat. Nu îţi va cere nimic.
KURT (revine): Îmi pare bine să vă revăd. Atât de bine!... Nu ştiu dece mă simt atras de dumneavoastră... Vă simt prietenii mei. Ceva mă fascinează aici.
BOIU: Din milă, poate...
KURT: Nu, nu... nu poate fi vorba de aşa ceva... Dimpotrivă ! Din preţuire, din simpatie... Îmi păreţi nişte oameni inteligenţi şi foarte năpăstuiţi.
BOIU: Alţii ne dispreţuiesc. Ne-au acoperit de ocară. Au făcut cândva oarecare vâlvă privind situaţia din spatele cortinei de fier, cum le place să spună, pozând în mari apărători ai drepturilor omului... Acum ne-au abandonat sau ne-au uitat. In realitate nu au făcut nimic pentru noi. S-au aliat cu duşmanii noştri. Nici măcar un ajutor moral nu ne-au dat. Ne-am trezit izolaţi şi dispreţuiţi.
KURT: Eu intenţionez să vă ajut.
STAN (suspicios): Dumneata Îţi dai seama ce enormitate spui, domnule Schlondorf ? Aici nu este vorba de un caz individual, oarecare, putând beneficia de asistenţă caritabilă. Aici e vorba de o întreagă societate desorientată, de o întreagă economie în dezastru. O economie falimentară nu pote fi redresată numai cu bune intenţii.
KURT: Credeţi ? Uneori este nevoie numai de un prim pas curajos, sau inteligent. Un demers care să aibă succes, convingător adică, pentru a se schimba radical direcţia prefacerilor, şi ca lucrurile să ia altă întorsătură. La dumneavoastră lucrurile merg prost. O redresare cât de mică, dar bine gândită, bine orientată, fără erori, ar putea însemna începutul acelui reviriment pe care îl aşteptaţi.
SLAVNIC: Va fi într-adevăr greu, puţin probabil. Mai bine spune băiete, pe unde ai umblat şi cum de ai ajuns iar aici... Nu ne aflăm pe o magistrală.
KURT: V-am spus că îmi doream să construesc aici o cabană. Imi plac locurile astea. Sunt pitoreşti şi sălbatice. Nu mai găseşti prea uşor aşa ceva. Am obţinut aprobări.
Entuziasm general, toţi se reped cu întrebări.
STAN: Ai reuşit să obţii aprobări ?
DUMITRU, DUŢU: Ai fost în capitală ?
SLAVNIC: Te-ai întâlnit ci Ei ?

STAN: Ai reuşit să pătrunzi ?
DUMITRU: Nu te-au mâncat ?
KURT: Sunt nişte oameni foarte drăguţi ! (toţi par descumpăniţi)
DUMITRU: Ce să mai vorbim !
KURT: Şi, pe legea mea, nu o duc deloc rău. Voi o duceţi rău.
DUMITRU (poartă căşti de casetofon în jurul gâtului) : Mai au încă... ceva, încă puţin... Le va veni rândul.
STAN: Au reuşit să se cazeze în cartiere elegante, şi trăiesc acolo în lux, bună stare, cu foarte multă pază în jurul lor.
KURT: E drept că am văzut foarte multe puşti şi multe uniforme albastre sau verzi. Bănuiesc că şi mulţi dintre cei fără uniforme, tot misiune de pază aveau.
STAN: Şi cum ai reuşit să pătrunzi ?
KURT: Am depus o cerere prin Ambasadă la ministerul comerţului. Am aşteptat destul de multe zile la hotel până ce am primit un răspuns. Apoi a venit un funcţionar ţeapăn, scrobit, care m-a luat cu maşina.
BOIU: Ei au benzină.
STAN: Ai văzut multă circulaţie în oraş ?
KURT: Cred că mai toate maşinile care se vedeau erau oficiale. Dar maşinile publice, autobuze vechi, demodate, erau puţine şi foarte aglomerate. Când trecea câte unul, aplecat într-o parte, cu oameni ciorchine pe scări, te speriai: oricând putea să se răstoarne. Oamenii circulau mai mult pe jos, uneori, am impresia, distanţe lungi, kilometri. Păreau obosiţi. La ora plecării la serviciu, un fluviu uriaş de oameni înainta pe bulevarde. Unii aveau biciclete. Caldarâmul era foarte stricat. Pe alocuri erau pur şi simplu gropi. Peste tot era foarte mult praf. Când bătea vântul, praful îţi intra în ochi şi îţi tăia respiraţia. Oraşul era plin de blocuri leproase, identice. Unele păreau părăsite, cred că nu mai locuia nimeni în ele. Imense cavouri. Îmi imaginam viaţa ce trebuia să se desfăşoare în interioul unor asemenea clădiri. Ca şi la voi, seara se stingeau în unele cartiere toate luminile, aspectul devenind dezolant. Odată, la un colţ de stradă, am văzut o coadă. Cred că erau acolo 7-800 de oameni. Li se vindea câte un pachet de unt, atât, un pachet de unt, dar vânzătoarele nu puteau avea în pachetele lor unt pentru toţi oamenii aceia. Cozile cenuşii întristau şi mai mult peisajul. Numai în cartierul prezidenţial, cel înconjurat de poliţie, erau flori, aveai impresia că te afli într-un oraş.

Intre timp femeile s-au retras. Le-au făcut bărbaţilor semne la despărţire cu mâna.

STAN: Te-au dus la Minister ?
KURT: Da, la început m-au dus la Minister. S-au arătat foarte atraşi de ceea ce le propuneam. Mi-au făcut multă curte. Cred că au urgent nevoie de valută pentru schimburi comerciale neacoperite. Păreau dispuşi să accepte orice. Spuneau că a venit vremea unei schimbări radicale de politică, şi că auspiciile sunt foarte favorabile demersului meu. V-am spus că au fost foarte drăguţi. Mi-au dat o masă. Ce masă ! Un adevărat festin. Cu raci, icre negre, vânat, diferite feluri de fripturi, prăjituri, torturi, fructe, vinuri alese... (toţi dau semne de nelinişte).
BOIU: Ei au magazine alimentare numai ale lor, cu circuit închis, în care găsesc tot felul de produse din ţară şi străinătate, la preţuri minime.

SLAVNIC: Da, există magazine numai pentru Ei, staţii de benzină numai pentru ei, spitale numai ale lor, până şi o reţea de televiziune numai a lor, în circuit închis. Noi nu mai avem televiziune aproape deloc: nu mai avem curent la care să meargă televizoarele. Numai două ore, duminica, avem curent, şi atunci ni se transmit discursurile marelui Conducător... Unele staţiuni de odihnă sunt numai ale lor... Călătoriile în străinătate sunt numai pentru ei... Trăiesc complet izolaţi. Ceilalţi nu trebuie să observe cum o duc, ar putea să le stârnească invidia.
STAN: V-a primit ministrul adjunct ?...
KURT: Ministrul adjunct, şi ministrul plin, şi secretarul de stat, şi chiar ...
BOIU: Preşedintele ? Te-au dus la Preşedinte ?
KURT (dă afirmativ din cap): Aşa.
BOIU (cu admiraţie): Domnule, eşti cineva !
SLAVNIC: Povesteşte-ne cum a fost.
KURT: Mi-au spus că relaţiile dintre ţara dumneavoastră şi firmele din Occident ar trebui să se desvolte pe noi planuri, că sunt în studiu noi facilităţi fiscale. Că însuşi Preşedintele este interesat de o evoluţie în acest sens, şi că ar dori să-mi vorbească personal... Cred că nu au multe propuneri de acest soi. Ar fi o premieră.
STAN: Extraordinar ! Unde ai fost primit, domnule ?
KURT: Au un fel de castel uriaş, în mijlocul oraşului, pe o mică înălţime. Castelul domină de acolo toată capitala. Se ajunge la el pe o cale triumfală, unde mulţimea este adunată în zilele festive, ca să asculte discursurile preşedintelui, să demonstreze fidelitatea lor.
STAN: O ştiu, am văzut-o la televizor... M-am dus odată acolo, în piaţa palatului, la un minister.
KURT: Am fost primit neprotocolar, aşa mi s-a spus, în semn de prietenie. Am stat de vorbă cu Preşedintele şi soţia lui...
SLAVNIC: Era şi ea !
KURT: Era o încăpere mai raţională, cu lambriuri şi mobilier de bun gust. Holurile, în schimb, erau înalte şi lungi ca nişte catedrale. Un singur candelabru de acolo consumă probabil mai mult curent electric decât tot oraşul vostru.... Aveau doi câini mari care stăteau pe covoare.
BOIU: Sunt câinii care îi păzesc. Se spune că la o ceartă dintre preşedinte şi fiul său, câinele a sărit la fiu. Atunci acela a scos pistolul şi l-a împuşcat. Dacă o fi adevărat... Sunt dresaţi să reacţioneeze la orice gest agresiv.
STAN: Dar, la urma urmei, ce aveai dumneata de oferit !? Ce era atât de important ca să fii primit de Secretarul general al Partidului. Pentru a construi o cabană sau o vilă în munţii ăştia sălbatici, nu era nevoie să fii primit chiar de Preşedinte. Era mai degrabă treaba autorităţilor locale.
KURT: Aveţi dreptate, propunerea mea era mai consistentă, era economică. Vila pe care o am în construcţie mi-a oferit numai ocazia de a studia mai bine terenul. Am descoperit că există încă rezerve de cărbune de foarte bună calitate, chiar dacă relativ greu accesibile. M-am gîndit să construim aici o nouă mare termocentrală, pe bază de cărbune. Cu o tehnologie modernă, de ultimă generaţie, vom putea să ne descurcăm, să scoatem acest cărbune şi să devenim foarte rentabili.... Preşedintele a fost de acord ca să ni se concesioneze nouă, consorţiului,... acest zăcământ carbonifer.

STAN: Şi banii ?
KURT: Am fost în Germania. Am obţinut ajutor. Tatăl meu este foarte bogat. Cred că nu v-am spus. Este ceea ce numiţi dumneavoastră un magnat, un capitalist înrăit, un rechin al finanţelor. I-am cerut să-mi dea partea mea din avere ca să deschid o societate mixtă aici... Spre surprinderea mea, a fost de acord.
BOIU: Formidabil, suntem pe cai mari !
KURT: Am consultat specialişti, care mi-au făcut analize de fezabilitate. Am să fac investiţii masive în echipamente. Sunt deja contractate. Vom crea o mină model. Din beneficiile obţinute, vă veţi redresa economic. Vom reface oraşul. Il vom readuce la viaţă.Veţi avea toţi locuri de muncă acolo. Veţi fi plătiţi omeneşte. Vom asigura protecţia abatajelor... Veţi duce o viaţă aşa cum v-o doriţi.
SLAVNIC: Domnule Schlondorf, noi industrie am mai avut... Industria a pierit prima. Făceam tot felul de minunăţii inutile, şi verdictul pieţii a fost necruţător. S-au vândut greu, ieftin, produsele s-au acumulat în stocuri. Nefiind nevoie de ele, nu a mai fost nevoie nici de muncitori, iar instalaţiile neutilizate s-au degradat.
KURT: Domnule Slavnic, eu nu sunt inginer, sunt tânăr, dar am trăit într-o familie de industriaşi. Ştiu că energia se cere oriunde, aici sau pe pieţele occidentale. Este necesară pentru orice altă activitate productivă. Vom fi competitivi. Vom aduce noi specialişti. Nu se pune problema de a nu avea căutare. Şi vom găsi metode pentru a face cărbunele vostru mai rentabil decât este acum. Vă promit asta.
STAN: Şi de unde ştii dumneata că noi nu vom păţi nimic dacă ne vom angaja să lucrăm în mina dumitale ? Este atrăgătoare oferta pe care ne-o faceţi, dar noi îi cunoaştem pe mai marii noştri. Sunt foarte suspicioşi. Oricând am putea fi acuzaţi că lucrăm cu străinii, pentru străini. Aţi primit nişte asigurări liniştitoare. Lucrurile nu sunt deloc simple... Nu am văzut până acum vreo tendinţă de schimbare. Aţi facut rău că nu ne-aţi întrebat şi pe noi... Sunteţi atât de sigur că vom putea colabora ?
DUMITRU: Dumneata vrei ca noi să nu mai muncim pentru ei, şi să muncim pentru dumneata !... Eu, om liber,.. sclavul dumitale. Să devin angajatul dumitale, să mă poţi mânui, da afară când vrei, ca pe un câine. Mulţumesc. Eu nu mai ascult prostiile astea !.. (îşi pune căştile la urechi şi începe să bâţâie).
KURT: Eu vă asigur că angajarea la mina noastră va fi absolut liberă.
SLAVNIC: Uite, ăsta e tineretul nostru de azi, domnule Schlondorf. E greu să mai ai încredere în ei. Generaţia mea a muncit din greu, prost retribuită... A muncit ! Ei nu mai vor să facă nimica. S-au învăţat să trândăvească. Mă întreb ce i-o fi învăţând el pe copiii ăia, pe care i-i trimitem noi acolo, la şcoală. Ce-i înveţi dumneata pe copii, domnule ?
DUMITRU (cu capul în căşti): A ?
SLAVNIC: Ce-i înveţi !?... Pe copii !...
DUMITRU (şi-a dat jos căştile dela urechi): Să prindă şobolani! Altminteri, duminica când nu aveţi masă la cantină, ce aţi mai mânca ? Generaţia mea nu are nevoie să muncească mai mult. Nu trebuie să muncească mai mult ! În felul ăsta îi vom distruge pe Ei. Noi îi vom distruge şi vom fi stăpânii noştri. Vom roade totul până va deveni fragil ca un munte de scrum, şi se va prăbuşi la cel mai mic bobârnac. Aproape am făcut-o. Păcat că nu găsim omul care să dea bobârnacul. Asta facem noi, ceva ce voi nu aţi făcut. Aţi muncit ca să-i întreţineţi pe ei. Noi îi vom ruina definitiv.

Le vom suge sângele. Şi praful să se aleagă de tot !

Îşi pune iar căştile la urechi. Toţi tac stânjeniţi.

.....

KURT: Aveau dreptate !

SLAVNIC: Cine aveau dreptate, Domnule Schlondorf ?

KURT: Preşedintele vostru, soţia lui... Presimţeau ura voastră. Mi-au spus că au făcut totul pentru voi, ca să vă creeze o viaţă mai bună. V-au dat locuri de muncă, locuinţe noi, ajutoare...

BOIU (desechilibrat, cu resentiment): Locuinţele astea din beton au omorât mii de copii şi bătrâni. Neîncălzite şi umede, au contractat igrasie, mucegai. O nouă boală s-a ivit, care secera copiii şi bătrânii. Până la urmă, unii oameni au preferat să se mute sub pământ... Acolo era mai cald.

KURT: V-au dat şcoli, aşezăminte culturale...Preeşedintele spunea că un om ca el se naşte odată la patru sute de ani în ţara asta... Se plângea că nu l-aţi meritat. (Toţi încremenesc, nu ştiu ce să creadă).

SLAVNIC: Da.. da...

KURT: Glumesc! Mai gândiţi-vă la propunerea mea... Eu nu renunţ uşor, perseverez. Cu vremea poate veţi prinde curaj, şi veţi înţelege că nu există oportunitate mai bună pentru voi. Greu va fi numai la început. Va trebui să vă adaptaţi. Dar nu aveţi decât de câştigat din cooperarea noastră. Până atunci, vă invit la vila mea. Veţi avea o mare surpriză, este aproape gata. Noi când ne punem ceva în minte, realizăm. Să vedeţi ce veselă pare în peisajul acela mirific. Intr-o zi vă veţi face şi voi case noi. Uite adresa, domnule Slavnic... Dau o recepţie de inaugurare. Vă aştept pe toţi. La revedere.. Aveţi încredere în steaua voastră

Toţi îşi iau la revedere dela Kurt care iese. La plecare le mai face un semn cu mâna.

BOIU (ia adresa din mâna lui Slavnic): Unde este casa asta din poveşti, domnule !? Mă duc să văd. Nu mai ştiu altă vilă construită cândva aici.

STAN: Ciudat, omul ăsta. Ceea ce spune, pare o epopee. Fabulează. Nu rezultă deloc că ar fi avut vreo decizie ministerială pentru centrala noastră. Nu cred că prezintă încredere. Poate deveni periculos.

SLAVNIC: Cine ar fi crezut ?.. Unde se ascundea zmeul zmeilor ! Să aşteptăm. Vom vedea ce va mai ieşi din povestea asta. Mă duc şi eu acasă... Vă las... (se salută).

SCENA III-a
Slavnic, Maria, Fana, Bunica

Masă de duminică în casa lui Slavnic. In partea stângă din spatele scenei, femeile din familie se străduiesc să aşeze masa. Aduc o masă rotundă, ţărănească, şi scaune, o faţă de masă albă, tacâmuri, şervete. Forfotesc cu oale şi crătiţi.

MARA (veselă, când îl vede pe Slavnic): Ghici, ce avem astăzi la masă !?

SLAVNIC: Fazan cu trufe.

MARIA: Răule, du-te şi te spală pe mâini, că mâncăm. Haide, bunico, ia-ţi locul dumitale la masă.
BUNICA: Ce faceţi atâta gălăgie ? Mă odihneam...
MARIA: E duminică, bunico !.. Să fim măcar astăzi cu toţii împreună la prânz.
Intră Slavnic, se aşază. Fana aduce oala cu ciorbă.
FANA: Avem ciorbă de peşte.
SLAVNIC: Ei, pe dracu ! Unde l-aţi pescuit ?
FANA: Străinul i-a adus Mariei un peşte. Era foarte frumos, într-adevăr...
MARIA: Zicea că l-a pescuit singur.
BUNICA: Când eram tânără, îmi aducea tatăl tău peşte de două ori mai mare decât ăsta. Şi icre..., şi carne..., şi păsări..., şi miel... Tu ştii ce e ăla miel, fetiţo ?
MARIA: Nu am mâncat niciodată.
SLAVNIC: Ei, Doamne, bine că avem şi astăzi ceva în oală.
Mănâncă toţi cumpănit, în tăcere.
.....
FANA: La felul doi avem rasol cu cartofi fierţi. L-am stropit cu sare de lămâie. E un deliciu (aduce mâncarea, se servesc; după o pauză....): Ce l-a găsit pe străin să-i aducă peşte Mariei ? Nu-mi place treaba asta. E bine că am avut ceva atât de bun de mâncat, dar treaba asta nu-mi place.
SLAVNIC: I-o fi făcând curte ! Vezi-ţi de treabă, Fană, nu auzi că e bogat ? Tatăl său are mine, vapoare,... Dacă rândul trecut a stat cu noi, s-a gândit să nu vină cu mâna goală.
FANA: Maria are băiatul ei. E un băiat bun, de aicea. Are o slujbă..., îşi vor face un cămin, poate vor avea copii, şi poate vor prinde vremuri mai bune. Vreau să-mi aud nepoţeii gungurind... Aş vrea să-i văd pe toţi fericiţi, la casa lor...
SLAVNIC: Dar cine zice altfel, Fană !?
FANA: Tu zici ! Ce rost avea să-l aduci pe străinul ăsta la noi !? Trebuia să-l fi lăsat să se ducă în treaba lui. Dacă e bogat, ce găseşte aşa atractiv în mizeria noastră ? Să se ducă la bogăţia lui.
SLAVNIC (cu regret): Şi tu spui asta, Fană !...
FANA: Ce tot caută pe aici ?
BUNICA: Când eram tânără... îmi făcea curte un francez ! Făcusem şcoala franceză. Ştiam puţin franţuzeşte şi el... îmi făcea nişte ochi dulci !... Şi era aşa de vesel !... Ei, pe urmă ne-am despărţit... S-a ivit tatăl tău... N-a fost ceva serios.
MARIA (s-a ruşinat şi a fugit în bucătărie cu vesela strânsă; se întoarce): Avem şi desert. Am fost prin grădină şi am găsit câteva prune coapte... (Curăţă masa, aşază fructele).
SLAVNIC: Bravo, Ia să vedem... Mmm..
Se aude o ciocănitură în culise. Maria se duce să deschidă. Se întoarce cu Radu Stan. Fana şi Bunica se ridică respectuoase.
MARIA: Poftiţi, luaţi loc domnule Stan...
Femeile se retrag în culise, bunica cu câteva prune în mână.
STAN: Mulţumesc. Sărut mâinile, sunteţi foarte amabilă (se aşază).

SCENA IV-a
Slavnic, Stan

SLAVNIC: Ia o prună.
STAN: Mulţumesc, încă nu am mâncat. Ia uite ce am găsit, când m-am întors acasă !
Îi arată lui Slavnic o adresă oficială
SLAVNIC (ia adresa şi o citeşte): O invitaţie la Cabinetul de Partid.
STAN: Ce or fi vrând ? Nu specifică nimica. Imi e teamă de un bucluc. Nu era deloc anunţată vreo convocare la Comitetul de Partid !
SLAVNIC: Poate că e în legătură cu producţia, cu creşterile de plan. Cine ştie ? Mereu ne cer producţii mai mari.
STAN (îngrijorat): Îmi e teamă că e în legătură cu străinul ăsta ! Ei au aflat desigur de venirea lui.... Ei ştiu totul !
SLAVNIC: Ei, şi ce pot să-ţi facă ? S-a întîmplat ceva subversiv ? Stai liniştit... Să vedem...
STAN: Cum, ce pot să-mi facă !? Îţi dai seama ? E o nebunie ! Am fost nebun să stau de vorbă cu omul ăsta. Ce vrea el ? Ce plănuieşte ? Trebuia să aştept mai întâi ordinele de sus. Dacă ei dădeau ordin să stăm de vorbă cu el, ca să vedem ce vrea, dacă este rentabil ceeace propune, să înstrăinăm rezervele de minereu ale zonei, dacă din punct de vedere tehnologic este fezabil, atunci da, am fi luat legătura oficial. Aşa, mi se poate reproşa orice ! Eu, inginer şef de producţie, să iau legătura fără aprobare cu un străin ! A fost o nebunie... L-am considerat un simplu trecător. Nu ştiu ce m-a apucat.
SLAVNIC: Linişteşte-te omule!. .. Incă nu ştii despre ce este vorba. Aşa, aş avea motive să mă tulbur şi eu. Şi eu am stat de vorbă cu străinul. Nu trebuie să le dăm tot timpul senzaţia că ne este frică de ei. Nu trebuie să ne fie frică. Cu atât mai mult le va face plăcere să ne tortureze. Dacă se poate, să-şi bată joc de noi. Văzându-ne slabi, se vor amuza să ne sperie.... Stai liniştit.
STAN: Au să mă dea afară din Partid ! Au să mă dea afară din slujbă, ai să vezi ! Am trei copii de hrănit... Unde mă pot duce ?... Multe alte mine s-au închis.
SLAVNIC: Stai liniştit ! Voi merge cu tine. Dacă ne vor întreba, le voi spune ce ne-a spus străinul: că a fost în capitală, că a stat de vorbă cu oficialităţile, că a obţinut aprobări.. Asta are să-i sperie, fii sigur. Nu sunt decât nişte subalterni. Au şi ei şefii lor, oricât ni s-ar părea nouă de fioroşi, nişte şefi care ţipă la ei mai tare decât ţipă ei la noi. Aşa se învârte roata. Dacă într-adevăr străinul a obţinut aprobări, dacă a stat de vorbă cu Preşedintele, cum spune, au să se sperie şi au să ne facă mai multe temenele decât ni s-au făcut vreodată... Nu avem dece ne teme, Radule.
STAN: Nu cred o iotă din ce spune acest om. Eu nu vreau să mai stau de vorbă cu el. A venit aici ca să ne nenorocească. Să aducă hârtii scrise, oficiale, şi atuncea da, colaborăm. Dacă nu, să plece de aici. Şi să nu mai vină la mine înainte de a avea ceva scris. Mă compromite. Pot fi acuzat că i-am vândut cine ştie ce secrete despre potenţialul nostru de exploatare. Îţi dai seama !?...
Între timp în partea din faţă a scenei isbucneşte un nou scandal
Ei continuă să vorbească o vreme. Slavnic îşi aprinde pipa. Nu se mai aud.

SCENA V-a
Cristina, Yvonne

În prim plan Cristina se ceartă cu Yvonne.
Au apărut una din stânga şi alta din partea
dreaptă a scenei.

CRISTINA: Lasă-mă-n pace ! M-ai înnebunit... Mă auzi ? Lasă-mă în pace !
YVONNE (plângând): Aşa nu se mai poate ! Nu se mai poate... Am stat atâtea ore la coadă pentru ei... I-am plantat în grădină, i-am îngrijit, şi acum să dispară !...
CRISTINA: Ce pot face eu ?
YVONNE: Nu ai grijă de ei! Îi laşi să bântue peste tot. Sunt sigură că ei i-au mâncat! Nu avea cine să ştie că i-am plantat în grădină.
CRISTINA: Faci atâta caz pentru nimic.
YVONNE: Pentru nimic ? Ce vă pasă vouă ! Voi aveţi de toate, nu vă lipseşte nimic. Voi aveţi relaţii. Dar noi trăim ca vai de capul nostru. Suntem şi noi oameni, nu ? Nu numai voi. Avem şi noi dreptul să trăim.. Crezi că dacă eşti soţie de director, ţi se permite orice ? Ai dreptul să ne iei pâinea dela gură ?
CRISTINA (strigă): Mircea, Valentin ! Veniţi încoace ! (după un timp copiii apar): Voi aţi furat din grădină de la doamna Boiu ?
VALENTIN: Nuu...
CRISTINA: Nu minţi ! Voi i-aţi furat !
Il apucă de păr pe băiat şi îl bate. Chiote, ţipete mari.
Apar Boiu, pe urmă Slavnic şi Stan.

SCENA VI-a
Cristina, Yvonne, Boiu, Slavnic, Stan

BOIU: Ce s-a întîmplat ? Ce e scandalul ăsta ?
YVONNE (plângând): Mi-au furat morcovii !...
BOIU: Yvonne, ai înnebunit ? Pentru nişte morcovi faci atâta scandal ? (către copii): Voi aţi mâncat morcovii, iepuraşilor ?
COPIII (plâng şi ei): Daaa....
YVONNE (vindicativă, îşi revine): Ei, dacă nu ai nevoie, nu am să-ţi dau astăzi nimic de mâncare. Voiam să fac un sotte cu pâine prăjită. Tu eşti generos.
BOIU: Taci, te rog taci !
STAN: Lasă, Yvonne, o să găsim şi o să-i dăm înnapoi. Când vor veni zarzavaturi la Aprozar, vom sta la coadă şi vom lua şi morcovi. Vi-i înnapoiem. N-am ştiut ce făceau măgarii. (Către Mircea): Cere iertare doamnei Boiu !...
MIRCEA (codindu-se): Vă rog să ne iertaţi, doamnă Boiu. Altă dată nu o să mai facem. Vă rog să ne iertaţi...
Yvonne pleacă furioasă. Ies din scenă şi Cristina
cu copiii ei; îi împinge nervoasă.
CRISTINA: Treceţi în casă ! Hai !.. Acuma, drept pedeapsă, veţi sta închişi în casă şi vă veţi face lecţiile pe toată săptămâna.

SCENA VII-a
Boiu, Sta, Slavnic

BOIU (conspirativ): Am fost !
STAN (acru): Unde ai fost, domnule !?
BOIU: Am văzut vila lui Schlondorf. Şi-a făcut un adevărat palat. Cred că are 12 camere. E un fel de semicerc larg, cu coloane canelate şi scări la intrare, cu alee prunduită, care duce la scări. Partea centrală are un etaj, cu flori la toate ferestrele. Se vede de peste tot. E plantată pe deal, chiar la marginea oraşului, de unde ne privesc Ei. Are o vedere superbă, dincolo peste vale, către munţii care se înalţă în fundal.
STAN: Asta e o provocare ! În starea de asediu în care ne aflăm, cu soldaţi puşi să ne păzească la lucru, înarmaţi, când nimeni nu are voie să mişte în acest oraş, când orice mişcare este pedepsită, când noi toţi ducem lipsă de bunurile elementare, când oamenii pot fi împuşcaţi pentru că au ieşit după căderea întunericului, dumnealui îşi face de cap!... Ne sfidează... Îşi construieşte palat!
SLAVNIC: Are aprobări, Radule, fii atent .
STAN: Poate să aibă aprobări. Asta nu înseamnă că nu va atrage atenţia ! Lumea din oraş se va revolta, când va vedea cum poate trăi un om sub nasul lor, în timp ce ei şi-au săpat gropi sub pământ, ca să se încălzească.
SLAVNIC (slab): Are aprobări...
STAN: Când va veni să le arate, va fi altceva. Până atunci, nu avea dreptul să facă aşa ceva în oraşul nostru.
BOIU: Îşi bate joc de noi ! Aşa cred... Vrea să ne dea peste nas. Ne invită la el, ca să ne arate cum trăieşte ! Ca să ne dăm mai bine seama de mizeria noastră. Am auzit oamenii deja murmurînd... Se comentează. Minerii cu care m-am întâlnit erau toţi înmărmuriţi... Revoltaţi !...
STAN (devine dintr-odată rău, aţos): De asta am fost chemat la Cabinetul de Partid ! Vor să mă tragă la răspundere... Cum de a fost posibil aşa ceva, sub ochii noştri ? Nu am fost vigilenţi, tovarăşi !
SLAVNIC: Radule, mergi întâi şi vezi ce vor oamenii ăia dela tine. Ai răbdare... Pe urmă vom vedea.
STAN: Ba nu mai am răbdare deloc, am răbdat destul. Ne atragem cele mai mari nenorociri... Trebuie să fim principiali ! Unde ne-a fost spiritul revoluţionar ?
BOIU (acum hotărât): Da. Toţi sunt de acord. Trebuie să facem ceva. Muncitorii erau hotărâţi să acţioneze. Când i-am întîlnit pe stradă, strânşi grupuri, grupuri, fierbeau. Am auzit înjurături şi blesteme.
STAN: La noapte vom merge cu toţii să vedem ce e acolo.
SLAVNIC: Băieţi, potoliţi-vă.
STAN: Întâlnirea la opt !

.....

Boiu şi Stan ies din scenă foarte hotărâţi.

SLAVNIC (trist): Prevăd o nenorocire... (iese şi el). Bieţii oameni...

Se face brusc întuneric.

SCENA VIII-a
Dumitru, Maria

Când se mai şterge întunericul, se vede decorul de parc.
Dumitru şi Maria se plimbă în lumina albăstruie.

MARIA: Mi-ai promis că îmi arăţi casa lui Kurt. Unde este ?
DUMITRU: Nu mai e mult. Acolo, în vârf, la ieşirea din parc. Vom ajunge şi acolo... Uite aici un petic de iarbă. E o noapte frumoasă, cu lună ... Hai să ne aşezăm puţin.
Se aşază amândoi pe un tăpşan înverzit.
MARIA: Ce cald e în iarbă... Ce frumos e aici...
DUMITRU: Şi tu, atît de frumoasă... parcă mai frumoasă ca oricând. Te cunosc de mult, dar mai frumoasă ca în seara asta nu te-am văzut. Ochii îţi strălucesc, părul ţi-e mătăsos... Eşti foarte frumoasă.
Se apropie de ea, o ia în braţe, o sărută pe gură, lung.
Pune mâna pe genunchii ei şi începe să îi mângâie. Îi ridică fustele pe pulpe în sus.
MARIA (sbătându-se): Dumitre, nu ţi-e ruşine ? Ce ţi-a venit !? Nu vreau, stai cuminte..., înţelegi ?.. nu vreau !...
Se sbate. Dumitru o prinde în braţe şi o sărută din nou.
Pe urmă îi pune mâna pe piept, şi începe să o maseze.
Îi desface corsajul, o mângâie pe sîni; ea începe să sufere.
Se sbate din ce în ce mai încet,.... se plânge ca un copil.
DUMITRU: Te iubesc foarte mult. Toată viaţa te voi iubi. Pentru mine, nimic pe lume nu mai are cât de cât valoare, înafară de tine. Eşti singura lumină din viaţa mea. Tu eşti tot ce îmi mai doresc din lumea asta râioasă...
MARIA: Nu !
Dumitru o culcă în iarbă uşor şi continuă să o sărute, mângâind-o mereu. Deodată, cineva trece prin scenă, în umbră, fugind. Dumitru tresare puternic; se ridică tremurând.
DUMITRU: Ce dracu e asta !?... Era prea grăbit, dumnealui !.. Nu... nu ne-a văzut.
Maria rămâne în iarbă, învinsă. Aşteaptă. Nu s-a ridicat.
Bărbatul se apleacă din nou asupra ei, o încalecă. Ea se sbate uşor.
DUMITRU: Stai aşa... stai... Ai să vezi ce bine ai să te simţi... Nu îţi fac nici un rău... Vei fi a mea... Îţi jur că nu ne vom mai despărţi. Vei fi soţia mea, toată viaţa.
Fata începe să balanseze. O altă umbră trece în goană pe lîngă ei. Dumitru nu se mai ridică.
DUMITRU: Lua-l-ar dracul !
Deodată, un sgomot mare de explozie răsună în fundal.
Dumitru tresare, se ridică într-o mână, sare în picioare.
Urmează un sgomot prelung, de năruire. Maria s-a ridicat şi ea, şi a luat-o la fugă, speriată. Oameni obscuri trec prin umbră, în dreapta şi-n stânga, în mare viteză.

DUMITRU (ascuns îndărătul unui copac): Blestemaţii ! Ce or mai fi făcut ? Nu poţi avea nici o picătură de linişte în lumea asta ! Maria.. (strigă încet), Maria !... (se ia după fată, iese din scenă şi el).

Un abur roşu, de praf şi fum, pătrunde în scenă,
ca după o mare surpare.

ACTUL III

Ziua următoare. Scena prezintă casa avariată a neamţului. Se văd munţii împăduriţi. Păduri bogate, încărcate de roş-galbenul viu al toamnei; creste înzăpezite. Dacă în actele I şi II ideea scenografică era de a privi spre interior, simbolizând venirea, în acest act privirea în afară simbolizează plecarea. De aceea peisajul din fundal trebuie să fie foarte frumos, să aibă ceva mirific.

SCENA I-a
Kurt, Maria

Kurt Schlondorf sgâriat, puţin murdar de moloz şi fum, dar păstrând alura sportivă, stă cocoţat pe ghizdul unei fântâni, şi priveşte cu un zâmbet vag ce a mai rămas din casa lui. A strâns împrejur unele obiecte pe care le-a salvat şi a făcut pachete. Rucksacul e şi el pregătit, gata de plecare. Apare Maria păşind timid. El nu o vede.

MARIA (timid): Ce mai faceţi, domnule Schlondorf ?.. Aţi fost rănit ?
KURT (acelaşi zîmbet vag): Nu, Maria, mai grav,.. am fost înfrânt !
MARIA: Îmi pare rău, vă rog să mă credeţi, îmi pare foarte rău. Tuturor celor pe care îi iubesc, le pare rău.
KURT: Nu-i nimic... A fost o experienţă. Am greşit... Trebuia să plătesc !
MARIA: Dece ai greşit domnule Schlondorf ? Nu ai greşit deloc. Dumneata ai vrut să ne ajuţi... Eu cred că era posibil.
KURT: Nu, Maria, am greşit ! Am pornit cu prea mult elan, prea „tinereşte", cu prea multă încredere în mine; fără să privesc suficient în jur. Nu am cunoscut suficient de bine lumea asta a voastră. Credeam că lucruri atât de evidente vor câştiga automat adeziunea oamenilor.
MARIA: Cine ar fi putut bănui ce are să se întâmple ? Că vă vor lovi ?.. Că nu vă vor permite nici măcar a încerca să încercaţi.
KURT: Bătrânul meu ! Onorabilul meu părinte ! M-a avertizat dela început că nu e bine să vin aici. El ştia ! Când i-am spus, după ce am terminat Institutul de Tehnologie, că vreau să umblu prin lume, şi să vizitez locurile astea, el m-a avertizat. Nu voia să mă lase deloc să plec. El cunoştea realităţile de aici, şi se temea că voi avea neplăceri.... Dealtfel, venirea mea aici nu a fost întâmplătoare !... Mama mea era

originară din locurile astea, şi le ducea cumplit dorul. A murit cu gândul la ele. În copilărie îmi vorbea mult despre voi... M-a învăţat limba ei... Bine. Am vrut să colind prin ţara strămoşilor mei, să văd cum arată poporul meu, astăzi.... Deaceea am venit...
MARIA: Şi ţi-a plăcut ?
KURT: Am fost încântat. Locurile sunt foarte frumoase. Mai frumoase ca oriunde...
MARIA: Dar oamenii...
KURT (gînditor): Diferiţi... Bătrînul ştia!... De aceea mi-a dat el cu atâta uşurinţă consimţământul de a împărţi averea. Ştia că voi da greş, că nu va fi posibil să realizez ceeace îmi propusesem. Astăzi, poporul ăsta nu mai acceptă să se angajeze la o treabă serioasă. Suntem foarte diferiţi... Vulpoiul bătrân asta a vrut: să-mi fac o experienţă, fără ca el să piardă ceva. Mi-e dor de el ! Plec. Va râde cînd mă va vedea.
MARIA: Îmi pare sincer rău, domnule Schlondorf...
KURT: Nu-i nimic, Maria, nu-i nimic... Înţelege că nu-i nimic. Nu am pierdut mare lucru... Am câştigat... Sunt mai matur cu o experienţă. Mă voi duce acasă şi mă voi apuca de lucru. Mă voi angaja ca inginer de nave pe un şantier. Va trebui să învăţ să conduc. Apoi, când bătrânul va muri, va trebui să-i iau locul în fruntea companiei. Voi avea foarte multe de făcut. Nu îmi voi vedea capul de treburi, ca şi tatăl meu astăzi. Abia dacă avem vreme să stăm de vorbă din când în când, serile... Dar îmi voi aduce aminte întotdeauna cu durere de voi.
MARIA: Cu durere, spui ?
KURT: Da, cu durere. Atâta mizerie nu poate trezi decât durere în sufletul unui vizitator onest. Înţelegi ?.. Pe unii ar putea să-i amuze, pe alţii ar putea să îi sperie... Pe mine mă îndurerează.
MARIA: Aş putea să ştiu şi eu dece ?
KURT: Vă văd atât de umiliţi... atât de confuzi, atât de privaţi de drepturi elementare. Toate astea mi se par extrem de nedrepte. Este nedreaptă tristeţea din ochii tăi, Maria. Eşti o fată bună, frumoasă, inteligentă, ai putea fi curtată, răsfăţată, umblată... Aici vă strecuraţi parcă toţi prin noroiul şi gropile murdare de pe străzile voastre. Ştii tu ce fac oamenii din alte ţări, la ora asta a zilei ? Uite, e ora 12. Unii muncesc în hale sau uzine curate, complet automatizate, cu aer condiţionat... Alţii în birouri luminoase, unde fiecare colţ de canat este nichelat, unde fiecare petic de perete este vopsit proaspăt sau colorat. Străzile perfect regulate, perfect asfaltate, bine canalizate, sunt pline de lume şi de maşini. Vitrine mari, ornamentate, prezintă milioane de obiecte de cele mai felurite provenienţe, gusturi şi utilităţi... Pieţe pline de produse: cărnuri, sau zarzavaturi atât de proaspete că par vii, fructe exotice te îmbie de peste tot... Mărfuri de lux: blănuri, bijuterii, covoare persane îşi etalează opulenţa la orice colţ. La sat oamenii trăiesc într-un fel de vile, la care au garajuri şi mai multe maşini. Orice agricultor are tractorul lui, ogorul lui îngrijit ca o grădină, peluza şi maşina lui proprie. Avioanele pleacă din unele aeroporturi la fiecare minut. In staţiile de metrou, în pasaje subterane, este lumină orbitoare, se deschid magazine, cafeuri şi baruri de tot felul. Fetele frumoase ca dumneata se plimbă elegante cu căţelul. Se cîntă pe străzi azi, Maria, strada însăşi a devenit un spectacol în oraşele mari. Ce să mai vorbesc de festivalurile de muzică simfonică, sau de muzică pop, de teatre, de carnavaluri, de discoteci, de marile restaurante..... Şi voi !?

Kurt vorbeşte uitându-se spre munţi, sau spre un ţinut din amintire, provocat de mizeria pe care o evocă. Când se întoarce spre fata de lângă el, aceasta plânge.

KURT: Maria, tu plîngi ?
MARIA (ştergându-se cu putere la ochi): nu,... nu...
KURT: Am spus ceva rău ? Scuză-mă, scuză-mă te rog ! Iar am greşit. A fost o cruzime din partea mea, să vorbesc despre prosperitatea altora în iarna nemulţumirii voastre. De fapt vorbeam pentru mine însumi, îmi aminteam... Iartă-mă Maria... (se apropie de ea, o mângâie pe păr).
MARIA (retrăgându-se, vorbeşte timid): Ia-mă cu dumneata, domnule Schlondorf. Nu mai pot să suport... Am să fac orice pentru dumneata, şi nu îţi voi cere nimica în schimb... Du-mă de aici.
KURT: Maria, părinţii dumitale vor fi foarte nefericiţi.
MARIA: Ştiu, la ei îmi e gândul... La ei îmi va fi mereu gândul , îi iubesc foarte mult. Dar nu mai pot suporta mizeria asta.
KURT (o strânge la piept): Ascultă, eu te-aş lua... Te iau. Te iau să fii a mea. Orice bărbat ar fi fericit să aibă alături o femeie ca tine. Eşti un exemplar rar, Maria...Dar e greu, mi-e teamă, e foarte greu fetiţo. Eu am paşaport, am o maşină, permisiunea să trec fără oprelişte. Cu tine, va trebui să trecem fraudulos, eventual pe jos, prin locuri ascunse. Graniţa voastră e foarte bine păzită şi grănicerii nu se joacă deloc, au ordine să tragă. Îi cunosc.... Diplomatic vorbind, iarăşi nu se mai poate face nimic. Altădată, veneau în occident foarte mulţi emigranţi din Europa de Est. Acum guvernele noastre s-au săturat, nu mai vor să plătească. Şi, de când nu mai plătesc, guvernul român a refuzat să mai acorde paşapoarte de emigrare din motive familiare... Ar trebui să te trec graniţa clandestin... Am risca foarte mult.
MARIA (calm): Nu îmi e teamă. Înnebunesc aici, nu mai pot suporta. Accept orice risc: mai bine moartea.... Dacă voi reuşi să trec, voi face faţă: mă voi angaja menajeră, sau îngrijitoare de bloc. Apoi voi învăţa... Vei vedea, am să mă descurc până la urmă. Am încredere în mine.. nu îmi e teamă să lupt.
KURT (cu tandreţe): Nu va fi nevoie... Dacă mă iubeşti şi tu...
MARIA (tace o vreme speriată, apoi îl priveşte cu hotărâre): Mult !.. Nici nu îţi dai seama cât de mult te iubesc.... Dar nu pentru asta te rog să mă iei. Uită ce am spus. Nu îţi voi fi povară nici un moment, înţelegi ? Voi munci. Nu vei avea nici o obligaţie faţă de mine. Du-mă ca parteneră, tovarăşe de drum, singură nu aş putea să răsbesc. Îţi voi fi recunoscătoare toată viaţa.
KURT (aventuros): Nemaipomenit ! M-ai făcut praf. Nu ştiu cum dracul am să mă descurc. Vom lua maşina. Te voi ascunde o vreme în ea. Ştiu drumurile, am venit la început pe jos. Trecerea graniţei va fi mortală. Am văzut posturile de grăniceri. Au câini. Sunt foarte primejdioşi.... Mi-ar place să le trag chiulul...
MARIA: La cea mai mică somaţie mă voi preda. Dumneata le arăţi documentele şi pleci. Le spui că ne-am întîlnit pe drum întâmplător şi că ţi-am cerut să mă iei cu maşina. Să nu-ţi faci griji din pricina mea, riscurile le iau în cunoştinţă de cauză.
KURT: Nu ştiu ce să zic... Eşti aşa de tânără...
MARIA: Am o sută de ani, Kurt ! (îi spune pe nume cu ezitare). Nu mă lăsa!..

KURT: Ce au să zică tatăl tău, mama ta ?
MARIA: Vor fi foarte trişti... eu ştiu... Mama va plânge şi va blestema; îl va înnebuni pe bietul tat cu reproşurile ei... El va fi foarte trist.
KURT: Şi totuşi, eşti hotărâtă să pleci !
MARIA: Nu mai pot îndura viaţa de aici. Unii sunt prea răi, alţii sunt prea slabi... Plâng după câte cineva sau câte ceva în fiecare zi.

Kurt o mângâie din nou. Apare Dan Slavnic,
care a observat plecarea fetei, şi care o caută.

SCENA II-a
Slavnic, Maria, Kurt

KURT: (îl vede pe Slavnic şi îi iese în întîmpinare): Bună ziua, domnule Slavnic.
SLAVNIC: Bună ziua domnule.... Maria, te căutam.
KURT: După cum vedeţi, sunt gata de plecare.
MARIA: Tăticul meu... drăguţul meu tătic (îl mângâie). E un om bun... Nu-i aşa că el e un om bun, domnule Schlondorf ?.. Nu-i aşa că e frumos şi bun ? Cel mai bun...
SLAVNIC: Maria, ce te-a găsit !? Poartă-te cuviincios. Mama era îngrijorată de lipsa ta.
MARIA: Mă duc să o văd.... Vreau să îi vorbesc. Am discutat ceva cu domnul Schlondorf, îţi va spune el. La revedere... Am foarte multe de aranjat (îl ia de gât şi îl sărută îndelung; Slavnic e mirat).... Tu eşti iubitul meu ! (fuge)

SCENA III-a
Slavnic, Kurt

SLAVNIC (după o pauză de gândire): Lucrurile nu au evoluat cum ai vrut dumneata, domnule Schlondorf.
KURT: Păcat !
SLAVNIC: Poate... Aşa cred şi eu. Dar, te-am prevenit. La noi se poartă distrugerea. Există aemenea momente în istorie. Când totul este predispus la distrugere, eforturile constructive, oricât de bine intenţionate, nu au nici o şansă de succes. Sunt strivite în faşă. Noi ne urâm de moarte unii pe alţii, teribil ne urâm. Nu trebuie ca nimeni să prospere. Acolo unde totul este fărâmat la pământ, nu trebuie să existe ceva care stă în picioare.
KURT: Şi eu îmi spuneam că m-am înşelat. Şi totuşi, conducerea dumneavoastră, la cel mai înalt nivel, a fost foarte receptivă la propunerea mea. Se petrece ceva curios. Am impresia că momentul actual eate un moment de răscruce. Guvernul dumneavoastră, speriat de dezastru, s-a decis să facă unele concesii. Companiile străine, cu capitalul lor, cu tehnocraţii lor, ar putea face minuni aici, scoţând şi un substanţial profit. Ele ar putea să vă facă să trăiţi de zeci de ori mai bine. După câte ştiu, concesionarea marilor intreprinderi nu era un lucru neobişnuit aici, înainte de războiu. Cred că în acest moment, guvernul ar fi înclinat să revină la sistem, cu condiţia să nu-i fie discutată puterea politică.... Puteam înregistra o mare isbândă.....

Emancipaţi de constrângerea economică, cred că aţi fi avut mai multă libertate de mişcare. Aţi fi putut impune setea voastră de democraţie, unele reforme politice şi economice: cel puţin alegeri periodice în partidul acesta unic de guvernământ...
SLAVNIC (obosit): Este o teorie promiţătoare. Suntem prea izolaţi... Nu văd cât de realizabilă este.
KURT: Da, se pare că ăsta e necazul. La ora actuală, dumneavoastră, obişnuiţi cu o lungă apăsare şi orbi, aţi ajuns cei distrugători. Vorbeaţi despre setea „Lor" de distrugere. Astăzi Ei sunteţi Voi, domnule Slavnic...
SLAVNIC: Spaima este un monstru oribil, care trăieşte în adâncuri, dragul meu. Uneori nu vorbeşte şi nu acţionează omul, ci spaima din el. Te-am prevenit că dumneata nu vei înţelege asta. Când ai trăit în spaimă, când ai supt-o la sânul mamei, ca să zic aşa, când ai petrecut ani în şir, zi de zi, ameninţat de spaimă, spaima există în tine ca un alter ego al tău. Un monstru în adâncuri...Trebuie să-i înţelegi şi să-i ierţi pe aceşti oameni, care ţi se par foarte probabil sălbatici. Au o vină care nu este a lor.
KURT: Da, v-am înţeles. Înainte de a pleca, adineaori, meditam şi mă luptam să-mi limpezesc gândurile. Până la urmă, capitalistul înrăit de taică-meu, bătrânul şacal cred că nu a fost atât de pervers. S-ar putea ca el să fi intuit profiturile mari pe care le puteam scoate de aici, investind capital, oportunitatea momentului. Eu am fost pe deplin desinteresat... Ideea mea pornea din suflet, nu din intenţii speculative.
SLAVNIC: Am văzut. Deaceea ai renunţat atât de uşor.
KURT: Uşor ?
SLAVNIC: În afaceri trebuie să perseverezi, băiete, nu te sperii la primul insucces.
KURT: Cred că aveţi dreptate. Eu m-am desgustat. Mi s-a părut teribil să fiu astfel lovit. Nu sunt un adevărat om de afaceri. Am învăţat însă lecţia... Altădată nu voi mai fi dispus să primesc, fără să dau.
SLAVNIC: Bine. Îţi urez succes. Vei păstra o amintire foarte proastă despre noi... Era fatal, mă aşteptam la asta... (Gânditor) Spune, ce voia să demonstreze Maria cu veselia ei ?... Nu am înţeles.
KURT: Să vă spun... (ezită)... Poate o năstruşnicie copilărească, poate ceva serios, nu-mi dau seama... În orice caz, un lucru deosebit de grav, domnule Slavnic.
SLAVNIC: Ce Dumnezeu poate fi !?
KURT: Maria s-a hotărât să mă urmeze în străinătate.
SLAVNIC (speriat): Doamne, Dumnezeule !...
KURT (gânditor): Aşa zic şi eu.
SLAVNIC: Dar îţi dai seama, băiete, că Maria nu poate obţine un paşaport ?
KURT: Îmi dau seama.
SLAVNIC: Este imposibil ! Cum să o iei în străinătate !?
KURT: Mi-a propus să trecem graniţa clandestin.
SLAVNIC: Nebunie ! Graniţa noastră este păzită sever, zi şi noapte... E periculos chiar şi pentru dumneata.
KURT: Ştiu !
SLAVNIC: Şi totuşi, crezi că o poţi trece graniţa în străinătate !
KURT: Cunosc drumurile... Am venit prin munţi, şi i-am observat bine pe grăniceri. Poate avem o şansă.

SLAVNIC: Băiete, asta e curată aventură !
KURT: Ea îşi doreşte foarte mult această aventură.
SLAVNIC: Puteţi fi împuşcaţi,... grănicerii noştri nu ezită să tragă !
KURT: I-am spus. I-am explicat în detaliu care este situaţia. Vrea să rişte.
SLAVNIC (speriat): Doamne, dumnezeule,... Doamne dumnezeule... Ce i-a mai trecut prin cap!... Şi ce se va alege de ea , dacă va ajunge dincolo singură ?
KURT: Asta e partea cea mai simplă a lucrurilor. De asta să nu vă temeţi, domnule Slavnic. Voi avea eu grijă de ea. Nu-mi va fi greu să o ajut. Numai să ne vedem dincolo.
SLAVNIC: Doamne, dumnezeule... Asta îmi mai lipsea... Nu o avem decât pe ea. Fără Maria, mama ei va muri.

Slavnic se lasă pe o piatră , cu pipa în mână, distrus.
Apare Dumitru cu o falcă în cer şi alta în pământ.

SCENA IV-a
Dumitru, Slavnic, Kurt

DUMITRU (către Kurt): Am auzit că Maria vrea să plece cu dumneata !... (Nu i se răspunde; Schlondorf continuă să îşi potrivească lucrurile în rucksac cu mare grijă. Caută printre ele ca să se asigure că totul e la locul lui). Tu nu auzi când îţi vorbesc ? Faci pe grozavul !?
KURT: Ce să mai vorbesc cu o şleahtă de vagabonzi şi de huligani !?
DUMITRU: Puţin îmi pasă mie de casa dumitale ! Pe mine nu mă interesează casa dumitale... Pe mine mă interesează Maria !.. Maria trebuie să fie soţia mea, aşa să ştii.
KURT (dispreţuitor): Asta trebuie să o creadă şi ea. Du-te şi spune-i ! Pe mine nu mă interesează părerea dumitale. Du-te şi socoteşte-te cu Maria. Explică-i ce perspective frumoase ai, şi are să te asculte. Dece nu o faci ?.. Vii să mă baţi pe mine la cap. Nu vezi că am treabă !?
DUMITRU (în culmea furiei): Ai treabă ? Am să te omor! Îţi spun eu, am să te omor. Nu apuci tu să o iei de aici pe Maria, să o duci în cine ştie ce speluncă... Ăsta are să-şi bată joc de ea, şi are să o arunce pe drumuri ca pe o târfă, domnule Slavnic ! Dumneata nu zici nimic ?
SLAVNIC: Potoleşte-te băiete, să vedem... Nu e încă totul hotărât.
DUMITRU: Cum, nu e hotărât ? Maria se pregăteşte de plecare... îşi face rucksacul, se îmbracă pentru o călătorie în munţi. Dacă aţi vedea-o pe doamna Slavnic în ce hal e, i-aţi plânge de milă.
SLAVNIC: Oo, Doamne, dumnezeule ...
DUMITRU: Îi vor prinde ! O vor împuşca pe Maria ! În cel mai bun caz o vor închide, o vor rade-n cap, şi o vor snopi în bătaie. Pricepi tu asta mă, boul Apis !? Panglicar nenorocit ! (Se repede cu pumnii la Kurt). Cât preţuesc eu ? Îţi arăt eu ţie cât preţuesc, panglicar nenorocit !

Dumitru trimite un croşeu de dreapta, un croşeu de stânga... Kurt eschivează de două ori..... Urmează o contră la bărbie care îl trimite pe Dumitru la pământ.

SLAVNIC (se ridică greoi, ca şi cum ar fi îmbătrânit dintr-odată): Ce ai făcut, băiete ! Cred că s-a lovit tare la cap. (Se duce la Dumitru, se apleacă şi îl examinează atent). Dumitre, Dumitre, uită-te la mine... Mă cunoşti ?

Dumitru încearcă să se ridice, obnubilat, dar cade iarăşi la podea.

KURT (masându-şi pumnul, foarte atent la starea lui): Tâmpitul ăsta îmi nenoroceşte mâna tocmai când am mai multă nevoie de ea. (Face mişcări de flexie şi extensie; apoi îşi reia căutatul şi aranjatul lucrurilor din rucksac).

DUMITRU (îşi revine treptat): Ce e ? Ce s-a întâmplat ?

SLAVNIC: Stai jos, nu te ridica. Te-ai lovit tare la cap.... Ai să-ţi revii.

DUMITRU (se ridică şi se aşază pe o piatră; şi-a reamintit): Las-că te scot eu dintr-o prăpastie. Pe tine eu te îngrop !

Intră în scenă Maria, cu un alai de femei.

SCENA V-a

Maria, Slavnic, Kurt, Dumitru, Fana, Yvonne, Cristina şi copiii.

Toţi par încremeniţi.

FANA (se repede la Slavnic): Ai auzit ce vrea să facă !? Spune-i, spune-i că e o nebunie ! Tu trebuie să ai autoritate asupra ei... Cum să plece şi să ne lase aşa !? ...

SLAVNIC: Vrei să ne părăseşti, fetiţa tatei !? Nu îţi este milă de noi ? Îţi dai seama la ce pericole te expui ? Suntem bătrâni... Cum crezi că vom îndura, dacă ţi se va întâmpla o nenorocire !?..

MARIA (hotărâtă): Ce să fac ? Nu pot face altfel.. Trebuie să risc ! E singura şansă.

SLAVNIC: Noi am căutat să facem totul pentru tine. Ţi-am dat tot ce am avut... Nu am avut prea mult. Am căutat să facem să nu-ţi lipsească totuşi lucrurile esenţiale, să ai o copilărie fericită. Nu te-ai simţit bine cu noi ? Unde crezi că vei mai găsi alţi oameni care să te iubească şi să-ţi vrea binele, cum ţi-l vrem noi !? Suntem bolnavi, obosiţi, dar îţi vrem binele. Nimeni nu îţi va purta de grijă vreodată cum îţi purtam noi...

MARIA (îl îmbrăţişază): Tată, mamă, nu mai plângeţi ! Mi se rupe inima... Eu sunt sigură că voi reuşi. Sunt tânără... Simt că am dreptul la o altă viaţă... Aici ce mă aşteaptă ? Ce perspective are un tânăr ? Suntem îngropaţi de vii în mizerie. Nu trebuie să mai răbdăm: e şi asta o formă de protest. E singurul lucru pe care-l pot duce la capăt de una singură. Voi lua totul de la capăt şi voi reuşi. Îmi voi face o viaţă liberă. Cel puţin voi avea şansa să mi-o fac. Aicea nu avem nici o şansă; suntem încercuiţi şi păziţi. Nu îţi poţi traversa nici măcar ţara, şi chiar dacă o traversezi, nu ai ce vedea. Aceiaşi dezolare peste tot. Ţi se face milă când vezi atâta isbelişte. Nu mai pot să suport. Vreau să ştiu că e posibil şi altceva. Nici măcar nu vreau ceva anume; vreau numai să ştiu că am dreptul să vreau.

KURT: Maria, îţi mai spun încă odată şi eu, ca oamenii ăştia să nu creadă cumva că eu te-am atras. Domnul Duţu m-a şi acuzat. Ceea ce vrem să intreprindem, e foarte periculos. Ascultă-i pe părinţii tăi ! Ei au dreptate... Vom avea mari greutăţi şi primejdii de înfruntat.

DUMITRU (mormăie supărat): De mine nici ni îi pasă !

MARIA: Dumitre, sunt multe fete frumoase. Tu ai să te însori şi ai să fii fericit. Nu fii supărat pe mine. Urează-mi noroc. (Adresându-se celorlalţi): Hotărârea mea e luată. Voi înfrunta primejdiile, îmi voi lăsa părinţii îndureraţi, dar voi pleca. Hai să fim veseli şi curajoşi. Să privim înainte. Cei care plâng nu pot înfrunta marile încercări. Vă rog, vă rog nu fiţi trişti. Iertaţi-mă dacă vreau să scurtez momentele astea. Suferinţa despărţirii m-a copleşit. Voi pleca spre o lume mai bună ! Orice s-ar întâmpla, voi aşa să gândiţi. Kurt, mai ai ceva de făcut ?
KURT (tresare): Daa.. Am făcut nişte pachete, din ce am scos de sub dărâmături.. Le-am pregătit pentru voi. Unele lucruri le adusesem special pentru cadouri. S-au cam deteriorat. (Se duce în casă şi începe să care): Doamnă Slavnic, aveţi în cuferele astea toată argintăria şi obiecte decorative pe care le-am putut recupera. Aş vrea ca mobila nedeterioratâ să o luaţi tot dumneavoastră. V-aş ruga, Domnule Slavnic să încuiaţi toate uşile. Cine ştie ? Poate într-o zi vom reveni... Yvonne, în geamantanul ăsta am pentru dumneata rochii frumoase; cred că ţi se vor potrivi (o sărută). Doamnă Stan, aveţi şi dumneavoastră un geamantan, cu lucruri de îmbrăcăminte pentru copii.
CRISTINA: Îmi pare rău că nu a venit şi soţul meu să vă ureze drum bun. Este chemat la Cabinetul de Partid. Sunt sigură că dacă mai rămâneaţi, el i-ar fi aflat şi pedepsit pe ticăloşii care au săvârşit fapta asta murdară. Mergi sănătos, domnule Schlondorf. Ai grijă de Maria şi... mulţumesc.
KURT (din nou încărcat): Ia veniţi încoa, mă năsdrăvanilor. Uite, aveţi în pachetele astea dulciuri şi jucării.
NINA: Mulţumesc unchiule Kurt...

Copiii ies din scenă târând pachetele cu jucării.

KURT: Aveam şi pentru dumneata, domnule Duţu ceva pregătit. Nu s-a deteriorat. Sper să primeşti: o cameră digitală performantă de luat vederi. Filmează tot ceea ce vezi că se întâmplă în jur. Poate într-o zi imaginile dumitale vor folosi. Oamenii vor avea nevoie de mărturii.
MARIA (patetic): Eu nu am mare lucru să vă ofer. Am găsit acum câteva luni o ramură de hortensie; am pus-o în glastra asta şi a înflorit. Acum am să o plantez aici, lângă casă. Hortensiile sunt plante durabile, rezistă peste iarnă şi se înmulţesc. Cînd vor înconjura ruina asta, veţi spune: uite, Maria ce cadouri frumoase ne-a lăsat.

Toţi sunt cu ochii în lacrimi. Maria se duce
la Fana şi o îmbrăţişază.

MARIA: Mamă, să nu-ţi pară rău ! Fii curajoasă ! Ne vom revedea. Dumnezeu e mare. Vor veni vremuri mai bune şi pentru noi.
KURT (îşi ia rucsacul în spinare): Ei, Maria, gata ?
MARIA (expirând forţat): Da !...
KURT: Vom merge spre munţi. Ne vom pierde în ei. Ştii să urci ?
MARIA: Da.
KURT: Atunci, hai !... Maşina ne aşteaptă.
YVONNE (merge la Kurt şi îl sărută din nou): Imi pare foarte rău că nu aţi mai rămas.. Să ne cunoaştem mai bine...Vremuri nenorocite... Dacă într-o zi vom putea ieşi din ţara asta, vă vom vizita.
KURT: Bine.

Maria îşi îmrăţişază familia, prietenii. Kurt dă mâna cu toţi.

SLAVNIC (emoţionat): Domnule Schlondorf, te rog să ai gijă de Maria. E singurul meu copil.... E o fată bună.

KURT: Voi face tot ce voi putea. Uraţi-ne noroc, avem nevoie !

Toţi strigă, plâng, se sărută. Tinerii ies în spatele casei.

După un timp se aude o maşină plecând.

SCENA VI-a
Slavnic, Fana, Cristina Yvonne, Duţu.
Vor veni Boiu şi Stan.

A trecut un timp. Cei rămaşi stau încremeniţi, drepţi ca lumânările. Se uită în direcţia munţilor spre care se îndreaptă acum Maria şi Kurt. Aşteptare încordată prelungă, în deplină tăcere. Treptat se înserează.

SLAVNIC: Stai Fană, nu mai plânge... Au mai trecut prin locul ăsta tineri spre munte, care au scăpat.

FANA (îşi şterge lacrimile): Grănicerii au arme automate. Au pichete dese în locurile în care trec cărări.

SLAVNIC: Kurt este tânăr şi viguros. E şi abil. Mă mir că s-a băgat în aşa ceva. Să avem încredere în el. Dacă reuşesc să se strecoare prin trecătoare, cred că sunt salvaţi. Dincolo le va fi mult mai uşor să se ascundă.... Hai, şterge-ţi lacrimile.

DUMITRU (aparte): Să credeţi voi că au să scape de grăniceri !

Apar Boiu şi Stan

STAN: Ce e cu voi ? Ce-aţi rămas aşa ?

CRISTINA: Tânărul Schlondorf a plecat... Şi a luat-o cu el pe Maria. Vor să treacă graniţa prin munţi.

STAN: Ei, asta-i ! Ce nebunie ! Tinerii ăştia sunt de speriat. Total iresponsabili.

SLAVNIC: Spune, dece te-au chemat la Comitetul de Partid ?

STAN: Mi-au comunicat că va veni o delegaţie de străini să inspecteze mina. Vor să aprecieze posibilităţile de desvoltare ale zonei. Ne-au ordonat să le stăm la dispoziţie, deoarece conducerea de partid şi de stat pune mare preţ pe cooperarea lor. Ne pot furniza tehnologia necesară exploatării de adîncime. Se preconizează înfiinţarea unor societăţi cu capital străin şi... concesionarea unor mine.

SLAVNIC: Kurt Schlondorf a plecat deja cu maşina lui.

STAN (disperat): Nu se poate ! Trebuie alergat după ei şi împiedicaţi să facă aşa o nebunie !.

SLAVNIC: Prea târziu... Acuma sunt departe. Am putea să le atragem atenţia la grăniceri... Provocăm un dezastru.

Stan se frământă. Nu mai ştie ce să zică. Deodată se aude ecoul prelung, vag, al unor împuşcături în munţi. Toţi tresar violent.

BOIU (cu urechea mai fină): O împuşcătură !

CRISTINA: Din ce direcţie s-a tras ?
DUMITRU (ţipat): V-am spus eu ce o să se întâmple !?

Slavnic o ţine în braţe pe Fana. Încă o aşteptare încordată.
Mai trece un timp. Alte rafale se aud reverberând.

FANA (se prăbuşeşte): Fetiţa mea... Fetiţa mea bună şi dragă... adresându-se lui Slavnic): Numai din vina ta a plecat ! Tu trebuia să o opreşti ! Nu ai făcut nimica, ai lăsat-o să moară... Du-te, du-te după ea ! Cine ştie în ce prăpastie o fi zăcând... Şi nu mi-o vor aduce să mi-o dea ! Nu am să ştiu unde e mormântul ei... (se târăşte încet până la floarea pe care a plantat-o Maria) Mormântul ei va fi aici. Şi tot aici voi muri şi eu (S-a aplecat peste floare şi plânge).

Toiţi sunt foarte impresionaţi.

SLAVNIC (în genunchi o consolează; vorbeşte rar): Nu mai plânge, Fană. Cine ştie ? Poate Maria trăieşte. Au tras de două ori. Nu putem şti dacă i-au nimerit. Înseamnă că erau departe. Dacă ar fi fost aproape de ei, i-ar fi arestat fără să tragă. De la distanţă mare este mai greu să nimereşti un om... Poate că nu i-au atins... Poate că au scăpat ! Nu vom şti niciodată...

SFÎRŞIT

Bucureşti: 17, 12, 1985

DRAME DIN TRECUT

CHEIUL FERICIRII

Tragicomedie în trei acte

MOTTO:

Visarea, ce compensaţie !

PERSONAJE:

ION PAVEL ..... scriitor.....30 ani

NINA
.....iubitele lui Ion..... 30 ani
SOLANGE

GEORGE VLAD
....prietenii lui Ion..... 30 ani
ŞERBAN POPESCU

MAMA 55 ani
.....oameni amărîţi.....
TATĂL 60 ani

DOCTORUL - PREŞEDINTELE ACADEMIEI

ANCHETATORUL - CIOCLUL

DOI GARDIENI - SCRIITORI - DOMNI

DOUĂ CUCOANE

CASIERA DELA ONT

ACTUL I

Delir oniric. Lumină strălucitoare. Decor suprarealist, halucinant, în culori vii, cu foarte mult roşu, verde, cerul este albastru ca în ilustraţiile la poveşti, păsările cântă în copaci înfloriţi, statui şi coloane albe, mobilă elegantă, ceasornice, cupole, trepte de scară care urcă spre o faleză: fundal marea pe care trece o corabie. În scenă e Ion Pavel, tânăr, slab, tuns romantic, cu plete frumos pieptănate, îmbrăcat elegant. Undeva, la spatele scenei se preumblă o femeie bătrână, în negru, foarte frământată.

SCENA I-a
Pavel, Nina

Pavel stă trântit pe o canapea, şi citeşte o carte poliţistă (SAS). În drepta canapelei, situată în stânga scenei, este o combină cu telefon, televizor, pickup. Ascultă muzică: (Wagner, Tristan şi Isolda). În stânga canapelei, îmbrăcată în alb, aplecată peste o altă măsuţă, albă, cu aspect de masă de spital, Nina – blondă, frumoasă, tânără şi ea - aşază instrumente: flacoane, tăviţe, seringi.

NINA (citind dintr-o fişă): Ion Pavel, 30 de ani, temperatura 36 cu 8. Pavel nu îi dă la început nici o atenţie. Este preocupat de ceeace citeşte. Întoarce foile cu oarecare repeziciune. O dată, de două ori, se opreşte şi se uită la ea în treacăt. La un moment dat „o vede" şi rămâne extaziat, mirat. Se ridică încet, privind-o fix (a se evita efectul comic).

PAVEL (întrebător, aparent mirat): Nina ?

Fata continuă să aşeze obiectele de pe măsuţă. Încearcă să îi aşeze perna la căpătâi.

PAVEL (ridicându-se treptat): Nina, tu eşti ? Ce frumoasă te-ai făcut ! Stai să te văd.... Extraordinar,... minunată ! Ia întoarce-te !

Fata se întoarce docil, ca o marionetă. Face o piruetă lentă, cu graţie tristă.

PAVEL: Nina, de când nu te-am văzut ! Îţi aduci aminte ? Cred că sunt 15 – 16 ani. Stai să mă gândesc bine. Eram în clasa a VI-a, a VII-a de liceu. Eram vecini. Ce frumoasă era şcoala noastră ! Ce veselă... îţi aminteşti? (entuziasmat) Nu mă aşteptam să te mai revăd. Eşti superbă: aşa cum te visam... (se corectează) ... aşa cum îmi închipuiam că ai să devii. Cînd stăteai în bancă, înclinai capul într-o parte şi ascultai.

Îmi plăcea atât de mult cînd înclinai capul într-o parte. Ia stai... apleacă capul... surâzi... (fata se supune; îl priveşte cu interes). Aşa, exact aşa mi te aminteam: frumoasă şi blândă. La vremea aceea tu păreai mai mare decât mine: te desvoltaseşi. Incepuseşi să ai sâni. Făcuseşi o talie subţire şi picioare lungi. Te priveam pe furiş. Deşi te cunoşteam bine, parcă nu te mai cunoşteam. Nu mai aveam curajul să te iau pe după umeri, când ne întorceam dela şcoală (Muzica de Wagner însoţeşte acest discurs pasionat). Tu te uitai cu interes la băieţii mai mari. Bine înţeles, şi ei se uitau foarte interesaţi după tine. Eram gelos.... O, cât de gelos puteam să fiu (face o pauză de gândire).

NINA: Stai jos, dragul meu... Stai jos... Culcă-te...

PAVEL (refuză, nu-i dă atenţie). Cînd veneam la voi, mama ta mă obliga să iau loc. Trebuia să fiu cuminte, era foarte severă. Ne servea pe toţi cu prăjituri sau dulceaţă. Dar eu numai după tine mă uitam. Îmi plăcea tot ce făceai: cum vorbeai, cum stăteai, cum mâncai, cum îmi dădeai mâna, ca să mergem în grădină... Mergeam acolo şi învăţam împreună. Mergeam acolo şi mă simţeam atât de fericit... atât de fericit... Din cauza ta, începusem să iau note bune la şcoală. Tot timpul aş fi stat cu tine, să învăţ.... Dar de aventura noastră dela grădina zoologică, îţi mai aminteşti ? Părinţii noştri plecaseră la o petrecere. Atunci, te-am luat de acasă, şi ne-am dus împreună să o vizităm. Eram în culmea mândriei că sunt cu tine... Mă simţeam sprijinitorul tău, te lăsam să treci înainte, te protejam. Ne extaziam amândoi la toate ţarcurile cu animale. Mă amuzam să îţi arăt pretutindeni un mascul şi o femelă: eram ca ei. Dar, la un moment dat, apropindu-mă prea tare de cuşca maimuţelor, una dintre ele mi-a smuls de pe cap şapca de licean. Am fost foarte nenorocit; pentru că mama s-ar fi supărat dacă o pierdeam. Iar maimuţa nu voia deloc să mi-o dea înnapoi. Atunci ai avut o idee genială: te-ai dus şi ai cumpărat un pumn de seminţe. Le-ai arătat maimuţei şi, când a venit să le ia, am recuperat şapca. Am fost fericit dar şi obidit: mă salvaseşi în loc să te salvez eu.

NINA: Stai liniştit, dragul meu, trebuie să stai culcat !...

PAVEL: Dar dece să stau culcat !? Mă simt minunat. De când te-am văzut pe tine, parcă am prins aripi. Îţi dai seama ce minune este reîntâlnirea noastră ? Priveşte, am aripi, aş putea să sbor ... (se duce la o bară care se află în partea dreaptă a scenei, între două coloane albe, şi se dă peste cap; apare, dispare, se ridică în braţe, se lasă de mai multe ori, face o ieşire printr-un salt). Strămoşii noştri au fost maimuţele; sunt ele zăpăcite, dar tot strămoşii noştri rămân. Trăiască maimuţele ! (vine către Nina): Nina, te iubesc Te-am iubit întotdeauna atât de mult !...

NINA: Şi eu te iubesc.

PAVEL: Şi pe urmă aţi plecat în alt oraş. Mi-ai lipsit... mi-ai lipsit enorm... Nici nu poţi să-ţi închipui cât mi-ai lipsit. Tot timpul te căutam... tot timpul. Am văzut trecând pe lângă mine multe femei: niciuna nu era frumoasă ca tine, cu niciuna nu mă înţelegeam cum ne înţelesesem noi doi. Toate erau proaste, îngrozitor de proaste. Nu puteam schimba cu ele nici măcar două vorbe serios. Nu puteau înţelege ce gândeam eu, ce voiam, pentru ce merita să trăiesc. Mi-ai lipsit... Ce mult mi-ai lipsit !

NINA: Şi tu mi-ai lipsit, dragul meu ...

PAVEL: Nina, fericirea zilei de astăzi nu o mai suport: este cea mai mare fericire din viaţa mea ! Nu am fost niciodată aşa de fericit (o ia în braţe, o sărută violent; ea se lasă manevrată ca un manechin).....Vino, vino să îţi arăt !... (o aşază pe pat; scoate din sertarul combinei un dosar greu). M-am apucat de scris; scriu versuri. Am în plan un mare poem romantic. Am să te zugrăvesc pe tine în el. Voi scrie pentru tine, Nina, cele mai frumoase versuri care s-au scris vreodată. Acuma am pentru cine scrie. Îţi voi scrie sonete, mai frumoase decât Petrarca, pentru că eu te iubesc mai mult..., mai mult decât a iubit vreodată un poet o femeie....

NECUNOSCUTUL ÎN NEGRU (unul dintre gardieni intră în scenă, se apropie de cei doi, îi studiază; ia un disc de patefon dela pickup, îl citeşte): Muzică de Wagner ... Ăsta a fost un fascist ! (ia placa şi o aruncă pe „fereastra" din stânga, în culise; se aude cum se sparge).

Gardianul iese din scenă în cealaltă direcţie; cei doi au tresărit puţin, dar îşi continuă extazul.

NINA (citind): Ce frumos e... Ce frumos scrii...

PAVEL: Îţi place ?

NINA: Au un parfum nemaipomenit. Nu am mai citit, nici nu am mai auzit vreodată aşa ceva.

PAVEL: În ele este sufletul meu îndurerat de absenţa ta. În ele este patima mea, răscolită de amintirea unei flăcări.

NINA: N-am să te mai părăsesc. Nu te voi mai părăsi niciodată, dragul meu. Sufletul tău nu va mai avea de ce să fie îndurerat ! Vei vedea, vei vedea ce fericiţi vom fi împreună. Poemele tale vor răsuna de fericirea noastră, cât două zeci de orchestre simfonice; tobe şi alămuri nenumărate vor bubui, iar peste ele un sunet divin de viori va înlănţui pătimaş sufletele (se ridică amândoi pasionat, se sărută; muzica de Wagner acompaniază scena).

PAVEL: Vom închiria o vilă la mare... Eu voi scrie... Vom scrie amândoi; ne vom întoarce unul altuia poemele de dragoste, precum Goethe şi Suleika. Vom privi marea şi vom compune cel mai minunat dialog scris vreodată despre fericirea din om. Vom sbura peste platitudinile vieţii ca două deltaplane imense, vagabondând liniştite în cerul albastru al imposibilului, dincolo de orice tangenţă vulgară, dincolo de material. Iar nopţile noastre, nopţile noastre vor fi cel mai fantastic coşmar ! Te voi ridica în lumină, Veneră, te voi face cea mai frumoasă dintre muritoarele de felul tău..... (deodată încremeneşte) ..... Capul !... Mă doare capul !.... (se sting treptat luminile) Nu mai văd ... Mă doare capul ! (se aude cum cade).... C O Ş M A R ! (se vaietă). .. Atâta dragoste... Mă doare capul !... (plânge) ... F O R M Ă, totul e formă !! Coşmar !

SCENA II-a
Pavel, Nina, George, Şerban

Când se reaprind luminile, eroii au trecut în partea din spate a scenei, pe terasă, unde se află două mese albe de grădină cu picioarele spiralate şi scaune la fel. Cei patru stau la una dintre mese. Bate uşor vîntul, care le

undueşte pletele. Beau bere, fumează ţigări. Triluri
de păsărele în copaci înfloriţi.

PAVEL: Nina,... George Vlad şi Şerban Popescu sunt prietenii mei cei mai buni. Ei sunt şi primii mei ascultători, primul meu public. Lor le citesc mai întâi ceea ce scriu. Dacă ei spun că e în regulă, nu mai am nicio îndoială: sunt sigur de gustul lor.
GEORGE: Ion este mentorul grupului nostru. Datorită lui ne-am desvoltat.
PAVEL: E adevărat, încearcă şi ei să scrie... Îi mai sfătuesc.
ŞERBAN: Încercăm să avem un stil al nostru, al grupului vreau să spun. Ion ţine mult la asta. Trebuie să răsbim împreună. Vom lansa în poezie un nou curent. Dacă numai unul ar lucra altfel, nu s-ar impune. Fiind un grup, vom exploda ca o bombă ; vom determina un curent de evoluţie nou, în sensul pe care-l dorim. Ăsta este ţelul asocierii noastre.
PAVEL: E drept că nu va fi uşor. Oamenii când se obişnuesc cu un anume mod de exprimare, renunţă greu la el. Acum la modă este metafora. Fără o cămaşe de noapte transparentă de metafore, poezia nu e mai mult poezie decât femeia femeie. Noi le-am declarat război: vrem să dăm jos metafora de pe tronul ei necontestat. Poezia există în lucruri; noi nu trebuie să o facem, ci să o revelăm. Poezia poate trăi în orice: în arbore,.. în lac.., în noapte... fără metafore. Poezia poate exista într-un aragaz sau într-un calorifer..., într-o inundaţie sau într-un cutremur. Ne-am obişnuit să identificăm poezia cu frumosul. Poezia poate îmbrăca şi ceva extrem de urât, dacă are în miezul ei emoţie.., sau dacă are mister. Vom face poezie din orice.
NINA (zâmbind galeş): Spuneai că vei face poezie pentru mine ...
PAVEL: Voi face mai mult ! Voi face poezie din tine. Unduirea trupului tău mlădios este poezie !
GEORGE: Divinul critic EB nu poate înţelege absenţa metaforei. Împroaşcă cu noroi în dreapta şi în stînga în toţi acei care nu gîndesc ca el. Ne va fi un duşman neînduplecat. E drept că nu înţelege el multe alte lucruri. Cred că NS s-a dus la cer cu un gust teribil de amar, după ultima critică pe care i-a făcut-o.
ŞERBAN: Noroc! Să bem pentru întâlnirea noastră.
NINA: Noroc! Să bem pentru reuşita voastră. De acum nu mai sunteţi singuri, mă aveţi şi pe mine ca aliat.
PAVEL: Poezia nu are nevoie de apărători; ea va învinge singură.
Toţi: Ura, ura, ura !
GEORGE: Haide Ioane , citeşte-ne ceva scris recent....
PAVEL: Poemul meu nu mai e atât de detaşat de istorie. Nu am ce face: m-a prins în vâltoarea ei viaţa (scoate o hârtie din buzunar pentru a citi)
ŞERBAN: Suntem numai urechi...
PAVEL: Poemul ăsta este un imn dedicat vieţii. M-am gândit că trebuie să-i fim recunoscători... (Face o pauză, apoi începe să citească cu exaltare):

Imn ţie viaţă pentru că te perpetuezi ...
Din hruba nenorocirilor nu pot să te condamn:
Grindinile se răstoarnă şi trec,
Întunericul, oricât de lung, este urmat de o zi,

Cutremurul nu poate nimici ceea ce este aşternut la pământ,
Foamea ne împinge să căutăm,
Disperarea ne-a usturat mai puţin decât am putut să răbdăm,
Războaiele au distrus mai puţin decât am putut să clădim,
Teroarea nu a nimicit speranţa din noi,
Boala şi moartea sunt firave înaintea ta.
De sub stratul de frunze, oricât de gros,
Semn al disperării şi morţii unui întreg anotimp,
Într-o zi răsare şi creşte un nou ghiocel.

Imn ţie viaţă pentru tot ce ne dai:
Pentru picurul de apă ce umezeşte buzele celui însetat,
Pentru aerul pe care-l respirăm cu nesaţ,
Pentru cerul care ne bucură în fiecare amiaz,
Oricât am fi de neajunşi şi de prăpădiţi,
Oricât am fi de săraci sau bolnavi,
Oricât am fi de barbari şi de răi.
Am băut apă limpede sau murdară, şi tot am mai bea,
Am trudit la înnălţarea imposibilului şi am mai trudi,
Am suferit de rănile timpului, şi am mai suferi,
Am trăit o viaţă de greutăţi şi dureri, şi am mai trăi.

Dinaintea înnoirii nu ne putem decât bucura;
La ce să-i plângem pe cei care se usucă şi pier,
La ce să jelim soarele care sângerează coborând sub pământ,
La ce să regretăm florile care se ofilesc ?
Pietrele statuilor antice decad şi dispar,
La ce să plângem morţii care ne-au părăsit !?
Pe stratul lor gros o sămânţă de viaţă va încolţi
Şi va face să crească un nou univers.

Florile se vor ridica mai învolt,
Soarele va luci mai intens pe cealaltă culme de cer,
Piatra va naşte perle în scoici,
Noi generaţii vor creşte puternice în timpii ce vin !
Trecători suntem noi, picăturile acestei naturi,
Permanentă natura, care ne zămisleşte pe rând.

Imn ţie, pământ roditor !
Dintre toate astrele, tu singur eşti hrană şi ou,
Pat dulce pentru cei ce trăiesc, pat pentru cei care mor;
Miraculos, apa ţâşneşte din stînci,
Vântul adie plăcut şi împrăştie polenul din flori,
Pădurile adăpostesc turme de ciute şi cerbi,

Spre slava tuturor timpilor,
Tu ai făurit conştienţa naturii în om:
Curcubeul prin care existenţa s-a arcuit.
În sfârşit, universul cel fastuos şi-a găsit
Lacul cel odihnit prin care să se întoarcă în el,
Pentru a deveni cu adevărat univers.
Creuzetul infinit al miracolului a fost naşterea.

Şi eu, în pragul maturităţii, adio le spun alor mei,
Nu plângeţi că am trecut, am văzut tot ce era de văzut,
Am auzit tot ce era de auzit,
Mi-am deschis ochii larg,
Mi-am deschis urechile cât am putut,
Am gustat din bine şi rău,
Mi-am deschis porţile sufletului,
Pentru ca tot ce-i firesc să se scalde în el,
M-am bucurat şi am suferit,
Am avut tot ce se poate avea, pentru a-l pierde treptat,
Iată cineva se apropie, care mă va răsplăti.

TOŢI: Bravo ! (isbucnesc în aplauze şi aclamaţii).
NINA (îl sărută): E frumos, dragul meu.
PAVEL (emoţionat): Mă scuzaţi... mulţumesc... eu nu suport aplauzele. (Se ridică): Acuma trebuie să plec. Am o problemă de rezolvat...

SCENA III-a
Pavel, Solange

În timp ce Ion Pavel îşi citea poemul, o altă femeie, brunetă cu ochi focoşi, s-a aşezat la masa din dreapta. A comandat o băutură uşoară şi a ascultat. Când IP încearcă să se strecoare pe lângă ea, se ridică provocator.

SOLANGE: M-ai uitat, Ioane !
PAVEL: Nu te-am uitat ...
SOLANGE: Ai uitat-o pe mama copilului tău... Ai uitat-o pe Solange... Uită-te la pântecele meu...(se întoarce din profil, seducătoare) Nu se vede nimic ? Aici va înmuguri cel despre care vorbeai...
PAVEL: Cine a spus !?
SOLANGE: Despre dulceaţa nopţilor petrecute cu mine nu ştii nimic !
PAVEL: Nu ştiu.
SOLANGE: Pieptul meu ca un cireş înflorit nu te încântă deloc.
PAVEL: Lasă-mă să trec.

SOLANGE: De iubirea noastră înfocată, nemărginită, nebună, ai uitat.
PAVEL (uitându-se lung la ea): Ce pot să fac ?
SOLANGE: Să mă îmbrăţişezi, să te apropii de mine, să simţi răcoarea părului meu, să mângâi pielea mea catifelată...
PAVEL: Ne vede lumea !
SOLANGE: Cine ne vede ? Tu crezi mereu că te vede cineva; nu te vede nimeni. Numai eu te văd,.. eu, care vreau să fii al meu.
PAVEL: Domnişoară,.. permite-mi..
SOLANGE (îl corectează): Solange !
PAVEL: Solange, iartă-mă, sunt grăbit...
SOLANGE: Nu există grabă în faţa dragostei... Nu există grabă dinaintea pântecului care va rodi fiul tău !.. Ogorul trebuie semănat îngrijit dacă vrei să răsară ceva.
PAVEL: Iubesc pe alta.
SOLANGE: Ştiu, am văzut că iubeşti. Se vedea din fiecare privire pe care i-o aruncai, din fiecare vorbă pe care i-o spuneai: vorbele tale vibrau.
PAVEL: Şi asta nu te deranjază deloc !?
SOLANGE: Dece ? Tu tot al meu ai să fii. Ţi se pare că ţi-a adus înţelegerea, fericirea... Grozav !.. Nici o femeie nu a înţeles vreodată deplin un bărbat. Tot ce-i poate da ea de adevărat e trupul ei, şi cred că e deajuns. Acolo îşi găseşte benzina ca să funcţioneze acest robot. Uită-te la trupul meu: este un carburant de lux. Nici o alintare a sufletului ei nu va reuşi să scoată din mintea ta atâta poezie cât focul coapselor mele.
PAVEL: Nu mă pot despărţi de ea. Am regăsit-o. Nu ai să poţi să mi-o iei !
SOLANGE: Nici nu vreau să ţi-o iau. Pe tine vreau să te iau ei.
PAVEL: Îngrozitor !
SOLANGE: Îngrozitor de plăcut, nu-i aşa ? Ipocritule ! Sau poate nu îţi plac ? (se apropie de el şi mai mult; îl face să se lase pe un scaun; îi presează sânii pe buze).
PAVEL: Nu ai sutien... (o mângâie)... Hai să ne plimbăm, ne văd ceilalţi ... Eşti nebună ! (Se ridică amândoi, se plimbă în stînga şi-n dreapta, de-a lungul balustradei, se uită la mare).
SOLANGE: Ce frumos ...
PAVEL (geme): Ard ca în furcile dracilor... Solange, capul îmi arde, sufletul îmi arde, eşti un diavol !... Te aştept în cabina mea...
SOLANGE: Marea ! Ce albastru ireal ... Ai mai văzut vreodată marea aşa albastră ?
PAVEL: Te doresc.
SOLANGE: Uite Vezuviul ... Chiamă-i pe toţi : nu vrei să le arăţi unde am ajuns ?

Continuă să se audă păsărelele

SCENA IV-a
Pavel, George, Şerban, Nina, Solange

PAVEL: Nina, George, Şerban,... veniţi să vedeţi unde am ajuns !

Toţi vin la balustrada spre mare, se extaziază.

TOŢI: Ce frumos ...

ŞERBAN: Aici să stai să creezi... Axel Munthe a ştiut ce a făcut. De asta a ieşit atât de frumoasă Cartea dela San Michele.
GEORGE: Pe o insulă din astea cu rododendroni cred că şi-a făcut la început Dumnezeu paradisul.
PAVEL: E frumos golful Neapolelui, sunt locuri frumoase, binecuvântate de Creator. Nu ştiu cât de bine o duc oamenii... Se pare că sunt săraci. Dar pentru noi, ele au o calitate în plus care le face să fie splendide: pentru noi, ele sunt libertatea ! Suntem liberi, copii, vă daţi seama ce fericire !? (declamă): „O, libertate, ţărm însorit, cât de îndurerat te-am aşteptat toată viaţa"... Barca de colo, care pluteşte pe valuri în voia ei, este liberă... şi ca ea suntem noi. Liberi ca vântul !... Păcat că oamenii nu ştiu ce să facă cu libertatea....
NINA: Oamenii cu libertatea fac prostii. Ar trebui să stai culcat !... Ştii că aşa a zis doctorul.. Şi tu, ce faci ? Te dai în vânt după libertate....
PAVEL: Nu există fericire mai mare, mă simt uşor ca un fulg. Am scăpat..., am scăpat,... am scăpat !... Pot spune ce vreau, fără ca nimeni să protesteze. Pot face ce vreau, numai pentru binele întreg, fără ca nimeni să mă lege,... fără ca nimeni să mă bată !... Îmi vine să urlu de bucurie ca un dement !
NINA: Niciodată nu avem dreptul să facem tot ce dorim. Tu eşti prea mult poet, Ioane... Sunt reguli peste tot: societatea umană şi-a impus reguli. Eu te înţeleg, pentru tine regulile înseamnă închisoare, carceră, moarte. Şi totuşi, chiar şi aici, în libertate „ţărm înflorit" ar trebui respectate anumite reguli: convenţiile umane. Voi artiştii v-aţi învăţat a nu le repecta; le-aţi busculat din totdeauna, şi pe urmă v-aţi plâns că ceilalţi v-au făcut nefericiţi. Oamenii nu suportă libertatea la modul general. O înţeleg numai pe a lor...
PAVEL (vede doi pescari sicilieni pe puntea vasului; s-au aşezat la masa părăsită de ceilalţi): Spuneţi, oameni buni, voi care sunteţi liberi, voi cum folosiţi libertatea ?
PESCAR 1: Care libertate !?
PAVEL: Dreptul vostru de a trăi neoprimaţi, de a face tot ce doriţi fără oprelişti.
PESCAR 1: Eu nu pot face tot ce vreau; eu trebuie să duc peştele ăsta la piaţă, că se strică. Trebuie să îl vând acolo pe un preţ de nimic, pentru că nimeni nu îmi dă mai mult.... Acuma mi-ar fi plăcut să stau la umbră.
PESCAR 2: Pe mine m-a trimis nevasta să cumpăr vin pentru parastasul bietului Antonio.
PAVEL: Dar voi puteţi crede ce vreţi, puteţi pleca unde vreţi...
PESCAR 1: Unde să plec ? Am aici barca mea, casa mea... copiii... Au plecat unii în lumea largă... Nu o duc mai bine.
PAVEL: Dar vă spune cineva ceva ce trebuie să faceţi, cum trebuie să faceţi !?
PESCARII (în cor): Don Pasqua !
PAVEL: Cine este Don Pasqua ?
PESCAR 1: Preotul nostru.
PAVEL: Dar vă obligă cineva să faceţi ce vrea el ?
PESCAR 1 (cu capul în jos): Don Vincenzo ...
PAVEL: Cine este Don Vincenzo ?
PESCAR 2 (ezită): Il Padrone ...

NINA: Ai văzut, Ioane ?.. Numai noi ne credem nedreptăţiţi dacă nu puem face tot ce vrem. V-aţi aruncat goi în mare în Grota Azzurra, tu cu Solange, spre stupefacţia barcagiului... Trebuie că a fost foarte excitant

PAVEL: De unde ştii ?

NINA: Ştiu. Pe mine m-ai întrebat dacă asta mi-a plăcut ? Mi-ai respectat libertatea ? Noroc că eu te iubesc Ioane foarte mult, aşa că înţeleg. Artiştii au nevoie de libertate la infinit.... Libertatea lor este nemărginită.

GEORGE (stânjenit): Noi ne ducem să vorbim cu ghidul... Poate dormim în noaptea asta la Sorento.

Iese din scenă împreună cu Şerban

SCENA V-a
Pavel, Nina, Solange

PAVEL: Mă simt cam obosit...Nu vreţi să mergem cu toţii în cabină ?

Coboară toţi, fetele înainte, treptele spre partea din faţă a scenei, unde sunt patul, fotoliul şi combina descrisă.

PAVEL: Staţi jos, fetelor... E cam puţin confortabil aici. Tu stai pe pat, Nina. Ia loc în fotoliu, Solange. Am cumpărat nişte fructe; sunt neînchipuit de ieftine portocalele şi bananele aici. Whisky vreţi ? (Are o sticlă de whisky şi pahare pe măsuţa de medicamente). Ghiaţă ? Coca Cola ? (serveşte paharele, beau) E minunat ! Whiskyul e o băutură divină. Este singura care stimulează cu adevărat inspiraţia. După un pahar de whisky cu cola pot scrie neîntrerupt toată noaptea.

SOLANGE: După un pahar de whiskiy cu cola fac şi eu dragoste toată noaptea, fără să mă opresc.

PAVEL: Solange, nebuno, vorbeşte mai decent... Ninei nu îi place când vorbim atât de deschis.

SOLANGE: Te înşeli, te înşeli iubitule, mările astea şi whiskyul fac minuni ! Uiţi că, puţin mai în urmă, am trecut pe lângă insula lui Sapho... Inspiraţia şi dragostea merg mână în mână: ele au fost întotdeauna regine în insulele greceşti... Şi ambele sunt de sex feminin !

PAVEL: Eşti nebună, cea mai nebună creatură depe pământ... Te potriveşti cu aceste locuri. Locul tău este aici ! De fapt amândouă sunteţi aici mai splendide. Vouă vă lipsea foarte puţin, pentru a fi splendide: eleganţa şi libertatea! Vă văd acum nespus de frumoase, ca nişte regine.. (se autoconfirmă). Voi sunteţi aici o perche de regine!

Solange se ridică, îşi pune comic o improvizaţie de coroană pe cap, pune la patefon o placă cu muzică clasică (o gavotă) şi o invită pe Nina la dans. Apoi îl angajază pe Pavel. Dansează toţi trei foarte lasciv. Reuniunea se transformă într-un carnaval vesel. Când muzica încetează, se opresc; s-au decorat cu beteală şi paiete ca la Anul Nou. Se aşază la locuri. Solange toarnă din nou whiski în pahare.

PAVEL: Libertatea pentru noi înseamnă ceva mai mult decât pentru oamenii aceia

depe punte... Libertatea pentru mine reprezintă nespus de mult. Voi nu puteţi să vă închipuiţi ce înseamnă să scrii un rând şi să tremuri, să scrii un cuvânt, şi să simţi că te trece transpiraţia, să încerci să baţi la maşină, şi să îţi dai seama că trebuie să te ascunzi, să umbli cu manuscrisele sub braţ, în servietă, neştiind unde să le piteşti, furişându-te. Aici voi scrie liber tot ce simt, tot ce vreau, tot ce văd, tot ce gândesc, şi asta este enorm de mult pentru mine. Pentru că, ... pentru mine... scrisul e viaţă ! A scrie liber, fără reţineri, voi nu puteţi realiza cât de divin este acest simţământ. Simţi că respiri, că trăieşti !.. Ţi se umplu plămânii de aer, inima îţi bate violent. Voi scrie tot ce am pe suflet, ce mă apasă, şi voi fi fericit.

NINA: Uiţi că publicul nu agrează orice... De unde ştii că ceea ce vei scrie şi te apasă, va place publicului ? Poate că el are alte opţiuni. Până la urmă va trebui să scrii ce vrea el, ce îi place lui, ca să poţi să trăieşti. Ca să scrii liber, îţi trebuie bani. Şi, dacă vrei bani,.. nu eşti liber.

PAVEL (disperat): Tu nu ai trăit coşmarul scrisului forţat !... Nu poţi să ştii ce e aia. E o boală de care se poate muri... Vorbeşti cu uşurinţă... E o boală de care se poate muri ! (O spune extrem de serios, ca pe o sentinţă; se face tăcere).....

SOLANGE: Hai să uităm asta !... Iar ne-au sufocat gîndurile triste... Din nou interminabilele voastre discuţii despre creaţie. Voi mai ştiţi şi altceva ?.. Să trăiţi, de exemplu ? Viaţa nu e frumoasă decît dacă o priveşti cu uşurinţă.

Solange pune din nou o placă cu muzică de dans; de data aceasta tangou. Îl invită pe Pavel; dansează cu el foarte senzual. Când muzica încetează, se opresc; Nina bea whisky.

SOLANGE (fericită): Aah ! A fost bine. Nu există fericire mai mare ca atunci când dansezi. În dans te simţi liber, mai ales când iubeşti (bea, se sărută cu Pavel).

NINA (s-a înveselit şi ea; acum râde într-una): Ţi-ai pus coroana pe o ureche, ca un rege beat !... Tu eşti Bachus !... (îl sărută la rândul ei pe Pavel).

PAVEL: Fetelor, nu ştiu dacă trebuie să mă simt ruşinat... Am înnebunit toţi trei !... Cred că de vină sunt locurile astea... Mă simt atât de fericit ! Nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva vreodată. Vă iubesc foarte mult. Vă dorec !... Nu credeam că se poate. Dar acum mă simt atât de plin ! Cred că, totuşi, un bărbat poate iubi sincer, laolaltă, mai multe femei. Restul este convenţie, convenţia noastră socială, născută din raţiuni economice. Acum vă iubesc cu adevărat pe voi două la fel de mult, ca pe două regine ale mele, şi mă simt fericit ! Voi sunteţi Bacchantele mele... Sunt cu adevărat liber...

Solange pune la patefon muzică modernă: rock, shake. Încing un dans nebunesc: râd, se hârjonesc, se sărută toţi trei. Pavel le spune pe rând:

PAVEL: Te iubesc nespus, Nina....Solange, te iubesc nespus de mult... Nina, te ador. Eşti îngerul meu...

O îmbrăţişază pe Nina şi o conduce la pat; ea se întinde doritoare, lascivă. Solange continuă să danseze de una singură, foarte deşănţat. Pavel o mângâie pe Nina care este întinsă pe pat. Solange se desbracă de rochie, se aşază şi ea în pat, cu spatele la Nina. Pavel este încântat. Amândouă

întind mâinile chemător către el. Dă pe gât un pahar. Dar, brusc sună telefonul. Toţi tresar. Fetele rămân încremenite. Muzica s-a oprit. Pavel răspunde la telefon.

PAVEL: Alo ! Vin ?.. Cine, vin ?.. Când ?.. Au venit ?.. Sunt aici !?

Se aude un sgomot puternic în dreapta, ca o uşe trântită. Apoi, pasul cadenţat ca de paradă, a trei oameni în cizme, care se apropie ameninţător. Fetele se sperie şi fug.

SCENA VI-a
Ion Pavel, Colonelul, Doi gardieni (securişti).

COLONELUL (arată fugar o legitimaţie): Percheziţie ! Dumneata ai făcut scandal într-o Agenţie... Ai vrut să omori un om ! Ai fost arestat. Am venit să vedem dacă nu deţii la domiciliu ceva periculos.
PAVEL: Aveţi un mandat de percheziţie ?
COLONELUL: Poate vrei şi un avocat !.. La treabă, băieţi (îl îmbrânceşte). Dă-te mai încolo !

Cei doi gardieni, îmbrăcaţi în albastru foarte închis, încep să dărâme sistematic tot ce se află în scenă: mesele scaunele, coloanele, balustradele, ceasornicele, pomii....

COLONELUL (răstit): Spune, unde le-ai ascuns !
PAVEL: Ce să ascund ?
COLONELUL: Materialele subversive, armele, banii furaţi ! Dacă declari imediat, scapi mai uşor.
PAVEL: Nu am furat nici un ban... De unde să am bani ?
COLONELUL: Te-ai lăudat că ai bani şi nu ai ce face cu ei !

Unul dintre băieţi s-a dus în culise, în partea dreaptă a scenei; începe să arunce de acolo alburne şi cărţi.

GARDIANUL 1:Ăsta are prea multe cărţi! Dece dracul are atâtea cărţi în bibliotecă ? O să ne ia o groază de timp ca să găsim marfa.
COLONELUL: Ai să o păţeşti rău, dacă nu spui...Te previn... Dacă le găsim, şi nu ai declarat de bună voie, ai să ai de furcă cu noi.
PAVEL: Nu am nimic de declarat.
COLONELUL (se apropie de mica discotecă; ia un disc, două): Muzică de Wagner, jazz, tot felul de cărţi străine în bibliotecă... Ăsta e cosmopolitism !
GARDIANUL 2: Şefu, în bibliotecă nu am găsit nimic.
COLONELUL: Căutaţi şi aici.

Securiştii se apucă să răstoarne patul, salteaua, discurile. Unul dintre ei examinează sticlele depe măsuţa de medicamente.

GARDIANUL 1: Whisky ! Porcul ăsta bea whisky ... Se vede că are bani ! Şi nu a lăsat înăuntru mai nimic pentru noi (dă de duşcă ce a mai rămas în sticlă). Puah !!

Trânteşte sticla de podea; sticla se face ţăndări.

GARDIANUL 2 (răscoleşte în combina de sub telefon): Staţi că aicea am dat de ceva

Scoate un dosar gros cu manuscisele lui Pavel.

PAVEL (furios): De ele să nu te atingi ! (se repede la gardian).

GARDIANUL 2: Stai frumos, băiete, stai frumos (Pavel se luptă să i le ia). Nu vrei să stai !? Mama ta de criminal ! (îl îmbrînceşte brutal; Pavel se răstoarnă pe pat, cu capul pe spate, de loveşte de bara patului, începe să horcăe şi să geamă).

Gardianul 2 (prezintă dosarul colonelului; ia poziţia de drepţi): Poftiţi, tovarăşul colonel....

COLONELUL (răsfoieşte dosarul): Ia te uită !... Ia te uită la dumnealui ! Scrie versuri... Ascultaţi şi voi:

Cântaţi, slăviţi, omagiaţi, scandaţi
Eroii graşi, sanctificaţi de vreme,
Să nu se audă omul care geme,
De vreme ce sunteţi plătiţi, cântaţi !
Cântaţi, slăviţi, scandaţi, făr-a vă teme
Că veţi fi cândva şi voi judecaţi...
Umflaţi-vă cu bere şi cârnaţi,
Vă tolăniţi în limuzini cu perne ...
Şi renunţaţi... la orice crezământ,
La orice afirmaţii sau idee,
La patimi, la onoare şi cuvânt !...
Apoi veniţi şi postulaţi să steie
Că-n templul vostru-i Adevărul sfânt !
Şi Omul ... din uzine şi bordeie...

Dumnealui insultă Securitatea Statului ! Las-că îi arătăm noi ! Al nostru eşti... Te-ai aranjat pe cel puţin zece ani, puişor !

Anchetatorii ies din scenă şi îl lasă pe Ion
Pavel în starea lui de inconştienţă, gemând.

ACTUL II

Delirul continuă... Scena nu mai e totuşi la fel de viu coloratã ca la început: predomină culorile terne. În fund, în locul culorii albastre a mării, apare culoarea verde cenuşiu a unei piste de automobilism care, atunci cînd va fi mai puţin luminată, va sugera un verde kaki. În stînga, în locul patului, e acum un birou. Afişe pe pereţi, neutre, putând sugera orice. În dreapta e un grilaj. Pe terasă nu mai sunt coloane, nu mai sunt pomi, nu se mai aude muzică. Este numai grila care separă pista de automobilism. Se aud maşinile de formula unu, rulând.

SCENA I-a
Cucoana 1 şi 2, Domnii 1 şi 2, Pavel, George, Nina, Solange

Concurs de maşini Formula 1. Pavel se află printre concurenţi. Apare îmbrăcat în costum de pilot. În scenă e multă lume, care asistă la cursă: cele două doamne, cei doi domni, cei doi gardieni (îmbrăcaţi altfel). La casa de bilete, un amploaiat aşezat la birou. Se fac pariuri. În scenă sunt şi prietenii lui Pavel.Agitaţie, rumoare.

CUCOANA 1 (către Cucoana 2): Pe cine ai pariat, ma chere ?
CUCOANA 2: Părerea mea este că va câştiga din nou Nikki Lauda.
CUCOANA 1: Favoritul meu este Alain Prost. M-au plăcut întotdeauna francezii. Nu ştiu dece oamenii au părăsit astăzi flamura Franţei. Toţi se bat pe americani... Francezii nu mai contează.
DOMNUL 1 (la casă): O sută de dollari pe Ion Pavel.
CUCOANA 1: Ăsta cine mai e ?
CUCOANA 2: Un outsider. Nu ştiu ce le-a venit.
DOMNUL 1: Veţi vedea că îi va învinge pe toţi. Are un demaraj fantastic, şi ia curbele în mare viteză... L-am văzut la antrenamente.
DOMNUL 2: Mai are importanţă şi ce maşină conduce.
DOMNUL 1: Maşina nu e grozavă, dar pe omul ăsta te poţi bizui: are reflexe formidabile.

Apare în scenă Pavel îmbrăcat în costum de pilot.
Prietenii îl întîmpină cu entuziasm. Îl înconjură.

GEORGE: Vezi ce faci: ai grijă la favoriţi. Aşază-te în plasa lor, nu-i lăsa să se distanţeze.
ŞERBAN: Aşteaptă. Ai timp să ataci. Cursa e lungă. Ai grijă la viraje, maşina ta nu are stabilitate.
PAVEL: Fiţi fără grijă, ştiu ce am de făcut.
NINA: Să învingi, dragul meu.
SOLANGE: Mai e vorbă ? Sticla de şampanie este ca şi a noastră. Diseară tragem un chef monstru. Ne îmbătăm toţi cinci.
NINA: Ai grijă de viaţa ta. Mi-e frică... Nu ştiu ce ţi-a venit. Cursele de viteză sunt foarte periculoase.
ŞERBAN: Nina, te rog, nu îl speria.
PAVEL: Nu mă sperie nimic, mă simt încă în formă. Au să afle ei de mine. Mă voi ţine în trena lor şi voi ataca în final, cînd unii dintre ei vor fi ieşit din cursă, şi aglomeraţia va fi mai mică.
CUCOANA 1: Dumneata eşti Ion Pavel ?
PAVEL: Da, doamnă.
CUCOANA 2: Ce băiat drăguţ ! Îţi voi ţine pumnii. E întotdeauna frumos cînd apare un nume nou. Totul devine mai excitant. Cîştigă mereu aceiaşi concurenţi, draga mea; asta e monoton.
SOLANGE: Aţi auzit ? Premiul e de 300.000 de dollari. Nici nu ştiu ce poţi face de

toţi banii ăştia. Îmi iei şi mie o blană ?
PAVEL: Am să vă îmbrac pe amîndouă, de sus şi pînă jos. (Se adresează prietenilor): Vouă am să vă cumpăr la fiecare o maşină scumpă. Vom pleca cu toţii într-o croazieră pe Mediterana... Vom vizita Grecia, Italia, Spania...
SOLANGE: Are să fie minunat ! Nu-i aşa, băieţi, că Pavel este colosal ? (îl sărută) Este cel mai straşnic bărbat, pe care l-am cunoscut vreodată !
VOCE DE CRAINIC (la megafon): Concureţii sunt chemaţi la start. Mai sunt 15 minute... (Pavel pleacă).
NINA: Întoarce-te campion !

Se porneşte un vâjâit infernal, multiplu. Toată lumea se îndreaptă către balustrada din fundul scenei, unde se sesizează umbre trecând în mare viteză.

CUCOANA 1: Maşina 2 este a lui Alain Prost.
CUCOANA 2: Numărul 4 este Nikki Lauda.
SOLANGE: Să ţinem pumnii pentru Pavel.

Se aud pregătirile de plecare, apoi startul. Publicul trăieşte fiecare clipă.

CUCOANA 1 (are un binoclu): Alain Prost este în frunte... Îl urmează numărul 32 (se uită în program): Ion Pavel !... Nikki Lauda s-a pierdut în mijlocul plutonului...
NINA, SOLANGE: Hai Pavele!... Hai Pavele !...
GEORGE (tremurând): Dacă nu ar pierde trena !...

Deodată un „Ooooh !" general răsună în mulţime. O voce din spate întreabă precipitată: „Ce e ? Ce s-a întâmplat ?"

DOMNUL 2: Ion Pavel s-a răsturnat !

Se face întuneric.

SCENA II-a
Ion Pavel, Colonelul, Nina şi cei doi Gardieni –Securişti

Fundalul este acuma întunecat. O lumină ternă revelează numai partea din faţă a scenei. La biroul din stânga se află aşezaţi anchetatorul (Colonelul) şi Ion Pavel în faţa lui. În spatele lui Pavel, mai în umbră, spre grilajul din dreapta sunt securiştii. O lampă aşezată pe birou proiectează o lumină puternică pe faţa lui Pavel. Acesta şi-a păstrat costumul din primul act, dar pare mai obosit.

COLONELUL: ...Aşadar, dumneata ai asasinat o femeie nevinovată !...
PAVEL: A murit !?.. Nu se poate !... O, Doamne, ce mă fac ?
COLONELUL: Ai strîns-o de gât !... Dar asta nu e nimic... Dumneata te-ai apucat să scrii versuri împotiva Partidului, împotriva guvernului, împotriva Statului popular ! Eşti vinovat de înaltă trădare, Domnule Pavel ! Ţi-ai trădat Patria !
PAVEL: Eu voiam numai să o văd mai bună, mai frumoasă, să îndrept nenorocitele ei defecte; de aceea le descriam: pentru a le îndrepta. Cine nu ştie că e bolnav, nu se tratează şi moare. Se salvează numai cel care este conştient de boala de care suferă, şi ia măsuri.

COLONELUL: Cine e bolnav, domnule Pavel ? Despre cine spui dumneata că e bolnav ? Fii atent, totul se consemnează !... Ascultă, eu n-am să insist asupra aspectului ăsta al poveştii, e inutil. Totul este atât de evident în ceeace ai scris, încât completul de judecată nu va avea nici o problemă de încadrare. Judecă şi dumneata (citeşte, dar se aude vocea lui Pavel):

Eu dorm ca un copac trist în această iarnă,
În atmosfera ternă, cu care nu mă-mpac,
Las seva să pătrunză în mine ca-ntr-un lac,
Şi-n jur zăpada, gerul, străin să se aştearnă...

Străin de astă iarnă, cu care nu mă-mpac,
Mi-e dor de timpul verde, bogat dela Povarnă,
Dar las zăpada, gerul pe lume să se cearnă
Şi mugurii de viaţă din mine nu-i desfac.

Eu nu mai cred în bine, ci doar în ei mai cred:
În cei ce se îndoapă, în cei ce se reped,
Oricât ar fi climatul de rece şi de strict;

Vor guverna dogmatic, precum vor înţelege,
Din orişicare lege vor face o făr-de-lege,
Prin orişice edict vor face un delict.

.....Aşadar, după părerea noastră, conducerea ţării nu face legi, ci făr-de-legi, nu emite edicte, ci delicte. Cu versuri ca astea ţi-ai semnat singur condamnarea, domnule Pavel. Ele nu pun nici un fel de probleme unui anchetator. Cazul dumitale riscă să devină extrem de plicticos. Mai ascultă (vocea lui Pavel se aude din nou:

Să rabzi tăcut, neîncordând frânghia,
La clipa cînd o bandă te desbracă,
S-o laşi ca ea să facă şi desfacă,
Iar tu să te ocupi... cu sărăcia !

Cu alte cuvinte, o bandă, adică societatea noastră comunistă, face şi desface ca să te desbrace pe dumneata ! E minunat ! Nu încape nici o îndoială ce părere excelentă va avea juriul. Dar pe mine asta nu mă interesează. Ţi-am mai spus. Dimpotrivă, foarte pasionantă pentru mine,..vezi că ai succes ?...este poezia asta (caută): Mi-am notat-o:

Voi ce din ţara voastră făcurăţi un blestem
În care, la întoarcere, şi păsările gem...
Şi-n care, de când sunteţi sub cerul ei albastru,
Nu trece săptămână fără de un dezastru,
Voi ce împinşi de ură, arşi de neomenie,
Vreţi să întoarceţi omul în furci la iobăgie,
Temeţi-vă de ziua când el va fi sătul,
Când îşi va spune simplu că a răbdat destul !

... Aici apare ceva deosebit de interesant, domnule Pavel... Poţi să îmi spui şi mie ce se va întîmpla atunci cînd omul, adică dumneata, vei considera că ai răbdat destul ? Ce planuri ţi-ai făcut pentru o asemenea situaţie? Ce mijloace intenţionezi să foloseşti şi cine sunt complicii dumitale !? Astea sunt problemele care mă privesc, şi superiorii mei nu m-ar ierta niciodată, dacă aş trece cu uşurinţă peste ele. Va trebui să răspunzi foarte clar la întrebări, pentrucă eu nu mă mulţumesc cu jumătăţi de măsură. Voi elucida cazul, fie că vei accepta sau nu de bună voie să colaborezi.

PAVEL (se sperie, tremură din tot corpul): Nu este vorba despre nimic subversiv,... nimic organizat, tovarăşul colonel.

COLNELUL: Mă aşteptam... Mă aşteptam să nu vrei să răspunzi. Nu-i nimic, avem răbdare. Până la urmă, vei mărturisi dumneata ! Ţi-o garantez. Pe cuvântul meu de Colonel că vei mărturisi tot, până la urmă. Noi avem timp... Şi dumneata vei avea destulă vreme ca să te hotărăşti. Te vom interoga cât vrei, domnule Pavel, zile şi nopţi, până când dumneata te vei hotărî singur să mărturiseşti. Eu mă voi duce la mine acasă, am să mănânc şi am să fumez o ţigară, am să mă culc, locul mi-l va lua locotenentul... Iar dumneata vei rămâne aici, cu lumina asta pe cap, trebuind să răspunzi. De dimineaţă voi veni iarăşi eu, şi vom reîncepe să stăm de vorbă; va fi foarte pasionant. Să vedem cât ai să fii dumneata de încântat. Din când în când vom folosi şi alte metode de convingere, dacă ţii numaidecît, deşi nu ne face plăcere...

PAVEL: Tovarăşe Comandant,... tovarăşe Comandant... vă rog să înţelegeţi, astea sunt numai versuri, imaginaţie, eu sunt un om contemplativ, nu sunt un om de acţiune. Nu am făcut nimic rău, tovarăşe Comandant ! Mă doare capul !... Ah, mă doare capul...

COLONELUL: Dacă ţii neapărat, o vom aduce pe Nina la interogatoriu. Cine e dumneaei ? Poţi să ne dai unele amănunte ? Am găsit scrisori ale ei în versuri, adresate dumitale. Trebuie să fie şi ea amestecată în conspiraţie; o vom stoarce pe ea. Ea va mărturisi.

În timp ce vorbeşte, în spatele barelor din dreapta
Apare Nina, ca în spatele gratiilor unei închisori;
un reflector palid o scoate în evidenţă.

NINA (strigă ascuţit, dureros): Pavele !!!

Cei doi securişti se reped spre ea ca să o potolească.

PAVEL (se ridică deodată agresiv, ameninţător): Să nu faci asta !

COLONELUL (răstit): Stai jos ! Stai jos când îţi spun !

Gardienii dau semne de nelinişte, prinşi între Nina care strigă, şi ceeace se întâmplă la anchetator. Dar Ion Pavel s-a şi asvârlit asupra celui din urmă.

PAVEL: Bestie !!...

Îl dărâmă pe colonel cu o lovitură de picior, sărind peste birou; în spatele scaunului lui găseşte o armă automată, pe care o îndreaptă spre gardienii ce vor să se repeadă. Trage în ei îndelung, îi doboară. Apoi ia puşca de ţeavă şi, cu patul ei, loveşte îndesat de nenumărate ori în anchetatorul căzut. Încet, încet, se lasă întuneric.

SCENA III-a
Pavel, Nina

Reapare patul lui Pavel în care el stă întins, la fel de elegant ca în actul I. Nina, îmbrăcată în alb, este la stânga lui, la măsuţa de instrumente, cu o seringă în mână.

PAVEL: Dece Nina, dece nu putem fi fericiţi ? E drept ceva în asta? Atâtea chinuri,... atâta ardere,... nimic nu ne mulţumeşte. Dece trebuie ca viaţa noastră să fie atât de infectă ? Avem atâta nevoie de frumos !
NINA (după o pauză): ...Ai dreptate... Te rog, linişteşte-te, chinul nu ajută la nimic.
PAVEL: Iubesc atât de mult oamenii... Pentru mine ei sunt cu toţii fraţii mei, cei născuţi pentru aceleaşi chinuri... Îmi e atâta milă de ei, nu-i pot înţelege când sunt răi (face din nou o pauză de gândire). Nu realizează ei, că destinul nostru comun este neantul şi vidul, că singura luptă pe care merită să o dăm, pentru care merită să murim, este de a face ceva care să dăinue ? Eu cred că viaţa unui om conştient trebuie să aibă întotdeauna în ea ceva constructiv. Altminteri, natura nu va avea milă de noi; ne va acoperi, ne va desfiinţa, ne vor invada bălăriile, vom dispare sub dărâmături. Fiinţa umană, viaţa în general, sunt atât de fragile... Ele nu se salvează decât prin mişcare. Dacă ar deveni inerte, dacă nu ar acţiona constructiv, ele ar fi mistuite în haos: s-ar topi ca untul. Inactivitatea înseamnă moarte, iar moartea înseamnă descompunere. Dece nu înţeleg ei oare asta ? Dece mă împiedică să creez!? (plânge).
NINA: Nu te împiedică nimeni să creezi, dragul meu... Iar eu sunt aicea ca să te ajut.
PAVEL: Neant... Zădărnicie... Sunt atâta de trist, Nina. Eu am vrut să le dau ceva oamenilor. Am avut atâta dorinţă de a da. I-am văzut nenorociţi, am avut atâta dorinţă de a-i ajuta.... I-am văzut orbecăind în întuneric, am avut atâta dorinţă de a-i scoate la lumină, de a-i salva... Mi-aş da şi sufletul pentru ei, şi dela ei nu văd decât indiferenţă şi egoism... rapacitate... Ei nu vor să primească ceea ce vreau eu să le dau, ceea ce consider eu frumos, ceeace le ofer din inima mea. Vor să-mi ia cu sila ce-şi doresc ei, ce le trebuie lor, lucruri mărunte: pâinea dela gură, floarea din mână, aerul din piept...
NINA: Tu le-ai dat opera ta, care va dăinui veşnic.
PAVEL (plânge): Iluzie... Iluzie... Sunt aşa de trist, Nina. Totul va pieri în uitare. Lor nu le trebuie aşa ceva. Vor numai să îi distrezi, vor să fii măscăriciul lor, ca să te agreeze cinci minute. Apoi, te vor arunca la gunoi, ca pe un şerveţel folosit. Totul este făcut să dispară. Ei nu simt nevoia de a păstra. Natura este permanent distrugătoare, şi tot la fel sunt şi ei: disolvă tot ce ating.
NINA: Avem nevoie de oameni, Pavele, fără ei nu putem exista. Trebuie să acceptăm a ne reflecta în ei, şi ei ne reflectează aşa cum vor, atâta cît pot, nu întotdeauna complet. Nu trebuie să ne pierdem speranţa; oricând cerul se poate lumina de nori, oricând este posibil să vină momentul ca ei să înceapă să vadă.
PAVEL (după o meditaţie): Poate că ai dreptate... Şi totuşi, nimic nu mă mulţumeşte, nu am nici o confirmare că am realizat ceva; mereu mă chinuie senzaţia că nu am desăvârşit nimic, disperarea că nu voi avea timpul să repar.... Laudele mi se par de

circumstanţă, criticile mi se par ignorante, nimeni nu poate să recepteze cu adevărat mesajul meu.
NINA: Calmează-te, fii liniştit... Până la urmă îl vor recepta.
PAVEL: Cine ? Cine să înţeleagă ? Hoarda asta de disperaţi ? Ei sunt preocupaţi tot timpul numai de mâncarea lor, de căldura lor, de bunăstarea lor, de importanţa lor ... Ei nu văd nimic altceva decât farfuria cu ciorbă, focul în sobă, femeia la pat... Se îngrămădesc, ciucure, ca bezmeticii, pentru nimic. Îi urăsc ! Îi iubesc şi îi urăsc, în acelaşi timp. Îi dispreţuesc şi îi invidiez. Sunt fraţii mei de chin şi duşmanii mei de moarte. M-au învins. M-au întins pe o roată ca să mă sfârtece. Sunt victima lor.

SCENA IV-a
Pavel, Cucoanele 1 şi 2, Domnii 1 şi 2, Tatăl şi Mama, Solange, Nina, Şerban, George, Gardianul

CUCOANA 2 (explodează în scenă venind din dreapta, în culmea entuziasmului; se repede la Nina şi o îmbrăţişază): Nina... Pavele...! Ce bine-mi pare, draga mea ! o pupă pe Nina). Te felicit,... te felicit domnule Pavel ! (Pavel se ridică şi se uită la ea ca la o nebună). Nici nu îţi închipui cât m-am bucurat când am aflat vestea cea mare. Este entuziasmant ! Este exact ce aşteptam,...ce trebuia să se întâmple. Eu am spus întotdeauna că Pavel este un mare talent. Toată lumea are să se bucure.
CUCOANA 1 (şi ea la fel de veselă): Vai, dragă, ce veste, ce lovitură ! Vă felicit dragii mei... Când mi-a spus Jorj că Pavel a luat premiul Uniunii Scriitorilor, am crezut că leşin ! Vino să te îmbrăţişez, dragul meu (îl sărută cu foc; el se lasă manevrat, ţeapăn ca o statuie). Sunt mândră că ne-am cunoscut.
DOMNUL 1 (intră şi el, la fel de entuziasmat): Felicitările mele..., felicitările mele... Sărut mâna doamnă Nina... Ce bucurie !
DOMNUL 2 (urmează acelaşi joc): Domnule Pavel, te felicit. Doamnă Nina, Pavel este o glorie a naţiei. Noul lui roman este o sinteză a spiritului acestui popor. Sunt sigur că ne va reprezenta cu cinste pe arena internaţională. Cariera romanului domnului Pavel abia începe.

Mama şi Tatăl lui Ion Pavel intră împreună

MAMA: Să ne trăieşti, băiatul mamei... M-ai făcut fericită ! Uite, îmi vine să plâng de bucurie... In sfârşit !... Trebuie să fii foarte fericit.
TATĂL: Bravo, băiete ! Nu credeam că ai să reuşeşti în treaba asta... Este o treabă foarte grea. Eu nu mă pricep la ... treaba asta. Dar domnii ăia mari, care te-au premiat, trebuie să fi ştiut ei ceva. Sunt foarte mândru de tine. Să ne trăieşti ! Nici nu-ţi închipui, astăzi în parc, cum mă priveau prietenii... Eu eram foarte mândru: nu e puţin lucru să fii tatăl unui mare scriitor.

Acum intră în scenă grupaţi Solange, George, Şerban; toţi îi sar de gât, vor să-l sărute. Pavel rămâne la fel de indiferent.

SOLANGE: Ha, Ha !... Am isbândit ! Până la urmă tot am dat lovitura cea mare (îl sărută). Fiul tău trebuie să îţi semene. Să fie la fel de mare ca tăticul lui !
GEORGE (împreună cu Şerban, foarte ceremonioşi): Bravo, bătrâne! Până la urmă

am isbîndit !. De acum înainte grupul nostru va avea un cuvânt greu de spus. A fost greu începutul; de acum încolo succesul se va aşterne covor înaintea noastră. Suntem încă tineri. Avem încă multe de spus.

GARDIANUL (vine şi el la Pavel, puţin ţeapăn, puţin ambarasat): Te felicit, domnule Pavel... Am auzit... Eşti un om mare.

Încep să vorbească toţi deodată; Pavel rămâne câteva momente singur; îşi pune mîinile la urechi.

CUCOANA ! către Nina şi Solange):
Dragele mele, eu pentru Max fac chiftele,.. ca să nu se înnece, bietul băiat, şi atuncea cumpăr oase dela Alimentara, ştiţi şi voi, oase se găsesc, şi nu trebuie să stai la coadă, pentrucă Jorj îmi spune: „Dragă, să nu te văd că stai la coadă cu toţi mitocanii, să te strivească atunci cînd se îmbulzesc pentru un pachet cu grăsime de porc", ştiţi cât mă iubeşte Jorj, el nu ar putea admite să păţesc ceva, cred că ar fi în stare să-i snopească pe toţi, aşa încât cumpăr oase la pachet, ce să spun, au şi ele puţină carne, pe care o mîncăm noi, oasele le fierb bine, scot supă din ele şi pe urmă le sdrobesc cu un satâr şi le toc, le toc prin maşina de tocat, dar pentru asta oasele trebuie să fie foarte bine fierte, şi să nu fie dela o vită bătrână, am eu măcelarul meu care mă serveşte şi care se pricepe la betail, după care le dau pu - ţină sare, ştiţi că el, deşi e câine, are nevoie de săruri minerale în mâncarea lui, şi chiar de puţin zarzavat, ca să nu facă exemă, pentrucă doctorul Pascu mi-a spus clar: Doamnă, câinii hrăniţi cu prea multă carne de porc fac exeme, le cade părul din blană de pe tot corpul, şi mai ales dela coadă, de umplu toată casa de păr şi arată ca nişte jigodii, nu o să mai puteţi ieşi în lume cu el, le trebuiesc şi lor săruri, vitamine, o alimentaţie diversificată, aşa că iau şi puţin pătrunjel şi mărar, şi le amestec cu

DOMNUL 2 (rar şi scremut se adresează lui Pavel): Dragul meu, romanul dumitale mi-a plăcut foarte mult. El este, dacă mă pot exprima astfel, masiv şi dens.... Romanul dumitale atinge zonele subtile ale lucrurilor incandescente, de o acută modernitate, împingând nu numai propriul eu înspre citiri miraculoase, de început de lume, dar însăşi experienţa beletristică de aici şi de acum, o găsim împinsă spre zonele ei pure de creaţie. Am început să înţeleg intemperanţele dumitale, care în scris îşi trădează exuberanţa şi riscul, dar care iată, se explică în şirul lucrurilor celor mai şocante şi vii, pe care o autentică personalitate la înflăcărare le are de spus. Romanul este urzit misterios... exemplar, probabil dintr-o furtună de energii interioare, dar şi dintr-o cerere şi impunere a prezentului, pe care o aleasă sensibilitate are darul să o presimtă şi pre-figureze, pentru a o plasa pe neaşteptate, printr-un salt al forţelor artistice, şi al maturizării osmozelor indescifrabile, în rangul celor mai nobile idealuri ale umanităţii. Găsim în acest roman, cei înclinaţi către o ambianţă meditativă, cea mai emoţionantă muzică de fond pentru o filozofie dedicată omului superior. O asemenea plutire inter-

tocătura de oase bine fierte, pun şi puţin unt, puţină făină, le frământ bine, le fac bulgăraşi şi le pun de se prăjesc la foc slab, să nu se ardă prea tare, bietul Max suferind puţin de stomac, după care le las să se răcească, şi i le dau aşa, proaspete, sau ţinute la frigider, să ştiţi că nu se strică, chiar dacă le ţin acolo 4-5 zile, nu pot nici eu să stau toată ziua la coadă pentru el, le scot de acolo, le încălzesc şi i le dau, şi el, dragul de el, este aşa de încântat, atîta de mult îi plac, că ar mânca într-una, nu s-ar mai sătura niciodată, i-i veşnic foame; poate mânca oricât i-ai da... Dar ia staţi,... mi se pare că se pregăteşte ceva. Trebuie că soseşte Preşedintele !...

astrală producînd scrisului noi metamorfoze, dovedeşte, fără putinţă de tăgadă, că doamnei noastre, cultura, i-a surâs în fine un nou astru . Numai o conştiinţă cu totul superioară, putea să recepteze necesitatea stringentă a unei înnoiri radicale....

(Armonizarea vocilor se poate face prin alternare. Suprapunerea le-ar altera. La acestea două se adaugă următoarele):

CUCOANA 2 către DOMNUL 1 :

- Nu-i aşa că zilele sunt lungi ?
- Sigur că da !
- Nu-i aşa că pământul e rotund ?
- Sigur că da !
- Nu-i aşa că strugurii s-au copt ?
- Sigur că da !
- Nu-i aşa că raţele au fulgi ?
- Sigur că da !
- Nu-i aşa că opera a apus ?
- Sigur că da !
- Nu-i aşa că Nicu are bani ?
- Sigur că da !
- Nu-i aşa că vrei la mare iar ?
- Sigur că da !
- Nu-i aşa că Gore e tâmpit ?
- Sigur că da !
- Nu-i aşa că aşteptăm prea mult ?
- Sigur că da !
- Nu vine Preşedintele ?
- Se pregăteşte ceva.

În orchestraţia vocilor se mai pot auzi vocea mamei şi a gardianului:
MAMA (repetă): Dragul meu... Dragul mamei băiat !...
GARDIANUL (spune): Ăsta e un om mare... Ăsta e cineva !...

SCENA V-a
Acelaşi plus Preşedintele US

Preşedintele Uniunii scriitorilor se opreşte în mijlocul terasei. (Toţi au tăcut pe rând). Se dispun într-un semicerc cu spatele la public. În prim plan, retras, rămâne Ion Pavel.

PREŞEDINTELE: Doamnelor şi Domnilor, ne-am adunat acum pentru a înmâna Marele Premiu al Uniunii Scriitorilor lui Ion Pavel (aplauze)..., celui mai strălucit reprezentant al literelor noastre din ultimii 50 de ani. Omul care a rupt şabloanele romanului tradiţional, impunînd un nou stil în tehnica naraţiunii..

Din partea dreaptă a scenei începe să se audă un marş funebru, care creşte treptat. Poate fi un cântec bisericesc de înmormântare. „Unde nu este durere nici întristare, nici suspin". În scenă pătrunde un cioclu (al doilea gardian, îmbrăcat în negru), ducând o roabă încărcată cu un cosciug. Se opreşte ca să se şteargă de sudoare. Muzica încetează brusc.

PREŞEDINTELE (continuă după acest intermezzo): ...Născut într-o familie modestă din Judeţul Năsăud, Ion Pavel şi-a făcut studiile elementare în satul natal, apoi pe cele liceale în oraşul Năsăud, capitala judeţului, obţinând rezultate excepţionale. De mic copil... (continuă cu un bla...bla ininteligibil).
PAVEL (către omul în negru): Ce duci dumneata acolo, în roabă ?
CIOCLUL: Nu vezi ? Un cosciug.
PAVEL: Şi e cineva înăuntru ?
CIOCLUL: Sigur că da.
PAVEL: Cineeste omul ?
CIOCLUL: Este o femeie. Săraca, a murit cînd nu se aştepta. A fost strânsă de gât (face un gest semnificativ),... strangulată !

Îşi ia roaba şi pleacă în pas măsurat; muzica funebră, care încetase, se aude din nou, continuând în descrescendo. Pavel se ia după cosciug şi iese din scenă.

PREŞEDINTELE (continuându-şi cuvîntarea): Ion Pavel a fost cel mai mare scriitor al nostru dela Rebreanu încoace. Avem a face cu o cotitură istorică în literatura naţională, care ar putea însemna un nou drum pentru literatură în general. Cu acest roman, care primeşte premiul Uniunii Scriitorilor, Ion Pavel intră pentru totdeauna în Panteonul literaturii naţionale. Sunt sincer mişcat de a-i putea prezenta dovada recunoştinţei unanime a contemporanilor, pentru aportul său deosebit.

Preşedintele arată o plachetă. Toţi se uită împrejur, nedumeriţi, căutînd cu ochii înlăcrimaţi de emoţie.

VOCI DIN PUBLIC: Unde e ? Unde-i ? (murmur general)
DOMNUL 1: .... Dispărut !

Se face întuneric

SCENA VI-a
Ion Pavel, Casiera, publicul

Personajele s-u adunat acum la o coadă în partea stângă a scenei, unde s-a instalat din nou un birou: biroul de turism. Al doilea din faţă este Ion Pavel, îmbrăcat într-un costum gri, destul de jerpelit. Decorul este acum cenuşiu.

PRIMUL CLIENT: Mulţumesc ...
CASIERA (adresându-se lui Ion Pavel): Dumneavoastră ?
PAVEL (umil): Domnişoară, aş dori şi eu un bilet de odihnă undeva la munte, pe valea Prahovei, pentru luna decembrie.
CASIERA: Nu avem.
PAVEL (insistă): Mai căutaţi vă rog. Oriunde.... Am mare nevoie de el.
CASIERA: Uitaţi-vă ! Aveţi listele afişate pe pereţi. Nu mai veniţi la mine, să mă faceţi să-mi pierd vremea, când totul este acolo clar.
PAVEL (insistă din nou): Poate aveţi totuşi un bilet refuzat de altcineva ...
CASIERA (ţipă): Altcineva !.. Cine-i la rând ? Ţi-am spus, tovarăşe, că nu am nimic
PAVEL (se enervează): Am muncit tot anul ca să strâng şi eu nişte nenorociţi de bani, cu care să mă pot odihni două săptămâni de concediu. Sunt obosit... Sunt obosit... Şi acuma, alta ! Vii dumneata să-mi spui că nu ai bilete ! În toţi munţii ăştia nu se găseşte un loc şi pentru mine. Vă bateţi joc de oameni şi de munca lor.
CASIERA: Taci domnule din gură, că mă enervez. Te dau afară din agenţie. Unde crezi dumneata că te găseşti ?
PAVEL (crescendo): Mă dai afară ? Ce ? E agenţia dumitale ? E agenţia noastră, a publicului; dumneata eşti pusă acolo ca să ne serveşti. Nu ai bilete ! Pot să controlez ? Pot să mă uit în dosarele dumitale ? Adică nu ai trimis dumneata la munte în toată luna decembrie nici o prietenă, nici o mătuşă ? Nu ai dumneata, acolo, nici o listă cu cei pentru care ai primit telefoane, şi cărora trebuie să le dai ? Eşti sigură de asta ? Sunt obosit !... Am şi eu nevoie de un bilet pentru două săptămâni.
CASIERA: Mai reveniţi. Poate vor mai veni bilete.
PAVEL (sacadat, în culmea furiei): Minciuni... Minciuni !... Ne duceţi toţi cu vorba. Îmi daţi bani, chipurile, pe muncă. Muncesc de dimineaţa până seara, zece ore pe zi. Îmi ard creierii, mă trec transpiraţiile, şi voi vă bateţi joc de banii mei ! Uite bani ! Îmi daţi bani... Ce să fac cu ei ? Nu găsesc decent de mâncare, nu pot să mă încălzesc, când mi-e frig, nu mă pot îmbrăca şi eu ca lumea... Nici măcar două săptămâni de odihnă la o vilă sau la un hotel nenorocit, nu pot să iau. Nu mai am nevoie de ei ! Uite ce fac eu cu banii voştri ! (rupe cu violenţă hârtiile de o sută de lei pe care le scoate din buzunar, spre mirarea celor din coadă):
TOŢI: Ooooh !
PAVEL: Şi-mi spui mie că adică acum pe toate văile munţilor, în toate staţiunile, nu e nimeni..., că ele sunt goale, că nu s-a vândut acolo nici un bilet. Nişte hoţi, asta sunteţi, nişte hoţi ! Se vede dela o poştă. Dacă ar fi aicea un singur om cinstit, ar vedea, chiar şi din listele afişate pe perete, că sunteţi hoţi. Cum să nu aveţi un singur

bilet la munte în întreg sezonul ? Numai începând din martie... Şi până atunci ? Vilele, hotelurile, au dispărut. Nişte hoţi, asta sunteţi. Vă umpleţi de bani. Daţi biletele numai la cei care vin pe uşa din spate, cu relaţii sau şperţ. Să vă controlez eu conturile? Ştiţi ce voi găsi ? Milioane ! Pentru nişte nenorocite de locuri de vacanţă ale unor oameni obosiţi... (Continuă să ferfeniţească bancnotele).

CASIERA: Tovarăşe, nu-ţi permit să faci scandal... Chem Miliţia !

PAVEL: Chemi poliţia ! Dumneata ? Excrocii chiamă miliţia, iar oamenii cinstiţi sunt luaţi de guler şi arestaţi.

CASIERA: Să nu îndrăzneşti să mă faci pe mine excroacă ! Te rog să ieşi !

Casiera se ridică la birou şi se apleacă tare, ameninţătoare, către în faţă. Pavel o prinde de gât şi începe să o scuture :

PAVEL: Să ies ?... Să ies, ai ?... Las-că îţi arăt eu ţie...

CASIERA: Ah ! Aaah... Ajutor !....

Cei doi gardieni (securişti) care, îmbrăcaţi civil, se aflau la coadă, intervin în conflict şi îl flanchează pe Ion Pavel.

GARDIANUl 1: Dumneata ai să vii cu noi la Miliţie. Uite legitimaţia noastră. Nu îţi este ruşine să faci scandal !?

PAVEL: Porcilor! Sunteţi cu toţii asociaţi... O bandă de tâlhari, asta sunteţi. Mână în mână... Mi-e scârbă de voi. O turmă de porci.

GARDIAUL 1: Ţine seama ce spui !

PAVEL: Spun că sunteţi cu toţii înţeleşi. Mână în mână... O bandă de hoţi. Daţi-mi drumul !...

GAEDIANUL 1: Dumneata ai să vii la Miliţie cu noi. Faceţi loc ! Lăsaţi-ne să trecem...

Oamenii s-au aplecat asupra casieriţei leşinate.

CUCOANA 2 (îngrijind-o): Apă... apă... Daţi-i să bea. Ce bestie ! Lasă, draga mamei, ai să-ţi revii... Ce oameni ! Nu ai mai avut bilete pentru dumnealui !.. Parcă neapărat trebuia să meargă la munte !...

Gardienii ies din scenă, ducându-l strâns pe Ion Pavel de braţ.

ACTUL III

Scena, cu foarte mici transformări, devine salon de spital. Acum totul este alb. Patul este la locul lui, în partea stângă a scenei dar, înlocuind combina din dreapta patului, se află o noptieră simplă de spital. În partea dreaptă a scenei este plasat biroul, de astă dată figurând cabinetul doctorului psihiatru, mobilat în plus cu o chiuvetă, oglindă şi două scaune. Ion Pavel, complet epuizat, stă la pat, cu părul în desordine, năclăit de sudoare, murdar, cu cearcăne vinete la ochi. În stânga şi în dreapta lui, stagiarele: Nina şi Solange, îmbrăcate în halate albe. Cu ele e Doctorul. Grilajul a rămas (alb). Lumina uşor gălbuie a unei camere de spital.

SCENA I-a
Pavel, Nina, Solange, Doctorul.

NINA: Aceiaşi stare. Nu a mişcat deloc. Stă aşa, culcat pe spate cu ochii deschişi, privind într-un punct fix, de cinci zile.
DOCTORUL: Prostraţie catatonică.
NINA: Nu îmi dau seama dacă înţelege ceva din ce îi spunem.
DOCTORUL: S-ar putea.
NINA: Nu plimbă ochii după ceva care i se arată, nu dă semne că ar dori ceva, nu reacţionează la stimuli, oricît de puternici.
DOCTORUL: Este cam mult.
NINA: Şi totuşi, am observat şi un semn pozitiv: a început să înghită ceai. Nu vor mai fi necesare perfuziile. Altminteri, nu se alimentează.
DOCTORUL: Vedeţi şi voi... Faceţi un bilanţ de lichide, calculaţi dacă primeşte destul.... Tratamentul l-aţi continuat ?
SOLANGE: Sunteţi sigur că nu îi face rău, domnule Doctor ?
DOCTORUL: Oricum, faţă de starea de agitaţie în care a venit, este mai bine. Nici nu îl puteam ţine la pat (îl consultă neurologic). Este drept că nici starea de acum nu îmi place.
SOLANGE: Dozele sunt foarte mari...
DOCTORUL: Este schema obişnuită. O cunoaşteţi.
SOLANGE: Dar nu avem o anamneză completă a cazului. Nu ştim ce s-a întâmplat cu el. Cum putem stabili diagnosticul ? Este uşor de spus „Sindrom atipic discordant". Nu îmi place că tratăm un om despre care nici măcar nu ştim dacă este cu adevărat bolnav.
DOCTORUL: În cazuri din astea trebuie să ne descurcăm cu date puţine.
SOLANGE: Când l-au adus, a fost un adevărat circ. Colonelul a telefonat, alertând tot spitalul: „Urgenţă de gradul 19" ! Era foarte agitat. Directorul, supărat foc că a fost adus de acasă, noaptea la 12, a sărit la bietul om, să îl bată. Noroc că l-a tras de mânecă colonelul: „Lasă-l, tovarăşul Doctor, că l-am bătut noi destul !" Sergentul care trebuia să-l păzească era disperat, pentrucă avea o nuntă în familie. I-au trântit o doză enormă de neuroleptice, şi l-au culcat.
DOCTORUL: Starea de agitaţie în care a venit nu era normală; şi nici starea lui de acum nu e normală. Vouă vi se pare că da ?
NINA: Noi nu avem experienţa dumneavoastră. Dar nici mie nu-mi plac cazurile de felul ăsta: ne bazăm exclusiv pe ce spune o singură parte. Cred că un bolnav psihic trebuie analizat din multe direcţii.
DOCTORUL: Fetelor, văd că vreţi să-mi luaţi locul. Un bolnav psihic se examinează. L-aţi examinat ? Vi se pare normal ?
NINA: Bietul băiat,.. s-ar putea să fi avut necazuri mari la Securitate.
SOLANGE: Psihotropele pe care le administrăm nu ar putea să inducă şi ele o stare ca asta ?
DOCTORUL: Rar. Noi am luat măsuri de precauţie. Am administrat antagonişti.... (Enervat): Să revenim. Dacă acceptă să înghită, va trebui să începem încet, încet, să-l

alimentăm. La început spuneţi sorei să-i aducă numai supă; nu cred că ar tolera altceva. la să vedem tratamentul (consultă condica de medicamente): E bine. Colonelul a văzut ?
NINA: Are încredere în noi, zice... Cred că a verificat fără ştirea noastră.
SOLANGE: Lua-l-ar dracul... Când mai scăpăm oare de el ?
DOCTORUL: Solange, te rog ! Să nu te mai aud vorbind astfel... Te rog, nu aici. Faceţi-vă datoria. Fiţi vă rog disciplinate.
NINA: Poate că ar trebui să insistaţi, să i se permită vizitele familiei. Sunt convinsă că i-ar face bine. Am putea obţine şi noi unele detalii privind antecedentele cazului.
DOCTORUL: Am înţeles... Bine. Dacă se mobilizează, mai ocupaţi-vă şi de higiena lui; arată jalnic !
SOLANGE: Da, sărăcuţul, este boţit tot. Nu avem personal. Surorile nu ştiu pe unde umblă... Când le cauţi, nu le găseşti (iese).
DOCTORUL (către Nina): Analize i-aţi făcut ? Luaţi-i sânge pentru uree, glicemie: sunt necesare. Notează-ţi te rog. (Încearcă să vorbească cu Pavel): Domnule Pavel,... mă auzi ? Ştii cine sunt eu ,... Unde te afli ? (Pavel rămâne în continuare inexpresiv). Uite, domnişoarele astea se interesează de soarta dumitale.... Îţi plac ? Nu-i aşa că sunt drăguţe ? Ea e Nina, cealaltă e Solange. Ele sunt fetele mele. (Pavel rămâne inert). Vrei ceva ? Spune... Vrei ceva ? De mâncare ?... Ţi-e frig ? Ţi-e prea cald ? Te doare ceva ? (niciun răspuns).

Nina ia paharul cu ceai de pe masă şi, cu lingura,
îi dă să soarbă o înghiţitură, apoi alta. Pavel soarbe
şi apoi, fără se ridice, întoarce capul spre ea:

PAVEL (gâjâit): Mulţumesc ...
NINA (bucuroasă): Vedeţi, a reacţionat !.. Îi merge mai bine. Îşi va reveni.
SOLANGE (se întoarce): Domnule Doctor, a venit Colonelul (îi dă un pieptene Ninei).
DOCTORUL: Pofteşte-l în biroul meu; întârzii două minute (Solange iese).
NINA: Cred că e momentul să revizuim tratamentul. Faceţi-l să accepte vizitele: familia, prietenii... Avem nevoie de informaţii dela ei.
DOCTORUL: Nu ştiu ce dracul se întâmplă în cazul ăsta... Altădată nu erau atât de exigenţi (Trece în birou; Nina rămâne în salon şi îl piaptănă încet pe Pavel).

SCENA II-a
Colonelul, Doctorul

DOCTORUL (se aşază la birou): Pacientul a început să îşi revină. A făcut o stare de prostraţie, din care a fost greu de scos.
COLONELUL: Abia acum începe greul, nene doctore. Va trebui să fiţi foarte atenţi.
DOCTORUL (uitându-se în foaia de observaţie depe birou): Mai mult decât în alte cazuri ?... Nu înţeleg ce a putut face băiatul ăsta... Pare destul de modest.
COLONELUL: Un criminal deosebit de periculos, violent ! Are raptusuri. A atentat la viaţa unei femei... A atacat în scris orânduirea noastră socialistă,... a insultat şi lovit organele de miliţie... Pare numai inofensiv !
DOCTORUL: Nu înţeleg dece l-aţi mai adus la noi... O crimă sau un atac împotriva

oamenilor de ordine se pedepsesc destul de sever. Sunt chiar atât de periculoase scrierile lui ?
COLONELUL: Organele superioare au luat hotărârea în aces sens. Nu e bine să avem deţinuţi politici, ne-au spus. Ni s-a indicat să suprveghem îndeaproape cazul şi pe cât posibil să-l anihilăm. Trebuie să investigăm, dacă nu cumva scrierile astea au fost deja răspândite.
DOCTORUL: Şi pentru că probabil sunt prea adevărate, nu era bine să le vadă nici măcar completul de judecată... Ne bombardaţi cu toate eşecurile voastre.
COLONELUL: Bine că nu a apucat să le publice. Au mai fost cazuri. Scriitori care s-au gândit să descrie mascat unele fenomene dela noi, şi au scăpat de cenzură. Ne-au băgat în răcori. Vinovaţi am fost găsiţi noi. Dece nu am prevenit fenomenul! Tot timpul trebuie să stăm cu ochii pe jigodiile astea „subtile"; ce ne-or mai fi trebuind !? Dar ăsta nu este decât vîrful icebergului, tovarăşul. Preupun că există o cantitate enormă de materiale subversive, dosite la sertar. Unde să le cauţi ? Oraşul este îngropat în infracţiuni de tot felul; abia mai putem face faţă. Cum să le mai prevenim.
DOCTORUL (scârbit): Ceea ce voi afla, vă voi spune. Oricum aş vrea să consult şi eu operele astea fantastice.... Pentru a-mi orienta diagnosticul... Ar putea fi utile...
COLONELUL: Am să le aduc să le vedeţi o jumătate de oră. Se vor arde. Individul este un psihopat, fără îndoială,cred că este vorba de o schizofrenie destul de avansată.
DOCTORUL: Diagnosticele prefer să le pun eu.
COLONELUL: Mie îmi e tot una...., înţelegeţi. Ceeace urmăresc eu, este ca individul să fie bine tratat, astfel încât să nu mai repete ce a făcut, acte de agresiune sau alte acţiuni antisociale. Fiţi foarte atent, dacă îl scăpaţi de sub control, şi va comite cine ştie ce delict, veţi fi tras la răspundere... Eu mi-am făcut datoria.
DOCTORUL: Tovarăşul Colonel, pe dumneavoastră nu vă interesează că există o etică medicală, comisii internaţionale care condamnă tratamentele abuzive ? Suntem în vizor. Va trebui să-mi formulez argumente solide pentru a acţiona în acest sens.
COLONELUL: Asta-i bună ! Ai început să ai reţineri, nene doctore... Te joci cu focul. Credeam că problemele astea de conştiinţă le-am lămurit. Ce cântăreşte la dumneata mai mult ? Un individ buimac, sau securitatea statului ? Nu de mult dumneavoastră, psihiatrii, îi declaraţi cu desinvoltură pe toţi clienţii noştri nebuni. Noi ne chinuiam să realizăm o anchetă, şi veneaţi dumneavoastră să o daţi peste cap. Uite, astăzi vi-i aducem noi pe tavă, la dispoziţie... Vă supăraţi.
DOCTORUL: Nu e acelaşi lucru. Logica e alta.
COLONELUL: Dar acţiunea e aceeaşi. Poftim, puteţi să-l declaraţi nebun pe clientul nostru, neîngrădit.
DOCTORUL: Nu e chiar aşa de simplu, tovarăşe colonel. Avem responsabilităţi. Dozele mari de medicamente psihotrope, administrate la un om sănătos, produc tulburări de somn, şi reale tulburări psihice. Transformăm un om sănătos într-un bolnav mintal, înţelegeţi?
COLONELUL: Ascultă, nene doctore, hai să vorbim serios. Clientul nostru are toate motivele să ne mulţumească. Pentru ce a făcut el, ar primi cel puţin 10 ani de închisoare. Nu ştiu ce viaţă ar mai duce după aceea. Trataţi-l liniştit, cu conştiinţa împăcată, îi oferiţi o şansă de salvare. Făceţi-l să înţeleagă că a greşit. Timpul va trece, lucrurile se vor uita.... Dacă se va potoli, va putea să iasă de aici, ca să ducă o

viaţă liniştită, care i se potriveşte. Dacă îi vreţi binele, faceţi ce vă spun. Şi nu uitaţi că avem amândoi o datorie. Sper că aţi înţeles, şi nu va mai fi nevoie să reluăm această discuţie... Faceţi ce vă spun şi va fi bine.
DOCTORUL: Să dea dumnezeu... Îmi e teamă că nu va fi aşa. Încă ceva: vă rog să-mi permiteţi să culeg informaţii şi dela familia sau prietenii inculpatului.
COLONELUL: Îi voi convoca.
DOCTORUL: Vor putea să-l viziteze şi pe bolnav ?
COLONELUL: Vedeţi, numai vizite scurte. Părinţii sunt de fapt la intrare.. Aşteaptă dela început. Lăsaţi-i să intre şi staţi de vorbă cu ei. Voi reveni să-mi raportaţi ce aţi aflat. Vă rog să consemnaţi tot ce vi se pare important. Vă salut. Fiţi foarte atent, suntem cu toţii vizaţi.... Nu e lucru de glumă (iese).

SCENA III-a
Doctorul, Mama, Tatăl şi Ion Pavel.

DOCTORUL (dă din cap, semnează şi pune parafa în foi; bătăi timide în uşă): Da ?
MAMA: Bună ziua, domnule doctor, mă numesc Pavel Maria.
DOCTORL: Da. Poftiţi, doamnă Pavel. Puteţi să vă vedeţi băiatul. A trecut printr-o mare criză de nervi. Starea lui a fost foarte gravă. Acum e ceva mai bine. Vă rog să nu-l obosiţi.
MAMA (este condusă la patul lui Pavel): Ioniţă.. Ioniţă, băiatul mamei, ce ţi-au făcut!
PAVEL (îşi revine brusc; se ridică la capul patului, se pune pe plâns): Am omorât o femeie ! (Vorbeşte răguşit, ca un automat, cu fraze scurte, lipsite de intonaţie).
MAMA: Nu, Ioniţă, nu-i adevărat... Aşa ţi-au spus ei... Fata nu are nimic: şi-a revenit !... Nu trebuia să faci asta... Tu eşti un băiat aşa bun...
TATĂL: Spune, spune băiete, cum a fost ? Ce ţi-a venit să sari la ea ?
PAVEL: Am omorât o femeie !...
DOCTORUL: Lăsaţi-l, îl obosiţi... Mai aveţi cinci minute.
MAMA: Băiatul mamei, înţelege că nu ai omoât pe nimeni !...Tu eşti un băiat bun...
PAVEL: Ei mă urmăresc... Au să vină şi aici ! Am omorât-o pe fata dela ONT.
DOCTORUL: Ascultă, fii liniştit, nu ai omorât pe nimeni. Ai avut o criză de nervi. O să te tratăm şi ai să te linişteşti. Ai să te faci bine... Nimeni nu are să-ţi facă vreun rău.
PAVEL (secret): Ei mă urmăresc; au să afle că sunt aici şi au să vină....
DOCTORUL: Fii fără teamă, aici te apărăm noi. Nimeni nu are dreptul să te ia de sub îngrijirea noastră.
PAVEL (după o pauză): ... Am omorât o femeie ! (se lasă iarăşi pe spate, epuizat).
MAMA (plânge): Doamne sfinte, ce nenorocire... El era sprijinul bătrâneţilor noastre. Un copil aşa bun... Nu a avut noroc.
TATĂL: Domnule Doctor, credeţi-mă că e un băiat bun. Nu pot înţelege ce s-a întâmplat. Cum a fost posibil să facă el aşa ceva !? I-am spus şi tovarăşului colonel. Faceţi ceva, domnule doctor.... Faceţi ceva pentru el.... Dumnezeu vă va răsplăti.
DOCTORUL: Haide, ajunge. Să trecem în cabinetul meu. Aici îl tulburaţi şi mai rău.
MAMA: Fii cuminte, Ioniţă, mama e cu tine... Mama e aici... Am să stau numai la poartă. De o mie de ori, dacă au să mă dea afară, eu am să mă întorc. Am să îţi aduc ceva bun de mâncare... Fii cuminte, ascultă-l pe domnul doctor,... el îţi vrea binele...

PAVEL (cu ochii ficşi): Am omorât o femeie !...
DOCTORUL: Haideţi, abia şi-a revenit... Nu poate fi solicitat mai mult...
Trec toţi trei în cabinetul doctorului.
DOCTORUL: Luaţi loc... Spuneţi-mi, a mai făcut vreodată crize acute de nervi? Avea oarecari ciudăţenii ? Era mai retras ? A învăţat bine la şcoală ?
MAMA (copleşită): Nu a avut noroc. E un băiat cuminte şi bun. Nu era în stare să supere pe nimeni. Nimănui nu i-ar fi făcut vreodată vreun rău. Îşi vedea de slujbă, şefii lui erau mulţumiţi de el.
TATĂL: Da... Chiar eu am vorbit cu tovarăşul Tudose, şi mi-a spus cât era de conştiincios.
DOCTORUL: Spuneţi-mi, iubea vreo fată, avea pe cineva ?
MAMA: Mai avea el câte o fată, dar era foarte secretos... Rareori ne spunea.
DOCTORUL: Era irascibil ? Se enerva uşor ?
MAMA: Răbda ! Când cineva îi făcea vreun rău, răbda şi tăcea... Rareori se enerva.
DOCTORUL: Aşa se explică. A avut un raptus.... Venea probabil după foarte mult răbdat.
MAMA: Dar nu voia să facă rău. El nu ar fi făcut rău nici măcar unui şoarece. ... Odată, ne-a intrat în casă un şoarece... Ştiţi? Noi stăm la curte... Era copil. L-am văzut pe şoarece strecurându-se sub masa din bucătărie, şi am strigat la Ion: Omoară-l ! El s-a repezit după şoarece cu un băţ, dar şoarecele a scăpat. Ion s-a speriat aşa de rău, că nu a mai mâncat. E sensibil, aşa e el... Şi acum, ce să i se întâmple !... L-au bătut foarte rău, la ficat şi la cap... Nu cred să îşi mai revie... L-au nenorocit.... (Plânge).
DOCTORUL (după o pauză): Ştiaţi că scria versuri ?
MAMA: Nu. Nouă nu ne spunea.
TATĂL: Noi suntem oameni mai simpli, nu avea încredere în noi.
MAMA: Dacă mi-ar fi citit mie ce scria el acolo, i-aş fi spus să se lase de asemenea prostii. La ce puteau folosi poeziile alea nenorocite ? Uite în ce l-au băgat !.. I-aş fi spus să le rupă naibii,... să le ardă.... La ce-i puteau folosi ?
TATĂL: Noi nu am ştiut. Se ducea la serviciu, îşi vedea de treabă. Seara nu ştiam ce ticluia el acolo, în camera lui.
DOCTORUL: Bine... Am înţeles.... Să vedem ce putem face. Cazul lui este grav.
MAMA: Aş vrea să-l mai văd, maică.... Lasă-mă să-l mai văd.
DOCTORUL: Ai să-l mai vezi. Nu depinde de mine. El este sub stare de arest. Trebuiesc cerute aprobări speciale. Dar îţi promit că ai să-l mai vezi.
MAMA: Mulţumesc, maică, mulţumesc... Eu nu plec de aicea.... stau pe la poartă. Când va fi posibil, ... când nu va mai fi ..."el" aici, chiamă-mă să-l mai văd.

SCENA IV-a
Nina, Doctorul

NINA: Am auzit. Este aşa cum m-am aşteptat. Omul nu avea nimic.... Ei l-au adus în halul ăsta.
DOCTORUL: Avea ! Era un tip predispus. Îmi e teamă că nu va mai ieşi din starea proastă: face un delir. E un debut mai tardiv de schizofrenie... S-a decompensat.

În cursul dialogului dintre cei doi, Ion Pavel se ridică din pat încet, tremurând, şi o porneşte spre chiuvetă. Traversează scena cu o privire fixă, fără să-i vadă. Mersul îi e ţeapăn, de robot, cu mâinile uşor flectate, fără balans, cu paşii târşiţi. Are un tremor. Se duce la chiuvetă, se spală superficial, îşi clăteşte gura cu apă, fără putere, şi revine la pat.

NINA (uitîndu-se după el): Eu cred că ar fi bine să-l lăsăm să-şi revină încet, cu blândeţe, fără medicaţie: numai psihoterapie.

DOCTORUL: Nu se poate; indicaţiile sunt clare: trebuie tratat serios, ca să nu recidiveze.

NINA: Voi vorbi cu colonelul. Îi voi explica. Numai cu psihoterapie îl putem recupera. Până la urmă, fapta lui nu e aşa de gravă... Nu a murit nimeni. Pe miliţieni i-a insultat numai,.. nu i-a lovit. M-am informat dela sergent. Am aflat şi asta.

DOCTORUL: Cred că fapta cea mai gravă se află în scrierile lui. De asta l-au adus la noi. Nu ştiu ce conţineau acele măreţe versuri, poate erau explozive. La noi a avea o părere contrară cu autoritatea regimului, înseamnă ţicneală.

NINA: Vreau să-l salvez pe omul ăsta; să-l fac pe colonel să înţeleagă că tratamentul excesiv nu poate nici să-l recupereze, şi nici să-l pedepsească (Intră Solange).

SOLANGE: Tovarăşul Colonel i-a trimis acum pe doi prieteni ai lui Pavel, ca să staţi de vorbă cu ei.

DOCTORUL: Să intre. (Către Nina): Vezi-ţi de treabă, ceeace vrei dumneata este imposibil.

SCENA V-a
Doctorul, George, Şerban, Solange

SOLANGE (îi introduce pe cei doi; îi înmânează doctorului un dosar): Tovarăşul colonel v-a mai trimis şi dosarul ăsta cu copia manuscrisului, ca să îl studiaţi. Pentru jumătate de oră.

GEORGE (se prezintă; dă mâna cu doctorul): George Vlad.

ŞERBAN (acelaşi joc): Şerban Popescu.

DOCTORUL: Luaţi loc.

CEI DOI: Mulţumim... (se aşază).

DOCTORUL: Dumneavoastră l-aţi cunoscut bine pe Ion Pavel. Spuneţi-mi, aţi observat la el un comportament deosebit, bizar, înainte de accidentul de acum două săptămâni ?

ŞERBAN (se gândeşte): ...Era un tip retras... Noi eram singurii lui prieteni. Ducea o viaţă destul de obscură. Nu prea mergea cu noi la femei, sau după alte distracţii. Ne întâlneam numai ca să mai stăm de vorbă, şi deobicei noi mergeam la el. Era un băiat delicat. Aşa cum era el, nouă ne plăcea: gata întotdeauna să sară la nevoie... Era un tovarăş bun, un adevărat prieten.

DOCTORUL: Nu v-aţi certat niciodată cu el, nu aţi avut dispute !?

GEORGE: Nici vorbă de aşa ceva... Ne împăcam foarte bine.

DOCTORUL: Era deseori trist ?
GEORGE: Nu aş spune că era trist, mai degrabă melancolic. O melancolie blândă, răbdătoare, nu una agresivă.
DOCTORUL: Şi totuşi, a fost gata să omoare un om.
ŞERBAN: A scuturat-o şi el puţin pe foanfa aia dela ONT. Să ştiţi că merită. Am fost ieri pe acolo să o văd. Nu are nici pe dracul. A rămas la fel de acră şi de ţâfnoasă ca înainte. Ba, mai mult, acum are un aer triumfător.. Dacă mi-ar cădea mie în mână, nu i-aş da drumul aşa uşor.
SOLANGE: Vedeţi, domnule Doctor ? V-am spus noi că mai trebuie să ne informăm.
DOCTORUL: Solange, vezi-ţi de treaba ta. Mai bine ia foaia de observaţie, şi notează. Suntem într-un serviciu medical, nu la cafenea.

Solange deschide foaia de observaţie, supărată.

GEORGE: Este total absurd ce s-a întâmplat. Oamenii mai isbucnesc, se mai ceartă. Pretutindeni: pe stradă, în autobuze, la cozi... Să i se întâmple ceva atât de grav tocmai lui Ion Pavel !... Omul cel mai duios, cel mai drăguţ... E aproape de necrezut.
DOCTORUL: Uneori tocmai candizii ăştia o fac de oaie. A ţipat şi la miliţieni, se pare că i-a îmbrâncit. Au făcut un raport foarte nefavorabil. Numai gestul, şi ar putea fi condamnat. Atacul asupra unui organ de miliţie este aspru pedepsit de legile ţării.
ŞERBAN: Îl şi văd eu pe Ion, firav cum e, doborându-i pe sdrahonii de miliţieni. Cu pumnii lor şi cu bastoanele de cauciuc. Totul e o înscenare. Vor să dea o lecţie, ca să ne sperie. Simt că lumea nu e cu ei, că nu-i mai iubeşte nimeni, şi atunci vor să semene panică, lovind în cei pe care-i văd neajutoraţi.
DOCTORUL: E un punct de vedere... În fine... Ştiaţi că Ion Pavel scria versuri ?
GEORGE: Extraordinară şi povestea asta !.. La fel de absurdă. Vag,... ştiam. Era un amator. Cine îl lua în serios ? Ca oricare tânăr, mâzgălea şi el hârtie în orele libere. Ni le arăta pe unele; nu aveau nici o valoare. Să faci din cauza asta aşa un tămbălău !
DOCTORUL: Se pare că multe aveau caracter politic.
ŞERBAN: Dar nu le arăta nimănui !... Nu le răspândea: nu le citea în public, nu făcea propagandă sau agitaţie revoluţionară cu ele, le scria pentru sine, ca pe un jurnal. Au intrat peste el înarmaţi, l-au bruscat, şi i-au smuls manuscrisul dela capul patului. Nu aveau nici un drept. La urma urmei, omul poate gândi ce vrea pentru el. Încă nu am văzut pe cineva condamnat pentru ceea ce gândeşte, dacă nu agită pe nimeni cu ideile lui. Şi pe cine să agite ? Pentru asta ar trebui un adevărat poet, un tip charismatic. Poeţii noştri scriu versuri abstracte, care nu agită în nici un fel.
DOCTORUL (răsfoieşte amuzat dosarul): Ei, nu era chiar atât de inofensiv, cum crezi dumneata, prietenul dumitale. Unele dintre scrierile astea, deşi scurte, sunt într-adevăr grave. Probabil nu vi le arăta... Îi era teamă. Manuscrisul, dacă ar fi dat în vileag, ar fi o probă extrem de gravă la dosar. Denotă un caracter introvertit, schizoid, psihastenic. Solange, notează ! Ascultaţi un sonet (se aude vocea lui Pavel):

În vitrina de sticlă, păpuşile de ceară
Cred că tot universul li se cuvine lor,
Că e destul să mişte o mână, un picior,
Ca fluturii din lampă iertare să le ceară !...

Că e destul să plece în marş triumfător
Pentru ca să le smulgă statuilor din ghiară
Soclurile trufaşe în piaţa milenară,
Şi de acolo steaua s-arate la popor.

Dar când, la primul pas, în pereţii de sticlă
Isbind, anatomia lor fragedă îşi strică,
Mirarea, spaima, groaza le sunt nemărginite.

Şi atunci de grozăvie, de spaimă şi oroare,
Păstrându-şi pentru sine proiectele solare,
În vitrina de sticlă rămân ca împietrite.

SOLANGE (aparte, scriind în foaia de observaţie): Ba, mai degrabă versurile astea ne definesc pe noi, şi nu pe el; noi nu ne mişcăm !
DOCTORUL: E clar... Poezioarele astea nu sunt chiar atât de inofensive. În fine... lucrul nu ne priveşte... Vă mulţumesc, domnilor, mai aveţi ceva de adăugat ?
Intră Nina, evident fericită, însoţită de mama lui Ion.

SCENA VI-a
Doctorul, George, Şerban, Nina, Mama

NINA: Am reuşit !... Am vorbit cu tovarăşul colonel, şi a fost de acord.
DOCTORUL: Stai binişor, fetiţo, ce ai reuşit ? Ce a fost de acord ?
NINA: I-am explicat în amănunţime cazul. I-am arătat că nu ne putem lămuri aşa; că omul poate fi într-adevăr grav bolnav, dar că tratamentul trebuie întrerupt o vreme pentru a ne lămuri. A fost de acord să-l trecem pe tranchilizante minore. De altfel, acuma pot să vă spun adevărul, de două zile noi am întrerupt injecţiile, domnule Doctor, majeptilul şi toate celelalte. Vom face psihoterapie şi va redeveni om.
DOCTORUL: Asta e grav, domnişoară, foarte grav. Aici tratamentele le conduc eu. Nu trebuia să faci asta fără ştirea mea. Te voi sancţiona.
NINA: Dar nu vedeţi că s-a ridicat, că e mai bine ?
DOCTORUL: Nu ştiu. Nu trebuia să procedezi astfel !
NINA: Veţi vedea că va fi bine. Trebuie să gândim pozitiv. Colonelul mi-a permis ca să o aduc să stea cu el şi pe mama lui. Cred că s-a speriat, când a văzut în ce hal l-au adus. Dacă moare, sunt responsabili şi ei; nu vor buclucuri, un posibil scamdal. Noi îl vom drege; vom reda societăţii un om.
DOCTORUL: Sau călăului... Haide maică, auzi că poţi să stai lângă el. (Către cei doi prieteni): Puteţi intra şi dumneavoastră câteva minute... Vă rog să nu-l enervaţi.

SCENA VII-a
Aceiaşi plus Ion Pavel

PAVEL (a început să se agite în pat; se vaietă): Mmm..., Mmm..., Mmm...

DOCTORUL: Ce ai băiete, ce te doare ?
PAVEL: Capul, mă doare foarte tare capul (continuă să se agite). Nu pot să dorm...
MAMA: Uite, uite Ioniţă cine a venit... Au venit prietenii tăi, vor să te vadă. Uite, a venit George, a venit Şerban...

Ion Pavel nu le dă atenţie; continuă să se vaiete.

George Vlad s-a apropiat de pat.

GEORGE: Salut bătrâne, ce faci ?
PAVEL: Am omorât o femeie... M-au adus aici...
GEORGE: Dar de unde, bătrâne, ai scuturat-o doar puţin pe nemernica aia... Bine i-ai făcut !.. Nu a murit deloc... E vie şi teafără.
PAVEL: Am omorât-o !
GEORGE: Nu înţelegi, cînd îţi spun că nu are nimic ? Am fost eu acolo, la ea. Am văzut-o cu ochii mei, cum stătea la ghişeu !...
PAVEL: Mi-e frică, foarte frică, au să vină să mă ia !...
MAMA: Potoleşte-te, Ioniţă,... nu are să vină nimeni... (Pavel plânge)... Potoleşte-te. Lucrurile s-au aranjat. Uite, e aici şi domnul Doctor, care e bun şi are să te apere... Lucrurile se vor aranja...
PAVEL: Ei ştiu unde sunt... Ştiu ce am făcut. Vin să mă ia !...
NINA: Hai, Pavele, stai cuminte. Noi ne cunoaştem..., tu ştii că eu îţi vreau binele... Te vom apăra !...
PAVEL: Nu pot să dorm... Nu pot să dorm... Mă doare capul.
DOCTORUL: E încă prea agitat.
PAVEL: Vin... Vin ! (Se ridică în pat în culmea disperării; toţi se reped să îl ţină). Nu mă lăsaţi,... nu mă daţi lor !... Au să mă închidă, au să mă bată !.. (Vrea să fugă; deşi slăbit, ceilalţi abia reuşesc să îl reţină).
ŞERBAN: Potoleşte-te, bătrâne... Aici eşti în siguranţă.. Stai aici şi vei fi în siguranţă... Ei nu au voie să vină aici.
PAVEL: Ei ştiu unde sunt... Am omorât o femeie !...
DOCTORUL (către Solange): Cred că va trebui să-i aplicăm tratamentul din nou.
(Pavel se frământă, George plânge).
NINA (disperată): Stai, domnule Pavel, stai te rog liniştit. Este spre binele dumitale să stai liniştit... crede-mă. Este tot ce pot face pentru dumneata... Nu te pot ajuta decât dacă stai liniştit. Vreau să te ajut; dar nu te pot ajuta dacă te agiţi... Înţelegi ? Eu sunt cu dumneata, prietenul dumitale, ... vreau să te ajut. Ajută-mă şi dumneata... Ajută-mă să te ajut. Trebuie să stai liniştit.
PAVEL (face o criză de panică): Nu auziţi ? S-a auzit poarta dela intrare... Paşi de cizme care urcă pe scări. Sunt paşi ritmici... Vin să mă ia ! Au să mă bată iar... Au să mă omoare... (Se repede să fugă).
MAMA (plânge şi ea): Ioniţă, bietul de tine... Ioniţă !
GEORGE, ŞERBAN (încearcă să îl reţină): Te apărăm noi !...
DOCTORUL (către Solange): Pregăteşte injecţia. Cocteilul litic obişnuit.
PAVEL: Mmm... Mmm.. Mmm... Mă doare capul. Nu mai pot suporta !... Nu mai pot suporta viaţa asta !...Faceţi ceva... nu mai pot să suport.
NINA (resemnată): Viaţa este prea dură pentru el.

DOCTORUL (către Solange): Eşti gata ? (Către ceilalţi): Daţi-vă la o parte, vă rog. Îi vom face o injecţie şi se va calma.... Va adormi.

Solange îl freacă cu spirt la mână şi îi face injecţia. Toţi urmăresc ce se întâmplă. Trece un timp. Pavel alunecă binişor pe pernă, se relaxează,... adoarme. George şi Şerban s-au lăsat pe marginea patului, cu capul în mâini.

MAMA: (Se duce la el şi îl mângâie): A adormit, băiatul mamei...S-a liniştit... Uitaţi-vă la el acum ce frumos e... Surâde, s-a liniştit... Uitaţi-vă la el cum surâde. Se va face bine,... Se va însănătoşi... Veţi vedea ce băiat drăguţ poate să fie, Ion al meu (plânge la capul lui).

DOCTORUL: Dacă medicamentele astea nu-şi vor pierde efectul, într-o bună zi.

Toţi stau încremeniţi. Se aude sunetul instrumentelor şi al fiolelor sparte, pe care Nina le trânteşte cu furie în tăviţa renală.

SFÎRŞIT

27, 12, 1985.

DRAME DIN TRECUT

P A L A T U L

Comedie tragică în 3 acte

1986

Motto:
Cordonnier est maitre chez soi.

P E R S O N A J E:

DOCTORUL..... 35 ani

FLORICA ..... 40 ani

LENUŢA 50 ani

Prietenele Florichii .....

MARIOARA 50 ani

LUCREŢIA 40 ani

GHEORGHE, muncitor la Vulcan ..... 55 ani

NIŢU 35 ani

Prietenii lui Gheorghe .....

GOIAN 40 ani

INGINERUL-OFIŢERUL-JUDECĂTORUL 1

BRIGADIERUL-SERGENTUL-JUDECĂTORUL 2

VASILE ION , FIGURAŢIE

PROLOG

Apare o cortină intermediară. În faţa cortinei, în stînga scenei, se află un birou la care lucrează doctorul. În partea dreaptă a scenei, pe trei scaune stau trei femei; se vede că sunt dela ţară, dar mutate la oraş. Pe o mică măsuţă medicală se află ibricul şi ceştile de cafea. La mijloc, pe cortina albă, este zugrăvit un dulap cu instrumente. Un institut de cercetări, în anul 1974.

DOCTORUL: Viaţa !... Cât de diversă şi de ciudată !... Nu apare nimica din ea în ceeace se scrie astăzi în cărţi, în ceeace se vede la teatru. Mai degrabă găseşti viaţa în foile astea reci de observaţie. Scriitorii îşi folosesc talentul pentru a răstălmăci ceeace văd. Asta numesc ei creaţie. Nu se pot mulţumi cu ceeace există... Inventează, problematizează. Cred că numai astfel ar putea înţelege tâmpitul de cititor... Chiar şi cei vechi... Ce să mai vorbim de cei de azi, din 1974 ! Ei sunt nevinovaţi, o fac la comandă. Nu ar avea curajul să facă altfel. Eeei...viaţa e complicată... Omul e complicat... Cu micile lui spaime, cu micile lui răutăţi... Are atâta nevoie de a primi, şi atât de puţină nevoie de a da !.. Trebuie să-l înţelegi... Cine să înţeleagă condiţia umană, că totul în om are legi riguroase, atavice, scrise în creer, în umorile lui O secreţie infinitezimală a unei umori, şi devenim fericiţi. Alta ne face furioşi; dacă se secretă o a treia, căutăm sau ne îndrăgostim... Şi noi ne credem independenţi, liberi, geniali. Am cercetat atât hipotalamusul, încât vă pot spune cu precizie cum veţi reacţiona, dacă aţi fi stimulaţi într-un anume punct. Nimic nu e întîmplător. Unii scriitori mari au intuit asta încă din antichitate. Ceilalţi, marea majoritate, încurcă lucrurile şi devin falşi. Iar ele sunt atât de interesante !... Din tot ce văd, din tot ce am văzut, aş putea face atâta dramă... atâta comedie... Am trăit vremuri tulburi, pline de neprevăzut. Ele nu se reflectă deloc în literatura de azi. Uitaţi-vă la ăsta (arată o carte de teatru): despre ce scrie el ? Doi doctori se ceartă; unul este puternic şi rău, celălalt este subaltern şi bun. Cel obidit vrea să facă o grefă renală, undeva într-un sat ! Cel rău îl pedepseşte.... Vine Partidul şi pune lucrurile la punct. Şi ăsta ? Un mare savant român a făcut o mare descoperire, o rachetă cu care se poate sbura în spaţiul cosmic, sau altceva de acest gen; vin americanii şi vor să i-o fure, dar miliţia noastră demască totul la timp. Fir-ar să fie !... Unde or fi auzit ei asemenea subiecte, pe care le mai şi multiplică la infinit. Uite, e suficient să priveşti înaintea ochilor tăi, subiecte la oricare pas,... drame... Să scrii... să scriu...despre ceeace se întîmplă în fiecare zi. Degeaba... nu am talent !. Ce mi-a venit !? Nu e meseria mea. Nu am destulă treabă ? Să scriu... să scriu... Uite-o pe Florica: stă de vorbă la o cafea cu prietenele ei. Acum bea cafea. Neam de neamul ei nu a ştiut ce e aia. Şi acum, uite, bea cafea !.. E oare fericită ? Să scriu o piesă despre ea, o femeie simplă din ziua de azi... O dramă !... Vor râde toţi.... O dramă ! PALATUL , aşa am să o intitulez. (Scrie): PALATUL, SCENA I-a : „Florica stă de vorbă la o cafea cu prietenele ei"... O, Doamne, mă voi face de râs !...

Doctorul asvârle tocul pe hârtia albă şi iese din scenă.

SCENA I-a
Florica, Lenuţa, Marioara, Doctorul.

MARIOARA (slabă, subţire, sfrijită, cu o faţă ridată de ţărancă ce a lucrat pe mirişte, în soare, mult timp): Ce fac ei acolo, acum ?
FLORICA (grasă, rozalie la faţă, plesnind de sănătate): Lucrează cu pisicile. Le bagă electrozi în creer, şi le injectează substanţe chimice... Domnul doctor lucrează mai tot timpul, nu ca voi... Mai mult vă plimbaţi.
LENUŢA (mai înţepată, îşi dă aere de cucoană): Doctorul meu redactează, nu poţi spune că nu e un om muncitor... A muncit destul la viaţa lui, îl cunosc şi străinii. Când vin pe aici, toţi întreabă de el.
MARIOARA: Al meu zice că s-a dus la bibliotecă, dar cred că face piaţa pe undeva în oraş (toate râd tare, şi mai sorb din cafea; împletesc la andrele).
FLORICA: Mai vreţi ? Care mai vrea ? În ibric mai este. Eu când fac, fac multă, să se găsească ! (râde) Ce e aia ? Ăştia depe aicea o sorb cu ceşcuţele. Abia o pui pe limbă şi, hop, s-a dus toată (le mai toarnă).
LENUŢA: Şi nu au nevoie de tine ?
FLORICA: Când au nevoie, mă strigă ei. Acum, ce să fac eu acolo ? Înregistrează la aparat: ei ştiu ce văd.
DOCTORUL (intră în scenă preocupat, vede laborantele): Aaa, doamnele mele, ce mai faceţi ? Serviţi o cafea ? (femeile se ascund pe după fuste, se ruşinează). O ţigară nu doriţi ? Uite, am în pachet câte una pentru fiecare, să nu se işte războiul troian.
FLORICA (râde cu gura până la urechi): Ha Ha, domnul Doctor se crede cu pluguşorul...
DOCTORUL (încremenit): Daa ?
LENUŢA: Vai, domnul Doctor, râdeţi de noi...Bem şi noi puţină. Face bine, ne mai trezeşte. Eu, ca să vin aicea, mă scol dimineaţa la patru. Dar noi nu fumăm... Ce, suntem d-alea ? Se poate să râdeţi de noi ?
DOCTORUL: Nuu, vai de mine, cum o să râd... Glumeam şi eu cu voi. Florica altă dată ştiu că nu se încurca cu zemuri din astea. Mi-a promis ea nişte ţuică bătrână...
FLORICA (râde fericită): Ţuică de Piteşti !
DOCTORUL: Ţuică de Piteşti, dela ea de acasă. La tărie să ne vedem ! Dar nu s-a ţinut de cuvânt. (Se grăbeşte să plece): Staţi aşa, vedeţi-vă de treabă. Florico, să vii când te chem; vom lua un alt animal (iese).
MARIOARA: Tu eşti din Piteşti ?
FLORICA: Domnul Doctor... Aşa glumeşte el. Nu sunt dela Piteşti, sunt de mai sus, de dincolo de Curtea de Argeş, aproape de munte... Ei, ce locuri frumoase sunt pe la noi... Aveam o casă mare, înfloritâ, bogată... Eram mulţi copii şi era vesel. Aveam pruni, asta ştie domnul Doctor. I-am spus că am să-i aduc o ţuică dela noi, să ştie şi el ce e aia ţuică.
LENUŢA: Mai e cineva la voi acasă ?
FLORICA: Soru-mea mai mare, ea a rămas. O întreţine şi pe mama. Ceilalţi au plecat, nu mai e nimeni. Şi, dacă moare şi ea, casa va putrezi. Deja nu mai arată ca atunci când eram mici. Viaţa e grea la ţară. Abia de au cu ce trăi. Le mai duc eu câte ceva depe aicea. Ce mai gospodărie era aia... E aer curat şi atâta linişte, că auzi vara

în Făgăraşi talanga oii. Cine să mai rămână... Fînul li l-au luat, pădurea le-au luat-o... Cu ce să mai crească animale, ce să mai vândă la oraş ?
MARIOARA: Mama e sănătoasă ?
FLORICA: E sănătoasă, dar bătrână. Îmi e tare milă de ea. Din câţi eram, să rămână singură... Soră-mea e foarte ocupată. Nu poate avea grijă de ea.
LENUŢA: Ei, Florico, taci, nu mai fii tristă, aşa-i viaţa. Toţi avem necazuri... Toţi avem greutăţi.
FLORICA: Voi aveţi aici o familie, un loc în lume... Eu nu am pe nimeni. Trăiesc singură în oraşul ăsta mare, în care toţi aleargă, de zici că i-a apucat strechea.
LENUŢA: Ce să faci, Florico, aşa a vrut Dumnezeu. Dacă nu ai avut şi tu un copil...
FLORICA: N-a fost să fie.
LENUŢA: Ei, Ion avea deja copii din prima căsătorie. Ce-i păsa de tine !
FLORICA: Ei erau mari...
LENUŢA: Dacă aveai un copil, aveai şi tu de cine să porţi grijă, pentru cine să te sbaţi !
MARIOARA: Cum ar fi putut bănui ce are să se întîmple ? Că aşa o nenorocire are să se abată pe capul ei....
LENUŢA: Nu avea nimic înainte ?
FLORICA: Nimica. Ce om sdravăn ! Un bărbat de piatră era Ion, de piatră parcă era... Domnul doctor îl ştie: era şofer la ICAR şi umbla cu tatăl dânsului prin ţară, în inspecţie. Toată ţara o colindau. Trăiam bine pe atunci... Aveam de toate.
LENUŢA: Cam când a paralizat el ?
FLORICA: S-a chinuit mult... Ce l-am mai îngijit ! (plânge)... Încet, încet a paralizat cu totul. La început i-a slăbit mâna dreaptă; am observat că se subţia. La sfârşit i-a paralizat respiraţia. Scleroză laterală, au zis doctorii.
LENUŢA: Nu l-a examinat şi profesorul ? Nu l-au tratat ?
FLORICA: Cum să nu-l examineze ? Erau toţi aicea în specialitate. Toţi mai lucrau şi la Spitalul Central. Nu s-a putut face nimic.... Mă ruga să nu-l las, să fac ceva pentru el, să-i găsesc medicamente... El nu înţelegea că nu se poate face nimic. Se simţea încă sdravăn. Cu mintea ar fi putut trăi o sută de ani.
LENUŢA: L-a îngrijit, biata Florică... A tras mult... Era un bolnav greu de îngrijit....
FLORICA: La urmă se înneca, nu mai putea să înghită. Se înneca cu orice; bea puţină apă şi se înneca, îi venea apa înapoi pe nas. Trebuia să mă reped, să îl bat pe spate, ca să respire. De câte ori am crezut că moare ! Nu mai voiau să-l ţină în spital.
LENUŢA: Măgarii !... Nu ştiau că lucrezi aici, că eşti cadru medical ? Profesorul nu le-a spus ?
FLORICA: Ce să le spună ? Ei aveau bolnavii lor, fiecare era stăpân la el în secţie. Doctorul Malnaş în fiecare sâmbătă ridica banii. Spunea că salonul e prea plin, că sunt prea mulţi bolnavi, că nu are unde să-i ţină... Cine nu venea cu plicul, i se făcea externarea. De fiecare dată puneam 500 de lei în plic, şi îi dădeam.
MARIOARA: Draci împieliţaţi.
FLORICA: La urmă n-au mai vrut să îl ţină... L-am luat acasă... L-am dus la munte, a murit acolo. S-a ales cu o aprindere la plămâni, şi el nu putea să tuşească. S-a sufocat.L-am îngropat acolo, în cimitirul alor mei. Aicea tot nu aş fi avut unde-l pune.

Femeile tac emoţionate.

LENUŢA: A trecut prin clipe grele... Acum ce să-i faci !? Toţi suntem muritori... La toţi ne vine rândul. Fiecare cu soarta lui. El a fost să aibă aşa o soartă. Acuma... s-a dus... Dumnezeu să-l odihnească. Au trecut trei ani, nu ai să plângi toată viaţa. Trebuie să te linişteşti şi tu. Mai ai încă viaţă înainte.
FLORICA: Ce mă mai poate aştepta pe mine bun ? Cui îi mai pasă de mine ?
LENUŢA: Ei, parcă au intrat zilele-n sac. Ai să te faci schivnică ! Vrei să rămâi mereu singură ? Îţi trebuie şi ţie un suflet de om...
FLORICA: E prea devreme, nu îmi e gândul... Am destule de făcut.
MARIOARA: Nimeni nu ştie în viaţă ce îl aşteaptă, bine sau rău. Toate sunt dela Dumnezeu. Cum vrea el...
DOCTORUL (din culise): Florico !
FLORICA: Mă duc, cred că trebuie să înregistrăm un alt animal... Mai serviţi.

SCENA II-a
Marioara, Lenuţa

MARIOARA: Ei, biata Florică, ce-a mai suferit !... Şi ea e de felul ei o fată veselă, sdravănă, muncitoare. Dacă erau alte vremuri, ar fi avut o gospodărie sănătoasă acolo, în satul ei, şi o droaie de copii să o tragă de fuste. Nu să pustiască singură pe aici, în harababura asta.
LENUŢA: Lasă că şi Ion al ei... Şi-a bătut joc de ea ! A lăsat-o pe drumuri. Nici măcar nu s-au luat. Numai de el îi păsa. Era el frumos, solid, n-am ce zice, bine bărbat. Dar o şi înşela ! Pe unele le mai ştia Florica, pe altele nu. Era prea tânără. Mi-a spus mie Eugenia; şi bărbatul ei era şofer... Florica plânge de ţi se rupe inima... Tot timpul o înşela !
MARIOARA: Cum să nu plângă ? Era bărbatul ei, omul tinereţii ei... A ţinut la el.
LENUŢA: Acuma, ce să-i facă A murit !... Morţii cu morţii şi viii cu viii. Trebuie să-şi refacă şi ea viaţa.
MARIOARA: Tu las-o-n pace, nu te băga.
LENUŢA: Şi dece mă rog, nu-i vreau binele ? Tu crezi că e bine cum o duce ea ?
MARIOARA: Are ce-i trebuie, ce să se mai lege la cap ! Nu a avut destule necazuri ? Are o garsonieră frumoasă în parcul Domenii, are mobila ei, are o leafă... Se poate trăi bine la ea.
LENUŢA: Garsonieră ! O singură cameră în vila aia mare, şi o bucătărie la subsol.
MARIOARA: Da, dar e un cartier frumos. La noi, la periferie, numai până ajungi şi te plictiseşti.
LENUŢA: La noi, la periferie, noi avem casa noastră. În vila aia a ei, ea e singură, nu o ştie nimeni. Las-că-i găsesc eu pe cineva... Ştii la cine m-am gândit !? O mărit pe Florica !...
MARIOARA: Ai înnebunit !
LENUŢA: Ştii la cine m-am gândit ?
MARIOARA: Nu ştiu.
LENUŢA: Gheorghe !
MARIOARA: Care Gheorghe ?
LENUŢA: Gheorghe Gheorghe, ăla de lucrează la Vulcan.

MARIOARA: Da cred că e aproape de pensie !
LENUŢA: Ce are a face ? Nici Florica nu mai e tânără... Are casa lui, mare, frumoasă, cu vie, are o leafă bună, şi nevasta i-a murit. E şi el singur. Cred că îi lipseşte şi lui un suflet de om.
MARIOARA (se înveseleşte): Ce-ar fi să-i căsătorim !
LENUŢA: Asta e ! O măritǎm pe Florica. Să nu-mi spui mie pe nume, dacă n-o fac. Ajunge cât a bocit. Acuma e momentul. O partidă mai bună nu pupă ea. Omul e serios, gospodar, e un om bine, ce mai !... Muncitor la Vulcan, poate maistru. O să se umple Florica de bani. O să trăiască cum n-a trăit cu Ion al ei.
MARIOARA: E cam pirpiriu... Florica e mare....
LENUŢA: Cu atât mai mult o să fie mort după ea ! La ăştia mici le plac femeile mari, Ha , Ha, Ha..
MARIOARA: Ssst ! Se întoarce Florica.

SCENA III-a
Florica, Lenuţa, Marioara

FLORICA: Ale dracului mâţe, m-au sgâriat !..
LENUŢA: Pune puţină apă oxigenată, să nu se infecteze.
FLORICA: Unele se fac rele; când le fac leziuni devin sălbatece, sunt greu de ţinut.
MARIOARA: Florico, ţi-am pus gând rău... Te scăpăm noi de pisici. Ai să ai şi altceva de îngrijit.
FLORICA (s-a liniştit): Ce v-a apucat ?... Nu vă e bine ?
LENUŢA: Te măritǎm, ai să vezi ! Am vorbit cu Marioara. Totul e ca şi aranjat. Trebuie să vă facem cunoştinţă.
FLORICA: Ce cunoştinţă ! Cui să faceţi cunoştinţă ? Nu mai am 20 de ani, nu vreau să ştiu de nimeni. Asta-i bună. Vedeţi-vă de treabă, nu am chef de cunoscut.
LENUŢA: Calmează-te, Florico, mai gândeşte-te... Las pe noi... Vei vedea că avem dreptate. Dacă nu te fac eu mireasă, să nu-mi spui mie pe nume.

SCENA IV-a
Gheorghe, Lenuţa, Marioara, Florica.

Se deschide cortina intermediară. Apare o gospodărie quasi-ţărănească, de periferie bucureşteană. O casă tip vagon, numai parter, într-un colţ viţă de vie, în faţă o mobilă de grădină: masă şi scaune. În fundul curţii, pomi fructiferi. Se aude cocoşul, o capră, porcul. Gheorghe Gheorghe, mic, slab, foarte drept, cu nişte mâini mari de muncitor, 55-56 ani, aşteaptă venirea femeilor. Se foieşte de colo colo, mai aranjază câte ceva. Femeile apar la poartă, şi ele elegante. Florica, destul de decent îmbrăcată, poartă o rochie mai închisă. Când se sună, Gheorghe se fâstâceşte. Se repede să recupereze un buchet mare de flori, pe care l-a cumpărat dela florărie, şi abia pe urmă deschide.

LENUŢA: Bună ziua, vecine... Am venit ! Ţi-am zis eu că o aduc ?
Femeile trec toate, hipnotizate, pe lângă Gheorghe, fără să dea mâna, spre mijlocul curţii. Gheorghe rămâne încurcat, cu florile în braţe, în spatele lor. Florica se opreşte o clipă extaziată, uitându-se la casă şi la tot ce e-n jur. Trage aer în piept, într-un oftat de admiraţie: i-a stat respiraţia. Lenuţa o ia de mână şi o trage spre casă.
LENUŢA (către Florica): Ei, ţi-am zis eu că e frumos !? (înainte de a intra): Uite, are şi mobilă de grădină... Vino să vezi.
Casa, pe stânga, e făcută dintr-un paravan de pânză, are ferestrele deschise. Când se aprind luminile, se văd bine umbrele femeilor, proiectate pe paravan. Alaiul vizitează gospodăria. Gheorghe, rămas la intrare, trăieşte fiecare moment.
LENUŢA: Aici e antreul; uită-te ce mare e: pe puţin 12 metri pătraţi. Are şi cuier pentru haine, şi perii de pantofi şi de haine, dacă cumva vii de afară murdar.... Uită-te tu, toate camerele au scândură pe jos. Vezi cât de bine e făcută pardoseala? Gheorghe e meşter: şi-a adus el zidari pricepuţi, nu pe oricare, oameni dela noi din cartier. Uite, acolo poţi pune geamantanele, când vii dela drum. Are şi oglindă... Chiar ! Ca să te aranjezi... Ştie el, Gheorghe... A avut o nevastă gospodină. Foarte bună femeie... foarte bună, toţi zic.
GHEORGHE (lăcrimează la intrare, cu florile în braţe): Da, era o femeie minunată.. M-a ajutat foarte mult.
LENUŢA: Dumnezeu să o ierte !... Uite, aici este sufrageria. Uită-te şi tu ce mobilă are: mobilă Marga, nou nouţă. Adică, nu tocmai nouă, dar uită-te şi tu cât de bine e întreţinută. I-au pus huse şi s-a păstrat. Şase scaune ! Ai, ce zici ? Păi sufrageria asta are cel puţin 20 de metri patraţi. Unde mai găseşti astăzi sufragerie de 20 metri patraţi Şi cu dulapuri... Uite... (se aud zornăind tacâmuri) Gheorghe are de toate, tot ce vrei: tacâmuri, veselă... uite, şi bibelouri...
MARIOARA: Vai, ce frumos cocoş ! Uită-te, Florico, vaza aia... E foarte frumos ! O casă de domn.
LENUŢA: Şi uită-te la covorul de pe jos... .
MARIOARA: Covor persan, dragă...
LENUŢA: Ăsta are 12 metri patraţi... Trebuie să fi costat o groază de bani.
GHEORGHE (rămas la intrare): Acum... acum să vedem ce o să zică...
LENUŢA: Ăsta e biroul lui Gheorghe... Ce zici ? Are şi birou ! Uite, are şi o biblio -tecă cu cărţi... Tot să citeşti.
MARIOARA: Tii, ce de cărţi...
LENUŢA: Uite, romane, are chiar şi Contele de Monte Cristo. Aici poţi face focul să stai... Trebuie să fie foarte plăcut. Îţi faci un ceai, te aşezi în scaunul ăla...
FLORICA (a mai prins ghes): Şi aicea ? (se deschide o uşă)
LENUŢA: Aaa, aici este o anexă, atelierul lui Gheorghe... Mai trebăluieşte şi el cînd e pe acasă... E om muncitor... Mai are şi o magazie în curte, ăsta e pentru iarna, pentru că e mai cald... Uită-te la sobe: sobe bune, solide, de teracotă, cu lemne...
GHEORGHE (vorbeşte singur): Mi-au promis că îmi pun gaze... Am banii strânşi. Dacă se pun pe stradă, pun şi eu.

LENUŢA: Şi... aicea ? (deschide altă uşă)
MARIOARA: Aaaa...
LENUŢA: Aicea, uite Florico dormitorul. Ce zici de asta ? Uită-te, dormitor stil ! Cred că a costat o avere. Are gust, Gheorghe ăsta. Şi e un om strângător, muncitor şi strângător. Ţi-am spus eu. Uită-te la patul ăsta cât e de larg. Să încăpeţi în el, cât aţi fi de laţi, ha, ha, ha...De şifonier ce zici ? Mare, cu trei uşi. Ai să poţi să aduci tot ce ai, să-ţi pui aici rochiile şi toate celelalte. Are şi toaletă. Să te poţi vopsi, tu !... (iar râde tare). Îţi închipui, doar n-o să apari aşa, oricum, seara când vine Gheorghe..... Trebuie să-l primeşti cum se cuvine.
FLORICA: Ei, tu, Lenuţă, ce păcatelor !... Eu nu mi-am dat cu boiele d-alea în viaţa mea.
MARIOARA: Şi aici are un covor frumos. Uite, Gheorghe a pus flori în vază, ca să te primească cu flori. E un om bun.
LENUŢA: Iar aici, la spate, este camera de oaspeţi. Mi-a spus că a golit-o, ca să pui tu acolo tot ce vrei. Dacă o să te hotărăşti să fie a ta... să-ţi aduci şi tu lucrurile...
MARIOARA: Sigur, ce ai să faci cu ele?... Ai putea să le vinzi....
LENUŢA: Iar aici altă anexă, bucătăria şi baia. Uită-te şi tu ce bucătărie e asta... Cu canalizare ! Unde mai găseşti aşa ceva ? Şi asta are 20 de metri patraţi. Să tot stai aicea şi să găteşti. Casă de boieri. A avut ceva bani, Gheorghe ăsta.
MARIOARA: Casă mare...
LENUŢA: Păi, judecă şi tu: 7 camere ! Plus toate acareturile pe care le mai are în curte.
MARIOARA: E nemaipomenit !
LENUŢA: Uită-te un pic. Ce lipseşte în bucătăria asta ? Spune-mi şi mie: ce lipseşte? Ai tot ce vrei. Uite, până şi tirbuşon, şi aragaz mare, frumos, cu trei ochiuri, frigider, frigider cu congelator de 5400...
MARIOARA (filozofal): Dacă a muncit omul, a făcut.
LENUŢA (concluziv): Ce mai, e o gospodărie ca la mama ei... Ai tot ce-ţi doreşti... Tot ce ţi-ai visat. Poţi avea o bătrâneţe liniştită, asigurată... Să te aşezi. Afară mai poţi să ţii o pasăre, un animal... Ai să vezi: dacă au să te viziteze ai tăi, dela ţară, ai să ai unde să-i ţii. N-o să dormiţi toţi într-o cameră, cu saltele pe jos. Aveţi loc destul.
MARIOARA: E o casă mare, de oameni aşezaţi. O casă frumoasă. Dacă te hotărăşti..
LENUŢA: Eu zic că e bine. Hai... Hai să vezi şi curtea. Sunt şi acolo lucruri de văzut (ies în curte).
GHEORGHE (se bucură cînd le vede; încearcă să le paseze buchetul): Eu am....
LENUŢA: Uite, domnule Gheorghe, să ţi le prezint pe prietenele mele: Marioara (Gheorghe îi sărută mâna) şi... Florica (acelaşi joc). Au vrut să vadă şi ele o casă atât de frumoasă.
GHEORGHE (ezitând): ...Eu am... Dacă ştiam că veniţi, m-am gândit să vă ofer nişte flori (le dă Lenuţei).
LENUŢA: Ce mi le dai mie ! Noi ne cunoaştem. Dă-i-le Florichii ! Hoţule, ţi-am zis eu că ţi-o aduc ? (Florica s-a roşit ca un măr; ia florile cu stângăcie)... Hai! Să vedem şi curtea de păsări. Câte ai, domnule Gheorghe ?
GHEORGHE: Zece, le ţin şi eu un timp.
LENUŢA (uitându-se dincolo de gard, în fundul curţii): Are şi un godac, domnul

Gheorghe.... Ciucu, ciucu, ciucu...

Se aude un guiţat de porc înfometat. Florica nu ştie ce să facă cu florile; le saltă ca pe un copil.

GHEORGHE: Nu mai avem timp să ne ocupăm şi de el. Când trăia nevastă-mea, era altceva... Îi mai aduc lături dela cantină.

LENUŢA: Şi aici are o capră, domnul Gheorghe. Ce ziceţi de asta ?

GHEORGHE: Nouă ne plăcea laptele de capră... Sunt unii care nu mănâncă. Aş putea să o vînd.

LENUŢA: Da de ce să o vinzi, domnule ? Vezi-ţi de treabă. E bună şi ea. Numai să ai ce să-i dai de mâncare.

GHEORGHE: O mai las să pască pe tăpşan.

LENUŢA: Acolo, spre vale sunt pomi: tot el îi culege. Şi aici în faţă, are butuci de viţă; cam cât vin scoţi, bre ?

GHEORGHE: 5 -10 deca...

LENUŢA: Auzi !

MARIOARA: Extraordinar !

GHEORGHE: Pentru noi... ajunge tot anul.

LENUŢA: Asta-i... V-a plăcut ?

MARIOARA: E !... o gospodărie ...

GHEORGHE: Acum poftiţi la masă în grădină. Vreau să vă ofer un pahar de vin din recolta de anul trecut.

Femeile se aşază la masa de paie din mijlocul scenei. Gheorghe aduce o oală mare de lut şi le toarnă în pahare. Florica a pus florile pe un scaun.

LENUŢA: Noroc! Să fie într-un ceas bun... Să ne mai vedem şi altădată.

MARIOARA: Noroc, noroc domnule Gheorghe. Este foarte frumos la dumneata. Să-ţi dea Dumnezeu sănătate şi o nevastă sdravănă, să poată ţine casa asta.

GHEORGHE (încurcat): Şi eu mi-am zis... Am ţinut la răposata, vă spun drept, am ţinut foarte mult... Dar e greu să trăieşti singur.

Florica se uită lung la el şi se foieşte de parcă a luat foc. Până la urmă isbucneşte în plâns: plânge în hohote.

MARIOARA + LENUŢA: Florico, ce ţi-a venit ! Calmează-te, dragă !... Taci mă... Ce ai ?... Ce ţi-a venit ? (amândouă încearcă să o potolească, să o mângâie).

LENUŢA: Ei, domnule Gheorghe, a avut şi ea necazuri... Las-că o potolim noi... Du-te dumneata puţin şi vezi-ţi de treabă, că o liniştim noi.

Gheorghe pleacă. Florica isbucneşte în plâns şi mai cu foc.

MARIOARA: Ce e Florico ? Ce te-a apucat, dragă, de plângi acum ? Eşti femeie în toată firea!

FLORICA (sughiţând): E aşa de urâât !...

MARIOARA (surprinsă): Ei, urât ! Săracul, vrei să fie Făt Frumos ? Bărbatul trebuie să fie puţin mai frumos decât dracul. E un om... destul de prezentabil.

LENUŢA: Florico, ascultă la mine. Ce vezi tu aicea, nu au multe. Dacă-i dai cu piciorul, nu te mai întâlneşti cu aşa noroc. Întreabă-i şi pe alţii, pe cine vrei, vorbeşte cu soru-ta. Ţi-a pus Dumnezeu mâna-n cap... Şi tu faci mofturi ! Ce vrei, omul nu mai e tânăr. Nici tu nu mai eşti la prima tinereţe.

FLORICA: Ion era altfel !...
LENUŢA: Ion... Ion... ! Atunci era altceva, erai tânără: de aia ţi-a plăcut. Lasă că şi el o făcea de oaie... Şi ce, la urmă parcă mai era frumos ?
FLORICA: Era bolnav, săracul... Era tare bolnav (plânge şi mai avan).
LENUŢA: Ce a fost, a fost. Ce să-i faci ? Aşa a vrut Dumnezeu. Ţi-am mai spus-o: ce face Dumnezeu, omul nu desface. Acuma trebuie să te gândeşti la viitorul tău. Nu poţi rămâne singură toată viaţa... Gheorghe e un om bun, un bărbat de casă. Nu e el prea arătos, da e om de nădejde, un bărbat pe care te poţi bizui. Nu vei fi totdeauna capabilă să te descurci singură. La bătrâneţe oamenii se sprijină unul pe altul. Uite şi eu cu omul meu... Ne ajutăm ! Dragostea a apus, s-a dus, a pierit de mult. Dragostea e la tinereţe. Ce-ţi trebuie ţie, e un om de treabă, pe care să-l respecţi. Ai să-l şi iubeşti tu cu vremea. Ai să te obişnueşti... În felul lui, e şi el frumos.

Florica s-a mai potolit, nu mai plânge...

MARIOARA: Las-că-şi revine ea... Are să judece, şi are să-şi dea seama singură ce e mai bine. E femeie cu judecată. A venit şi întâlnirea asta pe neaşteptate. Aşa le faci tu pe toate, la galop ! Haide, chiamă-l pe omul ăla. Are să zică că cine ştie ce discutăm. Şterge-te la faţă Florico, că te faci de râs.
LENUŢA: Poftim domnule Gheorghe, poţi veni... I-a trecut... Se gândeşte şi ea la viaţa ei, la necazurile prin care a trecut... Te rog să ne ierţi. Ne-au plăcut foarte mult casa şi acareturile dumitale. Ce mai, e un rai la dumneata aici. Acuma... noi o să plecăm. Fii fără grijă. Vom mai vorbi, şi totul va fi bine. Eu zic să veniţi cu toţii la mine săptămâna viitoare. E ziua lui bărbatu-meu, şi nu i-am mai sărbătorit şi lui ziua... Tai o gâscă, şi să vedeţi ce bună o să fie. Dumneata vii cu vinul ! (râd toate)... Cred că te-am deranjat destul.
GHEORGHE: Nicidecum... A fost o uşurare pentru mine. Eram aşa de singur... Îmi pare rău că doamna Florica s-a simţit prost.
LENUŢA: Îşi revine ea.
GHEORGHE: Casa noastră este ca şi a ei. Poate veni oricând. Oricând va fi bine venită.
FLORICA (graţioasă): Mi-a făcut plăcere că v-am cunoscut (dau mâna).
LENUŢA: La revedere... Nu uita invitaţia de săptămâna viitoare ! Omul meu are să se bucure. Va fi şi la noi veselie.
GHEORGHE: La revedere... Sărutmâinile...Am să vin.

Se despart. Femeile pleacă. Gheorghe se uită după ele admirativ, puţin trist.

SCENA V-a
Florica, Doctorul

Doctorul stă la biroul din stânga, în faţa cortinei intermediare. Se adresează publicului :

DOCTORUL: Să vă spun un banc nou... Doi ţărani ardeleni stau de vorbă: „Bă Ioane, zice unul, poţi tu pentru ca să-mi spui care e mic, mic, ăl mai mic vieţuitor, bă ?" ION: „Mic, mă Vasile, mic, mic, mic de tot ?" Vasile: Da ! Ion: „D-apăi acela nu poate fi decît acidul desoxiribonucleic." (râde singur).

Florica trebăluieşte în partea dreaptă a scenei. Şterge instrumentele medicale pe care le pune într-un fierbător.

DOCTORUL (după o pauză): Spune Florico, pe când nunta ?

FLORICA (se ruşinează): Săptămâna viitoare, domnul Doctor. Am invitat şi câţiva oameni din institut, nu mulţi. Poate veniţi şi dumneavoastră. Gheorghe s-ar bucura.

DOCTORUL: Unde o faceţi, Florico ?

FLORICA: Acasă la noi... Gheorghe are o casă.

DOCTORUL: Şi cu casa ta ce-ai făcut ?

FLORICA: O dau înapoi la Sfat, nu mai am voie să o ţin. Mi se rupe inima. Am trăit zile frumoase în ea.

DOCTORL: Bine, Florică, am să vin la Sfatul Popular.

FLORICA: Noi vă rugăm să veniţi şi acasă, să ciocniţi un pahar de vin...

DOCTORUL: Bine. Să-mi dai adresa. Nu am să stau mult. Beau un pahar de vin în cinstea voastră, şi plec. Mi se revoluţionează nevasta.

FLORICA: Păi, nu vine şi doamna ? Ne-am bucura mult.

DOCTORUL: Mulţumesc, nu cred să vină; am să vin eu. Şi acuma ce mai stai ? Du-te şi vezi-ţi de pregătiri. Să te găteşti mireasă! Să vedem ce mireasă frumoasă ai să fii.

FLORICA: Vai de mine, domnu Doctor... Am îmbătrânit...

DOCTORUL: Da, dar tot frumoasă eşti. Cred că Gheorghe moare de dragul tău. Du-te şi fă-ţi pregătirile. Nu se căsătoreşte omul în fiecare zi.

SCENA VI-a

Florica, Gheorghe, Lenuţa, Marioara, Lucreţia, Rashid, Constanţa, Lăutarul

Lume multă adunată la casa Florichii. Curtea e decorată cu ghirlande. Au fost puse mai multe mese lungi. Lăutarii cîntă un marş nupţial. Florica este îmbrăcată mireasă. Toţi ceilalţi sunt îmbrăcaţi de sărbătoare. Gheorghe se învârte, trecând pe la toţi, foarte aferat. Zarvă la intrare.

LENUŢA (strigă): Marioară, a venit domnul Doctor.

MARIOARA (îl întîmpină pe doctor): Poftiţi, poftiţi domnul Doctor, ne pare bine că aţi venit. Să o vedeţi pe Florica, ce bine arată. Nu ne-am lăsat, şi am vopsit-o puţin. Parcă ar avea 30 de ani.

LENUŢA (vine cu o tavă cu aperitive): Bine aţi venit ! Mai sunt câteva persoane din Institut, o să vă simţiţi bine. Serviţi o ţuică !...

DOCTORUL: Staţi, măi fetelor că abia am intrat; mă luaţi prea repede. (Mănâncă ceva şi bea o ţuică). Hai noroc! Să ne trăiască mirii... Unde e Florica ?

LENUŢA: Uitaţi că a venit... (vine Florica, îmbrăcată în rochie de mireasă).

DOCTORUL: Florico, eşti nemaipomenită. Ţi-am spus eu că ai să arăţi ca o artistă de cinema ? Ţi-am luat cadou un serviciu de ceai chinezesc (îi oferă cadoul). Sper că în tot luxul tău să aibă loc şi cadoul meu... Vino să te sărut.

FLORICA: Mulţumesc, o să-l păstrez cu multă grijă (apare Gheorghe): Să vi-l prezint pe... soţul meu.

DOCTORUL (dă mâna; Lenuţa şi Florica au plecat la alţi invitaţi): Îmi pare bine... Mult noroc... şi viaţă lungă. Să nu vă lipsească nimic !

GHEORGHE: Să dea Dumnezeu ! Deocamdată nu ne lipseşte nimica.... Suntem mulţumiţi.
DOCTORUL: Să ştii că ai avut noroc. Florica e o fată vrednică, sufletistă. O să vă împăcaţi bine.
GHEORGHE: Şi eu cred. Ştiţi, noi suntem mai în vârstă... Dar cu timpul ne vom împăca... Eu aş vrea să aibă parte numai de fericire.
DOCTORUL: E tot ce vă urez... Să trăiţi mulţi ani fericiţi.
FLORICA: Mulţumim.
LENUŢA (vine iar cu tava): Mai poftiţi ! (către Gheorghe): Domnul doctor ţine mult la Florica...E colaboratoarea lui... Nu poate zice nimeni nimic rău de ea...

Un alai de tineri, ţinându-se în horă, trec prin scenă în acordurile svelte ale muzicii ţărăneşti: „Iu-hu, Iu-hu, Iu-hu-hu". Ies prin partea stângă a scenei. Din grup s-au desprins Rashid şi Constanţa.

DOCTORUL: Văd că e distracţie mare la voi...
LENUŢA: Surpriză ! Uitaţi-vă cine mai e aici: Doctorul Singh.
FLORICA: Noi ne ducem să vedem ce se mai întîmplă. Poftiţi la masă, sunt mese şi înăuntru, şi afară. Mai sunt şi alţi salariaţi din institut.
DOCTORUL: Iartă-mă Florico, ţi-am spus că nu stau. Am să iau şi eu câte ceva în picioare (Lenuţa şi Marioara umblă cu tăvile pe la invitaţi). Uite am să stau de vorbă cu Rashid (Gheorghe şi Florica se depărtează). Ce mai faci, Doctore ? Văd că te distrezi de minune aici (Fata care-l însoţeşte pe Rashid se apropie).
RASHID: Ea e Constanţa.
DOCTORUL: Frumuşică, domnule, unde ai pescuit-o ?
RASID (aparte): Nu pot să scap de ea, domnu doctor ! Umblă după mine, unde mă duc....
DOCTORUL: Ei, Rashid, aşa e când eşti frumos, mor fetele după tine ! (Rashid e înalt şi slab ca un ţâr, ţigănos, îmbrăcat în alb de sus până jos). Îmi pare bine de cunoştinţă, domnişoară... Îl iubeşti mult pe Rashid...
CONSTANŢA: E un băiat extrem de drăguţ... şi... aşa simpatic !
DOCTORUL (îi sărută mâna; vede un inel frumos la mâna ei: îl arată): Cred şi eu. Cu aşa argumente...
CONSTANŢA: Noi ne iubim, domnule Doctor, împotriva tuturor.
RASHID (aparte): E geloasă. Nu ştiu cum potolesc la ea.
DOCTORUL: Fii fără grijă, Rashid, spune-i că rămâi în România !
RASHID (nu înţelege): Să-i spun că rămân în Romînia, Domnu Doctor ?
DOCTORUL (aparte): Da. Atunci ai să scapi de ea. Acum crede şi ea că în India e mai frumos. (Către Constanţa): Ce crezi, domnişoară? În India sunt palate şi Maharajahi cu diamante în fiecare sătuc !
CONSTANŢA: Rashid e un băiat excepţional. I s-a oferit o bursă la un institut de cercetare american.
DOCTORUL: Aaa, asta e altă viaţă.... Îţi place nunta românească, Rashid ?
RASHID: Îmi place, dar e scump... scump, prea scump. Dat aicea 500 lei. Eu mâncat Athenee Palace, mâncat bine... plătit 200 lei.
CONSTANŢA: E foarte supărat că nu au gătit cu orez.
RASHID: Prea multă carne.

DOCTORUL: Ce să-i faci, fiecare cu lipsurile lui. Merg înăuntru, să văd şi eu ce e acolo (iese).

În cealaltă parte a scenei, Marioara discută cu o altă prietenă: Lucreţia. Diverşi nuntaşi umplu scena.

LUCREŢIA: Ce i-a venit Florichii să se îmbrace mireasă la vârsta ei, tu ?

MARIOARA: Ei, taci. Nu mai bârfiţi şi voi. Aţi şi început. Ea, prima dată cu Ion, nu a făcut o nuntă ca asta. A luat-o înainte de a se despărţi de soţie. A vrut şi ea să vadă cum îi şade, să se simtă nevastă odată în viaţă, şi voi gata, aţi şi început să bârfiţi ! Lăsaţi-o în pace.

LUCREŢIA: Stai, dragă, că nu am zis nimic rău... Am întrebat, doar. E bine să se ştie. La o anumită vârstă, nu te mai expui.

MARIOARA: Florica e încă tânără. Uită-te la ea: zi că nu a înflorit chiar azi!... E fericită. Aşa o nuntă mare şi frumoasă are să şi-o amintească toată viaţa ei. Au strâns şi bani frumuşei...

LUCREŢIA: Aşa-s nunţile în cartierul nostru. Noi strângem bani tot anul, şi mergem când vine toamna la nunţi. Sunt mulţi zugravi pe aici care câştigă bine. Nu merge nimeni la nuntă fără 2000 de lei. Tinerii îşi fac şi ei un chiag la început de drum.

Un lăutar trece din grup în grup şi cere bani. Ajunge la cele două.

LĂUTARUL: Să trăiască mirii !... Daţi şi dumneavoastră ceva pentru orchestră.

FLORICA (apare ca o zmeoaică, cu o falcă în cer şi alta în pământ): Ce umbli cu cerşala, borâtule !? Nu-ţi e ruşine ? Nu v-am plătit destul ?

LĂUTARUL: Asta e pentru orchestră, cucoană, nu dai dumneata !

MARIOARA: Cât le-aţi plătit, dragă ?

FLORICA: Păi, 20.000 de lei.

LĂUTARUL: 16.000 a luat Ion Dolănescu, numai 4000 am luat noi.

DOCTORUL (revenit din casă): Pfiu !... 16.000, bietul băiat !... Leafa mea pe patru luni.

MARIOARA: Lasă dragă, că odată e nuntă... Ion Dolănescu cântă bine, îţi merge la inimă.

FLORICA: Hai, du-te şi cântă; ai cârâit destul. Umblaţi creanga şi lumea se vântură.

DOCTORUL (îi dă o sută): Uite, ţine o sută din partea mea.

LĂUTARUl (pleacă): Mulţumesc, boierule.

DOCTORUL (către Florica): Lasă-i uşor, Florico, rămâi fără ei.

FLORICA: Ei, ai dracului.

DOCTORUL: Nu cred că sunteţi voi în pierdere... Aţi strâns ceva.

FLORICA: Vreo 80.000.... Dar ne-a costat mult. Ne scoatem banii... Mai ne rămân şi nouă 30.000.

DOCTORUL: Tot e bine !... Nu te superi Florico, n-am să mai rămân mult.. Petreceţi fericiţi şi voioşi. Cred că o să o ţineţi aşa toată noaptea.

FLORICA: Aştia sunt puşi pe ţopăit. Au găsit locul ! Nu cred să scap de ei nici mâine.

DOCTORUL: Vai de mine. Au să vă topească. Parcă e mai greu ca la Institut.

FLORICA: A fost muncă multă.... Să vedeţi când va trebui să spălăm vasele !

DOCTORUL: Mai ai tu ajutoare.

FLORICA: Marioara şi Lenuţa, ele m-au ajutat.

DOCTORUL: Transmite cele mai bune urări soţului tău. Să fiţi fericiţi ! (merge şi dă mâna cu Singh, care vorbeşte cu Constanţa): La revedere, Rashid, Ţine-o aşa. Vezi că nunta durează până mâine..
LENUŢA: Vai, domnule Doctor, dar nu aţi servit aproape nimic.
DOCTORUL: Am dat o raită prin lăuntru. Am văzut ce bunătăţi aveţi, am luat şiu eu ceva. M-am simţit foarte bine... Lenuţă, mi se pare că aţi făcut o treabă bună cu Florica... Gheorghe pare un om serios.
LENUŢA: Este. Dacă le-o da Dumnezeu şi noroc... Acuma după nuntă şi-au făcut formele ca să plece în Rusia.
DOCTORUL: Tocmai în Rusia ? Ce-s nebuni ?
LENUŢA: Gheorghe are rude undeva pe lângă Chişinău. Se duc, ca să o prezinte pe Florica. Merită şi ea aşa un concediu.
DOCTORUL: Totul pare grozav, n-am ce zice. O zână bună stătea undeva de veghe deasupra Florichii mele şi i-a pus varga ei fermecată pe cap.
LENUŢA: Ptiu, ptiu, ptiu... Să nu o deochiaţi ! Lăsaţi că a suferit destul la viaţa ei... Dar dece nu mai staţi ? Ascultaţi, acum începe Ion Dolănescu...

Toată lumea se agită; se îndreaptă spre partea
dreaptă a scenei, de unde se aude muzica populară.

DOCTORUL: Nu, mulţumesc, am plecat. La revedere Lenuţă.

Cortina se lasă pe lamentaţii de muzică ţărănească

SCENA VII-a
Doctorul, Florica, Marioara, Lenuţa

Din nou în faţa cortinei intermediare, biroul doctorului în
stânga, şi cele trei femei care împletesc la andrele în dreapta.

DOCTORUL (stă la birou şi scrie): ... „Au trecut 4 ani... Nori negri s-au adunat deasupra căsniciei Florichii mele." Să intereseze oare vreodată pe cineva aşa un subiect ? Literatura e o activitate cu riscuri. Dar ce, parcă cercetarea nu este ? Din tot ce am găsit, a fost ceva preluat ? A rodit ceva cu adevărat ? A crea înseamnă a oferi, a emite, rămâne ca cineva să vrea să primească, să asculte ce îi oferi. Şi câtă muncă cere asta... câtă muncă... (iese).
LENUŢA: Lasă, Florico, s-ar putea să nu fie adevărat. Ăştia azi încep un şantier, mâine altul, şi uită ce au început. S-au mai văzut cazuri.
FLORICA (plângând): Au venit şi au măsurat. Şi casa, şi magaziile... şi curtea !
MARIOARA: Arză-i-ar focul !
LENUŢA: Ce le-o fi venit, măiculiţă, să dărâme la voi !? Tot centrul oraşului e plin de cocioabe. Pe alea trebuiau să le dărâme, să facă blocuri frumoase în locul lor. Ce să se lege de gospodăriile muncitoreşti ? Au muncit oamenii din greu toată viaţa, au strâns ceva, şi ei vin să le dărâme într-o zi toată agoniseala.
FLORICA: Gheorghe zice că nu va mai avea niciodată puterea să se refacă. Mâine, poimâine iese la pensie. Suntem obosiţi şi bătrâni. Ce să mai refacem ?
MARIOARA: Câini blestemaţi... Nu i-ar mai răbda pământul !
FLORICA: Îmi e şi frică să mă mai duc acasă. Când îl văd aşa de amărât, mă

îmbolnăvesc. Mai bine stau aici şi lucrez cu domnul Doctor. Parcă mai uit. Acasă nu îmi vine să mai stau. Mă gîndesc tot timpul că astăzi le văd încă pe toate ce-s ale mele, şi mâine n-o să le mai văd.
MARIOARA: Mai rău ca-n timpul războiului ! Să-ţi fie teamă de ziua de mâine. Să nu mai fii sigur de bunul tău...
LENUŢA: Ce te mai miri, Marioară ? Tu nu ştii în ce vremuri trăim ? Să sperăm că se răsgîndesc... N-o fi dracul atât de negru.... Poate ne uită.
MARIOARA: Înghiţi-i-ar pământul, şi n-ar avea parte de ce-i al lor !

SCENA VIII-a
Florica, Gheorghe.

Apare din nou casa de periferie a lui Gheorghe şi a Florichii. În stânga se vede parte din interiorul casei: dormitorul cu patul. Gheorghe se învârte înnebunit, fără rost, prin gospodărie. Se aude sgomot îndepărtat de camioane, pickamere, buldozere.

FLORICA (se întoarce din oraş): Au dărâmat şi băcănia din colţ, şi casa lui Baloş, şi casa lui Creţu. Sunt foarte aproape de noi.
GHORGHE: Eu nu mă mut.
FLORICA (speriată): Ar trebui totuşi să împachetăm ceva, măcar vesela.... Dacă vin şi la noi ?
GHEORGHE: Nu strâng nimic !
FLORICA: Gheorghe, înţelege omule, asta e: nu mai avem cum scăpa. Vin cu tăvălugul. Crezi că mie nu-mi pare rău ? Mi-am pierdut şi eu casa. Unde o să ducem noi toate lucrurile noastre? Unde o să mai avem vreodată ce am avut aici ? Nu sunt toate şi ale mele ? Am muncit amîndoi o viaţă întreagă, ca să se aleagă praful. Asta e... Hai să strângem ce se mai poate salva.
GHEORGHE: Eu nu mă mut ! Unde să mă mut ? Ce-mi dau ei, ca să mă mut ? Ce-mi dau ?
FLORICA: Măcar covoarele şi lenjeria să le punem deoparte... Tot trebuia să aşez prin şifonier...
GHEORGHE (ţipă): Nu strâng nimic !
FLORICA: Faci cum vrei, eu nu cred că e bine.

Bătăi în poartă: intră inginerul şi brigadierul.

SCENA IX-a
Gheorghe, Florica, Inginerul, Brigadierul

INGINERUL: Aici cine locuieşte ?
GHEORGHE: Gheorghe Gheorghe, muncitor la Vulcan.
INGINERUL: Nu aţi strâns încă nimic, tovarăşul Gheorghe. Camioanele vin să ia. Duceţi în faţă tot ce aveţi de mutat. În noaptea asta, cel târziu mâine, ajungem la casa dumneavoastră.
GHEORGHE: Şi unde mă mutaţi, mă rog, ce-mi daţi în schimb pentru casa mea ?

INGINERUL: Păi, nu ştiu exact. Cred că veţi merge cu toţii, cei din cartier, într-un bloc nou pe bulevardul Macaralei.
GHEORGHE: Bloc nou, mie nu-mi trebuie bloc nou. Uită-te şi dumneata ce am eu aici.
INGINERUL: Cum, tovarăşul Gheorghe, e un bloc mare, cu încălzire centrală, apă caldă, apă rece, gaze la bucătărie... E un adevărat palat. Un palat frumos, cu balcoane la fiecare fereastră.
GHEORGHE. Ştiu eu cum sunt blocurile noi.
INGINERUL. Tovarăşul Gheorghe, eu v-am anunţat. Avem ordin să terminăm foarte repede demolările. Construcţia trebuie să înceapă urgent. Până în ianuarie trebuie să dăm gata tot quartalul de locuinţe. Eu nu am nici o vină. Ce pot face eu ? Eu te avertizez că azi, mâine, ajungem la dumneata.... Depinde doar de cât de repede va înainta buldozerul.
GHEORGHE. Eu nu mă mut.
BRIGADIERUL. Este nevoie ca încăperile să fie eliberate, nu putem aştepta. Aveţi totul la dispoziţie: camioane pentru mutare, o locuinţă nouă în schimb, sănătoasă, frumoasă,... nu aveţi nici un drept să ne faceţi greutăţi.
GHEORGHE. Mutarea asta a voastră este pe bani. Ni se iau banii din costul casei. Voi nu-mi daţi nimica pe gratis.
INGINERUL. Bine, tovarăşul Gheorghe, dumneata, muncitor la Vulcan, cu o conştiinţă înaintată, ştii că asta este linia partidului. Partidul nostru vrea să vă facă o viaţă fericită.
GHEORGHE. Poate... Nu mă interesează.
INGINERUL. Bine. Mai reflectaţi. V-am spus, un adevărat palat vă aşteaptă. Mulţi dintre vecinii dumneavoastră s-au mutat deja. Ziua bună... Este spre binele dumneavoastră să vă scoateţi lucrurile din timp. (Cei doi ies).

SCENA X-a
Florica, Gheorghe

FLORICA. (Plânge): Ce ne facem ? Doamne, ajută-ne... Ajută-ne Doamne ! Unde să ne ducem ? Ce ne facem noi ? Dece nu ai milă de noi, ce ţi-am făcut ?
GHEORGHE. Taci, stai liniştită, să vedem ce pot face... Nu ne mutăm.... Unde să ne ducem ? Un palat ! Am văzut eu, am fost pe acolo. E un bloc de garsoniere confort doi, din prefabricate. Asta e tot ce ne dau pentru casa noastră. Stăm aici... Îţi spun că nu mă mut.... Mai bine pregăteşte masa.

Florica începe să trebăluiască. Pune masa în curte. Se face seară. Gheorghe umblă fără rost: mai îngrijeşte butucii de viţă, mângâie strugurii necopţi. În atmosfera tulbure, pe cer se ghiceşte o pâclă roşietică de praf. Se aud în continuare buldozerele.

GHEORGHE. (Vorbeşte singur): Cel puţin 10 deca de vin scoteam de aici. Ce mă fac... Ce mă fac... Unde să duc tot ce am ? Ce-mi trebuie mie locuinţă nouă ?
FLORICA. Pfiu... ce praf ! Haide Gheorghe la masă. (Şterge într-una farfuriile, care se umplu de praf)... Masa e gata. (Se aşază amândoi, îşi fac cruce, mănâncă în tăcere).... Poate ar fi bine să strîng cîte ceva...
GHEORGHE. Strânge masa! ... Pregăteşte-te de culcare.

Strâng amândoi masa. Intră în casă. Apar din stânga scenei
în cămăşile de noapte. Sting luminile, se bagă în pat.
Rămâne o lumină albăstruie, difuză.

FLORICA (cu o voce joasă, tremurată): Tatăl nostru, Care-le eşti în ceruri, sfinţească-se numele tău, facă-se voia ta, precum în cer, aşa şi pe pământ.... Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi, şi nu ne duce pe noi în ispită, şi ne iartă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri, şi ne isbăveşte de cel viclean... Amin.... Doamne ajută !

GHEORGHE: Nu ne ajută nimeni. Nu există Dumnezeu. Dacă exista, nu putea răbda el atâta blestemăţie (amândoi tac)....

FLORICA: ...Prin câte am trecut în viaţa mea... Trebuia să o trăiesc şi pe asta.

GHEORGHE: Cum o fi, o fi... Vom vedea. (Iarăşi tăcere).

FLORICA: Au trecut patru ani. Am dus-o bine aici. Au fost patru ani fericiţi.... am avut tot ce ne trebuia.

GHEORGHE: Da. Era bine în casa noastră, eram la adăpost. Credeam că nimica rău nu mi se mai poate întâmpla... până la moarte. (Pauză)

FLORICA: Lasă, Gheorghe, să fim sănătoşi ! Asta contează. Să mulţumim lui Dumnezeu că suntem sănătoşi.

GHEORGHE. Poate... Întotdeauna e loc pentru mai rău.

FLORICA: Dacă vin, o să vorbim cu Marioara, cu Lenuţa, să ne mai ţină o parte din lucruri...

GHEORGHE. Eu nu mă mut de aici.

Afară se aud sgomote puternice. Strigăte, ordine.

FLORICA. Auzi, au venit !

Cei doi stau încremeniţi şi aşteaptă, ridicaţi pe perne
în capul patului. Deodată, un braţ ca de macara se ridică
din întuneric, apucă acoperişul casei şi îl trânteşte în
scenă, într-un nor de praf. Oameni încep să foiască prin
curte: o grupă de militari, condusă de un comandant.

SCENA XI-a
Florica, Gheorghe, Militarii, Comandantul, Lucreţia

COMANDANTUL: Ei, e cineva înăuntru ?

FLORICA (speriată, sare din pat; se duce la fereastră): Ce-aţi făcut, blestemaţilor !? Bătu-v-ar Dumnezeu !

COMANDANTUL. Bine, doamnă, nu v-a spus nimeni să vă mutaţi ?

Gheorghe şi-a pierdut cumpătul; nu mai zice nimic.

FLORICA: Unde să ne mutăm ? V-am chemat noi ? V-am spus noi că vrem să ne mutăm ? Cine v-a dat voie să ne dărâmaţi nouă casa ?

COMANDANTUL: Doamnă, avem ordine... Aveţi camioane la dispoziţie, care vă vor transporta mobila. Sergent, comandă să vină un camion !

FLORICA (încearcă să iasă): Nu vedeţi, nenorociţilor, că aţi blocat intrarea ?

COMANDANTUL: Dacă nu vă puteţi muta, vă vom muta noi... Băieţi, la treabă !...

Faceţi o cărare... Deblocaţi intrarea ! (cu ciocane grele se aplatisează o parte din acoperiş). Scoateţi tot şi duceţi la camion.

Soldaţii intră pe deasupra în casă, pe lângă Florica şi Gheorghe, îmbrăcaţi în cămeşe de noapte, îngroziţi. Încep să care din casă mobila, şi să o ducă prin curte spre culisele din partea dreaptă a scenei.

LUCREŢIA (apare la gard şi strigă disperată): Şi pe voi vă dărâmăăă !? Au venit şi la noi. Unde vă duc ?

FLORICA: Nu ştiu. Dracul să-i ia ! (continuă să-i supravegheze pe militarii care servesc drept hamali, le dă indicaţii): Ai grijă la picior, nenorocitule !....

Scena se încheie cu transportul mobilei, şi cu agitaţia sterilă a Florichii. Gheorghe a rămas în pijama în mijlocul curţii, imobil, neajutorat, încremenit. Toţi se isbesc în trecere de el.

ACTUL II

Garsonieră de bloc. Din cauza mobilelor mari, greoaie şi prea înghesuite, atmosfera e sufocantă. Intrarea se poate face prin partea dreaptă a scenei, unde este şi baia. În permanenţă se aude un closet care curge. În stânga scenei este o fereastră pe unde vine lumina, o singură fereastră, pentrucă tot în partea stângă , o suprafaţă a scenei este ocupată de bucătărie; prin uşa deschisă se vede o masă, un scaun, eventual o chiuvetă. Astfel, camera propriu zisă are forma de L. În fund e o comodă. În stânga, lipit de peretele bucătăriei, un şifonier. În drepata, lipit de baie, e patul. În mijloc, masa de sufragerie cu 6 scaune. În stânga, în dreptul ferestrei, e un birou. Dacă mai rămîne loc, se va pune şi o bibliotecă. Tavanul este jos, apăsător: abia depăşeşte capetele eroilor. Spaţiul liber rămas este insuficient; oamenii se strecoară cu greu dintr-o parte în alta a scenei.

SCENA I-a
Gheorghe, Florica

Gheorghe umblă prin casă, din bucătărie în cameră şi din cameră în bucătărie, dârdâind de frig, îmbrăcat în pijama şi învelit într-o pătură. Vorbeşte singur.

GHEORGHE (se vaietă tremurat): Ăăă... Ăăă...Ăăăă... Unde o fi umblând ? Ia uite: (pune palma pe caloriferul dela fereastră): Abia călduţ ! (se duce la baie): Apa caldă nu curge... Dece să curgă ?... Nu pot nici măcar să mă bărbieresc. (se uită la un termometru de perete): Unsprezece grade ! Brrr... Brrr... (se vaietă)... Am să mor.... Nu mai scap eu din iarna asta. (Din garsoniera de deasupra se aude un copil mic, care plânge): Iar urlă, iar urlă... Mă înnebunesc!... Unde o fi umblând Florica ? (se bagă iar în pat şi se vaietă).

FLORICA (venind de afară): Ce ai omule, eşti bolnav ? De ce stai în pat ?

GHEORGHE: Mi-e frig... Cred că am răcit. Nu mai scap din iarna asta (se vaietă; Florica se desbracă de palton). De ce ai întârziat ?
FLORICA: Am stat la coadă la caşcaval. Erau cel puţin 200 de persoane. Mi-au îngheţat picioarele bocnă. Până să-mi vină rîndul, era să se termine. Tot timpul ne ameninţau că nu mai e: că nu mai au decît 4 roate, 3 roate, 2 roate... Noroc că am apucat... N-am stat degeaba.... O oră şi jumătate la coadă ! Hai să mâncăm... Încălzesc mâncarea.
GHEORGHE: Eu nu mănânc. Nu-mi e foame.
FLORICA: Mă, Gheorghe, tu, dacă stai tot timpul aşa, chiar că ai să mori. De când te-au scos la pensie, parcă nu mai eşti om. Scoală-te şi tu, îmbracă-te, ieşi pe afară, vezi ce mai e prin oraş, du-te la vecini...
GHEORGHE: Nu am unde să mă duc. Prin oraşul ăsta am tot umblat. Ce să mai văd O minune ? Altădată îmi plăcea să umblu pe stradă. Eram sărac, dar îmi plăcea să văd pe la vitrine lucruri frumoase, străzi curate... Acuma toate parcă sunt cenuşii... nu mai au nici o culoare.
FLORICA: Nu poţi sta tot timpul numai în casă şi în pat. Asta nu e viaţă. Ai să te îmbolnăveşti. Mai du-te şi tu pe la cozi...
GHEORGHE: Mi-e silă de mizerie. Cozi peste tot... răsucite: coadă la brânză, coadă la ouă, coadă la unt, coadă la carne, coadă la orice. Ţii minte când aveam laptele, ouăle, păsările noastre ? Ouăle le luam direct din cuibar, proaspete. Am muncit o viaţă, ca să stau la bătrâneţe în frig, şi să nu am ce mânca. (Se vaietă): ăăă,... ăăăă,...
FLORICA: Ce să facem Gheorghe, aşa a vrut Dumnezeu. Acuma... ce să facem !? Alţi bărbaţi găsesc o ocupaţie, nu se lasă aşa... doborâţi. Stai în pat tot timpul. Ai să te îmbolnăveşti.
GHEORGHE: M-am dat jos şi... ce-am făcut ? Nu e apă caldă, nu te poţi bărbieri... M-am spălat puţin cu apă rece şi m-am băgat la loc. Aicea e frig. Tu nu simţi,... ai venit de afară. Sunt unsprezece grade. Caloriferele abia s-au desmorţit.
FLORICA: Aoleu, şi eu le-am invitat pe Lenuţa şi Marioara să vină pe seară în vizită la noi.
GHEORGHE: Nu trebuia să le chemi. Ce ţi-a venit ? Tu nu ai minte ?
FLORICA: Le-am chemat să le arăt cum am făcut baia... Hai, vino să mănânci şi tu ceva. Am făcut o fasole bună. Avem şi cârnaţi prăjiţi cu murături. Hai că-s buni,vino. Avem şi vin din ăla roşu, bulgăresc, dar îl desfacem când vin musafirii.
GHEORGHE: Nu-mi e foame.... Mă duc să mă bărbieresc. (Vorbeşte din baie cu Florica care mănâncă în bucătărie): Altădată munceam; atuncea mâncam sdravăn, niciodată nu eram sătul. Acum, la ce să mai halesc, că tot stau degeaba. Le-ai chemat să le arăţi baia !... Closetul tot curge, nu l-am putut repara. E din fontă, şi a fost greşit turnat. Au pus în garsonierele astea tot ce era mai prost. Trebuie să cumpărăm un altul, cu alt bazin... Ne-au dat o locuinţă în bătaie de joc.
FLORICA: O să schimbăm şi closetul, încet, încet, o să le schimbăm pe toate. Ai să vezi că are să se facă frumos.
GHEORGHE: Că şi merită să-mi dau banii mei, câţi mi-au rămas, pe dărâmătura lor. Facă-se praf. Am dat deja prea mult. Aşa cum au făcut-o, nu vom putea scoate niciodată ceva din ea. (Copilul mic ţipă iar): Toată dimineaţa a urlat copilul ăsta de sus. Se aude prin pereţi, ca prin cartoane, tot ce se vorbeşte... Înnebunesc !

FLORICA: Parcă ziceai că te-au chemat la uzină azi dimineţa; dece nu te-ai dus ?
GHEORGHE (iese din baie, îşi ia un costum din şifonier, intră ia în baie ca să se schimbe): La ce să mă duc, ce să fac acolo ? Îi încurc. Altul mai tânăr mi-a luat locul. Este mai... hâtru. Munceşte mai mult.
FLORICA: Dacă te-au chemat, înseamnă că aveau ceva cu tine. Poate îţi mai dau vreo sarcină pe la Sindicat... Du-te, ţi-ar prinde bine să ai o ocupaţie.
GHEORGHE: Sarcini de Sindicat ! Să strângi cotizaţii, sau bani pentru pomul de iarnă. Astea sunt treburi pentru mine, femeie ? Dacă mi-ar mai da o slujbă, da, m-aş duce. Dar ce să-mi mai dea mie, acum ? Au venit din urmă tinerii, lor trebuie să li se dea de muncă. Am ajuns o sdreanţă. Bătrânii la groapă, dacă nu mai sunt buni de nimic. Ce nevoie mai e de ei !? Mănâncă degeaba hrana poporului. Băgaţi-i în cutiile astea reci şi umede de beton, ca să se cureţe mai repede. „Avem nevoie de o ţară cu tinereţe fără bătrâneţe" au spus ! Anul ăsta facem condens, pereţii sunt deja umezi, la primăvară au să prindă mucigai. Nu mai mâncăm noi mult pensia statului, ne îmbolnăvim amândoi de frig şi igrasie.
FLORICA: Doamne fereşte, numai gânduri negre îţi trec prin cap. La vară mergem în concediu în satul meu dela munte. Ai să te refaci... Ai să te simţi bine... E foarte frumos acolo.
GHEORGHE: Poate mor şi eu acolo, ca Ion al tău.... Ar fi mai bine.
FLORICA (se sperie de ceeace şi-a amintit): Taci, omule, nu mai vorbi aşa ! Nu ştii ce vorbeşti. Taci ! (Se aude soneria): Uite că au venit Lenuţa şi Marioara, şi eu nici nu m-am schimbat. (Se şterge la ochi, se duce să deschidă).

SCENA II-a
Florica, Gheorghe, Lucreţia

LUCREŢIA: Bună, Florico, vă deranjez ? ... Vai, nene, ce elegant eşti ! Da ce te-ai gătit aşa ? Te înmormântează ?
FLORICA: Mă, ţie tot de glumă îţi arde . Lasă-l în pace. Nu vezi cât e de amărât ?
LUCREŢIA: Şi eu nu sunt amărâtă ? Ce vrei să facem acum ? Să-mi pun funia de gât? Asta e ! Să vedem ce putem face... Am fost la ei.
FLORICA (răstită): La care , ei !?
GHEORGHE: Vorbeşte frumos cu Lucreţia, ea e singura lumină în blocul nostru.... Noi, ăştilalţi suntem nişte umbre.
LUCREŢIA: Vezi tu ? Ce v-aţi face fără mine !? Cum nu aveţi voi lumină pe scări ... Cum le zisei şi ălora !
FLORICA: Care, ălora !?
LUCREŢIA: Ălora dela Sfatul Popular; nu auzişi că am fost la ei ? M-am dus la şeful ăl mare, chipeş bărbat, cu maşină ! Are o maşină neagră, luxoasă, cum n-ai văzut tu; cu un port bagaj larg cât un frigider ZIL: să tot încapă ce strânge el de prin pieţe ! Le zisei: „Tovarăşe Prim, toate-s bune şi frumoase, dar pe scări la noi îţi scoţi ochii. Când se face întuneric afară, nu mai e pic de lumină nici pe scări".... Era să-mi belesc pantofii, tocmai când mi-am pus şi eu zorzoanele de gât ! M-am dus şi eu, mă, la cumnată-mea într-o seară, am stat ceva mai mult şi, când să mă întorc, pas de mai urcă la etajul 6. Mai rău ca-n Turnul Chindiei, unde se clatină scara cu tine, de crezi

că eşti pe vapor.
GHEORGHE: Bravo, Lucreţia ! Le-ai zis tu aşa ?
LUCREŢIA: Da nu ne vorbirăm toţi să mergem acolo să le raportăm ce-i aicea în bloc ? Cînd să ne ducem, āla că are treabă, āla că e bolnav, āla că ne dau afară, şi cine ştie ce-om păţi... Aşa că m-am dus singură. Trebuie să facem ceva, că ne ia gaia pe toţi aici în bloc.
GHEORGHE: Le-ai spus că nu avem căldură ?Unsprezece grade! E posibil aşa ceva?
LUCREŢIA: Le-am spus: „Nene, tremurăm de frig ca piftiile... O să ne congelăm. Dacă nu credeţi, veniţi şi staţi voi în locul nostru, nu mult, unul doi ani, şi lăsaţi-ne pe noi acolo unde staţi dumneavoastră".
GHEORGHE: Aşa, aşa !... Şi ei... ce ziceau ?
LUCREŢIA: Aaaa, ce era la gura lor !... Zornăiau ca la şedinţă. Ştii cum ? Ziceai că le învăţaseră pe de rost la şcoala elementară. „Tovarăşe, zice, vezi dumneata, Partidul are grijă de oamenii muncii şi le construieşte locuinţe noi. V-a dat lumină electrică, şi lifturi, şi învăţătură de carte... Şi trebuie să fiţi recunoscători Partidului pentru grija ce v-o poartă. Blocul vostru o fi având, poate, mici defecţiuni ! O să ne îngrijim să i se aducă remedieri". „Care mici defecţiuni, tovarăşe Prim, zic. P-ăsta cred că l-au construit noaptea, pe când dormeau. O fi din cota de depăşire a planului, că stă să se dărâme, nou-nouţ".
GHEORGHE: Ai avut tu curajul să-i zici aşa ?
LUCREŢIA: Ba bine că nu !
FLORICA: Despre canalizare i-ai spus ?
LUCREŢIA: I-am zis: „Tovarăşe Prim, faceţi ceva cât mai repede, că ne înnecăm în căcat. S-a spart ţeava dela canalizare în subsol, şi a crescut rahatul de doi metri. Nu ştiu cine se va băga în el, ca să repare ţeava. Cred că va trebui să trimiteţi scafandri autonomi".
FLORICA: Ei, şi ce ai realizat !
LUCREŢIA: Mare brânză nu am făcut, dar tot am făcut eu ceva. Le-am zis şi eu: „Tovarăşe Secretar, noi sunem oameni ai muncii; ne-am făcut şi noi o casă prin muncă cinstită, se poate să ne oropsiţi aşa ?" Şi-a notat, mi-a promis că are să rezolve.
FLORICA: Data viitoare nici nu are să te mai lase să intri.
LUCREŢIA: Ba, mi-a zis: „Lucreţie, muiere mai grozavă ca tine nu am văzut. Când faci o cerere în regulă, să vii la mine, să nu te duci la altcineva". Am vorbit cu avocatul dela intreprindere, şi am compus cu el o cerere scrisă, pe care trebuie să o semnaţi cu toţi.
GHEORGHE: Ia să vedem... (Lucreţia scoate documentul dintr-o sacoşe; Gheorghe citeşte): „Tovarăşe Secretar, ... subsemnaţi: ăăă,.. ăăă,.. locatari ai blocului Z8 din bulevaedul Macaralei nr 49, scara B,... cu respect vă facem cunoscute următoarele: Blocul respectiv ne-a fost repartizat drept locuinţă din fondul locativ al Sectorului, ca urmare a demolării locuinţelor noastre proprietate personală din strada Cameliilor, conform ordinului de evacuare nr... a.c. Dela început, blocul ce ne-a fost repartizat a prezentat o serie de defecţiuni grave: finisarea apartamentelor,... instalaţiile sanitare ... scările,... Cerem ca trustul de construcţii nr..., care a efectuat lucrările, să execute în termenul cel mai scurt remedierile necesare"... Da, e bine, semnez !.. (Semnează).

FLORICA: O să ne alegem cu praful depe tobă. Mai mult decât camera asta nenorocită, tot nu ne vor da, iar remedierile parcă văd că le vom plăti tot noi. Ca să punem faianţă la baie, ne-a costat 4000 de lei. Ca să scimbăm linoleul, 3000; lăsaseră moloz sub linoleul pe care îl puseseră. Ca să îndreptăm pereţii care erau strâmbi, şi să-i văruim, ne-a costat 5000 de lei. Ca să schimbăm ferestrele şi uşile, că aveau crăpături de trei degete până la canat, şi bătea vântul prin cameră, alţi 4000 de lei. Fă socoteala! Ne-a dat cineva ceva ?

GHEORGHE: Lasă, că dacă aprobă Secretarul, o să primim. Hai să deschidem sticla aia de vin roşu în cinstea Lucreţiei (Florica aduce vin şi pahare). Staţi jos... (sonerie). Taman la timp ! Au venit şi prietenele Florichii.

SCENA III-a
Florica, Gheorghe, Lucreţia, Lenuţa, Marioara.

FLORICA (deschide): Poftiţi,.. intraţi...Bine aţi venit.... E la noi şi Lucreţia ..... (femeile se sărută).

LENUŢA: Bună ziua, domnule Gheorghe, ce bine-mi pare că te văd. Nu te-am mai văzut de când v-aţi mutat aicea. Dece nu mai vii pe la noi ? (Lenuţa şi Marioara se sărută cu Gheorghe).

GHEORGHE: Am tot avut de lucru pe aici. A trebuit să facem o mulţime de reparaţii. Acuma sunt mai liber, am să vin.

FLORICA: Acuma stă tot timpul în casă, nu-i place să mai iasă nicăieri.

LENUŢA: Dece, domnule Gheorghe, nu trebuie să-ţi pierzi curajul. Bun e Dumnezeu.... Ei, dar aţi aranjat foarte drăguţ aici.

GHEORGHE: Am mai schimbat câte ceva. Am zugrăvit din nou, am pus linoleum pe jos.

FLORICA: Vreţi să vedeţi şi baia ? (se strecoară cu toţii în baie; abia încap. Lucreţia rămâne afară).

MARIOARA: Aaa, dragă, dar e foarte frumos ! Ai o baie ca la hotel. Faianţă cu flori, oglindă ovală, pardoseală cu plăci..., chiuvetă cu picior...

GHEORGHE: Cele pe care le-am găsit aici erau foarte proaste.

LUCREŢIA (de afară): Lasă, drăguţă, că aşa o să ajungeţi şi voi. Aţi scăpat acum, dar vă vine vouă rândul.

LENUŢA: Deocamdată construesc mai spre centru; la periferie n-au mai demolat. Poate ne lasă în pace.

MARIOARA: Cum staţi cu apa caldă ?

FLORICA: Avem ore, dimineaţa şi seara, când primim.

LENUŢA: Dar nu e cam frig aicea ?

FLORICA: Asta este. Poftiţi, poftiţi la masă. Aicea nu poţi face focul când vrei. Se încălzeşte peste tot, fie că trebuie, fie că nu trebuie. Noi ne retrăgeam iarna într-o cameră. Făceam focul numai când veneam dela serviciu.. Făceam economie, şi era şi cald. Acum plătim o mulţime de bani căldura, şi stăm în frig.

La etajul superior se aud bubuituri puternice.

MARIOARA: Dar ce se aude ? (Gheorghe se înfurie).

FLORICA: Vecinii de sus sunt foarte gălăgioşi. Gheorghe nu poate să-i sufere.

LUCREŢIA: Mă, ăştia au să dărâme blocul !
FLORICA: Stau bine lucrurile noastre la voi,... nu vă deranjază ?
LENUŢA: Le-am adăpostit cât am putut mai bine. Nu ai grijă, cât vor sta la noi sunt în condiţii bune.
FLORICA: Poate dă Dumnezeu şi le găsim şi lor un loc.
LENUŢA: Le-am pus într-o cameră unde nu umblă nimeni.... Le-am acoperit cu cearşafuri (Se aud din nou bubuituri la etaj).
LENUŢA: Dar ce dracul fac ?
GHEORGHE (furios): Cred că sparg lemne. I-am văzut odată făcând astfel. Când e frig, fac focul într-un godin. Acoperişul le e aproape. Adună scânduri şi bârne depe şantierele de construcţii, şi le cară sus.
LENUŢA: Vai de mine... Şi nu fac fum ?
FLORICA: E o şleahtă de ţigani.
LUCREŢIA: Sunt de groază ! Dorm cinci într-o cameră cât asta, a Florichii. I-am văzut eu. Trebuia neapărat să le dea şi ăstora aici. Mă mir că au acceptat.... Au ocupat toate casele vechi de prin centru, din care au făcut cocioabe bune de dărâmat. Nu le place să stea la bloc.
GHEORGHE: La început a fost numai el. E salariat la IDEB, cară butelii de aragaz. Pe urmă şi-a adus şi concubina cu doi copii, şi a mai adus-o şi pe maică-sa. Dorm în două paturi toţi cinci.
FLORICA: În toată casa aia a lor, nu au decât două paturi şi un televizor. Mai au un frigider şi o masă la bucătărie.
MARIOARA: Vai de capul lor !
FLORICA: Îi priveşte....nu au decât. Dar fac atâta de mult sgomot !.. Copiii urlă, sar, şi aicea totul se aude, de jos şi până sus.... Gheorghe i-ar strânge de gât.
Se aude o bufnitură mare. Toţi încremenesc.
LUCREŢIA (după o pauză): Asta cred că a fost o buturugă.
GHEORGHE (nu mai poate de furie): Îi omor !...
LUCREŢIA: Vezi-ţi de treabă, nene, l-ai văzut pe ăla cât e de solid ? Cară toată ziua butelii de aragaz. Mai bine reclamă-l la Miliţie. A adus aicea persoane străine de apartament.
GHEORGHE: Imposibil... Am fost,... nu se bagă peste ei.
MARIOARA: Aşa-s ăştia.
GHEORGHE: Mi-au spus că, pentru ei, ţiganii sunt nişte oameni foarte cumsecade... Nu pun probleme politice.
LENUŢA: Asta-i.
LUCREŢIA: Spune-le că dărâmă blocul.
GHEORGHE: Nu-i interesează.
MARIOARA: Ce, dragă, nu-i ştii pe miliţienii noştri ce vor ? Au umplut oraşul: nu ai loc pe stradă de ei. Dar când ai nevoie, nu sunt buni de nimic.
LENUŢA: Ai auzit ce a păţit inginerul Amzică ?... Inginerul ăla tânăr cu barbă, dela laborator.
FLORICA: Nu.
LENUŢA: L-au călcat hoţii. Stă şi el la un apartament de bloc pe Colentina. I-au luat toate aparatele pe care le avea: magnetofon, staţie de amplificare, nu mai ştiu ce....

S-a dus omul să reclame la Miliţie. Ăia, nimic. A doua zi de dimineaţă era acasă când unul dintre hoţi intră din nou pe uşe. Se vede că nu luase tot.Când a dat cu ochii de el, s-a speriat şi a fugit. Inginerul, după el ! Dar nu a putut să îl prindă. S-a dus la Miliţie şi l-a descris. I-a rugat să-l lase să caute prin arhivă poze de hoţi. Nici nu au vrut să audă, şi nimic nu au făcut. A rămas omul fără scule... Şi-a pus alarmă la apartament.
FLORICA: Mă duc să vă aduc nişte crochete de creveţi. Le am pregătite... Vă mai desfac şi o sticlă de vin.
LUCREŢIA: În schimb, stau tot timpul pe capul nostru la Abator. Avem miliţie şi înăuntru, şi cerc înafară, ca să nu se fure ceva. Cărăuşul meu, unul Popa, a încărcat din greşală ceva mai mult decât era în scripte. Afară... controlul. L-au cântărit şi l-au prins. L-au bătut aşa de rău la Miliţie, că i-au distrus ficaţii. Cu saci de nisip l-au bătut, ca să nu se vadă. Mereu zic că au primit reclamaţii, şi mai iau câte unul...Trăim cu groaza în suflet. În schimb, cînd vin să le dăm carne pentru popota lor, le punem tot porc de 44, în loc de porc de 13.50, şi nu zic nimica: aşa-i regula.
FLORICA (aduce vin şi creveţi): Poftiţi, mai serviţi !... (toarnă vin).
MARIOARA: Aaa...astea-s o grozăvie !...
LENUŢA: Noroc, să fiţi fericiţi !
LUCREŢIA: Nene, să trăieşti o sută de ani, să le mănânci ăstora pensia !
MARIOARA: Şi nu mai fiţi necăjiţi... Cu încetul a început să arate destul de bine la voi aici... Aveţi tot confortul.

Toţi ciocnesc: Noroc, fericire, La mulţi ani...Se aude soneria.

FLORICA: Cine o mai fi ?
GHEORGHE: Nu ştiu... Du-te de vezi.

SCENA IV-a
Gheorghe, Florica, Lucreţia, Marioara, Lenuţa, Goian, Niţu.

FLORICA (la intrare): Aaa...Domnul Goian, domnul Niţu... Gheorghe, au venit prietenii tăi dela fabrică...
GHEORGHE (îi îmbrăţişază): Ce faceţi mă băieţi, mă ?... Dar ce suflaţi aşa greu ?
GOIAN: Lui Niţu îi e frică să se suie în lifturi, şi am urcat pe scări.... A rămas odată într-un ascensor, când s-a blocat curentul...
GHEORGHE: Ei,... fir-ar să fie !. Ce mai faceţi voi !? Uite, ne-am adunat aicea la un pahar de vin... Aţi nimerit bine. (Către femei): Să vi-i prezint pe tovarăşii mei: Goian, acum maistru, Niţu... sculer. Doi băieţi buni, de ispravă.... Dânsele sunt prietenele soţiei mele: Marioara... Lenuţa... Lucreţia...

Se ridică toţi şi dau mîna. Acuma nu mai au loc la masă;
Florica rîmâne pe dinafară, să îi servească.

GOIAN: Nu am fost niciodată la voi, în locuinţa nouă.
GHEORGHE: Nici nu ai ce vedea.... Nu mai e cum erea.
NIŢU: Ne adunam mai demult la nea Gheorghe, în casa veche. Avea el acolo un vin natural... a-ntâia... Îl beam în pridvor, sub bolta de viţă, la mama lui.
GHEORGHE: Ei, uite avem şi acuma un pahar. Luaţi, băieţi.
GOIAN (către femei): Noroc... Unde e doamna ? Nu vine să ciocnească cu noi ?
FLORICA (vine cu un pahar): Noroc domnul Goian, noroc ! (`ciocneşte cu toţi).

GOIAN: Dece nu ai venit de dimineaţă la uzină ? Mi-au spus că te-au chemat, nene Gheorghe.
GHEORGHE: Ce să fac eu acolo, măi băieţi ? La ce mai sunt eu bun acolo ?
FLORICA: Uite, aşa vorbeşte tot timpul. Tot timpul spune că nu mai e bun de nimic.
NIŢU: Nea Gheorghe, noi toţi avem pentru Dumneata foarte mult respect. Muncitor ca dumneata, mai rar. Oricând vei veni pe acolo, eşti bine venit. Ne-ai putea arăta cum să lucrăm. Acum, noul maistru e prea tânăr, nu are experienţă. Se descurcă, dar piesele grele nu mai ies aşa de bine, ca atunci când erai dumneata.
FLORICA: S-a descurajat. De când a ieşit la pensie, nu mai e omul pe care îl ştiam.
GOIAN: Ce să-i facem, nene Gheorghe ? Toţi vom trece prin asta.
LENUŢA: Vai de mine, domnule Gheorghe, eu abia aştept să ies la pensie ! Mai am doi ani, şi nu ştiu când va veni ziua aia... De 25 de ani mă duc zi de zi la slujbă. Mă scol de dimineaţa la 4 şi plec.... M-am săturat !...Câtă treabă am eu acasă... Ce-mi trebuie mie serviciu ? Dar, ce să fac ? E bun un ban la casa omului... Dacă aş putea... mâine aş lăsa serviciul.
LUCREŢIA: Ei, cu bărbaţii e mai greu... Ei nu au treabă la bucătărie. Ce să facă ? Să-şi pună şorţul de gât ?
GHEORGHE: ...Şi ce a fost azi la uzină ?
NIŢU: A fost o şedinţă.
GOIAN: Te-au evidenţiat pentru munca de anul trecut. Au spus că muncitor mai priceput şi mai spornic ca dumneata, nu s-au văzut mulţi. Ţi-au acordat o medalie: Medalia pentru 30 de ani dela Victoria Socialismului. Pentrucă nu ai fost la şedinţă, ne-au dat-o nouă să ţi-o aducem.

La etaj, sgomote puternice. Ceartă, ţipete... O voce hîrşâită de bătrînă: „Taci, cimitirule !"

NIŢU: Ne-au spus să ţinem şi un discurs.
GOIAN (scoate solemn medalia dintr-o cutie): Tovarăşe Gheorghe, pentru merite deosebite în munca depusă timp de 30 de ani neîntrerupt,.. noi oamenii muncii din uzina Vulcan îţi înmânăm această medalie, din partea Comitetului de Partid.

Gheorghe se ridică emoţionat. Goian îi prinde medalia în piept. Discursul s-a auzit greu, din cauza sgomotului dela etaj. Toţi aplaudă.

LUCREŢIA: Bravo, nene !.. Vino să te sărut !.. (îl sărută).
LENUŢA: Acum să bem un pahar şi pentru prietenul nostru. Ştiam că e muncitor destoinic. Ce mai, Gheorghe e un om deosebit, de nădejde.
GOIAN: Să trăieşti mulţi ani, nene Gheorghe... Şi să nu ne uiţi. Vezi că nici noi nu te uităm pe dumneata.
GOIAN: Vă mulţumesc, băieţi, vouă vă mulţumesc. Mă bucură venirea voastră. Nu mă încântă pe mine prea mult medalia ălora dela uzină. Nu au făcut nimic pentru mine, când am avut nevoie. Puteau şi ei să mă ajute să capăt o locuinţă omenească; nu să îmi sfârşesc zilele în blocul ăsta nenorocit.
FLORICA: A fost foarte supărat că l-au mutat cu sila din casa lui. Ziua se învârteşte prin cameră, ca într-o cuşcă. Se plictiseşte. Mai chemaţi-l şi voi pe acolo. Poate mai aveţi o sarcină pentru el; i-ar prinde bine.
GOIAN: Am să vorbesc la Direcţie. La noi munca e grea. Nu ştiu dacă merită să

muncească cineva pe degeaba.
MARIOARA: Lasă, domnule Gheorghe, vino la noi ! Ţi-om găsi noi un loc în livadă, să stai la aer. Poţi să ne şi ajuţi, dacă vrei.
LENUŢA: Când iese şi Florica la pensie, vă duceţi la ţară. Pensia voastră e frumuşică. Să vedeţi ce bine o să o duceţi... Eu abia aştept să mă pensionez.
GHEORGHE: Ei, băieţi, hai să mai uităm de necazuri. Mai ciocniţi... Florico, ia mai adu tu creveţi din ăia...
Florica tebăluieşte tot timpul. Se duce, vine, toarnă vin...
Deodată, se aude strigând disperată din baie:
FLORICA: Aaaa !... Vai de mine !... Vai de viaţa mea !...
Toţi sar în picioare, neştiind ce s-a întâmplat. Se ciocnesc unii de alţii, se înghesuie să vadă.
TOŢI: Ce e ? Ce e ? Ce s-a întâmplat ?
FLORICA: Au spart ţeava dela baie !..
MARIOARA (rămasă în urmă, sare în sus): Apă !... Apă !... Vine apă pe jos !...
FLORICA: Blestemaţii !... Draci împieliţaţi..
Florica iese udă din baie şi se repede afară din garsonieră. Se aude cum se urcă pe scări.
GHEORGHE (perplex): Au distrus pereţii... Abia îi văruisem, abia schimbasem faianţa... M-a costat 9000 de lei.
LENUŢA: Uite, curge şi pe peretele dinspre pat...
GOIAN: Trageţi... Trageţi patul... Curge apă în pat.
LUCREŢIA: Lua-i-ar dracu' de păcătoşi !
NIŢU: Vine apă, trebuie strânsă cumva... Nu aveţi o găleată ?
Gheorghe se repede în bucătărie şi vine cu două găleţi.
MARIOARA: Cârpe !... Nişte cârpe aveţi, domnule Gheorghe ?
GHEORGHE (aduce şi cârpe din bucătărie): Uite aici !
Lenuţa şi Marioara se înarmează cu cârpe şi încep să cureţe pe jos. Goian şi Niţu au luat găleţile şi s-au repezit în baie. Toţi se agită printre mobile, încearcă să le împingă, ridică scaunele pe masă.
MARIOARA: Şterge şi aici !...
LENUŢA: Ţine ligheanul...
MARIOARA: Vai, ce m-am udat !
LENUŢA: Mi-am rupt ciorapul !...
GHEORGHE (cu medalia în piept): M-au nenorocit !
Se aude vocea Florichii dela etaj (megafon în tavanul scenei).
FLORICA: Opriţi apa, nenorociţilor, fir-aţi ai dracului să fiţi ! Aţi crăpat ţevile la baie, şi curge apa pe pereţi... Bătu-v-ar Dumnezeu să vă bată de draci bălţaţi. Astupaţi conducta dela baie ! Nu auziţi ? (bate tare în uşa dela etaj): Ce dracu aţi făcut ? Ce dracu ? Ce aţi putut face !? (sus isbucnesc şi alte scandaluri nelămurite, bufnituri, ţipete de copii). Lua-v-ar dracul... Am să vă reclam !.. O să plătiţi voi ce aţi stricat !...
VOCE DE BĂRBAT: Hai, pleacă odată de aicea !... M-am săturat.
FLORICA: Ai să vezi tu, cioară vopsită... Te reclam la serviciu. Ţi-ai mutat toată şatra aici !

LUCREŢIA (muncind şi ea): S-au înmulţit ca gîndacii. Într-o zi au să ne arate ei. Noi facem un copil, ei fac patru.
GHEORGHE: M-au nenorocit.... S-a dus munculiţa mea...Din asta nu mă mai ridic. Iar o să trebuiască să văruim. Când se va mai usca aicea ? Cu frigul ăsta, o să ne îmbolnăvim.
GOIAN (apare din baie): A început să mai scadă apa. Cred că au oprit scurgerea. Hai, Niţule, acum putem lucra mai cu spor. (Se aude cum toarnă apa în cadă).
FLORICA (venind de sus): S-a oprit ? Mi-au strigat că au oprit apa.
GHEORGHE: Da, cred că s-a oprit.
FLORICA (se duce să vadă): Ce să mai facem, acum ? Degeaba ! Pereţii sunt deja uzi. Toată tencuiala are să cadă... Şi faianţa !
MARIOARA: Bine că am fost aici. Dacă nu era nimeni, îţi stricau şi mobila. Aşa s-a întâmplat la o cunoştinţă de a mea. A stat mobila în apă, până a putrezit. Au trebuit să cumpere alta.... Erau în concediu.
GHEORGHE: Haide, băieţi, gata; v-aţi murdărit destul. Ajunge. S-a oprit...O să rezolvăm noi... Îmi pare rău că s-a întîmplat aşa.
FLORICA: Lăsaţi, că mai ştergem noi... Dacă nu eraţi voi aicea, era şi mai rău. Aşa, am golit totul la timp.
LENUŢA: Trebuie să lăsaţi întâi să se usuce. Pe urmă o să ştiţi ce aveţi de făcut.
GOIAN: Domnule, ce nemernici ! Ferească Dumnezeu de aşa vecini... cu ăştia, nu poţi fi sigur niciodată. Oricând pot să o ia dela capăt... Trebuie chemat un instalator, să repare ţeava. Ar putea fi nevoie să spargă pereţii.
LUCREŢIA: Nene, eu am plecat. Mă aşteaptă ai mei... Eu venisem pentru cerere...
GHEORGHE: Bine, Lucreţie, mulţumesc. Vezi ce faci... Nu te lăsa. Dacă va trebui, merg şi eu cu tine.... Gata, băieţi. Vă mulţumesc că aţi venit.
NIŢU (îşi ia rămas bun dela femei): Sărut mâinile, doamnă...
FLORICA: Mulţumesc, domnule Goian... Îmi pare rău că v-aţi murdărit.
GOIAN: Nu-i nimic doamnă. E apă.... Bine că am fost de ajutor... Bună seara. O să vorbesc la uzină pentru tovarăşul Gheorghe. (Cei doi ies).
LENUŢA: Ce au zis, mă, animalele alea dela etaj ? Se poate să vă distrugă locuinţa ! Trebuie să-i daţi în judecată; să plătească ce au stricat !
MARIOARA: Sigur, dragă, să nu-i lăsaţi. Altfel, vă mai fac ei una ca asta şi altădată.
GHEORGHE: Ce judecată !? Eu nu m-am judecat în viaţa mea. Nu am fost niciodată prin tribunale. Cine să te asculte acolo ?
LENUŢA: Nu se poate fraţilor, nu trebuie lăsaţi aşa.
FLORICA: Noi nu ştim să ne descurcăm. Ar trebui să cunoaştem pe cineva. Aşa, fără ajutor, ce putem face ?
LENUŢA: Staţi blânzi şi au să râdă de voi. Eu vă spun să nu vă lăsaţi. Ăştia îşi bat joc de oameni.
GHEORGHE: O să vedem... Greu... Nu m-am judecat niciodată... Va trebui să reparăm noi. O să ne coste o groază.
MARIOARA: Noi acuma plecăm...La revedere. Eu zic să nu vă lăsaţi. O să câştigaţi: vor fi obligaţi să vă plătească cheltuielile.
LENUŢA: La revedere, dragă, la revedere domnule Gheorghe. Dacă aveţi nevoie de vreun ajutor, ştiţi unde mă găsiţi. Îmi spune mie Florica (Femeile pleacă).

SCENA V-a
Gheorghe, Florica

FLORICA (se lasă fără putere pe un scaun şi începe să plângă): Vai de capul nostru... Rău ne-a bătut Dumnezeu. Numai necazuri !... Unde să mă apuc acuma să curăţ aici ! S-a stricat şi covorul. Nici nu am unde să îl întind. Să-l duc afară, îl fură. Unde să întind aşa ceva ?.. O să putrezească linoleul de dedesubt.
GHEORGHE (stă îmbufnat cu medalia în piept: a uitat-o): Asta-i !
FLORICA: Abia ne încropisem şi noi... Ziceam că o să fim liniştiţi iarna asta. Cu pereţii ăştia umezi, te apucă durerea de cap. Va fi nevoie să scoatem alţi bani dela CEC, Gheorghe.
GHEORGHE: Ce să fac, femeie, ce să fac !? Să mă duc la ei, să-i iau de gât ? Ce să fac ?... Să fie blestemată ziua când m-am născut.
FLORICA: Patul e ud,... uită-te şi tu. Unde o să dormim noi în noaptea asta ? (caută prin şifonier, scoate de acolo cearşafuri albe, noi).
GHEORGHE (se duce la baie): Băieţii au svârlit apa, dar pereţii sunt terminaţi ! (Iese). Uite în ce hal ne-au adus !....

La etaj, o nouă bufnitură. O găleată întreagă de moloz cade din tavan peste patul proaspăt pregătit de Florica.

GHEORGHE (în culmea furiei): Mama lor !
FLORICA: Stai, Gheorghe, unde pleci aşa ? Lasă-i dracului !...

Gheorghe nu mai ascultă. Iese, urcă scara. Se aude cum bate cu furie în uşa dela etaj, apoi un sgomot puternic, a spart uşa. Se aud ţipete de încăierare, isbituri, strigăte de femei. Florica trăieşte intens fiecare moment, se lamentează:

FLORICA: Vai de mine !... Vai de viaţa mea !...

Gheorghe se întoarce cu faţa plină de sânge; i s-a dat cu ceva în cap.

FLORICA: Stai !... Stai aşa... Ţi-au dat în cap... Te-au omorît !... Vino încoace, te poţi ţine pe picioare ?
GHEORGHE (se întinde pe masă): Mama lor !... Le-am arătat eu... I-am dat animalului cîţiva pumni, de o să mă ţină minte.... Nu a avut curajul să facă nimic. A venit hoaşca pe la spate, şi m-a pocnit cu o scândură în cap.
FLORICA: Vai de mine ! Unde o fi apa oxigenată ? Hai mai bine în baie, că pătăm totul de sînge. (Merg de mână în baie): Te ustură ? Stai aşa.. Spală-te pe faţă... Lasă-mă să torn apa oxigenată... Unde o fi bandajul ?... Să caut în dulăpior... Aşa !... (Ies după o vreme; Gheorghe poartă un bandaj la cap, mare cât un turban).
GHEORGHE (clătinîndu-se): Asta este... Au să mă ţină minte !...
FLORICA: Ce să ţină minte, Gheorghe ? Suntem nişte neorociţi. Ne-a bătut Cel de Sus, pentru păcatele noastre !

ACTUL III

Din nou cortina albă care înfăţişază laboratorul.În stânga biroul doctorului. În dreapta

măsuţa de instrumente şi scaunele. Lenuţa împleteşte ciorapi. Doctorul scrie.

SCENA I-a
Lenuţa, Doctorul.

DOCTORUL (Monolog): Viaţa reală are defecte scenice... Nu poate intra cu adevărat într-o operă literară. Degeaba mă străduiesc eu să o descriu. Oricine îmi poate reproşa acest lucru. Iată: dialogul personajelor e monoton... lexicul lor sărac. Creangă ! Pe vremea aceea ţăranii aveau o limbă a lor: bogată, colorată...Oamenii simpli dela oraş sunt mult mai săraci în vorbire. Vocabularul lor se reduce la un număr limitat de cuvinte, pe care le repetă neîncetat. S-au degradat... Neologismele sunt făcute pentru intelectuali... Ei au gândirea evoluată. Chiar şi savoarea de limbaj a personajelor lui Caragiale a apus. Ele încercau să-şi facă superficial o cultură modernă. Astăzi oamenii nu mai au decât rareori nevoie de aşa ceva. Au văzut că se poate trăi foarte bine şi fără. Nu mai au nevoie de modele. Nu mai încearcă nimeni să pară mai mult decât este. E la mare cinste să fii brutal. Poţi scuipa liniştit pe fereastră, după ce ţi-ai tras nasul, şi să fii doctor ! Nimeni nu are nimic de zis. Dimpotrivă, eşti respectat pentru asta: arăţi aplomb.... Limbajul elegant a apus... În al doilea rând: Evenimentele reale nu respectă proporţiile de aur ale scrisului elevat. Cum să găseşti punctul culminant la cele două treimi ale istoriei, desnodământul fatal ? Viaţa e mai degrabă o unduire de evenimente, când vesele, când triste, un joc aleator al providen -ţei. Rezultanta, la sfîrşitul existenţei oricărui individ este, vai, linia zero, specifică sinusoidelor. În fine, nu poţi să faci niciodată din viaţa reală comedie sau tragedie pură. Un lucru oricât de trist, are hazul lui. Lucrurile sunt nostime şi triste în acelaşi timp: tragi-comice. Da... o tragicomedie perpetuă, asta este viaţa. „Dela sublim la ridicol nu e decât un pas"... Probabil nici chiar atât.... Depinde de unghiul din care priveşti... O bătălie crâncenă văzută dela o mare înălţime, cum ar putea arăta ? Ca o viermuială de gângănii care nu ştiu ce vor ! Tragicul este în individ. La suprafaţă este mai degrabă comicul. Deaceea când suntem singuri, suntem mai ales nefericiţi.... (Se îndreaptă către Lenuţa): Ce zici de experienţa noastră de azi, Lenuţo ?
LENUŢA: Afurisita de pisică parcă trăgea cu o mitralieră după mine. Cum aţi făcut asta, domnu Doctor ?
DOCTORUL: ... E complicat... Analizatorul nostru de frecvenţe depistează activitatea electrică din creer, legată de procesele emoţionale. Când pisica e mulţumită, se declanşază generatorul de sunete pe care l-ai auzit bătând: e semn că pisica te place. Vom putea modifica stările psihice prin stimulări controlate.
LENUŢA: Şi vreţi să faceţi treaba asta la om ?
DOCTORUL: Cine ştie ? Poate că îi vom putea influeţa într-o zi pe cei cu tulburări mintale... la spune, ce mai ştii despre Florica ?
LENUŢA: E amărâtă, săraca. Mai are o săptămână de concediu... Cred că au plecat la ţară.
DOCTORUL: De, Lenuţă... Civilizaţia face experienţe ! Se încearcă azi a se extirpa instinctul de proprietate din creerul uman. Fără a se şti dacă astfel el devine mai fericit. În ce mă priveşte, eu nu aş face asemenea experienţe în masă, înainte de a le Încerca individual. Şi atunci, aş începe cu mine însumi... Dar nu ştiu dacă înţelegi tu

ce spun eu acuma.
LENUŢA: Înţeleg foarte bine, domnule doctor.
DOCTORUL: Ai pregătit operaţia de mâine ? Vezi că lucrez cu rusul ăla... Îi arăt şi lui cum merge experienţa. Să nu ne facem de râs...

Intră Florica şi Gheorghe.

SCENA II-a
Doctorul, Lenuţa, Florica, Gheorghe

DOCTORUL: Vorbeşti de lup, şi lupul e la uşă. Ce faci, Florică, ce vânt te aduce mai devreme la serviciu ?
FLORICA: Bună ziua, domnule doctor, bună ziua Lenuţa.
GHEORGHE (mahmur): Bună ziua.
DOCTORUL: Luaţi loc... Dă nişte scaune, Lenuţo. Poftеşte, domnule Gheorghe. Pe unde aţi umblat ? Aţi fost la ţară ?
GHEORGHE: Nu... Nu ne-am dus nicăieri...(pauză).
DOCTORUL: Mi-a spus Lenuţa ce aţi păţit. E chiar atât de rău la voi în bloc ? Am mai auzit de scandaluri din astea: traiul în comun e complicat...
FLORICA: Gheorghe nu mai suportă. El a muncit mult în viaţa lui în uzină şi prin gospodărie... Acuma nu mai are nici una, nici alta... Stăm într-o cameră de 22 de metri pătraţi... Se sufocă.
LENUŢA: Da, dar ce le fac vecinii dela etaj, e de neînchipuit. I-aţi dat în judecată, cum v-am sfătuit noi ?
FLORICA: I-am dat... Ne-au împins locatarii ceilalţi: vor şi ei să scape de păcătoşii ăia, şi au profitat de necazul nostru.
GHEORGHE (mahmur): Mai m-a costat şi asta o mulţime de bani.
DOCTORUL: Am auzit că v-au lovit la cap.
FLORICA: Da, dar nu am ştiut că trebuie să mergem să scoatem certificat medical. Avocatul spune că fără certificat, e mai greu de acţionat la tribunal.
GHEORGHE: Unde era să mai umblu, în halul în care eram ?... Plin de sânge şi cu capul spart... Sunt nebuni.
DOCTORUL: Aşa e procedura, domnule Gheorghe; se cere certificat medical dela un medic legist dela Morgă.
GHEORGHE: Eu nu am fost niciodată la morgă.
FLORICA (bate în lemn): Ferească Dumnezeu !...
DOCTORUL: Aţi putea dovedi cu martori.
GHEORGHE: Au să depună mărturie prietenii noştri, care erau în vizită la noi.
LENUŢA: Păi, am să mă duc şi eu, dacă am să primesc citaţie.
DOCTORUL: Bine... oameni buni. Ce tărăşenie !... Aţi refăcut zugrăveala ?
FLORICA: Nici acum nu s-a uscat.... Aşteptăm... Dacă zugrăvim acum, se cojeşte şi cade. Tencuiala e prea slabă la blocurile noi.
DOCTORUL: Şi staţi aşa, în casă umedă ?
FLORICA: Ce să facem !? Nici cald, ca să se usuce pereţii, nu e. Abia acum, spre primăvară, am început să mai primim căldură.
LENUŢA: Bine că nu s-au îmbolnăvit !...

FLORICA: Ne-am îmbrăcat şi noi cu ce aveam mai gros. Gheorghe stătea cu paltonul pe el şi mănuşile la mâini; noaptea dormea cu căciula. Şi eu puneam pe mine tot ce aveam. A trecut foarte greu iarna asta.
DOCTORUL: Cum aţi putea rezolva ceva, Florico ? Aţi putea face un schimb... Dar cine acceptă locuinţa voastră ?
FLORICA: Noi ne-am gândit la altceva... (ezită).
DOCTORUL: ... Ei !...
FLORICA: Ne-am gândit să ne cumpărăm altă casă.
DOCTORUL: La urma urmei, e singura soluţie.... Aveţi bani ?
FLORICA: Avem ceva...
DOCTORUL: Aţi putea cumpăra într-un bloc proprietate personală, un apartament cu două camere
FLORICA: Nu-i place lui Gheorghe.
GHEORGHE: Ori o cameră, ori două, tot aia e.
DOCTORUL: Sunt, oricum, mai bine făcute.
GHEORGHE: Tot aia e.
FLORICA: Am găsit o casă la curte de vânzare, care nu costă mult. Asta ar fi pe gustul nostru... Nu e mare, este destul de părăginită, dar suntem singuri... Putem să facem ce vrem.
DOCTORUL: Bine, Florico... Şi cât costă minunea asta ?
FLORICA: 100.000. Nu a vrut proprietara să lase mai jos. E o femeie în vârstă. Se mută la fiul ei, că i-a murit bărbatul. Zice că e destul de ieftin şi aşa. O casă la curte... O mai îmboldeşte fiu-su. Banii probabil ajung la el.
DOCTORUL: Şi aveţi voi toţi banii ăştia ?
GHEORGHE: Avem ceva.
FLORICA: Avem 28.000 dela stat pentru locuinţa pe care au demolat-o.
GHEORGHE: Atâta mi-au dat pentru ea. Au zis că au evaluat-o !
FLORICA: Nu am avut voie să luăm nimic de acolo, înainte de dărâmare. Aveam instalaţii sanitare bune. Dacă le voiam, trebuiau cumpărate.
GHEORGHE: Mai aveam şi noi strânşi 30.000.
DOCTORUL: ... 58 ...
GHEORGHE: Florica are şi ea 12.000, banii ei.
DOCTORUL: ... 70.
FLORICA: Ne-am mai împrumutat dela vecini, dela rude... 20.000.
DOCTORUL: ...Vă mai lipsesc 10.000...
FLORICA (ezitând, supărată): Da...
DOCTORUL (după o aşteptare): Şi vreţi să vi-i împrumut eu.
GHEORGHE: Am vrea, dacă se poate, domnule doctor... Eu am o pensie destul de bună... Florica are salariu. Veţi primi banii înapoi, dumneavoastră primul... Într-un an îi achităm.
DOCTORUL: Bine, oameni buni. Să vină Florica mâine dimineaţă pe aici, şi am să-i aduc banii. Trebuie să-i scot dela CEC.
LENUŢA (fericită, către Gheorghe): Ţi-am spus eu că domnul doctor face orice pentru Florica ? Ţine foarte mult la ea.
DOCTORUL: Ei, să fie într-un ceas bun ! Dar v-aţi interesat ? Multe locuinţe vechi

sunt susceptibile de dărâmare. Unde se află ?
FLORICA: Este într-un cartier izolat, cu case mari, întemeiate; sunt multe vile şi blocuri pe acolo. Gheorghe a fost la Spaţiul Locativ şi s-a interesat.
DOCTORUL: Şi ce au zis ?
GHEORGHE: Funcţionarul dela ghişeu a zis, că nu e nici o problemă. Că într-un aşa cartier, dacă ar avea bani, ar cumpăra şi el.
DOCTORUL: Fiţi prudenţi.... Bântuie un vânt rău în oraşul nostru.

SCENA III-a
Gheorghe, Florica, Proprietăreasa

Doctorul şi Lenuţa ies din scenă, după ce îi salută pe cei doi.
Cortina intermediară se ridică şi apare un decor asemănător
cu cel din actul I: o casă bătrânească de periferie bucureşteană,
cam degradată, cu o curte în faţă şi un măr înflorit.E primăvară.
Gheorghe şi Florica rămân să se uite o vreme la casa mult visată.
Apoi se duc şi bat la uşă.

PROPRIETARA (dinăuntru): Cine-i ?
GHEORGHE: Gheorghe.
PROPRIETARA: Care Gheorghe ?
GHEORGHE: Gheorghe Gheorghe... Am venit pentru casă.
PROPRIETARA (o femeie bătrînă): Aaa, dumneavoastră sânteţi ! Aşteptaţi... Aşteptaţi o clipă... Vin îndată. (Apare legănată, învelită într-un şal):... Mă scuzaţi. Ştiţi, eu sunt singură de când soţul meu a murit, şi îmi e frică să deschid la oricine. Totul e gata... Azi dimineaţă am încărcat mobila, a venit fiul meu cu un camion şi a luat-o. Au mai rămas unele lucruri mărunte, pe care le-am strâns, şi o să venim altă dată să le luăm... Mă uitam şi eu la pereţii ăştia... Am trăit o viaţă cu ei... Fiul meu a preferat să se mute la bloc... Are un apartament cu patru camere.
GHEORGHE (scoate din portmoneu o hârtie bine împăturită): Uitaţi-vă, ăsta este actul pe care l-am semnat azi dimineaţă la notariat, în prezenţa fiului dumneavoastră. I-am dat toţi banii.
PROPRIETARA: Da, ştiu. Casa e a dumneavoastră... Mai rămâne doar să iau câteva lucruri, pe care le-am strâns în casă, într-un colţ. Fiul meu mă ceartă: că dece iau toate vechiturile,... că dece nu le arunc. Dar mie, fiecare dintre ele îmi aduce aminte de câte ceva. Îmi aduc aminte cum le-am cumpărat..., cum le-am folosit,.. nu mă pot despărţi de nimic. Am strâns o viaţă întreagă toate prostiile... Câte s-au adunat ! Abia când te muţi dintr-o casă, vezi câte lucruri inutile ai adunat. Ce să fac ?.. În ele e viaţa mea: viaţa copilului meu când era mic, el nu ştie; viaţa soţului meu, când trăia, a rămas parcă lipită de ele – sunt lucruri pe care le folosea , nu mă pot despărţi de ele... (Florica se plictiseşte).
GHEORGHE: Aşa e doamnă. Şi noi am avut parte de o mutare, şi n-a fost uşor.
PROPRIETARA: Mărul ăsta l-a sădit soţul meu; să ştiţi că face mere parmen auriu, foarte bune. L-a adus dela o staţiune pomicolă... Îi plăcea atât de mult primăvara, pe timpul ăsta, să se uite la el ! Stătea pe frig în grădină, şi se uita la pom...

FLORICA: Putem să ne uităm puţin prin casă ?
PROPRIETARA: Da, vă rog... Cheile sunt ale dumneavoastră. Uite, domnule Gheorghe, ai aicea cheile dela intrare. Aici e cheia dela uşa din dos. Ai şi două chei dela uşile dinlăuntru. Dacă rămăsesem singură, încuiam peste tot... Aveţi şi lacăt la poartă... asta e cheia dela lacăt... Şi aveţi şi o cheie dela pivniţă.
GHEORGHE (uluit): Vă mulţumim.
PROPRIETARA: Haide doamnă, poftim înăuntru... Şi eu mai voiam să arunc o privire.
FLORICA: Mulţumesc.

Cei trei intră în casă. Din nou se văd prin transparenţa pereţilor.

PROPRIETARA: Aici aveam dormitorul. Cred că tot aici ar trebui să-l faceţi şi voi. Camera e mai feritä, mai călduroasă... Soba e foarte bună, să nu o dărâmaţi; se încălzeşte cu lemne puţine, şi ţine cald toată noaptea... Să nu o stricaţi !
Mi-a făcut-o un om adus de soţul meu, recomandat de o cunoştinţă. Aici pusesem patul copilului. Dormeam toţi într-o cameră... Au fost vremuri grele, nu aveam prea mult combustibil....
FLORICA: Camera asta e destul de bună; va trebui doar văruită.
PROPRIETARA: Aici e holul, şi aici aveam sufrageria... E o cameră mare, puteţi pune multe lucruri în ea... Asta e bucătăria... Şi aici e baia.
FLORICA: Astea sunt prăpădite rău... Ne va mai costa ceva bani, să le dregem.
GHEORGHE: Lasă Florico, că e bine. Noi să fim sănătoşi.

Eroii ies din casă.

PROPRIETARA: Casa nu e mare, dar m-am simţit atât de bine în ea ! Aveam tot ce îmi trebuia mie: noi am fost oameni modeşti. Când îmi veneau prietenele, stăteam cu ele în bucătărie: ... e încăpătoare. Şi se face cald dela gătit... Soţul meu, vara, stătea mai mult în grădină: asta îi plăcea lui. Îi plăcea să ia masa aici. Altora nu le place să ia masa afară. Trebuie să cari mâncarea... e mai greu. Lui, tare mult îi plăcea să mănânce afară... Aveam şi o umbrelă, care ne ţinea umbră la masă. Şi tot acolo îi plăcea să citească.
FLORICA: Dumnezeu să-l odihnească.
PROPRIETARA: Era un om bun... Îi spun mereu fiului meu, el e mai repezit – aşa l-au făcut vremurile: „Dacă ai fi şi tu ca taică-tu !" Un om de casă... Aicea îi plăcea lui. El nu se ducea cu prietenii la cârciumă sau la restaurant... După serviciu venea aicea, la căsuţa lui. Acuma... s-a dus. Totul a trecut ca un vis. Când mă gândesc cât de repede a trecut totul !... Am să mă duc să locuiesc la fiul meu.... Trebuie să-i mai ajut şi pe ei.
FLORICA: Fiecare cu crucea lui.
PROPRIETARA: Aţi văzut, am mai strâns câteva lucruri în una din camere. Nu o să vă mutaţi imediat... Va veni fiul meu să le ia.
GHEORGHE: Vom fi aici. Începem reparaţiile. Ne puteţi găsi la orice oră.
PROPRIETARA: Bine... Asta este.... Mă iertaţi... Poate v-am reţinut prea mult. Mi-am mai adus aminte de viaţa mea... (Scoate o batistă şi se şterge la ochi; a podidit-o plânsul). Mă duc să mai arunc o privire prin lăuntru... la tot... (Intră în casă, se întoarce după un timp, cu ochii plânşi)... Bună ziua doamnă, bună ziua domnule Gheorghe.... S-o stăpâniţi săsnătoşi (Pleacă, ducând cu ea o sacoşe grea).

SCENA IV-a
Gheorghe, Florica.

Florica şi Gheorghe se uită după cucoana care se duce, până dispare după colţ. Atunci, Gheorghe lansează un urlet de victorie, şi îşi trânteşte pălăria de pământ.

GHEORGHE: Iu-huuuuu !...

Se desbracă şi de haină, pe care o trânteşte deasemenea, şi încinge un căluş năpraznic. Melodia cu un ritm nebunesc umple sala. Gheorghe joacă din tot sufletul şi cântă singur, în timp ce Florica se ţine după el, şi îi cară pumni în spinare.

FLORICA: Gheorghe, ai înnebunit ? Stai, opreşte-te, ne văd vecinii !

GHEORGHE (nu se opreşte decât atunci când nu mai poate respira; cade în braţele Florichii: râd şi plâng amîndoi): Florico, avem casa noastră ! Înţelegi ? Casa noastră, Florico, uită-te la ea ! De acum nu ne mai pasă de nimeni, nu se mai pişă nimeni în capul nostru, nu ne mai înnebuneşte nimeni cu gălăgia lui. Facem ce vrem,... ce vrem în casa noastră ! Pentrucă e a noastră, sărăcuţa ! Uită-te la ea !... Aici punem iarbă, numai iarbă, dela un capăt la celălalt. Eu ştiu să cresc iarba. Iarba trebuie semănată, tunsă, udată, îngrijită ca floarea, nu lăsată în paragină, cum fac toţi. Va fi ca un covor. În fundul curţii vom face o cuşcă de păsări, din plasă de sârmă. Iar la stradă pun şi eu stupi: 3-4 stupi, vopsiţi frumos, ne ajung nouă.... Casa o vopsim vernil, cu ferestrele verzi. Ai să vezi ce frumos are să fie ! Acoperişul este destul de bun, nu are nevoie de reparaţii. Suntem în sfârşit din nou stăpâni, Florico. Când aveam casa mea, cealaltă, nu îmi dădeam seama ce mare lucru e ăsta.

FLORICA: Avem foarte mulţi bani de dat, Gheorghe, şi o să ne mai coste şi ce vrem să facem aici.

GHEORGHE: O să-i dăm. Nu mănânc, şi dau pentru casă. Bine că am scăpat de acolo.

FLORICA: Şi mai avem de reparat şi garsoniera; aşa cere ICRAL-ul, când părăseşti un apartament.

GHEORGHE: O s-o reparăm... Nimic nu mai are importanţă. Încet, încet le vom face pe toate.

Cortină intermediară.

SCENA V-a
Judecătorul, Aprodul, Gheorghe, Florica, Împricinatul şi ceilalţi.

Cortina intermediară este roşie. Biroul din stînga deasemenea este acoperit cu o pânză roşie. Se pun două scaune pentru juraţi. Publicul va sta în picioare. Judecătorul bate cu ciocanul în masă de trei ori.

APRODUL: Poftiţi în sală... Poftiţi, Juriul a deliberat... Se dă sentinţa. Poftiţi vă rog.

În sală intră grupul prietenilor lui Gheorghe şi alţi figuranţi.

JUDECĂTORUL (se ridică): Aşadar, să rememorăm faptele. În ziua de 12 decembrie anul trecut, familia Gheorghe avea invitaţi. Se afirmă că la etaj era foarte mult

sgomot. La un moment dat, tovarăşul Gheorghe observă că ţeava de apă dela etajul superior se spărsese, şi că apa îi inunda baia. Apa a fost oprită de locatarul dela etaj, şi inundaţia a încetat. Însă, după o vreme, tavanul garsonierei tovarăşului Gheorghe Gheorghe s-a prăbuşit. Atuncea, acesta a urcat la etaj, şi a spart uşa dela locuinţa tovarăşului Vaile Ion. Tovarăşul Vasile este pârât pentru a fi spart în mod intenţionat sau prin rea conduită conducta de apă, ceeace nu se verifică. S-a provocat o încăierare din care au rezultat leziuni de ambele părţi. Luând în considerare faptele expuse, conform paragrafelor c şi d ale legii 231 din 1975, şi paragrafelor i, j şi l ale legii 101 din 1972 decidem următoarele: Împricinatul, Vasile Ion , locatarul garsonierei nr 31, etajul VI, scara B al blocului Z8 din Bulevardul Macaralei, este declarat nevinovat de spargerea conductei dela instalaţia sanitară şi achitat. Tovarăşul Gheorghe Gheorghe se face vinovat de a fi intrat prin efracţiune în casa pârâtului, şi de a fi provocat scandal. Este obligat să suporte toate cheltuielile de judecată, iar cererea de a i se compensa cheltuielile necesare reparaţiilor garsonierei pe care o deţine, este respinsă. Tovarăşul Vasile Ion se face vinovat de a fi introdus în garsoniera proprietate de stat persoane fizice străine, care nu figurează în contractul de întreţinere, şi fără viză de locuire flotantă dela Miliţia de Sector, eschivându-se dela plata cheltuielilor de întreţinere.. Chestiunea va fi rezolvată prin ICRAL. Se adaugă plata unei amenzi contravenţionale în valoare de 5-10.000 de lei. Această sentinţă este definitivă. Orice cerere de recurs, trebuie să fie depusă până la data de 1 octombrie a.c... (Loveşte din nou în masă cu ciocanul). Şedinţa se suspendă !
RUMOARE GENERALĂ: Frumoasă judecată. (Toţi ies).

SCENA VI-a
Gheorghe, Florica, Lenuţa, Marioara, Lucreţia, Niţu şi Goian.

Se redeschide cortina. Acum casa lui Gheorghe arată altfel. A trecut un timp. Arată aşa cum a vrut-o el: cu iarbă verde, cu stupi de albine, proaspăt vopsită vernil. Eroii se întorc supăraţi dela proces.

GHEORGHE: Mai m-a costat şi prostia asta câteva mii de lei. Nu mai fac nici un recurs.
LENUŢA: Ucigă-i toaca, n-au înţeles nimic ! Au zis că ţeava s-a spart singură, nu că au spart-o ăia de sus cu bubuielile lor.
MARIOARA: Ce să-i faci, dragă, avocaţii noştri dau cu gura, şi încurcă lucrurile aşa de rău, că nu le mai înţeleg nici ei. Adevărul piere sub noianurile lor de panglici. Aşa-l îmbrobodesc, că nu mai ştii unde-i capătul firului.
GOIAN: Puteau să asculte ce am spus noi toţi, că nu suntem oameni de nimica.
LENUŢA: Da i-au spart capul bietului Gheorghe, şi a ieşit că tot el i-a omorât !
FLORICA (vine cu o tavă cu ceşti de ţuică, bucăţele de brânză, şi-i serveşte pe toţi): Poftiţi... Serviţi... Bine că s-a terminat !
Beau toţi ţuica din pahare; li se mai toarnă.
GHEORGHE: Nu-i nimica ...
FLORICA: Bine că a trecut ...
MARIOARA: Voi să fiţi sănătoşi !

NIŢU: Bună ţuică !
LENUŢA (începe să se ameţească): Straşnică !... Hai noroc... Mai toarnă Florică.
MARIOARA: Bine că a trecut...
LUCREŢIA (satisfăcută): Au zis că faci ură de rasă, nene ! Matahala rostogolea nişte ochi în cap, de ziceai că-i Louis Armstrong !
GHEORGHE (isbucneşte în rîs): Hi, Hi, Hi, Hi , Hi... (ceilalţi se uită la el miraţi).
LUCREŢIA: Republica Sud-Africană din blocul Z8 !
GHEORGHE (râzând): L-au amendat şi pe ţigan !
NIŢU (începe să râdă şi el): Stăteau toţi solemni, cu castroanele în cap, de parcă le murise patriarhul...

Florica începe să râdă şi ea. Treptat se porneşte un râs general, care tinde să devină homeric. Parcă eliberaţi de grijuri, de apăsări, încep să râdă toţi pentru orice nimic, de se sgudue scena.

NIŢU (imită judecătorii): Pantomimă.
LENUŢA (râde din răsputeri): Îţi dă unul cu parul în cap, şi tu trebuie să-i zici ... Pardon !
GOIAN (în culmea entuziasmului): Până la urmă, v-au luat banii la toţi !
NIŢU (prăpădindu-se de râs): Caranbol !...
LUCREŢIA: L-au pus să plătească 5000 de lei... Ţiganul zicea că scapă !...
GHEORGHE (ne mai putându-se ţine din râs): I-au închis şi drăguţa de garsonieră... Te pomeneşti că-l pun să se însoare !...
FLORICA: Hai, mai luaţi.

Toarnă ţuică la toată lumea, în veselia generală. Toţi vorbesc deodată, repetă ce au mai spus.

MARIOARA: Le-au luat banii la toţi !...
NIŢU: Stăteau ţepeni ca popicele... Parcă-i lovise trăsnetu'.
LENUŢA: Vai... Ce-am mai râs !... N-am mai râs atâta de ani de zile (se potoleşte)... Nu-i a bună !
LUCREŢIA (mai potolită şi ea): Ei, nene, lasă ... Aşa a fost să fie... Noi să fim sănătoşi !... Bine că aţi scăpat de acolo. Unde s-a dus mia, s-o duce şi suta. Asta este.. Eu am plecat.
GOIAN (potolindu-se şi el): Aşa e... Nu mai văzusem aşa ceva... Ce istorie !... (se înţelege cu Niţu din cap): Plecăm şi noi... Rămâi cu bine, nene Gheorghe, rămâneţi cu bine. Nu are rost să vă necăjiţi... De fapt, ştiu ei bine cum stau lucrurile la noi. După ei, vinovăţia este generală. Toţi suntem delicvenţi.
LENUŢA (se pregăteşte de plecare împreună cu Marioara): Păcat. Uitaţi şi voi, aveţi o casă frumoasă, liniştită, confortabilă... Să ne vedem cu bine... La revedere Florico, la revedere domnule Gheorghe... Până la urmă, aţi rezolvat !...

Toţi îşi iau la revedere. Se despart.

SCENA VII-a
Gheorghe, Florica.

GHEORGHE: Ei, ce nebună, Lucreţia asta... Iar ne-a făcut să murim de râs.

FLORICA: Acuma ce mai contează... Avem unde sta !
GHEORGHE: Aşa e, Floricã... Am făcut-o şi pe asta să vedem cum e. Distracţie mare, domnule... Important e că acum avem şi noi casa noastră. Ai văzut că am aranjat-o cum ţi-am promis ? M-am ţinut de cuvânt ? Uite ce iarbă frumoasă a crescut.... Şi mărul... ce mere a făcut ! Păcat că nu i-am servit pe oaspeţii noştri cu nişte mere...
FLORICA: Mi-am pierdut capul... Eram prea emoţionată după tot ce s-a întâmplat...
GHEORGHE: Nu-i nimic ! Vin ei şi altădată... N-au intrat zilele-n sac. O să-i mai chemăm pe la noi.
FLORICA: Pe mine mă rod datoriile, Gheorghe, datoriile mă rod !.. Nu pot dormi noaptea de grijă.
GHEORGHE: Ei, asta-i... Linişteşte-te... Ce, n-am plătit până acum destul ? Doctorului i-am restituit banii. Terminăm datoria înainte de termenul fixat, deşi am avut cheltuieli suplimentare. Ţi-am spus că, dacă trebuie, pot să nici nu mănânc.Toată pensia o punem la datorie. Trăim din salariul tău... Nu e o problemă.
FLORICA: Ne mai rămîn 20.000 de dat !
GHEORGHE: Îi înapoiem şi pe ei. Până la sfirşitul anului viitor, terminăm. Ai să vezi !
FLORICA: Să dea Domnul să ne liniştim şi noi... Altfel, ce-i drept, aicea e bine. Cartierul e arătos, oamenii cumsecade, aprovizionarea destul de bună... Pentru ce ne trebuie nouă...
GHEORGHE: Vei vedea ce liniştiţi vom fi ! Am aranjat şi sufrageria cu mobila dela Lenuţa. A scăpat şi ea de corvoadă.
FLORICA: E o femeie săritoare, Lenuţa. Totdeauna mi-a fost de ajutor.
GHEORGHE: De fapt, toţi oamenii sunt buni şi cumsecade. Mă tot mir, de unde ne vine atâta rău !
FLORICA: Ce noroc că şi covorul cel mare era la ea !
GHEORGHE: S-a salvat şi celălalt... Nu mai e cum era, dar merge... Mobila de bucătărie nu a păţit nimic.
FLORICA: Aici bucătăria este destul de mare. Putem pune dulapul şi masa în ea.
GHEORGHE: Trebuie să mai facem rost de nişte lemne, să nu avem grije la iarnă. Dacă mai fac rost de 1000 de kilograme, domnim la iarnă, nu mai avem treabă. La bucătărie ai să foloseşti buteliile de aragaz.... Bine că nu le-am vândut: pe una o schimbi, pe alta o arzi.
FLORICA: Proprietăreasa zicea că bucătăria se poate încălzi numai dela aragaz. Casa e bună... ferită... Nu are geamuri mari şi nu bate vântul printre giurgiuvele, ca la garsonieră.
GHEORGHE: Ce-am mai tras în iarna trecută ! Credeam că n-am să mai scap. Să vezi că nu le las oglinda noastră nouă, chiuiveta şi faianţa dela baie. La ce să fac eu donaţii la stat !? Le pun la loc pe cele vechi. Pe cele cumpărate de noi, le aduc aici. Să facem o baie luminoasă, să te simţi bine când te scalzi.
FLORICA: Eei, eu mă duc să pregătesc masa de seară.... Mai am şi ceva lucruri de spălat.
GHEORGHE: Eu rămân să mai văd de stupi. Am vorbit cu cineva să-mi dea în vară un roi, două de albine... Se duce fiecare la treaba lui; Gheorghe îngrijeşte de stupi).

SCENA VIII-a
Gheorghe, Florica, Prospectanţii 1 şi 2.

Se bate în poartă. Gheorghe se duce să vadă cine este.
Apare şi Florica, cu mâinile ude dela spălat.

GHEORGHE (către stup): Stai cu tata... (La poartă): Ce este ? Pe cine căutaţi ?
PROSPECTANTUL 1: A cui este casa asta ?
GHEORGHE: A noastră.
PROSPECTANTUL: Cum vă numiţi ?
GHEORGHE: Gheorghe !
PROSPECTANTUL: Este proprietatea dumneavoastră ?
GHEORGHE: V-am spus că da.
PROSPECTANTUL: Am venit pentru măsurători.
GHEORGHE (încremeneşte; după o pauză): Ce măsurători !?
PROSPECTANTUL: Se măsoară terenurile din zona asta...
GHEORGHE: În ce scop ?
PROSPECTANTUL: Se va construi un mare ansamblu prezidenţial.... Ei, nu vă speriaţi ! Nu e sigur. De fapt, trebuie să se aleagă locul cel mai potrivit... Ar conveni dealul acela: e mai rezistent la cutremur. Ne-au trimis să facem prospecţiuni. Ne pare rău că vă deranjăm... Ne daţi voie ?

Gheorghe şi Florica nu mai scot nici un cuvânt.
S-au prăvălit pe două scaune, paralizaţi.

PROSPECTANTUL: Vă mulţumim... Hai, Nicule, să măsurăm întâi curtea. (Se pun pe treabă): Ţine bine rigla. Lungimea: 40 de metri,..... lăţimea: 20 de metri.... Casa ! Notează : Acoperiş... tablă. Pereţi... cărămidă.... Stare bună !... Uşi, ferestre... lemn lăcuit. (Către Gheorghe): Ne daţi voie să intrăm şi înăuntru ? (niciun răspuns; intră şi strigă de acolo): ... 3 camere... bucătărie... şi baie.... Prima cameră, la răsărit...20 de metri patraţi... Antreu:.... 16 metri patraţi... A doua cameră: ... 24 de metri patraţi..... Pivniţă.... Pod.... Bucătăria:... 16 metri patraţi...

Se aude cum umblă prin interior. Vorbeşte rar, pe măsură ce face determinările. Gheorghe şi Florica, cu faţa spre public, precum statuile regelui şi reginei lui Henry Moore, nu mai scot nici un cuvânt. Se înserează... Cortina se lasă încet.

SCENA IX-a
Doctorul, Florica.

DOCTORUL: Florico, nu ai pregătit experienţa nici astăzi. Te rog să o pregăteşti pentru mâine.
FLORICA: Da, domnul Doctor...
DOCTORUL: Dar să nu fie ca ieri, că nu putem lucra. Să avem tot ce ne trebuie.
FLORICA (indiferentă): Da, domnul Doctor...
DOCTORUL: Avem pregătite socluri ? Vezi dacă s-a topit durcrilul după cele vechi,

le refolosim.

FLORICA: Da, domnul doctor... (Iese).

DOCTORUL: Nu mai pot face nimic cu ea...De când i-au amenințat din nou că îi dărâmă, Florica mea nu mai e om. Ce să-i fac !? Trebuie să mă învăț să lucrez singur... Pe Florica nu mai pot conta... Bieții oameni !... Cine să-i înțeleagă, cu micile lor pasiuni, cu micile lor spaime, cu micile lor răutăți...Cine să înțeleagă că totul, ordine sau haos, își are originea în creer, în umorile lui... O secreție infinitezimală a unei umori, și devenim fericiți. O alta ne face furioși... Dacă se secretă o a treia... căutăm. La Florica s-au secretat prea multe catecholamine.... S-a epuizat. A căzut într-o stare de apatie, nu mai e bună de nimic. Ce e grav, e că în starea asta jalnică a ajuns un întreg popor. Cu un întreg popor nu mai e nimic de făcut... Toți parcă s-au nevrozat.... Toți au secretat în creierul lor prea multe catecholamine.... „Cordonnier n' est plus maitre chez soi".... Va trebui să mă obișnuesc să lucrez singur !

SFÎRȘIT

București, 13. 01. 1986.

DRAME DIN TRECUT

E R O U L

Comedie tragică în trei acte

1986

Motto:
Într-o societate bazată pe ierarhie, orice
individ tinde să se ridice până la nivelul
maxim al incompetenţei sale

PERSONAJE:

MARIN SABIN..... 50 ani

MARGA (soţia lui)..... .. 40 ani

GHIŢĂ OPROIU..... 60 ani

VIOLETA (soţia lui)..... 35 ani

HARALAMB ZACIU (conferenţiar)..... 54 ani

DORU MITRAN (istoric)..... 46 ani

DAN FLORESCU (istoric)..... 32 ani

CRISTINA SÎNGIORZAN (istoric)..... 36 ani

ARTHUR SEGAL (istoric)..... 60 ani

DOINIŢA PINTEA (dactilografă)..... 28 ani

GAVRIL VASILIU (profesorul)..... 70 ani

DOCTORUL..... 50 ani

TÎNĂRA – ELIZA..... 25 ani

TÎNĂRUL - VIRGIL STROE..... 28 ani

MOŞ TOMA - PLEAŞCĂ .....70 şi 50 ani

ACTUL I
SCENA I-a
Sabin, Doctorul

Avant-scenă: cabinetul unui medic radiolog. Un birou la care stă medicul şi, în faţa lui, un vizitator: Marin Sabin, om de 50 de ani, elegant, înalt, drept, puţin cărunt, puţin obosit.

DOCTORUL: Îţi mai aduci aminte, Sabine de anii tinereţii noastre ?... Aşteptăm... Trebuie să se usuce radiografia... (strigă în spate): Soră, fii drăguţă şi fă dumneata radiografia la pacientul următor.

SABIN: Fantastici ! Vrei să mă crezi ? De asta am venit la tine. M-a împins o dorinţă irezistibilă să revăd un coleg. E drept că m-am simţit mai obosit în ultima vreme, am fumat mult, mi s-a îndesit tusea, şi cineva m-a sfătuit să fac o radiografie. Dar puteam să mă duc la alt specialist. Am venit la tine pentrucă te ştiam, în tine aveam încredere.

DOCTORUL: Eram o clasă bună, foarte unită,... excelentă clasă. Chiar şi cei care nu învăţau grozav, erau inteligenţi. De fapt, eram o clasă selecţionată, o elită... Nu se amestecaseră încă oamenii atât de mult...

SABIN: Tu învăţai grozav ! Eu... nu îmi băteam capul. Eram foarte încântat, fiindcă mă descurcam. Pe vremea aceea nu aveam deloc ambiţie... Băteam mingea pe terenul din spatele şcolii; acolo îmi făceam veacul.

DOCTORUL: Da, dar erai un băiat isteţ, civilizat,... Când vroiai să înveţi, adică la ananghie, prindeai repede. Toţi colegii noştri erau astfel, aveau o educaţie aleasă, poate şi o anumită superioritate de caracter.

SABIN: Asta a fost frumos. Nimeni dintre noi nu l-ar fi lovit pe un altul, în faţa vieţii eram toţi ca unul,... eram solidari... Nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva vreodată, nici măcar la facultate. Ce curios, singurii mei prieteni adevăraţi aţi rămas voi. Poate că adolescenţa este în mod deosebit propice prieteniei. Uneori, numai când mă gândesc la voi, mi se strânge inima. Am fost singur, foarte singur toată viaţa... De atunci nu am mai avut niciodată o legătură sinceră cu altcineva... Ceva esenţial s-a rupt în mine. Nu ştiu, m-am schimbat eu, s-au schimbat ceilalţi... Nu mi-au mai plăcut oamenii. Pe atunci, într-adevăr, totul era cinstit. Toţi ştiam că tu eşti cel mai bun la învăţătură, şi te admiram pentru asta...

DOCTORUL: Ei, mai erau şi alţii, destui încă...

SABIN: Şi toţi aţi devenit specialişti remarcabili, nu mă îndoiesc. În oricare dintre voi, eu cred; v-aş putea urma orbeşte în orice direcţie.

DOCTORUL: Totuşi, nu s-ar putea spune că a ajuns vreunul dintre noi, atât de sus cât ai ajuns tu!

SABIN (zîmbeşte): Deocamdată nu sunt mare lucru; conferenţiar la istorie... Mai sunt şi alţii.

DOCTORUL: Mai există vreun candidat pentru ocuparea catedrei înafară de tine ?

SABIN: Mai avem un coferenţiar dar, practic, nu are şanse. Nu are activitatea pe care am depus-o eu. Am adus servicii recunoscute Partidului, am fost ani în şir Secretarul Uniunii istoricilor, mă cunosc toţi membrii Comitetului Central: eu i-am încadrat în mişcarea revoluţionară, au dece să mă sprijine. Am chiar şanse să devin

Directorul Institutului... Acum sunt secretar...
DOCTORUL: Este catedra de istorie contemporană atât de importantă la voi?

SABIN: Foarte importantă. Mulţi istorici s-au dat deoparte, s-au apucat să studieze arheologie, fugind de răspundere. Descrierea unor aşezări minore din paleolitic sau epoca bronzului nu poate oferi o platformă socială majoră unui istoric. Am preferat să mă ocup de realitatea fierbinte a evenimentelor recente. Era nevoie de un om care să le dea o interpretare profundă, în lumina filozofiei marxiste. Nu e destul să descrii faptele aşa cum au fost: ele nu spun mare lucru.
DOCTORUL: Înţeleg... Dar nu crezi, că s-au falsificat cam mult adevărurile din ultimii 60 de ani ?
SABIN: Dragul meu, ţie pot să îţi spun: nu mult, foarte mult ! Asta a fost menirea noastră. A trebuit să exprimăm interesele orânduirii. Totul era ca lucrul să fie bine făcut, neuitând de aspiraţiile poporului, şi cât de cât credibil. Altminteri, am avut şi eu destule rezerve, dar trebuie să recunoşti că nu puteam spune asta în mod public. A trebuit să accept presiunea... istoriei ! Am şi profitat din asta, recunosc. Am devenit o personalitate respectată de toţi, chiar temută. Acum însă... nu mai ştiu: ceva se întâmplă cu mine. Tocmai acum o coardă a viorii s-a rupt.... Drumul a fost lung şi anevoios, uneori crâncen, umilitor... Ceva parcă mă roade pe dinăuntru. Nu cred că aş mai fi capabil de un asemenea asalt, cum a fost viaţa mea... M-am epuizat.
DOCTORUL: Aşa cum te ştiu, ai să-ţi revii... Nu te lăsai niciodată învins. Spui că nu aveai ambiţie ! Dar cine marca punctele echipei noastre, uneori în situaţii dramatice ? Noi toţi te adulam pentru asta.
SABIN: A fost cea mai adevărată perioadă din viaţa mea ! Simţeam dragostea tuturor. Cariera mea sportivă s-a încheiat, când am intrat la facultate... Pentru că tatăl meu fusese cândva socialist, m-au făcut secretar UTC. Am devenit teribil de important. Erau vremuri tulburi, când se lupta aprig pentru păstrarea puterii.
DOCTORUL: Îţi mai aduci aminte de şedinţa din 1958, cu Florian Dănălache ? Te-am văzut şi pe tine acolo. Strânseseră-ţi toată studenţimea în sala Floreasca.... Ce atmosferă !... Sala fierbea, iar Dănălache tuna şi fulgera.... Au exmatriculat din facultatea noastră vreo 60 de inşi în seara aceea.
SABIN: Eu a trebuit să fac o anchetă în rândul studenţilor noştri, ca să aflu cine a protestat.
DOCTORUL: Şi ce a urmat ?
SABIN: A trebuit să dăm afară vreo câţiva, ca exemplu. Unii au intrat şi la puşcărie..
DOCTORUL: Da, au fost vremuri crâncene, guvernate de nişte oameni aprigi, sângeroşi... Şi voi aţi făcut din ei eroi ai clasei muncitoare.... Aţi creat pentru ei...
SABIN: O mitologie ! Era frumos... Era frumos să creezi o mitologie pentru nişte arhangheli sângeroşi.
DOCTORUL: Azi parcă e şi mai rău. Vă întreceţi în laude exagerate despre ultimii două zeci de ani.
SABIN: Ce să facem ? Cei care ne conduc sunt oameni simpli: au megalomania în sânge. Adoră să fie lăudaţi.
DOCTORUL: Şi nu vă daţi seama că elogiile hiperbolizante, descrierile apologetice, faţă în faţă cu mărimea lor reală şi situaţia precară a ţării, îi compromit ?
SABIN: Cu atât mai bine !...
DOCTORUL: Sunt uneori ridicole..

SABIN: Ei nu au simţul ridicolului, îi cunosc foarte bine. Nici măcar nu găsesc că sunt lăudaţi excesiv. Ştii ceva ?. Lauda dă obişnuinţă. În mare, eu m-am limitat totuşi la relevarea unor realizări obiective. Există realizări, numai că nu ştiu cât au să

dureze. Au fost făcute în grabă, fără chibzuinţă, fără a se ţine seama de aportul lor real la progres. Oricum, poporul a investit în ele ani de eforturi, şi suferinţe incomensurabile. Au meritat ? Ţi-am mai spus... Sunt foarte desamăgit. Cândva credeam că istoria are un sens. Asta îmi dădea curaj, îmi sporea încredera, elanul. Astăzi... nu ştiu... Desgustul cel mai negru mă devoră. Am ajuns să-mi ignor atribuţiile. Ce e mai grav, nu numai eu sunt în această stare, ci o întreagă clasă politică.

DOCTORUL: Cu alte cuvinte, ne-am încurcat în propriile iţe; vom muri în labirint.

SABIN: Cred că cei ce vor veni nu vor mai fi în stare să pună în practică ideile Partidului. Noi astăzi suntem deja depăşiţi. Nu mai găsim ceva nou cu care să înflăcărăm spiritele. Am lăsat de la o vreme lucrurile să evolueze în voia lor. Am impresia că nu le mai poate controla nimeni. Evoluăm spre anarhie, nu mai suntem destul de stângişti pentru popor. Este interesant că după orice revoluţie învingătoare, liderii devin automat în ochii maselor exponenţii dreptei. În condiţiile de azi, cu lideri de extremă stângă, poporul nu mai vede altă evoluţie spre stânga, decît în anarhism. Conducătorii le opun dictatura... Sunt de aşteptat vremuri tulburi pentru ţară.

DOCTORUL: Dar ele au şi venit, Sabine. După calculele mele, o degringoladă era iminentă în anii 90. Ne grăbim... Istoria se precipită... Ea este o realitate a zilei de azi.

SABIN: Ştiu... Suntem încă oameni lucizi. Frânele au fost strânse în prea puţine mâini. Nu pot fi ţinute. Recunosc, purtăm şi noi o parte din vină; am cedat prea uşor presiunilor. Acum este prea târziu pentru a mai intreprinde ceva.

DOCTORUL: Dimpotrivă, acum când poţi căpăta un rol important, ai putea să acţionezi.

SABIN: Nu voi putea face nimic, o ştiu dinainte. Eram mai independent ca secretar de partid. Acum vor veni alţii, dornici să se impună, gata să o ia de la capăt. Iar eu sunt deja speriat şi bolnav.

DOCTORUL: Ia să vedem radiografia... Am pălăvrăgit destul...

SABIN: Da... Rar, dar mi se întâmplă.

DOCTORUL: Soră, adu te rog radiografia tovarăşului conferenţiar (o primeşte): Mulţumesc. (Pune radiografia la negatoscop): Mmmm-da !... (rămâne pe gânduri).

Sabin păleşte; din expreia perplexă a doctorului a înţeles că este vorba despre ceva grav. O vreme nu zice nimic. Încremenit de disperare, s-a sprijinit de spătarul unui scaun; se reculege, bravează.

SABIN: Ei, ce vezi acolo ? Dece ai amuţit aşa ? E ceva rău ? Spune, ţi-am zis că în tine am încredere. Vreau să ştiu adevărul curat. Nu am nevoie de vreo mărinimie înduioşată... Eu sunt un luptător... Trebuie să ştiu ce mă aşteaptă, ca să iau măsuri.

DOCTORUL: Nu ştiu ce să spun... Îmi e teamă de ceva grav.

SABIN: Foarte grav ?

DOCTORUL: Da.

SABIN (după o lungă tăcere, copleşit): Mă aşteptam. Am făcut eforturi mari ca să vin la tine.

DOCTORUL: Umbra asta neregulată perihilară e cea suspectă. Tuşeşti ?

SABIN: Destul de mult... Mai ales noaptea.

DOCTORUL: Ai găsit vreodată striuri de sânge în spută ?... Ai febră ?...

SABIN: Nu cred.

DOCTORUL: Ai slăbit în ultima vreme ?
SABIN: Ţi-am spus: nu am poftă de mâncare... nu dorm bine, mă simt obosit... Dar de slăbit, nu am slăbit.

DOCTORUL (examinând din nou radiografia): Va trebui să facem o bronhoscopie.
SABIN: Aşadar... diagnosticul tău este...
DOCTORUL: Nu am încă un diagnostic.
SABIN: Aşadar, prezumţia diagnostică este...(doctorul ezită): Vorbeşte, omule. Ţi-am spus că poţi vorbi deschis. Nu serveşte la nimic să ne ascundem după degete. Pentru moment vreau să ştiu... Pe urmă voi face tot posibilul ca să nu cred.... Este o perioadă foarte grea pentru mine.
DOCTORUL: Bronhoscopia ne va lămuri; atunci îţi voi spune sigur.
SABIN : Şi în ce constă bronhoscopia asta ?
DOCTORUL: E o probă destul de dură. Se introduce un tub prin trahee, pentru a se recolta un fragment de mucoasă bronşică.
SABIN: Şi... meritä ?
DOCTORUL: Sigur că da... Neapărat. Sancţiunea terapeutică depinde de rezultatul bronhoscopiei.
SABIN (meditativ): Sancţiunea terapeutică... Sancţiunea providenţei... A fost odată un istoric Sabin, care se credea a avea un viitor strălucit !... Ştii ceva ? Cunosc boala asta. Şi mama mea a murit de cancer. Când am văzut-o murind, sugrumată de boală, încă tânără, mi-am propus să lupt cu viaţa la nebunie, cu furie, să fac orice pentru ca să învinq... Putoarea fermecătoare m-a amăgit... Eram gata să cred că voi reuşi.
DOCTORUL: Sabine... să nu ne pierdem cumpătul...
SABIN (amar): Şi încrederea în Dumnezeu !... Şi Speranţa în mai bine...
DOCTORUL: Fă-ţi bronhoscopia şi întoarce-te la mine, să repetăm examenul radiologic. Până atunci, urmează tratamentul pe care ţi-l prescriu (scrie o reţetă). S-ar putea ca umbra să dispară. Atâta timp cât ceva nu e sigur, este mai bine să ne gândim la ce e mai puţin grav.
SABIN: Acelaşi băiat de suflet ai rămas... Ah, dacă aş putea să spun acelaşi lucru despre mine...
DOCTORUL: Sigur că poţi spune.
SABIN: Sunt mulţi cei care mă urăsc.... Mulţi se vor bucura când vor afla de boala mea. Te rog să fii discret. Intenţionez să nu fac vâlvă. Atâta timp cât nu mă va doborî, am să lupt. O zi, două... am să mă sbucium.... Pe urmă voi deveni iar Marin Sabin, omul de ghiaţă, cel de care se tem şi candizii şi răii. Cam cât crezi că mai pot trăi ?
DOCTORUL (ezitând):... Doi, trei ani ..
SABIN: Mai este timp ca să devin profesor universitar şi directorul Institutului de Istorie. La revedere.... Mi-ai adus o veste teribilă... Dar nu îmi pare rău că am venit la tine... Ştiu cel puţin că ţie ţi-a fost cu adevărat milă să mi-o dai.
DOCTORUL (îl conduce pe Sabin, se despart; la despărţire se sărută):Te aştept! Crede ce îţi spun: nu e cazul să disperăm înainte de vreme. Vom vedea ce avem de făcut.

SCENA II-a
Sabin, Marga

Dormitorul elegant al apartamentului lui Sabin. În fund,

patul dublu; biroul din scena precedentă va putea face parte din interiorul camerei, prin ridicarea cortinei intermediare. Fotolii elegante, o masă cu cristal, rotundă, o toaletă cu

oglindă ovală şi un taburet moale, pufos. Sabin intră din stânga şi asvârle neglijent haina, apoi cravata, pe un scaun. Apoi se suie încălţat în pat, rezemat cu mâinile de genunchi, privirea fixă. Se vaietă tăcut.

SABIN: S-a terminat... s-a terminat... s-a terminat ! (Ameninţă cu pumnii către cer): Blestemata asta de viaţă !... Mi-e frică... Sunt condamnat.... Mă credeam mai tare. Nu pot schimba cu nimeni vreo vorbă: cui să-i pese de soarta mea, de nenorocirea mea ? Pe cine să doară durerea mea ? Disperarea e numai a mea, nu o pot împărţi cu nimeni. ...Vă urăsc, laşi imbecili şi nemernici ! Ce bucurie pe voi, ce satisfacţie pentru invidia voastră jalnică. (Tuşeşte): ... Deocamdată nu am dureri... Cam cât o mai trece, până să înceapă durerile ?.. Am uitat să-l întreb... Şi la urmă, sufocarea... Am să mor sufocat ! Doi... trei ani... Mi-e frică...

Intră Marga,40 de ani, soţia lui Sabin. Se aşază la toaletă, se piaptănă.

MARGA: Marine, te-ai întors ? Nu te-ai mai dus dela Institut la Facultate ? Cine ţi-a ţinut cursul ?

SABIN (se ridică la marginea patului): La dracul cursul... La dracul cu Institutul... La dracul, Facultatea... Să le ia dracul pe toate ! Mai bine mă făceam cioban într-un sat de munte.

MARGA: Ascultă, ce te-a apucat ? Faci nevroză ? Calmează-te... Ai să învingi. Dacă mă ai pe mine de partea ta, mai trebuie să ai vreo grijă ? Lucrurile se vor aranja. Cine mai are atuurile tale ?

SABIN (se ridică furios): Ştii ce fac eu cu atuurile astea ? Mă şterg la fund !... M-ai înnebunit cu atuurile tale, mi-ai scos ochii toată viaţa cu ce mi-ai dat ! Eu nu reprezint nimic, nu am făcut nimic, nu merit nimic... Eu sunt egal cu atuurile tale. M-am săturat... Ah, m-am săturat !... Îmi vine să urlu.

MARGA: Marine, ai înnebunit ? Ce e cu tine ? Nu mi-ai vorbit niciodată aşa. Revino-ţi, sau întorc foaia... Cum crezi că pot suporta asemenea bădărănii !?

SABIN: Bădărănii ! Doamna nu poate suporta bădărănii ! Doamna descinde dintr-o mare familie nobiliară, ai cărei buni şi străbuni, unchi şi mătuşi, nepoţi şi verişoare, nu au folosit niciodată vorbe din popor. Nu poate suporta sonorităţile vulgare !... Ai uitat de mahalaua din care te tragi !

MARGA: Neobrăzatule, eu din mahala ? Azi îmi spui mie asta !? Te-ai dat peste cap ca un saltimbanc, ca să mă iei de nevastă... Îmi sărutai picioarele... Te-ai târât în faţa mea ca un servitor toată viaţa, ca să te ajut. Probabil crezi că ţi-ai atins ţelul, şi nu mai ai nevoie de mine. Stai blând, băiete !... Nu zi hop, până nu sari gardul. S-ar putea să mă supăr cu adevărat.

SABIN: M-am umilit, m-am umilit toată viaţa, aşa este. Ştii bine asta, nu ţi-a scăpat. Am plătit cu umilinţe fiecare pas, pe care l-am făcut înainte. Am plătit cu înfrângeri fiecare victorie, pe care am repurtat-o. Dar înfrângerea era în mine, şi nu se vedea, se vedea numai isbânda, care era exterioară. Umilinţele mi-au ros sufletul, precum apa o peşteră. Sufletul îmi e gol, gol ca o peşteră. Umilinţa a nimicit orice satisfacţie. Eu nu m-am bucurat niciodată cu adevărat de nimic. Şi acum... dacă stau şi mă gândesc,

dacă fac socoteala, dacă adun şi iar adun marile mele isbânzi, oricât m-aş strădui, nu obţin decât scârbă. Îmi e o scârbă uriaşe, de tot ce am făcut !

MARGA: Stai aşa, drăguţule, stai aşa !... Nu te-am pus eu să faci ceea ce ai făcut. Voiai să întreţii relaţii, să-ţi creezi o platformă politică... Zelul îţi aparţine exclusiv. Am văzut adeseori, în spatele tău, schimbându-se zâmbete. Chiar şi unii tovarăşi mi-au reproşat purtarea ta servilă; nu la toţi le plăceau excesele tale de zel. Îi sileai şi pe ei să ţină pasul. Trebuiau să supraliciteze, altfel cădeau în disgraţie, ceea ce nu le convenea. Unii chiar mârâiau. Trebuia să fac eforturi, ca să îi liniştesc. Tot eu trebuia să o fac şi pe asta. Ca să îmi reproşezi acum, că îţi este silă de ce ai făcut! Nu ai decât să-ţi fie scârbă cât pofteşti, nu văd dece mă priveşte asta pe mine. Eu am căutat să te sprijin. Ţi-am publicat elucubraţiile în tiraje de lux, chiar atunci când nu le cumpăra nimeni. Aranjam chiar şi vânzarea lor în bibliotecile publice, ca să aibă băiatul bişţari, pentrucă băiatul consuma mult, se obişnuise la lux.

SABIN: Nu mi-a păsat niciodată de felul în care trăiam.

MARGA: Nu ţi-a păsat! Faptul că aveam trei maşini te-a lăsat rece, nu tu le-ai cumpărat.

SABIN: Le-am cumpărat pentru tine.

MARGA: Şi Fordul, şi Dacia, şi ARO, toate tot pentru mine le-ai cumpărat. Eu mă duceam în Ford la sindrofii !... Eu mergeam în ARO la pescuit sau la vânătoare...

SABIN: Te luam şi pe tine... Iar Dacia era numai a ta.

MARGA: Şi apartamentul ăsta mare, luxos, într-un bloc vechi, central, şi vila dela Buşteni...

SABIN: Mă duceam acolo ca să scriu, nu puteam crea în oraşul ăsta mare, sgomotos.

MARGA: Sute de mii de lei vila... Apartamentul făcut cadou de statul nostru darnic cu cei „merituoşi" !

SABIN: Apartamentul l-ai obţinut tu.

MARGA: Şi ţie nu ţi-a plăcut ! Nici călătoriile dese în străinătate nu ţi-au plăcut.

SABIN: Mă duceam întotdeauna cu treburi: participam la Congrese. Reprezentam ţara. Când merge omul la un congres, voi credeţi că se duce ca să se amuze, nu că el transpiră, luptă, îşi dă sufletul ca să reprezinte ţara şi interesele ei.

MARGA: Ar mai fi vrut şi alţii să meargă, să reprezinte ţara de patru, cinci ori pe an, în toate colţurile globului, pe toate meridianele. Congresele durau cinci, şase zile, şi tu te întorceai după trei săptămâni, cu costume elegante confecţionate la cele mai mari case de modă. Nici profesorul ăla al tău nu a participat la atâtea congrese în străinătate. Vilă, apartament de lux, petreceri, maşini elegante, de toate nu ţi-a păsat, toate ţi-au făcut o infinită scârbă !

SABIN: Ei, da ! Am profitat !.. Asta vrei să spui... Nu înseamnă că mi-a plăcut. Am crezut că am datoria să profit, în numele tuturor oropsiţilor ălora de intelectuali, care trăiau în mizerie. Când vedeam lumea asta a ta de analfabeţi găunoşi, graşi, pocnind de sănătate, umflându-se cu toate bunătăţile pământului, apucând, huzurind, în numele luptei, în numele sângelui vărsat de clasa muncitoare, mă cuprindea o furie răzbunătoare. Consideram că e drept să se înfrupte şi un intelectual, un om cu creier, de acolo de unde se înfruptau animalele tale. Dar îmi era scârbă... Ce scârbă îmi era la fiecare îmbucătură, cînd îi auzeam clefăind, cînd îi simţeam lângă mine, când îşi etalau gândirea lor murdară, cinică, hidoasă, dispreţuind, bătându-şi joc, trecând prin tărbaca gusturilor lor vulgare valorile umane !.. Am profitat ca să mă răsbun.

Simţeam o nevoie bolnăvicioasă, de a o face. Când stăteam de vorbă cu câte un târlan de ministru din ăla de al tău, pe cât de inept pe atât de încântat de propria lui persoană, de măsurile strălucite pe care le-a luat, de modul lui brutal şi stupid de a

rezolva problemele, când îl auzeam lăudându-se fără ruşine, când îl mai şi vedeam lăfăindu-se în maşini de lux, în vile elegante, la festine sardanapalice, mă răsbunam profitând. Aveam impresia că astfel îi satisfăceam pe cei umiliţi. Merita să îi spoliezi pe unii ca ei.

MARGA: Marine, tu ne-ai urât! Tu ne-ai dispreţuit şi ne-ai urât! Ai intrat în rândul nostru ca un duşman, urându-ne de moarte. Numai ca să ajungi! Am simţit dintotdeauna ceva, dar te iubeam.... Ai divorţat de nenorocita aia de nevastă-ta, numai pentru că taică-său căzuse în disgraţie, nu mai era ministru şi nici profesor acolo la voi, la Institut; pentrucă fusese mutat la Iaşi. Şi atunci, te-ai gândit că ar prinde bine planurilor tale fata unui membru al Comitetului Central. Aşa ai ajuns la mine, şi ai părăsit-o pe ea... Eşti un monstru !....

SABIN: S-a sinucis... Eu am ucis-o !

MARA: Fii liniştit, se remăritase... Avea şi un copil. Trecuseră ani dela despărţirea voastră. O fi înşelat-o bărbatul... Era oricum o şleampătă. O luaseşi şi pe ea din interes, şi ai părăsit-o, ca să nu îţi periclitezi ascensiunea.

SABIN (încet, ca pentru sine): S-a terminat... s-a terminat... s-a terminat !...

MARGA: Ai trăit printre ai mei, tatăl meu te-a îndrăgit, s-a purtat ca un tată cu tine, te-a ajutat... Prietenii mei ţi-au îndeplinit toate capriciile.... Şi tu îi urai !... De moarte. Atâta prefăcătorie... Nu m-ai iubit niciodată... (se înmoaie; începe să plângă): Ce dezastru şi viaţa asta a mea: prieteniile, căsătoria, totul... Toţi trag de mine pentru câte ceva, mă curtează, îmi zîmbesc, mă întâmpină, numai pentru că sunt fiica tatălui meu. Ce ruşine !... Ce dezastru ... Toată strălucirea şi bucuria anilor care au trecut au fost false... Vedeam că nu ai o altă femeie, tu bărbat frumos, şi îmi închipuiam că mă iubeşti. Nu făceai nici o greşală, ca să nu îţi compromiţi cariera. De mine puţin îţi păsa..... Ne urai ! Nu am crezut niciodată în teoriile lui Stalin şi Marx despre lupta de clasă, despre ireconciliabilitatea claselor... M-am străduit să învăţ, ca să îţi fiu pe potrivă, şi crezusem că m-ai acceptat. Sunt redactor şef al unei mari edituri, şi fac faţă. Nu a zis nimeni vreodată că nu mă pricep. Credeam că asta îţi era deajuns, ca să mă accepţi pe plan intelectual lângă tine.... Şi te-am iubit ! Te-am iubit cu adevărat. Am crezut în poveştile tale despre nefericirea ta conjugală. Nu puteam bănui atâta viclenie. Într-o clipă vălul a căzut, şi totul s-a năruit ca prin farmec...Voi pleca... Dacă tu îmi spui astăzi tot ce îmi spui, înseamnă că ai motive serioase. Nu voi atârna cu de-a sila de gâtul tău... Am şi eu demnitate... Crede-mă, e dureros să afli că ai stârnit desgustul celui cu care ai trăit toată viaţa; căci viaţa mea de femeie cu tine a început. Acum, iluziile despre o viaţă normală, autentică, s-au spulberat. Ştiam că ceilalţi ne urăsc, şi îmi era teamă; dar nu ştiam că mă urai şi tu. Nu bănuiam că fiecare vorbă prietenoasă, orice zâmbet, orice alintare, orele noastre de dragoste cele mai tainice erau prefăcute, silite... E îngrozitor !... De ce ai făcut asta ! Eram fericiţi. De ce ai dărâmat aşa... cu un singur pumn, fericirea noastră ?

SABIN (foarte încet, după o lungă tăcere): Nu Marga,... nu, vrăjitoarea mea..., nu ai să pleci... Nu e adevărat că nu te-am iubit. Nu e adevărat că nu m-am simţit bine lângă tine !... E drept că am vrut să ajung... Într-o vreme ridicolă. Ăsta a fost chinul meu, calvarul meu, pedeapsa mea. Dar nu aş fi putut merge atât de departe, încât să fi trăit cu o femeie pe care nu o iubeam ! Te-am iubit... Te-am iubit... Tu nu eşti ca ei.

Tu ai devenit o parte din mine. Însă acum ne vom despărţi... Ne vom despărţi... Asta este: a venit timpul să ne despărţim.

MARGA: Marine, nu ştiu ce ai astăzi. Mă uit la tine şi nu înţeleg nimic. Cum vorbeşti... cum arăţi... E îngrozitor ! Nu vei pleca, dar ne vom despărţi ! Ce înseamnă asta? Tu înţelegi ceva din ce spui? Mă insulţi; mă insulţi îngrozitor, şi crezi că nu am să plec... Crezi că am să mai rămân un singur ceas lângă tine, în casa asta !?

SABIN: Tu nu vei pleca, Marga... Nu vei pleca... Eu am să plec.... Am cancer. În curând voi pleca: mai am doi-trei ani de trăit. Dar nu voi trăi până atunci. Am să mă sinucid. Eu ştiu ce înseamnă boala asta: este un şir neîntrerupt de suferinţe groaznice. Nu am să am tăria să le suport.

MARGA: Marine, ce tot spui acolo !.. Ce ţi-a venit, aşa, dintr-o dată !? Până ieri nu te plângeai de nimic.

SABIN: Am cancer, dar nu are importanţă, îţi spun, nu are importanţă !.. Vom trăi mai departe, ca şi până acum, atâta timp cât voi putea să rezist; până ce mă vor doborî durerile... Atunci ne vom despărţi: frumos, fără lamentaţii, ca doi eroi ai secolului nostru crâncen, în care nimic nu are valoare, dar în care ne-am încăpăţânat să trăim ! Ne vom despărţi...

MARGA (brusc răvăşită, înduioşată): Marine, iubitul meu.... dragul meu... iubitul meu (îl mîngâie şi plânge): E îngrozitor !... Cum ai putut crede că am să te las !.. Cum ai putut să-mi spui tot ce mi-ai spus !... Vom lupta împreună împotriva bolii. Cine ţi-a spus că ai cancer ? Poate că nu e adevărat !... Dragul meu.. iubitul meu... te vei trata... Vom merge în consult la toţi profesorii universitari. Să facă şi ei ceva pentru mine; tot timpul mă sunau cu intervenţii. Vom pleca în străinătate, dacă va fi nevoie... Trebuie să se mai poată face ceva.

SABIN (plânge şi el): Marga, sunt condamnat! Cel care mi-a spus-o este prietenul meu, şi este un foarte bun medic. Nu cred în nimeni altul mai mult decât în el. Sunt condamnat. Când închid ochii, văd deja plutonul de execuţie: a şi fost convocat. Se va aduna într-o zi, şi va trage la ora stabilită. Toată lupta mea, toată bătălia pe care am dus-o: dură, neîntreruptă, de o viaţă, a fost inutilă ! Ha, Ha... (râde şi plânge): Inutilă ! Asta e frumos ! Tot ce am făcut, toate mârşăviile, crimele...da, da, crimele şi mârşăviile pe care le-am săvârşit, îmi dau prea bine seama, au fost inutile. Asta e frumuseţea, Marga, asta e frumuseţea...

MARGA: Dragul meu, iubitul meu... tu cu visurile tale, cu ambiţia ta nemăsurată. Bine, dar viaţa ta a fost o reuşită ! Te-ai realizat, ai avut tot ce ai dorit, ai ajuns sus... Tu ai condus aproape tot timpul Institutul. Ai scris... Ai creat... De ce este nevoie să te chinueşti atât ? Ai acţionat conform intereselor Partidului... Noi suntem oştenii lui. Nu poţi spune că ai comis crime şi mârşăvii. Avem un ideal, vrem ceva. Chiar dacă au fost şi victime, scopul nostru era măreţ... Victimile au fost necesare, din moment ce a trebuit înlocuită o întreagă orânduire, creată una mai bună.

SABIN: Nu era necesară nici o victimă. Iar scopul nostru o fi fost măreţ, dar noi nu am fost niciodată la înălţimea lui.Victimile ne aparţin. Am făcut din scop o catastrofă. Pentru mine totul s-a terminat... Acum pot vedea lucrurile limpede, desinteresat.

MARGA: Şi renunţi, te deszici de tot ce ai făcut, de tot ce ai visat !?

SABIN: Nu . Cel puţin nu ca să vadă toată lumea. Nu vreau să mă declar învins în văzul tuturor.

Sună telefonul; Marga răspunde.

MARGA: Alo ? Da, tovarăşul Dumitru. Da... Sunt cam amărâtă... Da... Vocea îmi poate fi schimbată... Nu s-a întâmplat nimic... Spune, despre ce este vorba ? Aveţi

probleme cu ediţia completă ? Nu sunt materiale ? Trebuie să apară la timp ! ..
Bine.... Noi am terminat partea redacţională. Mă voi ocupa personal pentru obţinerea hârtiei de lux. Nu îl putem publica în orice condiţii.... Ce face tovarăşul Alecu , a terminat punerea în pagină la tratat ?... Da, mă voi ocupa eu. S-a făcut !..... Mulţumesc... Bună ziua ... (Închide): Ce probleme !... Mi se păreau atât de importante până azi dimineaţă. Dintr-odată s-au devalorizat.... Ce ne facem, dragul meu... ce ne facem !?
SABIN: Nimic, Marga, aşteptăm. Viaţa îşi are regulile ei. Anticii credeau în destin. Şi Românii cred în destin, fatum, fatalitate:"Ce ţi-e scris, în frunte ţi-e pus", spunem noi. Ne face parcă plăcere să îi cedăm. Ştim că sfârşitul e scris în cartea vieţii încă dela început. Ne consolăm însă, neştiind ce scrie acolo. Eu acuma ştiu: momentul se apropie cu repeziciune. Şi totuşi mai am speranţe, pentru că tot nu ştiu cât de aproape este acel moment. Este singura deosebire faţă de o condamnare la tribunal... Acum ar trebui să trăim altfel, cât mai avem timp, ar trebui să ne umplem zilele cu ceva autentic, nemărginit... Dar nu mai avem puteri. A bătut gongul, meciul s-a decis. „Mulţumim, domnule, conturile dumitale sunt încheiate". Aş fi preferat să le închei superb... Arogant, am dispreţuit totul în viaţa mea. Mi-e groază să ajung să mă dispreţuesc pe mine însumi, să văd cum mă descompun treptat, cum mă degradez oră cu oră. Cel puţin dacă am muri frumos, dacă moartea nu ar fi atât de oribilă... Am uneori ideea că la război e altfel: acolo lupţi, te aperi, loveşti. Aş fi preferat să mor în luptă, cu arma în mână, pe un câmp infinit...
MARGA: Înţeleg... Eşti disperat. Dar nu trebuie să demobilizăm. Ascultă, chiar mâine vom merge la un profesor universitar, să te consulte şi el. Uneori, dacă lucrurile sunt luate în pripă, boala poate fi stăvilită; aşa mi s-a spus. Vom lupta, nu ne vom da bătuţi. Ai să vezi că totul va fi bine ! (Marin o priveşte neîncrezător): De ce nu ai încredere în Marga ta !? Nu e drept... Nu se poate să nu se poată face nimic ! (Se aude soneria; Marga se şterge la ochi şi merge să deschidă): Mă duc să văd cine sună.
SABIN (rămas singur, tuşeşte): A fost odată un istoric, Sabin... Roade !.. Înaintează... (Uitându-se în oglindă): Sunt hrana ei... Ea seamănă cu mine: nu se va lăsa până nu mă va devora de tot. Ce repede au trecut anii! Cu ce i-am umplut? Dacă aş fi scris un jurnal, mi-ar fi făcut plăcere să-l recitesc... Atâta sbucium !...Vânare de vânt... Nu am avut nici un moment de răgaz, pentru a mă gândi la timpul care trecea. Viaţa mea a fost plină de adunări, şedinţe, distracţii, plăceri, călătorii... M-am luptat nebuneşte ca să omor timpul. Parcă orice secundă trebuia cheltuită intens. Şi apoi lupta, eforturile, speranţele: mergeam drept înainte ca un lunatic. A trebuit o singură secundă de adevăr, ca să mă trezesc, şi totul să îmi apară atât de inutil. Ce farsă, şi cât putem fi de absorbiţi de ea !

SCENA III-a
Sabin, Marga, Oproiu, Violeta.

MARGA (revine agitată în cameră): Hai, repede, schimbă-te. A venit Oproiu cu Violeta, navastă-sa. El are 60 de ani, şi ea e cu 5 ani mai mică decât mine !... Pune-ţi o haină de casă.... Le-am spus că eşti puţin bolnav. I-am invitat aici. (Sabin se ridică

cu lehamite şi începe să se schimbe; Marga aranjază patul): Pune-ţi una cumpărată în ţară, nu una străină, să nu zică că ne-am cosmopolit. Aşa ! Ai să stai în fotoliu, am să le spun că nu poţi altfel.... Mă duc să îi chem... Ai grijă ce spui.. stăpâneşte-te !... Să nu cumva să începi iar cu retractările tale. Fii atent... Fii foarte atent ! Oproiu a vorbit cu ministrul învăţământului pentru tine; de el depinde numirea ta. Ai foarte mare grijă ce spui... Niciun cuvânt despre diagnosticul medicului ăluia.... Aşază-te în fotoliu...

Marga iese şi se întoarce cu oaspeţii.

VIOLETA (făcându-i ochi dulci lui Sabin): Ooo, bună seara domnule Sabin, ce e cu dumneata ? Nu m-am gândit niciodată că te-aş putea vedea bolnav.

SABIN: Se poate întâmpla oricui, doamnă... Am făcut o gripă, şi nu reuşesc să îmi revin... Persistă astenia şi tusea... Astăzi nu am putut ţine un curs.

VIOLETA: Ce neplăcut; pentru dumneata, obişnuit să fii activ, trebuie să fie îngrozitor!..

OPROIU: Noroc, tovarăşu Sabin! Femeile astea te vaietă, de parcă ar fi să-ţi dai duhul. Dacă te iei după ele, nu-ţi mai rămâne decât să-ţi pui mâinile pe piept. Toată ziua mă dădăceşte şi pe mine... Ha, Ha, Ha, Ha, Ha...Când ajung acasă, s-a dus toată importanţa mea.

MARGA: Luaţi loc, vă rog. Ne pare aşa de bine că aţi venit pe la noi !

VIOLETA: Lui Ghiţă îi place la voi. Zice că aveţi stil.

SABIN: I-auzi !... Tovarăşul Oproiu, suntem onoraţi.

OPROIU: Domnule, oriunde te duci, toţi se vaietă de prea multă treabă, sau se laudă cu realizările lor. Vorbim ca la Minister. La voi e altfel, poate omul să mai audă şi altceva.

SABIN: Nene Ghiţă, ţin să-ţi mulţumesc pentru aprobarea dumitale... Mi-aţi dat paşaportul exact la timp. Am făcut o călătorie foarte utilă. Am trimis informarea în scris.

OPROIU: Ei, ia spune, cum a fost ?

VIOLETA: Ghiţă îi ajută pe toţi să ia paşapoarte, iar noi nu ieşim în străinătate deloc. Ghiţă nu poate pleca; aşa-i regula la ei, la Interne... Mai bine ar trece în altă funcţie, şi ar avea şi el prieteni, care să ne ajute să plecăm din când în când.... Ne mulţumim cu povestirile celor care se întorc.

SABIN: Am avut întâlniri foarte importante în Statele Unite. Am fost la Universitatea din Carolina de Nord şi la Harvard. Am ţinut conferinţe despre politica internă şi externă a României. Este necesară mai multă propagandă de imagine acolo, pentrucă avem nevoie de sprijinul economic american. Mi-am făcut relaţii de primă mână, care sper să ne fie de folos în viitor. Am făcut şi un film... Am să vi-l arăt.

VIOLETA: Haide, Marine, te rog să-l proiectezi... Ai adus şi muzică ?

SABI9N: Bine, îl proiectez şi am să vă pun şi muzică.

Sabin pregăteşte proiecţia sau diapozitivele; pune la un magnetofon sau pickup muzică americană pop-rock.

MARGA (vine cu tratăţia): Ce preferi, nene, îngheţată sau tort ?

OPROIU: Şi una şi alta... Ha, Ha, Ha, Ha... La tine ştiu că toate sunt excelente.
MARGA: Whisky sau vodcă ?
OPROIU: Ce vrei tu.

VIOLETA: Dar unde îţi e femeia, draga mea
MARGA: Tovarăşa Sinica e liberă azi. Îngheţata e preparată de ea... Noi bem Cinzano. (Toarnă în pahare diferitele băuturi).
OPROIU: Noroc, tovarăşa Marga !... Noroc, Sabine !... (mănâncă, beau):... Staţi să vă povestesc ce am făcut astăzi pentru Sabin... Mi-a trimis ministrul ăla al învăţământului un vraf de dosare cu oameni de ai lui, să îl rezolv. Nu ştiu ce interese are; cred că printre ele sunt şi neamuri de ale lui. L-am luat şi eu la întrebări pentru tine; doar nu era să-i dau aprobările degeaba!
MARGA: Profesorul Vasiliu împlineşte 70 de ani, trebuie să iasă la pensie luna viitoare. Marin este singurul om cu experienţă, cu lucrări, cu activitate politică veche dela catedră. Este cel mai indicat să urmeze la conducerea Institutului.
OPROIU: Ei, da. Aşa ia-m spus şi eu. Nu a avut nimic de obiectat, zicea că ştie. A început să mi-l laude mai dihai decît i-l lăudasem eu. Punctul de vedere al Ministerului e acelaşi cu al nostru. Acolo nu va avea nici un fel de dificultăţi de întâmpinat. I-am spus şi că tovarăşul Preda se ocupă la CC de planul lor de finanţare. Nu vor reduceri de personal: a devenit foarte mieros.
MARGA: Tata nu trebuie să intervină în probleme de genul ăsta. El ne-a ajutat în multe rânduri, în altfel de probleme...
OPROIU: Nici nu e nevoie, tovarăşa Marga, facem noi totul, ai să vezi.... Există o singură hibă, o chestiune de timp... Nu este sigur, că profesorul Vasiliu va fi pensionat chiar acum. Se discută alternativa ca, în conjunctura actuală, o serie de personalităţi să fie lăsate în activitate pînă la 75 de ani.
MARGA: Nu e cazul la Institutul de Istorie. Acolo profesorul Vasiliu nu are nici un fel de autoritate... Marin este sufletul Institutului... Vasiliu e un maimuţoi de paradă, „causeur"..., bun la conversaţii despre câte în lună şi în stele. L-am cunoscut... Nu a făcut în viaţa lui ceva practic pentru Institut.
OPROIU: Situaţia se discută la modul general... Dar nu-i nimic, nu va putea el să ni se opună nouă. Acolo unde schimbul este asigurat... Dacă va fi nevoie, vom lupta direct pentru debarcarea lui.
SABIN: Tata ne va spune ce se discută la CC.... Ai fost extraordinar, nene Ghiţă. Nici nu mă aşteptam la sprijinul dumitale.
OPROIU: Ei, măi copii, eu vă iubesc foarte mult. Voi sunteţi generaţia noastră de mâine. Nu ne este indiferent pe cine lăsăm în loc. Trebuie să fie oameni serioşi, de ai noştri. Oameni în care să avem încredere... Dacă îl luăm puţin la scărmănat pe profesorul ăla al vostru, îşi dă el singur demisia.
MARGA: Nu, nu e nevoie de aşa ceva.
SABIN (amar ironic): Suntem oameni leali, nene Ghiţă !...
OPROIU (nu înţelege): Păi dacă spuneţi că încurcă locul pe acolo... Ce mai e nevoie de babalâc !? Am văzut şi în alte părţi instituţii conduse de marmelade din astea de directori, cu pretenţie de savanţi. Cum de au fost puşi ei să conducă instituţii de stat, de asta mă mir. Împing totul pe o pantă intelectualistă. Sunt responsabili de răspân-

direa unei mentalităţi burgheze în rândul intelectualilor. Îi fac să îşi închipuie că pot interpreta directivele Partidului.
SABIN: Adevărul este că nu avem peste tot oameni care să corespundă. E grea activitatea de conducere. Necesită calităţi pe care puţini le posedă în toată complexitatea lor. Unii sunt devotaţi Partidului, dar nu ştiu ce vor, nu au capacitatea să se

adapteze la condiţii noi. Alţii sunt excelenţi profesional, eruditi, sistematici, dar nu au energia necesară conducerii. Alţii sunt vorbăreţi, învăluitori... Se crede în mod greşit, că e suficient ca omul să fie inteligent, să vorbească bine, să fie eventual şi simpatic, pentru ca să poată să conducă. În sfîrşit, unii pot fi excelenţi din toate punctele de vedere, dar să nu fie interesaţi de activitatea colectivă, de bunul mers al unei instituţii. Capacitatea de a conduce nu este egal inteligenţă, nici aplicaţie, nici energie, nici spirit organizatoric, nici interes, ci toate la un loc.Viaţa m-a învăţat, că găsirea unui conducător este deosebit de dificilă. Contrar la ceea ce se crede, avem o mare lipsă de conducători... În America am văzut cum conducătorii se selectează treptat, pe baza unei îndelungi competiţii profesionale. Nu se decide la întâmplare. Am văzut câţiva astfel de directori la lucru: erau foarte buni.
VIOLETA: Uite, Ghiţă, deja vorbeşte ca un adevărat conducător. E de neînchipuit, ce mai aşteaptă oamenii ăia ca să îl pună pe Sabin directorul Institutului. Eu zic, Marga, că trebuie neapărat să faci ceva, pentru ca Marin să ajungă la locul care i se cuvine.
MARGA: Nu ai nicio grijă, draga mea, îl va avea. Toate concură în favoarea lui.
VIOLETA: Ne-ai promis că ne arăţi şi nouă filmul tău despre America.
SABIN: L-am pregătit. Aşteptam să vă hotărâţi (prezintă filmul sau diapozitivele şi comentează): Uitaţi-vă: aici este şoseaua dintre Huston şi Saint Louis, 1800 Km; am făcut-o într-o singură noapte, cu 200 km pe oră.

Eroii beau, mănâncă, se uită la ecran, comentează.

VIOLETA: Uită-te şi tu, Ghiţă, câte benzi de circulaţie au... Ce circulaţie e acolo !
SABIN: Maşinile nu se intersectează niciodată. Nu poţi merge cu viteză mai mică, pmtru că te zoresc cei din spate.
OPROIU: Au maşini largi, confortabile...
SABIN: Sunt maşinile cele mai potrivite pentru şoselele americane. Consumă poate cam multă benzină.
OPROIU: Ce le pasă ! Exploatarea neocolonială a lumii a treia le aduce profituri imense. Au de unde.
SABIN: Aici este Universitatea Harvard.
OPROIU: Arată destul de bătrânească. Pare o bunică întârziată..
SABIN: Înăuntru însă, totul este extrem de modern. Nu mai sunt în secolul XX, sunt în secolul XXI. O documentare impresionantă... Priviţi biblioteca. Au computere, de la care poţi obţine printr-o simplă apăsare de buton, tot ce s-a publicat într-un domeniu foarte restrâns în ultimii zece ani. Apoi ţi se eliberează imediat şi microfilme la cerere. Laboratoarele sunt extraordinare. Sălile de curs, de conferinţe, sunt excelente.... Priviţi una dintre ele.
VIOLETA: Şi ai ţinut tu o conferinţă acolo ?
SABIN: Da... M-au ascultat studenţi şi profesori. Au pus multe întrebări... S-au arătat foarte interesaţi.
OPROIU: Cred şi eu... Îi interesează ce se întâmplă aici !... Cred că ai ştiut ce să le răspunzi...

SABIN (evitând răspunsul): Iată, toate clădirile pe care le vedeţi aparţin campusului Universităţii. Este un adevărat oraş.
VIOLETA: Ce curăţenie,... ce ordine,... nemaipomenit...
OPROIU: Dar nu te-ai distrat şi tu pe acolo ?

SABIN: Priviţi o imagine a New Yorkului: este o imagine cunoscută, luată de pe ocean. Aici aveţi imagini din Manhattan. Este foarte greu de fotografiat, din cauza blocurilor foarte înalte. Piaţa Time Square... Iată o imagine luată dela ultimul etaj al unui Sgârie nori, este acolo un restaurant care se roteşte încet... Aici este Metropolitan Opera. Dar iată aici un cartier de locuinţe cu blocuri. Apartamentele nu sunt foarte mari, cel puţin cele pe care le-am văzut. Au în schimb în jur tot felul de zone de distracţie: terenuri de tenis, peluze, piscine.. Oricine are un apartament acolo, beneficiază şi de terenurile de agrement.
VIOLETA: E superb... Cam cât costă un apartament acolo ?
SABIN: Nu ştiu exact... La ei este interzis să vorbeşti despre bani... Cred însă că sunt accesibile, pentrucă istoricul care m-a primit nu era prea bogat... Iată şi un local de noapte din New York.... Restaurantele sunt foarte variate...
OPROIU: Aşa domnule, din astea să ne arăţi ! Nu le-ai fotografiat şi pe dinăuntru ?
(Toţi rîd): Hai noroc !... (Beau): E frumos... ce mai !... E adevărat că e frumos... Păcat că nu a isbîndit acolo Revoluţia !.. America este o ţară intreprinzătoare, puternică... Viitorul comunist al omenirii ar fi fost asigurat !...

Personajele continuă să discute; filmul rulează....
CORTINĂ.

ACTUL II

Sala de şedinţe a unui Institut. În stânga, aşezată perpendicular, masa de consiliu lungă, cu scaune capitonate. Pereţii din fund şi din stânga sunt în întregime ocupaţi de dulapuri cu cărţi. Peretele din drepata are geamuri înalte. Biroul rămas din actul anterior reprezintă acum biroul lui Sabin. În dreapta faţă, intrarea la secretariat. Cercetătorii sunt strânşi în aşteptarea unei şedinţe. Atmosferă de nevroză colectivă. Se aşteaptă schimbarea ştafetei la conducerea Institutului. Încordare, tensiune şi perfidie. În lumea lor puterea determină avuţia, respectul, valoarea, şi nu invers. Deaceea fiecare se încolonează în spatele unui lider. Segal, fiind evreu, este ieşit din cursă, şi îşi permite să persifleze. Cel mai hârşit e profesorul. Numai tinerii râd (pe ascuns).

SCENA I-a
Haralamb Zaciu, Doru Mitran, Dan Florescu, Corina Sînglorzan, Arthur Segal, Doiniţa Pintea.

MITRAN: Aţi citit în ziar cuvântarea de azi a Secretarului General ?
SEGAL: Foarte interesantă...

ZACIU: Da, şi mie mi se pare a reprezenta ceva deosebit: ridică multe semne de întrebare.
SEGAL (graseind): Eu nu pot înţelege... Ceva nu e în ordine. Pe de o parte, comunicatul privind îndeplinirea planului cincinal unic de desvoltare economico-socială exultă.... Se vorbeşte de o balanţă comercială activă, reducerea substanţială a datoriei externe, desvoltarea şi modernizarea forţelor de producţie, sporirea venitului

naţional, succese la toţi indicatorii... Compararea realizărilor pe ultimul an cu cele din anul precedent arată creşteri în toate domeniile. Pe de altă parte, această cuvântare a Secretarului General, este una dintre cele mai pesimiste şi mai distrugătoare din câte a ţinut.
ZACIU: Este evident, comunicatul uzează de un subterfugiu: el nu prezintă cifrele de plan, ci doar o comparaţie între realizările din anul care s-a scurs, şi cele din anul precedent. Probabil că planul nu a fost îndeplinit în niciunul din cei doi ani în studiu, şi că economia se menţine în aceeaşi zonă a realizărilor foarte slabe.
CORINA S: Tovarăşul conferenţiar, dacă planurile nu s-au îndeplinit doi ani consecutiv, înseamnă că sunt nerealizabile. Sunt planurile unor paranoici, care visează mult peste posibilităţile momentului.
MITRAN: Omul nu e chiar atât de nebun pe cât pare. Ştie el ce ştie. Potenţialul economic al ţării e mult superior. Ce nu introduce în calcul, este imensul viciu de organizare generat, paradoxal, de chiar ideile lui: acord global, dispariţia oricărui beneficiu real, corespunzător muncii efectuate de către om, centralism exagerat, reducerea drastică a importului unor ingrediente necesare industriei, birocraţie sufocantă, rigiditate în schimburile comerciale, politică de clan, oligarhică.
SEGAL: ... Şi mai e ceva suspect... Să luăm indicatori cunoscuţi: de exemplu veniturile băneşti ale populaţiei. Se vorbeşte despre venituri de 376 miliarde de lei la o populaţie activă de 7.7 milioane. Revin 4000 de lei lunar în medie pe cap de om, adică un salariu egal cu al meu, ceea ce este imposibil. În agricultură, se vorbeşte de o creştere a producţiei de cereale cu 114 %, leguminoase cu 284 %, fructe 148 %. Ori se ştie că anul a fost dintre cei mai slabi. După o iarnă teribilă, în care au îngheţat toate semănăturile şi toate viile, a urmat o vară secetoasă. Grâul a fost aşa de mic la secerat, că nu-l puteau prinde paletele combinelor.... Cifrele mint. Au fost umflate artificial.
ZACIU (oarecum stânjenit): Da... Aşa cred şi eu... Şi ei ştiu asta.
FLORESCU: Să vă spun ultimul banc.La una din vizitele Tovarăşului la o gospodărie agricolă de producţie, i se arată o vacă grasă, mare, sănătoasă. „Dar de ce nu o mulgeţi" îl întreabă preşedintele pe îngrijitor. „Ne e frică !" zice el. „Cum îţi e frică omule, uite ce blândă e"..., şi o mângâie. „Ei, zice ne-a Mărin; vă cunoaşte !... Pe unde vă duceţi, umblă după dumneavoastră" (Toţi râd).
SEGAL: Dane, eşti teribil !...
ZACIU: Cel mai grav a fost criticat comerţul exterior, şi pe bună dreptate. S-a mers pe linia exportului forţat. S-a vândut la preţuri de dumping, mult sub preţul de cost. Acum se dă vina pe imperialism, pe neocolonialism, ca şi cum ne-ar obliga cineva să vindem astfel. Este absolut ridicol ca la un export de 200 miliarde lei valută anual, să nu ne putem redresa.
CORINA S: Vindem ieftin şi pentrucă avem produse de calitate inferioară. La Târgul Internaţional dela Leipzig, România nu a putut încheia nici măcar un contract. Un

inginer dela combinatul de mase plastice îmi spunea aşa: importăm petrol, îl transportăm în ţară, îl prelucrăm, facem mase plastice, şi pierdem la fiecare tonă la export 50 de dollari.
ZACIU: Da... Cam asta e situaţia.
MITRAN: Oricum, modul în care sunt admonestaţi membrii guvernului e absolut nedemn.

ZACIU: Ce ştii dumneata, aşa se vorbeşte în sferele înalte.
MITRAN: Sunt miniştri ! Ar putea să se înţeleagă între ei în desbateri, nu au decât să se certe, dar să nu se facă publice asemenea lecţii !
FLORESCU: Noi nu cunoaştem asta: lecţiile le încasează bietul Sabin... El e un gentleman, nu ni le mai serveşte şi nouă.
SEGAL: Cu el nu se vorbeşte aşa, nu ai grijă... Este imun, are spatele consolidat.

Intră Doiniţa

SCENA II-a
Doiniţa, Florescu

DOINIŢA: Doamna Corina Sângiorzan este chemată la telefon.

Corina iese. Florescu o acostează pe secretară. Ceilalţi rămân să discute în stânga scenei.

FLORESCU: Doiniţa, am şi eu o lucrare de bătut la maşină.
DOINIŢA: Îmi pare rău, Dane, sunt foarte ocupată. Batem planurile de cercetare.
FLORESCU: Tot cu Sabin îţi faci veacul.... Staţi acolo, ochi în ochi, toată ziua...
DOINIŢA: Acum avem foarte mult de lucru.
FLORESCU: Cel puţin dacă te-ar mai curta şi el ! Dar e cu ochii numai la steaua lui, nici nu te vede. Cu mine e altceva, ai mai simţi şi tu că trăieşti ! Te înviorez... Dacă mai rămâi aşa multă vreme schivnică, ai să faci păianjeni prin locurile mai umbroase.
DOINIŢA: Obraznicule !
FLORESCU: Haide, ajută-mă, îţi cumpăr un ruj de buze, dacă mă ajuţi.
DOINIŢA: Mare scofală...
FLORESCU: De la fiecare după posibilităţile lui... Taxează-i şi tu mai gras pe ştabi. Lor le dă mîna... Ne-am înţeles ? Mă ajuţi ?
DOINIŢA: Să vedem ce face azi Domnul Sabin. Dacă pleacă mai devreme de 1, te sun... (Doiniţa iese).

Scena III-a
Acelaşi grup

SEGAL: Ce facem, mai stăm ? Ne-au spus să venim pentru şedinţa de consiliu, şi ei întârzie.
MITRAN: Afacerea dela Minister pare să nu fie simplă.... De ce i-or fi convocat pe amândoi ?.. Şi Sabin, şi profesorul. Trebuie să fie ceva important.
ZACIU: Nu ştiu. Eu... am să mă duc. Am de lucru. Dumneata mai rămâi, domnule Segal ?
SEGAL: Da, mai rămân.
ZACIU: Mitrane, dacă se întorc, spune-i te rog Doiniţei să mă cheme şi pe mine.

Zaciu iese, se întoarce Corina.
CORINA S: Ce face... Plecăm ?
FLORESCU: E negru, conferenţiarul. I-au chemat pe Sabin şi pe profesor la Minister, iar pe el nu l-au chemat... E clar că trebuie să fie vorba despre succesiunea la Catedră.
SEGAL: Măi, tu pe toate le ştii.
MITRAN: Şi eu cred la fel... Schimbarea e iminentă.

FLORESCU: De fapt şi de drept, după părerea mea afară de Sabin nici nu poate intra în discuţie altă persoană.
SEGAL: Acuma, nu. Mai ales dacă avem în vedere şi criteriile de selecţie.
MITRAN: În Institut au mai existat oameni capabili; nu-i cunoaşteţi dumneavoastră, cei tineri.
SEGAL: Au fost sistematic îndepărtaţi ! Nu a mai rămas niciunul. Şi chiar dacă ar mai fi, nu ar avea curajul să ridice capul. A intreprinde ceva, a crea ceva de valoare, înseamnă a fi suspect! Devii suspect că vrei să ajungi; devii periculos, şi asta echivalează cu mazilirea. Aşa că oamenii preferă să stea cuminţi, să se mulţumească cu puţin, să dea numai atât cît li se cere. Nu are nimeni interesul să se vadă svârlit pe drumuri.
CORINA S: Ei, nu a fost nimeni svârlit pe drumuri !
MITRAN: Nu, asvârliţi pe drumuri nu au fost, dar expulzaţi sistematic din Institut au fost.... Toţi cei care emiteau pretenţii la un oarecare post de conducere. S-a făcut vid.
SEGAL: Pe Badea l-au scuturat, de nu s-a văzut. Dintre toţi, el era cel mai capabil.
MITRAN: Lucrările lui despre relaţiile economice ale ţărilor române în secolele XIII-XVIII, studiul comparativ al culturilor est-europene puteau deveni clasice.
SEGAL: A fost acuzat că abordează o problematică inactuală, că trădează interesele naţionale, prezentând într-o lumină insuficient de favorabilă aportul românesc, că a exaltat cultura bisericească.
MITRAN: Şi asta într-o şedinţă de Partid cu delegaţi din afară.
CORINA S: Nu numai Sabin, la el vă referiţi, a vorbit în acest sens, după câte ştiu !
SEGAL: Ce era să facem !? Dumneata nu-ţi dai seama. În şedinţe de felul acesta eşti obligat să iei cuvântul. Altminteri eşti învinuit că ai pactizat cu duşmanul... Nu te poţi eschiva... Sabin este cel care a iniţiat atacul.
MITRAN: Am rămas trăzniţi când am văzut cât de uşor se poate scăpa de un ins incomod. Omul a fost complet compromis... Pe urmă a găsit şi el o ocazie, şi a fugit în străinătate. Va căuta probabil acolo o cale de afirmare. Dar pentru noi, el este un om pierdut.
SEGAL: Lui Tamaş i-au oferit un post de conferenţiar la Tîrgul Mureş. A fost promovat, vezi Doamne ! A trebuit să şi mulţumească pentru asta. Face şi astăzi naveta, după atâţia ani: vine sâmbăta la familie cu avionul, şi pleacă luni. Recomandarea de a fi detaşat pe acel post, tot de aici din Institut a plecat.
FLORESCU: Tot dela Marin Sabin vreţi să spuneţi.
MITRAN: Dane, degeaba protestezi. Domnul Segal are dreptate. Toată lumea vorbeşte. Noi nu avem nimic personal cu Sabin. Este un domn cizelat, agreabil, dar treburi din astea a făcut.
CORINA S: Eu îl găsesc şarmant.
FLORESCU: Este un domn, nu încape nici o îndoială.
SEGAL: Desigur... se putea şi mai rău.

FLORESCU: Studenţii lui îl adoră.
SEGAL: Le dă la toţi 9 şi 10... Cum crezi dumneata că pot fi formaţi viitorii specialişti, neglijând cu desăvârşire pregătirea lor ?
CORINA S: Dar şi oamenii din Institut îl iubesc !... Eu vă spun, stau de vorbă cu destulă lume; toţi asistenţii mai tineri, tot personalul tehnic, administrativ, femeile mai ales, toţi sunt morţi după el. Sabin în sus, Sabin în jos... pentru toţi are o vorbă

Bună; la mulţi le-a făcut servicii reale, în diferite ocazii. Când au fost la nevoie, le-a venit în ajutor. Nu e un om indiferent.
MITRAN: Da, e drept.. Aşa este Marin Sabin cu 98 % dintre oameni. Dar, crede-mă Corina, să te ferească Dumnezeu să faci parte din ceilalţi 2 %, cei care îl deranjază pe el. Atunci nu are milă sau scrupule; tot atât de calm, tot atît de elegant, loveşte fără cruţare. Eu personal pot afirma asta în mod obiectiv. Nu mi-a făcut niciodată nici un rău... Nu a trebuit să-mi fie teamă de el...
SEGAL: Chiar şi reputaţia bună, pe care o are în rândurile personalului, este în detrimentul lui. Institutul este total neglijat. Voi nu vedeţi ?.. Pe Sabin îl interesează exclusiv faţada birocratică a lucrurilor. Cea care ajunge la Minister. Îndărătul acestei faţade avem o instituţie parazitară, în care nu se mai produce nici măcar 10 % din ceeace se producea în anii 60-70.
MITRAN: E un mare haos, o neorânduială deplină. Cine nu vrea, nu mai face nimic. Vine omul la opt, semnează condica, şi la nouă o şterge dela serviciu. Îl găseşti pe acasă sau la cumpărături. Cui îi mai pasă de bunul mers al Institutului ? Bine că mai suntem încă finanţaţi de la buget. Mă mir că, în condiţiile de azi, ţara mai are bani pentru cercetare. Un asemenea om nu e bun de director. Nu este ceea ce ne trebuie nouă azi... Şi totuşi, altul mai bun nu avem.
SEGAL: Ce să mai vorbim de meritele lui ştiinţifice ! Ce activitate ştiinţifică are Sabin !? Un om care toată viaţa lui nu a dat decât scrieri ocazionale, este el indicat să conducă cel mai mare institut al ţării ? Va şti el ce să ceară dela cei pe care îi are de condus ?... Îl va interesa pe el, sau îl va stânjeni activitatea lor !?
MITRAN: Sabin, el însuşi cred că nu mai poate citi, fără o strângere de inimă, ceea ce a scris în trecut. Nu se potriveşte deloc cu ceea ce se spune azi. Scrierile lui de astăzi le infirmă pe cele de ieri. Şi dacă va ajunge director, cum cred că va ajunge, şi într-o zi se va schimba conducerea de partid şi de stat, cum cred că se va schimba, va trebui să-şi trimită singur lucrările la topit. Fardează prea mult realitatea, pentru a putea dura. Lui i-au trebuit, pentru a-şi întemeia o poziţie ierarhică. Pentru că au reflectat adevărul momentului, ele nu rezistă la trecerea timpului. Sabin nu a fost un istoric, ci un om politic, şi asta e cu totul altceva. Este tipic pentru o personalitate deloc minoră, deloc mediocră, anihilată de pariuri politice. E drept că politica este un fel de a face istorie, istoria nu trebuie să fie însă un mod de a face politică.
FLORESCU: Şi totuşi Sabin va obţine Catedra şi postul de Director al Institutului. Nu mă îndoiesc, orice aţi spune dumneavoastră.
CORINA S: Şi va fi un profesor şi un director bun. În momentul când nu va mai trebui să lupte pentru a-şi realiza ambiţiile sale, se va pune pe treabă, şi va da randament; cu întreg Institutul după el. Rămân la părerea că este omul cel mai nimerit, atât profesional, cât şi prin sistemul lui de relaţii. Ce să facem, asemenea merite sunt necesare astăzi. Nici unul dintre dumneavoastră nu aţi avea trecere la Minister, la Cabinetul de Partid, sau la conducerea de Stat. Nici Zaciu, nici el nu ar

avea. În mai puţin de 2 ani, Institutul ar fi desfiinţat într-o noapte, cum s-a întâmplat cu Institutul de Matematică, sau cu cel de Psihologie.
SEGAL: Nu se poate vorbi cu tinerii ăştia... Ei sunt pragmatici.
CORINA S: Normal, viaţa este înaintea noastră, cu toate greutăţile ei; trebuie să luptăm să le depăşim.

FLORESCU: Uite, eu pariez că Sabin se întoarce cu conducerea Institutului dela Minister.
SEGAL: Nu fii atât de sigur.
FLORESCU: Facem pariu ? Cine face pariu cu mine ? Nu vrea nimeni ? Atunci să trecem la vot. Să vedem fiecare ce părere are, şi cine va avea dreptate. Cine e pentru ideea că Sabin, azi... mâine, va fi uns director al Institutului Eu sunt... (ridică mâna).
SEGAL: Eu nu cred încă...
FLORESCU: Unul la unu. Domnul Mitran, dumneavoastră ce părere aveţi ?
MITRAN: Sabin are toate şansele, să fie făcut director în Institut.
FLORESCU: Doi la unul... Corina ?
CORINA S: Şi eu cred că de astăzi îl vom avea pe Sabin.
FLORESCU: Trei la unu.
SEGAL: Ei, noi am hotărât. Să vedem eroii acestei istorii ce veşti ne aduc.
MITRAN (uitându-se pe fereastră): Uite-i că vin ! (Strigă la secretariat): Doiniţa, chiamă-l te rog pe conferenţiarul Zaciu; anunţă-l că s-a întors profesorul Vasiliu.
CORINA S: Eu am emoţii. Este un moment important pentru Institut.

SCENA IV-a
Vasiliu, Sabin, Segal, Mitran, Corina S, Florescu şi Zaciu.

VASILIU (intrând): Vă rog să ne scuzaţi: am fost reţinuţi la Minister (Se duce în capul mesei de consiliu, se aşază): Luaţi loc, tovarăşi... Luaţi loc.
Sabin se aşază pe primul scaun în dreapta profesorului.
Scaunul din faţă rămâne liber pentru celălalt conferenţiar.
Ceilalţi se aşază şi ei în ordinea ierarhiei. La capătul mesei, spre public, stau tinerii: Corina şi Dan. Intră Zaciu.
VASILIU (continuă): A fost o şedinţă furtunoasă, cu reprezentanţi dela toate institutele.... Ia loc, tovarăşul Zaciu, te aşteptam.
SABIN (se ridică în picioare): Tovarăşi, vrem să vă aducem la cunoştinţă o hotărâre importantă a comisiei ministeriale: Profesorul Vasiliu, omul care a condus strălucit Institutul de Istorie timp de 15 ani, a fost desemnat, având în vedere activitatea sa excepţională... să dirijeze în continuare destinele lui, o peioadă de încă 5 ani.
Sabin se aşază. După o scurtă uluire, toţi isbucnesc în aplauze.
ZACIU (vizibil încântat): Tovarăşe Profesor, permiteţi-mi să vă exprim, în numele tuturor salariaţilor din Institut, cele mai călduroase felicitări, şi urările noastre de sănătate şi succes, spre binele cercetării româneşti. Prezenţa dumneavoastră în rândurile noastre reprezintă un stimulent în muncă permanent. Suntem fericiţi să aflăm, că sfaturile dumneavoastră vor chezăşui pe mai departe bunul mers al instituţiei. Măsura luată de Comisie este foarte înţeleaptă.

SABIN (se ridică şi el din nou): Trebuie să recunoaştem cu toţii că Institutul nostru are toate motivele să fie mândru, de a avea în continuare la conducere o personalitate fermecătoare şi plină de talent ca profesorul Vasiliu. Am avut cu toţii privilegiul, de a ne forma sub îndrumarea acestui om deosebit. Prezenţa lui în continuare în fruntea Institutului reprezină o mare şansă pentru noi toţi. Cred că sunt în asentimentul dumneavoastră, când spun că toţi cercetătorii prezenţi aici se angajază a depune toate eforturile, pentru a-l sprijini pe profesorul Vasiliu în greaua răspundere care îi revine.

Aplauze.

VASILIU: Dragi tovarăşi, vă mulţumesc. Daţi-mi voie să spun, cât sunt de onorat de preţuirea pe care mi-o arată conducerea de Partid şi de Stat. Această perioadă de 5 ani în care mi se permite să rămân activ în Institut, printre prestigioşii mei colaboratori, vreau să demonstreze recunoştinţa, pe care o port PCR, pentru şansa de a acţiona spre binele poporului meu. Propun ca în această perioadă să ne unim toate forţele, pentru a scoate un tratat, primul tratat de istorie a Partidului. Este o sarcină deosebit de complexă şi de importantă, pe care avem datoria să ne o asumăm, în faţa Partidului şi a ţării !

FLORESU (aparte pentru Corina): Mai bine îl numeau pe Sabin ! El era sătul, nu cred că s-ar mai fi apucat de aşa ceva.

VASILIU: Vor fi 5 ani de muncă intensă, la capătul cărora voi putea să mă retrag din activitate cu fruntea sus. Dar... pentru ca Institutul să funcţioneze bine în continuare, consider că la alegerile COM, care vor avea loc, să-l propunem din nou pe tovarăşul Sabin pentru funcţia de Secretar ştiinţific. Activitatea lui de până acum a fost pârghia succeselor noastre. Vă rog să ridicaţi mâna, dacă sunteţi de acord cu propunerea pe care v-am făcut-o. (Toţi ridică mâna).

SABIN: O secundă !...Vă rog să mă ascultaţi pe mine mai întâi. Am câteva cuvinte să vă spun... Am activat în această funcţie timp de 10 ani, timp în care m-am străduit să îmi fac datoria... Rezultatele obţinute de Institut au fost apreciate de Academie.... Vă mulţumesc pentru încrederea acordată.... Astăzi însă... vă rog să nu mă mai alegeţi (Surpriză generală). Când spun asta, am în vedere mai multe temeiuri serioase de refuz pe care am să vi le expun: 1. Deţin şi funcţia de Secretar de Partid. Sunt două funcţii importante, ambele foarte grele. Am îmbătrânit... Mă simt obosit. Simt că nu voi mai putea face faţă foarte bine, cum mi-a plăcut întotdeauna să fac, ambelor sarcini. 2. În Institut s-au format şi alţi oameni capabili, care merită să fie puşi la încercare, pentru a-şi aduce contribuţia la bunul mers al instituţiei. Şi, în sfirşit, (ezită).... 3. Sănătatea ! În ultima vreme sănătatea îmi pune probleme. Mă tem că mă va împiedica să îmi duc la îndeplinire obligaţiile grave, care îmi revin. De aceea rugămintea mea este de a mă elibera din funcţia de Secretar Ştiinţific, pe care am deţinut-o până în prezent. Propun ca tovarăşul Doru Mitran, un cadru mai tânăr, foarte valoros, să exercite pe mai departe această funcţie.

Murmur general: „Ooo, nu se poate, trebuie să rămâi", etc

SEGAL: Tovarăşi, noi nu putem concepe mersul înainte al Institutului nostru, fără contribuţia tovarăşului Sabin. Domnia sa este modest. Noi suntem convinşi că, aşa cum a făcut faţă cu brio până în prezent, va face faţă şi în continuare la eforturile mari care îi sunt necesare. Nimeni nu ar putea să îndeplinească cu atâta exactitate, vigoare şi ambiţie, sarcinile ce revin unui Secretar Ştiinţific. Părerea mea este să menţinem propunerea care s-a făcut, chiar dacă tovarăşul Sabin ezită. Dragostea şi preţuirea

noastră pentru tovarăşul Sabin, să le exprimăm deschis şi fără ezitare, prin opţiunea noastră.

Toată lumea aprobă entuziast.

SABIN (emoţionat): Prieteni, vă mulţumesc. Dar... vorbesc serios... am ajuns la un prag, la o limită... De data asta nu cred că voi putea duce la capăt mandatul acordat... Vă rog să nu mi-o luţi în nume de rău... Să renunţaţi la orice interpretări... Şi să acordaţi unei alte persoane încrederea dumneavoastră.

VASILIU: Şi eu spun că, contribuţia tovarăşului Sabin a fost, şi ar putea fi mai departe inestimabilă. Cu greu vom putea găsi pe altcineva, care să se achite atât de desăvârşit de sarcinile acestui post. Totuşi, având în vedere dorinţa sa, exprimată aici, eu consider că e bine ca decizia finală să fie luată de Adunarea Generală a salariaţilor. Vom propune două candidaturi pentru postul de Secretar Ştiinţific: pe a tovarăşului Sabin şi pe cea a tovarăşului Mitran. Şi cum va vrea Adunarea Generală, aşa va fi.

FLORESCU (aparte pentru Corina): Pe dracul ! Alegerile sunt făcute la Cabinetul de Partid ! Hotărârile luate acolo sunt scrise pe bileţele, şi ne sunt date nouă să le citim. Pe urmă toată lumea ridică mâna.

VASILIU (se ridică): La ora 1 am curs. Pentru astăzi şedinţa s-a terminat. Vă mulţumesc tutror pentru participare.

Cercetătorii se ridică, încep să plece. La plecare dau mâna cu profesorul, îl felicită.

SEGAL: Tovarăşul Profesor, suntem foarte bucuroşi că rămâneţi în rândurile noastre. Viaţa pe care am trăit-o împreună, ne-a unit ca un război... Ne-ar fi fost foarte greu fără dumneavoastră.

VASILIU (către Sabin): Sabine, pe dumneata contez cel mai mult pentru noul Tratat. Dumneata ai cea mai mare experienţă în domeniu.

SABIN (obosit): Da, tovarăşul profesor.

VASILIU: La revedere... Mai gîndeşte-te la funcţia de secretar. Eu zic că e bine să fii tot dumneata... Mitran nu are experienţă (Iese şi el).

SCENA V-a
Sabin singur

SABIN (se aşază greoi la birou, vorbeşte rar): Cinci ani... Prea mult pentru mine... S-a terminat... (Se uită împrejur): Pereţii ăştia.... Câtă speranţă mi-am pus în ei... (Îl apucă o chintă de tuse; scuipă în batistă): Striuri de sânge... Avea dreptate colegul meu... Merge repede. (Îşi şterge biroul): M-am simţit bine aici... Eram mândru de ceeace sunt, de ceeace fac, de ceeace puteam deveni... E timpul să plătesc. Să privesc şi cealaltă parte a medaliei, mai puţin strălucită.... Prea repede !... Prea repede totul s-a fărâmat... Nu am lăsat nimica durabil în urma mea... Am alergat după vânt... Şi asta am avut: vântul aplauzelor, vorbele goale ale confraţilor, laudele lor de circumstanţă... Nu mai pot după mine !... Vax... Ce bine se vor simţi după dispariţia mea. ... Viaţa aranjază totul raţional. Ce rost mai avea de a fi Profesor 1-2 ani ! În realitate nici nu era normal să răzbesc.... M-am hrănit cu iluzii... Nu am fost dintre cei cu un adevărat temperament de învingător, cei marcaţi de o psihopatie rece. La vârsta lui, profesorul era acolo omul tânăr, viguros, iar eu bătrânul blazat. El se comporta ca un băetan, vesel, spumos, eu ca un moş de 80 de ani. A răzbit uşor... Viaţa lui a fost o

permanentă relaxare. Pe mine luptele crâncene m-au epuizat. (Tuşeşte iar): S-a terminat.... Da Doamnă, ne pregătim...

Sabin începe să caute prin sertarele biroului. Scoate un vraf de manuscrise, le pune pe birou. Răsfoieşte cu lehamite manuscris după manuscris.

131

SABIN (în continuare): M-am sacrificat şi am trudit la minciunile astea. Pentru cine le-am scris ? Meritau ei să-mi irosesc viaţa ? „Insurecţia armată dela 23 August; eliberarea României de sub jugul fascist". Numai minciuni... De unde voi fi scornit toate astea ? Doar nu le-am găsit scrise în vreun document. Cel mai ades mi-au fost sugerate de oameni interesaţi să falsifice evenimentele. Eu am făcut doar efortul de a le da o formă civilizată, pentru a fi publicate. (Rupe melancolic manuscrisul şi îl asvârle la coş; ia altul): „Frăţia de arme româno-sovietică; aportul României la războiul antifascist".... Bieţii băieţi ! Câţi au murit, duşi la măcel ca ostatecii. Puşi în faţă, unde era mai greu.... E o blasfemie, o adevărată blasfemie, ce am scris eu aici. România nu a tras nici un profit depe urma acestor victorii. Am fost trataţi ca învinşi ! (Rupe manuscrisul cu furie). „Încheierea colectivizării, un pas înainte spre făurirea unei societăţi fără clase". Societate fără clase ! Şi noi ce suntem !? Cea mai rapace şi mai crudă dintre clasele exploatatoare care au existat ... Noi nu exploatăm o moşie, sau o uzină, ci o ţară întreagă. Suntem cei mai mari latifundiari ai tuturor timpurilor. Domeniile noastre sunt nesfârşite. I-am expropriat pe ţărani, pentru a ne crea o latifundie imensă, şi i-am pus să muncească pământul ca sclavi (Rupe manuscrisul şi îl asvârle la coş). „Lupta în ilegalitate a Partidului Comunist"... Inventii... inventii... Aproape că nu a existat. Câţiva derbedei dubioşi, alogeni îndeosebi, trimişi direct dela Moscova aici, ca să facă revoluţie. M-au folosit. S-au bazat pe ambiţia mea. Le-am dat o istorie ! I-am descris frumoşi, glorioşi, i-am prezentat ca pe nişte sfinţi, ca pe nişte arhangheli... Voi sfinţi şi arhangheli ai paradisului, mă veţi ierta? (rupe hârtiile). Voi robi adevăraţi şi umiliţi adevăraţi ai pământului, mă veţi ierta ? (Dă un brânci şi răstoarnă tot vraful de manuscrise la coş)....

SCENA VI-a
Sabin, Doiniţa

SABIN: Sweety !.... Doiniţa !... Vino aici !... (Sună, secretara intră şi rămâne întrebătoare în faţa lui): Ia loc, te rog...

DOINIŢA: Aveţi ceva de lucru pentru azi, domnule Sabin ?

SABIN: Nu, nu am nimica; nu pentru asta te-am chemat. Să-i spui femeii de serviciu să ardă toate astea.... Să nu le arunce la gunoi !... Am făcut puţină curăţenie. (Se uită lung la dactilografă): Spune, Doiniţa, de ce nu te măriţi ?

DOINIŢA (fâstâcită): ... Nu mă cere nimeni.... A trebuit să o îngrijesc şi pe mama...

SABIN: Nu mi-ai spus... Mama ta e bolnbavă ?

DOINIŢA: Ce rost avea să vă spun ?.. Aveam întotdeauna aşa de mult de lucru...

SABIN: Eşti o fată ascunsă...

DOINIŢA: Dumneavoastră sunteţi un om aşa de ocupat... Aveţi treburi atât de importante, scrieţi, lucraţi... Cum era să vă tulbur cu problemele mele ?

SABIN: Scriu... lucrez...

DOINIŢA: Fără dumneavoastră Institutul ăsta s-ar prăbuşi !
SABIN: Crezi tu asta ?
DOINIŢA: Păi, cine să lupte pentru el ? Profesorul nu e capabil de aşa ceva... Pe el l-aţi menţinut dumneavoastră.
SABIN (se tulbură): Oricine ar fi putut face ce am făcut eu... Spune, tu m-ai iubit ?
DOINIŢA (încurcată de întrebarea directă): ... Da... Eraţi ca un zeu pentru mine.

SABIN (după o pauză): Din pricina mea nu te-ai măritat ?
DOINIŢA: Nuu !... Într-un fel, da...Ceilalţi bărbaţi mi se păreau că nu fac doi bani pe lângă dumneavoastră.
SABIN: Am să îţi fac un dar... ca să-ţi reaminteşti de mine, cândva, când vor trece anii...
DOINIŢA: Vai de mine, domnule conferenţiar... Nu e nevoie... Veţi fi mereu aicea.. Vom lucra împreună.
SABIN: Nu, nu cred. Eu voi pleca... Ţine brăţara asta din partea mea. Nu te speria... nu e de acasă. O am de mult. A aparţinut fostei mele soţii. I-o făcusem cadou. Când ne-am despărţit, mi-a dat-o înnapoi. A zis că nu mai are nevoie de nimic de la mine. E de aur... O primeşti ?
DOINIŢA (încântată, ia brăţara): E foarte frumoasă...Vă mulţumesc, domnule Sabin.
SABIN (gânditor): Eu îţi mulţumesc.

ACTUL III

Vila dela Buşteni a lui Sabin. Se vede casa în fund, cu scară, şi peluza din faţa ei. În dreapta este o masă de grădină. Peste ea se întind din culise crengile unui copac, acoperişul unui chioşc. Sgomotul unei maşini care se apropie încet pe pietriş, şi opreşte.... Apare Marin Sabin.

SCENA I-a
Sabin, Moş Toader, Doi tineri (băiat şi fată).

SABIN (cu haina pe umeri, fumând): Era frumos aici...
Sabin îşi scoate haina, o asvârle; se aşază pe un scaun se uită lung împrejur... Din casă coboară Noş Toader.
MOŞ TOADER: Noroc, Tovarăşu !
SABIN (Tresare. Voce răguşită, uşor voalată): Bună ziua, Moş Toadere, ce faci acum aici ?
MOŞ TOADER: De !... Am venit şi eu pe aici... Am aerisit camerele... Cucoana mi-a zis să mai aerisesc camerele din când în când, să nu prindă mucegai. Aşa că... eu vin, vin la 2-3 zile şi le deschid. Mai văd şi ce e prin casă... Dacă nu s-a făcut vreo stricăciune, dacă nu s-a furat ceva... Totu-i în regulă !...
SABIN: Bine, Moş Toadere, poţi să pleci.
MOŞ TOADER (ezitând): D'apăi, totul e bine... Totul a fost bine pe aici. Camerele au fost aerisite... Cămara e plină... Aveţi de toate. Să-i spun femeii să vă pregătească ceva ?

SABIN: Nu, nu... Vreau să fiu singur !... Îmi pregătesc eu.
MOŞ TOADER: Daa... Camerele au fost aerisite... Aveţi şi dumneavoastră camera dumneavoastră, a din dreapta, pregătită. Ca-ntotdeauna !...
SABIN: Bine, Moş Toadere... (vede că moşul nu pleacă): Ai nevoie de ceva ? Ţi-a plătit Magda pentru luna trecută ?
MOŞ TOADER: Da.. Da... Mi-a plătit !... Nu am nevoie de nimica.

Sabin nu-i mai dă atenţie; moşul se foieşte pe loc.
SABIN: Mai ai ceva să îmi spui ?
MOŞ TOADER: Aş vrea...
SABIN (vag): ...Daa.....
MOŞ TOADER: Ştiţi, dumneavoastră nu vă trebuie acum toată casa asta mare, dacă aţi venit singur... Apăi, au trecut pe aici doi tineri care se urcă sus pe munte şi.... n-aveau unde sta. . M-am gândit să le dau lor camera a din stânga, că tot stătea degeaba, ... dacă nu vă e cu supărare...
SABIN: Nu se poate, Moş Toadere, am o întâlnire... Îmi pare rău... Nu-i pot primi.
MOŞ TOADER: D'apăi, sunt aici... Stau de două zile.
SABIN: Îmi pare rău... Spune-le să plece.
Moşul aşteaptă o vreme ca Sabin să se răsgândească.
Când vede că nu dă nici un semn, o ia cu regret spre casă.
SABIN: E frumos... E foarte frumos... Îşi dau ei oare sema ?
Din casă ies doi tineri, un băiat şi o fată, cu rucsace în spinare. Moşul e în urma lor; îi mână, ca să se grăbească.
Văzându-i, Sabin tresare. Se uită lung după ei.
FATA: Ne scuzaţi !
SABIN: Nu face nimica...
Tinerii ies, ţinându-se de mână.
MOŞ TOADER: Da... Au plecat... M-am gânditcă... dacă tot stătea goală casa, puteau sta o noapte-două şi ei... Ziua plecau pe munte... Am avut grije să nu strice nimica.... Da... Totu-i în regulă...
SABIN: Bine, poţi să pleci.
MOŞ TOADER: Să vă fac puţin focul ? Aici, la munte, noaptea e cam frig.
SABIN: Nu, nu... Poţi pleca !...
MOŞ TOADER: Seara bună... Vin eu, mâine dimineaţă, să vă aduc lapte cald.

SCENA II-a

Sabin singur.

Sabin scoate din buzunar o cutie de pilule şi începe să se joace cu ea.

SABIN: Mai e timp... (tuşeşte puternic; tusea îi provoacă dureri): Mmmm, Mmmm (Se ţine de piept): Nu am uitat, Doamnă... Nu am uitat!.. (Se duce în casă; după un timp se întoarce cu un fel de piuliţă; se aşază pe treptele casei, şi răstoarnă medicamentele în ea):... Ăsta e singurul lucru pe care l-am făcut, cu adevărat bun, din banii mei. (Se uită la casă): Aş fi venit aicea la bătrâneţe, să creez. Poate m-aş fi aşezat, şi aş fi scris aici ceva serios. Poate că aş fi fost în stare..... (Tuşeşte din nou; începe să piseze): Aici aveam tot confortul. Când veneam, nu mai duceam lipsă de nimic. Păcat

că mi-a rămas atât de puţin timp pentru ea... Mai mult a folosit-o Moş Toader.... Nu stăteam o zi-două, şi ne pomeneam cu diverşi cunoscuţi: veseli, dornici de excursii şi de băutură. Pe urmă trebuia să ne întoarcem la corvoada zilnică... Păcat ! Nu prea am avut timp şi... răgaz. (Se ridică; se plimbă prin curte): S-a terminat ! Trebuie să fiu tare... Ce poate fi mai rău decât viaţa pe care o duc eu acum ? Cine ştie... Voi adormi... Voi scăpa de durerea din piept....

134

Sabin merge din nou în casă; se întoarce după un timp cu o sticlă de whisky şi un pahar; se aşază la masa din grădină; îşi toarnă şi bea; priveşte iarăşi în jur.

SABIN (în continuare): Ce frumos !..Totul e parcă aranjat aşa cum trebuie, raţional : la mijloc focul purificator al soarelui, în jur aerul, norii, şi dedesubt munţii, brazii, apele... E sublim. Atâta timp cât nu-şi face loc răul dinlăuntru nostru, viaţa poate fi suportabilă.. Eu m-am rătăcit în păienjenişul colorat al iluziilor mele.... (Amestecă medicamentele în pahar; toarnă whisky şi amestecă cu o linguriţă): Un cocteil la domnul !.. Oamenii vor bârfi... Ei nici măcar când mori, nu te lasă în pace... (Tuşeşte, se vaietă): ...Poate că ar fi mai bine să mă duc în casă... Nu, e prea întuneric... Mi-au plăcut întotdeauna iarba, soarele, pământul cald... Să zac în iarbă... ca la război ! Să simt glia mamă, cum mă primeşte la sânul ei. (Bea din băutura pe care şi-a preparat-o): Puah !... Ce amară... (Se reazimă în scaun şi aşteaptă să vadă ce se va întâmpla).

SCENA III-a
Marin Sabin, Virgil Stroe

Lumini colorate încep să se învârtă în jurul lui Sabin; verde roşu, galben... Apare un tânăr, care se apropie de Sabin; este tocmai tânărul care a ieşit, costumat altfel.

SABIN (speriat, deschide ochii mari, dar rămâne pe scaun; nu mai e răguşit): E adevărat ! Nu mai pot face nimic !.. Eu te-am omorât !.. (Se scuză): Nu am crezut că are să se întîmple aşa... M-am chinuit destul: ani de zile în şir... noptile nu puteam să mai dorm... Când am auzit că te-au împuşcat, aş fi vrut să mă omor şi eu !... Nu am putut... Aveam prea multe de salvat... Eu aveam un ţel de apărat, un drum pe care trebuia să-l urmez... Eu nu puteam da înnapoi !... Nu am spus niciodată nimănui; ...nu a ştiut nimeni, că eu sunt vinovat de moartea ta...

VIRGIL STROE: Tu erai prietenul meu...

SABIN: Nu, nu... Nu e adevărat. Eu nu aveam prieteni.

STROE: Eu te consideram prietenul meu. Lucram amândoi la profesorul Pascu; intrasem împreună prin concurs la Catedră. Toate temerile, toate surprizele, toate dificultăţile începutului, ni le împărtăşeam. Eu îţi spuneam ţie tot ce aveam pe suflet. Aveam impresia că şi tu făceai la fel.

SABIN: Aveai impresia.

SROE: Şi tu aveai nemulţumiri, şi tu te văietai de condiţia noastră de robi ai unor idei străine dorinţelor noastre, pe care trebuia să le servim orbeşte, fără a cârti.

SABIN: Nu-i adevărat ! Eu nu m-am opus niciodată cerinţelor momentului. Era o nebunie să mergi împotriva timpului. Mai devreme sau mai târziu toţi cei care au

încercat, au fost striviţi de curent. Nu trebuia să vorbeşti cu mine aşa deschis !... Eu nu ţi-o ceream... Tu aveai tot timpul recriminări...
STROE: Ieşeam împreună pe Bulevard... Uneori intram în vorbă cu fetele drăguţe. Mergeam cu ele la film, sau la câte o bere la restaurant, veneai la mine acasă...
SABIN: Da...da... Eram amândoi tineri şi nou veniţi la Catedră. Apropierea noastră a fost fatală... Dar nu te iubeam... Nu puteam să te iubesc.

STROE: Discutam amândoi ce gândeam, ce ne propuneam să facem. Tot ce citeam seara, îţi rezumam ţie a doua zi.
SABIN: Te uram ! Trezeai în mine o gelozie surdă. Tu erai mai bine informat, ştiai mai multe limbi străine, profesorul observase asta, şi pe tine te aprecia mai mult. Începuse să te ia pe lângă el. Te uram.. Tu nu vedeai asta, dar eu te uram.
STROE: Nici nu mi-a trecut prin cap să trag vreun profit din situaţie. De fapt, ţi-am oferit şi ţie idei de cercetare.
SABIN: Şi crezi că asta îmi făcea plăcere ? Ca să poţi spune într-o zi: tema asta i-am dat-o eu, asta a fost ideea mea, subiectul tezei de doctorat i l-am inspirat eu ! I-am dat extrase din documentele pe care le-am cercetat, bibliografie din bibliografia mea.... Crezi că îmi făcea plăcere ? De ciudă, îmi venea să te strâng de gât, ăsta e adevărul... Dar nu aş fi făcut-o. Până la urmă, asta nu a avut nici o importanţă. Evenimentele au evoluat, aşa cum au evoluat, fără voia mea. Nu le-am provocat eu.
STROE: Să nu crezi că nu am aflat.... Tu ai fost cel care m-a denunţat. Mi-am dat sema mult mai târziu... Încet, încet, din întrebările anchetatorilor mi-am dat seama cine a fost autorul denunţului. Nu puteai fi decât tu ! Numai cu tine vorbisem ceeace ştiau ei.
SABIN: Da, da, aşa este. Ştiam că într-o zi ai să înţelegi. Mi-a fost groază de momentul acela. Tot timpul mă gândeam: acum, acum a aflat. Îmi era ruşine... În fiecare seară ieşeam cu Eliza, şi ea mă întreba dacă aveam veşti dela tine. Atuncea mă chinuiam şi mai rău.
STROE: Te-ai supărat pentrucă mă apropiasem de ea ... Probabil că asta a fost ! Nu îmi închipuiam că îţi place... Era destul de urâtă, iar ţie îţi plăceau femeile frumoase.
SABIN: Era fata profesorului, idiotule !
STROE: Era fata profesorului... Şi ce importanţă avea asta atunci Eram tineri. Era mult prea departe momentul realizării noastre, pentru ca profesorul să ne fi putut ajuta... El era la sfârşitul carierei universitare.
SABIN: Habar nu ai ! A ajuns ministru ! A fost o perioadă când a avut foarte multă influenţă...Tăia şi spânzura. Toţi ajunseseră să se închine în faţa lui. E drept, ceva mai târziu, dar eu văzusem că era pe un drum bun. Tu nu vedeai nimic... Nu vedeai decât cărţile tale, din care îţi îmbâcseai creerul cu evenimente petrecute acum 2000 de ani.
STROE: Nici eu nu simţeam ceva deosebit pentru Eliza. Nu-mi displăcea, puteam sta de vorbă, ne plimbam şi discutam ore în şir, dar nu cred că aş fi luat-o de soţie. Nu aveai decât să îmi spui că o doreşti, dacă asta îţi stătea pe suflet.
SABIN: Ascultă omule, crede-mă, crede-mă... E adevărat că te uram, că te invidiam.... Dar nu am făcut nimic premeditat... Nici o clipă nu îmi trecuse prin minte să îţi fac vreu rău (plânge). Lucrurile au venit astfel fără voia mea, şi de asta tu eşti vinovat, tu,.. cu sinceritatea ta stupidă !... Scriam un articol despre prefacerile din România, după cucerirea puterii de către proletariat. Ţi l-am citit. Ai început să îmi

faci reproşuri, ca şi când eu nu aş fi ştiut că ai dreptate. Nu ştiu ce te apucase. Te-ai deslănţuit furibund. M-ai insultat, mi-ai spus că noi nu trebuie să facem atât de mari compromisuri de conştiinţă. Tot ce scrisesem, îmi întorceai pe dos. Pentru tine răsturnarea monarhiei fusese un mare eşec; Regele Mihai fusese un om cumsecade, care voia numai binele poporului român, care, atât cât rămăsese în ţară, echilibrase întrucâtva balanţa puterii. Iar eu făcusem din el un călău al poporului şi un trădător. Mi-ai spus că e nedemn să mint cu atâta nerusinare, şi că asta nu mi se va ierta.

STROE: Şi atunci, te-ai dus şi m-ai denunţat la Securitate....
SABIN: Nu, nu a fost aşa. Nu aş fi putut face una ca asta. Mă enervai cu probitatea ta, cu părerile tale infailibile, cu atitudinea ta justiţiară, dar nu aş fi intreprins niciodată din proprie iniţiativă ceva de acest fel. Eram Secretar de Partid. Deşi tânăr, se găsiseră să mă mă pună pe mine secretar, pentrucă toţi ceilalţi dela Catedră erau compromişi. Trebuia să răspund de toate ponoasele.... Într-o zi am fost chemat la tovarăşul Pleaşcă. L-am găsit extrem de furios: tocmai rămăseseră în Italia doi cercetători plecaţi la un Congres.

SCENA IV-a
Sabin, Stroe, Pleaşcă

Intră în scenă un nou personaj, activistul de partid îmbrăcat într-un costum bleumarin, de fapt acelaşi actor care l-a jucat pe Moş Toader. Se învârte ca un leu în cuşcă, cu mâinile la spate. Sabin iese timid în întâmpinarea lui Pleaşcă.

PLEAŞCĂ: Ascultă, bă ! Poţi să îmi spui şi mie ce faceţi voi acolo, în Institutul ăla de trei parale ? Ce faceţi voi acolo bă, parastasul vostru de huligani,... de trădători ! Trimit Securitatea să vă înhaţe pe toţi !... V-aţi adunat acolo unul după altul, toţi legionarii, şi uneltiţi... Lasă că vă învăţ eu minte !...
SABIN (abia deschide gura): Sunt şi oameni cinstiţi acolo, tovarăşul Pleaşcă, nu toţi sunt duşmani.
PLEAŞCĂ: Cum a fost posibil să vă plece dintr-odată două bestii fasciste, şi voi să nu ştiţi !? Ce păziţi voi acolo ? Tu ce faci acolo, dormi ? Cine dracul te-a mai pus şi pe tine secretar BOB !? Te-au pus probabil ca să le camuflezi planurile denigratoare. V-aţi atins ţelul ! Aţi trimis la timp doi spioni, care să divulge secretele noastre în străinătate. Am să-i pun să te excludă din Partid, şi să-ţi desfacă contractul de muncă . Să nu crezi că ai să scapi uşor !.. Portar ai să jungi, şi nici pentru aia nu-ţi va fi uşor. Ai să vii la mine ca să mă rogi, să-ţi dau recomandare pentru a fi portar.
SABIN (transpirând): Eu nu sunt vinovat, tovarăşul. Eu sunt tânăr, sunt nou acolo. Ei fac ce vor... Nu ştiu încă ce vor ei şi ce gândesc.
PLEAŞCĂ: Nu ştii !? Păi de aia eşti pus acolo ? Nu eşti pus ca să ştii ? Habar n-ai, care va să zică, şi noi ne investim toată încrederea în tine. Şi-au pus în cap să răstoarne regimul popular şi ţie nu-ţi pasă ! De asta te-am băgat noi în partid. De asta ţi-am dat munci de răspundere ! Habar n-ai cine unelteşte, nu ştii nimic !.. Nu ştii nici măcar unul dela voi de acolo, care e împotriva reformelor Partidului. Tu nu ştii că cine nu e cu noi, e împotriva noastră... Ce fac ei şi ce gândesc, nu te priveşte !

SABIN: Ba mă priveşte, sigur că mă priveşte, tovarăşul secretar. Eu fac totul pentru a curma acţiunile duşmănoase.
PLEAŞCĂ: Şi îmi spui mie că nu vorbeşte nimeni de rău, în toată burghezimea aia, realizările noastre la voi acolo !
SABIN: Mai sunt şi unii care nu sunt întotdeauna de acord... Eu m-am luptat să îi lămuresc ! Am avut discuţii în care am susţinut cauza clasei muncitoare. Am condamnat drastic orice deviere dela linia Partidului.

PLEAŞCĂ: Să-mi dai imediat numele celor care s-au abătut dela dictatura clasei muncitoare ! Cine sunt ei ? Imediat ! Trebuie să cercetăm. Să vedem cine sunt ei, şi ce intenţii au.
SABIN: Nu sunt mulţi, tovarăşul Pleaşcă. Eu am reuşit să îi pun la punct. Am discutat cu ei şi i-am convins că nu aveau dreptate. Cea mai bună dovadă este chiar publicaţia Institutului, o revistă sănătoasă, care promovează lupta revoluţionară.
PLEAŞCĂ: Dumneata umbli să mă îmbrobodeşti pe mine !? Refuzi să denunţi duşmanii strecuraţi printre noi. Şi crezi că aşa o să-ţi meargă ? Imediat să-mi dai numele celor despre care vorbeai. Cum îl chiamă pe domnul ăla, care contestă măsurile guvernului
SABIN (ezită): Să vedeţi...
PLEAŞCĂ: Imediat ! Cum îl chiamă ! Dacă nu vrei să te ridice pe tine... Cu cine ai vorbit, şi ce ţi-a spus ?
SABIN: ... Virgil Stroe, îl chiamă... Dar nu erau lucruri grave; le-am pus la punct în discuţia cu el...
PLEAŞCĂ: Aha !... Virgil Stroe (notează într-un carnet) Vom vedea... Îl vom lua noi la întrebări !.. O să stăm noi de vorbă cu el... (Pleaşcă iese, la fel de furios şi preocupat).

Virgil Stroe a rămas tot timpul în scenă şi a asistat la discuţie.

STROE: Nu e adevărat că numai atâta i-ai spus. Aveau o mulţime de informaţii despre lucrurile pe care le discutasem împreună.
SABIN: După aceea am fost chemat la Securitate. A trebuit să dau depoziţii complete. Acolo au strigat la mine foarte rău.
STROE: Asupritul asupritor... Am fost luat de acasă într-o noapte. Nu ştiam deloc ce vor, dece m-au ridicat. Nu făcusem nimic, care să încalce legile ţării. Mama s-a speriat îngrozitor.... Le-am spus că nu ştiam să fi făcut vreun rău. M-au luat la bătaie. Au urmat nişte interogatorii interminabile.... Încet, încet, mi-am dat seama că tu m-ai denunţat... Nu putea nimeni să ştie despre mine, înafară de tine, ceeace aflaseră ei.
SABIN (cedează): E adevărat... da... sunt vinovat.... Voi plăti !.. Sunt vinovat de moartea ta... Dar dece, pentru numele lui Dumnezeu, a trebuit să încerci să fugi !
STROE: Mă duseseră pe un şantier de muncă forţată... Nu puteam să suport regimul lor. Eram prea firav, nu puteam face faţă volumului de muncă impus. Atunci mă băteau şi nu îmi dădeau să mănânc, ceeace mă slăbea şi mai rău. N-am mai putut suporta... Într-o zi am încercat să fug... Au tras.... Aveau ordine să tragă.
SABIN: Am aflat ! (Se întoarce la scaunul lui şi se prăbuşeşte): Întreaga mea viaţă a fost un calvar, un chin groaznic. Nimeni nu ştia ce era în sufletul meu. Numai eu ştiam ce făcusem. Să trăieşti întreaga viaţă cu o asemenea pată pe suflet, asta te marchează, te schimbă, nu mai eşti om. Dinaintea acestei ruine nimic nu mai conta.

De acum nu mai aveam decât un singur lucru de făcut: să-mi urmez fără preget calea, să urc, cel puţin pe drumul ăsta mă puteam realiza. Am fost la un pas de reuşită... M-am însurat cu Eliza Pascu, şi încă odată ascensiunea mi s-a netezit. Credeam că gestul va fi suficient realizării mele...

Intră Eliza, în fapt fata care tocmai a ieşit.

SCENA V-a
Sabin, Eliza, Stroe.

ELIZA: Dar nu a fost să fie aşa.
SABIN (tresare violent): Viaţa noastră a fost complicată, dramatică, cu multe răsturnări imprevizibile.
ELIZA: Dacă m-ai fi iubit, nici o răsturnare nu ar fi avut importanţă. Nu ar fi fost o răsturnare de nesuportat.
SABIN: Profesorul fusese mutat la Iaşi... Eu nu aveam ce face la Iaşi. Toate interesele mele erau la Catedră. Acolo mă puteam afirma.
ELIZA: Da. Şi pentru că tata nu mai era ministru, nu mai avea nici o posibilitate de a te sprijini.
SABIN: Ţi-am spus că uniunea noastră fusese o alianţă pentru a reuşi. Te avertizasem. Ai vrut totuşi să te măriţi.
ELIZA: Credeam că glumeşti... Tu glumeai adeseori astfel. Nu avusesem nici un motiv de nemulţumire pînă atunci, în seara aceea îngrozitoare a scandalului nostru.
Ai fost cel mai galant bărbat, singurul pe care mi l-aş fi putut dori. Atunci, în seara aceea, mi-ai spus lucruri pe care nu credeam că le voi auzi vreodată. M-ai acuzat că nu îţi fac copii; nu eram eu de vină, am făcut o fetiţă după ce m-am remăritat.
SABIN: Şi ai uitat-o, şi te-ai sinucis. Cum ai putut face una ca asta ! Şi ce mai vrei acum dela mine ? Sunt la sfârşit... Uită-te, eşti răzbunată.... Sunt sdrobit...Să te omori astfel !.. Să te spânzuri şi să laşi în urma ta un copil singur... Cum ai putut face asta !? Eu nu pot fi vinovat de aşa ceva. Ce vrei dela mine ?... Te remăritaseşi, nu eu te-am împins la acel gest.
ELIZA: Şi tu, şi alţii... Toţi m-aţi împins la acel gest. Au venit alte scandaluri, alt om care s-a simţit nemulţumit de ceea ce capătă... Era prea mult.... M-am scârbit, şi mi-am pus capăt zilelor... Am căutat o lume, care să nu mai fie bântuită de şacali.
SABIN: O lume ! O altă lume ? Şi există o asemenea lume ?... Nu mai există nimic. Lumea asta, numai pe ea o avem. Cum ai putut crede asemena basme ?... Aici trebuie să răzbim, aici trebuie să ne bucurăm, dacă putem să ne bucurăm. Nu există nimic înafară de noi şi de lumea asta.
ELIZA: O lume care să nu mai fie bântuită de şacali...

Eliza vorbeşte ca în transă. Îl ia de mînă pe Virgil Stroe şi iese împreună cu el. Sabin recade în scaunul lui. Parcă doarme. Dar brusc se trezeşte, tresare. Lumina devine mai vie.

SCENA VI-a
Marin Sabin singur

SABIN (din nou răguşit): Au plecat... Mmm.... au fost ?... Aşteptaţi-mă, vin....Porcăria asta de medicament... Din cauza lui !... Milioane de umbre îndoliate, pline de recriminări... Ce coşmar, un sfârşit de viaţă !...O, Doamne, nu sunt singurul vinovat. Aşa a fost să fie !... O soluţie perfectă nu exista... Cine s-ar putea lăuda de a fi găsit soluţia salvatoare ? (Adresându-se clătinat publicului): Voi... aţi găsit-o ?.. Am fost prinşi cu toţii de soartă într-un vârtej, care ducea la fundul râului. Cei care se vor salva, dacă se vor salva, vor înţelege mai bine prin vremuri ce era de făcut.

Sabin tuşeşte, se vaietă... Învârte greoi conţinutul rămas al paharului şi îl dă pe gât. Toarnă whisky, spală ce a mai rămas la fund, bea şi paharul al doilea. Îl apucă o tuse violentă. Se înnecă, îi vine să vomite. Se ridică; face eforturi disperate pentru a nu vomita. Transpirat de efort, se aşază iar pe scaun şi aşteaptă.

SABIN (în continuare): 10 iunie 1986... 52 de ani... Ooo, vanitate ! Totul se va stinge fatal, în marea uitare... (Lumina slăbeşte vizibil): Ce ameţeală !... Apune !..... Stai, nu apune !.... Vin după tine... Nu apune !.... Aşteaptă-mă... Vin şi eu !....

Pleacă împleticindu-se, urcă o mică movilă verde, care se află între bancă şi casa din fund. Când ajunge sus, se prăbuşeşte în spatele ei... Tăcere... Se aud talăngile unei turme de oi. Apoi virajul unei maşini care opreşte brusc. În scenă intră agitată Marga, însoţită de medicul radiolog.

SCENA VII-a
Marga, Doctorul, Moş Toader.

MARGA: Ţi-am spus eu că aicea a venit !.. Maşina e aici... Nu avea unde să se ducă.

Examinează locul cu teamă ...

DOCTORUL: Ai avut dreptate. Eşti sigură că voia să facă ceva ? Poate a venit ca să se odihnească.

MARGA: Mi-ar fi spus !

DOCTORUL: Să sperăm că am ajuns la timp...

MARGA (cu teamă): Hai cu mine în caă... Îmi e frică să intru singură... Ia-o înaintea mea, te rog...

Urcă amândioi scările. Trece un timp, ies.

MARGA: Unde s-o fi dus !?

DOCTORUL: Nici urmă, patul e nedesfăcut. (Coboară, caută; găseşte paharul şi piuliţa pe masa din chioşc; ia cu degetul o urmă de praf şi gustă): S-a otrăvit !.. Trebuie să-l găsim imediat.

MARGA (disperată): Dar unde este !? Unde poate fi ! S-o fi dus la Moş Toader.... Scuză-mă, fug după el.

Doctorul examinează atent praful din piuliţă. Caută împrejur. Găseşte în iarbă flaconul aruncat.

DOCTORUL: Doza e mare... Dacă a luat tot conţinutul, nu mai poate fi salvat.

Se întoarce Marga, însoţită de Moş Toader.

MOŞ TOADER: Dar era bine... foarte bine... tovarăşul Sabin...Nu e la mine !... Unde să fie... Mi-a spus că are o întâlnire... Nu a vrut să stau cu el. L-am lăsat aicea, la masă, şi am plecat.
MARGA: Doamne, dumnezeule... Unde să-l găsesc ? Haideţi să-l căutăm... Trebuie să fie tot pe aici, pe aproape.

Pleacă toţi în toate direcţiile.

DOCTORUL: Veniţi... l-am găsit ! Vino încoace, Moş Toadere, ajută-mă să-l ridicăm.

Îl cară amândoi pe Sabin în scenă, în iarbă, în prim plan.

MARGA (se repede spre el; doctorul îl consultă): Trăieşte !? Marine...Dragul meu...
DOCTORUL: Da, încă mai are puls. A luat o doză mare. Poate că nu a luat-o chiar pe toată acum.
MARGA (îşi frământă mâinile): Ajută-mă, fă ceva... Sunt disperată... Fă ceva !...
DOCTORUL (îi ascultă inima lui Sabin, apoi respiraţia): Ştii, Marga ? În faţa cazurilor de felul ăsta am întotdeauna rezerve. Desigur, datoria mea este să îl salvez... Să fac tot ce e posibil ca să-l readuc printre noi (Scoate seringa, pregăteşte o injecţie): Am să-i fac analeptice... (Face injecţia): O să-l transportăm la spital, pentru spălătură stomacală.... Dar e bine ce facem ? El acuma a scăpat... A scăpat de durere şi, ce e mai teribil, a scăpat de spaimă. Mâine te va blestema, când îşi va reveni. O va lua dela capăt şi, peste câteva luni va muri în chinuri, pe care nu le vom putea evita decât cu doze mari de morfină. Ca prieten al lui, eu nu l-aş mai trata. Ca doctor, am datoria să o fac.... Spune, vrei să mergem acum la spital ?
MARGA: Nu se poate... Nu pot face altfel... Nu pot să-l las să moară, atâta timp cât ştiu că mai e ceva de făcut (Adresându-se lui Sabin): Marine, de ce mă laşi ? Cât de pustie şi grea va fi viaţa mea fără tine !...
DOCTORUL (îi aranjază cămaşa): Moş Toadere, să-l ridicăm... Haide... Tebuie să-l transportăm la maşină. (Aparte): Să sperăm că a luat o doză suficient de mare, şi că nu se mai poate trezi...

Ies cu toţii din scenă. Se aud portierele care se trântesc,
şi maşina care demarează rapid.

MOŞ TOADER (revine uluit; cu mare respect): Auzi dumneata... Tovarăşu Sabin ! Ce e omul !....

Se duce în casă, închide ferestrele; iese şi încuie uşa
în urma lui. În continuare vorbeşte singur.

MOŞ TOADER: Aşa un şef ... Şef de şefi şi răsşefi !... Adineaori vorbirăm... (Rămâne foarte preocupat de cele întâmplate; ridică din umeri, pleacă): De dimineaţă, nu ştii ziua la ce să te aştepţi !... Aşa o poznă... Auzi dumneata !...

SFÎRŞIT

Bucureşti, 13. 02. 1986.

Atenţionare. Personajele acestei drame sunt inventate. Întâmplările sunt fictive. Nu a existat cred (Roller?) în perioada menţionată nici un istoric cu destin şi caracter asemănător celor descrişi în prezenta dramă. Ceea ce nu înseamnă că întâmplările şi caracterele descrise nu ar fi conforme realităţii. Mirarea autorului este aceea că după 1989 nu a apărut nici măcar un singur caz, în care vreun om de acest fel să-şi recunoască vinovăţia. Se pare că idealismul său, când a scris piesa, a fost prea mare.

Bucureşti, 24, 04, 2007.

141

DRAME DIN TRECUT

ÎMPĂRATUL JUCĂRIILOR

Comedie tragică în două acte

1986

Motto:

Nu simţiţi că toate mădularele vă dor;
Cel care spune că îl dor, minte
Eu sunt conducătorul la fericire.
(DMP)

PERSONAJE

ÎMPĂRATUL..... 50-60

VALETUL..... 30

REVOLUŢIONARUL..... 40

GENERALUL..... 50

DOAMNA..... 50

COMANDANTUL REVOLUŢIONAR

MINISTRUL PROPAGANDEI

JUDECĂTORUL SUPREM

REVOLUŢIONARI, SOLDAŢI, CURTENI

ACTUL I

Grădina palatului, cu alei, peluze, statui, copăcei înfloriţi. E soare: timp frumos, cer albastru de dimineaţă. Cântă păsărelele. În scenă pătrund din fund stânga doi indivizi îmbrăcaţi în costume de epocă. Împăratul, cu o mantie neagră împodobită cu fireturi, guler cu falduri, duce sub braţ, într-un pachet luat în grabă, învelit în hârtie de jurnal, coroana şi sceptrul. Cu el, în tunică scurtă, pantaloni strânşi pe pulpe, pantofi negri, tânăr, viguros, valetul (Slujitorul). Sunt agitaţi, desorientaţi. Nu ştiu încotro să o apuce. Traversează ezitând în diagonală scena spre colţul din dreapta faţă.

SCENA I-a
Împăratul, Slujitorul.

SLUJITORUL: Repede !... pe aici... Vino pe aici Măria Ta.
ÎMPĂRATUL: Unde ? Pe unde ?.. Crezi că ne putem ascunde undeva pe aici ?
SLUJITORUL: E locul cel mai potrivit: sub nasul lor. Nu le va trece prin cap să ne caute în locuri de agrement.
ÎMPĂRATUL: Să ne ascundem după tufişul de colo !
SLUJITORUL: Ne vor vedea... Veniţi după mine.
ÎMPĂRATUL: Repede... repede !... Am impresia că ne urmăresc.
SLUJITORUL (ascultând): Nu... Nu se aude nimica... trabuie să ne săpăm o ascunzătoare !...
ÎMPĂRATUL: Nu avem timp... Suntem pierduţi !... Vin !... Au să ne omoare... Dacă apucă să ne vadă, nu mai scăpăm ! (Se reazimă de un pom şi vomită).
SLUJITORUL: Fiţi liniştit, Măria Ta... Fiţi calm !... Trebuie să ne păstrăm calmul... Veniţi după mine... (găseşte un loc afundat în partea din dreapta a scenei): Aici vom săpa o ascunzătoare. Pământul e reavăn, afânat, nu va fi greu.
ÎMPĂRATUL (gâfâind): Nu avem timp... Ne urmăresc... De unde dracul au arme !?
SLUJITORUL (se apucă să scurme pământul cu mâinile): Dacă vreţi să avansăm mai rapid, ajutaţi-mă !
ÎMPĂRATUL: Repede !... Fie cum vrei dumneata. Crezi că vom reuşi ? (începe să scurme şi el disperat către în părţi; scurmă amândoi): Rămâi dumneata unde eşti; iau eu partea asta de tranşeu !...

SLUJITORUL: Pământul scos nu trebuie să se vadă. Îl vom acoperi. Vom trage piatra de colo deasupra lui.
ÎMPĂRATUL (suflă greu): Nu mai pot !.. (Se aud împuşcături. Amândoi se asvârlu pe burtă în pământul scurmat. Se ridică murdari): Răscolesc palatul !... Sparg geamurile.... Auzi !... Averea poporului !

SLUJITORUL: Sapă, Măria Ta ! (se pun iar pe treabă): Aşa... Acuma cred că gropile sunt destul de largi... (Se bagă amândoi sub scenă; le rămâne capul afară, ca la doi popândăi): E bine !... Acuma să le săpăm pe dedesubt, ca să ne şi putem odihni în ele (dispar sub scenă).

SCENA II-a

Prin scenă trece, fără să-i vadă, un grup de revoluţionari înarmaţi A, B, C). După ce trec, lucrurile se liniştesc.

A: Pe criminalul ăsta dacă îl prind, îl jupoi de viu...
B: Şi noi, unde suntem ? Ce păzim aici ?
C: Fiţi fără grijă, îl snopim împreună toţi trei.

SCENA III-a
Împăratul, Slujitorul

Împăratul şi slujitorul reapar după un timp.

ÎMPĂRATUL: Nu ne-au văzut ! Ideea dumitale a fost bună. Dar dacă se reîntorc ? Cât timp putem rezista aici ?
SLUJITORUL: Măria Ta, acum nu e timpul să ne gândim la asta. Trebuie să tragem bolovanul acela cât mai aproape, în dreptul gropii, şi să ascundem pământul scurmat. Ajutaţi-mă !... (Slujitorul îl ajută pe împărat să iasă din groapă: se duc împreună în fundul scenei şi împing bolovanul): Apucaţi-l bine !... Aşa... Acuma !... (Reuşesc să urnească piatra).
ÎMPĂRATUL (se şterge de transpiraţie): Nu mai pot !...
SLUJITORUL: Încă puţin, Măria Ta...
ÎMPĂRATUL: Blestemata grădină !... Nimeni nu s-a gândit să-mi facă o ascunzătoare aici !... Singur trebuie să mă gândesc mereu la toate ! Parcă nu aş avea slujitori.
SLUJITORUL: Împinge, Măria Ta !
ÎMPĂRATUL (se străduie să împingă): Mmmh !... Nepricopsiţi !... Mmmmh !... Incapabili !... Mmmmh !... Bandă de trântori !... Mmmmh !... Lipitori !
SLUJITORUL: Încă puţin, Măria Ta... Împingeţi ! Acum vin revoluţionarii din nou.
ÎMPĂRATUL: Ah !... Blestemată piatră... Nu puteau pune una mai uşoară aici !?
SLUJITORUL: Aşa... Acum e bine. Ne vom strecura pe după ea în adăposturi. Nu cred că îşi vor da seama că am urnit-o din loc (Încep să şuere gloanţe): Ascunde-te, Măria Ta !... Eu voi încerca să aranjez un mic strat de iarbă de jur împrejur. (Pe burtă fiind, aşază iarbă şi flori; gloanţele şuieră în continuare pe lângă el): Uf !... Ia te uită, al dracului !.. Ăsta era cât pe ce să mă dea gata. (Ricoşază de piatră un glonţ): Ne-or

fi văzut ? Aşi !... Cred că trag aşa, în prostie... Vor să se distreze. Au făcut rost de arme, şi trag ca să vadă cum e... Mă mir că ştiu să le ţină în mână...

Se aude o fluierătură puternică. Cei doi se asvârlu
la pământ, împăratul în spatele gropii. Explozie de obuz.

ÎMPĂRATUL (apare lângă slujitor): Mi-e frică, mi-e frică ! Cred că ne-au descoperit.

SLUJITORUL: Au descoperit tunurile din curtea palatului, şi fac exerciţii de paradă. Habar nu au că suntem aici.

ÎMPĂRATUL: Cât timp vom mai putea rezista în ascunzătoarea asta ?

SLUJITORUL: Fiţi fără grijă... Vom sta până se potolesc împuşcăturile. Întotdeauna după prima furie, oamenii răsuflă mai uşuraţi. Se liniştesc... Cel puţin o vreme. Îşi savurează victoria, plăcerea de a fi trecut la acţiune ! Pe seară vom putea fugi de aici în oraş, şi pe urmă în străinătate. În ţară trebuie să fie mare haos. Găsim noi până la urmă un loc. Cred că aveţi dumneavoastră cu ce trăi... Au să ne ajute prietenii mei.

ÎMPĂRATUL: Nu vreau la prietenii tăi !... Nu îmi voi părăsi palatul... Eu nu îmi părăsesc ţara !... (O nouă explozie de obuz; se aruncă amândoi la pământ): Bine, vom merge la prietenii tăi. Fac ce vrei dumneata. Numai salvează-mă ! Nu mai putem rămâne aici....

SLUJITORUL: Acuma trebuie să rămânem aici ! Nu avem ce face.... E singurul loc unde nu ne vor căuta.

ÎMPĂRATUL: Şi dacă din greşală ne va isbi un obuz !?.. Nu mai pot suporta teroarea lor !... Toată viaţa ne-au terorizat ... Viaţa noastră este în pericol !

SLUJITORUL: S-au mai văzut împăraţi asasinaţi, Măria Ta...

ÎMPĂRATUL: Ne invidiază !... Toţi ne invidiază... Cred că e uşor să fii împărat ! Toţi cred că ar fi capabili să conducă mai bine decât împăratul.

SLUJITORUL: Aşa sunt oamenii... Nu se respectă decât pe ei înşişi. Cezar a fost asasinat de propriul său fiu !

ÎMPĂRATUL: Hahalera !... Umblă toată ziua prin tripouri şi după femei.... Ar fi în stare !...

SLUJITORUL: Pe regele Hamlet se zice că l-a ucis fratele lui, împreună cu propria lui soţie.

ÎMPĂRATUL: Ştiam eu că uneltesc... N-avea grijă: mă prefac că nu văd..... În permanenţă doi oameni sunt pe urmele lor. Îmi raportează în fiecare dimineaţă ce fac. Le cunosc toate drumurile....

SLUJITORUL (după o pauză): ... De altfel, aţi putea fi mândru de a fi asasinat, Măria Ta !... Aţi ajunge acolo sus... în istorie... în foarte bună companie. În anii noştri toţi oamenii iluştri au fost asasinaţi: John Fitzgerald Kennedy, Anwar Sadat, Indira Ghandi, Olof Palme... Oameni tot unul şi unul... Rând pe rând, au fost asasinaţi. (După o pauză): Altădată era şi mai rău: Lui Ludovic al XVI-lea i-au tăiat capul !

ÎMPĂRATUL (se face mic, apoi explodează): Democraţi !... Şi-au meritat soarta !... Orice democrat ar trebui să fie împuşcat de popor. Arată-mi mie un dictator omorât de popor. Încrederea în sine sau în ceilalţi e o prostie. Unde am ajunge dacă ne-am lua după ei !? S-ar termina cu progresul ! Pentrucă progres înseamnă luptă, ciocnirea contrariilor, victoria a tot ce e mai viguros. Au devalorizat însemnele puterii !.. (În groapă fiind, îşi ia coroana şi o pune pe cap, sceptrul în mâna dreaptă): Poporul le-a

arătat că nu crede în ei. Ei, băiete, ce ştii tu !?... Nimeni nu va putea afirma vreodată în istorie, că am fost un om slab. Poporul mă urăşte, poate..., mă invidiază, desigur..., dar se teme de mine. Nu cred că va avea curajul să mă asasineze atât de uşor...

O nouă fluierătură de ghiulea, urmată de o explozie,
trece pe lângă groapa lor. Ambele capetele dispar
în groapă. După o vreme reapar.

ÎMPĂRATUL: Ăştia sunt nebuni !? Ce face armata ? Unde e generalul ? Nemernicul, cred că nici nu s-a trezit din somn ! Doarme... Nu aude ce se întâmplă la palat?
SLUJITORUL: Linişteşte-te Măria Ta, trebuie că pregătesc ei ceva... Nu îţi fie teamă... armata noastră este puternică.
ÎMPĂRATUL: Am făcut o forţă de Securitate uriaşe, care să mă susţină. Mă costă jumătate din buget.... Aproape fiecare cetăţean este plătit ca securist al Imperiului. Unde sunt ? De ce nu pun stăpânire pe situaţie ?
SLUJITORUL: Aşteaptă să vadă de parte cui va fi victoria...
ÎMPĂRATUL (foarte exaltat): Asta e trădare !... Toţi m-au trădat. Trebuie să facem ceva... Du-te şi pune o bombă sub castel, ca să-i înveţi minte.
SLUJITORUL: Ce păcat !... Ar fi păcat de castel, Măria Ta. Ai cheltuit atâţia bani cu construcţia lui !... Totul e numai marmură, lambriuri de cireş, tablouri de valoare, mobilă de cel mai bun gust. Ai pus chiar şi un zapis cu semnătura ta la temelie, ca să dăinuiască în eternitate. Şi apoi..., la drept vorbind... nu am nici o bombă. Trebuia să ne fi gândit din timp !... Cine să ştie cum vor evolua lucrurile !?
ÎMPĂRATUL (iese la marginea gropii): Sunt singur !... Sunt atât de singur, băiete... (Suspină din greu): Dacă ai putea şti, cât de singur sunt !... Idealul meu a fost acela de a le apăra lor idealurile. Am luptat pentru cea mai sfântă dintre cauze: societatea fără clase, fără competiţie, fără profituri, fără Dumnezeu !.. Se prefăceau că sunt fericiţi. Îmi ieşeau cu zâmbete şi flori în cale. Eu mă prefăceam că accept şi cred în dragostea lor. Totul mergea cât se poate de bine... Şi acum, dintr-odată, m-au părăsit toţi...Toţi !
SLUJITORUL: Sunt eu cu dumneavoastră, domnule...
ÎMPĂRATUL (pus pe destăinuiri): Mă urăsc pe mine, care le-am vrut numai binele... I-am ridicat pe cele mai înalte culmi de progres şi civilizaţie... Am forat marea !... Am arat munţii !... M-au costat miliarde... Am săpat pentru ei canale fabuloase în toate direcţiile, şosele până la 3000 de metri altitudine... pe care nu vor să circule ! Tot eu a trebuit să mă sacrific, ca să le străbat dela un cap până la celălalt. Am construit uzine..., fabrici gigantice... Au toţi locuri de muncă în ele. În care nu fac nimic! Stau de vorbă, dorm, sau se uită pe geam. Ar trebui să-mi mulţumească pentru asta... Am construit oţelării !... Fără fier şi fără cărbune! Avem cea mai mare producţie de oţel pe cap de locuitor ! Fiecare, oricât de prost, poate ajunge director.... Ce-i cer pentru asta ? Aproape nimic: să mă iubească puţin, să strige că sunt un mare conducător, să spună că sunt un erou... Mare lucru !.. Dar ei nu şi nu,... nu vor.... Toţi mă urăsc..... Le-am dărâmat cocioabele lor împuţite, şi curţile în care creşteau porci şi găini, vilele şi blocurile lor lăbărţate, şi le-am construit oraşe noi din beton în care să locuiască! Fiecare familie are o cameră. Când treci, vezi oriîncotro te uiţi, o armată de balcoane pe care, în loc de rufe întinse la uscat, ar putea să scoată şi ei steaguri, să te aclame. Dar ei iarăşi nu ! Te urăsc şi pentru asta..... I-am isbăvit de o credinţă

neghioabă în forţele iraţionalismului, de spaimele ancestrale... Am dărâmat blestematele alea de biserici cu toată istoria lor, cu plăcile lor votive, cu catapetesmele lor înnegrite, cu fumul de tămâie şi lamentaţiile lor lugubre. Ce le ceream pentru asta? Să creadă în mine !.. Să creadă în religia noastră vie: în idealurile noastre, martirii noştri, în divinitatea noastră. Noi suntem singurele divinităţi,... le-am spus .... Şi ei Nu !... Preferă tămâia şi slujbele..... Le-am ţinut discursuri minunate, ca să-i înflăcărez, să-i

avînt, să-i fac să-şi uite interesele meschine, ciorba şi tocana din cratiţă, şi să plece să construiască pentru gloria Imperiului, şi ei... nu ! Tot timpul se văicăresc că nu au mâncare ! Nesătui... Oricât le-ai da, tot nu le ajunge. Domnesc peste poporul cel mai gras din Europa !.... Cât de mult bine am vrut să fac eu ţării mele... Sunt trist... Sunt foarte trist, prietene !... Numai posteritatea îmi va da dreptate... Lucrurile construite de mine vor dăinui veşnic.

SLUJITORUL: Măria Ta... Bătrâne.. Nu mai plânge. Mi se rupe inima... O, Doamne, fiecare îşi are necazurile lui !... Nu aş fi crezut că Împăratul are atâtea necazuri. Bietul de el... (îl mângâie), săracul Împărat !... Fii fără grijă... Te voi salva !... Eu îl voi salva pe dragul meu Împărat... Te voi duce la mine. Vei sta ascuns, până se vor lămuri lucrurile... Îţi voi da să citeşti... Vei asculta muzică... Am şi instalaţie stereofonică !.. Vei uita de toate necazurile... Soţia mea şi copiii vor fi foarte bucuroşi să te cunoască.

ÎMPĂRATUL (fără să asculte): Oamenii mei politici, sfetnicii mei ?... Unul mai apucător decât altul !... Dornici să parvină, dornici de bogăţie... Trăiesc ca regii în lux şi prosperitate, înconjurat fiecare de o armată de subalterni.... Dornici să pună mâna pe putere !... Tot timpul trebuie să mă războiesc: să-i urmăresc, să-i spionez, să-i sperii... Pe dedesubt mârâie, cârtesc, complotează... Abia aşteaptă să mă vadă mort !... Atunci însă, s-ar încăiera între ei ! Nu ştiu câţi ar scăpa cu viaţă din răfuiala care s-ar isca. Dacă nu aş fi eu să îi ameninţ, s-ar sfîşia ca lupii de pe acum.... Tot timpul trebuie să-i cert, să-i schimb, să-i... rotesc, ca să nu prindă rădăcină !... Pe cel dela Finanţe îl trec la Agricultură, pe cel dela Agricultură la Comerţul Exterior, pe cel dela Comerţ la Patriarhie, şi aşa mai departe..... Nu are nici o importanţă unde conduc, pentrucă oricum nu cunosc nici unul dintre domeniile conduse... Totul este să vorbească în numele meu !... Nici nu îţi închipui, prietene, câtă bătaie de cap !.. Ce coşmar... Să ţii haita asta în mână, să-l biciueşti pe fiecare la timp,... nici un moment mai târziu, nici un moment mai devreme,.. să nu-l laşi să ridice capul să muşte, să fii întotdeauna cel dintâi. Mi-am lichidat până acum adversarii... Le-am pus microfoane sub perne, şi am reuşit să îi prind....

SLUJITORUL: Nemaipomenit ! Câtă artă, Măria Ta... Trebuie să fii foarte obosit. Nu ai timp să te relaxezi nici noaptea !... Ai putea să mai dai câte o petrecere la palat, câte un bal, la care să inviţi reprezentanţii diplomatici, să o mai curtezi şi dumneata pe... Doamna... Ne-am mai distra şi noi.

ÎMPĂRATUL: Pe Doamna ? Mă urăşte !... Mă urăşte şi ea. În lumea noastră femeile fac politică, nu amor, dragul meu. Vrea să fac toate prostiile care îi trec ei prin cap ! Râde de mine, îşi bate joc: eu sunt parcă măscăriciul ei. Ar vrea să fiu sluga ei: spune că nu sunt bun de nimic. Visează să-i las locul băiatului, fiului meu, şi ei însăşi, desigur. Nu înţelege cât am luptat eu, ce sacrificii am făcut, ca să o ridic pe trepta înaltă, pe care am ridicat-o. Doamna... Abia aşteaptă să mă vadă dus.... Pe unde

o fi alergând ea acum, sărăcuţa ? Nu i-ar conveni să mă vadă răsturnat !... Cred că luptă, luptă ca o leoaică. Ştie că fără mine, nu ar avea nici o şansă. A prins gustul puterii. Îmi reproşază că nu e destul de adulată: ar vrea să-şi vadă portretul în vitrine, sau la intrarea în şcoli, pe panouri la manifestaţie.... Mi-a cerut funcţii importante (strânge coroana la piept): Abia am rezistat să nu îmi fure coroana... A trebuit să o fac membră în Parlament... Închipueşte-ţi, voia să-şi facă brăţară din sceptrul meu... Ce vremuri feministe !...

148

SLUJITORUL: Aşa-s toate, Măria Ta. Şi a mea, cât e de tânără, tot m-a călcat pe picior la cununie. Credea că astfel va deveni stăpâna casei. Au impresia că bărbatul este un fel de copil mai mare, pe care ele îl dădăcesc.
ÎMPĂRATUL (mai relaxat): Parcă s-au mai potolit. Ce zici ?... Poate că ne lasă în pace... Nu aş vrea să mor aşa de tânăr... Aş avea încă multe de înfăptuit. Nu am ajuns încă acolo unde îmi propusesem. Ţara întreagă trebuia să devină o fortăreaţă, complet aliniată, sistematizată, organizată,... cu indivizi numerotaţi, îndosariaţi, înmatriculaţi, executând coordonat directivele Partidului. Ce ghinion... Să-mi zădărnicească opera, tocmai când eram pe cale să o desăvârşesc !... Dar, parcă s-au mai potolit... Au să se potolească, nu-i aşa ? Au avut şi ei o isbucnire de furie... Cum ziceai... Trebuie ca omul să-şi mai reverse furia din când în când. Şi ceainicul, când se înfierbîntă, fluieră. Dar acum va fi bine... Se vor duce la casele lor, şi ne vor lăsa să domnim ! Doar se apropie ora mesei...
SLUJITORUL: Numai de ar avea ce pune pe masă, Măria Ta...
ÎMPĂRATUL: Cum, crezi că nu mai au chiar nimic de mâncare ?
SLUJITORUL: E posibil să nu mai aibă.... Magazinele sunt complet goale, unele au fost sigilate.
ÎMPĂRATUL (se agită): E o mare greşală ! Cine a făcut porcăria asta ! Eu nu am spus că ei nu mai trebuie să aibă o ciorbă, duminica la prânz. Am organizat pentru toată lumea cantine. Să se ducă la cantină... Nu li s-a spus că masa se serveşte la oră fixă ?.. (Se aude iar larmă, ţipete, împuşcături): Nu au isprăvit !...
SLUJITORUL: Să ne odihnim... Stai jos, Măria Ta... Te frămânţi prea mult. Poate că eşti şi dumneata obosit,.. după o zi ca asta...
ÎMPĂRATUL: Cum crezi că pot sta liniştit, cînd nişte oameni de nimic vor să mă răstoarne,.. cînd bandiţii mi-au ocupat palatul !... Vreau să mă piş !...
SLUJITORUL: E periculos să ieşim de aici... Fă în groapă, Măria Ta.
ÎMPĂRATUL (se străduie): Nu pot... Nu se poate... Va mirosi foarte rău.
SLUJITORUL. Ei, câte altele nu miros, şi nu ţi-ai dat seama. Chestie de obişnuinţă. Fă în groapă şi nu îţi va mirosi.
ÎMPĂRATUL: Nu pot, degeaba... Nu pot prietene, ajută-mă să găsesc un loc.
SLUJITORUL: Măria Ta, suntem în mare primejdie. Revoluţionarii ne pândesc de peste tot... Suntem urmăriţi.... Ne riscăm viaţa !...
ÎMPĂRATUL: Nu pot !... (Vrea să plece).
SLUJITORUL: Stai dracului pe loc, şi fă acolo când îţi spun !
ÎMPĂRATUL (începe să plângă): Nu am pe nimeni în prejma mea, nimeni care să mă apere, nimeni care să-şi dea viaţa pentru mine, nimeni care să facă pipi pentru mine... Am ajuns foarte rău !

SLUJITORUL: Bine... Să încercăm să ne strecurăm în spatele tufişului. (Îl ajută să iasă): Ia-o înainte... Eu te voi acoperi. Pe burtă, Măria Ta !... Ai mare grijă... (Se târăsc pe burtă până la tufişul din fundul scenei, unde dispar).

SCENA IV-a
Revoluţionarii se reîntorc.

A: Nimic !... Nici urmă... Parcă au intrat în pământ...
B: Păcat că nu îi găsim, blestemaţii... Nu ştiu cât timp vom mai putea ţine palatul în mâinile noastre. Au să ne scape... Unde s-or fi ascuns !?
C (privind împrejur): Gropi de obuze !... Şi totuşi oamenii noştri spuneau că Împăratul nu a fost văzut printre fugari.... Trebuie să fie încă ascuns prin palat. O fi având vreo ascunzătoare. Haideţi să căutăm... Nu trebuie cu nici un preţ să ne scape .
Revoluţionarii ies. Împăratul şi slujitorul se reîntorc, tot pe burtă.

SCENA V-a
Împăratul, Slujitorul

SLUJITORUL (apărând din tufiş): Au trecut !... Ne putem reîntoarce.
ÎMPĂRATUL (ajuns în spatele bolovanului, începe să facă gimnastică): Uf, ce bine ! Se aud păsărelele... Le-ai auzit ? De când nu am mai auzit eu ciripitul păsărilor... Ştii ceva, prietene ? Mi-e dor să pun mâna pe coarnele plugului !... Să am o gospodărie a mea... Să pot săpa nestânjenit în grădina de legume răsadurile... Ce fericiţi erau strămoşii mei, fără răspunderea lumii pe cap, fără ura ei. Nu aveau nevoie de maşinăria asta nebună de strivit vlaga din om, pentru a exista.
SLUJITORUL: Eu, când am timp liber, mă duc la lac şi mă scald, Măria Ta.
ÎMPĂRATUL: Şi eu mă duc la mare şi fac plaje. Dar nu sunt lăsat în pace. Şi acolo stau îngrădit, ocrotit... M-am săturat de ocrotire !...
SLUJITORUL: E o vreme superbă...
ÎMPĂRATUL: Îmi vine să alerg prin grădină ca un mânz, de la un capăt la celălalt.
SLUJITORUL: Să nu ne ia răsculaţii la ochi, Măria Ta.
ÎMPĂRATUL: Aşa e... Trebuie să fim prudenţi... Să ne băgăm iar în ascunzişul nostru (intră în groapă): E mai prudent... (Îşi aşază coroana pe cap).
SLUJITORUL (aprinde o ţigară): Duminica trecută, soţia mea se duce cu copiii la mama ei... Şi eu mă duc singur la pescuit, pe malul lacului... Când colo,... o silfidă tînără făcea plaje pe mal... Superbă !..Avea un păr lung, blond, ochii verzi, o talie de gazelă. Am intrat în vorbă cu ea ceremonios, şi seara, tot aşa de ceremonios, am dus-o la vilă. Pe toate le impresionează faptul că lucrez la Palat.
ÎMPĂRATUL: Craiule !...
SLUJITORUL: Ei, nu se supără soţia mea... Are ea o vorbă: Zice că nu mi-am făcut băieţia !... Ne-am căsătorit prea tineri... Dar dumneata, nu ai pe nimeni, Măria Ta ? Ai putea avea uşor o amantă frumoasă... Aşa aveau alţi împăraţi... Ţi-ar mai alunga gândurile negre... Să vezi ce gimnastică excelentă îţi fac fetele tinere !...E cel ami bun antrenament,... menţine condiţia fizică... Dumneata nu ai iubit niciodată o artistă ?
ÎMPĂRATUL: Eu mi-am iubit familia !

SLUJITORUL: Eşti un sfânt !...
ÎMPĂRATUL: Soţia, copiii, fraţii !...
SLUJITORUL: Eşti un martir...
ÎMPĂRATUL: Pe unul l-am făcut vice Prim ministru al guvernului, pe altul Preşedintele Academiei, pe altul Ministrul Forţelor Armate...
SLUJITORUL: Sunteţi înconjurat numai de inamici !...

ÎMPĂRATUL: I-am ridicat pe toţi cât de sus am putut. Nu mi-a mulţumit nici unul. Să-l văd şi eu pe vreunul că vine la mine, animat de puţină dragoste. Se tem !... Când ne întâlnim la mesele familiale, toţi tac.... Le teamă să nu scape cumva adevăruri supărătoare... Reuniunile noastre sunt adevărate înmormântări...
SLUJITORUL: Ţ, Ţ, Ţ...
ÎMPĂRATUL: Masa e împodobită cu lumânări.
SLUJITORUL: Trebuie să fie grozav de plicticos, Măria Ta... Lasă că, dacă ne împrietenim, te iau cu mine. Facem o escapadă de zile mari !... Numai să scăpăm din iadul ăsta... Le-a pus capac la toate !... Am mai trecut noi prin încercări grele, fel de fel, dar de data asta nu e de glumit... Putem să o mierlim !...
ÎMPĂRATUL: Aşa e...
SLUJITORUL: Soarta noastră atârnă de un fir de păr.... Dacă scăpăm, ne mascăm şi te iau cu mine la carnaval !... Ai avut o viaţă tare nefericită, Dumneata... Nu ţi-ai trăit viaţa !
ÎMPĂRATUL: Mereu primejdii şi greutăţi de înfruntat, măi băiete... Lupta de clasă! Într-una ofensiva mea şi a celorlalţi. Îţi dai seama ? O luptă zilnică. Trebuie să-i târăsc după mine, nu pot domni fără ei !... Şi cum să-i duci cu tine, când ei nu vor...
SLUJITORUL: Aşa-i... E mai uşor să-i împingi de la spate.
ÎMPĂRATUL: Cel mai neted a fost începutul. Am luat puterea aproape fără să ştiu...
SLUJITORUL: Nu ţi-au opus nici o rezistenţă ?
ÎMPĂRATUL: Ei, burghezii ăştia erau nişte oameni decăzuţi... Şi de o naivitate... desăvârşită !.. I-am stimat atâta de mult, încât i-am exterminat !... Am pus să-i bage pe toţi la închisoare.... Prea erau gentili.... Văzându-i cât erau de neputincioşi, ne-am dat seama cât eram noi de puternici. A fost o revelaţie.... M-am înspăimântat de măreţia mea. Le-am luat puterea şi m-am făcut Împărat. M-au instalat chiar ei în palat, şi mi-au predat coroana, eşarfa şi sceptrul. Le-am explicat că erau prea gârbovi pentru a mai ieşi la braţ cu această Doamnă. Şi aşa şi era, prietene... Nişte căzături !... M-au crezut şi s-au dat la o parte. Dealtfel, ei cred orice le spui.... Au învăţat în cei şapte ani de acasă cavalerismul.... Dacă le spui că trebuie să moară, îşi pun singuri ştreangul de gât. Spune-le că le vrei binele, şi îţi vor da tot ce au. M-am stropşit puţin la ei, le-am spus că nu e frumos cum se poartă, că e o crimă purtarea lor, şi mi-au predat pe loc cheile împărăţiei.... Că doar erau oameni cu credinţă în Dumnezeu !...
SLUJITORUL: Şi asta e adevărat. Nu ştiu cum se face, mă mir şi eu de ceeace văd. Adeseori deşteptul e prost, şi poate fi strivit ca o muscă.
ÎMPĂRATUL: A fost ridicol... I-am dus de nas cum am vrut.... Dacă ar scrie cineva istoria adevărată a acelor vremi, aţi râde timp de generaţii. Dar nu am niciun interes ca ea să fie scrisă.

SLUJITORUL: Unde aţi mai văzut vreodată istorie adevărată, Măria Ta ? Istoria e aşa cum vrem noi. Istoria evenimentelor pe care o învaţă Turcii, e alta decât istoria aceloraşi evenimente la Români. Istoria e una pentru Francezi, şi alta pentru Englezi. Istoria e alta chiar şi pentru fiecare istoric în parte.... Cine citeşte istorie cu bună credinţă, e un mare naiv.
ÎMPĂRATUL: Greul a început abia după aceea. Şi nu s-a terminat până azi. A trebuit să învăţ să mă port !... Închipuieşte-ţi, au pus mâna pe mine,... şi nu m-au mai lăsat să

trăiesc aşa cum doream. A trebuit să intru în pielea fostului Împărat, pe care îl dispreţuiam din tot sufletul. La adunări, la parăzi, trebuia să stau drepţi, şi să fac semne amicale cu mâna la popor. Ore în şir trebuia să o flutur, până simţeam că îmi amorţeşte. Şi mai trebuia să şi zâmbesc pe deasupra, camerele de televiziune erau aţintite tot timpul asupra mea. La întâlniri cu reprezentanţii străini, trebuia să mă pup cu ei toţi, să fi luat, Doamne fereşte, vreun virus; şi virusurile din Africa sunt foarte periculoase... Şi nu trebuia să fac, în schimb, nici un gest ! Stau aşezat ţeapăn în jilţul meu, şi îmi ţin mâna dreaptă cu mâna stângă, ca să nu o ia razna.... Înţelegi, nu ar fi elegant... Neştiind păcătoasele alea de limbi străine, străinii nu înţeleg ce spun eu, şi ar putea crede că îi ameninţ. Ţin cuvântări exhaustive de trei ori pe săptămână, la toate întrunirile, la toate şedinţele, în toate ocaziile, la toate congresele: în parlament , la televiziune, la fermele agricole, în consiliul de stat, la adunarea electroniştilor, farmaciştilor, avocaţilor, deputaţilor, ... la toate adunările posibile. Şi de unde să găsesc eu atâtea idei noi, pentru tot felul de discursuri ? Spune: cum să pot comunica fiecăruia în parte altceva ?! Le înşir şi eu mereu aceleaşi lucruri.... Noroc că oamenii sunt foarte uituci. Mă aplaudă frenetic după discurs de fiecare dată, ca şi când aş fi spus ceva nou. Am impresia că sunt chiar mulţumiţi, că le spun de fiecare dată acelaşi lucru: nu mai sunt nevoiţi să înveţe pe dinafară idei noi, altele decât cele pe care deja le învăţaseră anterior.... Am răguşit, prietene,... am răguşit. Cel mai ameninţat îmi e laringele. Ţin în permanenţă după mine în suită un ORL-ist... Nu ar fi fost nimic dacă mi se îmbolnăveau urechile, şi aşa nu ascult ce spun alţii... Deciziile le iau singur, numai eu, după ce mă consult cu mine însumi. Ce ar putea spune ei, pe care eu să nu-l cunosc ?... Nu ar fi fost nimic dacă mi se îmbolnăvea olfacţia, nu mai simţeam cum totul putrezeşte în ţara asta, sub nasul meu.... Dar fără laringe, prietene, ce mă fac !? Vorbele mele îi sperie pe toţi !... Ele sunt armele mele cele mai primejdioase. Cu o vorbă pot răpune un om în mai puţin de cinci secunde. Fără vorbe sunt dezarmat !... Sunt foarte îngrijorat din pricina laringelui.... Şi apoi, timp pentru mine nu mai am aproape deloc. Într-una fac vizite de lucru. Îi învăţ să lucreze, cum să lucreze, când să lucreze, cât să lucreze... că ei nu ştiu; în uzine, în fabrici, pe ogoare, într-un district, în alt district, la ministere, în institutele de cercetasre... Ei se distrează, dansează, dar eu vorbesc !... Şi când nu călătoresc în ţară, călătoresc în străinătate... Când mă iau în primire toţi cei de acolo, nu mai pot scăpa în vreun fel.... Fac cu mine ce vor: mă plimbă, mă gonesc, mă duc la conferinţele de presă, mă duc la întruniri, mă duc la osemintele strămoşilor, mă îmbracă, mă desbracă, mă culcă şi mă trezesc tot ei, la orele hotărâte de ei, pe muzica aleasă de ei... Abia de reuşesc să-i mai păcălesc pe ici, pe colo, din când în când.... Nu credeam că am să am de îndurat atâtea chinuri.

SLUJITORUL: Îngrozitor ! Hai să fugim, Măria Ta. Ne vom ascunde pe o insulă... Pe Sfinta Elena.
ÎMPĂRATUL: Ce ştii tu, prietene... ce ştii tu ?... E adevărat, viaţa pe care o duc nu e câtuşi de puţin plăcută.... Simt tot timpul o puşcă aţintită asupra mea.... Dar există ceva care face să nu mă pot despărţi de e ea !...
SLUJITORUL: Cui îi place să se despartă de viaţă !?...
ÎMPĂRATUL: Ceva sublim, inefabil,... divin...
SLUJITORUL: Ei, palatul cu doamnele, cu balurile, stelele de cinema, aventurile... parăzile ...

ÎMPĂRATUL: Puterea !... Puterea, dragul meu... Ea e doamna pentru care mi-am sacrificat toată viaţa. Şi merită ! E o Doamnă cum nu ai văzut: înaltă, fierbinte, transparentă, năvalnică, drapată în voaluri viorii... Puterea... Ea este cel mai fermecător stimulent... Ea îţi menţine condiţia fizică ! Ea îţi face vibromasaj, pe dinafară şi pe dinăuntru, la fiecare muşchiuleţ al şirei spinării şi al inimii.Cînd ai avut-o pe ea odată, nu o mai poţi părăsi... E îmbătătoare putera... E mistică puterea... E miraculoasă puterea !... Te pătrunde, te înnobilează, te creşte... Când intru în palatul meu, cresc !... Deaceea l-am făcut aşa de mare: ...ca să poată să mă cuprindă !... Când ai puterea, eşti liber, numai atunci, şi în măsura în care ea ţi se dă. Toţi cei care se cred liberi fără putere, sunt nişte visători fătarnici... Din nefericire, prietene, e pretenţioasă puterea !.. Se poate pierde uşor. Este o Doamnă foarte labilă, alunecoasă, părelnică.... Nu stă locului nici un moment. Este sensibilă, elastică: după cum o întreţii, ea creşte, se învigorează, triumfă,.. sau scade, se ofileşte şi moare, ...sau fuge,.. da... da.. fuge când nici nu te aştepţi... Ei trebuie să-i faci mereu curte, chiar şi atunci când o posezi; să o aşezi pe tronul înalt pe care îl merită, să nu o faci de râs... Puterea nu se dăruie oricui, ea îşi alege amanţii cu multă grijă, după criterii numai de ea cunoscute şi, ca orice femeie, nu e întotdeauna credincioasă... Trebuie să ştii să o cucereşti, să o înnalţi, şi trebuie să ştii să o păstrezi... Ea m-a fermecat !... Eu sunt îndrăgostit de Putere..... Toată viaţa am fost îndrăgostit de putere, şi nu mi-a mai trebuit altceva. Ce sunt fetele tale, de care îmi vorbeai, pe lîngă ea, Puterea !?...
SLUJITORUL: Vorbiţi de parcă aţi fi văzut-o, Majestate.
ÎMPĂRATUL: Putera nu o văd decât cei care au fost odată foarte jos. Şi eu am fost ! Deaceea îmi e atât de dragă. Ceilalţi pot cel mult să o simtă !.. Eu am văzut-o, şi m-am îndrăgostit pentru totdeauna de ea. Puterea este zeiţa căreia mă închin, căreia toată viaţa... (Se ridică încet pe măsură ce vorbeşte, şi îşi ia coroana în mâini)... i-am cîntat imn de slavă din toată inima mea ...

O bubuitură de ghiulea în piatră îl face să tresară violent;
Se face mic, dar după un timp se ridică .

ÎMPĂRATUL (continuă): ... şi pe care, până în ziua de astăzi, am avut-o lângă mine ... neîncetat...
SLUJITORUL: Bravooo ! Foarte frumos ! (aplaudă): E singurul discurs al dumneavoastră pe care l-am auzit...
ÎMPĂRATUL (se supără): Cum, nu îmi ascultai discursurile !?
SLUJITORUL: Eu vă ascultam numai când tăceaţi, Măria Ta.
ÎMPĂRATUL: Şi când tăceam eu ? Nu tăceam niciodată.

SLUJITORUL: Ba da... Făceaţi pauze !... Eu eram trimis în sală, ca să fac asistenţa să aplaude. De fapt, eu vă dirijam discursurile, Măria Ta, pentrucă eu îi făceam pe toţi să aplaude minute în şir, şi tot eu le comandam să tacă, şi vă dădeam dumneavoastră cuvântul. Ăsta era rolul meu. Dacă aş fi vrut,.. puteam să nu vă mai las să articulaţi o silabă. Îi puneam să aplaude la nesfârşit. Aveam o oarecare fascinaţie asupra lor ! Îmi ştiau de frică căci, dacă îl raportam pe cel care nu aplaudase frenetic, era vai de el. Îl înghiţeau subsolurile.
ÎMPĂRATUL (neatent): Şi acum, prietene,... şi acum ? Sunt foarte trist. Am pierdut Puterea, şi nu ştiu dacă o mai pot redobândi. Fără ea, sunt un nimeni, un nimic, un...

biet vierme... Oricine mă poate strivi. (Se vaietă): Am pierdut puterea şi nu ştiu dacă o voi mai regăsi... O clipă am crezut că e destul să iau coroana şi sceptrul, pentru ca ea să vină după mine. Dar m-am înşelat, ea a rămas acolo, la palat, cu revoluţionarii aceia.
SLUJITORUL: Ceeace spuneţi e foarte grav !... Chiar credeţi că aşa e, Majestate ?
ÎMPĂRATUL: Da, aşa cred.
SLUJITORUL: Asta e foarte grav, fiindcă, fără putere, nimeni nu vă va mai iubi.
ÎMPĂRATUL: Probabil.
SLUJITORUL: Nici măcar nevasta, nici rudele, nici copiii, nici sfetnicii !... Ce să mai vorbim de slujitori !... (Răsună împuşcături violente): Iar mulţi vă urăsc chiar de moarte... Vă vor sufletul !...
ÎMPĂRATUL (pierdut): Aşa e, prietene, aşa e... Până acuma ... ne-am descurcat.... Ne-am ascuns destul de bine aici. Să sperăm că luptele se vor potoli, şi vom ieşi cu bine la suprafaţă. Atunci ştiu ce voi avea de făcut !.. Am fost prea blând cu supuşii... Lecţia asta mi-a folosit. Îşi vor muşca pumnii cei care m-au trădat.
SLUJITORUL: La pământ, Măria Ta !

O nouă explozie de obuz, apoi alta, şi alta. Împăratul este foarte speriat. Stă ghemuit, cu capul în zidul de piatră; coroana i s-a turtit pe cap. Deodată tragerile se liniştesc.... Apare, cu o puşcă mitralieră în braţe, un revoluţionar, călcând precaut. El vine tot din fundalul scenei, spre piatra după care stau ascunşi cei doi.

SLUJITORUL: Un revoluţionar !... Stai ghemuit, Măria Ta !...
ÎMPĂRATUL: Ce ne facem !? Se apropie !.. Salvează-mă prietene, nu mă lăsa !...
SLUJITORUL (scârbit): Stai acolo când îţi spun, şi nu mişca !
ÎMPĂRATUL: Are o puşcă mitralieră... e fioros... Ura se citeşte în ochii lui ...
SLUJITORUL: Sssst ! Nu ţi-am spus odată să taci !?
ÎMPĂRATUL (se vaietă): Vai de mine şi de mine !... Ce mă fac ? Ne va aresta şi ne va duce în mijlocul lor... Ce mă fac, dumnezeule, ce mă fac ?
SLUJITORUL: Roagă-te, Măria Ta (îi face o cruce din două beţe).
ÎMPĂRATUL: Cum să mă rog ? Cui să mă rog ? Nu am crezut niciodată în Dumnezeu... Nu am clădit nici o biserică în viaţa mea. Pe unele le-am mai şi dărâmat.
SLUJITORUL: Roagă-te totuşi, face bine, întreţine moralul.

ÎMPĂRATUL (în genunchi): Doamne, dumnezeule, dacă exişti, fă o minune, arată-mi că exişti !...
SLUJITORUL: Ar fi culmea să-l ajute şi pe unul ca el !
ÎMPĂRATUL: Şi tu, ce stai ? Fă ceva ! Ascultă... Îţi dau două milioane de lei, trei milioane, dacă îl desarmezi... Sari pe el !... Sari pe el, când îţi spun.
SLUJITORUL: Nu e posibil... Arma e automată, cu descărcare rapidă, şi el e atent. Am cădea în cîteva secunde amândoi.

Revoluţionarul vine şi se aşază pe piatră, cu spatele la ei.

ÎMPĂRATUL: Şşşşşt !
SLUJITORUL (şoptit): Am să încerc să ies binişor, fără sgomot, să stau de vorbă cu

el... Poate se lasă păcălit.... Nu mă cunoaşte.
ÎMPĂRATUL (speriat): Stai pe loc !.. Cum crezi că poţi apărea astfel, în uniforma de la curte, în faţa lui !?
SLUJITORUL (tot şoptit): O voi scoate..Umblă astăzi încă destui oameni desbrăcaţi.

Slujitorul îşi scoate costumul, şi rămâne în chiloţi şi maieu.
Îmbrăcămintea o aruncă în groapă, în spatele lui.

ÎMPĂRATUL (şoptit): Încet... Fă-te că vii de departe !... Ai grijă ce spui... Dacă mă trădezi, ăştia ne spânzură... Ai grijă prietene, nu mă lăsa... Ăştia nu ştiu ce vor... Sunt capabili de orice mârşăvie (tremură): ... Doamne dumnezeule, Dumnezeule bunule, cât de aproape sunt de tine în acest moment...

Slujitorul începe să alerge pe loc, ca la jogging, apoi îşi face vânt şi iese astfel înainte, în faţa revoluţionarului deconcertat.

Î Împăratul se strecoară încet în groapa lui, făcîndu-şi cruce.

SCENA VI-a
Slujitorul, Revoluţionarul, Împăratul.

REVOLUŢIONARUL (mirat): Ce faci tu acolo mă, ai înnebunit ?
SLUJITORUL (dansând): E o dimineaţă foarte frumoasă ...
REVOLUŢIONARUL: Ascultă Ţîcă,.. dacă mai ţopăi, îţi vîr două-trei gloanţe –n foale, de te pupă mă-ta rece ! Cine eşti, şi de unde vii ?
SLUJITORUL: Îmi fac joggingul de dimineaţă, domnule.... Parcul ăsta este foarte potrivit pentru aşa ceva.... Dacă am găsit poarta deschisă, am intrat.
REVOLUŢIONARUL: Ţie nu-ţi e bine, mă Ţîcă ? Tu nu auzi că aici se trage ? Aici e Rivoluţie !.. Pe ce lume trăieşti ? Nu ai auzit în oraş împuşcături, asediu bă, spargeri de magazine...
SLUJITORUL: Eu nu vin dintr-acolo.
REVOLUŢIONARUL: Uite ce e !.. Dacă ai chef de joaching d-ăla, cum îi zice, fă bine şi fă-l în altă parte. Aicea e foc mare... N-o să-ţi fie bine... Vii aşa, ţop-ţop, ca dela Maratoniu, cu o ramură de măslin în cioc, în mijlocul focului !
SLUJITORUL: Dar e tare interesant ce spui dumneata !... Uite, am să stau şi eu puţin jos, să văd ce se întâmplă.
REVOLUŢIONARUL: O să răsară floricele, ce să se întâmple !? Or să înceapă muzica şi tanţul...

SLUJITORUL: Dar dumneata de unde eşti,.. că nu pari de aicea ?
REVOLUŢIONARUL: Eu mi-s miner, bă, din valea aia a cărbunelui, şi am venit şi eu aici, să nu scap rivoluţia.... Că eu nu fac joaching, cînd vântu arde ţara.
SLUJITORUL: Şi ce treabă ai dumneata, miner serios din valea cărbunelui, cu cârnnuirea ? .. Ce rău ţi-a făcut ?
REVOLUŢIONARUL: D' apăi Dumneata, văz bine, nu ştii că noi minerii făcurăm grevă... Că ne-am săturat de viaţa asta silnică, pe care o ducem.
SLUJITORUL: Drept să-ţi spun, nu am avut de ştire... Şi ce cereaţi voi acolo ?
REVOLUŢIONARUL: D' apăi ... ceream ziua de muncă de şase ore, cum ne-a fost promisă. Şi locuri de muncă pentru femei, şi de ale gurii la Alimentara, că ies din şut şi n-are nevasta ce-mi pune pe masă la cină. Noi muncim şi ăştia se îmbuibă.

155

SLUJITORUL: Ei, săracii... Oameni din popor, ca şi voi... Au venit să vă facă o viaţă mai bună.
REVOLUŢIONARUL: Şi ne-au lăsat pe noi în şut, şi ei s-au făcut împăraţi şi miniştri.... În palate ca astea.
SLUJITORUL: Cineva trebuie să conducă !... Iar cine conduce, trebuie să fie... reprezentativ !
REVOLUŢIONARUL: Şi pe cine reprezintă ei, mă rog frumos ? Poate pe dumneata, că pe noi nu ne reprezintă.... Dar asta nu-i bai !... Treacă dela mine... Noi nu facem politică.
SLUJITORUL: Dar ce faci Dumneata ?
REVOLUŢIONARUL: Eu fac Rivoluţie !
SLUJITORUL: Bine, măi omule, şi care-i diferenţa ?
REVOLUŢIONARUL (după o pauză): Tu eşti greu de cap, sau te prefaci ?.. Păi ţi-am explicat odată. Nouă ne trebuie ziua de muncă de şase ore, şi de mâncare la Alimentară, şi asistenţă medicală ca lumea. Nouă, minerilor, asta ne trebuie. Să putem să ne şi odihnim, să ne ferim de boală... Restul e treaba voastră,... a celor dela oraş.
SLUJITORUL: Şi nu vi s-au dat toate astea ?...Tocmai acum ?
REVOLUŢIONARUL: Păi, când au venit, au zis că ne dau. Asta-i !... Dar acuma, cu boierii cei noi, e mai rău decât înainte.... Că nu mai ţine nimenea seama de luptele noastre din trecut, şi ne pun iarăşi să lucrăm 10-12 ore pe zi, pe un trai de mizerie.
SLUJITORUL: Şi ce treabă are Împăratul, că venişi cu foc asupra lui, în toate astea ?
REVOLUŢIONARUL: Are !... Că noi l-am apucat odată între noi şi i-am zis: „Măria Ta, nu se mai poate astfel".
Pauză; slujitorul aşteaptă ca revoluţionarul să continue, dar el tace.
SLUJITORUL: Şi el, cum v-a răspuns ?
REVOLUŢIONARUL: Ei, cu înşelăciune, cum să răspundă, ca toţi împăraţii !...
Scuipă a dispreţ. Împăratul iese furios din groapa lui
şi dă din cap. Minerul tace o vreme. Slujitorul, la fel.
SLUJITORUL: Nu e numai Împăratul de vină... Sunt mulţi dela noi până la Împăratul. Unii sunt încurcăreţi, tembeli, birocratici... Alţii răi şi apucători,... alţii asupritori şi bicisnici...
REVOLUŢIONARUL: O bandă de hoţi, auzitu-m-ai ? Asta-s !... Altă dată, bandele astea făceau vrajbă mare pe unde treceau, dar pe urmă, de frica jandarilor, se trăgeau la pădure. Acuma şezură la cârma ţării, şi jaful e permanent... Or pus mâna pe arme şi

pe putere, şi s-or aşezat cu străşnicie. Păi, să-i lăsăm ? Zii, măi Ţîcă, să-i lăsăm oare aşa, să-şi facă mendrele ?
SLUJITORUL: Să nu-i lăsăm ! Le venim noi de hac... Le punem poştii... N-au să ştie pe unde să-şi scoată cămeşile... (uitându-se la picioarele sale lungi)... şi nădragii. Şi... Dumneata păzeşti ! Ce păzeşti Dumneata aicea ?
REVOLUŢIONARUL: Eei, treabă serioasă, nu orişicare !... Păzesc grădina, să nu se strecoare nimeni afară din Palat. Uită-te şi Dumneata împrejur.... Dacă vezi ceva suspect, dă-mi de ştire.
SLUJITORUL: Cine să se stecoare ?
REVOLUŢIONARUL: Lighioanele astea spurcate !... Fug ca iepurii... Dar tot am

pus noi laba pe vreo cîţiva.

Prin scenă trece un băiat în uniformă de bucătărie; duce o măsuţă de gât, pe care ţine o tavă cu mâncare.

BĂIATUL: Masa Împăratului... Masa Împăratului... Masa Împăratului...
SLUJITORUL: Ei, băiete ,... ia vino-ncoace !... Ce duci tu acolo ?
BĂIATUL: Masa Împăratului, Domnule...
SLUJITORUL: Bine... Las-o aici !
BĂIATUL: Dumneata eşti Împăratul ?
REVOLUŢIONARUL: N-ai auzit ce a spus Dumnealui ?...Masa Împăratului !... Hai, şterge-o !... Împăratul sunt eu.

Băiatul pleacă. Revoluţionarul şi slujitorul se reped să ridice capacul ce acoperă carafe, farfurii şi castroane.

REVOLUŢIONARUL: Ia să vedem ce are Măria Mea la micul dejun, astăzi.
ÎMPĂRATUL (în groapă, dă semne de disperare): Ei, poftim !
REVOLUŢIONARUL: Ooo, ia te uită !... O găină întreagă.
SLUJITORUL (râde cu poftă): Ba... e fazan !
REVOLUŢIONARUL: Mititelul !... La micul dejun !... N-o duce rău...
ÎMPĂRATUL (furios): Păcătosul !
REVOLUŢIONARUL: Ia te uită !... Marmeladă, şi unt, şi cafea,... şi lapte... portocale... şi o butelcă de vin !..Ia dumneata cafeaua şi laptele, că mie nu-mi trebuie. Eu iau găina şi vinul.
SLUJITORUL: Mulţumesc, eşti foarte gentil !...
REVOLUŢIONARUL: Hai să înfulecăm... lighioana sta. O facem pe din două. ... (Soarbe vin): Mmmm, ... minune ! Ăsta e Chianti, îl cunosc ... Am şi eu un văr pe acolo, ghe vale. Dar nu mai apucă să bea omul din ăsta !... Îl sug tot pârliţii de pe aici. Ne miram noi unde e vinul...
SLUJITORUL (râzând): Alunecă prin conducte, drept în foalele mărimurilor.
REVOLUŢIONARUL (înfulecând): Lacrimă, nu alta... Şi găina asta e foarte bună !...
ÎMPĂRATUL (nu mai poate răbda): Lua-te-ar dracul !
SLUJITORUL: Nu e rea !...

Se preface că mănâncă un copan, pe care îl asvârle în spatele pietrei. Revoluţionarul se uită la el curios. Împăratul se repede pe brânci, ia de pe jos copanul şi înfulecă.

REVOLUŢIONARUL: Nu e rea ? Ba e fainã, mãi Ţîcã !... Sã-ţi lingi degetele... N-am mai mâncat una ca asta, de când sunt... Acuma, nu cã nu gãteşte şi soţia mea bine, ca o femeie cumsecade, dar una ca asta n-am mai mâncat !...

Ia şi el osul pe care l-a supt, şi îl aruncã graţios în spatele pietrei. Împãratul se repede sã îl adune de pe jos; când îl vede gol, rãmâne încremenit.

REVOLUŢIONARUL: Hai, mai bine, sã facem pe din douã şi vinul... (varsã laptele, toarnã vin): Hai, noroc !.. Şi sã ne ajute Dumnezeu sã le venim de hac spurcãciunilor.
SLUJITORUL: Noroc, prietene,... tot ce-ţi doreşti !...
REVOLUŢIONARUL: Ştii cã eşti un bãiat straşnic ? Ai avut o idee de milioane.... Mie nu mi-ar fi trecut prin cap sã-l opresc pe valet... Bate palma !... Ce-ar fi, mai bine

sã rãmâi cu noi !... Îţi dãm o puşcã şi te facem şi pe tine revoluţionar ! Cred cã ţi-ar place şi ţie sã bagi câteva gloanţe în fundul ãstora, mama lor de potlogari !...
SLUJITORUL: O sã-i jupuim de piele pe toţi.
REVOLUŢIONARUL: Aaa... Aicea pãrerile sunt împãrţite. Unii zic cã, dacã îl prind pe Împãrat, îl jupoaie de viu...
ÎMPĂRATUL (furios): Blestemaţii !...
REVOLUŢIONARUL: Alţii ar vrea sã îl spânzure... I-au spânzurat pe curtenii pe care i-au gãsit în palat... Cu capul în jos, de cãndilabre.... Mã mir cã i-or ţinut. Ãi mai mulţi şi-or dat duhul. Parcã-s întinşi la uscat.
SLUJITORUL: Ce-ar fi sã-l gâdilãm pânã moare.
REVOLUŢIONARUL: Unii vor sã-i toarne benzinã în cap, sã-i dea foc... Alţii doar sã-l împuşte... Dar eu le-am zis: „Mãi fraţilor, ce rost au toate astea ? Are sã se chinue cinci secunde, şi o sã-şi deie sfârşitul. Ce aţi realizat ? Eu zic sã-i dãm drumul". Toţi s-au uitat la mine uimiţi...."Sã-l punem sã se ducã... unde o şti. Şi sã facã... ce s-o pricepe... Sã trãiascã şi el cum am trãit noi toţi în anii aceştia... Nu-i doresc altceva...
SLUJITORUL (râzând): Ştii ceva ? M-ai convins. Merg cu voi de acuma. Sunt trup şi suflet al vostru. (Împãratul se chirceşte în groapã, îngrozit).
REVOLUŢIONARUL: No, bravo Ţâcã, aşa te vreau !.. Ştiam eu cã un om cu carte ca tine,... nu poate trece pe lângã rivoluţie, fãrã s-o vadã.
SLUJITORUL: Dar spune-mi, te rog, când va isbândi revoluţia, ce o sã facem ?
REVOLUŢIONARUL: Ce importanţã are !? Vom fi liberi !... Vom vedea noi....
SLUJITORUL: Cum, nu aveţi nici un plan ? Îl daţi jos pe Împãratul aşa, pentru nimic ? Numai pentru revoluţie !? Toatã zarva, toatã tevatura asta, toate gloanţele şi toţi morţii, pentru nimic ?
REVOLUŢIONARUL: Ei... ce sã spun ? Dacã m-aţi alege pe mine Împãrat... poate aş şti eu ce aş face.

Se trântesc amândoi în iarbã râzând. Îşi aprind ţigãri.

REVOLUŢIONARUL (gânditor, rar): Vezi tu, mã Ţâcã, cum gândesc eu, cu mintea mea cea proastã, e cã Împãratul nu trebuie sã se bage în toate cele... Trebuie doar sã-i lase sã-şi vadã de treabã pe cei de se pricep... Şi atunci, toate lucrurile vor merge bine în ţara asta.... (Râd amîndoi, fumeazã, ciocnesc)...

ACTUL II

Acelşi decor.... S-a schimbat numai lumina, a devenit mai galbenă-aurie. E după-amiază. Slujitorul stă singur în iarbă, întins, cu o margaretă în dinţi. E îmbrăcat în maiou, poartă pantaloni Vietnam căpătaţi dela revoluţionar, şi are o puşcă alături. Împăratul va apare din bârlogul lui.

SLUJITORUL (meditează): Ce vreme minunată !... Când e linişte în natură, ai putea crede că totul e etern. Îţi vine să colinzi, să te plimbi, să admiri pământul.... Mi-aş lua copiii şi soţia, şi aş pleca undeva unde să fim noi singuri. Să nu ne ştie nimeni, să nu ne mai temem de nimic,... să nu ne mai pese decât de trebuinţele simple ale vieţii

noastre. Am chef să mă joc cu ei undeva în iarbă, să-i simt aproape, strânşi cu toţii în jurul meu. Dacă ne-am fi mulţumit cu ce ne dădea pământul, eram fericiţi. Nu ar mai fi trebuit să depindem unii de alţii până la înrobire, până la sacrificiu... Iar eu astăzi tânăr, în floarea vârstei, stau şi îmi risc viaţa pentru ramolitul din groapă !... Nu înţeleg ce mă reţine să o întind... L-oi fi iubind, poate ?! Adevărul este că, unde scutură el, cade câte ceva şi pentru alţii.... Se trăieşte destul de bine în umbra lui... A reuşit să sperie un întreg popor... Uitaţi-vă la el... Marele om !... Eroul naţiunii !... O momâie, o cârpă care tremură la fiecare bătaie de vânt... Îi dau toţi onoruri peste onoruri, îi înalţă osanale, până ce a juns să se creadă un fel de dumnezeu.... A înţeles perfect ce bine rentează afacerea eroică. Şi-a luat pe rând toate decoraţiile, toate funcţiile importante, toate atributele, pretinzând că desfiinţează privilegii.... Lui totul îi este permis. Se joacă, potrivind construcţii uriaşe, care nu servesc nimănui... Nu îi pasă că ele costă vieţi omeneşti...Crezându-se un mare învingător, şi gelos pe această stare, a expropiat pînă şi mormîntul Eroului necunoscut !... L-a scos pe sfânt din groapă, şi i-a luat flacăra !... Cu cât i se pleacă ei mai servili, cu atât este el mai înclinat să îi sfârtece.... A fost o tragică nepotrivire între el şi servanţii lui... El era demonic, agitat,.. dar prost... Ei erau deştepţi, dar perfizi şi leneşi... Toate legăturile dintre ei au fost false.... Până acuma, glumind, am reuşit să-l ţin mai blând decât l-a văzut cineva vreodată... Bufonii au dreptul să spună orice... Toţi cred că spun lucruri fără importanţă...

Slujitorul se ridică din iarbă, şi se suie pe piatră, cu puşca sub braţ, ca să-l înştiinţeze pe împărat că e singur.

SLUJITORUL: Aaa, ia să vedem ce mai face drăguţul meu Împărat !.. Ei, sus, poţi ieşiMăriaTa !...

Împăratul iese din groapă năucit. Probabil a dormit. Când îl vede pe Slujitor cu puşca îndreptată asupra lui, se sperie. Se repede înainte şi îi cade în genunchi.

ÎMPĂRATUL: Nu trage !... Nu trage... Mă predau !... Nu poţi trage într-un om desarmat !... Uite că mă predau... (Se vaietă): Nu îl puteţi omorî ca pe un câine pe Împărat !...

SLUJITORUL: Linişteşte-te, Măria Ta... Primejdia a trecut !... (Coboară, îi pune mâinile pe umeri, protector): Încă odată, ne-am descurcat !... (Râde , îl ajută pe Împărat să se ridice): L-am păcălit pe revoluţionar...

ÎMPĂRATUL (nedumerit): L-ai păcălit ...
SLUJITORUL: A plecat şi mi-a lăsat mie puşca... Frumoasă puşcă !... E încărcată !... M-a lăsat de gardă în locul lui... Trebuie să păzesc grădina, ca să nu se strecoare nimeni afară din palat. Aşa voi face... Mi-a dat chiar şi pantalonii lui... Uite-i !... Nu e nostim omul ăsta ? „Un revoluţionar... zicea el,... nu poate sta de gardie cu puşca, numai în izmene"... Va găsi el alţi pantaloni la derbedeii arestaţi în Palat.
ÎMPĂRATUL (începe să se dumirească): L-am păcălit !
SLUJITORUL: A plecat !... Zicea că în Palat are treburi mai importante... Poate îl fac pe el Împărat !... M-am asigurat de protecţie şi la noul regim...
ÎMPĂRATUL (deprimat): A plecat !... (Se aşază copleşit pe marginea gropii): Ce vă trebuie vouă, ca să îl terminaţi pe Împărat ! Un glonte şi un brânci în groapa pe

care singur şi-a săpat-o. Nimica toată... Să împingeţi nişte pământ deasupra lui... Cât de uşor se poate scăpa de un om intangibil !...
SLUJITORUL: Nu vorbi astfel, Măria Ta. Soarta bătăliei nu este decisă. Se dau lupte crâncene pe străzile oraşului. Generalul s-a trezit din somn, şi a pornit la atac.... Fără succes deocamdată.... Mare parte din oştire a dezertat.
ÎMPĂRATUL: Ticăloşii... Dece să îl apere pe Împărat !
SLUJITORUL: Nu e uşor !... A început să se ridice şi ţara. Insurgenţii au ocupat posturile de radio şi televiziune, şi dau de acolo semnale tuturor.
ÎMPĂRATUL: Auzi ! De aia am pus eu armată şi poliţie pe toate culoarele televiziunii, redactori şi speakeri dela Ministerul de Interne.... Până şi cei din redacţia de estradă, aveau epoleţi de colonel.... Cine le vorbeşte de acolo ? Unde sunt reporterii mei ? Dece nu îşi spun punctul de vedere ?
SLUJITORUL: Nu ştiu, Măria Ta, dar e lată... Au reuşit să îi facă să vorbească exact invers. La tot ce spuneau înainte da, acuma spun nu. Lumea e în delir... Se revarsă pe străzi,... jubilează.
ÎMPĂRATUL: Să iasă pompierii ! Pompierii ce fac ?... Să-i stropească cu apă !...
SLUJITORUL: Pompierii sunt acuma foarte ocupaţi. Stropesc grădinile... Se pare că aşa au primit ordin în ultimul timp. Nemaifiind nici un pojar, nu îşi făceau planul la încasări,...deveneau nerentabili !.. Tunurile şi tancurile sunt la irigaţii...
ÎMPĂRATUL: Nenorocire.
SLUJITORUL: Da, nenorocire Măria Ta.
ÎMPĂRATUL: Nu are cine să mă ajute... Nu mi-a folosit nici o alianţă... Îşi bat joc... M-au aclamat toţi miniştrii, plenipotenţiarii şi şefii de guvern depe glob... Am adus la masa tratativelor marile puteri. Am ajutat ţările Africei... Am făcut pacea mondială !.. Şi acum, la greu, nimeni care să fie alături de mine.
SLUJITORUL: Unde sunt marii noştri prieteni dela răsărit ? Dece nu vin ? Trebuia să-i chemi la telefon.
ÎMPĂRATUL: Ştiu că aşa trebuia ! Cum să o fac ? Nu pot ieşi din groapa asta !...
SLUJITORUL: Ar fi trebuit să le telefonezi, imediat ce revoluţionarii s-au arătat la porţile palatului.
ÎMPĂRATUL: Grea dilemă !... Riscam prea mult... Nu eram în relaţii bune cu ei.... Puteau profita de ocazie ca să mă schimbe !... Ălora, dacă le ceri o mână de ajutor, ţi-o iau şi pe cealaltă. Îi cunosc... La vizitele protocolare în ţara lor, nu rămâneam

niciodată peste noapte. Erau în stare să mă căsăpească în somn. Ar fi fost foarte uşor să afirme ulterior că m-am dus la un tratament, şi că nu au putut să mă salveze. Au mai făcut-o cu alţii. Trebuie să ne descurcăm singuri, prietene,.. cu forţe proprii ! Mereu ne-au păcălit cei dela care am cerut ajutor. Ei nu vin niciodată ca să dea, să ştii dela mine; au dinţii foarte acuţiţi, vin ca să prade. Vor să ne împiedice să facem ce vrem în ţara noastră.... Îmi periclitam independenţa !

SLUJITORUL: Numai să nu apară ei singuri !.. Ştiţi bine.... Prietenul la nevoie se cunoaşte... În asemenea cazuri, sunt foarte săritori !... Cred că reactoarele lor scot deja fum pe aerodroame... Parcă le aud sbârnâind !...

ÎMPĂRATUL: Vai, vai, vai, ce îmi spui !..O nenorocire nu vine niciodată singură !...

SLUJITORUL: Păi, dacă trebuie să ne bizuim pe forţe proprii, nu avem decât să stăm în groapă,... Măria Ta.

ÎMPĂRATUL: Să aşteptăm, prietene, ce putem face ?... Sunt desarmat !...

SLUJITORIL: Avem o puşcă ! La nevoie ne putem apăra. Ştii să tragi, Măria Ta ?

ÎMPĂRATUL: Vai de mine, cum îţi închipui aşa ceva ! Nu e de rangul meu... Un împărat trebuie să-i conducă pe alţii la moarte, nu să moară el.

SLUJITORUL: Aşa e. Lasă că trag eu. Am să te apăr eu, Măria Ta. Avem o puşcă !

Slujitorul trage o rafală cu puşca mitralieră. Împăratul îşi astupă urechile şi îşi bagă capul în pământ.

ÎMPĂRATUL: Eşti nebun ? Au să ne descopere !

SLUJITORUL: Dar de unde... Abia se conving că facem treabă. Ţinem inamicul la distanţă ! Au să ne decoreze... Dacă nu primim noi o decoraţie... Ai să vezi ! Noi ne-am manifestat, care va să zică... Ne-am spus cuvântul. Cei care tac, nu au decât să fie spânzuraţi !

ÎMPĂRATUL: Spânzuraţi ?

SLUJITORUL: Revoluţionarul spunea că e plin palatul de spânzuraţi, Majestate..... L-au spânzurat pe ministrul de finanţe !...

ÎMPĂRATUL (se luminează): Ha, ha, ha... Pe ăla l-aş fi spânzurat şi eu. Nici odată nu avea destui bani pentru ce plănuiam. Revoluţionarii ar fi trebuit să mă cheme să îi ajut: îl trăgeam de picioare...

SLUJITORUL (grav): L-au spânzurat şi pe ministrul culturii, Măria Ta.

ÎMPĂRATUL (vesel): Pe ministrul culturii ? Excelent ! I-am spus nemernicului că nu sunt total mulţumit de poeziile, cântecele şi portretele care mi se făceau, şi nu a luatnici o măsură.

SLUJITORUL (tot grav): Dar l-au spânzurat şi pe ministrul de interne, Măria Ta.

ÎMPĂRATUL: Extraordinar, revoluţionarii ăştia sunt oameni mari. Bine i-au făcut ! Voia să-mi ia coroana. Tot timpul uneltea... Tot timpul era la Doamna... Cred că şuşoteau ceva între ei !... Dar era mare pezevenghi: ştia precis unde instalam micro-foanele... Nu l-am prins niciodată cu ceva flagrant.

SLUJITORUL (trist): Zeci de oameni politici, demnitari, membri ai parlamentului şi al guvernului au fost spânzuraţi...

ÎMPĂRATUL: Tot nu aveam nevoie de ei... Găsesc alţii. Nici nu ştii cât de uşor găseşti oameni ca ei în zilele noastre, prietene. O primenire era necesară. Dar despre soţia mea nu ştii nimic ?... Nu ţi-a vorbit despre ea revoluţionarul ?

SLUJITORUL: Doamna a scăpat. Insurgenţii sunt foarte iritaţi că nu au dat nici de urmele ei, nici de ale dumneavoastră.
ÎMPĂRATUL: Dar puţină spaimă în ea, sper că tot au băgat. Îi va prinde bine.
SLUJITORUL: Se pare că s-a alăturat trupelor generalului, care o protejază. E cu ei... Cred că în condiţiile de acum, Domnia Sa conduce treburile imperiului, Măria Ta.... Dânsa dă ordinele.
ÎMPĂRATUL: Nemernica... A fugit ca o veveriţă... Nici nu ştiu când a şters-o din palat. Altfel,.. e mai bine ca ea să conducă represiunea !
SLUJITORUL: Dacă vom fi salvaţi, se chiamă că Dânsa ne va salva !
ÎMPĂRATUL (se ridică furios): Cine a spus asta ! Cine spune că ne-a salvat ea ?.. Şi toată strategia mea de luptă... nu a servit la nimic ? Ea este acolo din ordinul Meu.
SLUJITORUL: Strategia noastră este să stăm în groapă, Măria Ta.
ÎMPĂRATUL: Suntem înconjuraţi, dar rezistăm !... În Maquis !... Am avut primejdii

teribile de înfruntat, nu ca ei: ploaia de gloanţe şi de obuze, insurgenţii foind peste tot.... Şi nu ne-am părăsit palatul ! Au fugit ca iepurii, la cele dintâi pocnete de puşcă. Nici nu le-a trecut prin cap că îmi datorează supunere, protecţie şi respect.
SLUJITORUL: Linişteşte-te, Măria Ta... Ne aud inamicii... Nu e momentul să ţinem un discurs.
ÎMPĂRATUL (foarte enervat): Mă vor salva... mă vor salva... Totul e în ordine, înţelegi ? Totul este conform schemelor mele de luptă (Confidenţial): I-am înşelat pe revoluţionari !... Am dat un moment înnapoi, pentru a ataca din flancuri duşmanul, şi a-l sdrobi. Nu am nici o îndoială în victoria finală. Totul este numai o chestiune de timp !
SLUJITORUL (solemn): Aşa e, Măria Ta.... Suntem cei mai străluciţi eroi de pe glob.
ÎMPĂRATUL (crescendo): Am fost dârzi, ne-am apărat cu toată fermitatea.
SLUJITORUL: Strămoşii sunt mândri de noi, le-am făcut cinste ! Şi Napoleon a fost învins în Rusia, dar nu s-a predat.
ÎMPĂRATUL (sibilinic): E o chestiune de timp !... Ascultă,... sgomotul bătăliei se apropie!
SLUJITORUL: Cromwell era cât pe aci să fie învins de Carol I (aparte):Aşa o fi fost?
ÎMPĂRATUL: Am efectuat o retragere strategică, pentru a-i înşela pe revoluţionari; să le arătăm că nu vrem vărsare de sânge !
SLUJITORUL: Stalin s-a retras până la Stalingrad.
ÎMPĂRATUL: Cred că în curând vom fi despresuraţi... Nu mai ai ceva de mâncare ?
SLUJITORUL: Revoluţionarul a halit tot, Măria Ta. Avea o foame de lup. Zicea că fazanul i-a plăcut foarte mult.
ÎMPĂRATUL: Revoluţionarii mănâncă fazan, şi Împăratul suge oase !.. Frumoase timpuri am ajuns... Am promovat prea mult democraţia !... Am fost prea larg cu supuşii, i-am răsfăţat. De data asta li s-a urcat libertatea la cap.... Drepturi, ai ?.. Vor drepturi !... Nu le mai ajunge ce aveau. Nu s-au mai distrat de mult... Vor să schimbe orânduirea, la care cu toţii am râvnit, pentru care s-au jertfit eroii noştri, visul de aur al omenirii. Ar vrea să poată să-şi răstoarne împăratul când li se năzare. Să-şi facă de

cap... (Amenințător): Vom întoarce foaia !... Le vom da drepturi, cât nu vor putea duce.... Ne vor ține minte și copiii copiilor lor.

Slujitorul devine dintr-odată gânditor. Parcă ceva s-a frânt în el.
O previziune sinistră își face loc în mintea lui.

SLUJITORUL (scârbit): Poate că ai dreptate, Măria Ta. Hai să stăm jos. Am obosit... Prea multă tensiune de înfruntat într-o singură zi. S-au mai liniștit lucrurile, văd. Mi s-a făcut de-a dreptul lehamite. Mi-e dor de ai mei.

ÎMPĂRATUL (revigorat): Dar de unde !... Suntem în toiul luptei. E timpul să ne gândim la Patrie, nu la femei !... Mă vezi pe mine preocupat de treburi personale !?

SLUJITORUL: Am obosit... dintr-odată... Nu știu dece... Ziua care scade. Mi s-a făcut un semn.... Am presimțiri sumbre, Măria Ta.

ÎMPĂRATUL: Nu avem nici o îndoială în victoria finală.

SLUJITORUL: Stând în iarbă, cred că am aținit. Am visat-o pe soția mea și pe copii .... colorați în roșu... Mi-e dor de ei.

ÎMPĂRATUL (bucuros): Roșul înseamnă victorie !

SLUJITORUL: Roșul înseamnă sânge, Măria Ta. Mă tem pentru ei.... Mă tem că nu îmi voi mai revedea soția și copiii. În oraș se dau lupte crâncene.... Cine știe dacă vecinii nu le-au șoptit insurgenților că lucrez la Palat. Mă invidiau... Or fi găsit momentul să se răzbune.... Sunt îngrijorat, pentru că nu am nici o veste dela ai mei.

Slujitorul se așază pe marginea gropii și oftează din
greu. Împăratul dă din umeri. Tac amândoi. După o
vreme Slujitorul se ridică.

SLUJITORUL: Trebuie să mă duc să-mi văd soția și copiii, Înălțimea Ta... Aicea lucrurile s-au mai potolit.

ÎMPĂRATUL: Ai înnebunit ?

SLUJITORUL: Auziți sgomotele îndepărtate de bătălie ? Vin din cartierul în care locuiesc... Fac ravagii.... Copiii mei sunt în primejdie, nu-i pot lăsa. Trebuie să-i duc la adăpost... Mi-e teamă că n-am să-i mai văd niciodată.... Eu fără ei nu pot trăi pe pământ... Îi iubesc foarte mult: dacă mor ei, mor și eu... Îmi pare rău, trebuie să mă duc să îi caut, să mă conving că sunt în afară de primejdie.

ÎMPĂRATUL: Vei sta pe loc ! Nu ai să pleci nicăieri. Datoria dumitale este să îl aperi pe Împărat.

SLUJITORUL: Am presimțiri foarte negre, Măria Ta... Recunoaște !... Te-am apărat până acuma... Îți las o pușcă.

ÎMPĂRATUL (furios): Asta e dezertare,... complot,... înaltă trădare !

SLUJITORUL (blând): Eu nu sunt soldat, Măria Ta, eu sunt un Slujitor de mâna a doua.

ÎMPĂRATUL: Dacă nu ești soldat, te mobilizez !... Ești mobilizat pe loc, în garda imperială.

SLUJITORUL: Fie-vă milă de mine, Măria Ta.... Înțelegeți că trebuie să îmi salvez soția și copiii.

ÎMPĂRATUL: Și pe mine cine mă salvează ?... Mă dai pe mâna revoluționarilor !?

SLUJITORUL (plânge): Băiatul meu, fetița mea... Ei sunt singurul meu avut, singura mea lume... Trebuie să plec (vrea să plece): ... Trebuie să fac ceva pentru ei.

ÎMPĂRATUL (plânge şi el): Ai înnebunit ? Prietene, nu mă lăsa !... Ai datoria să nu mă laşi. Fără tine, sunt pierdut !...
SLUJITORUL (plângând): Nu mai pot să rămân... Sunt vremuri tulburi... Am şi eu o familie de apărat. Am să mă reîntorc...
ÎMPĂRATUL: Prietene, uite te rog... Împăratul te roagă să rămâi !... Vei fi răsplătit. Îţi dau oricât.... Fac pentru tine ce vrei, dacă rămâi... Nu mă lăsa singur ! (Se aud împuşcături mai apropiate. Din nou cuprins de panică): Îmi e frică... Nu pot rămâne fără nici un ajutor... Mă vor ridica de aici ca din oală. Spuneai că vrei să mă ascunzi la prietenii tăi.... Dacă pleci, nu ai să mai poţi reveni.... Palatul este înconjurat de armatele insurgenţilor. Am nevoie de ajutorul tău !...
SLUJITORUL: Viaţa mea şi a familiei mele este în primejdie... O presimt.
ÎMPĂRATUL : Tu eşti singurul om care mai mi-a rămas, singurul căruia i-a fost milă de mine.

SLUJITORUL: Soţia mea cea nobilă şi frumoasă, ne-am înţeles întotdeauna din priviri şi din inimi... Cum să te las !?
ÎMPĂRATUL: Ajută-mă, te implor !... Uite, te implor, nu mai am nici o putere. Tu eşti singurul meu ajutor, armata mea, singurul meu ostaş, pentru a recuceri Imperiul şi tronul... Înţelegi ?
SLUJITORUL (cedează, foarte abătut): Bine,... Măria Ta,... am să rămân.... Am presimţiri sinistre. Am visat-o pe soţia mea şi pe copii... în doliu.

Amândoi plânşi, epuizaţi, se aşază spate în spate pe marginea pietrei. În depărtare se aud bubuituri surde: larma bătăliei care continuă.

SLUJITORUL (după un timp): Eşti un egoist, Măria Ta... Numai la tine te gândeşti.
ÎMPĂRATUL: Asta îmi e meseria...
SLUJITORUL: Nici odată nu ţi-a păsat de oameni, de poporul tău...
ÎMPĂRATUL: Ba da, de popor mi-a păsat ! Nu mi-a păsat de oameni. Nu am timp să mă preocup pentru fiecare dintre ei. Unii mor... alţii suferă, nu-l pot deplânge, nici ajuta pe fiecare în parte... Îmi ceri prea mult.
SLUJITORUL: Dar nici măcar de pături întregi sociale nu ţi-a păsat !...
ÎMPĂRATUL: Îmi pare rău. Am apreciat întotdeauna interesul general.
SLUJITORUL: De pe muncitori ai scos şapte piei. I-ai pus să muncească fără întrerupere, ca sclavii, ziua şi noaptea. I-ai pus să muncească în condiţii inumane şi, ori de câte ori s-a putut, nici nu i-ai mai plătit.
ÎMPĂRATUL: Aveam lucruri măreţe de înfăptuit. Construiam o ţară complet nouă. Trebuia mână de lucru multă şi ieftină pentru construcţiile pe care le preconizam.
SLUJITORUL: Pe intelectuali i-aţi nimicit. Le-aţi interzis intelectul, pentru a-l înlocui cu intelectul dumneavoastră.
ÎMPĂRATUL: Dimpotrivă, le-am cerut să-şi pună total mintea la contribuţie în favoarea planurilor mele. Dar au refuzat !... Nişte trădători... Nu-s capabili să accepte nici o idee străină. Trebuie să şi le vadă realizate numai pe ale lor. S-au apucat să mă bârfească şi să mă critice. A trebuit să iau intelectul din posesia lor... Era necesar ca opera noastră să fie prăznuită, pentru a le veni de hac la detractori.... Tot timpul

asvârleau în noi cu ocări..., cu ouă clocite şi cu roşii. A fost un război greu, cu oameni lipsiţi de conştiinţă şi de suflet.
SLUJITORUL: Dar cu ţăranii ce aţi avut ? I-aţi lăsat muritori de foame. Şi-au părăsit căminele şi satele, şi au bejenit la oraş. I-aţi jupuit până la os. Le-aţi luat avutul până la ultima orătanie, pînă la ultimul petic de pământ.
ÎMPĂRATUL: Producţia lor trebuia ţării. Cu ce puteam plăti importurile ?.. Cu ce să asigurăm desvoltarea ?
SLUJITORUL: Şi bunul trai, şi prostia guvernanţilor...
ÎMPĂRATUL: Asta e părerea dumitale.
SLUJITORUL: Ai fost un egoist, Măria Ta. Toate le-ai făcut numai pentru tine. Ei nu au avut nimic de profitat din toate astea. Totul a fost făcut numai şi numai pentru mai marea glorie a lui Dumnezeu, adică a dumitale.
ÎMPĂRATUL: Eu trebuia să fiu un simbol a tot ce s-a făcut.
SLUJITORUL: Dar pe ei i-aţi întrebat dacă ceeace făceaţi le convenea ? Le-aţi cerut

vreodată părerea ? Le-aţi luat tot. I-aţi proletarizat. I-aţi desprins de glie. Se golesc satele, se golesc şi oraşele... Se goleşte ţara. Cum apucă să treacă graniţele, rămân în străinătate. Jaf şi pustiire pretutindeni. Vorba lui Lenin: „Ne având proprietate asupra mijloacelor de producţie, ci doar forţa lor de muncă pe care trebuie să o vândă ieftin, proletarii nu mai au nimic de pierdut decât lanţurile". Fug din ţara lor fără milă. Oriunde vor obţine mai mult.
ÎMPĂRATUL (supărat): Eu am indicat să fie stimulat patriotismul !
SLUJITORUL: Patriotismul nu se face în om, ci se naşte !... El este născut, iar nu făcut,.. este de o fiinţă cu naţia, prin care toate s-au făcut.
ÎMPĂRATUL: Generaţiile viitoare vor uita suferinţa şi lipsurile. Vor aprecia numai ce va rămâne.
SLUJITORUL: Dar nu va rămâne nimic, Măria Ta !... Totul se va distruge şi va dispărea definitiv, odată cu tine.
ÎMPĂRATUL (gemând): Ştiu !.. De asta mă frământ ziua şi noaptea... De asta mă chinui !... Abia aşteptaţi să mor, ca să îmi distrugeţi opera. Am vrut să construiesc ceva etern, ca marmora, şi voi aţi făcut tot ce aţi putut, ca să îl minaţi din temelii. Filistini, vandali pustiitori, asta sunteţi... De voi îmi e teamă. Din cauza voastră nu trebuie să mor. Poate că nu mi-ar păsa nici mie dacă mor. Poate chiar aş dori-o. Dar, cum aş muri, v-aţi repezi să dărâmaţi ceea ce am făcut, visul întrupat al frământărilor mele. Vă urăsc pentru asta !... Mai bine vă exterminin. (Strigă):... Puteţi pleca cu toţii unde vreţi, nu aveţi decât. Nu-mi pasă de voi, îmi pasă de ea, măreaţa mea creaţie, pe care voi o dispreţuiţi.... Să rămână cei care cred în ea şi o apără.
SLUJITORUL: Ţi-am spus, eşti un egoist, Măria Ta, mi-e milă de tine... Deplângi singurătatea !? Eşti singur ca un egoist. Egoiştii nu au prieteni.
ÎMPĂRATUL: N-ai înţeles nimic ! Opera mea este destinată oamenilor.
SLUJITORUL: Deocamdată ei nu-i văd decât lipsurile. Nu vezi că se războiesc, luptă şi mor ca să le înlăture ?
ÎMPĂRATUL: Trebuie să învingem !... Trebuie să rezistăm... Nu am să-i las să distrugă ce am făcut. (Strigă): Eu sunt conducătorul la fericire !

O explozie mare în fundal, care face totul să sbârnâe, însoţeşte ultimul strigăt al Împăratului. Sgomotul luptei se înteţeşte şi se apropie.

SLUJITORUL: Ce se întâmplă ? Încăierarea se apropie... În groapă, Măria Ta !

Revoluţionari în retragere umplu scena. Se pregătesc să reziste.

SLUJITORUL: Ascultă !... Scoate-ţi repede mantia, să nu te recunoască cineva !., Aşa... Repede !... Asvârle-o dracului în fundul gropii, e mai bine fără ea. Ascunde şi coroana aia de carnaval !...

Împăratul se desbracă. Rămâne şi el în pantaloni şi cămaşă.

SCENA II-a
Comandantul, Împăratul, Slujitorul

COMANDANTUL: La pământ !... Pregătiţi-vă de rezistenţă !... Săpaţi tranşee... Uitaţi-vă, faceţi şi voi ca cei doi. (Adresându-li-se): Bravo, camarazi, aţi fost prevăzători ! Încercaţi să rezistaţi cât mai mult.

SLUJITORUL: V-am spus eu că ne decorează ?

Începe să plouă cu gloanţe. Scena se transformă într-un infern de foc şi fum. În fundal se profilează flăcări.

S-a dat foc la Palat.

COMANDANTUL: Atenţie, ţintiţi numai inamicul din prima linie !...

SLUJITORUL: Începe balul... Acum să ne vedem, Măria Ta.

ÎMPĂRATUL: Vai de mine şi de mine... Au dat foc Palatului... Ardem ca şoarecii... (Vrea să fugă).

SLUJITORUL: Staţi pe loc !... Staţi liniştit !... Ascundeţi-vă în spatele stâncii !

COMANDANTUL (către revoluţionari): Rezistaţi cât mai mult... Trageţi !...Trageţi ! Şi voi, ăia doi, ce faceţi acolo ? Trageţi şi voi !... Le lipseşte o puşcă !... Aruncaţi-le o puşcă la ăia doi.

SLUJITORUL (prinde puşca şi i-o dă împăratului): Trage, Măria Ta, trage fără grijă ! Tragi doar în propria ta armată. Vezi că dacă observă revoluţionarii că nu tragi, nu e bine... Ne iau la ochi.

ÎMPĂRATUL (trage şi el): Îmi e frică, prietene, nu mai pot.... Ce vă pasă vouă, sunteţi tineri.... Când eşti tânăr, nu îţi pasă de moarte.

SLUJITORUL: Nu-i nimic, Măria Ta. Aşa se nasc eroii. Vei deveni erou al Revoluţiei !...

COMANDANTUL: Foc din lături !... Salt înainte... Ocrotiţi-l pe camarad....

Din fundalul sumbru al scenei apare, parcă înnotînd, revoluţionarul din actul I. El fuge mai mult pe loc, pentru a prelungi momentul, ca şi când nu ar mai putea ajunge la locul dorit.

COMANDANTUL (îi strigă): La pământ !... La pământ...

Un glonte îl atinge pe revoluţionar din spate. El scoate un strigăt răguşit, întinde braţele în lături, ca un Christ răstignit, rămâne astfel câteva momente, apoi se prăbuşeşte. Se face linişte.

SLUJITORUL (salutând milităreşte): Salut, prietene... Ai fost brav !... Candelă mândră veşniciei tale.

Un obuz fluieră, explodează. Slujitorul se ascunde în spatele pietrei.

ÎMPĂRATUL (trăgând): Dacă mai ţine mult, nu scăpăm cu viaţă. Ajută-ne Doamne, fă să se termine odată nebunia asta.

SLUJITORUL: Trage, Măria Ta... Dumnezeu are grijă... Le-a organizat pe toate... minunat ! (Lupta continuă).

ÎMPĂRATUL (brusc, se răstoarnă pe spate): Ah !...Am fost rănit !... M-au omorât !..

Slujitorul îl desface la piept. Scoate din buzunar o batistă şi îl tamponează. Împăratul geme. Apare o urmă de sânge, care îi pătează cămaşa.

SLUJITORUL: Veniţi-vă în fire... Nu e nimic.... O simplă sgârietură... Aţi încasat o aşchie din piatra smulsă de un glonţ.... Rana nu e profundă.

ÎMPĂRATUL (se vaietă disperat): S-a terminat ! M-au omorât... Şi-au îndeplinit misiunea.

SLUJITORUL (răstit): Taci odată !... (Se uită în jur cu grija de a nu fi descoperiţi).

Ridică-te !... Ţi-am spus că nu ai nimic... (Împăratul se ridică şi se pipăe, ca să vadă dacă mai este viu). Stai ascuns... Nu cred să mai avem mult de rezistat.

COMANDANTUL (după o vreme): Curaj, băieţi !... Abandonăm poziţia... Trebuie să ne reunim cu grupurile care controlează oraşul.... Ei, voi de colo... (Se adresează slujitorului): ... Acoperiţi retragerea !... Voi sunteţi cel mai bine postaţi.... Când vom ajunge la zidul din spate, veniţi şi voi !...

SLUJITORUL: Fiţi fără grijă, vă acoperim... Trage, majestate.

Revoluţionarii evacuează scena. Deodată se face iarăşi o linişte mare. Nu mai trag decât ei doi.

ÎMPĂRATUL: S-au liniştit... Ce-o fi asta ? Mi-e teamă că mai pun ceva la cale.... Să nu arunce totul în aer...

SLUJITORUL: .... Vom vedea.

ÎMPĂRATUL (după o vreme): Hai, ridică-te, văd că au încetat. Du-te, te rog, şi vezi ce se petrece... Eşti aşa de bun....Nu mai pot îndura teroarea asta.

SLUJITORUL: Bine,... mă duc...

Slujitorul se ridică precaut; o ia pe ocolite, printre cadavre, se strecoară şi iese prin fundul scenei. O vreme e linişte. Numai aburii luptei se mai ridică în continuare uşor. Împăratul rămâne în spatele pietrei, gemând. Deodată , slujitorul năvăleşte în scenă.

SLUJITORUL (entuziasmat): Am scăpat, Măria Ta,... am scăpat ! (Îl ia în braţe pe Împărat şi începe să joace cu el, plin de exuberanţă): Generalul a învins !... Suntem stăpâni pe situaţie... Vin... În curând vor fi aici. Suntem mari, Măria Ta... Am învins !

Cu braţele ridicate, Slujitorul face semnul victoriei. Împăratul în schimb, devine ţeapăn. Se smulge din îmbrăţişare... Îl dă la o parte pe Slujitor. Se scutură de praf... Îşi aşază cămaşa pătată de sânge. Ia un aer de mare demnitate. Larma de voci omeneşti creşte rapid, şi isbucneşte în scenă.

SCENA III-a
Împăratul, Slujitorul, Generalul, Doamna, Curteni şi Armată.

SOLDAŢII: Uraaa !... Uraaa !... Uraaa... Uraaaa !...

Soldaţii îl înconjură pe Împărat. Sincron, Împăratul se umflă, parcă pompat de ovaţii. Apoi începe să fiarbă.

Apare milităros generalul care prezintă onorul.

ÎMPĂRATUL (aparte): Ticăloşii !...

GENERALUL: Măria Ta, permiteţi-mi să raportez ! Regimentul 3 infanterie, cu un efectiv de 10.000 de militari, şi-a îndeplinit misiunea !...

În cerc intră solemn curtenii, înconjurînd-o pe Doamna.

Doamna se apropie de Împărat şi îl sărută.

DOAMNA: Vai, dragul meu... ai fost rănit ? Cum a fost posibil !?

Împăratul o dă la o parte fără să îi răspundă. Îl ascultă pe general.

GENERALUL: S-au dat lupte crâncene în Sectorul de Nord, de Vest, de Est şi de Sud ale Capitalei. Au pierit în lupte 1500 de ostaşi... Au fost eliberate posturile de

Radio, Televiziune, şi Palatul imperial. În prezent suntem stăpâni pe situaţie în toate raioanele. Cuiburi de revoluţionari mai sunt asediate în unele fabrici şi blocuri de locuinţe, de unde opun rezistenţă. Dar cedarea lor este iminentă.... Statul Major raportează eliberarea tuturor oraşelor ţării. Situaţia tinde să se normalizeze şi în teritoriul din Nord !

ÎMPĂRATUL (isbucneşte): Trădători !... Incompetenţi !... Decrepiţi !.. Marmelade !. Cum a fost posibil aşa ceva !? E o ruşine !...Va râde toată omenirea de noi.... Vor hohoti jurnaliştii.... Cum a fost posibil să abandonaţi mişeleşte Palatul imperial în mâinile revoluţionarilor ? Trebuia să muriţi cu toţii înainte de a-l ceda. M-ai lăsat pe mine să îl apăr singur, timp de 12 ore !... Cum aţi putut părăsi posturile de Radio şi Televiziune ? În ce fel le-aţi apărat !? În ce fel le-aţi asigurat apărarea, dacă au căzut atât de uşor în mâinile insurgenţilor ? Înseamnă că nu aţi asigurat nici o pază asupra lor. Eşti un imbecil şi un indolent... Te degradez !... (Se duce la General şi îi smulge epoleţii). Aşa generali ne trebuiesc nouă ?.. Cu aşa generali se duc de râpă Imperiul şi Coroana. Scoateţi-l din scenă !... Să nu îl mai văd !... Să fie judecat de un Tribunal Militar.

GENERALUL: Dar bine, Măria Ta, noi am luptat, ne-am făcut datoria !... Situaţia este sub control absolut... Palatul a fost despresurat !...

ÎMPĂRATUL: Mai bine mureai şi tu. Ai fi avut circumstanţe atenuante.

Toţi cei din asistenţă stau încremeniţi, cu capetele plecate.

ÎMPĂRATUL: Ostaşii s-au comportat minunat !... Şi-au dat viaţa pentru Imperiu. Felicitările mele, Soldaţi !

SOLDAŢII (ritmat): Să trăieşti, Măria Ta !

ÎMPĂRATUL (adresându-se unui soldat): Ei, tu... ce grad ai ?

SOLDATUL: Sergent, Măria ta.

ÎMPĂRATUL: Te numesc general ! Preia tu comanda în locul lui. Dacă în două ore nu vii să îmi spui că ai terminat cu banditii, să ştii că te schimb !

SOLDATUL: Să trăiţi, Măria Ta... În două ore voi fi aici.

ÎMPĂRATUL: Unde este ministrul de Interne ? A fost spânzurat...Ştiu,...ştiu... Ştiu tot... Unde este ministrul cu Propaganda ?
MINISTRUL P (spăşit): Aici, Măria Ta, la ordinile înălţimii voastre.
ÎMPĂRATUL : Idiotule !... Aşa te-am instruit eu ?... Cum a fost posibil să scapi din supraveghere o ţară întreagă !? Rămân toţi în străinătate, imediat ce scapă din graniţele ţării !. Şi acum, poftim !... S-au răsculat !...Ce este Ministerul tău ? Societate de binefacere ? Ce faci tu acolo ? Scrii poezii ?.. Cum ai educat tu masele în spiritual dragostei neţărmurite faţă de Împărat şi de Ţară ?
MINISTRUL P: Prin emisiuni de radio şi televiziune, Măria Ta.
ÎMPĂRATUL: Papă-lapte !... Nu ai auzit că radioul şi televiziunea au vorbit împotriva mea ? De bine ce le-ai organizat, imbecilule. Vei fi judecat şi spânzurat. Nu mai eşti ministru !.. Nu mai am nevoie de miniştri incompetenţi.
DOAMNA: Asta a fost trădare, Măria Ta. Nu sunt ei pur şi simplu incompetenţi. Au făcut totul cu bună ştiinţă, ca să ne compromită. Au slăbit premeditat ordinea şi disciplina în mase, ca să fim răsturnaţi !... Nu se cade să-i ierţi !
ÎMPĂRATUL (se ambalează): Vor fi pedepsiţi exemplar toţi duşmanii Imperiului ! Toţi cei care au pactizat cu duşmanul, toţi cei care au cochetat cu ideile revoluţionare,

să fie depistaţi, demascaţi, judecaţi. Să fie reînfiinţată Curte Supremă. Să funcţioneze ziua şi noaptea, şi să-i pedepsească pe trădători ! (Scribii stau cu carneţelele în mâini şi notează). Unde este Judecătorul Suprem ?
JUDECĂTORUL: Aicea, la ordine, Măria Ta !
ÎMPĂRATUL: Îmi vei strânge informaţii despre toţi cetăţenii imperiului. Toţi cei care au avut legătură cu revoluţia să fie arestaţi.
JUDECĂTORUL: Aşa voi face, Măria Ta.
SLUJITORUL (aparte): Când se simte în siguranţă, devine fiară...
ÎMPĂRATUL (după o pauză, privind tulbure): Vom da exemple care vrem să fie edificatoare pentru toţi... Priviţi !... Slujitorul care m-a însoţit, a pactizat cu duşmanul ! Poartă pantaloni de revoluţionar !... Luaţi-l şi judecaţi-l.
Toţi se uită stupefiaţi la slujitor; murmur de uimire.
JUDECĂTORUL: Aşa vom face, Măria Ta !... (Către soldaţi): Luaţi-l !
SLUJITORUL (speriat): Măria Ta... Măria Ta, eu te-am apărat... Eu am făcut totul pentru tine.
ÎMPĂRATUL (gânditor): Să se aibă în vedere starea excepţională !...
Slujitorul este scos cu forţa afară din scenă.
DOAMNA: Foarte bine faci, Gogule... Trebuie să-şi reamintească de respectul autorităţilor... Să fi fost în locul tău, îl condamnam mai sever !
ÎMPĂRATUL: Toţi cei care au acţionat ca el, ca el să păţească !.. Să fie judecaţi şi condamnaţi. Nu putem accepta nici o abatere dela datoriile patriotice. Avem o ţară minunată, în care construim un viitor fericit. Duşmanii noştri au complotat, pentru a o da legată străinilor. Au vrut să anuleze cuceririle poporului.... Le-am dejucat planurile: ne-am regrupat forţele, şi am învins ! Vom face totul pentru a restaura ordinea compromisă.... Instigatorii la revoluţie vor fi urmăriţi până în pânzele albe.
DOAMNA: Au asasinat ministrul de interne, Măria Ta.

ÎMPĂRATUL (aparte către Doamna): Bine i-au făcut !... (Tare, către asistenţă): Vom numi miniştri noi !... (Arată către revoluţionarul căzut): Care dintre dumneavoastră vrea să ne debaraseze de cadavrele astea ? (Toţi se dau în lături). Bine, bine, vor fi strânse mai tîrziu !.. Care dintre dumneavoastră vrea să fie ministru de interne ? (Toţi se strâng în jurul lui. Se întoarce ca şi când ar vrea să stea de vorbă cu Slujitorul): ... Ţi-am spus eu !?

JUDECĂTORUL (se întoarce): Măria Ta, Slujitorul a fost judecat şi condamnat. S-a dictat pedeapsa capitală... Dar cere insistent să stea de vorbă personal cu Măria Ta.

ÎMPĂRATUL (se gândeşte): Bine... Aduceţi-l.

DOAMNA (către judecător): Ascultă tovarăşe, ai grijă să fie dezinfectat ! Dacă îl contaminează cumva pe Măria Sa, te ia dracul !...

Împăratul se retrage în partea dreaptă a scenei, lângă groapa săpată în primul act, ferit de ceilalţi. Slujitorul este adus de soldaţi, cu puşca la spate.

ÎMPĂRATUL: Lăsaţi-l cu mine. Daţi-i drumul.

Ceilalţi stau la oarecare distanţă şi se uită curioşi.

SLUJITORUL (îngenunchează): Măria Ta, fie-vă milă de mine.... Am copii mici..

Cine va avea grijă de ei ? Pe soţia mea cui să o las ? Te-am ajutat... Am făcut tot ce am putut pentru tine. Lasă-mă să trăiesc !... Nu-ţi cer decât să mă laşi să duc o viaţă liniştită, cu soţia şi copiii mei: să le car cu sacoşa zarzavaturile dela piaţă, să-mi duc fetiţa în clasa-ntâi. Ce-i vor zice colegii, când vor afla că tatăl ei a fost împuşcat ? Ce va face soţia mea ?.. Cum îi va creşte ?.. De unde să aibă bani să ţină la şcoală doi copii ?... Mi-ai promis că, dacă te ajut, ai să faci orice pentru mine. Eu sunt un om mărunt, nu am pretenţii... Vreau să duc numai o viaţă măruntă... Sunt tânăr încă... Vreau să mă bucur de viaţă, Măria Ta.

ÎMPĂRATUL: Prietene, îmi pare rău !... Raţiune de Stat!.. Trebuie să ţin seama de voinţa poporului. El mă priveşte, mă vrea pur şi intransigent.... Ai luat contact cu duşmanul... Nu puteam să mă fac că nu văd.

SLUJITORUL: E adevărat, recunosc !... Le-am spus şi anchetatorilor... Am îmbrăcat haina de luptă a insurgenţilor... Nu trebuia să mă împrietenesc cu revoluţionarul. Am greşit când am stat de vorbă cu el...Trebuia să-i iau arma, şi să-l omor... Am tras în propria noastră armată !...Am fost văzut cu o armă în mână, trăgnd împo-triva ei... Sunt vinovat... Dar am făcut totul numai pentru Tine... Puteam să fug... De ce m-ai denunţat !? Dece ?.. Puteam să plec cu toţi ceilalţi, când au părăsit Palatul. Am rămas alături de tine, ca să te apăr şi să te protejez. Şi acum ? Dece, pentru numele lui Dumnezeu !? Dece ?.. Spune-le că te-ai răsgândit... Spune-le să-mi dea drumul... Este clipa din urmă, când ai putinţa să o faci.

ÎMPĂRATUL: Băiete, mi-e imposibil. Devii invulnerabil... Îmi cunoşti toate... gândurile,... sentimentele... slăbiciunile... Nimeni nu s-a apropiat vreodată atât de tare de Împărat... A fost o greşală.

SLUJITORUL: Pe mine intimitatea Măriei Tale m-a onorat.

ÎMPĂRATUL: M-ai judecat şi m-ai condamnat, fără îndoială. Nu avem de ales. Ori mori tu, ori mor Eu. Ce crezi că va zice poporul când va afla că m-am refugiat într-o groapă de frica lui !?... Ştii lucruri pe care nu ar fi trebuit să le ştii.

SLUJITORUL: Au fost momente grele... Nu întotdeauna apărem aşa cum am vrea, sau cum credem că suntem. Oricum, poporul îşi face singur părerea lui, nu-i putem determina pe oameni să aibă întotdeauna părerile pe care ni le dorim. Eu pot să răspund pentru mine, dar nu pot fi făcut răspunzător de imaginea Măriei Tale în mintea lor.
ÎMPĂRATUL (după un moment de gândire): Fii fără gijă.. Vei fi reabilitat. Copiii tăi nu vor avea de ce să se ruşineze. Vom spune că a fost o greşală, făcută în toiul rezistenţei armate. Cei care au făcut-o vor fi pedepsiţi !.. Soţia dumitale va primi o pensie foarte bună, ca să-şi crească copiii, şi o decoraţie.... Îţi vom face un monument : vei fi reprezentat la picioarele Împăratului.
SLUJITORUL (revoltat): Nu-mi trebuie monument !..Eu vreau viaţa mea, Măria Ta ! Vreau viaţa mea cea adevărată, nu viaţa veşnică. Viaţa nu le este dată oamenilor de împăraţi... Avem dreptul la viaţă !
ÎMPĂRATUL: Şi acum, gata... Ţi-am spus că vei fi reabilitat ! Nu pot lăsa la voia întâmplării evenimente ce ar putea periclita cauza noastră. Noi luptăm pentru bunăstarea şi fericirea poporului, pentru viitorul lui luminos !... Sacrificiul dumitale este necesar unei cauze nobile... Nici un sacrificiu nu este prea mare pentru o cauză

dreaptă... Înţelegi ? Gardieni, luaţi-l... Faceţi ce s-a decis.
Soldaţii îl înşfacă pe Slujitor şi îl împing înainte.
SLUJITORUL (strigă înapoi) Vreau să trăiesc... Vreau să trăiesc...
ÎMPĂRATUL (plictisit, către ceilalţi): Ei bine, spuneţi, pe cine să numim ministru al internelor ?
TOŢI: Pe mine, Măria Ta !...
ÎMPĂRATUL: Toţi vreţi. Nu-i aşa ? Nu aţi făcut nimic pentru asta, dar toţi vreţi să fiţi mari. Cel puţin să vă pun la încercare... Să vedem dacă puteţi rezista.... Vedeţi tufişul de colo ?.. Pe brânci !... Târâială până la tufiş, şi înnapoi ! (figuri perplexe): Ce v-aţi face dacă ar mai ploua şi cu gloanţe !... Haide, pe cel care se întoarce primul, îl promovez.
Curtenii, unul după altul, se aruncă pe burtă şi încep să se târască înspre tufiş. Se produce o busculadă mare.
La târâitul general, Împăratul asistă satisfăcut.
ÎMPĂRATUL: V-aţi bătut joc de mine, m-aţi umilit !... Lasă că vă arăt eu vouă... Din cauza voastră nu mă pot apropia de popor. Vă voi face să vă târâţi aşa... toată viaţa !
DOAMNA: Ce probă, Măria Ta !...
ÎMPĂRATUL: Să vezi când vom alege ministrul Culturii. Îi voi pune să danseze Cazacioc !
Curtenii care se târâiau, se întorc unul după altul.
Câştigătorul se apropie vesel de Împărat.
CURTEANUL: Măria Ta...
ÎMPĂRATUL (preocupat): Bine, bine...Am reţinut (Curteanul rămâne deconcertat)
DOAMNA: Ai dat dovadă de multă bărbăţie, dragul meu... (Vrea să îl sărute).
Din partea stângă a scenei se aude o rafală de împuşcături.

Împăratul se clatină, şi se reazimă de stâncă.

ÎMPĂRATUL: Nu credeam să mă doară aşa de rău...

JUDECĂTORUL (reapare): Sentinţa a fost executată, Majestate.

Împăratul îi face semn cu mâna să iasă.

DOAMNA: Te doare rana, majestate ?

ÎMPĂRATUL (revenindu-şi treptat, cu mâna la piept): Cum ?... Da .

DOAMNA: Ai fost un erou.... Sunt mândră de tine... Sunt mândră de eroul meu... Istoria te va venera !

ÎMPĂRATUL: Şi eu sunt mândru de tine... iubita mea ! I-ai mobilizat la luptă pe militari... Ai despresurat Palatul... Istoria o va recunoaşte pe eliberatoarea mea.

DOAMNA: Te vor slăvi cântăreţii şi poeţii... Eşti cel mai strălucit dintre împăraţii, pe care i-a dat acest popor.

ÎMPĂRATUL: Te vor cânta aezii ca pe cea mai nobilă regină, cea care a salvat viaţa stăpânului ei.

DOAMNA: Îţi vom ridica monumente, Măria Ta... Un monument imens, cât Statuia Libertăţii, va fi plasat la porţile Palatului.

ÎMPĂRATUL (vultuos): Te voi face Prim Ministru al Guvernului !...

DOAMNA: Îţi vom construi un Arc de Triumf. Câte un car triumfal din marmură cu statuia ta va împodobi străzile principale din fiecare oraş !

.....

ÎMPĂRATUL: Am să te fac... Savant de renume mondial !

Cei doi se iau de mână. Pajii aduc coroane pe care ei şi le pun pe cap, şi mantiile părăsite.. Alţi paji le adaugă la spate trene lungi, fiecăruia dintre ei. Perechea imperială iese din scenă solemn, călcând peste cadavrul revoluţionarului căzut, pe care îl mătură cu trenele lor.... Toţi se dau la o parte.

SFÎRŞIT

Bucureşti, 14 august, 1986.

172

DRAME DIN TRECUT

P R O T E C Ţ I E

Comedie tragică în trei acte

1986

MOTTO:

L'enfer, c'est les autres.
(J.P.Sartre)

PERSONAJE:

FILIMON DANIAN, cercetător ..... 35 ani

DORA, iubita lui Damian, ... 25 ani

SOFIA, mama lui Damian ..... 57 ani

CEI TREI PROFESORI : PATRON ..... 60 ani

RIVAL ..... 60 ani

SCEPTIC ..... 60 ani

CEI TREI COILEGI GEORGE ..... 35 ani

EMIL ..... 35 ani

VICTOR ..... 35 ani

CĂPITANUL DE SECURITATE X .....40 ani

COLONELUL DE SECURITATE Y ..... 50 ani

SUBOFIŢERI DE SECURITATE S1, S2

TRADUCĂTORUL, CHELNERUL, CERCETĂTORI, SANITARI

ACTUL I

Sală de şedinţe luminată artificial. În stânga-spate, masa moderatorilor, la care stau trei mari personalităţi (profesorii). În stânga-faţă, pupitrul vorbitorului, cu microfon. Între pupitru
f şi moderatori se află un ecran pe care sunt proiectate (desenate) formule chimice complicate, şi o măsuţă luminată intens, pe care se află, în borcane, doi şobolani albi. La oarecare distanţă, spre dreapta, scaunele asistenţei. Vorbeşte Filimon Damian, un cercetător relativ tânăr, slab, blond, puţin adus de spate, cu ochi arzători, vorbind de sub ochelari, păr în desordine, bărbuţă rară, gătit pare-se, dar destul de desordonat. Pare foarte neajutorat. Vorbeşte rar, puţin tărăgănat, aproape văietându-se.

SCENA I-a
Filimon Damian, Profesorii Patron, Rival, Sceptic,
În asistenţă: George, Emil, Victor.

DAMIAN: Aşadar, să rezumăm. Concluzia noastră reiese cu claritate. Totala transparenţă a lucrurilor este posibilă. Lumea de obiecte, cu a cărei imagine suntem obişnuiţi, este numai o iluzie, datorată absenţei substanţei descoperite de noi din

structura materiei. Experienţele efectuate arată că invizibilitatea se poate obţine atât la fiinţele vii, cît şi la obiectele materiale. Obiectele impregnate cu această substanţă îşi pierd capacitatea de reflectare a razelor luminoase, devin total absorbante şi... invizibile. Durata maximă a dispariţiei imaginilor, pe care am obţinut-o până în prezent, este într-adevăr limitată la câteva minute, dar sperăm ca experienţele viitoare să ducă la găsirea unor substanţe cu acţiune prelungită. Deocamdată substanţa invizibilizantă se distruge rapid în combinaţie cu materia vie. Dar revenirea la starea naturală se face rapid, şi fără probleme biologice pentru animal.... Acestea sunt rezultatele cercetărilor noastre pe anul în curs, şi ele ni se par încurajatoare.

Damian tace epuizat. Îşi şterge cu batista fruntea
de transpiraţie. Asistenţa isbucneşte în aplauze.

TOŢI: Bravoo !... Extraordinar... O descoperire senzaţională !...

GEORGE (se ridică): Cred că descoperirea Dumneavoastră echivelează cu oricare dintre marile descoperiri, cu descoperirea gravitaţiei de către Newton... Este atât de neaşteptată, de contrară naturii, încît nu putem înţelege dela ce premize aţi plecat.

DAMIAN: Am studiat vreme îndelungată compoziţia sticlei şi condiţiile de structură ale materiei transparente. Unele relaţii de stereochimie pe care le-am evidenţiat ne-au servit ca punct de plecare. Substanţa pe care am descoperit-o din întâmplare, produce mutaţii importante ale structurilor moleculare, reversibile brusc după o perioadă de

relativă stabilitate, fără a le altera compoziţia chimică.

EMIL: Aţi încercat să examinaţi obiectele de experienţă şi în altă lumină decât spectrul luminii vizibile ?

DAMIAN: Ele nu sunt revelate nici de razele ultraviolete, nici de infraroşii. Pot fi totuşi depistate cu ultrasunete.

VICTOR: Extraoordinar !.. De-a dreptul extraordinar. V-aţi gândit cumva şi la aplicaţiile posibile ale descoperirii dumneavostră ?

DAMIAN: Sigur, se pot face speculaţii numeroase în această privinţă. Ceeace ne-a preocupat deocamdată a fost faptul în sine. Pentru noi a fost important să arătăm că lucrul este posibil. Din păcate, mai avem până a-l confirma definitiv. Criticii mai exigenţi vor putea să se îndoiască de un rezultat atât de efemer, şi să-l considere irelevant.

VICTOR: Dar cercetarea dumneavoastră are aplicaţii sigure ! Trebuie neapărat să luăm în discuţie acest subiect.

DAMIAN: Îmi pare rău, pentru moment sunt extrem de preocupat de prelungirea timpului de acţiune al asubstanţei mele. Lucrez foarte intens, ziua şi noaptea, mintea îmi este total absorbită de acest subiect. Nu ştiu cât timp va mai trece, până voi obţine efectul scontat. Atâta timp cât nu voi depăşi această fază, nu mă mai pot gândi la nimic altceva.

PROF PATRON: Damian are dreptate. Cunoaştem eforturile pe care le-a depus. Elevul meu este un om extrem de scrupulos. Ceeace v-a expus este rodul a mii de experienţe efectuate în laboratorul nostru. Aceste cercetări ne-au costat ani de meditaţie şi eforturi inimaginabile. Mă bucur că a reuşit să se facă atât de repede înţeles; uneori are dificultăţi de exprimare, care m-au făcut să am emoţii. În ceeace priveşte aplicaţia practică a descoperirii noastre, fiţi fără grijă. Ne vom ocupa de acest aspect

în modul cel mai intens. Ea ne aparţine, şi trebuie să o valorificăm integral. Vom porni imediat consultările în această direcţie.
EMIL: Ţin să menţionez că Damian a lucrat singur la lucrările lui. Le cunosc bine. Am fost foarte aproape de el în tot acest timp.
PROF PATRON: Fără îndoială, fără îndoială... Munca experimentală îi aparţine. El este elevul meu cel mai conştiincios. Dar tot ce se face în laboratorul meu, se face sub supravegherea mea. Dumneata ar trebui să ştii asta. Nimeni nu face acolo ceva de capul lui, fără să ceară sfatul meu şi fără să aibă aprobarea mea. Cercetările astea le-am urmărit îndeaproape în tot acest timp, pentrucă ele mă interesează în cel mai înalt grad.

Tăcere stânjenită.

DAMIAN (văietându-se mai departe): Eu nu pot... Eu am în prezent foarte multe aspecte de studiat... Nu pot... Sunt 362 de catene ale substanţei, la care trebuie să urmăresc efectul unor modificări. La orice catenă se pot face combinaţii diverse... Sunt depăşit.... Verificarea experimentală a fiecărui nou produs consumă extrem de multtimp.
VICTOR: Dar bine, tovarăşi, aplicaţiile descoperirii lui Fil se pot întrevedea uşor !... Nu necesită nici un program de cercetare suplimentar... Cel mult, cercetările preconizate deja de el. În rest, din momentul realizării acestui deziderat al prelungirii

efectului, pe care eu îl consider realizabil, vă daţi seama ce implicaţii uriaşe, sociale şi chiar politice are descoperirea lui ? Ce avantaje ne oferă, dar mai ales, la ce pericole ne expune ? Cred că la toate trebuie să meditäm. E chiar necesar să avem o asemenea substanţă ?
DAMIAN: Mmm-am gândit, mmm-am gândit, într-adevăr. Trebuie să recunosc... Pe mine toate astea nu mă interesează. Pe mine, ca cercetător, fenomenele naturii mă interesează !.. Numai ele. Nu-mi puteţi atribui intenţiile voastre. Eu personal sunt un om paşnic... Dacă aş aplica singur cercetarea, aş face numai lucruri bune cu ea... Numai lucruri bune.
VICTOR: Dar dacă nu o vei aplica dumneata, şi o vor aplica-o alţii ? Îţi dai seama ce ar putea rezulta ? Închipuieşte-ţi că un grup de infractori se fac invizibili, folosind substanţa dumitale, şi delapidează în linişte Banca Naţională !... Închipuiţi-vă că un terorist sau mai mulţi, încep să profite de imunitatea ce le-o oferă această substanţă pentru a comite atacuri politice. Asemenea acţiuni sunt posibile şi în prezent, dar ele ar deveni extrem de uşor de înfăptuit în condiţiile procurării facile a acestui produs. Închipuiţi-vă că un dement injectează animale periculoase, dăunătoare, şi le lansează în număr mare pe străzile oraşelor. Sau că un sadic se invizibilizează pentru a captura copii, sau pentru a viola, practic neidentificabil, femei şi alte vicitime nevinovate. Substanţa descrisă aici este foarte primejdioasă. E drept că în cazul unei conflagraţii mondiale, substanţa noastră ar putea deveni o armă eficientă pentru destabilizarea armatelor potrivnice. Pentru spionaj, folosirea unor agenţi invizibili ar fi într-adevăr uluitoare.
PROF PATRON: Vezi, vezi că începi să ne dai dreptate ?

VICTOR: Gândiţi-vă la pro şi la contra. Faceţi un bilanţ. Există o etică a cercetării !.. Este într-adevăr necesar să continuaţi experienţele ? Aceasta este întrebarea care se pune la modul cel mai acut. S-ar putea ca în final să avem victime.
PROF PATRON: Asemenea scrupule s-au emis şi referitor la fisiunea nucleară. Cercetările au continuat şi continuă. Se ajunge la reacţii din ce în ce mai sofisticate. Cei care şi-au făcut scrupule, s-au trezit depăşiţi. Nu putem abandona un filon de cercetări importante, numai pentru că se pot previziona unele urmări negative. De unde şi până unde compusul poate avea numai aplicaţii antisociale şi militare ? Am discutat îndelung dilema cu Damian. Utilizarea lui ar putea fi extrem de utilă în protejarea faţă de unele radiaţii ...
VICTOR: Ei, da, recunosc... Asemenea aplicaţii mai pot fi găsite... Nu am avut timpul să mă gândesc la toate aplicaţiile posibile.
PROF PATRON: Oricum ar fi, consider că descoperirea noastră este importantă. Vă anunţ că o voi propune la acordarea Premiului Academiei pentru chimie pe acest an.
PROF RIVAL: Vax !.. Dumneavoastră sunteţi inconştienţi !... Vi se arată clar că produsul dumneavoastră este periculos, dăunător chiar, şi totuşi veniţi cu aplicaţii imaginare, total nedovedite, pentru a vă argumenta pretenţia la Premiul Academiei. Cercetarea noastră este mult mai importantă şi o voi propune deasemenea forurilor competente. Cred că am făcut deja prea multă vâlvă în jurul acestei comunicări dubioase. Noi am găsit o formă nouă de vitamina C, mult mai uşor absorbabilă. De

acest produs ar beneficia sigur milioane de oameni !
GEORGE: Dozările sanghine pe care le-am prezentat au fost cocludente şi înalt semnificative statistic.
PROF RIVAL: Cred că ar trebui să sistaţi imediat experienţele pe care le efectuaţi ! O minimă urmă de moralitate ar impune acest demers. Cine vă dă dreptul să periclitaţi existenţa planetei !?

Reacţia sălii este vehementă. Se produce un mare vacarm.

- Este o mare descoperire !..
- La ce bun marile descopriri, dacă nu vin în folosul existenţei !
- Rival este gelos: întotdeauna şi-a disputat întâietatea cu Patron.
- De unde ştii dumneata ce aplicaţii viitoare poate avea ?
- Rival are dreptate, ăştia sunt nişte impostori !
- Impostor eşti tu ! Nu ai adus niciodată o contribuţie valabilă. Nu ai făcut decât să plagiezi idei străine.
- Lasă-i să se bată; devine foarte excitant.

DAMIAN (se înfurie; deşi un om slab, când e vorba de cercetarea lui, este în stare să se înflăcăreze): Domnilor, nu aţi priceput nimic ! (Se face linişte). Am vorbit degeaba ! Nu sunteţi un forum ştiinţific, ci o adunătură de intriganţi !... Eu mi-am dat sufletul, pentru a găsi un adevăr ştiinţific, asta contează. Pe mine fiecare experienţă m-a fascinat... Aţi văzut, am progresat încet, cu multă trudă, dar am progresat. Am venit ca să vă prezint un adevăr ştiinţific... Îmi dau seama, din păcate voi nu vedeţi decât faldurile fenomenului. Nu pentru asta am venit aici. Vă rog să vorbiţi ca nişte chimişti, ca nişte adevăraţi cercetători. Nu mă interesează alt gen de observaţii. Aveţi observaţii biochimice de făcut ? Dacă nu, mă scuzaţi. Eu renunţ la această prezentare.

Damian îşi strânge hârtiile. Le introduce foarte serios într-o mapă. Se pregăteşte să plece.

PROF PATRON: Fil, potoleşte-te dragă... Ce ţi-a venit ? Nu se poate să părăsim astfel şedinţa... Ce Dumnezeu !... Oamenii au dreptul să se intereseze de orice aspect... Noi suntem obligaţi să le răspundem.

PROF RIVAL (se ridică): Copilării !... Se comportă copilăreşte... (Patron vrea să îl calmeze): ... Lasă-mă Domnule !... Cu dumneata nu am ce discuta.

PROF SCEPTIC (se ridică şi el): Văd că discuţia s-a înfierbântat...(privind împrejur): Mai sunt încă multe comunicări de ţinut, şi a fost depăşit orarul seziunii. Cine mai are întrebări sau sugestii de făcut, le poate face în pauză direct comunicatorilor. Luăm o pauză de 20 de minute.

PROF PATRON: O clipă... Nu ne-aţi spus părerea dumneavoastră despre lucrare. Să mai zăbovim câteva minute...

PROF SCEPTIC: Daaa... Am ascultat cu atenţie comunicarea dumneavoastră... Ceeace spuneţi este interesant,... foarte interesant. Dar,... dacă vreţi să ştiţi părerea mea,... imposibil !

DAMIAN (roşu de mânie): Cum !?

SCEPTIC: Afirmaţia dumneavoastră este o anomalie biochimică. Nu veţi reuşi niciodată să mă convingeţi că aţi realizat cu adevărat acest produs. Nimeni nu a semnalat vreodată un fenomen asemănător..... Cel mult autorii de povestiri ştiinţifico-

fantastice. Şi dece oare ? V-aţi întrebat dece ? Pentru bunul motiv că lucrul este practic irealizabil.

PROF PATRON: Noi v-am descris totuşi modificările de structură care apar, şi care fac să apară fenomenul.

PROF SCEPTIC: Inventii pe hârtie... Joacă de desenator cu formule stereochimice. Structura moleculară nu este o fantezie a cercetătorilor, domnule. Ea determină proprietăţile specifice şi unicitatea substanţelor. Dacă toate structurile ar avea o configuraţie asemănătoare, universul de forme diversificate ar dispărea într-o masă amorfă. El există în starea actuală de infinită diversitate, numai pentrucă structurile moleculare, odată ce au luat naştere, sunt deosebit de stabile. Putem eventual obţine prin sinteză structuri noi. Dar nu putem aduce toate structurile la un numitor comun, fără a afecta grav diferenţierea materiei.

DAMIAN: Modificările de structură pe care le semnalăm noi nu interesează organizarea moleculară în toată complexitatea ei. Este o modificare parţială, foarte limitată după cum aţi văzut, care duce la schimbarea unei singure proprietăţi a corpurilor fizice: reflectivitatea. În sens invers, se poate spune că toate corpurile au proprietatea de a fi vizibile. Aceasta nu înseamnă câtuşi de puţin uniformitate în planul altor constante biofizice.

PROF SCEPTIC: Lucrul ar trebui demonstrat prin numeroase experienţe de analiză a structurilor moleculare. Fenomenul fiind de scurtă durată, mă îndoiesc că aţi avut la dispoziţie timp suficient pentru a face cu rigoare determinările în cauză. În plus, ar trebui ca observaţiile dumneavoastră să fie confirmate şi de alţi cercetători. Tendinţa la autosugestie a cercetătorului este notorie. El poate vedea cu uşurinţă lucruri pe care este convins că trebuie să le vadă. În entuziasmul lui, el subînscrie orice fenomen,

teoriei pe care şi-a elaborat-o. Faptul este deosebit de primejdios. În felul acesta am avut a ne confrunta cu nenumărate propuneri fanteziste de compuşi farmaceutici, care au necesitat un timp uriaş pentru infirmare, investiţii, uneori accidente şi victime.
PROF PATRON: Experienţele ne aparţin până în prezent numai nouă. Nu putem veni concomitent cu cercetarea şi confirmarea ei.
PROF SCEPTIC: În ceeace mă priveşte, mă îndoiesc că veţi primi prea curând o asemenea confirmare. Ceeace ne-aţi arătat dumneavoastră nu are semnifcaţie ştiinţifică. Asemenea experienţe cu apariţii şi dispariţii surprinzătoare pot fi văzute mai mult prin circuri. Fără ca să ne pună probleme cum au fost realizate, şi fără ca asta să ne împiedice să dormim.
TOŢI (răscoală generală): Ooo !.. Nu e posibil !... Profesorul Sceptic abuzează... De ce nu încearcă să verifice el !?... (Râsete).

Damian roşu ca un rac, total desarticulat, total anarhic, gesticulează ca scos din minţi. Neajutorat, neputând să facă faţă atacului frontal, caută cu disperare aerul, care îi lipseşte.

DAMIAN: Atâta dubiu !... Nu se poate... Noi am arătat... Aţi văzut cu toţii !... Cum puteam produce un asemena fenomen, fără cauză !? V-am arătat experienţe ! (la un şobolan în mâna stîngă şi seringa în dreapta, şi face cu ele gesturi disperate)..... V-am arătat !...Nu se poate !...Îmi dau demisia...Nu are niciun rost !...Muncesc, da, muncesc

ziua şi noaptea... Cine spune asta ? Pe ce baze ?...., cu ce verificări !?... Aţi văzut cu toţii... V-am arătat experienţe, ... calcule,.... v-am descris substanţa în toate amănuntele ei... V-am descris modificările moleculare care survin,... am făcut determinări biologice... Totul este inutil !... Alţii cred în ceeace fac... La noi nimeni nu crede în nimic... Totul este neant, nicio valoare... Zero... Zero... Ăsta e specificul nostru: nu credem nimic şi pe nimeni... La noi totul e derizoriu... Staţi liniştiţi, vegetaţi ca să vă vină totul de a gata, dela alţii ! Atunci totul devine valabil,... totul devine atrăgător... Pentru voi nu există nimica mare, nu trebuie să existe !... În felul ăsta vă salvaţi voi..., micşorându-i pe ceilalţi...Nu vă trebuiesc ei !... Vidul !... Vidul... Ca să vă simţiţi bine, nu trebuie să existe nimic dincolo de propria voastră platitudine... Pentru asta desfiinţaţi tot... Aşa o calomnie... Atac personal... Eu niciodată... niciodată... Întotdeauna am vorbit despre obiectul cercetării, despre cercetarea însăşi... Nici nu vă interesează.... Vă lasă indiferenţi !... Nu asta e ţinta... Distrugeţi-l pe creator !... Omul, distrugeţi omul, faceţi-l să vadă că e un nimic, ca voi toţi, că nu a făcut nimic, ca şi voi,... că nu s-a ridicat !... Asta e important, acesta este ţelul. Acuzat de impostură... Aşa o infamie !... Dacă e posibil... Nimeni care să-ţi pună o întrebare la obiect,... o întrebare de specialitate !...
PROF SCEPTIC (aparte, către Rival): Omul e nebun !... Uită-te la el cum vociferează... Şi-a pierdut complet cumpătul... E clar că are tulburări mintale... Cum dracul scăpăm de el ?.. Spune-mi şi mie: cum o scoatem la capăt ?
RIVAL : În ăsta şi-a investit Patron capitalul... (Râd amândoi). Vrea să se ducă cu lucrările lui la conducerea Academiei. Nu ştiu care e mai nebun, elevul sau profesorul !... Sau unul e nebun, iar celălalt pur şi simplu zănatic....

PROF SCEPTIC (ridicându-se): Cred că acum e de ajuns. Ne-am lămurit. Mai are cineva de făcut o observaţie, sau de pus o întrebare ? (linişte generală). ... Atuncea întrerupem lucrările seziunii. Luăm o pauză de fix 20 de minute.

Cercetătorii se ridică în picioare. Scârţâe scaunele.
Voci nelămurite se întretaie. Oamenii se relaxează,
vorbesc între ei. O parte din auditoriu iese din scenă.
Damian îşi strânge materialul şi vrea să iasă şi el.

EMIL: Să nu cumva să pleci, vreau să stau de vorbă cu tine !...
DAMIAN (mai liniştit): Nu... Mă întorc... Am să mai ascult câteva comunicări.
PROF RIVAL (către George): George, adu-ne şi nouă nişte cafele dela bufet... Şi,... fii amabil, deschide puţin ferestrele...

SCENA II-a
Patron, Rival, Sceptic

Cei trei profesori rămân în sală, în picioare, în
spaţiul liber menajat între scaune şi ecran.

SCEPTIC (către Patron): Spune, elevul ăsta al tău, nu e şi puţin şarlatan ?
PROF PATRON: Nu se pune problema... Munceşte enorm... Este un om de o probitate desăvârşită. Un suflet pur, prea timid poate; de asta face o impresie proastă.

Nu-şi poate impune punctele de vedere.
PROF SCEPTIC: Eram la Viena cînd Hoimar von Ditfurth şi-a prezentat filmul. A stârnit entuziasm şi ilaritate. Nişte şarlatani filipinezi pretindeau că operează bolnavii de cancer fără bisturiu. Mii de disperaţi, din cele mai îndepărate colţuri ale lumii, plăteau sume imense de bani pe transportul cu vaporul şi operaţie la Manilla. Ditfurth filmând, le-a sesizat toate trucurile. E surprinzător că bolnavii se simţeau foarte bine. Pe vapor, la întoarcere, mai toţi erau mulţumiţi de ameliorarea produsă.
PROF PATRON (ofuscat): Nu văd legătura... Damian nu e vraci, şi apoi... are girul suprvegherii mele permanente. Am asistat la multe experienţe, la sinteza substanţei, la îmbunătăţirea treptată a performanţelor.
PROF RIVAL: Mai bine să o lăsăm baltă... E cazul să ne mai relaxăm. Aţi fost la Congresul dela Chicago ? Eu nu am putut să mă duc.. Eram invitat.
PROF SCEPTIC: Sunt din ce în ce mai puţini bani pentru manifestările ştiinţifice. Am fost de trei ori în Statele Unite. Am făcut California, New England, Arizona, Texas... Am sburat deasupra Canionului din Colorado, invitat de un profesor canadian, pe banii lui. Închriase un avion particular. De data asta, nu m-am putut duce nici eu.
PROF PATRON: Şi pe mine m-au invitat americanii acum doi ani la un congres la Boston. Îl cunosc pe profesorul Taylor dela universitate. Am fost cu soţia.
PROF RIVAL: Da ? Nu ştiam... Şi ce ai prezentat ?
PROF PATRON: Stai să văd... Nu mai îmi aduc aminte. Ei, nu are nici o importanţă !

Aaa.. Da. Era la mine un candidat la Doctorat. M-am dus cu lucrările lui despre chimia polimerilor. Nu era nimic original. Nu reuşise să arate nimic cât de cât valabil. Bine înţeles, am prezentat materialul în aşa fel, încât să stârnesc interesul.
PROF RIVAL: Extraordinară e America de Sud, domnule... Am fost în Brazilia, la Sao Paolo... Ce congres, ce plimbări, ce banchete... Ceeace mâncam la breakfest, dimineaţa, îmi ajungea toată ziua. Pe urmă ne invitau ei seara la diverse festivităţi. Plus invitaţiile pe la cunoscuţi, la restaurante. Au fost 7 zile de vis; nu am să le uit niciodată.
PROF SCEPTIC: Ţii minte golful, cu căpăţâna de zahăr ? Este extraordinar seara îndeosebi, cînd se aprind luminile, când răsună orchestrele restaurantelor... O feerie.
PROF RIVAL: Din păcate, nu mai putem asigura reciprocitatea. Este din ce în ce mai greu să organizezi un congres internaţional. Anul trecut am reuşit să obţin 20 de invitaţii pentru străini la congresul naţional de farmacologie. M-au ajutat CNST-ul şi Ministerul. Cu banii din finanţare şi cu taxele la Congres, am reuşit să-i cazez pe străini la Hotel Parc. Am scos, e drept, şi din buzunar vreo 40.000 de lei. Dar acum am asigurate câteva invitaţii ferme în Franţa, Australia şi Japonia.
PROF PATRON: Ar mai trebui făcut câte ceva şi pentru cercetătorii mai tineri. Ei nu participă la congrese aproape deloc. Au nevoie de instruire. Bursele de studiu propuse ţării noastre se opresc invariabil la Minister. Nu li se oferă nici o facilitate.
PROF SCEPTIC: Sunt şi ei de vină...Ce să le facem noi ? Ei ar trebui să-şi creeze mai întîi situaţia politică necesară pentru obţinerea unor astfel de privilegii. Relaţii undeva mai sus, în al doilea rând. Stau toţi şi nu fac nimica. În sfîrşit, trebuie neapărat să-şi aleagă teme adecuate. Ce să facă unul ca al tău,.. Damian parcă ? Încearcă să-l propui

pentru o călătorie de studiu în străinătate. Imediat va fi blocat ! Ce, asta e cercetare care să fie propusă pentru un schimb de experienţă ? Imediat ce ar fi analizată, ar fi trecută la strict secret, şi interzisă scoaterea ei din ţară. Şi te vei pomeni că nu vei avea voie nici dumneata să ieşi în viaţa dumitale în afară. Uiţi în ce lume trăim ? Cei care au acces la documente secrete, nu pot obţine paşaport pentru nici un fel de plecare, conform decretului Consiliului de Stat.
PROF PATRON: Vai de mine !
PROF SCEPTIC: Dumneata, ca un om vechi în meserie, ar fi trebuit să fii avizat.
PROF PATRON: Ai dreptate ! Nu ştiu ce m-a apucat. M-am lăsat furat de frumuseţea experimentelor. Am scăpat din vedere... Am să-i ordon să înceteze. Prea mult bucluc cu tema asta a lui. Trebuie să ne îndreptăm atenţia spre altceva.
PROF RIVAL (satisfăcut): Eu, cînd ţi-am spus-o deschis, ai văzut, ai crezut că nu îţi vreau binele.
PROF SCEPTIC: Cercetarea cea mai potrivită este aceea care nu produce nimic.... Cercetarea care confirmă. La noi ea trece, pentrucă nu poate pretinde că aduce ceva original, în străinătate ai succes, pentrucă străinii se bucură ca cineva să le confirme rezultatele, să arate că ele sunt adevărate şi valabile, că au importanţă practică, şi că interesează şi alţi cercetători. Îi faci atât de fericiţi, că te invită la ei pe luni de zile, pentru colaborare. Este necesar doar să le scrii, şi să îi lauzi. Mi s-a întâmplat aşa ceva când eram tânăr.... Astea sunt căile de promovare a tinerilor cercetători. Ei nu le

cunosc. Nu au experienţa vieţii. Învăţaţi-i, arătaţi-le mai clar ce au de făcut, dacă le vreţi binele.
GEORGE (vine cu cafelele): Mă scuzaţi, am întârziat. A trebuit să aştept la rând cafelele.
PROF SCEPTIC: Ce credeţi ? Ar fi preferabil să le bem pe hol. Poate fumăm şi o ţigară. (Se uită la ceas): Mai sunt 10 minute.... (Profesorii ies).

SCENA III-a
Emil, Victor.

Cei doi au rămas tot timpul în scenă, discutând în şoaptă.

EMIL: Uitaţi-vă la ei, găunoşii ăştia !... Ce joc şi-au bătut de bietul Fil. Umblă tot timpul cu steaua pe la toate întâlnirile internaţionale cu comunicări stupide făcute de alţii, pe care le înţeleg abia pe sfert, trag toate sforile, laudă toate ticăloşiile, profită de toate profiturile, conduc cercetarea ca pe o dughiană de mahala, ca şi când ar avea habar ce e aia !... Sunt profesori, învaţă noile generaţii, sunt unşi cu toate alifiile... Îl acuză pe Fil de excrocherie... Excrocii sunt ei. N-au făcut în viaţa lor ceva valabil. În majoritatea cazurilor plagiază. Când scrii o carte, dacă nu-i laşi să semneze primii, nu poţi să publici. Şi nici nu se dau în lături să încaseze drepturile de autor. O pletoră !... Îşi dau mâna pe deasupra tuturor capetelor, pe deasupra graniţelor, se întâlnesc la congrese ca la sindrofii particulare, şi se invită reciproc. Puţin le pasă că nu spun acolo nimic nou.

VICTOR: Ascultă Emile, încetează !... Insulţi o lume !...Mai bine... pune-te bine cu ei. Vezi că Patron nu are să-ţi ierte ieşirea de azi.
EMIL: Nu pot suferi nedreptatea, Victore... Nu pot accepta sacrificarea lui Fil pe altarul corupţiei. Cercetarea lui este într-adevăr extraordinară. Cum îndrăznesc ei să-şi dea cu părerea despre produsul lui !
VICTOR: Domnule, toţi ne dăm cu părerea despre tot felul de chestii şi, fii sigur, întotdeauna ni se pare că avem dreptate. A-ţi da cu părerea despre un act de creaţie, este un lucru deosebit de plăcut. Am ajuns să ştiu dinainte ce vor spune. Dacă vii să arăţi un fapt nou, vor spune că nu e adevărat !.. Dacă un altul va veni mai târziu, şi va arăta că faptul este adevărat, vor spune că nu are aplicabilitate. Iar dacă, în sfârşit, un altul va arăta că faptul are aplicabilitate, atunci vor spune că, oricum, el nu mai este nou !.. În felul ăsta îşi asigură infailibilitatea. Cel care critică pare întotdeauna de zeci de ori mai deştept decât cei care produc. Asta e relaţia normală.. Aşa se schimbă bunurile de spirit. Şi te mai miri că l-au făcut azi strecurătoare pe Fil !? Mie mi se pare normal. Aceşti cercetători, oricât ar părea de inofensivi, au în ei un fel de semeţie, un candid sentiment al valorii proprii, care incită în mod inevitabil în ceilalţi nevoia de a-i pălmui.... Altceva nu îmi place mie... Cercetarea lui este prea importantă... Să nu îi aducă şi alte neplăceri...
Intră Damian gânditor. Vine şi se aşază lângă cei doi.

SCENA IV-a
Damian, Emil, Victor.

EMIL: Bine, măi omule, ce ţi-a venit să comunici aici cercetările pe care le-ai făcut ?
DAMIAN: Eu trebuia să le comunic, ca să văd care e reacţia, ce se spune, pentru a căpăta idei, pentru a găsi căi noi de a merge mai departe.
EMIL: E nebun ! Ce căi ? Care căi ? Cum crezi că vei găsi aicea un om care să cunoască destul de bine domeniul, pentru ca să îţi dea o singură idee valabilă.
VICTOR: Ai făcut o mare greşală că ai desvăluit cercetările pe care le făceai..... Ai atras atenţia.
DAMIAN: Nu le-a plăcut. Nu am reuşit să-i conving ...
EMIL: Parcă are asta vreo importanţă. Parcă îţi vor da vreodată o răsplată pentru ce ai făcut !... Tot ce ai putea obţine, ar fi să fie răsplătiţi ei. Cum poţi fi atât de naiv, omul lui Dumnezeu !? Cum poţi fi atât de credul !
VICTOR: Gândeşte-te mai bine cum poţi ieşi din zona minată în care ai intrat. Cu aerul tău serafic de înger diafan, tu te joci cu o bombă. Cum crezi că vei scăpa teafăr din infern ?
EMIL: Să le dai unora ca ei pe mână o asemenea descoperire !... Nu puteai să ne întrebi şi pe noi, înainte de a face aşa un pas ?
DAMIAN: Ce pas ? Care pas ? Am comunicat şi eu, pur şi simplu, ca toată lumea, rezultatele cercetărilor mele din ultimii trei ani. Nu puteam să nu prezint o lucrare la seziune.
VICTOR: Ascultă domnule, dacă ai asemenea veleităţi, ocupă-te şi dumneata de ceva anodin: studiază structura chimică a granulelor de polen... Poţi să te ocupi de un

asemenea univers toată viaţa, să descoperi tot ce ar fi de descoperit, şi să ţii comunicări periodice, aplaudate de toţi... Nu te băga în priză la înaltă tensiune !..
DAMIAN: Problema studiată de mine este fascinantă. Nimic pe lume nu m-ar fi putut atrage într-atât. Am găsit o reacţie care întoarce pe dos toate premizele existente
EMIL: Nu înţelege ! Poţi să-i baţi capul cât vrei, e ca lunatic. Are o minte strălucită, când este vorba de formulele lui, sau de sintezele biochimice, dar problemele vieţii nu le înţelege deloc, orice i-ai spune.
VICTOR Ascultă !... Mai clar !... Să o luăm sistematic... Eşti în mare primejdie,... înţelegi ? Singura soluţie pe care o întrevăd este să te laşi de experienţele efectuate (Damian protestează). Lasă-mă să vorbesc !... Ai numai două posibilităţi de a ieşi din impasul în care te afli. Una ar fi aceea pe care ţi-am sugerat-o chiar eu la discuţii. Vei afirma că renunţi la experienţele efectuate, deoarece ţi-ai dat seama că ele pot avea urmări nefaste pentru omenire. Laşi totul în stadiul la care ai ajuns, şi te ocupi de altceva. A doua cale, chiar mai bună, este cea sugerată de ei: te-ai înşelat ! Totul a fost doar o scorneală a minţii tale înfierbântate. Ai controlat din nou experienţele, şi ţi-ai dat seama că te-ai înşelat. Nu este vorba de nici o stare de invizibilitate, ci de o iluzie optică. Profesorul Sceptic va fi entuziasmat, te va sprijini cu toată autoritatea, furtuna se va domoli, şi va cădea în uitare.
DAMIAN: Să mă las ! Să abandonez ? Să nu mai îmi continui cercetările !? Îţi dai seama ce îmi propui ? Dar eu abia de mai am răbdare să stau aici, pe scaunul ăsta, de vorbă cu voi... Parcă mă frige !... Vă aud numai pe jumătate... Mintea îmi sboară la modificarea formulei, care sper să producă un efect prelungit. Eu ard de nerăbdare...,

ard de nerăbdare, înţelegi, să mă duc în laborator, să fac o nouă experienţă, şi dumneata îmi ceri să abandonez !... Cum poţi să te bagi astfel în sufletul omului,.. în mintea lui !... Cum crezi că-l poţi determina să facă ce-ţi place dumitale !?
VICTOR: Sssst ! Mai încet... Te aude lumea ! Nu striga aşa... Ai înnebunit ? Ce-ţi cer eu, e în folosul tău. La urma urmei, faci cum crezi.
EMIL: E nebun, ce mai !... Ţi-am spus-o. Măcar dacă ar fi prost. Ascultă, dacă e vorba să le oferi oamenilor o armă cu care să se extermine mai repede, cel puţin alege-ţi mai bine stăpânii ! Alege-ţi unii care să aibă o cauză mai dreaptă, şi care să te stimeze, cel puţin. La noi totul e luat în râs: un circ suprarealist, iar beneficiarii sunt cei mai mari criminali.
DAMIAN: Cine să mă primească pe mine aşa, pe nepusă masă ? Unde pot găsi un laborator în care să lucrez eu ? În străinătate există oameni de ştiinţă eminenţi, nu mai au nevoie şi de mine... Aş rămâne pe drumuri.
EMIL: Mare grozăvie laboratorul ăsta, ce să spun, cu aparatură încropită de tine; nici reactivi nu mai găseşti. Să te perfecţionezi nu te-au ajutat; nu te-au trimis niciodată la o specializare. Nu ai fost niciodată în străinătate la vreun congres, să cunoşti oamenii, să te cunoască şi ei... Stai îngropat în laborator de dimineaţa până seara, şi mănânci la cantină. Nici măcar o casă ca lumea nu ai. Dacă pun ăia mâna pe tine, om te-ai făcut ! Vei câştiga milioane,... devii bogat. Într-o zi, vor veni ca la Sfintul Munte la tine cei depe aici.
DAMIAN: Nu pot... Eu nu pot... Rezultatele cercetărilor mele eu le-am obţinut aici,

în acest laborator, nu le pot da altora, dacă le-am obţinut aici. Aici trebuie să le comunic, ca să simt că îmi aparţin.
EMIL: Ei, spune !... Ce zici ? Ne-a înţeles perfect !... În momentul în care îi vei convinge, dacă ai să-i convingi, nu îţi va mai aparţine nimic !... Nici măcar propria ta persoană.

Între timp au intrat în sală doi străini, cu pălăriile pe cap. Se vede că vin dinafară. Ei se apropie de cei trei cercetători. Alţi cercetători se întorc în sală, şi se aşază la locurile lor. Rival se instalează la prezidiu.

SCENA V-a
Damian, Căpitanul X, Colonelul Y, Cercetători.

X: Unul dintre dumneavoastră este tovarăşul Filimon Damian ?
DAMIAN: Da, eu sunt. Ce doriţi ?
X: Am vrea să stăm puţin de vorbă... Dumneavoastră aţi ţinut o comunicare importantă... Suntem interesaţi.
DAMIAN: Bine, dar nu este nici un secret, putem vorbi aici.
X: Am vrea să vă punem unele întrebări... Aici va reîncepe şedinţa. Nu ar fi mai bine să mergem ceva mai deoparte ?
DAMIAN: Vă rog ! (Se ridică şi trece cu cei doi într-un colţ al sălii).

X: Să trăiţi ! (Îi dă mîna): Sunt Căpitanul X (arată legitimaţia): Dânsul este Colonelul Y. Am fost informaţi că dumneavoastră aţi făcut o mare descoperire. Am fost trimişi să luăm legătura cu dumneavoastră imediat.
DAMIAN (se sperie): Nu ştiu cu ce vă pot fi eu de ajutor... Aici este o seziune ştiinţifică la care... particip... Nu înţeleg ce vreţi dela mine. Eu am făcut cercetări !...
X: Nu vă alarmaţi, tovarăşul Damian, nu aveţi nici un motiv. Vrem să stăm de vorbă prieteneşte. Numai că aici este prea mare agitaţie. Suntem aici în interesul dumneavoastră... Nu aveţi nici un motiv să vă alarmaţi.
DAMIAN: În interesul meu ? Care este interesul meu ?
Y: Dumneavoastră aţi făcut o mare descoperire...
DAMIAN: Ei, să lăsăm... Lucrurile sunt discutabile... Nu toată lumea a fost de acord. Unii spun că este doar o părere.
Y: Oricum, sunteţi pe cale să faceţi o mare descoperire, aşa ni s-a spus. Dumneavoastră vă daţi seama că o mare descoperire trebuie să aparţină ţării în care o realizaţi ? Ea este a dumneavoastră, desigur, dar şi a ţării dumneavoastră, în acelaşi timp.
DAMIAN: Asta ziceam şi eu.
Y: Vedeţi ? Deaceea am venit.... Ca să vă ajutăm. Uneori asemenea descoperiri suscită foarte mult interesul firmelor străine, al vînătorilor de profituri, care sunt în stare de orice pentru a intra în posesia secretului unor mari descoperiri. Oricând, dacă ar afla, ei ar putea să treacă la acţiune, să vă facă rău, să vă fure descoprirea sau să vă distrugă... Dumneavoastră nu sunteţi pregătit în acest sens,... nu aţi şti să vă apăraţi. Ei au metodele detaliat puse la punct, pentru a-şi exercita acţiunile duşmănoase. Noi deaceea suntem aici: ca să vă protejăm !

185

DAMIAN: Eu vă mulţumesc... Până acum nu am avut niciun motiv de neplăcere... Cine ştie !?
PROF RIVAL (dela prezidiu): Atenţiune !... Vă rugăm să luaţi loc... Fiţi amabili, anunţaţi-i pe cei care mai sunt încă pe hol, că începe şedinţa. Să intre toată lumea în sală.
DAMIAN: Nu vreţi să stăm jos ?
Y: Am prefera să mergem undeva ca să discutăm în detaliu felul în care vom colabora.
DAMIAN: Bine. Trebuie să îmi iau mapa şi documentele, înţelegeţi.
X: Vă rugăm, vă rugăm...

Damian se duce în rânduri şi îşi ia lucrurile. Unii se uită la el curioşi. Prietenii se fac că nu văd. Alţi cercetători continuă să se aşeze la locuri. Damian se întoarce între cei doi străini, puţin speriat.

Y: Văd că sunteţi puţin îngrijorat... Unde am putea merge ? Poate în laboratorul dumneavoastră. Nu trebuie să fiţi câtuşi de puţin îngrijorat. Vă repet: noi suntem aici, pentru a vă asigura protecţie. Alături de noi, nu mai aveţi a vă teme de nimic.

Ies toţi trei, în timp ce ceilalţi reîncep şedinţa.

PROF RIVAL: Prima comunicare se intitulează...

Se face întuneric.

ACTUL II

Laboratorul lui Damian. O instalaţie complicată de retorte şi alambice, centrifuge, balanţe şi chiar aparatură electronică, domină scena, în mijloc dreapta. În stânga, o masă la care este aşezat, în halat alb, căpitanul X. Citeşte asidu. În dreapta e un birou: biroul lui Damian.

SCENA I-a
Căpitanul X, Damian, George.

DAMIAN (se agită prin laborator ca un animal la grădina zoologică): Nu pot face nimic ! Stau pur şi simplu... De şapte zile nu pot lucra. Toţi mă pisează... Stă ăsta pe capul meu (îi aruncă priviri fulgerătoare), ca o momâie. Parazitul !.. Stă aicea de şapte zile şi mă păzeşte. Când să termin un calcul, vin unul câte unul, şi mă întrerup. Toţi vor într-una ceva. Au chef de vorbă !.. Nu au cu cine trăncăni ! Probabil că acasă nu au cum să se distreze, sau ce citi, şi vin aici să afle noutăţi dela mine !... Nu pot să îi resping... Trebuie să mă prefac că mă interesează ce-mi spun ! Alţii, de când am ţinut comunicarea, se uită la mine chiorâş, ca şi cînd i-aş fi prădat de moştenirea unei mătuşe. Cei din laboratorul vecin nici nu mă mai salută. Mi-au luat ultracentrifuga ! Aştept de şapte zile să mi-o aducă înnapoi, ca să pot realiza un preparat. Nici nu le

trece prin cap să o aducă... Aşa nu se mai poate... Nu se mai poate ! Ăsta nu mai e laborator. Plec dracului, şi-i las baltă. Nu mai îmi pasă nici mie de nimic. Cum de pot fi aşa răi ? Nu se mai poate !... Am să fac scandal... Au să vadă că pot şi eu să ţip. Dacă sunt bun, îşi bat toţi joc de mine.

În timpul monologului, X, văzându-l pe Damian furios, se face din ce în ce mai mic. Damian iese ca o furtună, trântind uşa. Din laboratorul vecin se aud strigăte. Scăpat de Damian, X se ridică, şi începe să inspecteze laboratorul. Ridică diverse dopuri, le miroase, se uită prin sertare, răscoleşte hârtii, le controlează, apoi le reaşază la loc.

X: Auzi la el ce scandal face ! Mulţi zic că e ţicnit. Or fi ştiind ei ceva. Te pomeneşti că stau aicea degeaba. Păzesc un nebun... Vizionar îi zic unii... Dracu ştie ce face ! Nu înţeleg o boabă din tot ce e aici.... Auzi, e apucat rău !.. Cred că e periculos. Uneori îl simt că se uită din spate atât de fioros la mine, că parcă mă străpunge. E gata să sară, să mă strângă de gât. Mi-am pregătit o funie (scoate de sub halat o funie lungă), dacă sare la mine, îl desarmez şi îl leg... Numai să nu îmi arunce cu vreuna din substanţele lui în ochi, pot fi periculoase. Aşa or fi arătând marii descoperitori ? Ăsta e un adevărat sălbatic. Doamne fereşte, n-aş vrea să mai am de aface cu altul ca el... M-au transferat la contraspionaj, deşi nu am cerut-o. Era aşa de bine la judiciară... Numai dacă închideam jumătate de ochi, îmi aduceau toţi ploconeli şi plocoane... Auzi cum trânteşte !... Ăsta se uită la mine ca la ultimul derbedeu. Nu îi

fac nici o impresie... La început s-a speriat el puţin, dar pe urmă m-a luat în colimator... Zice că nu fac nimic. Iar lui nu-i plac oamenii care pierd timpul. M-a pus să-i copiez cifrele. N-am făcut atâtea calcule în viaţa mea. Şi munceşte ca un dement... Zece, douăsprezece ore pe zi... Zice că nu face nimica !.. Dacă asta este nimic, ce o fi când o munci de-abinelea.... Hait !... Se întoarce !... Şi e furios rău...(Se aşază repede la masa lui şi începe să copieze): 241, 560, 382, 314...
DAMIAN (turbat, înainte de a trânti uşa): Şi dracul să-l ia pe profesorul vostru Rival, aşa să-i spuneţi. Spuneţi-i asta din partea mea ! (Se aşază pe scaun gâfâind. După un moment, se potoleşte): Îmi pare rău. Îmi pare rău că i-am jignit pe băieţi... Ce să fac ? Am şi eu nevoie de centrifugă. Ne batem ca proştii pentru aceleaşi aparate.... Ce să facem, dacă nu sunt destule... Trebuie să ne descurcăm cu ce avem. Poate că au şi ei nevoie... Nu or fi vrut să-mi facă greutăţi. Suntem mulţi, şi foarte desorganizaţi.
GEORGE (apare împingând ultracentrifuga): Ia-ţi-o, şi să ştii că nu mai am nevoie de ea! Lucrează tu !... Nu au decât să mă dea afară... Când or să-mi ceară rezultatele, o să le spun că nu am avut cu ce lucra. (Iese trântind şi el uşa).
DAMIAN (văietându-se): Nu mai pot... Nu mai pot... Are dreptate. Îmi pare rău... Cum să îl împac ?.. Asta nu mai e viaţă !... Am obosit. (Îşi ia capul în mâini): Eu pot lucra oricât de mult, fără să simt nicio urmă de oboseală, dar conflictele astea neîncetate şi încordarea perpetuă mă obosesc. Nu mai pot gândi, mă lasă nervii... Îmi pierd total capacitatea de a mă concentra... Mă apucă disperarea, şi o dorinţă fatidică de a dormi, de a mă întinde, şi a rămâne aşa, nemişcat, toată viaţa.
X (se ridică înduioşat): Ascultă Fil, m-am gândit să te ajut... Ai dreptate, aşa nu se mai poate... Dacă superiorii mei cred că tu ai făcut o mare descoperire, eu nu ştiu, nu mă pricep, atuncea să te ajute !.. Ar trebui să facă ceva pentru tine, să-ţi pună la

dispoziţie condiţii ca să poţi lucra. Am să mă duc la ei, şi am să le spun ce am văzut aicea. Lasă pe mine !.. Crede-mă, am să te ajut. Nu ştiu dacă fac ceva bun cu asta dar cel puţin să fac şi eu ceva. Cum spui tu, fiecare trebuie să-şi aducă contribuţia la eforturile prioritare... Nu avem voie să pierdem vremea în zadar.
DAMIAN: Domnule căpitan, eu nu v-am cerut nimic. Sunteţi prea amabil...
X: Spune-mi X, vrei ?.. Şi să fim prieteni...
DAMIAN: Ce e aia, X ?
X: Nume conspirativ.
DAMIAN: Dacă îţi face plăcere...
X: Uite, chiar acum am să mă duc.... M-am hotărât. Mă îmbrac, şi plec. La acţiune ! Goarnele au sunat, pornim atacul...
DAMIAN: Eşti un băiat bun, X, până la urmă am să-mi schimb părerea despre tine.
X: Gata, am plecat. Să vedem ce va ieşi din asta...
X salută milităreşte, şi iese.

SCENA II-a
Damian, Patron.

DAMIAN: Uf ! O clipă liber, pot respira liniştit.
Damian se aşază la calcule. Bătăi în uşă. Intră Patron.
PROF PATRON: ... Nu este aici ?... Unde este ? (arată masa).

DAMIAN: A plecat la Centru... M-a lăsat în sfârşit să-mi văd de lucru.
PROF PATRON: Ce mi-ai făcut, domnule,... ce mi-ai făcut !
DAMIAN: Îmi pare rău, domnule Profesor, a trebuit !... Nu mai lucrasem de mult... De şapte zile aştept centrifuga pentru a verifica modificarea la catena 32.
PROF PATRON: Ce catenă ! Să nu mai aud de nici o catenă ! Să faci bine, să găseşti o cale de a ieşi din nebunia în care m-ai băgat... Nu se poate !... Declari că nu se poate merge mai departe: ai încercat, dar nu poţi. Ce am făcut,... am făcut ! Dacă le convine, bine. Dacă nu, abandonăm. Să ne lase în pace. Şi am să încerc să-ţi fac un transfer la Institutul de cercetări Militare... Universitatea noastră nu are acest profil.
DAMIAN: Nici pe Dumneavoastră nu vă mai interesează cercetările noastre... Eram atât de entuziaşti !... În sfirşit, găsisem ceva... Eram pe cale să dăm lovitura.
PROF PATRON: Să nu mai aud despre asta !.. Ai înţeles ? Să nu mai aud ! Toate speranţele noastre de viitor s-au spulberat. Ne vom trezi la închisoare. Uite, aştept o echipă de englezi: vor să viziteze laboratoarele. Ce să le spun ? Ce să le arăt ? Am făcut în pantaloni !.. Eu nu pot vorbi conform schemei din nota de protocol. Orice aş spune, risc să mi se reproşeze că am trădat secrete de Stat. Nu am ce discuta cu ei... Nu-i mai primesc !... Au venit special ca să viziteze Universitatea... Nu au decât. Eu, în condiţiile actuale, nu am ce să le arăt. Aicea ne-au adus cercetările dumitale !
DAMIAN (din nou roşu de furie): Ce au cercetările mele cu tot haosul de aici ! Ce putere au ele ca să modifice sistemul, ce cu onoare l-aţi apărat ?!... Eu, sau dumneavoastră, sunt membru în Marea Adunare Naţională ? Şi cine a votat legea secretului de Stat, eu sau Marea Adunare Naţională !? Cine a supus întreaga cercetare

controlului organelor de securitate ? Eu am limitat contactele cu străinii şi le-am supus supravegherii organizate, sau dumneavoastră, cei care conduceţi, care iniţiaţi şi aprobaţi aceste legi !? Nu aveţi nevoie de mine ? Nici eu nu am nevoie de voi !... M-am săturat. Voi face praf tot materialul pe care l-am strâns până acum. (Se apucă să răscolească dosarele cu hârtii, le svârle în aer): Iată ce fac eu cu descoperirile mele.... Am încă proprietate asupra lor. Eu le-am făcut, eu am să le distrug. Nu meritaţi eforturile mele... Poftim, am să le distrug, ca să fiţi mulţumiţi. Iar de transferat, nu o să mă transferaţi dumneavoastră, eu am să mă transfer singur la un laborator de chimie uzinal. Acolo voi fi liniştit.

Bătăi în uşă. Intră Emil, apoi Dora.

EMIL: Domnule Profesor, sunteţi căutat... A venit delegaţia engleză... Au fost duşi în biroul dumneavoastră (Se uită mirat în jur): Dar ce este asta ?
PROF PATRON: Uite ce îmi face prietenul dumitale ! Puneţi ordine, vă rog. Vom trece şi pe aici (Intră Dora): Dora, ajută-i şi dumneata...

SCENA III-a
Damian, Emil, Dora.

Damian se prăbuşeşte pe un scaun. Dora se uită în jur. Când vede că în laborator nu se află decât Emil, se duce la Damian şi îl mângâie. E îmbrăcată în halat alb, fru-

mos ajustat pe corp; e tânără şi atrăgătoare.

DAMIAN (către Dora): Lasă asta... Hai să strângem aceste hârtii.
DORA: (se apucă să strângă, ajutată de Emil): Nu se mai pot aranja... Numai tu le ştii ordinea. Noroc că sunt numerotate, dar am impresia că provin din dosare diferite.
EMIL: Ai ajuns unde am prevăzut noi ? Ce mai vroia şi cretinul de Patron ? Ei, Fil băiatule, bietul de tine... Îi vezi ? Ăştia sunt. Aveai încredere în ei. Ţi-am mai spus-o: să te dărui ăstora cu trup şi suflet, înseamnă să te sinucizi ! Mai bine îţi vindeai sufletul diavolului. Mai bine te năşteai în imperiul maimuţelor. Nu văd cum te mai putem ajuta. Ai fost prins în vârtejul lor, şi din el nu te mai poate scoate nimeni. Îmi pare rău... Să vezi când îţi vor aplica ei invenţia, cât de fericit ai să fii ! Unii ca ei o vor folosi-o numai în scopuri josnice. Au să te distrugă, Fil, au să te distrugă... Eşti un om mort.
DAMIAN: Ce pot face ?
EMIL: Nu ştiu, sunt ca lepra, nu te poţi descotorosi de ei prea uşor.
DAMIAN: Şi eu am vrut să fac numai bine oamenilor. Speram ca prin descoperirile mele, prin munca mea, să îi ajut să dureze.
EMIL: Tu poţi face bine oamenilor, Fil, poţi să-i ajuţi ! Dar trebuie mai întâi să alegi... Să ştii cui meritã să te dărui, cine sunt oamenii...
DAMIAN: Nu am timp de analize psihologice.
EMIL: Am vorbit cu un prieten. I-am spus despre invenţia ta... El ar vrea să fugă în străinătate. Nu mai poate tolera opresiunea. Spune că, dacă i-ai da o probă de a ta pentru 5 minute, i-ar fi suficient pentrtu ca să se strecoare şi să evadeze. Ar lua-o pur

şi simplu la goană peste graniţă.
DAMIAN (stupefiat, îl priveşte cu ochi de nebun): Ieşi afară ! Auzi ? M-aţi înnebunit ! Toţi vă gândiţi numai la voi. Şi tu vii acum la mine cu năzbâtia ta. Nu mai suport comedia asta ! Daţi-mi alta... Pe asta nu o mai suport !... Eşti tu întreg la tărtăcuţa pe care o porţi pe umeri ? Sunt urmărit..., sunt supraveghiat..., sunt încorsetat, încolţit... Microfoane... microfoane... trebuie că sunt ascunse peste tot. Stă unul ţeapăn trei sferturi din zi pe capul meu, ca să mă măsoare, ca să mă supravegheze, ca să mă urmărească ce fac, cum lucrez, cine mă vizitează, ce prieteni am... Şi tu vii la mine... la mine, în laboratorul meu, să spui cu glas tare, fără să clipeşti, că lucrez pentru alţii, că sprijin acţiuni subversive ! Vrei să mă ucizi !? Vrei să mă dai dispărut ... Vrei să mă vezi pus în faţa plutonului de execuţie... Ţi-ai pus în cap să mă extermini !.. Aveţi ceva cu toţii împotriva mea ?
EMIL: Dora dragă, calmează-l... Vezi ce e cu el !.. A luat-o razna. Nu ai la tine în geantă un calmant ?
DAMIAN: Luaţi voi mai bine ceva care să vă sporească inteligenţa. Mai bine de asta mă ocupam, de un preparat care să lucreze pe IQ...
DORA: Fil dragă, potoleşte-te... Emil e prietenul tău... Nu ai prea mulţi prieteni adevăraţi... Menajază-l...
EMIL: Ce-i pasă lui ! Dă de-a asvârlita cu noi... Se va lăsa cu totul în mâinile lor, şi au să-l strivească. Acolo duc laşitatea, delăsarea şi apatia. Ne lăsăm manevraţi şi, până la urmă, fac din viaţa noastră ce vor. Ne transformă în nişte roboţi, care execută

orbeşte ordine dela distanţă. Au reuşit ! Facem exact ce am fost programaţi. La un semn, ieşim pe stradă şi manifestăm pentru mizeria noastră. Lasă-l, Dora... Lasă-l în ghiarele lor... Nici pe tine nu te merită. Pentru grozava lui cercetare este în stare să sacrifice orice.... Am plecat. (Emil iese din scenă, dar după câteva secunde se întoarce din nou): Vedeţi că vine delegaţia.

SCENA IV-a
Intră Patron însoţit de trei englezi şi un translator.
Emil rămâne şi el.

PROF PATRON: Aici este un laborator pentru studiul structurilor transparente. Să vi-i prezint pe colaboratorii mei: Filimon Damian, Emil Gorea... Avem instalaţii pentru producerea de noi compuşi transparenţi, şi o instalaţie pentru studiul structurilor atomice complexe. Computerul ne ajută la prelucrarea datelor de chimie moleculară. Am găsit proprietăţi ale structurilor transparente, care ne conduc la o nouă teorie privind reflexia luminii.
E1: How interesting !
PROF PATRON: Voi prezenta un raport asupra acestor cercetări la reuniunea internaţională de chimie moleculară.
E!: Are You allready full member of the Molecular Chemistry Society ?
PROF PATRON (translatorul traduce): Nu... Nu am fost cooptat.
E1: What a pitty !... I will suggest it to my colleagues. It's a great failure. Personally, I am very intersted in this field.... My colleagues too, I believe.

PROF PATRON: Vom discuta mai mult în biroul meu...Vă rog să mergem mai departe. Poftiţi... Mai avem şi alte laboratoare de vizitat.
E1: Thank You... Good by, Sir... See You later...

SCENA V-a
Damian, Emil, Dora.

EMIL (îl imită pe Patron): „Poftiţi mai departe, mai avem şi alte laboratoare de vizitat"... I-a gonit, ca să nu apuce să stea de vorbă cu tine. Fii săsnătos ! Ai exact ceeace meriţi... (Iese iar).
DAMIAN (Rămaşi singuri, o îmbrăţişază pe Dora): O, Dora, cât de grea este viaţa... Cât de mult aş dori altceva... O mare de linişte... Ei îmi fac în permanenţă un masaj brutal inimii, pe care abia îl mai suport. Au luat-o în pumni, o frământă şi o trântesc înnapoi, ca pe un aluat.
DORA: Îmi pare rău că nu sunt mai deşteaptă, ca să te vindec cu vorbe... Tu ai nevoie mereu de vorbe, Fil...
EMIL (reapare grăbit): Coana Sofia !.. Acum să te ţii... Păziţi-vă, arată ca o zeitate a cerului.
DAMIAN: Asta îmi mai lipsea !...

SCENA VI-a

Damian, Mama.

Intră Sofia Damian, o femeie elegantă, îmbrăcată sever, proporţional masivă, 55 ani. Se ţine bine.

SOFIA: Bună ziua... Bună ziua, Emil.
EMIL: Sărutmâinile, Doamnă. (Iese grăbit).
SOFIA: Unde aleargă aşa ?.. Are el ceva pe suflet.
DAMIAN: Mamă, ea e Dora...
SOFIA: Aaa, dânsa este !.. (dă mâna). Drăguţă, te rog să ne laşi. Am ceva de discutat cu fiul meu... (Dora iese): Ce faci aici, domnule, de nu te mai arăţi pe acasă deloc ? De mama ta nu îţi pasă ? Puteam să fac un infarct ! Nici măcar un telefon, să mă întrebi cum îmi merge. Tu nu ai casă ? Ţi-ai schimbat domiciliul ? Ştiu că încă îţi mai pun mâncare la încălzit, şi Veta îţi mai curăţă dormitorul...
DAMIAN: ..... (Nu zice nimic. Stă pe scaun, prăbuşit. Dădăceala, în mod paradoxal, îi prieşte).
SOFIA (îşi reia monologul): Ce faci tot timpul aici? Mi s-a spus că aicea dormi, aicea mănânci,... aicea faci dragoste... Şi cercetarea asta a ta unde duce ? Încă nu ai ajuns miliardar, după câte văd. Nu sunt semne că te-ai pricopsit... Dar bine, băiete, uită-te la tine cum arăţi ! Te-ai jigărit de tot. Eşti ca o oaie care şi-a lăsat câlţii prin mărăcini.
DAMIAN: Ce să fac mamă !? Viaţa e dură... Îmbătrânesc...
SOFIA: Îmbătrâneşte !... Auziţi-l... Atuncea eu ce să mai zic !?
DAMIAN: Tu te ţii bine. Eşti splendidă. Nu te-am văzut vreodată arătând mai superb.

SOFIA: Îmi faci curte ? Să ştii că nu ţine !.. De domnişoara aia să nu aud. Nu ai decât să faci cu ea ce vrei. Te priveşte ! Dar la mine în casă, să nu o văd. Totul aicea ! M-ai înţeles ?
DAMIAN (obosit, cu vocea lui plângăreaţă): Ei, mamă... Tu eşti bună. Numai te prefaci a fi severă... Severitatea ţi se topeşte când nu te aştepţi...
SOFIA: Ţie nu îţi trece prin cap să iei de nevastă o fată bine, dintr-o familie respectabilă ? Când eşti tot timpul cu nasul în hârţoage, aşa se întâmplă. Te bucuri de prima mână care te mângâie... Ea are tot interesul să pună mâna pe tine. Dar pe mine crezi că mă interesează să-mi petrec viaţa cu una ca ea ?
DAMIAN: Are să îţi placă, când ai să o cunoşti.
SOFIA: Nu am câtuşi de puţin intenţia să o cunosc. Să nu uiţi asta... Am venit aici, ca să te văd pe tine, nu pe ea ! Am venit ca să te iau acasă. Să pun să te spele,... să îţi dau să mănânci. Miroşi de trăzneşti !.. Arăţi ca dracul.. Trebuie să faci o baie, şi să te tunzi. Ţie nu-ţi este jenă să umbli atât de jegos ? Domnişoara aia nu are nas ? Cum se poate îndrăgosti de unul ca tine !
DAMIAN: Nu am vreme să mă îngrijesc, mamă.
SOFIA: Dragul meu, tu te tragi dintr-o familie veche, ştii bine. În familia noastră niciodată bărbaţii nu umblau neîngrijiţi.
DAMIAN: Mamă, familia ta a apus. Îi mai găseşti numele doar prin cimitire. Şi acolo au început să se şteargă... Se îngroapă deja peste ei alte straturi de oameni, nume noi. Toată aroganţa lor de altădată este înlocuită de oprobiul celor de azi. Vă numesc

venetici. Nu mai vor să cunoască trecutul vostru. Mie, cel puţin, nu mi-ar servi la nimic.
SOFIA: Ingraţi şi nedemni !... Nici nu mă mir. S-au întors la starea mizeră în care i-au găsit strămoşii mei, atunci când au venit aici cu civilizaţia lor, cu ştiinţa de carte.. Au pus bazele unei culturi şi unei desvoltări economice. Cu timpul s-au stins, s-au împuţinat, cum zici tu. Dar s-au zidit în carnea acestui popor, în ce i-a mai rămas bun pe alocuri. Şi de acolo încă mai acţionează, greu dar senin şi fast, asupra destinelor lui. Mintea strămoşilor mei mai ghidează încă destinele Europei.
DAMIAN: Eşti ultima care mai crede asta, mamă.
SOFIA: Şi nu vreau ca fibra lor să dispară pentru totdeauna, transplantându-se în nişte urmaşi nedemni !
DAMIAN: Problemele genealogice mă depăşesc.... Vom mai vorbi, mamă... Am să vin acasă. Am nevoie de protecţia ta,... de încrederea ta... Îmi fac bine.
SOFIA: Sunt cu maşina. Te pot lua... Ceva îmi spune că este momentul să te iau... Vino acasă, să te refaci ...
DAMIAN: Aştept să se termine programul... Am încurcături aicea, greu de rezolvat. Hai să mergem, acuma, te conduc. Ne vedem diseară, şi stăm de vorbă mai mult.... (Ies).

SCENA VII-a
Damian, Dora

În absenţa lui Damian, Dora se strecoară în laborator. Se aşază pe un scaun şi plânge. Intră Damian: se apropie de ea şi o mângâie.

DORA: Nu mă vrea !...
DAMIAN: Fii cuminte. Linişteşte-te, Dora. Sunt prea supărat... Nu mai plânge şi tu.
DORA: Ce mă fac eu !?
DAMIAN: Totul are să se aranjeze. Timpul... Să-l lăsăm pe el să acţioneze.
DORA (plângând mai departe): Nu ai să poţi niciodată să o convingi.
DAMIAN: Mama este o femeie bună.
DORA: Poate... Dar nu mă vrea ! Nu s-a sfiit deloc să mi-o arate.
DAMIAN: Ascultă Dora, voi toţi, toţi vreţi ceva dela mine. Şi eu sunt un om... aşa cum sunt. Încet, încet voi rezolva câte ceva... Nu mă lăsaţi să lucrez !... Şi eu am atâta de lucru...Fiţi mai puţin grăbiţi !... Mâine va veni altă zi.
DORA: Ce vă pasă vouă !? Tu eşti bărbat... Vei face cum spune ea.
DAMIAN: O vom convinge !...
DORA (strigat): ...Voi avea un copil !...
DAMIAN (încremeneşte): Fir-ar a naibii de trabă !... Cum se poate asta, aşa tamnesam ...
DORA: Sunt o nenorocită !
DAMIAN: Fir-ar a naibii... a naibii... a naibii... Dora, ascultă, calmează-te. Lasă-mă să gândesc... să mă gândesc... Acuma, alta !... Îmi cade pe cap, când mă aşteptam mai puţin, când aveam mai mare nevoie de linişte... În cea mai grea zi a vieţii mele.
DORA: Nici nu mai vreau să te văd !

DAMIAN: Într-un fel sau altul, vom rezolva... Vom găsi o soluţie... Dora, te rog, fii înţelegătoare. Nu mai plânge.. Dacă intră peste noi cineva... Ei, fir-ar a naibii de treabă... Belea mai mare nu se putea.
DORA: Nu am nevoie de voi !... (Îşi şterge ochii): Îl voi creşte singură... Ştiam că aşa se va întâmpla... Am fost o proastă, că am avut încredere în tine.
DAMIAN: Voi vorbi cu mama !... Am să-i explic...
DORA: Să nu mai aud de niciunul dintre voi ! Am să mă descurc... Nu-mi trebuie ajutorul tău. Înţelegi ? Mi-e lehamite de tine.
DAMIAN (blând): Eu nu ţi-am spus nimic rău... Dora... Nu te-am jignit în nici un fel.
DORA: Parcă mai era nevoie ... Voi vedea ce am de făcut. Fii liniştit !... Vezi-ţi de cercetarea ta... Vă voi lăsa într-ale voastre.
DAMIAN: Of, Doamne dumnezeule, câte necazuri !... Prea multe într-o singură zi. Eu sunt prea slab ca să le fac faţă.

SCENA VIII-a
Damian, X, Z, Dora.
Intră colonelul Y şi căpitanul X; salută.

X: Ei, Fil dragă, tot supărat... supărat ?.. Îţi aduc veşti bune. Se va aranja tot.
DAMIAN (prudent): Credeţi ?
X: Tovarăşul Comandant a vorbit cu cele mai înalte foruri. Are să vă spună !...
Y: A fost delegaţia engleză aici ?
DAMIAN: În trecere... Cam pentru cinci minute.
Y: Eram sigur ! Ce voiau ? Ce întrebări vi s-au pus ?

DAMIAN: Nici o întrebare. Au vorbit numai cu profesorul. Le-a arătat instalaţia, şi au trecut mai departe. Cred că acum discută în cabinetul lui.
Y: Doleanţele dumneavoastră se vor îndeplini peste aşteptările noastre de repede. Vi s-au alocat suplimentar 5 milioane de lei valută pentru cercetare. Veţi putea să vă procuraţi orice aparatură doriţi.
X (vesel): Ai văzut ? Ţi-am spus că se face ? Acum problema este să ştii ce vrei. Chiar de mâine alergi la Tehno-Import, şi cauţi prospecte cu tot ce te interesează. Sunt bani berechet. Poţi să îţi alegi tot ce este mai bun pe piaţa internaţională.
DAMIAN (amărât): Ce ştiţi dumneavoastră !? Profesorul Patron vrea să mă transfere în alt Institut. S-a săturat de experienţele mele. Am avut o dispută foarte aprinsă cu el.
Y: Profesorul Patron să facă bine şi să respecte ordinele noastre. Vom organiza o miniproducţie a compuşilor pe care îi propui dumneata. El va trebui să conducă linia tehnologică, după sfaturile dumitale. Avem deja ordine scrise în acest sens. Chiar acum vom merge să stăm de vorbă cu el, şi vom planifica totul în cele mai mici detalii.
X: Auzi, să-l dea afară !..
Y: Nu-i de mirare... Îi cunosc. Invidia cercetătorilor este maximă... (arătând-o pe Dora): Tovarăşa lucrează cu dumneata ?
DAMIAN: Da,.. mă ajută.

Y: Aşadar, la treabă domnule Damian !.. De săptămâna viitoare începe o etapă nouă. Ce stai încremenit ca la îngropăciune ?! Nu te bucuri ? Sus capul, omule, văd că toţi cad în fund, când aud de dumneata.

SCENA IX-a
Damian, Traducătorul, Englezul, Emil, X şi Y.

Se bate. Intră din nou Emil, împreună cu unul dintre englezi şi traducătorul.

DAMIAN (întunecos): Altul !... Ăsta nu mai e laborator, e holul dela percepţie.
EMIL: Fil, unul dintre englezii tineri vrea să îţi vorbească.
DAMIAN (se uită la colonel; acesta îi face un semn afirmativ, şi se dă la o parte): Să poftească.
EMIL (către afară): Intraţi !..

Englezul îi spune ceva traducătorului. Acesta traduce.

TRADUCĂTORUL: Domnul spune că este foarte interesat de ceeace faceţi. Lucrează într-un domeniu asemănător. Ar dori să discute cu dumneavoastră, dacă aveţi timp, probleme legate de sinteza complecşilor moleculari.
DAMIAN: Îmi pare rău... Să văd... Îl voi anunţa. Astăzi sunt foarte prins într-o experienţă.
TRADUCĂTORUL (după ce stă de vorbă cu străinul, îi dă lui Damian cartea de vizită a acestuia): Dânsul locuieşte la Hotel Union. Dacă doriţi să discutaţi, vă invită la el, mâine dimineaţă la orele 12.
DAMIAN (priveşte la Colonel): Bine,.. de acord, voi fi acolo. Vă mulţumesc foarte mult domnule... Şi eu mă bucur să vă cunosc... (Semne amicale la despărţire).

SCENA X-a
X, Y, Damian, Emil, Dora.

Y: Eram sigur ! Am bănuit că aşa se va întâmpla... Au luat legătura cu ei !
X: Aşadar Mihalache nu a mintit.
Y: Cum era să mintă ? Îl avem la mână. Uitaţi-vă ce vom face.. Luaţi loc. Domnule Damian, trebuie să vă explic... Avem o acţiune importantă de perfectat. Mă aşteptam ca ei să atace în momentul acesta... Dumneata ai să ne ajuţi.
EMIL: L-aţi găsit ! El e bun de acţiuni trăznet, cum sunt eu bun de papă.
X (se uită urât la Emil): Rolul lui e cu totul singular. Nu trebuie să facă nimic deosebit.
DAMIAN: Doamne dumnezeule... Ce mai vreţi dela mine !? Eu vreau linişte... Nu vă cer decât atât: să mă lăsaţi să-mi văd de experienţele mele. Nu mă interesează nimic altceva pe lume. .. Dumneavoastră toţi înţelegeţi să vă băgaţi cu de-a sila în viaţa mea. Iar eu vreau să-mi daţi pace ! Vreau să nu vă mai văd...
X: Linişteşte-te Fil... Tu nu ai nimica deosebit de făcut...
Y: Vei sta de vorbă cu englezul dumitale, atâta tot !
DAMIAN: Şi atunci, care este rolul dumitale ? Eu sunt interesat să stau de vorbă cu un cercetător străin, care se ocupă de probleme similare cu ale mele. Am nevoie de

contacte cu oamenii de ştiinţă din alte ţări. Pot învăţa ceva dela ei, pot afla lucruri noi... Dumneavoastră ne umblaţi printre picioare, şi ne încurcaţi cât puteţi.
Y: Noi v-am spus, domnule Damian, că rolul nostru este să vă apărăm, numai să vă apărăm.
DAMIAN: Şi credeţi că eu nu mă pot apăra şi singur ? Credeţi că veţi reuşi să mă ferecaţi mai bine decât mă pot fereca eu ? Ştiţi mai bine ce trebuie spus şi ce nu, pentru a nu mi se fura invenţia,.. pentru a nu mă trezi că o realizează alţii înaintea mea !? Credeţi că interesul dumneavoastră este mai mare decât interesul meu de a-mi proteja rezultatele ?
Y: În ţara noastră acţionează de multă vreme o bandă foarte dibace de infractori, tovarăşul Damian. De mult ne luptăm cu ei, şi am ieşit întotdeauna înfrânţi. Nu am reuşit să-i prindem spionând. Au toate căile libere, din cauza unor naivi ca dumneata. Tot ce este mai important, este transmis, fără excepţie, la firmele concurente din Occident. Cercetătorii noştri lucrează, dar se trezesc depăşiţi.
DAMIAN: Sunt depăşiţi pentrucă nu lucrează suficient de mult şi de bine.
Y: De data asta suntem informaţi că infractorii au luat legătura cu delegaţia engleză. De asta ce mai ziceţi ? Ei manevrează din umbră pentru bani. Vor să afle dacă merită să te racoleze. Dumneata te vei întâlni cu englezul dumitale, şi vei discuta ce vei pofti. Spui că ştii să te aperi. Noi vom fi acolo, şi sunt sigur că vor fi şi ei. Vom pune mâna pe bandă !.. Deocamdată trebuie să mergem, să stăm de vorbă cu profesorul. Detaliile le vom stabili mai târziu... Să mergem, tovarăşul căpitan, nu avem prea mult timp. Sunt o mulţime de manevre de pus la punct. Mobilizare generală ! (Ofiţerii ies).

SCENA XI-a
Damian, Emil, Dora.
Cei trei rămân perplecşi.
195

DAMIAN: Acum mă vor compromite definitiv... Ăştia sunt total demenţi !.. Mintea le sboară după fluturi. Se luptă cu scorneli din propria lor imaginaţie. Cine ştie ce nenorocire îmi pot aduce pe cap ! Eu nu am participat la asemenea urmăriri în viaţa mea.
EMIL: Desnodământul se apropie... Viaţa noastră a devenit prea infernală.
DORA: Ce putem face, pentru a ne salva ?
EMIL: Nu există decât o soluţie !...
DORA: Care ?
EMIL: Să fugim.
DAMIAN: Iar începe !
EMIL (visând): Vom fugi în America... Ne vom stabili într-un orăşel universitar liniştit... Nu unul mare, cel mai mic din America. Fil va avea un laborator al lui, îl vor face profesor... Toţi vor fi încântaţi de mintea lui inventivă, de capacitatea lui de muncă,... de talentul lui.
DORA (acelaşi joc): Vom avea o căsuţă... Cea mai mică din America... Cu două-trei camere, o bucătărie, o baie, o grădiniţă cu iarbă şi flori. Voi avea o bucătărie albă, simplă, cu tot ce îmi trebuie...

EMIL: Eu, voi fi şi eu ceva, acolo, un asistent în laboratorul lui Fil,.. sau îmi voi lua un post în învăţământ, într-un colegiu. Îmi voi cumpăra o maşină mare, luxoasă, şi duminicile vom merge la tenis şi la pescuit..
DORA: Voi avea un copil... Va avea un viitor asigurat... Va putea să înveţe, să progreseze, să-şi aleagă un domeniu interesant...
EMIL: Fil va face descoperiri senzaţionale, care vor uimi mapamondul !... Dar să nu le spui acolo că ai descoperit invizibilitatea !...
DAMIAN: Am o nouă idee... Voi căuta un medicament care să le îmbunătăţească proştilor inteligenţa... (Visător): Să plecăm !...
DORA: Vrei !?
EMIL: Ai avea destulă substanţă pentru a ne face dispăruţi toţi trei ?
DAMIAN: Aş avea...
EMIL: Am putea să ne facem succesiv 3-4 doze, pentru a câştiga timp. Ai avea 3-4 doze pentru fiecare ?
DAMIAN: Nu am încercat niciodată la oameni. Am putea impregna materiale.
EMIL: Vom muri, sau vom trăi ! Nu există dilemă mai simplă.
DAMIAN: Vom trăi...
DORA: Vrei ? Cu adevărat, vrei ?.. Eşti cel mai scump iubit depe pământ !
EMIL (mirat şi el): Plecăm toţi trei !... Nu mai avem nici un moment de pierdut. Trebuie să ne facem bagajele !...
DORA: Trebuie să ne facem bagajele !... Trebuie să ne facem Bagajele... Nu avem nimica de luat !

Amândoi sar pe Damian şi îl îmbrăţişază. Ţopăie, râd, se sărută.

ACTUL III

Grădiniţă la Hotel Union. Scaune şi mese albe, înflorate cu

pălării colorate ale umbrelelor de soare. Zi de vară. Câţiva clienţi consumă bere sau îngheţată la mesele grădinii. La una dintre mese, colonelul Y, agitat, nervos, bate darabana în masa de tablă. Se uită într-una la ceas. În spate sunt transperantele colorate ale vitraliilor hotelului, iar în partea stângă se profilează intrarea. În faţă stânga, o cabină telefonică. Grădina e bordată de plante decorative.În partea dreaptă-faţă e strada, care face un semicerc în jurul grădinii. O oglindă de colţ poate pune în evidenţă trotuarul opus. Se aud discret trecând din când în când maşini..

SCENA I-a
X, Y.

Apare X, care merge şi ia loc la masa lui Y. Cei doi par nervoşi.

X: Să trăiţi !
Y: Ia loc.

X: Totul e-n ordine.
Y: Aţi inspectat străzile dinprejur ?
X: Toate supraveghiate. Maşinile noastre sunt mascate în pasaje şi în parcări. Băieţii sunt la post. Aşteaptă semnalul. Urmăresc toate colţurile, toate magazinele şi toate drumurile de acces.
Y: Posturile avansate ?
X: Aşteaptă şi ei. Dacă vor vedea maşina înmatriculată cu numărul suspect, au ordine să ne anunţe, şi să o urmeze discret dela spate.
Y: Cunosc toate semnalmentele maşinii ?
X: Le cunosc, dar trebuie să ţinem seama şi de faptul că infractorii pot schimba vehicolul cu care vin. Ar putea lua măsuri de precauţie...
Y: Nu cred că prevăd ce îi aşteaptă. De data asta am luat-o înaintea lor. Nu a mai trebuit să-i căutăm noi, au venit ei să ne caute. Am fost pe fază... Ideea de a-l urmări pe smintitul ăsta, a fost grozavă. E bine că informaţia ne-a fost transmisă prompt. Nu degeaba am făcut noi instructaje în Institutele de cercetare. S-au speriat cât trebuie gagiii, şi îşi fac datoria. Da...da... lucrurile merg mai bine ca înainte. Insistenţa noastră ca popularizarea decretului 408 să fie intensă, a dat roade. (Bate nervos în tăblia mesei).
X: (Către chelner): Alo, băiete, adu-mi te rog o bere.
Y: ... Dece nu vine !?
X: Un fir, numai unul dacă am găsi, şi pe urmă toate ar merge strună ! Bubuială metodică şi, treptat, toată filiera ne-ar cădea în palme.
Y: Nu ştiu dacă omul nostru a făcut cu adevărat o descoperire... Ar fi o minune. Nu am văzut vreodată aşa ceva la noi. Oamenii noştri de ştiinţă sunt cam paranoici: îşi exaltă meritele, şi îi desconsideră cu desăvârşire pe ceilalţi. Până la urmă, cade în derâdere tot. Pe el îl mai laudă şi alţii... Oricum, momeala e grasă. Nu cred ca informatorii să o scape. S-a făcut prea multă vâlvă în jurul lui.

X: Ce facem, totuşi, dacă ei nu se arată De fapt nu ştim cum procedează. Poate au şi alte metode, mai rafinate, de a acţiona.
Y: Nu jucăm totul pe o singură carte, n-ai grijă. Ceeace nu înseamnă că nu trebuia să luăm măsurile pe care le-am luat... (Se uită la ceas): Nu vine !.. Mai sunt trei sferturi de oră... (Chelnerul aduce berea).
X: Mulţumesc... Aşteaptă să-ţi plătesc... Ne grăbim. .. (Plăteşte, după care ciocneşte cu colonelul şi bea): Să trăiţi !.. Radeberger, asta zic şi eu bere, tovarăşul comandant.
Y: Dacă nu apar, vânătoarea continuă. Am să-l pun pe Damian să-i sugereze englezului că ar dori să colaboreze,... dar că are şi el unele pretenţii. Vom plasa un microfon la masa lor. Cu timpul, cursa se va închide. Damian e asul câştigător , chiar dacă a făcut sau nu ceva. Dacă vrei să ştii, de asta l-am sprijinit în cererea de fonduri. Ca să creez cât mai multă vâlvă în jurul lui.
X: Să nu ne dribleze... Nu trebuia să vină până acum ?
Y (îngrijorat): Ba da. Îi spusesem să vină la 11.
X: Va veni... E prea fricos. Am stat o săptămână întreagă cu el. Până la urmă mi-a făcut milă.

Y: Un lucru vreau să-ţi spun. Ţine seamă că suntem la limita de timp. Dacă nici de data asta nu facem ceva, am încurcat-o ! Şeful vrea fapte. Mi-a pus în vedere că trebuie neapărat să rezolvăm situaţia. Este de netolerat. M-a ameninţat că dacă nici acum nu o rezolvăm, ne schimbă. Ne-ar putea transfera în provincie. Degeaba i-am explicat că ceeace facem noi e mult mai important: munca de educaţie şi spaima pe care am băgat-o în oameni. Nu s-a arătat prea convins... Dacă nu dăm urgent de urmele infractorilor, sau nu arestăm câţiva suspecţi, vom primi calificative foarte proaste. Aşa că avertizează băieţii ! Suntem interesaţi cu toţii să nu dăm greş.
X: Tot intelectualii sunt la mijloc şi în cazul ăsta. Ei ne rătăcesc cel mai adesea. Se ascund în spatele altora, ori sub masca cooperării. Şi cazul ăsta e opera lor. Se vede după cât de dibace e lucrătura. Dacă pun băieţii mâna pe vinovat, să se teamă ! Nu-l văd bine pe cel în cauză; cât sunt ei de întârâtaţi... Să ne riscăm meseria din vina lor !
Y: Dece o fi întârziind !?.. (Apare Damian): În sfirşit, iată-l că vine

SCENA II-a
Damian, George.

Damian, boţit ca deobicei, puţin zăpăcit, merge cu capul în pământ, ca un lunatic. Din restaurant iese George. Se vede că a băut mult. Îl acostează pe Damian.

GEORGE: Hai să trăieşti, Fil !... Îmi pare bine că te-am întâlnit.
DAMIAN (îi dă mâna): Bună dimineaţa, George.
GEORGE: Vino să bem o bere.
DAMIAN (clatină obosit din cap): Nu, nu... nu...
GEORGE: Eu am băut... Singur !... Vino să bei cu mine.
DAMIAN: Ajunge... George...
GEORGE: Eşti supărat pe mine !

DAMIAN: Nuu... nuu..
GEORGE: Ai dreptate; ai dreptate să fii supărat. Am fost un porc ! Nu, nu, să nu mă contrazici. Am fost un porc cu tine. Centrifuga aceea... Nu mi-a trebuit tot timpul... Am luat-o ca să mă răzbun... Îmi pare rău...
DAMIAN (clatină din cap): Nu e nimica.
GEORGE: Îmi pare rău, Fil... Nu merit să bei cu mine. Tu eşti prea bun... Tot timpul am fost gelos. M-am săturat !... Nu duce la nimic porcăria... Trăim în minciună şi ipocrizie ! Pentru ce !? Ce ne dau ei în schimb ? Ne aţâţă unii împotriva altora, promiţându-ne un viitor. Şansa e o iluzie pe care o flutură sub ochii noştri, ca să credem că vom fi răsplătiţi, ca să îi urmăm şi să nu îi linşăm !...
DAMIAN (dă din cap): Am o întâlnire, George...
GEORGE (exagerând, ca orice beţiv): Tu eşti cel mai bun !... Tu eşti altfel, niciodată nu ai urmărit profitul material...
DAMIAN: Du-te acasă, George, du-te acasă şi nu mai ieşi nicăieri.
GEORGE: Tu ai făcut totul din dragoste pentru ştiinţă !... Nu pentru favoruri, grade şi privilegii... Tu eşti singurul adevărat, Fil... Mă închin dinaintea ta !!...

DAMIAN: Lasă George...
GEORGE: Mă-nchin înaintea singurului om mare dintre noi. Nu-mi e ruşine să o spun... Tu eşti singurul care ai ştiut ce ai vrut.
DAMIAN: Ooo, vai de mine...
GEORGE: Am să strig în faţa tutror: Porcilor, tot ce urmăriţi este parvenirea !... Uitaţi-vă la omul ăsta care munceşte... El nu vrea nimic !
DAMIAN: George, încetează... Când ai să te trezeşti...
GEORGE: Vreau să fii prietenul meu. Ascultă, trebuie să ne unim... Să demarăm odată cercetarea în Institutul nostru. Batem pasul pe loc... într-o cloacă infectă. Trebuie să facem ceva ! Tu eşti singurul în stare. Ascultă... crede-mă ! Vreau să fii prietenul meu. Ne întâlnim odată... la Capşa ! Luăm un beefstack în sânge, luăm un vin bun,.. şi rezolvăm odată problema moleculei. La Capşa !... Acolo se rezolvau altă dată marile probleme ale ţării. Acolo veneu literaţii, artiştii, oamenii de ştiinţă... şi discutau până seara târziu. Şi tot ce discutau ei acolo noaptea, apărea a doua zi în reviste,... şi era genial !
DAMIAN: Da, da, bine George.
GEORGE: Am eu acolo omul meu. Mai se poate bea încă un vin bun... Ne întâlnim odată şi rezolvăm...
DAMIAN: Haide George, sunt aşteptat, iartă-mă... Uite-l pe colonel... Îmi face semn să te las.
GEORGE (se sperie când îl vede pe Y): Sigur că da... Du-te... N-am ştiut că eşti aşteptat.... Te-au prins în capcana lor, Fil... Şi pe tine te-au prins în capcana lor.
DAMIAN (îl bate pe umăr): La revedere... Fii sănătos !..
GEORGE: Am plecat...

SCENA III-a
Damian, Y

Între timp X şi-a terminat berea, şi a ieşit.

DAMIAN (aşezându-se, foarte abătut): Bună seara...
Y: Luaţi loc. Serviţi o bere.
DAMIAN: Nu, mulţumesc... Eu nu beau.
Y: Aţi întârziat !
DAMIAN: Daa ?
Y: Era vorba să fiţi aici la ora 11. Am crezut că vi s-a întâmplat ceva neprevăzut, ... că v-a reţinut cineva.
DAMIAN: Vă rog să mă scuzaţi. Sunt uneori neatent... Vorbele le aud pe jumătate, şi atunci nu le percep întotdeauna sensul. Puteam jura că întâlnirea era la 12.
Y: În sfirşit, să lăsăm.... Mai avem un sfert de oră. Trebuie să vă fac instructajul. Fiţi vă rog atent.
DAMIAN (amărât): Eu nu am nevoie de un instructaj, ca să ştiu să vorbesc cu un coleg de specialitate, domnule Y... Nu văd ce căutaţi aici pe capul meu.
Y: Nu m-ai înţeles. Nu este vorba despre ce veţi vorbi dumneavoastră, ci despre ce trebuie să se întâmple aici.

DAMIAN: Pentrucă dumneavoastră ţineţi neapărat ca aici să se întâmple o nenorocire... Nu-mi face nici o plăcere... Mai bine renunţ... (vrea să plece).
Y (tăios): Tovarăşul Damian, să vorbim serios ! Staţi vă rog jos ! Dumneavoastră veţi avea sarcina de a vorbi cu cercetătorul englez.
DAMIAN (tremură de nervi, face eforturi ca să vorbească): Tovarăşul colonel, dumneavoastră vă exageraţi ascendentul asupra mea. Eu nu sunt în serviciul dumneavoastră. Nu sunt plătit pentru asta !... Deci, nu văd ce sarcini mi-aţi putea încredinţa.
Y: Dumneavoastră refuzaţi să vă apăraţi ţara ?... Minimalizaţi problemele securităţii statului ? Nu cred că este bine ce faceţi.
DAMIAN: E greu să vă explic... Eu nu am nimic de împărţit cu acest om... Dar eu, pe un cercetător străin, fie el englez, francez sau pakistanez, îl înţeleg mai uşor decât pe dumneavoastră.
Y: Tot ce aveţi de făcut, este să staţi de vorbă cu el !... S-ar putea să nici nu vă deranjăm. Acum, există două posibilităţi... Fiţi atent !... Nu avem timp de multe explicaţii. Este posibil ca banda pe care o urmărim să încerce să vă contacteze aici, ştiind că aveţi o întâlnire. Atunci, noi vom pune mâna pe indivizi. Are să se nască o altercaţie. Am să vă dau o armă, pe care ne-o veţi înnapoia la sfârşitul întrevederii ..... (Îi prezintă un pistol).
DAMIAN (se sperie; ia în mână pistolul, îl agită în aer, neştiind ce să facă cu el): Dumneavoastră nu ştiţi ce îmi cereţi !
Y: Pune-l imediat în buzunar !.. Te vede lumea !
DAMIAN (transpirat tot): Eu nu am tras în viaţa mea, domnule colonel. Nici măcar într-o ţintă. M-am prefăcut. Dealtfel, nici nu văd bine. Dar să descarc pistolul în pieptul unui om ! Cum a fost posibil să-mi cereţi aşa ceva ?
Y: Nu va trebui neapărat să trageţi. Îl puteţi folosi pentru a intimida.
DAMAIN: Ce nenorocire !... Vă rog, descărcaţi-l ! M-ar îngrozi să pot primejdui viaţa unui om.
Y: Dumneata uiţi că viaţa dumitale însăşi este periclitată.

DAMIAN: Exageraţi. Nimeni nu are nimic cu persoana mea. Înafară de dumneavoastră, care m-aţi înnebunit de când aţi venit peste mine.
Y (descărcând pe ascuns pistolul): Poftim. Acuma e descărcat. Mai bine vă dădeam unul cu apă.
DAMIAN (aparte): Pentru o joacă de felul ăsta, nici nu era nevoie de altceva.
Y: În a doua eventualitate... Reţineţi !.. S-ar putea ca banda, din cine ştie ce motive, să nu apară. Mă îndoiesc că ar putea fi avertizată. Afară doar dacă nu v-au contactat înainte... În cazul ăsta, rolul dumneavoastră va fi foarte important.
DAMIAN (vag, nîncrezător): Da... Desigur...
Y: În discuţiile pe care le veţi avea cu cercetătorul englez, după ce veţi termina cu problemele strict profesionale, va trebui să-i sugeraţi că aţi fi amator de o colaborare. Sunt sigur că veţi putea să aduceţi vorba despre asta. Vă veţi preface a fi total nemulţumit de felul cum sânteţi tratat, cum merge laboratorul... Îi veţi spune că, dacă sunt interesaţi şi vă vor răsplăti, aţi fi dispus a pleca în Occident, şi a le pune la dispoziţie descoperirea dumneavoastră.

DAMIAN: Şi el o să mă invite pe loc, să lămuresc societatea britanică în dilemele ei.
Y: Dumneata nu ai încredere în invenţia dumitale.
DAMIAN: Eu am. Nu vor avea ei. Ar trebui să o dovedesc, iar dumneavoastră nu mi-aţi permite să încerc să o fac.
Y: Nu are a face ! Îi veţi spune ce vă spun eu.
DAMIAN: Şi dacă mă dă dracului ?
Y: Asta nu vă mai interesează.... Deci, să rezumăm: tot ce vă cer este să acţionaţi conform celor două situaţii. Momentul decisiv se apropie !... Vă văd foarte deprimat... Vă rog să vă mobilizaţi toată atenţia, tovarăşul Damian. Jocul are o miză nespus de mare.
DAMIAN: De care depinde ?
Y: Securitatea Statului..., desvoltarea economică a patriei..., libertatea însăşi a poporului şi bunăstarea lui.
DAMIAN: Prea multe lucruri.
Y: Dumneavoastră vă îndoiţi de ceeace vă spun eu.
DAMIAN: Am şi eu un pic din scepticismul poporului ...
Y: Nu credeţi în existenţa acestor indivizi care vă ameninţă invenţia.
DAMIAN: Care... indivizi !?
Y: Cei pe care vrem să îi prindem.
DAMIAN: Îi cunoaşteţi ?
Y: Nu. Avem doar unele informaţii despre existenţa lor.
DAMIAN: I-aţi văzut vreodată operând ?
Y: Deaceea suntem aici.
DAMIAN: Şi sunteţi sigur că vor veni !
Y: Da.
DAMIAN: Ei şi nu alţii, câţiva nenorociţi oarecare, pe care să vă grăbiţi să-i înşfăcaţi, din nevoia de a găsi nişte culpabili !
Y: Pentrucă dumneata nu crezi că există culpabili ! Secretele noastre sboară în străinătate pe aripile vântului, nu prin intermediari. Noi sântem nişte căpcăuni, da, da,

nişte căpcăuni care vă vrem numai răul. Exagerăm !.. Ni se pare numai că elemente duşmănoase jefuiesc ţara, o ponegresc, îi divulgă secretele, o dau cu mâinile legate la dispoziţia adversarilor. Ştiu... Ştiu..: aşa gândiţi toţi. Noi suntem călăii care vă oprimăm, şi dumneavoastră victimile. Iar infractorii sunt nişte iluzii ale noastre, ei nu există... Ei există, domnule Damian, şi periclitează securitatea ţării !
DAMIAN: Nu îi veţi prinde niciodată ...
Y: Haida-de, s-o credeţi dumneavoastră !
DAMIAN: Infractorul este de ne-prins.
Y: Nu există infractor de ne-prins.
DAMIAN: Are prea multe capete.
Y: Le vom tăia unul câte unul.
DAMIAN: Atunci va tebui să omorâţi întregul popor român, domnule Y.
Y: Cum !?
DAMIAN: Aşa cum auziţi. El este infractorul. Trăieşte în mizerie şi umilinţă. Veştile care sboară în străinătate, ca pe aripile vântului, sunt colportate de toţi. Ele sunt

plângerile lor, jelaniile lor, reclamaţiile lor. Toţi cei care se vaietă de o soartă nemiloasă: ei sunt infractorii. Mă îndoiesc că îi veţi putea omorî vreodată pe toţi.
Y: Dumneata îţi baţi joc de mine.
DAMIAN: Firește, uneori infractorii se definesc mai precis, prind contur. Ei uneori sunt oameni ca noi, alteori ca dumneavoastră...V-il aduceţi aminte pe Miu !?.. Nu se poate să nu-l ştiţi. A fost trimis ca să-l asasineze la Paris pe un scriitor disident, certat cu regimul. S-a dus şi a denunţat totul poliţiei franceze. O poveste oribilă... De Ion Pacepa trebuie să fi auzit. A divulgat americanilor listele spionilor voştri... Pentru mine însă, ei sunt doi din două zeci de milioane de colportori. Nesemnificativi.
Y: Atunci, după dumneata, ce trebuie să facem ?
DAMIAN: Nu ştiu. Nu e treaba mea.
Y: Să renunţăm !.. Noi nu vom renunţa... Noi trebuie să existăm...Vom prinde câţiva şi vom ţine astfel, cel puţin aparent, situaţia sub control. Deaceea suntem necesari, şi nimeni nu se îndoieşte de utilitatea noastră.
DAMIAN: Eu mă îndoiesc.
Y: Pentrucă vreţi să ne vedeţi duşmanii triumfând.
DAMAIN: Nu avem duşmani, suntem prea neînsemnaţi... Lumea ne ignoră.
Y: Pentrucă vreţi să ne vedeţi secretele divulgate în străinătate !
DAMIAN: Nu sunt secrete lucrurile pe care le cunoaşte toată lumea.
Y: Nici ceeace faceţi dumneavoastră, nu e un secret ?
DAMIAN: Este, deocamdată.
Y: Şi nu trebuie să apărăm acest secret ?
DAMIAN: Nu.
Y: Nu trebuie să apărăm secretul descoperirii dumneavoastră ?
DAMIAN: Nu. Eu am făcut-o ca să fie cunoscută de toată lumea. O posibilitate aparte de existenţă a materiei, ignorată până în prezent. Oamenii trebuie să cunoască existenţa acestei posibilităţi, şi explicaţia fenomenului.
Y: Şi dacă duşmanii noştri vă vor fura descoperirea, şi vor face folosind-o arme, cu care să lovească în noi !.. Asta vă lasă indiferent ?

DAMIAN: Este o nenorocire fără margini posibilitatea ca o descoperire să servească la producţia de arme.
Y: Din păcate, dumneavoastră nu puteţi stăpâni invenţia pe care aţi făcut-o. Vă previn că, în atare condiţii, ea va trebui dată profesorului Patron, pentru a o exploata în continuare.
DAMIAN (amărât): Poate că aveţi dreptate... Nu va putea.
Y: Credeţi ?
DAMIAN: Sinteza produsului meu necesită foarte multe operaţii. Nu le cunoaşte. Numai eu sunt în stare să le execut una după alta, în succesiunea lor obligatorie, pentru a ajunge la rezultatul dorit. Tocmai mă gândeam să pun întregul ansamblu de operaţii într-un program pe calculator, pentru ca el să ghideze automat tehnologia producţiei...
Y: Aşadar, dumneata eşti piesa cea mare.
DAMIAN: Exact.
Y: Fără dumneata, nu mai merge nimic.

DAMIAN: Mai mult ca sigur.
Y: Deaceea te crezi invulnerabil, pentrucă eşti de neînlocuit !
DAMIAN: Oooo, prea vulnerabil... Dovadă că sunt aici. Nu ştiu ce caut... M-am îmbolnăvit (Disperat): Mai am cinci minute !
Y: Să nu te crezi de neînlocuit, domnule Damian !... Nimeni nu e de neînlocuit... Nici măcar eu. Câte cepe degerate crezi că dă conducerea noastră pe dumneata, cu năzbâtiile dumitale ? Nu eşti indispensabil, domnule Damian, aşa să ştii. Ţi se dau nişte bani ca să te joci cu ei, şi să taci din gură. E nevoie ca şi ţara noastră să se joace în acest fel, dacă şi alţii o fac. Dar nu reprezinţi o necesitate a nimănui. Întreabă acest popor, la care ţii, dacă are nevoie de dumneata şi de inventţia dumitale. Te va întreba dacă ea se mănâncă. Dacă nu se mănâncă, inventţiile nu sunt necesare nimănui. Singurii necesari suntem noi, cei care ţinem şandramaua în picioare. Fără noi, ea s-ar prăbuşi. Fără dumneata, nu piere nimeni. Eşti absolut inutil, domnule Damian, ţine bine minte Să nu crezi altfel !...Deaceea te rog să respecţi întocmai instrucţiunile pe care le-ai primit, pentru că, dacă nu aplici instrucţiunile întocmai, nu vom mai avea nevoie de dumneata.
DAMIAN (aiurit): Da... da...
Y: Se apropie momentul !... Este ora 12.
DAMIAN: Ora 12 !?
Y: Ascultă, trezeşte-te... Ţi-am spus: fii pe fază ! Să vedem ce se va întâmpla... Toată lumea e la posturi. Trebuie să fim şi noi.
DAMIAN: Noi ?
Y (se ridică; Damian se ridică şi el); Oamenii mei de pe trotuarul de vis-a-vis ne fac semne.
DAMIAN (se uită aiurit): Nu văd nimic.
Y: Uite-i că vin !... Maşina neagră care se iveşte după colţ este a lor... Ce dracul mai vrea şi asta !?

În oglinda retrovizoare (posibil un ecran mare TV) se vede Dora, care se sbate, reţinută de X, să vină la Damian.

DAMIAN: Nu se poate !... Dece nu îi dau drumul !?
Y (neatent): Cei din maşină i-au văzut !.. Ei, fir-ar a dracului, virează. Îi vom pierde !
DAMIAN (pornind să traverseze strada, preocupat de ceeace se întâmplă pe trotuarul opus): Inadmisibil !....

În acest moment cercetătorul englez apare în uşa hotelului, şi face semne amicale cu mâna:

CERCETĂTORUL ENGLEZ: Hellow !...

Damian întoarce capul, răspunde la salut, dar îşi continuă cursa. Iese din scenă prin stânga, prin spatele cabinei telefonice.Uitându-se spre dreapta, de unde se presupune a veni infractorii, colonelul face un semn larg de plecare către maşinile parcate de oamenii lui.

Y: Acuma !...

Se aude un sgomot de maşină puternică demarând şi un pocnet. Roţile maşinii scârţâie violent la o frână, după

care îşi continuă cursa. Urmează strigăte şi fluierături de miliţieni.

SCENA IV-a
X, Y, Dora, Securiştii S1 şi S2.

Damian este adus în scenă grav accidentat. Este lungit în partea stângă a scenei, pe trotuarul care face un semicerc. O clipă se ridică, ca şi când ar vrea să mai spună ceva important. Apoi cade pe spate încet, agită mâinile. Moare.... Y se duce la el, îi pune un deget la carotidă, aşteaptă; cercetează şi cealaltă carotidă, apoi îi ridică mâna şi o lasă să cadă; mâna cade inertă.

Y: Idiotul !... (Se ridică obosit. Apoi, adresându-se presupuşilor miliţieni din public): Ţineţi mulţimea la distanţă !

Se aud vociferări, strigăte de ordine. Apare X.

X (îngrijorat): Ce e cu Damian ? L-aţi examinat ?

Y: În cădere a fost lovit tare la cap. E mort.

X (stupefiat): Sacramenţii !... Am încurcat-o de tot. Urâtă poveste. Cum vom ieşi oare din ea ?

Y: Mergi şi spune tuturor maşinilor noastre să plece. Acţiunea s-a contramandat. A fost un accident, nu am dreptate ?.... Omul a trecut neatent strada, şi a fost lovit de o maşină pe când traversa. Noi, numai întâmplător ne găseam aicea. Eram la o bere... Poate şi el a băut... Am asistat stupefiaţi la toată întâmplarea.

Dora irumpe în scenă şi se prăbuşeşte asupra lui Damian.

X: Va vorbi Dora !...

Y: Nu va vorbi.

X: Nu cred că vom scăpa cu una cu două. Acţiunea a fost ratată. Generalul va fi foarte furios. Am piedut şi ultimul fir de legătură.

Y: Îmi voi da demisia. Să sperăm că vom scăpa numai cu atât, fără condamnare. Haide, la treabă ! Imediat să şteargă putina toţi.

X iese. Y se învârte prin scenă nervos. Apar securiştii Sl şi S2.

Sl: Să trăiţi, tovarăşul Comandant. Am abandonat urmărirea maşinii. Ne-am dat seama că nu mai avea nici un rost. Nu se petrecuse nimica. Nu aveam dovezi că veniseră în scopuri subversive.

Y: Conduceţi ca nişte orbeţi !

S2: Nu suntem noi de vină. Urmăream cu toată atenţia maşina din faţă. A apărut înaintea noastră când nu ne aşteptam.

Y: Puţin vă pasă ! Parcă un şofer nu trebuie să fie atent la tot ce apare înaintea lui !... Daţi-mi legitimaţiile voastre (I se dau): De ieri aţi fost şterşi din cadrele Unităţii; sunteţi simpli particulari, domnilor. Descurcaţi-vă. Dacă veţi reuşi să-i înduplecaţi pe miliţieni, să nu vă divulge, veţi scăpa. Acum roiţi-o !... Nu am chef să fiu văzut împreună cu voi.

Sl: Totul se va aranja, tovarăşul Colonel.

Y: Să sperăm.

S1: Dacă lucrurile se aranjază, ne primiţi înnapoi ?
Y: Cei care vor răspunde de treaba asta, vor decide.

S1 şi S2 salută şi ies. Colonelul intră în cabina telefonică, şi dă un telefon. În scenă, Dora stă îngenunchiată la capul lui Damian. L-a sgâlţâit, l-a mângâiat, a încercat să-l reanimeze. În cele din urmă şi-a dat seama că e mort. Îl mângâie şi plânge.

DORA: Iartă-mă, Fil... Iartă-mă. Te-am minţit !... Da, Fil, te-am minţit. Nu voi avea nici un copil... L-am dat afară. Îmi pare aşa de rău... aşa de rău... (plânge în hohote): Am vrut să te decizi să mă iei de soţie... Nu am avut încredere în voi... Mama ta era atât de autoritară...Nu puteam şti dacă mă vei lua. Cu ce era să îl cresc eu singură ? Salariul abia îmi ajunge ca să trăiesc. Cine să-l îngrijască, cine să stea cu el, cine să-i dea să mănânce, dacă eu trebuia să merg la serviciu opt ore pe zi ? Viaţa asta păcătoasă... Trăim degeaba !... Oricât de mult am fi vrut, nu va rămâne nimic pe pământ în urma noastră. Îmi pare foarte rău că am avortat copilul, Fil. Nu vei avea nici un copil.... (Plânge): ...Nu va rămâne nimic de pe urma ta.

Y iese din cabina telefonică; aude ultimile cuvinte şi dă din umeri. X vine în grabă, ca să vorbească cu Y. O clipă se opreşte şi se uită înduioşat la Damian. Dora se ridică violent, şi începe să-l lovească cu poşeta în cap.

DORA: Tâmpitule... Tâmpitule... Tâmpitule... Tâmpitule... Tâmpitule !...

Sanitari în alb aduc o targă, şi îl aşază pe ea pe Damian. Îl acoperă cu un cearceaf până la gât, apoi şi peste cap.

SFÎRŞIT

29. 11. 1986

DRAME DIN TRECUT

C O L O C A T A R I I

Comedie tragică în trei acte

1987

MOTTO:

Two families in their struggle for life.

PERSONAJE:

FELICIAN ANTONESCU (FELIX), inginer..... 60 ani

LUIZA, soţia lui..... 44 ani

BEBE .....**18 ani**

Copiii lor

CRISTINA .....**15 ani**

JEAN GEWANDT, prietenul familiei.....**62 ani**

SANDU PETICĂ , muncitor .....**45 ani**

GETA , soţia lui .....**45 ani**

TUDOR .....**18 ani**

Copiii lor

VALENTIN .....**12 ani**

VASILE , fratele lui .....**34 ani**

*** Felix se pronunţă franţuzeşte, cu accentul pe i.**
*** Personajele îmbătrînesc cu cîte 10 ani la fiecare act.**

207

ACTUL I

ANUL 1961. Scena reprezintă interiorul unei vile împărţite de două familii care coabitează după naţionalizare.Holul central şi dependinţele sunt comune. În partea stângă, apartamentul familiei Antonescu, cu mobile vechi, înghesuite. În dreapta, la noii veniţi, mobila este nouă, simplă, de tip socialist. O scară interioară duce la etaj, unde se află dormitoarele familiei Antonescu.

În cursul acţiunii, reflectoarele vor lumina alternativ, când un apartament, când celălalt. Se poate folosi o scenă turnantă.

SCENA I-a
Bebe, Cristina.

BEBE: Nu mai pot, Cristina... Nu mai pot !
CRISTINA: Ascultă, Bebiţu, dacă te lasă nervii, nu ai să reuşeşti. Strânge din dinţi, şi învaţă. Uită că ai un examen greu de dat. Gândeşte-te că înveţi numai pentru tine, nişte lucruri care te pasionează. Uite, pentru mâine nu am lecţii multe... Te las să-mi citeşti materia ta la anatomie. Pe mine mă interesează foarte mult.
BEBE: Dar eu nu am spus că nu mă interesează !.. Una e să înveţi de plăcere lucruri interesante, şi alta să înregistrezi mecanic, cu virgulă cu tot, aşa cum se cere astăzi, sute de pagini. Fără să scapi vreun rând... ca o bandă magnetică ! Şi asta când ştii că timpul e limitat, şi că nu ai nici o şansă de reuşită.
CRISTINA: Tot timpul spui că nu ai nici o şansă !... Dacă crezi asta, eşti pierdut. Te predai fără luptă... Cine nu luptă, este dinainte pierdut, să ştii de la mine. Câţi crezi că au învăţat atât de mult, cât ai învăţat tu ? Îi cunosc pe colegii tăi; ei îşi văd de distracţii.
BEBE: Dar înţelege odată că azi, în 1961, admiterea în universităţi se face la noi pe criterii politice. Se dă o notă socială, care se împarte la doi cu media de la toate materiile.
CRISTINA: Să se împartă.
BEBE: Iar eu voi avea o notă socială minimă.
CRISTINA: Şi o notă mare la profesional.
BEBE: Cât de mare ? Poate conta cineva pe 10 la toate materiile ? Ce fel de eforturi trebuie să depună, pentru a realiza aşa o performanţă Nu am să reuşesc... Sunt condamnat din start. Blestematul ăsta de trecut al babacului !...
CEISTINA: El nu are nici o vină. A fost un om cinstit.
BEBE: A avut o proprietate: conac la Ruginoasa. Asta ne mai lipsea !

CRISTINA: Ce a fost el de vină, dacă i-a rămas dela părinţi !? El nu a folosit-o. A trăit cu ce a câştigat prin munca lui de inginer la Căile Ferate. Măcar dacă ar mai exista astăzi mulţi ingineri de talia lui.
BEBE: Şi funcţia lui înaltă în vechiul regim ? Şi casa naţionalizată ? Toate astea sunt trecute la dosar ! Nu au să mă primească nicăieri, muncesc degeaba. Voi ajunge să spăl vase prin restaurante.
CRISTINA: Funcţia lui de Director General !... Ce, nu mai sunt şi astăzi asemenea funcţii ? Poate susţine cineva că toţi directorii sunt criminali ? Poate exista administraţie fără directori generali ?
BEBE: Aşa gândim noi. Ei gândesc altfel. Ei spun că aceşti oameni au conspirat, şi au asuprit clasa muncitoare. Poate că au dreptate. De unde să ştiu eu ? În timp ce ei trăiau în lux şi bogăţie, cu partidele lor politice, muncitorii nu aveau nici drepturi şi nici pâine. Dacă muncitorii s-au revoltat, se zice că au tras în ei.
CRISTINA: Tata !.. A tras tata în muncitori ! Nici măcar nu avea direct legătură cu ei. El este un om aşa drept, că ar fi fost în stare să li se alăture.

BEBE: Clasa lui ! Clasa din care făcea parte, gruparea lor a tras în muncitori. Eu îi înţeleg. Acuma când sunt la putere, au dreptul să se răzbune.
CRISTINA: Şi te supui, ca mielul la tăiere. Şi le dai dreptate celor care te sacrifică, treci de partea lor ! Îi admiri pe călăii tăi, pentru puterea lor de a-ţi face rău. Să ştii că prin asta nu obţii nimic. Niciodată nu vor admite că eşti unul de ai lor. Ei au nişte principii foarte severe: „cine nu e cu noi, e împotriva noastră", şi altele de acest fel. Cel mult se vor preface că te acceptă, ca să profite de pe urma ta. Vei fi întotdeauna discriminat. Drepturile trebuie să ţi le câştigi, arătîndu-le că eşti bun, că au nevoie de tine. Şi nu mai da vina pe tata, pentru năpasta care ne-a lovit !
BEBE: Pe el nu l-a lovit nici o năpastă. E ca o stâncă bătută de valuri. Indiferent. Nu avea nevoie de mai mult. Dece să fiu eu lovit în locul lui !?
CRISTINA: Voiai poate să-l şi aresteze !... Îţi dai seama ce spui ? Sunt mii de oameni azi în închisoare, înghеţaţi, înfometaţi, torturaţi, pentru vini imaginare.Mulţi dintre prietenii noştri au dispărit pur şi simplu... Mai mult pentru a băga frica în ceilalţi. Nu aveau nici o vină. Voiai poate să-l ştii acolo şi pe el ! Să mulţumim lui Dumnezeu că a scăpat, şi că îl avem printre noi.
BEBE: Iartă-mă... Am exagerat...
CRISTINA: Când a fost dat afară în brânci din Minister, crezi că i-a plăcut ? S-a dus şi a lucrat ca simplu inginer la canal. Când a văzut acolo toate prostiile pe care le făceau nişte oameni speriaţi şi incompetenţi, a renunţat singur. Şi bine a făcut; după nu multă vreme, cei care au rămas au fost împuşcaţi fără milă drept recunoştinţă. Trăieşte cu o pensie de 600 de lei pe lună, umilit şi batjocorit. Umblă după cumpărături ca o slujnică, şi drămueşte ultimul bănuţ. I-au luat casa şi tot ce avea. Nu va mai putea ieşi niciodată din ţara asta, şi din mizeria la care este condamnat. Şi tu crezi că toate astea le-a suportat uşor ? Ne vede în primejdie de a ne rata... Şi tu crezi că asta nu îl doare ?
BEBE: El este filozof. E stoic. Pe el nu îl doare nimic. Îl aperi, pentrucă îl iubeşti. Înţeleg şi asta. Şi el te iubeşte pe tine, pentrucă îi semeni.
CRISTINA: Nu e adevărat. Nu îi plac femeile. După el toate femeile sunt proaste. Astea sunt concepţiile lui învechite. De fapt numai pe tine te iubeşte. Tu eşti urmaşul

lui. Eu şi mama suntem grădina; tu eşti zidul. E drept că se manifestă rar, nu îşi exprimă sentimentele... E de piatră. Dar te iubeşte ca un nebun, şi suferă pentru tine.
BEBE: Ar trebui să-şi dea seama cât este de vinovat.
CRISTINA: El? Chiar şi faptul că nu ai vrut să devii inginer, l-a durut. Nu ştiu ce te face să dai examen la Medicină. Probabil că vrei să-i faci în necaz. Aşa e?...Fugi de profesia lui, ca să-i arăţi că te distnţezi, că dispreţuieşti ce a făcut.
BEBE: Nici la Politehnică nu aveam şanse mai mari. Legea e aceeaşi. Sunt legi nescrise, pe care însă oamenii le-au aflat. Faptul că le cunosc, mă paralizează. Asta e.
CRISTINA: Ţi-am spus că trebuie să le uiţi. Te vom ajuta cu toţii, cât vom putea. Şi dacă nu vei intra acuma, nu e nimic. Recunoaştem că e vina noastră. Vei intra altă-dată... Cu timpul legile se vor îndulci, trebuie să se îndulcească.
BEBE: Nu se va putea, Cristina, eu îmi dau seama. Accept că nu aveţi voi nici o vină. Îmi voi lua un serviciu... Ai noştri nu au cu ce să ne ţină, dintr-o pensie derizorie, şi nenorocitul ăla de salariu al mamei. Şi-a luat serviciu, ca să mai câştige

un ban, deşi nu are experienţa muncii. Voi fi poate admis la o şcoală tehnică, la fără frecvenţă. Cred că acolo mă vor accepta; vor considera că m-au nivelat destul.
CRISTINA: Ascultă, tata trebuie să se întoarcă. Aşa cum e el, noi trebuie să-l iubim. Să ştii că merită. Deşi nu se plânge, este destul de amărât. Să nu te apuci să-i faci reproşuri. Tot ce mi-ai spus tu mie, ştie şi el.
BEBE: Noi avem tot viitorul pe cap, e normal să fim anxioşi. El nu mai are ce pierde.
CRISTINA: Revoluţia ta e inutilă; nu-i poate demola decât sentimentele...
BEBE: Menajaţi-l pe împărat !.. Să nu cumva să îl doară, că o duc rău supuşii. Să nu cumva să moară de inimă rea, sărăcuţul. A ieşit repede la pensie. Nu mai poate suporta debandada, mahalagismele, incultura !... O lasă pe mama să muncească în locul lui. Dacă ar fi fost în funcţie, ar fi găsit poate o modalitate de a mă ajuta. Acuma nimeni nu mai dă doi bani pe o rugăminte de a lui. Habar nu are pe ce lume trăieşte ! Toată vremea citeşte filozofie: Heidegger, Kant, Schoppenhauer ne rod pe noi ! Să nu cumva să-l trezim la realitate. Să nu-i spunem că ne doare viaţa pe care o trăim, că poate face un infarct. Am să i-o spun şi am să-l întreb chiar dece a omorât muncitorii; dece i-a dispreţuit !? Şi pe ăştia care au fost aduşi la noi în casă îi dispreţuieşte. Dece nu a făcut nimic, ca să le creeze un trai decent ? Poate ar fi devenit mai puţin barbari, s-ar fi comportat mai cu omenie. Noi suntem victimile politicii lui. Clasa noastră muncitoare este total sălbatecă, nu te poţi aştepta la nimica bun dela ea. Va distruge până la urmă complet totul. Asta e o filozofie pe care el nu o va înţelege niciodată. Crede că, dacă a construit nişte căi ferate, a făcut tot ce trebuia... Mai nou, crede că tot ce avem acum de făcut, este să supravieţuim. S-a înarmat cu răbdare. Aşteaptă ca totul să se termine. Ce-i pasă lui de disperarea noastră !?
CRISTINA: Bebiţu, eşti foarte amărât... Eu te cred. Hai să lăsăm asta... Ai făcut destulă pauză... După masă repetăm împreună. Mă duc să pun mâncarea la încălzit.
Cristina iese.

SCENA II-a
Geta şi fii ei: Tudor, Valentin.
În cealaltă parte a scenei, Geta pune şi ea masa pentru cei

doi băieţi ai ei. Se pregăteşte să plece la fabrică. Valentin are chef de joacă; îl aţâţă pe Tudor care învaţă.

TUDOR: 31 X patrat minus 21 Y, pe lîngă X plus Y...
VALENTIN: Asta înveţi tu ? Asta ştiu şi eu... hi, hi hi... (asvârle o săgeată de hârtie dintr-un tub de plastic).
TUDOR: Astâmpără-te !...
VALENTIN: Ce-ţi trebuie atâta toceală ? Mai ai o lună până la examen !... L-a căutat Tanţa... Când i-am spus că învaţă, şi nu poate ieşi, mai mai să-i dea lacrimile. Ea venise să-l vadă cu trei tramwaie.
GETA: Valentin, astâmpără-te... Lasă-l să înveţe.
VALENTIN: I-ar place ei de el şi sclifositei de dincolo, dar ea-i o „lady"..., nu-i ajungi nici cu prăjina la nas.
TUDOR: Ţie nu-ţi pasă ce zic ei. Vezi-ţi de treabă !

VALENTIN: De fapt, el pe ea o iubeşte... Numai că ea nu catadicseşte să-i arunce nici măcar o privire.
TUDOR (se ridică furios, şi se ia după Valentin). Ţi-am spus să taci ? Pramatie !... Pun eu mâna pe tine.

Valentin fuge prin casă, Tudor după el, nu-l poate prinde.

GETA: Potoliţi-vă odată când vă spun ! Valentin, lua-te-ar gaia, taci odată din gură, neferecatule !... Eu mă grăbesc să plec la seviciu şi voi, în loc să mă ajuaţi, vă ţineţi de năzbâtii.

Valentin prinde ocazia ca să-i mai arunce o săgeată în cap lui Tudor. Tudor se ia după el. Ies pe hol, se aleargă, dispar pe uşa din exterior. Se aude un obiect greu de sticlă care cade, se sparge. Revin amândoi, foarte spăşiţi, cu bucăţi de porţelan sparte în mână.

GETA: Ce-aţi făcut, nefericiţilor ! Are să se supere cucoana !..(Examinează obiectul): De unde dracul să găsim aşa ceva, să-l dăm oamenilor înnapoi ? De unde, puteţi să-mi spuneţi ?.. Fir-aţi ai dreculuı de derbedei, că mi-aţi scos sufletul !...

Prinde un retevei, şi îi izbeşte pe rând la întâmplare. Ei se mai feresc, dar nu zic nimica.

GETA: Asta mai lipsea !... Abia ne mai liniştiserăm. Sântem nou veniţi aicea, peste oamenii ăştia, în casa lor. În loc să fim bucuroşi că am căpătat locuinţă, şi am scăpat de mizerie, să ne vedem de treabă, facem scandal, nu-i lăsăm să trăiască !... Belele ce sânteţi !... (Se repede din nou să bată la ei): Tatăl vostru munceşte cinstit, în foc continuu... Şi eu muncesc, în ture, ce ştiţi voi ce e aia !? Muncim ca să vă ţinem la şcoală, să învăţaţi, să vă faceţi o viaţă mai bună..., să nu vă mai chinuiţi ca noi ! Ne-am chinuit noi destul. Vrem să vă vedem şi pe voi cu capul sus, în rândul oamenilor, şi voi uite ce faceţi !... Numai stricăciuni. Banii să-i dăm pe îmbrăcăminte, pe cărţi şi pe încălţări, sau pe ce spargeţi voi ? V-am spus sau nu că, dacă nu învăţaţi, nu aveţi ce căuta în casa asta ? Noi pentru voi ne spetim... Vai de mine şi de mine..., ce lucru preţios !.. De unde să facem rost de unul ca el ? Ce o să zică cucoana, când o vedea !?

(Geta îl trage iar de urechi pe Valentin, care plânge): Duceţi-vă şi vă spălaţi pe mâini, stricătorilor, nu sunteţi buni de nimic. Alţi copii îi ajută pe părinţii lor, vouă numai de sbânţuială vă arde. Nu ştiu ce să mă mai fac cu unii ca voi !

Tot vorbind, mama a pus de mâncare în farfurii. Copiii se aşază la masă cu capul plecat, dar nu prea au chef să înghită.

GETA: Mâncaţi acuma, odată ! Of,... Doamne, Doamne, e 12, 1/2 şi mă grăbesc..... Oglinda spartă aduce numai nenorociri (Către Tudor): Mănâncă acolo, cînd îţi spun !
TUDOR (foarte serios): ...Să nu-i mai spui doamnei Antonescu „Cucoana" !
GETA (neatentă): Ce-ai spus !?
TUDOR: Să nu-i mai zici cucoana ! Nu e cucoana ta. Nu e nici un fel de „cucoană".. Azi nu mai sunt cucoane. Se duce şi munceşte la o intreprindere la fel ca şi voi.
GETA: Uite ce e, Tudore, când vei ajunge inginer, şi tot să-i respecţi pe oamenii ăştia. Nu ai căzut cu hârzobul din cer. Noi te-am învăţat să-i respecţi pe cei mai educaţi şi mai cu minte ca tine. De la ei poţi învăţa, dacă ai ceva în tărtăcuţă. Domnul

inginer trecuse prin şcoli înalte, când noi nici nu ştiam să citim. N-o să ne apucăm acuma să-i batjocorim, fiindcă nu mai sunt mari. Nouă nu ne trebuie revoluţie.
VALENTIN: Ei se uită la noi ca la dracul.
TUDOR: Nişte încrezuţi. Fac pe boierii ca să ne sperie.
GETA: Nu cumva vă e ruşine cu noi !? Vă e ruşine, ai ? Vă e ruşine cu mama şi cu tatăl vostru, pentrucă sunt oameni respectuoşi. V-aţi ajuns, logofeţilor !... Ei lasă, că oglinda spartă o să o plătiţi voi. Tot trebuia să îi cumpăr lui Valentin palton... Va merge cu paltonul cel vechi şi anul ăsta la şcoală, ca să ştie că lucrurile sparte costă bani... Iar îngîmfarea stă prostului mai rău decât buna cuviinţă, aşa să ştiţi.
TUDOR: Am să-l întreb eu pe Nenea Vasile, dacă e bine să-i spui „cucoana" acestei femei.
GETA (încremenită): Nu-ţi e ruşine ? Mă ameninţi ? Marş imediat la învăţătură, puturosule !... Te spun eu lui tata. Ai să te apuci acuma să mă torni la nen-tu Vasile. Puţin îmi pasă mie de nen-tu Vasile, cu toată grozăvia lui. Dacă şi-ar vedea şi el lungul nasului, nu ar fi rău. Dacă te mai aud că mă ameninţi cu nen-tu Vasile, la el te trimit ! Auzi dumneata... O să mă înveţe el să vorbesc... Să mă înveţi, când îmi vei da să mănânc ! Până atunci, atât timp cât îţi dau eu de mâncare, să faci bine să înveţi tu să vorbeşti dela mine. Aşa prosteşte, cum ştiu eu să vorbesc !... Faceţi loc. Gata masa... Aduceţi farfuriile la bucătărie, că mă grăbesc. (Ieşind): Mă ameninţă !... Ştiu ei mai bine decât mine cum trebuie să vorbesc...

SCENA III-a
Felix, Luiza, Bebe, Cristina

E seară. Familia Antonescu ia ceaiul, aşezată ceremonios la masă. Sunt pe terminate. Inginerul îşi aprinde pipa.

LUIZA: Mai vrei ceai, Felix ?

FELIX:: Nu, mulţumesc, am terminat. Să ai grijă, să înveleşti brânza, ca să nu se usuce.Ţi-am luat nişte macrouri pentru mâine.Să le faci cu sos de lămâie şi cartofi albi (Deschide ziarul):...Hrusciov s-a întâlnit cu Kennedy la Viena. Lucrurile se mişcă pe plan mondial. Numai la noi nu se desghiaţă nimic.
LUIZA: Bebe, stai drept la masă. Ai învăţat tot ce ţi-ai planificat pentru astăzi ?
BEBE (ursuz): Da, a mers bine. M-a ajutat Cristina...
LUIZA: Copiii ăştia ar fi trebuit să plece şi ei într-o vacanţă, măcar două săptămîni...
FELIX: Dragă, nu e vorba numai de bani. E mai bine să facă anul ăsta un sacrificiu. Tu crezi că eu sunt chiar Hagi Tudose ? E în interesul lor să rămână în Bucureşti, şi să înveţe. Bebe are un examen greu de dat.
CRISTINA: Nu e nimic, mamă, când e prea cald, mă duc cu prietenele la strand. Nu este ultima vacanţă. .. Ne distrăm foarte bine.

Bătăi timide în uşă. Luiza se duce să deschidă.

SCENA IV-a

Aceiaşi, Sandu Peticã, Geta.

Când uşa se deschide, apar în prag foarte încremeniţi, speriaţi, cu resturile oglinzii în mînă, Sandu Peticã şi Geta lui.

SANDU: Bunã seara, ne scuzaţi cã vã deranjãm...
LUIZA (nedumeritã): Da. Poftim... ce doriţi ?
SANDU: Vã rog sã ne iertaţi ! Ni s-a întâmplat un mare necaz...
Cei dela masã se uitã curioşi, fãrã sã înţeleagã.
LUIZA (rece): Ce anume ?
Sandu Peticã îi face semn soţiei sale sã vorbeascã.
GETA: Derbedeii mei de copii s-au jucat azi dimineaţã,... au alergat,... şi au dat peste oglinda dumneavoastrã dela intrare.
LUIZA (îngrozitã): Au spart-o !
SANDU: Da... Din pãcate au dat peste ea şi au spart-o !...
LUIZA (înmãrmuritã): Au spart oglinda veneţianã din hol, Felix, cea pe care o cumpãrasem când am fost ultima oarã, în 38, în Italia.... Ce nenorocire !...
SANDU: Ne pare foarte rãu.
LUIZA: Bine, doamnã Peticã, dar dumneata nu ai puţinã grijã de ei ? Îi laşi sã facã tot ce vor, ca nişte sãlbatici ? Aleargã, se bat, rãstoarnã lucrurile prin casã... Sunt oameni în toatã firea ! Asta-i educaţia pe care le-o dai ?
GETA: Vã rog sã ne iertaţi... Ne pare foarte rãu. Am sã îi pedepsesc, de au sã ţinã minte. Altã datã nu are sã se mai întâmple.
CRISTINA: Ce sã te aşteptzi dela unii ca ei !? Într-o zi au sã ne dea cu ceva în cap. Profitã pentrucã nu putem zice nimic. Ei au întotdeauna dreptate. Nu vreţi sã ne daţi şi cu ceva în cap, ca sã scãpaţi de noi din casa asta ?... Puteţi rãmâne singuri !
LUIZA: Oglinda asta era pentru noi o amintire. Era şi foarte frumoasã... Ar fi trebuit sã vã bucure.
SANDU: Doamnã Antonescu, noi vom plãti. Dacã s-ar gãsi, am lua o altã oglindã în loc. Nu se gãsesc... Am cãutat peste tot.

GETA: Noi vã dãm cât vreţi pe ea.
SANDU (foarte modest, bâlbâit, aproape umil): Ştim cã dumneavoastrã o duceţi greu... Nu vrem sã vã facem necazuri... Noi suntem oameni de cuvânt...
FELIX (se înfurie): Bine, bine... Puteţi sã ieşiţi. Ne-aţi supãrat destul... Ne-aţi stricat toatã seara.
GETA: Noi v-am spus cã am venit sã plãtim...
FELIX: Nu am nevoie de banii dumneavoastrã. Ţineţi-i. Eu nu iau bani dela oamenii sãraci !
SANDU: Dar nu se poate. Copiii au spart oglinda, e vina lor. Vrem sã ne spuneţi ce pretenţii aveţi.
FELIX: Niciuna. Altãdatã însã, sã ştiţi cã vã reclam la ICRAL ! Ei v-au adus aicea, şi v-au bãgat cu sila în casa mea, ei sã rãspundã de stricãciunile pe care le produceţi. Trebuie sã existe totuşi nişte legi de convieţuire şi în societatea asta.

GETA (se înfurie şi ea): Domnule inginer, noi am venit ca să vă cerem iertare. Ştim că v-am stricat un lucru de preţ. Ne pare rău, dar nu avem nevoie de nici o pomană. S-a întâmplat ! Ce să le fac la derbedeii mei de băieţi ? Să-i omor ? Au făcut-o...au făcut-o ! Am să mă duc la Consignaţia cu bucăţile astea de oglindă, dacă ne daţi voie, şi am să cumpăr oglinda întreagă, oricît ar costa. Am să vă aduc chitanţa, şi banii încasaţi pe numele dumneavoastră.

FELIX (foarte rece): Faceţi cum poftiţi... Bună seara.

SANDU: Vă rog să ne iertaţi, v-am deranjat dela masă. Noi vă vom răsplăti...

Felix închide uşa cu furie. Luiza isbucneşte în plâns.

SCENA V-a
Felix, Luiza, Bebe, Cristina

LUIZA (plângând): Ţineam atât de mult la oglinda mea... Până la urmă, nu ne va rămâne nimic. Totul se distruge sub ochii noştri. Unul după altul, ni se prăpădesc lucrurile. Nu aş fi vândut-o pentru nimic în lume... Mă doare capul, de atâta părere de rău... Cred că mi-a crescut tensiunea... Ce pun eu acuma în loc la intrare ? De unde să mai găseşti asemena obiecte în România de astăzi? Tot ce se fabrică, este neînchipuit de urât. Bestii incoerente. Nu înţeleg nimic din efortul uman creativ. Singura lor virtute e distrugerea.

FELIX: Potoleşte-te, fiinţă ! Nu mai plânge... Am pierdut noi lucruri şi mai de preţ... Am pierdut moşia, casa... Am pierdut respectul cu care eram înconjurat în societate... Dece să ne îmbolnăvim pentru un ciob, fie el italienesc şi... neînlocuibil.

LUIZA: Dar nu vezi că, încet încet, ajungem săraci lipiţi pământului ? La fel ca ei... Mai rău chiar decât oamenii ăştia... Ţie chiar nu-ţi pasă de nimic ?

FELIX: Niciodată nu vom fi săraci, cât timp ne vom păstra sufletele şi creierul.Am trecut noi prin încercări mult mai grele, şi le-am depăşit. Dacă ne cădea o bombă pe casă în timpul războiului !? Nu ar fi mai rămas nimic din ea. Fii mulţumită că este întreagă, şi o păstrăm.

BEBE: Păstrăm pe dracul ! Nu mai e a dumitale. Au venit alţii peste dumneata şi fac ce vor. Se plimbă unii pe aici, ca vodă prin lobodă. Ne calcă în picioare şi tăcem.

FELIX: Băiete, e înţelept să nu zicem nimica. Protestînd, nu cîştigăm mare lucru. Obiectele, oricît de frumoase, nu pot dura veşnic. Nici fiinţele dealtfel... Ce e grav, e că nu le mai putem înlocui. Mama ta exagerează. E normal ca lucrurile perisabile să piară. Cât timp eşti viu, ai şansa de a le reface. „Dominus dedit, Dominus abstulit"...

BEBE: ..."Sit nomen Domini benedictum !..." Eu nu pot fi atât de resemnat ca dumneata... Doar dacă nu ispăşeşti păcate neştiute.

FELIX: Păcatul meu, şi al tuturora, este că existăm. Gata Luiza ? Ai terminat ? Tu erai o femeie curajoasă. Vezi că râd copiii de noi, şi ne judecă. Le dăm un exemplu prost.

LUIZA: Ai dreptate Felix. Trebuie să ne înarmăm cu răbdare şi să rezistăm. Îi urăsc pe aceşti oameni. Mi-au luat casa !... Puteau să îmi ia orice altceva. Casa asta era

opera mea. E adevărat că am făcut-o cu banii tăi... Dar fiecare lucru nou, eu l-am cumpărat, l-am ales, şi l-am pus la locul lui. Îmi plăcea să o ţin curată ca un pahar. M-am străduit să vă fac un colţ de lume aparte, în care să vă simţiţi bine cu toţii, de care să fiţi atraşi... Ei îmi demolează singura realizare a vieţii mele... Cristina, haide să strângem... Poate mai vine cineva în seara asta şi pe la noi... Felix, treci la televizor.

Toţi se ridică, femeile strâng masa.

SCENA VI-a
Vasile, Sandu, Geta şi Tudor Petică

Sandu Petică şi Geta se întorc mofluji în camera lor.
Îi aşteaptă Vasile, fratele mai mic al lui Petică.

TUDOR: Nenea Vasile v-a aşteptat...
VASILE: Ce au zis "domnii" ?.. S-au ofuscat ?
SANDU: Sunt supăraţi oamenii, şi pe bună dreptate...
GETA: Uită-te ce îmi fac podoabele mele... Băieţi mari !... Se pregăteşte să dea la Facultate, şi se joacă ca un puşti, aleargă prin casă după frate-su, ca să îi ia o pocnitoare. Este ăsta sdravăn, cu scaun la cap ? Le-am spus de o mie de ori: Mamă, purtaţi-vă frumos, aici suntem în casă străină... Feriţi lucrurile, nu sunt ale noastre.
VASILE: Ba sunt ! Casa asta este şi a voastră. Statul nostru democrat popular v-a dat-o pentrucă voi nu aveaţi, şi nu aţi avut niciodată una. Şi au luat-o dela burjuii ăştia, pentrucă tot au avut ! Nu o să staţi toată viaţa sluş, ca să nu îi deranjaţi pe dumnealor. Sunteţi în casa voastră. Trebuie să vă dea dreptul să vă simţiţi şi voi stăpâni. Dacă fac pe stăpânii aici, ăsta e un abuz ! Vom trimite o plângere la Comitetul de Partid. Nu e casa lor... Casa a fost naţionalizată.
TUDOR: Lasă-i nene Vasile, ei nu înţeleg. Ei sunt speriaţi ca două veveriţe de lumea în care au intrat. Ăştia se poartă cu noi, de parcă ar fi din familia regală.
GETA: Tu să taci !
TUDOR: Ne este greu să ne despărţim de groapa din care am plecat !.. Ea ne trage ...

SANDU (moale, mirat): Tudore, se poate să vorbeşti aşa ?
GETA: Toate astea frate-tău i le-a băgat în cap. El vine aici şi face propagandă revoluţionară.
VASILE: Eu nu fac aici propagandă revoluţionară ! Vă arăt doar care vă sunt drepturile. Vreau să ştiţi că astăzi puteţi ridica şi voi capul.
GETA: Mulţumesc. Mai bine spune dacă nu eşti dispus să plăteşti oglinda, pe care au spart-o ăştia doi.
VASILE: Dacă aş avea bani, aş plăti-o. Deocamdată nu am... Trebuie să lucrez ziua, să fac foarte multă muncă de Partid, şi să dau la Seral ingineria. Dar, mai degrabă le-aş da ăstora o lecţie istorică... Este de necrezut că au mai rămas unii ca ei, care au scăpat de furia poporului !...
SANDU (împăciuitor): Vasile şi-a ales calea lui... Eu nu am nimic cu ideile lui... Pentrucă ele sunt ideile forţă în ziua de azi, nu este exclus ca să îi meargă bine

slujindu-le. Eu şi mama ta însă, băiete, suntem mai vîrstnici... Suntem din altă generaţie: avem respect pentru reguli şi vrem să ne comportăm cu oamenii cuviincios.
TUDOR: Şi ei, se poartă cuviincios cu voi ?... Eu atâta vă întreb: se poartă ?
GETA: Ce voiai să ne spună, săracii... Voiai să ne felicite ? Ţie, dacă îţi sparge cineva capul, îi mulţumeşti ? Ei sunt din altă lume, şi nu le putem cere să ne invite la masă cu ei. Vorbesc o altă limbă, pe care noi nu o înţelegem. Am intrat în pământ de ruşine... din vina ta !... când m-am dus la ei cu oglinda spartă în mână. Mai bine decât să-ţi baţi joc de tatăl tău şi de mama ta, le-ai cere iertare. Nici prin cap nu-ţi trece să recunoşti că ne-am umilit pentru tine.
TUDOR: Nu aveam nevoie să vă umiliţi pentru mine !...
SANDU: Vom face cum te-ai gândit, Geta.. Chiar mâine să mergi, să semnezi formele necesare. Vom scoate banii pe care îi avem la CEC, şi le vom plăti oamenilor ce li se cuvine.
VASILE: În orice caz, să le spuneţi dumnealor că, dacă holul e comun, trebuie să-şi scoată catrafusele de acolo. Voi nu răspundeţi de stricăciunile dinafara apartamentului. Dece nu şi le scot pe trotuar, să le admire toată lumea !? Atunci voi v-aţi aşeza de pază, ziua şi noaptea, în colţul străzii, ca nu cumva să li se fure ceva !.. Sunteţi cei mai mari gugumani, pe care i-am văzut în viaţa mea. Mi-e silă de voi. Din cauza voastră are revoluţia atâtea greutăţi de înfruntat. Vă desolidarizaţi de lupta clasei muncitoare.
GETA: Dumneata, erou al clasei muncitoare, să vorbeşti când nu-ţi vei mai aduce izmenele, ca să ţi le spăl eu, şi le vei duce la Nufărul.
SANDU: Gata vă rog... Ajunge... Bei un pahar, Vasile ?
VASILE: Beau.
SANDU: Mă duc să caut.
GETA: Am să-ţi mai spun câteva lucruri, ca să le ţii minte, Tudore. M-am umilit în seara asta, ca să mă duc să le cer iertare pentru tine oamenilor ălora... M-am umilit însă de multe ori şi înainte, când m-am dus şi le-am muncit, ca să îţi dau să mănânci. Şi voi scoate şi banii din pungă, pe care i-am strâns cu umilinţe, ca să îţi acoperim ţie năzbâtiile. Pentrucă nu am avut alt vis în anii ăştia de trudă,decât să fac din tine un om care să-mi spele mândria de păcate. Nu ar fi fost efort sau umilinţă, pe care să nu le încercăm, băiete, şi eu şi taică-tău, pentru ca să facem din fiul nostru un om. Şi nu

putem da înapoi, tocmai acum când suntem pe cale să reuşim.

SCENA VII-a
Cristina, Tudor

Cristina se piaptănă îndelung în oglindă, şi se maimuţăreşte.
Şi-a pus muzică uşoară la casetofon şi încearcă paşi de dans..
Se aud bătăi în uşă. Opreşte casetofonul. Deschide.

TUDOR (uitându-se prin cameră): Bună ziua... Doamna Antonescu este acasă ?
CRISTINA (ţeapănă): Nu.
TUDOR (tremurând încurcat): Mă scuzaţi... Am să revin...
CRISTINA: Nu te deranja...

TUDOR (se întoarce): Vă adusesem banii pentru oglindă. Ai mei s-au dus la Consignaţia, şi au cumpărat-o la preţul estimat de ei.
CRISTINA: Foarte bine. Poţi să-i laşi aicea, dacă vrei... Îi dau eu.
TUDOR: Daa... Aveţi în plic... (oferă plicul)...10.500 de lei... (Jenat): Vă rog să-i spuneţi doamnei că îmi pare rău că am spart-o.
CRISTINA: Dela unii ca voi, nici nu mă aşteptam la altceva.
TUDOR (disperat, ar vrea să se disculpe): Ne priviţi cu foarte multă ură. Credeţi-mă, nu e vina noastră că am fost trimişi aici. Noi nu am cerut să venim în casa dumneavoastră, sau ca ea să vă fie luată. Stăteam foarte înghesuiţi... Cei dela fabrică au hotărât să ne ajute. Ei au obţinut repartiţia... Ne-am pomenit că ne-au adus aici. Nu noi am cerut-o. Tot ce doream, era să avem şi noi cel puţin două camere.
CRISTINA: Şi dacă vi s-au dat aici două camere de locuit, voi trebuie să vă întindeţi în toată casa ? Să alergaţi ca bezmeticii peste tot ? Frate-tău e un fel de gorilă, complet sălbatec şi neîngrijit. Uită-te la tine. Nici măcar nu ţi-ai curăţat unghiile. (Tudor, disperat, îşi ascunde mâinile la spate): Cămaşa, de când nu ai schimbat-o ? Mama ţinea foarte mult la oglinda ei veneţiană... Voi aţi lovit-o groaznic. Crezi că, dacă sunteţi plini de bani, şi ni-i asvârliţi sub nas, vi se iartă totul ? Sunteţi nişte sălbateci.
TUDOR: Iar dumneata eşti o încrezută, aşa să ştii. Îţi baţi joc, şi crezi că ne-ai dat gata. Nici nu trebuia să vin, să vă aduc banii. Puteam să vi-i trimitem prin poştă. Am venit pentrucă m-a îmboldit mama... Pe ea aţi speriat-o ! A ţinut neapărat să vin să vi-i aduc, şi să vă cer scuze. Ea crede că aşa trebuie să se comporte un om în lumea asta înrăită. Aveţi în plic şi chitanţa... La revedere.

Tudor se întoarce pe călcâie şi iese, transpirat tot.
Cristina rămâne gînditoare. Coboară scările
doamna Antonescu.

LUIZA: Ce este ? Cine era ?
CRISTINA: Tânărul Petică... Ţi-a adus banii pentru oglindă.

SCENA VIII-a
Tudor, Geta.

În partea opusă, Tudor s-a trântit pe pat, cu faţa în jos,
şi urlă de furie. Bate cu pumnii în pernă şi în saltea.

TUDOR: Ţi-am spus că nu trebuia să mă duc !.. Ţi-am spus... Ţi-am spus... Numai tu eşti de vină. Ne tratează ca pe ultimii pârliţi, ca pe beţivii din cârciumă.
GETA (îl mângâie): Lasă Tudore, ai făcut bine că te-ai dus... Noi ne-am făcut datoria... Nu vor putea spune că le-am luat un lucru neplătit.
TUDOR (furios): Le arăt eu lor.. Am să le arăt eu lor !.. Or să vadă ei... Am să lupt, şi am să ajung. Unchiul Vasile are dreptate: cu ei nu trebuie să te porţi cu mănuşi !... Au să vină ei la mine, şi nici n-am să-i văd... Am să fiu şi eu odată mare.
GETA (înduioşată): Atunci, vom putea ţine şi noi capul sus. Eu şi tatăl tău, Tudore, am fost oameni umili. Nici nu ştiu bine să citesc. M-a învăţat şi pe mine domnul Dan. Era copil, când am fost angajată la familia lor, servitoare. Mă luaseră dintr-un sat nenorocit, fiindcă îmi muriseră părinţii. Tatăl tău e şi el fiu de ţăran. Aveau ei ceva la ţară. A venit colectivizarea, şi le-au luat tot. S-a mutat la oraş, ca să-şi găsească de

lucru... Am dus-o greu... Când vei ieşi inginer, va fi altceva. Atunci vom avea şi noi cu ce să ne mândrim. Vom avea dece să ridicăm capul. Atunci nu va mai putea nimeni să spună că nu am făcut nimic pe lumea asta. Uite, le voi zice, fiul meu este un domn. Nu mai fii supărat... Necazurile vin şi trec... Niciunul nu rămâne. Mâine îl vom uita pe ăsta, şi va veni altul... Bine cel puţin că te-ai hotărât să lupţi...

SCENA IX-a
Felix, Luiza, Cristina, Jean Gewandt.

În partea dreaptă a scenei, familia Antonescu aşteaptă îngrijorată întoarcerea lui Bebe, cu rezultatele concursului. Îl au în vizită pe bunul lor prieten, Jean Gewandt. Stau în fotolii, în jurul unei măsuţe cu băuturi.

FELIX: O situaţie conflictuală atât de intensă ca cea dela noi, se poate stinge numai în decurs de un secol, dragă Gewandt. Dacă citeşti istorie, ai să vezi că ceva asemănător a fost Calvinismul pentru Elveţia, sau revoluţia franceză. Va trebui să supravieţuim o sută de ani, pentru a vedea altceva... Cine va avea stbilitate genetică, va răzbi... Pentru noi, indivizii, situaţia este insurmontabilă.
GEWANDT: Nu e sigur... Nimic nu durează o veşnicie... Dacă ar isbucni un război acum, situaţia s-ar putea schimba dela o zi la alta. Pentru unii sau pentru alţii...
FELIX: Aşteptăm zadarnic. Nu cred că vom avea un nou război mondial. Oamenii s-au speriat de progresele tehnicei nucleare. Vor să trăiască. Armele pe care şi le-au făurit sunt prea distrugătoare, pentru a putea fi folosite. Le va trebui foarte mult timp, ca să se obişnuiască cu idea războiului total. Atât timp cât există un echilibru de forţe, războiul este de neconceput... Va trebui să aşteptăm paşii timizi ai desgheţului...
GEWANDT: Iar între timp, ruşii câştigă teren... Sunt înarmaţi pîmă-n dinţi.
FELIX: Ăsta este, dacă vrei, al treilea război mondial. Acum occidentalii sunt desorientaţi. Abia dacă îi mai fac faţă. Imediat după terminarea războiului, Ruşii şi-au transferat toate tancurile în slujba lui Mao, şi au răsturnat imperiul Chinez. În 1959 aceeaşi tactică în Cuba:..` success total. Nu va dura la infinit.
LUIZA: Felix este foarte descurajat, Jeane, probabil pentrucă viaţa noastră a ajuns de

nesuportat... Ce mai face fratele tău ?
GEWANDT: Greu... Este închis la Aiud !... Aud că acolo se petrec adevărate orori. Firma austriacă la care lucrase face demersuri pentru scoaterea lui din ţară... Dacă vor reuşi, îl vom vedea într-o zi la Viena... Dacă nu...
LUIZA: Îngrozitor.
GEWANDT: De asta vă spun: trebuie să fim foarte prudenţi.
LUIZA: Aaa, nu e nevoie să faci mare lucru, ca să devii o victimă, Jeane. Uite, am avut un conflict cu colocatarii ăştia... Ne-au spart oglinda veneţiană din hol, o ştii, cea mare dela intrare... Ei bine, ne-am pomenit că au făcut reclamaţie la cabinetul de Partid al Sectorului. Ne-au pus în vedere să mutăm imediat mobilele depe hol. Noi am fost vinovaţi de spargerea oglinzii, pentru că am lăsat mobilă la intrare. Nu ştiu unde să o duc, sau ce să fac cu ea... Şi aşa ne-am restrâns foarte mult.
GEWANDT: Felix, în cazul ăsta trebuia să protestezi...

FELIX: Eşti nebun ? Fratele ăstuia e un activist de partid, are relaţii, e un individ foarte periculos. Cine ştie ce pot inventa unii ca ei pe seama noastră !
LUIZA (plânsă): Sunt nişte oameni îngrozitori, odioşi, mă auzi, şi pe ăştia trebuie să-i suportăm lângă noi, aici, vecini de apartament !... Ne vor distruge, crede-mă... Ne e frică şi să mai vorbim, în propria noastră casă ! Ne pot auzi discutând, şi să ne reclame din nou. Felix are obiceiul să critice în gura mare realizările Partidului. Îţi închipui ce primejdie reprezintă oamenii ăştia pentru noi ? Îi vedem cum ne fac praf casa, şi tăcem. Îţi dai seama cât este de îngrozitor ? Ne resemnăm... În schimb, lor le merge din ce în ce mai bine. Câştigă de 3-4 ori mai mult decât noi. Cumnatul femeii ăsteia, o servitoare, va fi în curând inginer, şi cine mai ştie ce încă. Băiatul lor dă şi el acum examen la facultate, e în aceeaşi promoţie cu Bebe. Trebuie să se întoarcă amândoi, din clipă în clipă. Situaţia noastră este disperată. Îmi e aşa de frică...
GEWANDT: Bebe este un băiat inteligent, ştiu că la liceu era printre primii.
LUIZA: Nu are importanţă, Jeane, nu are importanţă ! Îmi e groază... Nu ştiu ce va putea face, bietul băiat. E foarte deprimat... Îmi e teamă să nu facă vreo prostie. Viaţa noatsră a trecut, am trăit, de noi nu mai îmi pasă. Viaţa lor însă abia începe. De copiii ăştia mi-e milă mai ales... Ce se va alege de ei ?
CRISTINA: Bebe spune că a făcut bine la toate materiile. Să vedem !
FELIX: S-a încăpăţânat să dea examen la medicină. Eu nu l-am putut ajuta. E drept că nu mai am nici o putere acum; l-aş fi ajutat să înveţe. În condiţii normale, nici nu ar fi avut nevoie. Băiatul are un cap bun, e un talent în unele privinţe. Îmi pare rău... Aş fi scos din el un excelent inginer, un savant poate. Eu am fost preocupat mai ales de realizarea obiectivelor practice. Să fi fost alte vremuri, Bebe ar fi avut un câmp larg de perspective. Avem nevoie de desvoltare. Ăştia preferă să facă intelectuali din toţi mocofanii. Să sperăm că vor reuşi, fiindcă altfel economia se va duce dracului.
CRISTINA: Vouă nu vă e frică ? Discutaţi atât de liniştit !.. Eu nu mai pot de emoţie.
LUIZA: Ai răbdare, Cristina...
CRISTINA: Îmi vine să plâng...
FELIX: La un examen este ca la război: trebuie să ai tăria de a suporta atât victoria cât şi înfrângerea.
CRISTINA: Dar ăsta nu e un concurs, este un adevărat măcel ! Îmi e aşa de frică.... pentru Bebiţu...

La uşa de intrare se sună odată. Toţi tresar. Din camera vecină, Geta iese repede şi deschide.
TUDOR (fericit, cu voce tare): Am reuşit !
Geta îl ia în braţe şi plânge. Se sărută. Se clatină ca doi oameni beţi. Apare şi Petică. Se sărută toţi trei. Reintră fericiţi în apartamentul lor. Familia Antonescu a încremenit
LUIZA: ...Poftim !... Ăsta s-a întors...
GEWANDT: Erau mulţi candidaţi pe un loc, la medicină ?
LUIZA: ...O, da... Foarte mulţi...
GEWANDT (liniştit): Aşadar, vom avea un Doctor, care să ne îngrijească bătrâneţile...

La intrare se sună de două ori. Cristina se duce să deschidă. Apare Bebe.

SCENA X-a
Aceiaşi + Bebe

BEBE (foarte abătut): Am căzut... (Toţi rămân consternaţi). S-a intrat cu media minimă 8.66, iar eu am avut 8.25. Mi-au dat 7 la social. La professional am avut media 9.50... Nu am putut mai mult...
FELIX (consolator): Nu e vina ta... Chiar dacă ai fi luat 10, tot nu intrai.
BEBE: A cui e vina !?
LUIZA: Dar, a nemernicilor care ne conduc !...Vor să împiedice copiii de intelectuali de a mai învăţa ? Să vedem dacă, cu alde Petică, vor putea face tehnică sau cultură.
BEBE: Mie nu-mi pasă ce vor face ei... Eu ce voi face, mamă !?
Luiza îşi îmbrăţişază fiul disperată.
CRISTINA: Păcătoşii ăştia de lângă noi se bucură !... Am să le arunc cu ceva în cap. Să aibă şi ei ceva spart... Am să le sparg capul !..
FELIX: Nu sunt ei de vină, înţelege Cristina...Trebuie căutată o specialitate la care concurenţa să fie mai redusă. La anul va intra.
BEBE: Nu ştiu cum să suport anul ăsta... Nu voi mai putea ieşi pe stradă. Îmi e ruşine de colegii mei... Îmi e ruşine de toată lumea.
FELIX: Ascultă domnule, atâta timp cât ai ce ţi-am dat noi, creier şi educaţie, nu ai a te ruşina de nimeni şi de nimic. Greutăţile ne încearcă tăria morală. Dovedeşte că ai tărie de caracter, şi vei reuşi.
CRISTINA (foarte impresionată): Ai să răzbeşti, Bebiţu, ai să răzbeşti...
GEWANDT: Noi, cei bătrâni, îţi putem spune că în viaţă ai timp să încerci orice. Cel perseverent reuşeşte mai bine decât cel viteaz. Într-o bună zi, vei demonstra ce poţi.
LUIZA: Mă gândisem la eventualitatea asta, Bebe... Iartă-mă că ţi-o spun... Date fiind condiţiile de azi, eram obligată să mă gândesc... La noi în intreprindere este disponibil un post de desenator tehnic. Tu eşti foarte dotat la desen. Cu talentul pe care îl ai, nu îţi va fi deloc greu să te adaptezi cerinţelor postului. Este un loc de aşteptare destul de bun...

ACTUL II

1971. Au trecut 10 ani. Acelaşi decor. Eroii piesei au mai îmbătrânit. Felix Antonescu, la 70 de ani, este încă drept şi impunător. Soţia lui, Luiza, are 54 de ani şi continuă să fie în serviciu. Bebe este fugit din ţară. Cristina are 25 de ani, a terminat medicina, şi a fost repartizată la ţară. Este frumoasă şi tonică. De cealaltă parte, soţii Petică au acum amîndoi cîte 55 de ani. Nu pare să le meargă mult mai bine. Munca la fabrică îi extenuează, iar Sandu este bolnav: are într-una dureri de cap. Valentin, 22 de ani, este student. Trage într-una chiulul cât poate la cursuri, spre dis-

perarea mamei sale. Tudor, 25 de ani, este inginer pe şantierul unei hidrocentrale. Vasile în schimb, a devenit directorul unei mari uzine bucureştene. Arată prosper, doct, şi plin de persoana lui. Prietenul familiei Antonescu, Jean Gewandt, are şi el 72 de ani: este uscăţiv şi bolnav. Ne aflăm în preajma Anului Nou.

SCENA I-a
Felix, Luiza, Jean Gewandt.

E seară. Cei trei stau de vorbă, şi ascultă o suită de Purcell: Amfitrion sau Nodul Gordian.

FELIX (fumează pipă): Nu fii îngrijorat, dragă Jeane, ne descurcăm noi. Ăştia nu pot avea viaţă lungă... Fac acum, în 1971, împrumuturi masive. Pentru moment, o ducem mai bine. E începutul sfârşitului ! Occidentalii ştiu cum să ruineze pe cineva; sunt experţi în materie. Le arată nătăfleţilor noştri oglinjoare şi jucării. Ei se reped, şi la urmă, haţ, le vor pune ghiara în beregată. Dacă îi cunoşti, nu poţi avea nici un dubiu asupra urmărilor acestei curse...
GEWANDT: Eu mă tem mai ales de secătuirea rezervelor naturale: consumăm prea mult.
FELIX. Vom isprăvi urgent totul. Ei nu cunosc resursele acestei ţări. Cred că e o vacă de muls. Noi făcuserăm prospecţiuni serioase. Ce dracu, eram şi noi ingineri. Nu ţin seama de ele. Orice nouă societate tinde să uite toată înţelepciunea celei vechi. Şi-au făcut planuri extravagante, se visează uimind mapamondul, şi se vor trezi cu un mare crah. După părerea mea, o criză mondială de energie este iminentă. Am citit ceva în acest sens. Îţi dai seama ce va însemna o asemenea criză pentru noi ?
GEWANDT: Ascultă Felix, tu care crezi că sunt şansele noastre de supravieţuire ? Ne vom trezi pe un glob pustiit ?
FELIX: Nicidecum !... Omenirea nu poate să nu găsească alte căi de producere a energiei. Niciuna nu se va realiza însă fără un efort deosebit tehnologic, pe care nu prea îl văd posibil în ţara noastră.
LUIZA: Dar voi preziceţi aici cataclisme ! Ia lăsaţi-mă-n pace ! Asta ne mai lipseşte.

Cunosc teoria: "cu cît este mai rău, cu atît este mai bine"... Mă înnebuniţi !... Dacă am muri cu toţii de aceste lipsuri, tot nu am realiza nimic. Pe comunişti nu văd cum îi vom putea clinti din loc. Eu vreau liniştea casei mele. Avem destule necazuri... Mai bine spuneţi ce vom putea realiza şi noi în anii care vin.
GEWANDT: Ce mai ştiţi dela Bebe ?
FELIX: Munceşte !... Munceşte din greu. Se va descurca !... Este la NewYork. Acolo un om care munceşte, realizează până la urmă tot ce îşi doreşte. Deocamdată trage la banda rulantă. Nu va fi aşa o veşnicie. Îi cunosc pe americani; într-o zi vor vedea că băiatul este bun, şi-i vor găsi o întrebuinţare.
LUIZA: Uite Jeane, ăsta e Felix... Pe el nu-l poţi sdruncina din iluziile pe care şi le creează. Îmi este aşa de milă de băiat, că ori de câte ori îmi telefonează, plâng la telefon, şi o săptămână după aceea. Munceşte ca un câine, fără să sufle, 8 ore pe zi la

un mare concern. Într-o ţară străină, şi atât de departe, că nici nu pot visa să-l mai văd vreodată.
GEWANDT: Luiza, el e tânăr !... Ai încredere în tinereţea lui !...Bine că a scăpat de aici... Şi-a deschis un drum înainte.
LUIZA: Nu ştiu cum a reuşit să fugă. Nici odată nu mi-a spus nimic. Nici despre intenţia lui de a pleca nu a suflat o vorbă. A fost într-o excursie în RDG, şi ne-am pomenit că ne scrie din Suedia. A aşteptat un an întreg în lagăr, până a fost preluat de americani. Şi el este tonic şi încrezător ! Toţi sunt tonici şi încrezători în familia Antonescu. Numai eu tremur pentru fiecare... Noaptea, când mă gândesc la fiecare dintre ei, nu mai pot să dorm. Dacă i se întâmplă ceva, cine să îl ajute ? Cui să se adreseze, dacă este bolnav ? Dacă îl doare sufletul, cui să o spună ? Se zice că America este ţara tutror posibilităţilor. Nu cumva şi aceea de a muri, fără ca nimeni să ştie de moartea ta ? Sunt atât de îngrijorată, Jeane !... Cristina este şi ea îngropată într-un sat nenorocit !... Bate kilometri nenumăraţi prin toate hârtoapele.. O fată crudă... Numai când mă gândesc la drumul pe care îl face, la oamenii printre care trăieşte, mă înspăimânt. Mă pomenesc tresărind la fiecare telefon,... la fiecare scrisoare.
FELIX: A terminat medicina ! A făcut ce nu a reuşit Bebe. Nu vezi în asta un semn bun ? Vom învinge, Luiza !... Ascultă ce spun: vom învinge. Clanul Antonescu este de neînvins.
GEWANDT: ...În ori ce caz, mai rău decât nouă nu va putea să le meargă... Luiza. Mai avem foarte puţin de trăit... Simt că mi se apropie sfârşitul...
LUIZA: O, Jeane, dragul meu, nu vorbi aşa !
GEWANDT: Am avut o criză cardiacă.
FELIX: Nu zău !
LUIZA: Te-a durut ca o ghiară care strânge în piept ?.. Când asta ?
GEWANDT: M-am aşezat pe pat, şi am căutat să stau cât mai liniştit. Eram singur... După o oră, două, a trecut. M-a cuprins o mare sfârşeală... Dacă într-o zi veţi vedea că nu mai vin la voi, să nu vă speriaţi. Nu voiam să trăiesc mai mult.... Ce frumoasă e muzica lui Purcell... Ascultă Luiza.. Compozitorii din secolul baroc, cât ne sunt de aproape !.. Ei exprimă atât de bine jalea noastră... Ne fac bine... Ne liniştesc.
LUIZA (visătoare): Dispare timpul... În ei găsim certitudinea: idealurile noastre vor

supravieţui !...
FELIX: Despre Adolf ce mai ştii ?
GEWANDT: Este şi el bolnav... Mă tem că face un cancer vezical. Mi-a scris, foarte îngrijorată, soţia lui dela Viena, fără ca el să ştie... I s-a extirpat un polip.
FELIX: Bietul băiat ! Când să se bucure şi el, după cât de mult a suferit în închisoare.
Se sună la intrare.
LUIZA: Cine poate fi ? Mă duc să văd cine sună.

SCENA II-a
Felix, Luiza, Cristina, Jean Gewandt.

Luiza deschide. Apare Cristina, cu o sacoşe enormă de piele

neagră pe umăr. E îmbrăcată ca un băiat, cu pantalon şi cu cizme, cu o şapcă cu cozoroc, pusă pe o ureche.

LUIZA: O, Cristina, fetiţa mea, tocmai despre tine vorbeam !...
O sărută îndelung şi plânge. Cristina o sărută şi ea, apoi dă buzna în livingul în care stau de vorbă cei doi bărbaţi.
CRISTINA: Bună, flăcăilor !... Ce mai faceţi ? Veseli, tinerei,... ca pionierii ? Să nu aud că începeţi să vă văicăriţi. Bună seara domnule Gewandt... Bună seara tată (Îl sărută cu foc pe Felix, şi râde veselă): Ha,ha,ha... (îl priveşte lung): Frumosule !...
(O îmbrăţişază din nou pe Luiza): Am venit să petrec cu voi Anul Nou.... Stau o săptămână... 1972 va fi un an straşnic ! O presimt de pe acum... Domnul Gewandt se va căsători ! (Râde în valuri).
GEWANDT (trist): Cu o mândră crăiasă, a lumii mireasă...
CRISTINA: Ce vorbe sunt astea !? Iar începi ?... V-a mai scris Bebiţu ?
LUIZA: Scrie că e bine. Are un post. În sfârşit... câştigă. Şi-a cumpărat şi o maşină... A început să strângă bani.
CRISTINA: Extraordinar !... V-am spus eu că răzbeşte ? Veţi vedea !... Marele Bebiţu la New York !...
LUIZA: Ce să le fac, Jeane !.. Familia Antonescu este de neînvins !.. Cum spuneam...
GEWANDT: Să le dai dreptate.
CRISTINA: V-aţi pregătit de Anul Nou ? Nu aţi făcut şi voi un pom de iarnă... Domnule, mai lasă economiile ! Unde să vă pun cadourile dela Moş Crăciun ? (râde). V-am adus câteva orătănii... un curcan... Glu-glu-glu-glu... (Îl sperie pe Antonescu).... şi nişte carne de porc. Supuşii mei veniseră cu vin şi cu ţuică, dar n-am putut s-o mai car... Prefer să o beau singură...
GEWANDT: Cum o duci, Cristina ?...
CRISTINA: Excelent. I-am înnebunit !... Cu mine, şi-au găsit naşul. Au făcut ei un timp mofturi, cei dela Sfatul Popular vreau să zic, dar acum s-au predat. Mi-am organizat dispensarul, casa de naşteri, punctele de tratament, am căpătat căldură, personal,... nu suflă unul.
LUIZA: Ce-ţi spuneam eu, Jeane ! Ăştia sunt de fier, trec prin flăcări neatinşi. Numai eu mă frământ...

CRISTINA: Mamă dragă, dar nu ai dece !...
LUIZA: Când am să te văd din nou lângă noi, să trăieşti şi tu o viaţă normală...
CRISTINA: Fii fără grijă.. Eu nu plâng ca Bebe. Mă întorc eu la oraş. Am să îi pun să mă facă membră de Partid !... Vin la mine ca la Maica Precista, sunt convinşi că fac minuni. Nici nu concep că, dacă vin la mine, nu se vor face bine de orice.... Eşti cam palid, nene Jeane.
LUIZA: Jean a avut o criză cardiacă.
CRISTINA: Las că vedem noi. Plăteşte gras... Om te-am făcut !... Haide mamă, vreau să mă schimb... Hai să deschidem sacul cu jucării ! (Râde, o sărută pe Luiza, ies amândouă).
GEWANDT: Ce nebună !... Ai o fată minunată, Felix... Când o văd, îmi pare rău că nu am avut copii. Ascultă... Am făcut un testament. Îi las Cristinei tot ce am... Nu e

mare lucru. După atâţia ani de restişte, am mai vândut din ce aveam. Am o bibliotecă foarte bună... Mai e şi ceva mobilă de valoare, câteva bijuterii... Când voi muri, să te ocupi tu de asta.
FELIX: Ei, lasă Jeane, ce ţi-a venit !... În ajun de An Nou...
GEWANDT: Cea mai importantă e însă casa. Voi nu mai aveţi o casă proprie. I-am lăsat Cristinei micul meu apartament. Nu te superi: într-un fel, voi aţi fost familia mea. Am trăit împreună necazuri şi năzuinţi. Cristina este oarecum şi fata mea... (Înduioşat de propriile lui cuvinte, tremură şi bea din paharul pe care îl are în faţă).
FELIX: Jeane, deşi nu mă pricep, eu ştiu un lucru dela unii: sfârşitul bolnavului de inimă nu-l poate prevedea nimeni... Eu zic că mai ai încă mult de trăit... Mai lucrezi la traducere ?
GEWANDT: Este aproape gata şi ea. Ultima... Am redat o seamă de cărţi importante culturii acestui popor. Am făcut ceva în viaţă, nu am dece regreta că mă duc.
FELIX (după o meditaţie): Când anii vor trece, când toată nebunia asta se va potoli, vor avea oare oamenii un cuvânt de milă şi pentru noi ? Am înfruntat atâtea oprelişti, atâtea lovituri... Vor putea aprecia oare greutatea specifică a prestaţiei noastre !? (Se bate în uşă): Da !?... (Intră Geta).

SCENA III-a
Felix, Jean, Geta.

GETA (foarte agitată): Mă scuzaţi, domnule inginer, mi s-a părut că am auzit la intrare, că a venit domnişoara Doctor.
FELIX: Da,.. a venit.
GETA: O rog foarte mult să vină până la noi... I s-a făcut rău lui Petică !...O rog foarte mult....
FELIX: Aşteaptă puţin... Mă duc să o chem.
GETA: Doamne, doamne,... eu fug înapoi !... Mă iertaţi.... O rog să vină !..

După un timp, Cristina coboară în grabă scara, urmată de Felix. Este echipată cu o trusă medicală. Antonescu se reaşază la masă alături de Jean Gewandt.

SCENA IV-a
Geta, Cristina, Sandu Petică.

În apartamentul vecin Petică, întins pe jos, face o criză de epilepsie. Geta încearcă să-l ridice. Nu poate.

GETA: Doamne, dumnezeule... Ce mă fac !? Şi sunt singură... (Se bate în uşă; Geta aleargă să deschidă): Poftiţi, vă rog...
CRISTINA (echipată cu aparat de tensiune şi stetoscop): Ce s-a întâmplat ? De când e în starea asta ?
GETA: Se vaietă de vreo 4-5 ani de dureri de cap. Doctorii care l-au văzut i-au prescris multe medicamente, dar nu l-au ajutat cu niciunul. Până acuma, niciodată nu a mai făcut aşa. Era în picioare, voia să se ducă să-şi ia o pijama, când deodată tranc,

a căzut jos şi a început să tremure. Ce o fi pățit, domnişoară doctor, şi-o mai reveni ? Mi-e teamă că moare.... Suneți-mi, ce să mă fac ? Ce să mă fac dacă moare ? Ce să mă fac...
CRISTINA: Ei, ho !
GETA: Poftim ?
CRISTINA (ascultînd inima): Taci din gură ! Nu vezi că îl ascult ?
GETA (disperată): Da... daa..., cum spuneți... S-a încordat tot şi gemea...
Cele două femei se ujmesc să ridice bolnavul.
PETICĂ (începe să geamă) Mmmm,...mmm...
CRISTINA: Desfă-l la gât şi la mânecă... A făcut spume la gură ? Scoate-i ciorapii...
GETA: Nu mai ştiu. M-am speriat foarte tare, şi am alergat să vă caut... Poate că a făcut...
CRISTINA (îi pune manşeta la braț): Aproape normală... Ar trebui să-i fac un examen de fund de ochi... Nu am aparatul la mine... Un ac prin casă, ai ?
GETA (caută acul): Poftiți !
CRISTINA (îl examinează pe Petică: îi ridică mâna şi o lasă să cadă, îi ia reflexele, se uită în ochii lui, apoi îl sgârie la talpă): Are să îşi revină !.. Mă temeam că a făcut o hemoragie cerebrală. Uite, deja se trezeşte...
PETICĂ (bâlbâit): Mă doare capul... Aaa, domnişora doctor !.. Mă iertați... (Încearcă să se ridice).
CRISTINA: Trebuie să-l pansăm puțin la cap... S-a lovit... Ai nişte faşă ? Îi trece. Nu e decât o sgârietură.
GETA (speriată): Ce are, domnişoară doctor, puteți să-mi spuneți ?
CRISTINA: Tumoră cerebrală.
GETA: Ce spuneți !?... Vai de mine şi de mine...
CRISTINA: Ascultă, adu fuga faşa aia, şi nu mai boci. Are să se facă bine.
PETICĂ (îşi revine; mirat şi naiv): Credeți că am tumoră, domnişosră doctor ?
GETA: Viața asta nenorocită pe care o ducem... Munceşte 10-12 ore pe zi, în ture, ziua şi noaptea... I-am spus să nu mai mucească atât. El e conştiincios... De mai multă vreme îl doare capul. Nici nu au vrut să-l schimbe la un loc de muncă mai uşor.. Producția şi iar producția !... De oameni nici nu le pasă. Fir-ar ai dracului, cu produc-

ția lor cu tot.
CRISTINA: Mi-ai adus pansamentul ? Stai aşa domnule, să te pansez... Te-ai lovit şi la ochi, are să se învinețească... (Îi tamponează rana).
GETA: Tumoră cerebrală !... Ce ne facem noi acum ?
PETICĂ (naiv): Stai Geto,... o să vedem... Domnişoara doctor spune că are să fie bine...
CRISTINA: Bine de tot ! Nu vă faceți griji. Trebuie dus la Neurochirurgie. Vă pregătiți, şi mâine îl duceți la Spitalul Central.
GETA: Din cazanele alea ale lor ies numai aburi toxici. Nimeni nu ia nici o măsură pentru paza muncitorilor. Numai ei sunt de vină !... Ce au să-i facă acolo, domnişoară doctor ?
CRISTINA: Ei,... nu are să fie uşor. Au să-i spargă puțin capul... Dar pe urmă are să fie bine. El va rezista,.. este destul de viguros. (Intră Valentin).

SCENA V-a
Geta, Cristina, Sandu, Valentin.

GETA: Unde umbli Valentine ? Niciodată nu eşti acasă, când am nevoie de ajutorul tău ! Tata a făcut o criză..., a căzut jos...
PETICĂ: Domnişoara doctor spune că am o tumoră cerebrală... O să trebuiască să mă operez.
VALENTIN (speriat şi el): De asta te durea pe tine capul !... Dar doctorii de până acum, dece nu au spus-o ? A fost la o mulţime de doctori...
CRISTINA: Nu ştiu, e treaba lor. Gata şi pansamentul... Să stea liniştit în seara asta. Să nu-i daţi să mănânce nimic. Sper ca până mâine să nu se repete criza. Am să-i prescriu un medicament... Vă fac şi o recomandare pentru internare (Scrie): Poftim, ...ţine .
GETA: Vă mulţumim foarte mult, domnişoară doctor. Aţi fost nemaipomenit de bună. Sunteţi nemaipomenit de bună... Nu ştiu cum să vă mulţumim... Spuneţi-mi, ce vă datorăm ?
CRISTINA: Nimic. A fost cadoul meu de Anul Nou.
GETA: Are să se mai facă bine ? Credeţi că mai poate fi vindecat ?
CRISTINA: Sigur !. Dacă-ţi spun... Nu avea nici o grijă. Vei vedea că totul va fi în ordine. (Geta pare că se îndoieşte): Ei, nu-ţi e bine ? Când spun ceva, trebuie să mă crezi. Dacă era grav, ar fi avut o evoluţie mai rapidă. Am plecat... Stai liniştit, domnule Peticã. Şi mâine, la Spitalul Central ! Lasă serviciul, ai muncit destul. Au să îţi dea ei un certificat medical...
GETA (o conduce): Mulţumim, domnişoară, sunteţi bună; atât de frumoasă şi bună... Vă mulţumim... Ce n-aş fi dat, să am şi eu o fată ca dumneata.

Cristina iese, Geta se întoarce spre Valentin.

GETA: Niciodată nu eşti acasă când am nevoie de tine !... Unde umbli ? Dece nu stai să înveţi ? În curând vin examenele, şi tu umbli hai-hui. Frate-tău învăţa la examene ca un nebun.
VALENTIN: Şi mare scofală că a învăţat !... Ce s-a ales din învăţătura lui !? A ajuns

inginer pe şantierul unui baraj. Trebuie să te duci cu buldozerul, ca să îl scoţi din noroaie. Nu mai scapă el de acolo cu una cu două. Eu unul nu am chef să mă omor în zadar. (Arătându-l pe Sandu): Şi el a muncit ca un rob, toată viaţa, tot pe nimic. Cu ce s-a ales ?
GETA: Supără-l pe tac-tu, supără-l !... Vezi cât e de bolnav...
VALENTIN: Termini facultatea, şi îţi dau 900 de lei pe lună, mai puţin ca unui muncitor. Eu am vândut câteva pachete de Kent, pe care le-am căpătat dela un prieten arab, şi am câştigat 300 de lei la ele.
PETICĂ: Mă doare capul... Îmi vine să vomit...
GETA: Vai de mine !... Repede.., ajută-mă să-l ducem la baie...

Geta şi Valentin îl ajută pe bolnav să meargă la baie.
Se aude cum vomită, se vaietă. După o vreme se reîntorc.

PETICĂ: Parcă îmi e mai bine.

GETA (lui Valentin): Du-te, şi cumpără medicamentele astea de pe reţetă dela farmacie. Eu îi dau telefon lui Vasile să vină şi el aici.... Am să-i trimit o telegramă prin telefon şi lui Tudor. Poate lipsi şi el câteva zile dela baraj, dacă taică-su e bolnav, şi este Anul Nou....

SCENA VI-a
Antonescu, Gewandt.

Felix Antonescu îl conduce la ieşire pe prietenul său, Jean Gewandt.

FELIX: La revedere, Jeane... Ai grijă de tine... Mai avem nevoie de prezenţa ta. Acuma, dacă e Cristina printre noi,.. parcă totul sa înviorat în casa asta.
GEWANDT: Ea ne ridică tonusul la toţi... Noapte bună... (Ies împreună).

SCENA VII-a
Luiza, Cristina.

În apartamentul Antonescu, Cristina se îmbracă elegant. Se pregăteşte să iasă la plimbare.

LUIZA: Cristina dragă, arăţi minunat !... Stai puţin... Am o sticlă cu parfum franţuzesc dela Jean. Dă-ţi puţin după ureche.
CRISTINA: Când am să-ţi spun ultima noutate, ai să cazi jos !...
CRISTINA: Dar unde te duci tu, aşa elegantă ?
CRISTINA: Mamă, Andrei m-a cerut în căsătorie.
LUIZA: Eşti nebună ! Cum îmi spui asta aşa deodată !?
CRISTINA: Aşa de odată m-a cerut în căsătorie. Vrea să ne căsătorim peste şapte zile, în vacanţa asta.
LUIZA: Cristina, draga mea fetiţă, ce bucurie !... (O ia în braţe, o sărută îndelung): Ia spune, ce e cu băiatul ăsta ? Noi nici măcar nu l-am cunoscut... Sper să nu faci o prostie !... E frumos ?
CRISTINA: Da, mamă !... (Tabără pe ea şi o sărută de două ori). Ne-am cunoscut astă vară, la mare...

LUIZA: Mi-ai spus tu ceva... Nu credeam să fie atât de serios !.. Să nu-mi scrii tu nimic !... Draga mea fetiţă... (Iar o sărută): Ce fericită sunt !... Cum l-ai cunoscut ?
CRISTINA: Este asistent la Spitalul Cantacuzino. Am făcut stagiul de boli interne la catedra lor. Holba nişte ochi de broscoi amorezat la mine, când mă vedea, de credeam că mă devoră.
LUIZA: Ce fetiţă ascunsă ... Să nu-mi spui tu nimic ! Cum să-i „raportez" aşa, tam nisam, lui Felix că vrei să te măriţi ! Eu te înţeleg... Şi eu l-am iubit pe tatăl tău dela prima vedere. Pe atunci îmi făcea o frică... El era tare bogat, cel puţin în comparaţie cu mine.
CRISTINA: Nu, că nu mi-a vorbit deloc la vremea aia... Andrei e foarte timid. Probabil se temea să nu-l ironizeze colegii, că face curte la studente.
LUIZA: Atuncea, cum l-ai cunoscut ?

CRISTINA: Ţi-am spus că l-am întîlnit la mare. Ce crezi, rimelul ăsta se potriveşte la ochii mei ?
LUIZA: E bine făcut, ia spune, ce fel de ochi are ?
CRISTINA: E un lungan, cu ochi negri, strălucitori. E destul de drăguţ... Mie-mi place... Se poartă civilizat.
LUIZA: Ochii strălucitori înseamnă inteligenţă. Dar spune, te iubeşte ? Să nu-i faci confidenţe mamei tale !... Ce fel de generaţie sunteţi voi ? Mama mea ştia tot ce simţeam eu... Când ţi-a cerut mîna ? Când te-a văzut, te-a recunoscut ?
CRISTINA: Da de unde,... ţi-ai găsit ! Un aiurit ca Andrei... Nici nu m-a văzut. Eu l-am tras de mânecă.
LUIZA (râde): Ce nebună !... Cum ai putut face una ca asta... Şi el, ce a zis ?
CRISTINA: Atunci m-a recunoscut, firește. S-a făstâcit foarte tare; parcă-şi înghiţise limba. Nu găsea nimic mai acătării de discutat. Tot eu a trebuit să întreţin conversaţia. I-am arătat unde făceam plaje...
LUIZA: Era singur la mare ? Nu era cu o iubită ?
CRISTINA: Cred că avea el una,.. dar a uitat-o pe parcurs.
LUIZA: Să te bagi în sufletul omului !... Eşti un monstru..
CRISTINA: Dar eu nu am făcut decât să-i revelez sentimentele. Ştiam că mă iubeşte din facultate. Pe urmă... l-am lăsat să se descurce... Nu mai puteam scăpa de el dela plaje... Prietenele mele se săturaseră de prezenţa lui.
LUIZA: Să nu întârzii !... Te uiţi la ceas ? Ai întâlnire cu el în seara asta ?
CRISTINA: Poate să aştepte câteva minute... Nu o fi foc !.. El are răbdare,... eu nu prea am. Nu vezi că nu am terminat ?
LUIZA: De atâta vreme să-l cunoşti, şi să nu spui nimica !...
CRISTINA: Am petrecut o vacanţă foarte plăcută la Mamaia. Ziua eram la plaje, seara ne plimbam pe faleză, mergeam la restaurante, la discoteci... Mai avea şi el câţiva prieteni; am făcut un grup pe cinste. Ajunseserăm de pomină pe litoral.
LUIZA: Nu cumva aţi mers prea departe !
CRISTINA: Ţi-ai găsit ! Cu Andrei... Ăsta e cu simţul moralei !... Am să-mi dau şi eu puţin ruj...
LUIZA: Şi când spui că vrei să vă căsătoriţi ? Nu am pregătit şi noi nimica !..Trebuie

să-ţi mai aranjăm şi ţie trusoul... Tu nu ştii cum se procedează în cazuri din astea ?
CRISTINA: Mamă dragă (o sărută din nou), noi suntem din altă generaţie... Nu avem nevoie de formalităţi. Vom merge la Sfatul Popular cu câţiva prieteni, vom ciocni un pahar... Vă invităm şi pe voi şi cu asta, basta. Asta va fi totul !...
LUIZA: Cel puţin să ne fi pregătit cu ideea.
CRISTINA: Păi, nu prea ne-am mai văzut după aceea decât arareori, când veneam eu prin Bucureşti. Îmi scria tot timpul, şi eu îi răspundeam. Cred că el pe bază de scrisori s-a amorezat. În ultima mi-a spus că mă iubeşte, că vrea să mă ia de soţie,... şi aşa mai departe. Gata... Acuma plec.
LUIZA: Unde mergeţi acum ?

CRISTINA: Nu ştiu... Vom vedea. În orice caz, nu fac revelionul cu voi mâine. Suntem invitaţi la ei,... dau o petrecere. Taică-său e doctor... Au casă mare... Vom dansa toată noaptea !
LUIZA (o îmbrăţişază): Cristina, ce bine-mi pare pentru tine... Nu m-am aşteptat (Începe să plângă). Ce proastă sunt !... Dar cum o să vă descurcaţi voi, fetiţo, el aici, şi tu în satul ăla al tău...
CRISTINA: El are răbdare... La toamnă dau concurs pentru un post de medicină internă în Bucureşti. Voi reuşi !... Ei au relaţii... Au promis să mă ajute.
LUIZA: Ce mă fac ? Când îi spunem noi lui Felix ! ? Săracul, trebuie să ştie şi el ce se întâmplă în casa asta. Trebuie să facem o mulţime de pregătiri... Adu-l dragă pe băiat şi pe la noi. Nici nu mi-ai spus cum îl chiamă.
CRISTINA (îşi pune paltonul şi o căciulă de blană): Cincotti... Andrei Cincotti... S-a promis. O să-l aduc să îl vedeţi.
LUIZA: Nemaipomenit !... Aşa eşti tu... Întotdeauna explodezi ca o bombă. Parcă nu ai fi fata mea.... Să nu-i spui tu nimic mamei tale !...
CRISTINA: La revedere, te-am pupat... Lasă că mai vorbim diseară (Iese).
LUIZA: Pa !..Trebuie să-i spun lui Felix... Nici nu ştiu de unde să încep... (Iese şi ea)

SCENA VIII-a
Cristina, Tudor.

La ieşire, Cristina se întâlneşte cu Tudor, care tocmai se întoarce de pe şantier, obosit şi murdar.

CRISTINA: Bună, Tudore...
TUDOR: Bună seara, Cristina. Unde mergi aşa de elegantă ?
CRISTINA: Ascultă, l-am internat pe domnul Petică. Cred că are o tumoră cerebrală... Va trebui operat.
TUDOR: Ştiu... Mi-au telegrafiat.
CRISTINA: Găsiţi un chirurg bun, care să-l opereze. Cred că nu mă înşel... Sigur, îi vor face radiografii... Vor şti exact care e situaţia. Eu cred că aveţi noroc: se va face bine, tumora e benignă.
TUDOR: Mi-a spus mama. Ai fost foarte generoasă... Întotdeauna mi-a fost ciudă pe voi.... Mi-aţi părut aroganţi şi distanţi. Noi eram oameni săraci.... Întotdeauna mi-ai

plăcut foarte mult, şi tot atât de mult te-am urât. Am fugit cât am putut de tine. Acuma văd că totuşi puteţi fi şi voi oameni. Te-am ocolit, deşi îmi doream foarte mult să ieşi, aşa frumoasă cum eşti, măcar într-o seară cu mine...
CRISTINA (trist): Poate că cel mai mult îl iubeşti pe un om, când nu îl cunoşti.
TUDOR: Aş vrea ca odată să îţi arăt, că nu suntem chiar atât de sălbateci, cum ne-ai spus întotdeauna că suntem...
CRISTINA: Iartă-mă... Eram prea tânără atunci...
TUDOR: Şi eu am exagerat... Am exagerat pentrucă te iubeam... M-ai jignit cu dispreţul tău.

CRISTINA: Îmi pare rău... Îţi cer iertare... Acuma trebuie să plec... mă grăbesc. Îţi urez sănătate şi fericire... OK ?... Un Nou An fericit !...
TUDOR: La revedere, Cristina... Eu mai rămân pe aici... Poate totuşi ne mai vedem..
Cristina iese. Tudor intră în apartamentul lui.

SCENA IX-a
Geta, Tudor, Valentin şi Vasile Petică

TUDOR (intră în apartament): Ei, unde sunteţi ?
Din camera alăturată apar consternaţi ceilalţi.
GETA (se repede să îl sărute, în lacrimi): Tudore, ce nenorocire !...
Tudor dă mâna cu Vasile (important şi ambarasat).
Apoi îl îmbrăţişază pe Valentin.
VASILE: Se pare că fata asta de alături ar fi zis că Sandu are cancer. E şi ea acuma doctor, şi trebuie să-şi dea aere... Eu nu prea cred în spusele ei.
GETA: A zis că are o tumoră cerebrală dar, dacă îl operăm, are să fie bine.
VASILE: Ştie ea !.. Oricum, l-am internat. Am vorbit cu tovarăşul Prim pe capitală, care a aranjat totul la Spitalul Central. Dacă va fi nevoie, are să-l opereze Arseni. De asta au să se ocupe tovarăşii mei.
GETA: Pe dracu !... Dacă nu-i pui în mână plicul cu 5000 de lei, Arseni nu te operează nici dacă eşti din CC.
TUDOR: Dumneata nu ne poţi ajuta direct, nene Vasile ?
VASILE: Măi băiete, de când sunt Director, am foarte multe obligaţii. Sunt foarte ocupat... A căzut şi aprobarea asta pe neaşteptate. Sunt nevoit să plec în străinătate.
GETA: Tocmai acum !...
TUDOR: Nu-i nimic mamă, ne vom ocupa noi.
GETA: Voi totdeauna aţi fost nişte neajutoraţi...
VALENTIN: Unde pleci, nene Vasile ?
VASILE: În RFG. Cumpăr o nouă linie tehnologică dela nemţi. Suntem pe cale să devenim cei mai mari producători pe profil din Europa, cu 10.500 de muncitori. Nu pot lăsa aşa o investiţie în mâinile orişicui. Am 250 milioane de dolari de investit.
TUDOR: Vă extindeţi ?
VASILE: Dragă, avem ritmul de creştere cel mai înalt din Europa. Partidul are planuri măreţe. În curând vom ajunge din urmă ţările capitaliste cele mai desvoltate.
TUDOR: Şi unde montaţi noua linie tehnologică ?

VASILE: Păi, vom construi o hală nouă.
TUDOR: Nu a fost construită !?
VASILE: O avem în plan. Se va face şi ea, nu avea grijă.
TUDOR: Cum, hala nu e construită, şi voi aduceţi tehnologie de 250 milioane de dollari !?
VASILE: Nu pot întîrzia investiţia. Ce ştii tu ? Te-oi fi pricepând acuma, fiindcă lucrezi la un baraj. Pierd banii dacă nu-i cheltuesc. Trecem în anul fiscal următor.
TUDOR: Va-ai de mine !..

VASILE: Aşadar, totul e aranjat. S-a internat... Acuma, îmi pare rău, trebuie să plec... Şoferul mă aşteaptă.
GETA: Pleci aşa, şi nici măcar nu ne-ai zis ce să facem !... Să-l opereze ? Dă-ţi şi tu o părere.
VASILE: Păi, vedeţi ce zic doctorii ăia. Or fi ştiind şi ei ceva.
GETA: Of, doamne, doamne, să-i deschidă capul, să-i scoată o bucată din creer !... Ce se va alege de el ? Va mai fi vreodată după aceea un om ? Ce nenorocire să se abată pe casa noastră !... (plânge, Tudor o îmbrăţişază).
VALENTIN: Să avem încredere, mamă... Cristina a spus că totul va fi bine.
TUDOR: Când îl operează ?
GETA: Mi-au spus că, până în Anul Nou, nu poate fi vorba de aşa ceva. Nu este o urgenţă. Îl ţin pentru investigaţii. Ce fel de An Nou va mai fi şi ăsta !...
TUDOR: El cum se simte ?
GETA: Acuma este mai bine.

SCENA X-a
Felix, Luiza, Cristina, Jean Gewandt.

Zarvă mare în apartamentul familiei Antonescu. Eroii se pregătesc să meargă la nuntă. Se ajustează ultimile pregătiri. Cristina este îmbrăcată elegant, cu voaletă de mireasă. Şi ceilalţi sunt foarte eleganţi.

LUIZA: Gata, Felix ? Stai Cristina, aşteaptă să-ţi aranjez puţin corsajul... Aţi telefonat după taxi ? Ce nebunie, graba asta !... Întotdeauna arde, faceţi totul ca la pompieri.
CRISTINA: Nu te impacienta, mamă dragă, nu te măriţi dumneata !.. Mai avem destulă vreme... Doar nu o să ajungem acolo cu un ceas înainte.
GEWANDT: O mireasă care se respectă, trebuie aşteptată, Luiza... Fata noastră nu e o mireasă oarecare.
CRISTINA: Râzi de mine, domnule Gewandt. Află că nu întîrzii niciodată. Sunt întotdeauna la întâlnire exact la momentul cuvenit.
LUIZA: Mă duc să pregătesc fursecurile şi bomboanele de ciocolată. Felix, ai un pachet de tutun de pipă străin în dulap... Să nu tragi mahorcă de a noastră, că fug invitaţii !... Le strici oamenilor şi mobila... La noi nu mai contează: totul este deja compromis.
FELIX (către Gewandt): Aşa-i Luiza... Când e emoţionată, devine agasantă. Altmin-

teri, e o femeie extraordinară... Dar când o apucă amockul, nu te mai înţelegi cu ea.
CRISTINA (adresându-se bărbaţilor): Frumoşilor, vă rog să faceţi praf toată societatea din familia adversă. Mai ales femeile... Vreau să arătaţi ca doi prumbei. Ţi-ai pus acul tău celebru la cravată, papa ?
FELIX: Domnule, am noroc că în tinereţe cumpăram îmbrăcămintea fără socoteală. Închipuie-ţi că mai am cămăşi de acum 35 de ani. Le pot purta foarte bine, fiindcă nu m-am îngrăşat. Pune şi tu mâna, să vezi ce pânză !... Nu s-au tăiat câtuşi de puţin. Asta e o cămaşă dintr-un pachet pe care l-am luat la Paris.. Stofa costumului e

englezească. Timp de 20 de ani, nu am dat nici un ban la croitor. Altminteri, ar fi fost imposibil să-mi întreţin copiii.
GEWANDT: Ei, Felix, am trăit vremuri grele... Dar uite, astăzi ai o mare bucurie... Şi pe Luiza o văd fericită. E aferată, emoţionată, totuşi arată mai bine ca oricând. Viaţa, până la urmă, ne oferă şi mulţumiri.
FELIX: Închipuie-ţi, dragă, generaţia asta modernă ! A venit cu băiatul alaltăieri, să ni-l prezinte, şi astăzi mergem cu toţii la cununie ! Mă târăsc unde vor ele, ca pe un actor ambulant. Diseară, după ce dau reprezentaţia, nu vor mai avea nevoie de mine.
CRISTINA: Nu vorbi aşa domnule !... Tu eşti tăticul meu drag... (Îl sărută). Nu mă voi despărţi de tine niciodată.
LUIZA (reapare): Am pregătit totul. Acum poate să vină maşina...
CRISTINA: Va veni peste cinci minute. E timpul să ne îmbrăcăm.
LUIZA (uitându-se pe fereastră): Uite că a şi sosit. Sunteţi gata ? Ah, dacă ar fi fost aicea şi Bebe, măcar pentru o singură zi...
FELIX: Stai dragă, să ne îmbrăcăm ca lumea. Nu e nici o grabă... Odată să mă mai las şi eu aşteptat !...
GEWANDT: Gata, putem merge, pasul cel mare a fost făcut.
LUZA (ieşind cu pachetele): Să fie într-un ceas bun, Cristina !... Ei, Felix, casa va rămâne singură... singură. Fata asta se desparte de noi.

SCENA XI-a
Geta, Tudor, Valentin.

În apartamentul vecin, Geta se uită prin fereastră la procesiunea Antoneştilor, care se urcă în taxi.

GETA (nostalgic): Acuma pleacă... Au chemat un taxi !... Ce frumoasă este domnişoara Cristina astăzi... Ce frumos este îmbrăcată: are o pălăriuţă cu voaletă mov, asortată... E toată ca o floare... Nu am mai văzut fete atât de bine ca ea.... Şi doamna Luiza arată bine... Îmbrăcămintea îl face pe om !.. Când o vezi aşa de elegantă, nici nu zici că e cea cu care ai vorbit la bucătărie. Ei mai au lucruri frumoase... rămase din alte vremuri. Dece nu veniţi să vedeţi ? S-a urcat în maşină şi domnul inginer...
VALENTIN (gânditor): Cristina va pleca de aici... din casa asta...
TUDOR (întunecat): Noi ne avem necazurile noastre, mamă... Ai uitat ?... Stai şi te

sgâieşti la petrecerile ăstora... De asta ne arde nouă ? Ce ne interesează pe noi cum arată ei !? Am venit dela baraj pentru ei, sau pentru necazurile noastre ? Eu mă gândesc la nenorocitul ăla, care zace în spital. Ce-mi pasă mie, ce fac ei !? Toată viaţa ni i-ai slăvit pe ăştia, ca pe nişte adevăraţi dumnezei. Au ridicat din nou capul ! Nu au fost loviţi destul de sdravăn, mai pot fi încă eleganţi şi perverşi.Când îi cauţi, socotesc la lumină, la chirie, ultimul bănuţ. Nu dau bacşiş niciodată... Dar nu le pasă, tot ţin coada sus. Le place să facă pe grozavii. Mereu ai stat şi te-ai uitat cu gura

căscată în urma lor... Ne-ai făcut şi pe noi să-i proslăvim: nişte biete fantome ale unui timp dispărut, care se încăpăţânează să bântuie.
GETA: Am fost vecini timp de 10 ani... Dece atâta ură,... Tudore ? Fata asta nu ne-a făcut nici un rău. Mai bine ţi-ai găsi şi tu o fată bună, am şi eu nevoie de nepoţei. Noi am îmbătrânit, târâm acuma după noi toate belele. Numai nişte copii ar putea să ne mai înveselească şi nouă casa.
TUDOR (foarte furios): De câte ori vin aicea numai despre asta îmi vorbeşti... M-am săturat !... Nu am nici un chef să mă însor ! Mă auzi ? Nici un chef. Să se termine odată povestea asta !... Am să plec de aici, şi nu mă mai întorc. M-ai bătut la cap în fel şi chip toată viaţa, să mă ţin de căpătuială, să mă fac inginer... Uite, m-am făcut inginer, şi nu pot să-mi clădesc nici măcar un cămin. Mai bine rămâneam dracului muncitor, ca şi voi; aş fi găsit un loc de muncă statornic în Bucureşti.... Aşa că, să mă laşi în pace !... Să nu te mai aud că îmi dai sfaturi. Ştiu şi eu cum e bine să trăieşti viaţa asta mizerabilă... Nu e nevoie să îmi explici tu... La revedere...

Furios la culme, Tudor se îmbracă şi iese pe stradă..

Tăcere. Geta şi Valentin nu mai ştiu ce să spună.

SCENA XII-a
Geta, Valentin.

VALENTIN (după o pauză): Tudor a iubit-o foarte mult pe Cristina...
GETA (înmărmurită): De unde ştii ? Mie nu mi-a spus.
VALENTIN: Nu era nevoie să o spună. Se vedea din toată fiinţa lui. Eu ştiu de mult chestia asta.
GETA: Bieţii mei copii... Eu v-am vrut numai binele. Toţi părinţii vor binele copiilor lor. Nu e firesc ca voi să suferiţi din cauza noastră... Uite, copiii ăştia ai inginerului au suferit, pentrucă tatăl lor a fost prea bogat. Vouă v-a fost dat să suferiţi, pentru că noi am fost prea săraci. Nu am să înţeleg niciodată viaţa asta... Poate copiii voştri vor fi mai fericiţi ! Lor nu li se va putea reproşa nici că au fost prea bogaţi, nici că au avut părinţi neştiutori de carte....

ACTUL III

1981, toamnă-iarnă. Acelaşi decor. Inginerul Antonescu are 81 de ani. Bătrâneţea şi-a spus cuvântul: este acum mai şubred şi mohorât. Luiza (65) continuă să îngrijească cu frenezie casa şi pe inginer. Cristina este medic la o poli-

clinică în Bucueşti; locuieşte împreună cu soţul ei în micul apartament dăruit de Jean Gewandt. Jean Gewandt a murit. Sandu Petică a scăpat de la operaţie şi este un om sănătos. Împreună cu soţia lui, au o pensie suficientă pentru a trăi. Băieţii lor s-au căsătorit, şi au fiecare câte doi copii mici. Sunt acum cu toţii în Bucureşti.

SCENA I-a
Felix, Luiza.

Luiza, înarmată cu un aspirator, face curăţenie prin casă. Inginerul Antonescu se întoarce obosit şi mahmur dela cumpărături.

FELIX: Uite ce am putut aduce astăzi din oraş: nişte tacâmuri – ghiare şi capete de găini. Nu mai găseşti nimic în alimentare. Avicola dela Piaţa Amzei şi dela Titulescu s-au închis. Oamenii nu mai au nevoie de mâncare în comunism; trăiesc cu lozinci. Iată cum arată în 1981 viitorul luminos, prezis de atâta vreme...
LUIZA: Stai jos, Felix, eu am terminat... (Mai aşază lucrurile răsturnate). Aşază-te în fotoliu, dragul meu... Dă-mi pachetul, să îl duc la frigider. (Iese, se întoarce): Cu banii cum stăm pe luna asta ? (Ştergând praful): Ai pus deoparte pentru gaze ? Am depăşit de mult cota, şi acum pentru fiecare metru cub în plus, plătim dublu.
FELIX: Ţi-am luat şi zarzavaturi... Le-am lăsat la bucătărie... Unt, brânză, nu am găsit. Era o coadă la cafea, la Leonida, de cel puţin 200 de metri. Am dat-o dracului, nu am avut răbdare să aştept.
LUIZA: Mai avem încă din pachetul adus de Cristina. Noroc că mai primeşte cafea dela pacienţii ei... De unde or fi procurând-o, nenorociţii !
FELIX: Nu sunt toţi ca noi..., nu avea grijă. Au fel de fel de resurse... Nu pe ei îi plâng eu. Poporul ăsta a ştiut întotdeauna cum să se descurce în vremuri grele. Când restricţiile sunt foarte mari, găseşte căi să le ocolească. Sunt ca apa: de nestăvilit. O opreşti într-o parte, ea năvăleşte din zece alte părţi. Spre disperarea autorităţilor comuniste, ei încă mai fac faţă. Ăştia urăsc atât de tare oamenii, încât s-ar bucura să-i vadă murind de foame şi de frig. Ne pedepsesc luându-ne gazele, lumina electrică, apa caldă. Cred că noi suntem de vină, pentrucă nu li se îndeplinesc lor idealurile... Uite ce ţi-am adus !...
LUIZA: Vai, Felix, ce ţi-a venit !... Deodorante străine... Trebuie să fi costat foarte scump.
FELIX: Munceşti prea mult, fiinţă, şi nu ai nici o bucurie... Nu mă gândeam că la bătrâneţe va trebui să faci singură gospodăria,... fără nici un ajutor. Ziceam că la pensie ne vom retrage undeva la munte, într-o vilă, şi că vom trăi acolo o viaţă modestă, liniştită... Am fi avut o maşină, ca să venim din când în când la oraş.
LUIZA: Nu-i nimic Felix... Bine că suntem sănătoşi.
FELIY: Daa..., trăiesc prea mult... Bietul Jean... Cât e dela moartea lui ? Era în 74... Vreo 7 ani. Mi-e dor de el..., am rămas foarte singur. Ar trebui să mai mergem la mormîntul lui... Umblu pe la cumpărături în fiecare zi prin centrul oraşului, şi nu mai

întâlnesc pe nimeni. O lume brutală, ostilă, haotică mă întâmpină... Am impresia că toţi cei din generaţia noastră au pierit.... Trăiesc mai mult decât se cade...
LUIZA: Nu crezi că am nevoie de tine, Felix ?
FELIX: Ba da...Altminteri m-aş fi sinucis. (După o pauză, schimbând tonul încearcă să glumească): Cred că le fac mare necaz ăstora cu pensia îndelungată pe care mi-o dau... La cozi aud tot felul de svonuri, care de care mai năstruşnice, privind bătrânii: că au să ne ia pensiile, ori că vor să ne trimită la ţară, să ne facă agricultori... (Râde)

LUIZA: Lasă... Nu mai spune toate astea... Îmi fac rău.
FELIX: Aş fi fericit, dacă aş putea ignora tot ce se întâmplă, dar nu pot... Sunt încă viu, ceea ce văd mă revoltă. Dacă nu ar fi nevoie, aş prefera să nu mai ies din casă, nicăieri... Uite în ce hal m-am întors,... plin de noroi.
LUIZA: Vai de mine, stai să te perii... (Aduce o perie şi un ziar, îngenunchiază, îl perie).
FELIX: Tot oraşul e plin de noroi. Se dărâmă cu o grabă frenetică. Nimic mai rău decît ignoranţa activă... Pretutindeni, fel de fel de şantiere, unde muncitorii lucrează ca vai de lume, îşi fac de cap. Când deschid un şantier, în loc să lucreze în val, sub protecţie de plase, se întind şi răscolesc tot oraşul. Şantierul de canalizare a râului taie oraşul dela un capăt la altul, Nord Vest – Sud Est, iar pe direcţia Nord – Sud un alt imens şantier a desfundat bulevardele, pentru construcţia la metrou. Nu apucă să termine betoniştii un tronson, că vin pickamerele celor dela canalizare, şi sparg din nou... Ca şi cum canalizarea nu ar trebui să se facă prima, în orice lucrare de construcţii... Imense suprafeţe intens populate din oraş sunt puse sub dărâmare. Sunt demolate biserici şi monumente istorice, iar oasele ctitorilor sunt aruncate la gunoi. Un întreg cartier de vile şi blocuri vechi a dispărut sub şenilele buldozerelor, pentru a face loc unui palat uriaş, aşezat în moţ de deal, ca un castel medieval, tip Gotz von Berlichingen, cu grădinile lui... Cei deposedaţi sunt mutaţi cu forţa în decurs de 24 de ore în blocuri noi, total nefinisate, fără căldură, fără lumină şi fără apă, şi li se promite că vor sta astfel cel puţin un an. Tu nu prea ieşi, Luiza... Nu ştii ce se întâmplă. Tot oraşul pare epicentrul unui cataclism. Recent, au început să dărâme blocuri noi, propriile lor construcţii... pentru că nu a existat nici un fel de plan de urbanizare, când s-au ridicat.
LUIZA: Nu avem de ales...
FELIX: Evident !... Dacă ar veni, şi m-ar scoate acum din casă, nu aş mai avea nimic de obiectat... De altfel, nici nu mă mai interesează. Pentru cât mai am de trăit... I-am văzut pe copii aranjaţi la casele lor, nu mai am nimica de pretins.... Un singur lucru mă doare: nici Bebe, nici Cristina nu au la rândul lor copii... Până la urmă, misiunea istorică a proletariatului s-a confirmat.
LUIZA: Dacă ai şti, pe mine cât mă doare... În familia Petică sunt deja patru nepoţei: trei băieţi şi o fetiţă. Fiecare dintre băieţi are câte doi copii. Au toţi slujbe în Bucureşti... O duc bine.... Pe ei regimul i-a ridicat.
FELIX: Un om capabil se putea ridica şi înainte... Am avut numeroşi colegi provenind dela ţară, nu era un fenomen excepţional... Selecţia era însă mult mai riguroasă.
LUIZA: Cristina a avut greutăţi prea mari de înfruntat în prima tinereţe...

FELIX (încurcat): Aud la radiouri străine, că în Occident s-au găsit metode de a face să procreeze o femeie sterilă...
LUIZA: Ei, pe dracu !... Ce ştii tu !?
FELIX: A exista !... E oare necesar ? Cea mai convenabilă formă de existenţă, nu e inexistenţa ? În ce mă priveşte, mi-e dor de inexistenţă, fii sigură... Când voi muri, să mă ardeţi, şi să-mi aruncaţi cenuşa în vânt.... Astăzi societatea nu mai are nevoie de elitele ei. Numai omul, dintre toate animalele, nu se mai supune legilor selecţiei

naturale, care îi alege cu rigoare pe indivizii dotaţi. Când mă uit pe stradă, şi văd teribila deteriorare genetică a poporului,.. mă înspăimânt. Oameni schilozi, diformi, indivizi viciaţi fizic, moral şi psihic... estropiaţi... Ne vom stinge, Luiza, şi nu-mi pare rău... Dar ce va rămâne în ţara asta în locul tău ?

SCENA II-a
Geta şi Sandu Petică.

În apartamentul din stânga scenei, cei doi pregătesc o masă festivă.

GETA (bătând crema unui tort): Sandule, ajută-mă şi tu: bate tu mai departe crema asta.
PETICĂ: Va ajunge pentru toţi ? Ai făcut socoteala ?
GETA: Păi, câţi suntem ? Deci: noi doi, cu băieţii patru, cu soţiile lor şase, patru copii, zece, şi cu Vasile, unsprezece.... Ajunge !...
PETICĂ: Friptura o să le ajungă ?
GETA (trebăluind mai departe, se apucă de salată): Avem destul, nu ai grijă... Mi-a venit rău stând la cozi.
PETICĂ: ...Am mai avut şi ceva provizii în frigider, ne-au prins bine.
GETA: Abia îi aştept pe drăcuşorii ăia mici. Sper să nu ne facă figura, şi să nu ni-i aducă şi pe ei. I-am spus lui Tudor că, fără Irina cea mică, nu are ce să caute... E tare drăgălaşă... Ea îmi e cea mai dragă; de băieţi sunt sătulă...
PETICĂ: Trebuie să le găsim o ocupaţie şi lor în camera cealaltă... Au să se plictisească.... Nu-i putem ţine tot timpul la masă cu noi.
GETA: Mircea este mai mare... Va avea el grijă de ceilalţi.
PETICĂ: Îmi pare bine că ne mai strângem şi noi... Acuma sunt toţi atât de ocupaţi...
GETA: Le-am spus că, dacă lipsesc la apel de ziua ta, îi mănânc !... Or fi ei ditamai inginerii, dar eu sunt mama lor... Am eu o boală pe ei... Niciunul nu a vrut să se cunune cu preot, la biserică.... Fac pe comuniştii... Să vezi că pun mâna pe ei, fac o masă mare, şi aduc un preot să-i cunune aici. Nu să le meargă rău toată viaţa !...
PETICĂ (moale): Are să se supere Vasile...
GETA: Lasă, că-n ultima vreme a început să se mai dea pe brazdă şi el...S-a cam lecuit. I s-a făcut, se vede, lehamite... Şi apoi, în casa mea nu prea a crâcnit el niciodată. Văd că tot a venit pe la noi, deşi i-am spus verde că nu mă impresionează.
PETICĂ: Nu mai zice... Vasile ne-a ajutat... Noi nu am fost oameni importanţi, nu am avut relaţii... El i-a ajutat pe băieţi. Şi pe mine, când cu boala,... m-a ajutat.
GETA: Nu am nimic cu el... Facă ce ştie !... Dar eu, nunta băieţilor tot am s-o fac !

Îi îmbrac frumos,... şi le îmbrac şi pe fete mirese... Să facem fotografii !... Du-te şi scade focul la aragaz... Se arde friptura... (Sandu iese, Geta continã să muncească).

SCENA III-a
Felix, Luiza, Cristina.

Luiza discută cu Cristina. Felix se plictiseşte. Din

apartamentul vecin răzbate gălăgia unor voci vesele.

CRISTINA: Ce-i cu zarva asta la Peticei ?
LUIZA: Până la urmă, sunt niște oameni destul de cumsecade... De când le-au crescut copiii, nici nu-i mai simțim. Fac și ei o petrecere, odată pe an, de ziua lui. Atuncea chiamă copiii... Sunt și ei oameni necăjiți...
CRISTINA: Ei, chiar atât de necăjiți nu sunt... În orice caz, au o pensie mai mare ca voi. Stau în vilă frumoasă... Băieții le sunt ingineri... Au un cumnat, director la o fabrică... Cândva, Tudor îmi făcea curte.
LUIZA: Ei, lasă-mă... Nu mi-ai spus... Când asta ?
CRISTINA: Când m-am căsătorit cu Andrei... Era tare îndrăgostit.
FELIX: Băiatul ăstora ți-a făcut ție curte !? Dar unde îl vedeai tu pe el ? În casa asta nu prea au avut ce căuta.
CRISTINA: Ne întâlneam pe stradă,... la intrare... La urma urmei, e un băiat destul de drăguț.... Are bicepși frumoși.
FELIX: Ce spui !?... Nu l-am văzut niciodată...
LUIZA: Ei, lasă Felix... Cum poți spune așa ceva !
FELIX: Voi poate îi vedeați... Eu nu l-am văzut niciodată.... E ora 7, vă las... Mă duc să ascult Europa Liberă... (Cristina îl ajută să se ridice).
LUIZA: Așa e Felix... A îmbătrânit și el... Mintea îi este și acum foarte limpede. La el, bătrânețea se manifestă printr-un fel de detașare... Nu mai suportă conversația. Dacă vine și pe la noi cineva, după cinci minute se plictisește și fuge. Trăiește însingurat, prins ca de o vraje în gândurile lui.... Să-ți arăt ce am mai lucrat...

Luiza își aduce lucrul de mână; îl arată Cristinei.

CRISTINA: Ce frumos !...Atît de migălos !... Cum de ai răbdare să faci așa ceva !?...

Deodată, Felix reapare entuziasmat, cu un radio-casetofon în mână, care hârâe îngrozitor.

FELIX: Ascultați... Ascultați !... Am prins Europa Liberă... Univers american ... E vorba despre Bebe !...
LUIZA ȘI CRISTINA ÎN COR: ...Despre Bebe ??
FELIX: A făcut o expoziție la Washington !... Ascultați, este chiar vocea lui... Un reporter îi ia un interviu.

Vocea reporterului se aude printre multe hârâituri

REPORTERUL (la radio): Expoziția dumneavoastră de grafică a avut un mare succes aici, la Washington. Criticii au vorbit despre o grafică filozofică... Spuneți-mi, expoziția se va prezenta și în alte orașe americane ?
BEBE (cu un puternic accent american): Daa, am fost surprins de marele succes de

public...Este într-adevăr, o expoziție itinerantă. Am fost sponsorizat... Va mai rămâne o săptămână aici, după care se va mai prezenta la Chicago, Philadelphia și New York.
REPORTERUL: Spuneți-mi, domnule Antonescu, cum ați început ? V-a fost greu să răzbiți în plastica americană ?
NENE (același accent): Este dificil de răspuns. Eu am venit în America fără nici un fel de pretenții. Voiam să fiu folositor... Am lucrat câțiva ani ca simplu muncitor la banda rulantă. Într-o zi, am trimis un desen satiric la o revistă americană. Spre

surprinderea mea, a fost acceptat. Apoi am publicat regulat desene în cele mai importante reviste americane: Washington Post, Time, New York Herald Tribune... Asta m-a încurajat, mi-a dat răgaz. Am început să învăţ. Am început să mă ocup exclusiv de grafică... Şi a venit momentul primei mele expoziţii personale... (Aparatul începe să hârâe foarte tare; nu se mai poate auzi).
FELIX (sgâlţâe aparatul): Ei, fir-ar al dracului...
LUIZA: Schimbă-l pe celălalt post !
FELIX (caută): Nu se mai aude...
CRISTINA (entuziast): Bebe are o expoziţie la Washington !
LUIZA (către Felix, trăgându-l de mânecă): Mai încearcă !...
CRISTINA: De acum înainte cariera lui se va desvolta şi mai mult ...
REPORTERUL (se aude din nou): Domnule Antonescu, noi considerăm că faima dumneavoastră va continua să crească. Spuneţi-mi, aveţi ceva în plan pentru anul apropiat ?
BEBE: Da, chiar în primăvară sper să apară la Rizzoli un volum din Infernul lui Dante, ilustrat de mine. Este o interpretare modernă, bazată pe experienţa personală, a scriitorului renascentist. Sper că va avea succes.
REPORTERUL: Noi vi-l dorim din tot sufletul... Mulţumesc.... Aţi ascultat interviul realizat cu graficianul american de origine română, Bebe Antonescu... (Felix închide radioul).
CRISTINA (după o pauză): Vor înţelege acum nerozii noştri ce oameni pierd ?
FELIX (foarte emoţionat): Nu, Cristina, nu vor înţelege.
LUIZA: Băiatul meu drag,... Aţi auzit ce accent are ? A uitat să vorbească româneşte... Îmi e aşa dor de el !...

Cu pipa în gură, parcă la capătul unei bătălii câştigate,
Felix Antonescu se aşază satisfăcut, obosit, în fotoliu.

FELIX: Răbdare Luiza... Greutăţile sunt şi ele bune la ceva... Îl mobilizează pe om. El a luptat şi a izbândit... Fără să vrem, am asistat la o dramă... Merită fericirea noastră.

Sună telefonul. Toţi sunt prea absorbiţi de gândurile lor, pentru ca să se mai ducă să răspundă. Apelul se prelungeşte

LUIZA (se hotărăşte să răspundă la telefon): Aloo ? Da. Alo ?..Alo ? Bebe, tu eşti !? (Adresându-se celorlalţi): Bebe ne sună dela New York !.. Ce bine-mi pare să te aud, băiatul mamei! Adineaori te-am auzit şi la radio... Te-am auzit !.... Interviul tău... A avut loc mai de mult ?.... Toţi aicea am fost foarte fericiţi de succesul tău... Este şi Cristina cu noi... A fost o mare bucurie; nici nu ştii cât de tare ne-am bucurat !... (Către ceilalţi): ... Are o veste, o veste mare pentru noi. (Explodează): Ooo,.... Bebe,

Îmi vine să plâng !... Asta depăşeşte orice speranţă... Aşteaptă... Aşteaptă să le spun şi celorlalţi: Bebe are un copil !.... Ce este, băiat sau fetiţă ?... Băiat !... Are 4.5 kilograme ? Nu mai spune !... Susan cum se simte ? Bravo copii, bravo.... Îmi pare aşa de bine pentru voi... Sunt aşa emoţionată !... Uite, Cristina plânge de bucurie şi ea..... Spune, cum îl chiamă ? Nu l-aţi botezat... Vreţi să venim şi noi acolo la botez... Ei, ştiu şi eu dacă vom putea să venim ?... E foarte greu, Bebiţu, e foarte greu... Avem invitaţia mai veche dela tine.... Da, desigur... O să încercăm....Vom face

o cerere de plecare temporară...Vom încerca !...Nici nu-mi vine să cred... Ce veşti extraordenare ! Uite, Felix nu mai poate nici el de nerăbdare... Vrea să-ţi spună ceva...
FELIX (foarte emoţionat, stăpânindu-se): Bebe ? Ascultă, domnule ! Pe băiatul ăsta să-l faceţi inginer!.. Îl aşteptam... În sfârşit s-a născut ! Ai făcut o treabă bună, băiete, crede-mă... Să-l faceţi inginer, orice ar fi, orice s-ar întâmpla. Mă auzi ? Într-o zi să-l daţi să înveţe la Massachussets' Institute of Technology..... Eu n-am să mai fiu... Deaceea, ţine minte ce îţi spun acum: asta e dorinţa mea de om la capătul puterilor.... Am obosit... Ţi-o dau pe Cristina... Vrea să îţi vorbească şi ea.

Epuizat, se aşază, dar continuă să vorbească singur;
dă din cap, emoţia prea puternică l-a copleşit.

CRISTINA: Alo ? Bebiţu ? Felicitările mele !... Mă bucur tare mult pentru voi.... Şi pentru noi, şi pentru tine... pentru noi toţi. Tata e copleşit... Mama plânge... Nu-ţi poţi închipui ce se petrece aici !...
FELIX: Avem un fiu... Un Antonescu s-a născut... Dar el nu va mai fi cetăţean al României... El va fi un cetăţean american !
CRISTINA (continuă să vorbească la telefon): Are 4.5 kilograme... E frumos ? Seamănă cu tine ! Cum o să-l botezaţi ?... Maximilian... Max... E un nume pe cinste ! ... Ascultă, nu vă lăsaţi ! Mai faceţi unul... Sigur, îi voi bate la cap, până vor depune actele... Am să mă ocup eu... Trebuie să-şi vadă şi ei nepotul !... Ei, e greu Bebiţu... Nu putem obţine paşaportul toţi trei.... Altă dată... Într-o zi am să vin şi eu la tine. ... Într-o zi !.... O pup pe Susan... Vă sărut pe voi toţi... Îi urez lui Max toată fericirea pe care ne-am dorit-o noi.... La revedere... Pa....

SCENA IV-a
Sandu, Geta, Vasile, Tudor şi Valentin cu soţiile şi copiii lor.

Petrecere la familia Petică. Toţi mănâncă cu multă poftă.
Până ce termină ce au în farfurie, e oarecare tăcere.

GETA: Luaţi... serviţi... Cine mai vrea ? Este şi friptură de pui, şi de porc. Cine mai vrea salată ? (adresându-se fetiţei Irina): Cum te chiamă pe tine ?
IRINA: Ina...
GETA: Să-i dea mama fetiţei o aripă de puişor ?
IRINA: Puişorul face svîrrr...
VALENTIN: Puişorul face sfir ! Sfârâe puişorul... (Toţi râd tare, sgomotos).
TUDOR: Vrea să zică că sboară... Sboară puişorul.... Ea nu ştie că puişorul e în

farfurie.. Altminteri, nu ar mai mânca.
VASILE: Getă, sarmalele au fost grozave... Să mai zică vreun cuget duşmănos că în România nu e de mâncare !... Când te uiţi la masa asta, zici că ai ajuns pe pământul făgăduinţei.
GETA: Să mai zică cineva, că nu te pricepi la Biblie !..
TUDOR: Să lăsăm copiii să se uite la televizor în camera cealaltă. Au mâncat destul.

GETA: Bine... Hai, fetelor, ajutaţi-mă să strâng masa. Aduc prăjitura... Am făcut un tort, cum vă place vouă.... Sandule, desfă vinul pentru desert.

Copiii sunt scoşi din cameră. Nurorile strâng masa.

PETICĂ: Avem şi vin, şi şampanie. Desfă şampania, Tudore. Hai să ciocnim...

Geta vine cu un tort mare pe o tavă. Dopul şampaniei pocneşte.

Se toarnă în pahare, ciocnesc.

VALENTIN: Voi aprinde sfeşnicele, ca să creem atmosferă...

TOŢI: Ooo !... Noroc !... Mulţi ani, tată !... Să trăieşti... La mulţi ani...

VASILE: Un toast !... Sandu ne ţine un toast...

GETA: Ţi-ai găsit !... Sandu şi toast...

PETICĂ (moale, puţin bâlbâit): Dece să nu pot ! E adevărat că eu... nu prea vorbesc. Dar acum, la 65 de ani, am să încerc şi eu odată. (Toţi râd. Petică, foarte serios, se roşeşte): Eu am fost muncitor simplu... cu braţele... cinstit... Nu am şcoală,... ca fiii mei,.. nici obiceiul şedinţelor... ca Vasile. (Face o pauză)... Vreau numai să vă mulţumesc că sunteţi aicea... Îmi pare bine când... odată pe an... vă strângeţi în jurul meu. Vă mulţumesc pentru tot ce aţi făcut pentru mine... (Se roşeşte şi mai tare, de emoţie): Când am fost aşa de bolnav... cu toţii m-aţi ajutat... Mă bucur că azi copiii mei au copii,... că au ajuns ingineri... şi că vin să mă vadă. Îi mulţumesc şi lui Vasile pentru tot ce a făcut,... şi mai ales Getei, pentru că a îndurat boala mea. Dar mă gândesc astăzi... că trebuie să mulţumim... şi la cineva... care nu e de faţă: Domnişoarei Antonescu,... pentru că a pus diagnosticul bolii mele,... şi m-a salvat. Şi acestor oameni trebuie să le mulţumim,... pentru că am venit în casa lor..., e drept... fără să o doarească,... şi ne-au lăsat să trăim... Eu vă doresc la toţi fericire !...Şi puterea să răzbiţi ca noi, fără ruşine,... prin greutăţile vieţii...

TOŢI (Ciocnesc, se ridică în picioare): Bravoo !.. Să trăieşti, Sandule... La mulţi ani... Ai fost grozav !...

GETA: Iată-te şi orator, bărbate !...

VASILE: Noroc, Sandule ! Ne împăcăm cu burghezia !..Azi vrem să fim şi noi ca ei.

PETICĂ (sorbind puţin din pahar): Stai încet... Eu nu beau, nu am voie...

GETA: Acum serviţi repede tortul, că se răceşte... Ha,ha,ha, ha, ha...

VALENTIN (gustând): Mamă, e minunat ! Nu ştiu de unde ai tu reţeta asta...

GETA: Poveste lungă,... fiule.

PETICĂ: Le-aţi dat tort şi la copii ?

GETA: Du-le tava asta, Milica, e pregătită pentru ei.

VALENTIN: Ce mai faci, nene Vasile, cum îţi merge fabrica ?

VASILE: Rău, băiete, din ce în ce mai rău.

TUDOR: Nu mai sunteţi primii pe ramură în Europa ?

VASILE: Ce să mai vorbim !... Au redus complet importurile...Nu mai avem materie

primă. Cum să facem totul numai cu elemente produse în ţară ? Pierdem şi clienţii la export.

TUDOR: Anul trecut vă lăudaţi că v-aţi făcut planul.

VASILE: Am mai avut rezerve în stoc. Acuma s-au terminat şi ele. M-am săturat: sunt între ciocan şi nicovală. Ba ni se pretinde să producem, să facem export, ba să nu

mai consumăm, să facem economii. Este o aberaţie: producţie fără consum nu există. Abia aştept să ies la pensie...
VALENTIN: Să renunţi la biroul dumitale elegant !... Are un birou mişto nenea Vasile..., numai în piele. Am fost odată la el.
VASILE: Nu mai suntem lăsaţi să conducem, noi care, oricum, ne pricepem.
TUDOR: Te-am văzut la televizor, în timpul unei vizite de lucru ! Îţi notai tot timpul într-un carnet indicaţiile... Nu dădeai impresia că te pricepi.
VASILE: Notez pentru că după o vreme nu mai recunosc ce ne spun. Dacă fac ce mi se cere, şi nu iese bine, vina e tot a mea.
TUDOR: La ultima şedinţă dela Sala Congreselor, ce v-a mai prelucrat ?
VASILE: Nu ştii din ziare ? Nimic !... Ne-am ridicat de 49 de ori în picioare, şi am aplaudat. Ne-au vorbit despre politica externă şi depre lipsurile din comerţul exterior.
VALENTIN: La noi dezastrul este şi mai mare. Nu mai avem de lucru !... Două până la patru ore pe zi se opresc complet instalaţiile, şi pe urmă sunt greu de pornit. Cum lucrăm în acord global, dacă nu îndeplinim planul, nu ni se plătesc salariile. Un adevărat cerc vicios. Eu mă mai descurc, pentrucă repar televizoare... Dar unora le-a ajuns cuţitul la os.
VASILE: Numai să nu isbucnească vreo răzmeriţă. Unii tovarăşi se tem. Am hotărât să mă dau la o parte... Asta e... Nu mai am mult, şi pot ieşi la pensie.
VALENTIN (şoptit): Nene Vasile, mai dă-mi şi mie cheia din spate dela vilă... Am şi eu o pipiţă...
VASILE: Alta, măi băiete ?
VALENTIN: Ssst ! Mai încet, să nu te audă mama... E grozavă !...
GETA: Mai doriţi tort ? Am pregătit cafelele... Valentin, mai pune şi tu puţină muzică...
UN COPIL (venit în grabă): Sunt desene animate la televizor !...
VASILE: Nu mai spune !....

Ies toţi buluc, şi se duc în camera din spate.

SCENA V-a
Antonescu, Petică.

Felix Antonescu şi Sandu Petică se întâlnesc la intrare.

PETICĂ: Bună ziua, domnule Inginer.
ANTONESCU (surprins): Bună ziua.
PETICĂ (intimidat, fâstâcit, se hazardează): Aţi fost la cumpărături ?
ANTONESCU (după ce îl măsoară; desamăgit): Am căutat lapte... Nu am găsit.
PETICĂ: Să vă dăm noi. Soţia mea se duce din zori la coadă... Avem copii mici...

ANTONESCU (obosit): Poate că vă trebuie...
PETICĂ: O sticlă, două, vă putem da.
ANTONESCU (resemnat): Mulţumesc...
PETICĂ: Poftiţi, intraţi până le aduc dela frigider....(Îl invită la masă): Luaţi loc.
ANTONESCU: Aţi mobilat destul de bine aici...

PETICĂ: Cum am putut şi noi... Am fost oameni săraci... Şi nici nu ne pricepem să aranjăm frumos, ca dumneavoastră.
ANTONESCU: E chiar foarte bine... Aveţi tot ce vă trebuie. Nu e rău deloc !
PETICĂ: Au fost vremuri grele, domnule Inginer...
ANTONESCU (mirat): Daa ?
PETICĂ: Păi dumneavoastră nu vedeţi ? Nu se găsesc de niciunele... Ăştia duc ţara de râpă !...
ANTONESCU: Adevărat... Şi la Dumneata este frig... Noi facem economie.
PETICĂ: Nu sunt gaze, domnule Inginer...Chiar dacă vrei să faci foc, nu sunt gaze ! Noi facem noaptea.... La bloc e şi mai rău... Tudor m-a rugat să-i ţin aici fetiţa...
ANTONESCU: Cum asta !?
PETICĂ: Se îmbolnăvesc copiii la bloc... Nu rezistă. Pentru un copil mic e nevoie de căldură, de lapte, de... îngrijirea mamei... Ăştia sunt iresponsabili !... Vor să facă oamenii copii... Cu ce să-i crească ?
ANTONESCU (mândru): Am şi eu un nepot !...
PETICĂ (roşind): Să vă trăiască !... Nu am ştiut... Ne pare foarte bine, domnule Inginer... Am să îi spun soţiei mele... Are să se bucure şi ea.
ANTONESCU; E în America !... Are patru kilograme şi jumătate. Abia s-a născut...
PETICĂ: Ne pare foarte bine pentru dumneavoastră !...
ANTONESCU: Le-am spus-o categoric !... Pe ăsta îl vreau inginer.
PETICĂ: Şi eu cred că e meseria cea mai bună... Inginerii fac lumea de astăzi, domnule Inginer... Tot ce se vede, e opera lor.
ANTONESCU: Copiii mei au vrut să se facă medici...
PETICĂ: Şi medicina e necesară... Ce să spun... O meserie frumoasă... Pe mine doctorii m-au salvat !... Era să mor...
ANTONESCU: Nu mai spune !...
PETICĂ: Fetiţa dumneavoastră m-a salvat !
ANTONESCU: Cristina ? Cristina te-a salvat pe Dumneata ?
PETICĂ: Am avut o tumoră cerebrală... M-am operat...
ANTONESCU: Extraordinar !... Nu am ştiut nimica.
PETICĂ: După operaţie am paralizat. Credeam că n-am să mai fiu om. Pe urmă, încet încet, cu exerciţii de gimnastică medicală, mi-am revenit. Acum sunt bine... Pot să umblu. Mi-au pus şi placă !...
ANTONESCU: Ce fel de placă ?
PETICĂ: Rămăsese lipsă osul, aici în frunte. Mi-au pus placă. Aici, dedesubt, în toată zona asta este o placă de duracryl. Ce să fac ? Rămăsese creerul descoperit.
ANTONESCU: Şi Cristina te-a ajutat !
PETICĂ: Pe dumneaei a chemat-o soţia mea când mi s-a făcut rău, şi imediat a ştiut ce am şi unde să mă trimeată. Cinci ani de zile fusesem la toţi doctorii, şi niciunul nu

ştiuse să-mi spună ce am.
ANTONESCU (mândru): Copiii mei au fost copii buni. I-am învăţat că în viaţă nu contează ce eşti. Important este să îţi faci bine meseria !.. Este preferabil un zugrav bun, unui inginer neglijent.

PETICĂ: Aveţi dreptate ! Azi oamenii nu se mai pregătesc. Nu le mai pasă de meserie. Vor numai să profite, să câştige bani... Trag chiulul. Din cauza asta e atâta zăpăceală, şi trăim atâta de rău.
ANTONESCU: Totul este haos şi desorganizare...
PETICĂ: Păi, cine să conducă ţara, domnule Inginer ? Unii ca ăştia ? Ei nu vor să-şi vadă de treaba lor (Merge şi aduce laptele)... Vor să fie preşedinţi şi... nu mai ştiu ce,... şi miniştri... V-am adus laptele... Ăsta nu mai e Comunism... Asta e dictatură !...
ANTONESCU: Mulţumesc... (Bagă laptele în sacoşă): Da, prietene, înfruntăm vremuri grele... Trăim într-un secol în care nu a mai contat omul. A contat numai voinţa de putere. Dacă l-ai citi pe Nietzsche, ai înţelege. „Aşa grăit-a Zaratustra !" Am cartea asta, am să ţi-o împrumut...
PETICĂ (stupefiat): Pe Nice !?
ANTONESCU: Hai, vino la mine. O caut şi o găsesc...

Antonescu îl ia pe după umeri pe Petică. Ies amândoi.
Trec în apartamentul vecin, stând de vorbă.

SFÎRŞIT

Bucureşti, 25. 02. 1987.

DRAME DIN TRECUT

C E N A C L U L

Comedie tragică în trei acte.

1987

MOTTO:
Şi nu s-a zis nimic a doua zi...
(DMP)

PERSONAJE

Mara (actriţă)..... 50 ani
Radu (fiul ei, scriitor)..... .. 32 ani
Ioana (profesoară, soţia lui)..... 29 ani
Bunicul (tatăl Marei)..... 72 ani
Săndel (copilul Ioanei)..... . 5 ani
Prietenii familiei:
Alin (psiholog)..... 32 ani
Sorina (soţia lui) ..... 28 ani
Horia Frâncu (tatăl Sorinei)..... 56 ani
Werner (asistent medical) ..... 30 ani
Gerhardt Gross (tatăl lui W).....75 ani
Thea (mama lui)..... 51 ani
Eugen (inginer electronist) ..... 34 ani
Christu (filozof) ..... 35 ani
Paul (inginer mecanic) .....30 ani
Wanda (actriţă) ..... 30 ani

ACTUL I

Livingul unui apartament de bloc vechi bucureştean. Două uşi cu glaswand situate simetric pe panoul din fund duc spre două odăi separate. O uşă laterală dă spre terasă.

Mobila puţină permite luările de contact dintre personaje. Asistăm la una dintre reuniunile obişnuite ale „Cenaclului" . Gazdele nu sunt atât nişte fiinţe foarte primitoare, cât nişte oameni cărora nu le pasă de ceeace îi înconjoară. Le place să-şi petreacă viaţa astfel, acompaniaţi de tot felul de nou veniţi întâmplători.

SCENA I

Mara. Alin, Sorina, Radu, Ioana, Christu, Wanda, Werner, Eugen

ALIN (sărută mâna Marei) : Sărutmâna, Mara; ţi-l prezint pe Eugen, prietenul meu...
MARA: Îmi pare bine... Simţiţi-vă ca acasă. Vedeţi, la noi este puţin deranj, poate puţin prea mult fum... Obişnuiţii casei nu ţin seama de poluare. Se închipuie la cafenea. Vă veţi obişnui. Cred că unora chiar le place modul nostru boem de a fi. Nu îşi mai fac grijă că ar putea strica ceva. (lese)
ALIN (către Eugen): Să ţi-i prezint şi pe ceilalţi... El este Radu, scriitor... Are un roman nepublicat de 384 de pagini... El este Christu, filozof, predă ca suplinitor la un liceu, ca să-şi câştige existenţa... Soţia lui Radu, Ioana, este şi ea profesoară şi poetă. Mama lui Radu, pe care ai cunoscut-o, Mara, e actriţă. Werner este asistent medical, urmaşul unor foşti notabili ai Sighişoarei... Pe Sorina o cunoşti... Bunicul... cred că e pe dincolo... Mai e pe aici şi Săndel, copilul Ioanei... Va apare el... Iar ea e Wanda, prietena Ioanei, o speranţă a teatrului bucureştean.
WANDA: Precum vezi, o gaşcă întreagă. Fii bine venit. Sper să fii mai galant decât filozofii noştri impotenţi şi mofluji. Fii atent: aici trebuie să lupţi ca să te pui în valoare. Dacă nu dai din gură, eşti eclipsat.
CHRISTU: Nu-ţi face griji, bătrâne, Wanda te va place, chiar de ai avea şi coarne.
WANDA: Poftim, un exemplu perfect de filozof impotent ! Ai văzut dumneata vreun filozof care să înţeleagă lucrul cel mai elementar din lume: femeia ? Mă întreb cum de se mai reped dumnealor să rezolve problemele mari ale existenţei, ale istoriei, ale universului, când nu-şi recunosc nici măcar dilemele sentimentale.
CHRISTU: Aşa cum spui... Nici un filozof nu şi-a propus să studieze creaturile inferioare... Le-au lăsat poeţilor tema asta pasionantă.
IOANA (vexată) Adică, după tine a fi poet înseamnă a nu gândi !...
RADU: Ioana, sigur că poezia este în primul rând trăire, o scăpărare de suflet...
IOANA: Dar în ea e toată substanţa filozofiei. Nu o veţi putea îndepărta de problemele eului afectiv... Filozofia este expresia unei atitudini.
ALIN: Ei, v-aţi încins !... Lăsaţi-l şi pe Eugen să spună ceva. El e inginer. Eu... ca

psiholog vă sunt mai aproape... Pe el îl veţi speria atât de tare, că nu va mai da pe aici...
WANDA: Ne lipsea din colecţie... Am să am eu grijă de el, ca să nu se plictisească. Vino mai deoparte, dragul meu, lasă-i să se certe.

ALIN (gelos) : Ai grije, e periculoasă ca un paianjen... Te va prinde în mrejele ei... Nu vei vrea să mai pleci.
CHRISTU: Filozofia nu are nimic de a face cu o stare sufletească. Filozofii acceptă să analizeze orice, fără a se implica emoţional. Ni-l putem închipui pe Kant indiferent ca o oglindă, gîndind la raţionalism. Chiar şi la Heidegger starea sufletească este în primul rând obiect de studiu. El s-a totrtuart pentru a se studia. Filozofiei nu îi incumbă un unic impuls iniţiator precum creaţiei. Ea înglobează toate ştiinţele şi este singura care a pătruns adânc necunoscutul ca întreg.
ALIN (arogant, emfatic): Aşa credeţi voi ! Lăsaţi ştiinţele în pace. Zadarnic vă erijaţi în marii preoţi ai ştiinţelor. Ele nu au ţinut niciodată seama de disertaţiile voastre. Voi a trebuit să ţineţi seama de progresele ştiinţei, şi când ele v-au cofirmat, aţi fost cuprinşi de o mare fericire. Ca psiholog, am fost atras de filozofie. Acum îmi dau seama că ea şi-a epuizat toate resursele. Este caducă, mă înţelegi ? Singurii pe care îi mulţumeşte filozofia, sunt bolnavii de filozofie. Secretele psihicului sunt în creier, nu în filozofie, prietene.
CHRISTU: Materialism !
ALIN: Omul primitiv a avut două obsesii: magia şi mistica. În timp, magia a dat naştere ştiinţelor, iar mistica filozofiei. Disjuncţia dintre cele două este fundamentală, ireductibilă.
MARA: Ha Ha Ha... Ţi-a zis-o, domnule. Bravo Aline, poţi primi cu cinste acolada noastră şi blestemele filozofului.
CHRISTU (bosumflat): Am fost întotdeauna în minoritate aici. Ştiu că nu am cu cine discuta. Aţi face bine, dacă aţi vorbi mai puţin şi aţi gândi mai mult. Filozofia a trecut prin ezitări şi erori, dar a progresat. Voi aşteptaţi revelaţii. Spiritul ştiinţific însuşi a fost fundamentat de către Bacon şi de către Descartes.
MARA: Şi fără ei nu ar fi existat ştiinţele...
CHRISTU: Ei le-au arătat că există,... le-au dat o matcă. Chiar dela Aristotel.
ALIN: V-aţi extins în toate domeniile, şi în toate aţi dat greş. Cel puţin cu economia politică, cu analiza istoriei, v-aţi compromis definitiv. S-a văzut ce înseamnă să pui căruţa înaintea boilor, a gândi şi a trage concluzii înainte de a înfăptui.
RADU: Nu te atinge de domeniul ăsta, omule ! Dacă te aude, se supără bunicul.
CHRISTU: Pentrucă dumneata îi asimilezi pe filozofii construcţiei sociale cu unul singur. De pragmatism ai auzit? Ni se prezintă astăzi filozofia, ca şi cum ar duce inevitabil la materialismul nostru dialectic biruitor, ceeace este cu totul perfid.
ALIN: A mai fost recent filozofia alienării. Ea a dus la curentul Hippy şi la mişcările anarhiste din 68. Oricum o daţi, tot la anarhie ajungeţi. Nu lăsaţi nici societatea în pace, şi ea se descurcă mai bine fără voi; după legile ei naturale.
CHRISTU: Înţeleg ce vă doare. Marxismul a compromis definitiv filozofia. Dar el nu mai e de mult decât un spectru, nu mai corespunde noilor relaţii economice. Cei care luptă să îl transpună în dogme, sunt ca posesorii unui castel cu fantome. Riscă să-şi piardă simpatia tuturor.

SCENA II-a
Aceiaşi plus Bunicul.

BUNICUL (apărând): Noi , la vremea noastră am luptat pentru afirmarea adevărurilor marxismului, tovarăşe ! Ne-am riscat viaţa, şi nu ne e ruşine cu asta... Marxismul ne dădea o mare speranţă în viitor.
CHRISTU (surprins): Dumneavoastră cunoşteaţi prea vag filozofia marxistă. Ceeace vă interesa era problema puterii. Nişte precepte care vă ofereau şansa exercitării puterii în stat, nu puteau fi decât atrăgătoare.
BUNICUL: Băiete, să ştii că eu am fost printre cei 12 delegaţi ai Partidului la Congresul al V-lea.
MARA: Tată, ai mai spus-o, toţi domnii aici de faţă o ştiu...
BUNICUL: Am fost printre cei 12 care am luat parte la congresul al cincilea şi, personal, nu am dorit niciodată puterea. Filozofia marxistă ne dădea încredere în viitorul mai demn al clasei muncitoare, în egalitatea de şanse. Noi nu eram oameni instruiţi. Filozofia ne aducea autoritatea unor înţelepţi, care susţineau legitimitatea aspiraţiilor noastre.
ALIN: Vă spuneam eu !? Pentru ei marxismul a devenit o religie! Ca şi creştinismul, la începuturile lui.. Marx îi lua locul lui Christos, propovăduind fericirea viitoare, spiritul egalizator. Cu sabia într-o mână şi opera lui Marx în cealaltă, se putea trece la asaltul civilizaţiei.
MARA: Ia încetaţi ! Îmi ajunge poliloghia voastră... Şi vorbiţi mai încet !... Mă duc să îmi repet rolul.
BUNICUL (în culmea furiei): Clasa muncitoare avea dreptul să-şi exercite supremaţia: era clasa cea mai numeroasă, clasa purtătoare a idealurilor de progres social.
WERNER: Un steag, Bunicule (îi dă umbrela). Arată cum ai plecat Dumneata la atac ! Ori, spune mai bine ce ai păţit, după ce ţi-ai văzut împlinite idealurile.
RADU: Erau cât pe aci să-l bage în închisoare ! A scăpat liber şi nevătămat ca prin minune.
BUNICUL: Nu am încetat niciodată să lupt pentru idealurile noastre vechi. Noi nu trebuia să alunecăm pe panta îmburghezirii ...
CHRISTU: Cleptocraţia !
BUNICUL: Doctrina a fost întotdeauna ameninţată de oportunism. Era greu de luptat. Cum să-i distingi pe veritabilii marxişti de impostori ! Au cotropit partidul şi l-au sufocat. I-au luat temeiurile şi le-au golit de conţinut, pentru privilegii materiale meschine. Am protestat !...
RADU: Ai protestat degeaba. Bine că nu te-au împuşcat.
BUNICUL: Am protestat şi voi protesta.
RADU: Ca să nu pot eu să-mi public romanele !... Sunt pe lista neagră a cenzurii. Mi se interzice absolut tot... Ei cred că vorbesc în numele tău.
ALIN (către Werner): A scris un roman despre dispariţia unui om care căuta adevărul. Ni l-a citit aici. A fost considerat foarte reacţionar.
BUNICUL: Într-o zi se vor alege apele... Se va vedea cine a fost cu adevărat animat de idealuri revoluţionare. Cine a vrut isbânda socialismului, şi cine i-a pregătit pieirea, restaurarea orânduirii capitaliste.

WERNER: Bunicul a fost un adevărat comunist ! Scrieţi asta pe o placă şi prindeţi-o de uşa apartamentului. Credeţi oare că a ţinut vreodată la adevăr cineva în ţara asta ?
CHRISTU: Suntem un popor oriental, cu aplecare spre interesele simple, traiul bun şi lenevia lâncedă... Nu avem spirit civic.

BUNICUL: În Comitetul Central le-am spus că naţionalizarea trebuia făcută fără distrugerea fizică a burgheziei. Putea fi inclusă în sistem, pentru a ne ajuta. Avea cunoştinţe avansate în domeniul conducerii, pe care noi nu le aveam. Putea duce la îndeplinire planurile făcute de noi. Le-am spus: „Bine controlată, putea face tot ce voiam noi".
RADU: Şi n-ai mai fost membru în Comitetul Central !... Ai fost trecut în ministerul Agriculturii.
BUNICUL: Şi acolo am susţinut ca ţăranii să-şi păstreze animalele necesare lucrului pe parcelele individuale, pentru a asigura o producţie variată, necesară consumului intern, pentru a-l lega pe ţăran de gospodărie. Le promisesem ţăranilor pământul, trebuia să ne ţinem de cuvânt. Gospodăriile de stat puteau asigura foarte bine producţia marfă.
RADU: Şi n-ai mai fost în conducerea ministerului Agriculturii !... Te-au trecut la conducerea sindicatelor.
BUNICUL: Am spus şi acolo destule despre condiţiile nesatisfăcătoare de muncă din industrie, despre poluarea nepermisă a mediului industrial, despre graba vinovată de a face investiţii nerentabile.
RADU: Şi, uite aşa, n-ai mai fost nici în conducerea sindicatelor ! Ţi-ai încheiat cariera la aprovizionare în cooperaţie.
BUNICUL: Nu voi înceta niciodată să protestez. Am să mă duc personal...
IOANA: Vai de mine, Bunicule !... Băieţi, lăsaţi-l în pace, nu-l mai stârniţi !... Este în stare de orice.
ALIN: Iar Ioana să scrie versuri frumoase despre viaţa minunată pe care o trăim !...
IOANA: Nu am scris niciodată aşa ceva.
ALIN: E adevărat, nu se înţelege nimic din ce scrii tu.
IOANA: Eşti gelos, pentru că volumul meu a apărut şi s-a vândut bine.
WERNER: Aicea toţi găsiţi un mod onorabil de a ocoli adevărurile. Mă scârbiţi iremediabil. Românca de maică-mea mă ceartă când îmi exprim deschis gândurile. Cunoaşte foarte bine lecţia: totul este adevărat în anumite limite.
ALIN: Nu există un mod mai bun de a compromite adevărul, decît acela de a confunda neadevărurile.
CHRISTU: Am avut o istorie vitregă, care ne-a învăţat să ne repliem, să ocolim greutăţile, să supravieţuim în pofida tuturor adversităţilor. Minciuna ne-a ajutat. Degeaba dăm vina pe alţii pentru anarhia continuă dela noi. Ea ne aparţine. Atunci când istoria a însemnat asuprire, ne-am eschivat dela istorie.
WERNER: Cum ? Şi luptele eroice, armatele făloase, victoriile asupra turcilor, ruşilor, austriecilor !....
CHRISTU: Nu prea au existat... Ţara era strânsă în chingi între cele trei imperii. La orele de istorie ar trebui să îngenunchem şi să plângem, să aprindem lumânări pentru victimele trecutului...
BUNICUL: Românii au luptat la Mărăşeşti şi Oituz !...

CHRISTU: După care am încheiat pacea cu nemţii... ne-am lăsat cotropiţi. De câte ori am fost la ananghie, am trădat..
BUNICUL: Guvernele reacţionare nu au ţinut niciodată seama de voinţa poporului !
CHRISTU: Dorinţa românului a fost întotdeauna să fie lăsat în plata domnului, să nu se amestece nimeni în ograda lui, să poată să-şi bată în voie nevasta.

WERNER: Pentru românul nostru de astăzi totul e să apuce bucata cea mai grasă, să se descurce, să lingă caimacul... Este destul de şmecher pentru asta. Dacă se poate profita depe urma neamţului, şi neamţul e bun... Dacă-l poţi păcăli pe rus, pe turc, păcăleşte-i !...
CHRISTU: Şmecheria, da... Ea este calitatea noastră de căpetenie. Ne serveşte pentru moment, şi ne dă impresia de uşurinţă. Însă cu vremea ne degradăm... Creierul însuşi se degradează. Principiul al doilea al lui Lamark spune că organul nefolosit se atrofiază. Iniţial totul pare miraculos: tot omul pare inteligent, performant... Cu timpul însă, ajungem la confuzia contrariilor şi la absurd. Şmecheria ne-a împiedicat să progresăm; ne-a dat iluzia că suntem mai abili decât alţii, când, în realitate nu suntem în stare să producem prin forţe proprii nimic.
ALIN: După părerea mea şcoala ar trebui să facă din vreme educaţia efortului.
WERNER (râde): La şcoală nu m-a sâcâit nimeni cu aşa ceva ! Tatăl meu, neamţul, a muncit destul de mult şi pentru mine, poate prea mult. Aşa că m-a lăsat liniştit să devin un parazit. Am fost copilul cu cheia de gât cel mai fericit din Europa. Eram liber... Nu îi vedeam pe ai mei decât pe la 9-10 seara, când mă întorceam, rupt de oboseală, dela joacă. La 14 ani făcusem o bandă hippy, aveam părul lung până la brâu. Cnd mă duceam la şcoală, îl făceam coadă şi îl băgam sub cămaşă. Fugeam pe câmp şi ne iubeam cu fetele de-a valma. Au fost anii cei mai frumoşi din viaţa mea. Despre educaţia efortului nu am mai auzit până aici, la cenaclul vostru... (apare Săndel) Uite-l şi pe Săndel... Vrea ceva mititelul... Nu cred că vrea educaţia efortului... Ioana, vezi că Săndel vrea ceva.
SĂNDEL: Mamă, mi-e foame...
WERNER: Ţi-am spus eu ? Slab cum e, nici nu mă mir. I se văd coastele.
IOANA: Iar !?.. Acuma ţi-ai găsit ? Du-te şi ia de pe şifonier o bonboană.
WERNER: Lui Săndel îi este veşnic foame.
MARA (trece recitîndu-şi rolul din Cehov cu voce tare): „Să fie oare adevărat ? Sunt eu ? Şi sunt aici ? (Râde) Îmi vine să sar şi să fac nebunii (Îşi ascunde faţa cu mâinile) Să fie numai un vis ? Dumnezeu ştie că îmi iubesc ţara, şi o iubesc foarte mult. Nu puteam privi prin fereastra vagonului fără să plâng"...
RADU: Nu ai nimic la bucătărie ?
IOANA: Nimic deocamdată... Vom pregăti diseară ceva.
BUNICUL: Oportunismul a distrus totul, a promovat slugărnicia şi corupţia. Am ajuns să nu mai avem ce mânca ! Am să protestez... Am să protestez...
MARA (revine recitând din Livada cu vişini): „O, zile nevinovate ale copilăriei mele Dormeam în odaia asta... De aici priveam livada. Fericirea se trezea odată cu mine în fiecare dimineaţă şi livada era ca şi acum... Nimic nu s-a schimbat (râde bucuroasă), Totul, totul e alb... O, livada mea, după o toamnă grea şi o iarnă rece, iată-te iarăşi tânără, plină de fericire ! Îngerii cerului nu te-au părăsit. O, de aş putea să lepăd povara asta din inimă şi depe unerii mei, de aş putea să uit trecutul"...
ALIN: Aşadar, filozofia nu ne dă să mâncăm...

CHRISTU: Încetează ! Discursurile nu ne dau de mâncare !... Decât în închipuirea celor care le produc.
BUNICUL: Demagogia ! Oportunismul !... Asta e boala care ne macină. Corupţia nu e decât culoarea verde a lacului stătut. Viciul este profund.
CHRISTU: Hidra cu zeci de capete...

BUNICUL: Nu serveşte la nimic să vorbim aici. Trebuie să protestăm. Deşi tineri, v-aţi învăţat să aplaudaţi orice, fără discernământ, ce merită şi ce nu merită...
SORINA (către Ioana): Ioana, eu am adus dela ţară un caşcaval. Luaţi-l şi daţi-i copilului ceva de mâncare. Pâine aveţi ? Serviţ-i şi pe ceilalţi !... Am acolo şi două sticle de coniac.
WERNER: Ura ! Ia te uită din ce guriţă a sburat porumbelul ! Vino să te sărut... (o sărută). Eşti o fată de zahăr. Nici nu ştie Alin ce comoară are. Uită-te şi tu, nu îţi dă nici o atenţie ! E prea încins în controversa despre viitorul nostru luminos.
SORINA: Alin îşi are principiile lui despre căsătorie... Suntem uniţi în diversitate... Fiecare are dreptul să îşi facă viaţa cât mai plăcută cu putinţă. Aşa crede el... Trăim împreună ca doi oameni liberi, şi nu ne suspectăm.
WERNER: Nu mai spune !... Asta e minunat... Ce om disponibil !.. Aşa crede el !... Tu chiar nu vrei să i-o plăteşti ?
IOANA (se întoarce cu două tăvi: una cu caşcaval, alta cu pahare): V-am adus o mică gustare... Vă rog serviţi !...
TOŢI (exclamaţii de încântare): Ooo, extraordinar! Ca sărutul pe buze... Mara, lasă-ţi livada şi vino şi tu... Pe mine mă atrage mai mult sticla... Haideţi pe terasă... S-a făcut prea mult fum...
BUNICUL: O ruşine !... Am ajuns să nu mai avem ce mânca.

Toţi înfulecă, ciocnesc, nu mai au chef de discuţii. Murmure de satisfacţie. Unii ies. Au uitat de filozofie. Ioana i-a servit şi pe cei doi, care stau mai retraşi: Wanda şi Eugen. Alin se uită spre ei cu invidie.

SCENA III-a
Wanda, Eugen.

WANDA: Fericitule !
EUGEN: Mi-e dor de ea... Înţelegi ? Seara, când ies dela birou, umblu ca un năuc, singur pe bulevarde. Şi nu văd pe nimeni. Mă gândesc numai la ea.
WANDA: V-aţi iubit mult ?
EUGEN: Nu ştiu... Poate când priveşti spre trecut, viaţa se colorează în roz. Mi se pare că am trăit un vis de o frumuseţe inexprimabilă. Cu ea, viaţa se deschidea ca o floare. Era o esenţă, un parfum care uneori lipseşte lucrurilor, ca să le dea farmec. Fără ea devin cenuşii, parcă nu mai au sens. Ştia să ţi le reveleze întotdeauna atât de strălucitor, încât deveneau fascinante.
WANDA: Alin este gelos. Se uită la noi, ca şi când ne-am fi îndrăgostit... Lasă-l să creadă ! Vino mai aproape.
EUGEN: Mi-a făcut un mare bine aducându-mă aici. Am găsit o lume vie, ambiţioasă şi tonică... Credeam că nimica nu mai e viu pe pământ.
WANDA: Aparent vie !... Toţi sunt muribunzi. Dacă ai pătrunde în sufletele lor, ai descoperi cadavre... O lume disperată !
EUGEN: Mai disperaţi decât mine ?... Văd că petrec plini de elan.

WANDA: Ţi se pare. Eu îl aud parcă cum geme pe fiecare dintre ei. În fiecare e un strigăt de teroare, sau un strigăt după ajutor.
EUGEN: În ei văd numai orgoliu....
WANDA: Şi în mine ce vezi ?

EUGEN: O mare nevoie de dragoste.
WANDA: Aşa e ? Ei bine, nu o găsesc... Mă delas aparenţelor, din când în când... Mă mint, ca să suport viaţa aşa cum e...
EUGEN: Nu-mi vine să cred.
WANDA: Cât mi-aş dori ca cineva să fi vorbit cândva despre mine, aşa cum vorbeai Dumneata adineaori.
EUGEN: De unde ştii că nu a vorbit !
WANDA: Niciodată !.. Mă vor, pentrucă le place cum mă desbrac. Lungesc şi eu scena asta cât pot.
EUGEN: Vezi ? Eu acuma înţeleg cât de chinuitoare e lipsa dragostei, cât de cenuşie poate deveni viaţa în lipsa ei.... Poate însă că e mai chinuitor să nu iubeşti, decât să nu fii iubit. Eu cred că tu nu poţi iubi, Wanda, nu poţi găsi pe nimeni care să merite dragostea ta.
WANDA: Preferam să vorbim despre ei...
EUGEN: Nu vedem bine în ceilalţi decât ceeace ne este comun.
WANDA: Ai dreptate... Ne sunt comune neaşteptat de multe lucruri, chiar şi printre criminali. Deaceea ne plac uneori cărţile scrise de alţii. De fapt ascundem în noi cât putem răul pe care îl vedem în ceilalţi.
EUGEN: Şi eu mă credeam un damnat... Dar acum, acum când mă sufoc, am devenit aproape draconic.
WANDA: Nu e bine ce faci... Te grăbeşti să te desparţi de oameni... Ai să te trezeşti foarte singur într-o bună zi.
EUGEN: Dar sunt foarte singur şi în prezent. Sunt aici şi parcă nu aş fi.
WANDA: Păcat... Ocaziile nu revin. Trec pe lângă noi neglijente... şi se duc.... Ea cum se descurcă în Franţa?
EUGEN: La început îmi scria mai des... În sfârşit, şi-a găsit o slujbă de secretară şi e mulţumită. Munceşte mult. Strânge bani, ca să mă poată chema şi pe mine...
WANDA: Ai vrea să pleci ?
EUGEN: Îţi dai seama ! Abia aştept să o regăsesc acolo, într-o lume liberă, să ne aranjăm, să călătorim, să vizităm împreună marile vestigii ale civilizaţiei...
WANDA: Da ! Eşti fericit...
EUGEN: Vom trăi la Paris. Îmi voi găsi eu acolo o slujbă, pentru că inginerii electronişti sunt căutaţi. Mă pregătesc. Citesc nopţile numai literatură de specialitate. Am câteva idei noi, interesante pentru cercetare...
WANDA: Parisul nu mai e ce a fost... Nu mai e oraşul lumină... Pare un oraş prăfuit. Francezii de azi se străduesc numai să murdărească ce le-au lăsat înaintaşii.
EUGEN: Prăfuit ? Nu-ţi dai seama ce spui ! Este oraşul visurilor mele. La început am să mă duc o zi pe Champs Elisees şi am să stau numai acolo, să mă încarc, să mă scutur de mizerie, de neputinţă, de toată lehamitea care m-a cuprins, şi mi-a otrăvit sufletul...

WANDA: Am fost o singură dată la Paris... L-am văzut... deci. Mi s-a părut preocupat şi trist... E drept că nu aveam bani, şi fără bani nu ai acces la viaţa strălucitoare a Parisului... Oricum, oamenii aceia mi s-au părut nespus de preocupaţi şi trişti. Nu aveau exuberanţa noastră.

EUGEN: Sunt nebuni ! Au tot ce le trebuie, şi nu mai ştiu ce să îşi dorească. Pentru mine fericirea va fi atât de mare, încât am să-i copleşesc.
WANDA: Crezi ? Eşti cam exaltat... Ar fi bine să nu-ţi faci prea multe iluzii...
EUGEN (**disperat, se desumflă**): Ce să fac ? Spune-mi, ce pot să fac !? Iluzia e singura mea frânghie de salvare. Sunt ca un om care se află într-un bazin cu apă prea mare, şi mă înnec; văd numai la parapet o frânghie de salvare. E singura mea speranţă.
WANDA: Strigi astfel la toată lumea durerile dumitale ? Poate ai face bine să te abţii. Unii s-ar putea simţi jigniţi... Uite, eu de pildă, aş fi preferat să îmi faci curte...
EUGEN: Cred că am comis unele erori, mai ales la serviciu... Am făcut scandal, i-am înjurat, am ţipat... Le-am spus că nu mai am nevoie de ei... Ca să o ştie !
WANDA: Fii atent, îţi pot desface contractul de muncă...
EUGEN: Atâta timp cât nu am depus cererea de plecare definitivă nu o pot face. Când o voi depune, atunci nu îmi va mai păsa. Să ajung eu să văd ziua aceea ! Să văd mutra miliţianului dela ghişeul unde am să cer paşaportul ! Atunci, atunci am să le strig eu lor în faţă ce am pe suflet. Voi plăti eu atunci... Le voi plăti pentru tot..
WANDA: Mă ierţi, dar impresia mea este că nu ţi-a făcut nimeni niciun rău...
EUGEN: Mi-au făcut tot răul pe care mi-l puteau face: m-au despărţit ! Mi-au distrus căminul, echilibrul meu sufletesc, rampa mea de lansare... Acum sunt un nimeni... Meritam eu asta ?
WANDA: Cât de mult pot dramatiza bărbaţii ! Aveţi prea multă imaginaţie... Pentru noi, femeile, realitatea e mult mai concretă.
EUGEN: Nu şi pentru ea, pentru Cora... Ea deschidea întotdeauna orizonturi întinse .
WANDA: Poate că ştia cum să aprindă fantezia dumitale... De unde ştii de fapt că nu gândea la fel de prozaic şi interesat ca şi noi , toate celelalte...
EUGEN: Cora interesată!.. În permanenţă se dăruia. Împreună ne dăruiam, şi ne făcea plăcere să ne dăruim tuturor.
WANDA: Nu ai fost niciodată gelos ?
EUGEN: De ce !? Eram mereu împreună...
WANDA: Oricum, aşteaptă în linişte... Păstrează cărări de retragere. Nu poţi şti niciodată dacă ceilalţi îţi sunt cu adevărat prieteni credincioşi. Ascultă sfatul meu, cât timp este sincer. ... Să bem ! (**cionesc**)... Eşti o pasăre rară, Eugen... Mi-a făcut plăcere să te cunosc. Noi, ceilalţi suntem pe cale să ne pierdem orice spreranţă.
EUGEN: O, ce boală cumplită ! Ce s-a întâmplat cu acest popor ? Din fire suntem optimişti...
WANDA: Îl vezi pe vreunul aici optimist ? Chiar nu sesizezi durerile celorlalţi ? Christu ştie că nu va putea face filozofie, aşa cum crede el că ar putea face, niciodată... Radu scrie al doilea roman, un roman de înfrânt, plin de compromisuri, şi tot fără speranţă. Ioana vrea să plece în Cuba; a primit o invitaţie şi nu are suficiente relaţii pentru a primi paşaportul în timp util. Sorina a fost repartizată la ţară. Face o navetă oribilă, copilul i-l cresc părinţii. Ea şi Alin trăiesc mai mult despărţiţi. Alin duce lipsă de o femeie mai excitantă, cu socrii se împacă aşa şi aşa, la serviciu

trîndăveşte.... Bunicul ar face o nouă revoluţie... Mara se teme că va fi pensionată; din cauza asta este aşa de asiduă, îşi învaţă rolul chiar şi când ceilalţi vorbesc... Werny e un întreţinut, nu i-a reuşit şcoala; la vârsta lui este total dependent de părinţi, dar tatăl lui e bătrân: îi e groază de clipa când va fi să dispară. Eu... sunt prea deşteptă pentru lumea de azi... Şi apoi, tuturor ne lipsesc realizările, ne lipsesc aspiraţiile... ne

lipseşte viaţa ! Ne strângem aici ca într-o arenă, ca să ne sfâşiem. Pentru că am devenit răi,
adevărate bestii... Deşi fiecare ştie că are nevoie de ceilalţi, fiecare e gata să muşte. Şi, dacă pe mine m-ai văzut azi înţelegătoare, nostalgică, să ştii că nu e decât o stare de moment. Mâine am să-mi bat joc de Dumneata !... (Îndreptându-se către Alin) Ei, Aline, ce eşti aşa de mofluz !... Nu ţi-a priit caşcavalul...

SCENA V-a
Revin pe rând toate personajele.

ALIN: Văd că vă înţelegeţi de minune, voi doi. Cum v-aţi văzut, v-aţi plăcut. Ei, l-ai consolat ? I-ai pansat rănile ? Eu i-am spus că aici nu va avea nevoie de mai mult de 30 de minute, pentru a se consola.
WANDA: Mi-a spus că sunt singura femeie din lume, căreia i s-ar putea încredinţa !..
ALIN: Aşa eşti tu,... înţelegătoare !.. La pieptul tău s-au consolat mulţi... O adevărată Madonă...
MARA (isbucnind în încăpere puţin ameţită): Vai, vă mulţumesc copii, aţi fost foarte drăguţi. Închipuieşte-ţi tată, ce drăguţ din partea lui Christu : Mi-a spus că m-a văzut mai de mult în Ana Karenina şi că am fost extraordinară, exact aşa cum şi-o imaginase el. ... M-a văzut şi în „l'Aiglon": a fost un rol mare !... Pe vremuri oamenii ştiau să aprecieze actorii... Azi am impresia că joc pentru idioţi. Oricum ai juca, ei aplaudă !
CHRISTU: Mai recită-ne ceva, Mara...
MARA (îl sărută cu foc): Am ameţit !... Iartă-mă... Nu mai pot. Am aşa o stare... Să vă recite Anda... Anda, domnii vor să le reciţi !.. Eu am să-ţi fac o introducere la pian... Găseşte ceva de patimă...
WANDA: Am să vă recit o poezie scurtă din Lermontov, tradusă de mine.
MARA: Ah, Ruşii !... Nimic nu e mai potrivit la o beţie decât versurile lor.
IOANA: Nu ştiam că te ocupi de traduceri...
WANDA: În joacă !.. Noi rămânem pe undeva copii. Simţim mereu nevoia să facem ceva, ce nu suntem obligaţi să facem.
RADU: Suntem gata ... Să auzim !...
Mara cântă nostalgic la pian un Impromptu de Chopin.
WANDA: „ PÂNZA" : Albeşte pânza singuratic în ceaţa mării azurii... Ce caută ea pe ţărm sălbatic, departe de limanul ei ? Vuieşte vântul, valul saltă, catargul scârţâie cumplit... Vai fericire ea nu caută, de fericire n-a fugit !... Deasupra-i blând pluteşte luna, sub ea întinsuri lazuli... Iar ea, ursuz, caută furtuna ! Parcă-n furtuni s-ar linişti !
TOŢI (aplaudă): Bravo ! Foarte bună, şi traducerea şi interpretarea !
ALIN (o îmbrăţişază): Să ne împăcăm !... Ai fost nemaipomenită... Ciocneşte şi cu mine un pahar... (bea)... Ce poezie ! I-ai încălzit pe toţi; priveşte cât sunt de excitaţi ! (Tare, adresându-se celorlalţi):... Ce ar fi să facem o Orgie ! (toţi încremenesc) Aţi auzit

de orgiile pe care le fac americanii ?.. Când se duc în week-end la mare, pun seara în comun nevestele şi petrec... Săptămâna ce urmează sunt oamenii cei mai serioşi. Psihologii spun că asta le defulează sentimentele... Am chef să ne distrăm astă seară...
SORINA (încurcată): Aline, tu ai băut prea mult !...
ALIN (încrezut): Ce, ţi-e frică să nu te aleagă nimeni ? Stingem luminile, şi mâine nu vom şti niciunul, cine cu cine s-a culcat !.. (Wanda râde).

RADU: Aline, potoleşte-te !...
MARA (încântată de a găsi o soluţie convenabilă): Aa, ia uitaţi-vă cine a venit !... Voiajorul nostru...

SENA V-a
Aceiaşi plus Paul

PAUL (vesel, bine dispus): Iarăşi cu toţii în păr, copii ? Bravo !... V-am adus lucruri frumoase !...
WERNER: Merge fabrica şi fără ingineri mecanici? Merge... Ce nevoie de ei !?
RADU: Eu mă întreb: la tine acolo, la Timişoara, nu controlează nimeni prezenţa la serviciu ? Mai ieri plecaseşi din Bucureşti !.
WANDA (către Eugen): Paul lucrează la o uzină de nu ştiu ce, lângă Timişoara.
MARA: Ai mai adus lucruri dela Sârbi ?
PAUL : Minune !... Tot ce vă doresc ochişorii... Cosmetice, ciorapi, sutiene, costume de plaje, ochelari, calculatoare, casetofoane... Am lăsat geamantanele pe hol. Vedeţi ce vă interesează, pentrucă mâine dau tot... Am aranjat cu o telefonistă...
CHRISTU: Cumpără tot telefonista ?
PAUL: Aşi !.. Pur şi simplu lucrează la ICECHIM. E destul să telefoneze în secţii, şi toată intreprinderea vine la mine la poartă, să vadă ce am adus. Vă închipuiţi că nu mai rămâne nimica !... (Femeile ies curioase)
WANDA: Azi dimineaţa mi-am chemat la telefon patru prieteni. Din patru, niciunul nu era la serviciu... La noi, cine munceşte, nu mănâncă !..Cine nu munceşte, pleacă pe străzi, stă la cozi, şi mai găseşte câte ceva de haleală. Al cincilea nu a răspuns pentrucă era prea ocupat, mi-a spus: construia, la fabrica de calculatoare, o staţie de amplificare pentru un prieten. Scoate nişte bani de aicea, nu-şi iroseşte timpul... Băieţii deştepţi fac exact ceeace trebuie. Li se cer tot felul de minuni, de care ei nu sunt în stare săracii, şi atunci... dezertează !.Tu ţi-ai pus la punct muncitorii, dragule ?
PAUL: V-am povestit ce păţeam !... Se obrăzniciseră... Îmi cereau mereu socoteală. Vine la mine unul mai zilele trecute cu un proiect. Vă spun drept, era aşa de complicat, că nu pricepeam mai nimica... L-am întrebat: Dumneata ce încadrare ai, tovarăşul Vasile ? Maistru, mi-a zis. Şi de câţi ani lucrezi dumneata în secţia asta ? De 15 ani...Şi dumneata, maistru cu o vechime de 15 ani în secţia asta, nu eşti în stare să citeşti un biet plan ? Du-te, te rog, şi descurcă-te. Şi ai grijă să nu iasă prost !.. Cel mai rău e să le spui că vrei să pleci din fabrică în alt oraş, la mai bine.
Atunci ştiu că pot să-ţi facă nazuri. Eu le-am spus că rămân. Au înţeles că vor avea mult timp de furcă cu mine, şi că nu e cazul să se pună rău... Aşa că au devenit foarte repectuoşi !...
WANDA: După cum vedeţi, suntem gata să depăşim ţările capitaliste cele mai desvoltate.
SORINA: Ceasuri electronice ai adus ?

PAUL : Am câteva... Du-te şi vezi.
CHRISTU: Dar nu te controlează nimeni pe tren ?
PAUL: Am tehnica mea... Fac pe alpinistul !... Obiectele mai preţioase le aduc în rucsac. Geamantanele le las la conductor. Mă cunoaşte şi dacă îi las ceva...
MARA (intră aducând o rochie): Pe rochia asta cât vrei ?

PAUL: Ne înţelegem noi... Du-te şi o probează... E superbă ! (către Christu şi Eugen): Voi nu vreţi să vedeţi ? Haideţi şi voi... Eu nu aduc decât lucruri bune (Ies).

SCENA VI-a
Sorina, Alin.

SORINA (reţinându-l): Aline, sunt foarte obosită... Vreau să mergem acasă.
ALIN (plin de el): Aşa faci de câte ori vii aici. Ţii să-mi strici cheful!.. Este abia ora 10... Ce ţi-au făcut oamenii aceştia ?.. Sunt foarte brianţi !
SORINA: Te rog mult, sunt obosită... Am avut consultaţii dimineaţa, am venit atâtea ore pe tren...
ALIN: După ce că putrezeşti acolo, înglodată în ţărănime, şi nu vii aici decât odată pe săptămână, când ai ocazia să stai şi tu de vorbă cu nişte oameni inteligenţi, cultivaţi,.. în loc să te bucuri, nu ştii cum să fugi.
SORINA: Am stat cât am putut... Înţelege că sunt foarte obosită...
ALIN: Du-te singură... Eu mai rămân.
SORINA: Are să se supere tata... Nu poţi face aşa ceva... El ne aşteaptă, ne aşteaptă şi Dănuţ... Haide, te rog, vom sta mai mult altă dată...
ALIN: Eşti geloasă ! Vrei să mă smulgi de aici, pentru că mă distrez... Ei da, îmi place Wanda, este excepţională!.. Şi nu văd în asta nici un rău. N-am să mă las până nu am să o am.
SORINA: Este o ruşine!... Tot timpul te uitai numai la ea. Îmi era jenă de ceilalţi, păreau că se mirau... Nici nu ştiam cum să mă port, ca să fac faţă...
ALIN: Pentru că eşti o toantă !.. Erau aicea atâţia bărbaţi chipeşi, galanţi... Era tare greu să flirtezi cu vreunul dintre ei !...
SORINA: Nu pot...
ALIN: Radu cred că e sătul de Ioana până-n gât !
SORINA: Aline, exagerezi... Tu glumeşti, nu-i aşa ? Spui lucruri şocante, ca să te auzi... Probabil că nici tu nu le crezi... Avem un copil drăguţ, cuminte... Ce se va alege de el ? Tu nu înţelegi că avem împreună datoria să-l creştem ? Ce obligaţie are bietul tata, să se ocupe tot timpul de copil ? Nu e destul că m-a crescut pe mine?
ALIN: Lui îi place. Nu mai are slujbă... Ce treabă are ? Mare lucru că se ocupă de copil... Sunt ca doi prieteni, le stă chiar bine împreună... Băiatul e deştept.
SORINA: Tata îşi are ocupaţiile lui... E medic... Îi mai vin pacienţi. Tu până seara lipseşti, te distrezi tot timpul. De ceilalţi nu îţi pasă. Există limite... copilul va creşte fără noi. Dacă nu mă are pe mine, cel puţin dragostea ta să o aibă.
ALIN: Slavă Domnului, vă dau jumătate din salariu şi mănânc în oraş ! Abia mă descurc cu ce îmi rămâne... Nu pot pune un ban deoparte. Taică-tău nu a fost în stare să-ţi găsească şi ţie un post în Bucureşti ! Nici măcar atâta nu a fost în stare să facă pentru tine, şi îl mai deplângi. El nu are pretenţii, lasă-l să se ocupe de copil !... Lui îi place...

SORINA: Acuma eşti marea victimă !...
ALIN: Nu mai suport să stau singur !.. Înţelegi ?... Mor, dacă mai stau 1-2 ani singur... Mă castrez sau mă sinucid... Ce vreţi dela mine !? Am nevoile fizice ale unui bărbat normal, sănătos. Tu... poţi trăi cu medicina, dacă îţi place ... Am să plec,

Mă auzi? Vă las baltă şi plec... Nu mă pot face shivnic. Şi acum... gata.... Se întorc... Ai răbdare, mai stăm o jumătate de oră şi gata.
SORINA: Cel puţin fii cuviincios, nu te da în spectacol !...
ALIN: Fac ce vreau !... Iar pe Wanda, să ştii că tot am să o am ! Ai să rămâi paf, când vei vedea cât de bine ne va sta împreună.

Se întorc ceilalţi, fiecare cu cîte un obiect achiziţionat în mână. Mara apare îmbrăcată într-o rochie de voal albastră.

SCENA VII-a
Toate personagiile.

MARA: Cum îmi şade ?
CHRISTU: Pari mai tânără ca oricând...
RADU (către Mara): Dacă aveam bani, îi luam Ioanei o rochie! Ce-ţi mai trebuie, mamă, să te găteşti mereu ?...
CHRISTU: Te uiţi că până şi geamantanul miroase altfel !
WANDA: Îţi iau şi eu rujurile astea...
BUNICUL (aparte): Corupţie... debandadă... bursă neagră... mizerie... fraudă... Ce vremuri am apucat să trăiesc!... Cine ar fi crezut că vom ajunge până aici... Nu a servit la nimic că am realizat ceeace ne-am propus, dacă nu am reuşit să-i convingem pe oameni. Am pierdut bătălia cu masele. Am vrut să le impunem adevărurile noastre, iar ele preferă să-şi aleagă singure soluţiile. Prea mare nepotrivire între idealurile noastre şi soluţiile pe care le-am găsit. (Christu ascultă): Voi scrie o scrisoare la Comitetul Central. Îi voi avertiza !.. Toţi spun că nu are niciun rost... Să nu fie oare nimeni capabil să asculte un avertisment ?

ACTUL II

Alt apartament de bloc bucureştean: bloc nou cu camere mici, apăsătoare. Mobilă germană veche, sculptată. Interior de living înghesuit, greoi, totuşi elegant. Locuinţa familiei Gross. În dreapata, camera lui Werner, în stânga, camera părinţilor şi baia. Gerhardt e un bătrân ciolănos, înalt, puţin aplecat, cu ochi albaştri. Thea, soţia lui, este o femeie micuţă, durdulie, guralivă, mai tânără decît soţul ei. Se vede că l-a iubit mult : este foarte prevenitoare.

THEA (trebăluind): Am udat florile... Astăzi a fost o zi caniculară. În apartamentele astea din beton, vara temperatura creşte la zeci de grade. Deşi au geamurile mici, şi nu au suficientă lumină, simţi că te înnăbuşi. Simt parcă o greutate pe piept: nu pot să mai respir... Aş pune ventilatorul... Ţie nu-ţi e cald, Gerhardt ?
GERHART (citind ziarul): Nu.
THEA: Şi doamna Pop, o ştii, vecina de deasupra, se plânge. Este curios, pentru că în apartamentul nostru nu bate soarele după amiaza. Cei de pe partea opusă a palierului o duc şi mai rău. Doamna Gheorghe ţine ferestrele deschise toată noaptea.

Şi atunci se iveşte o altă năpastă, îi asaltează ţânţarii !... Roiuri teribile de ţânţari bântuie în fiecare apartament: ţânţarii de bloc ! Ai mai auzit de aşa ceva ? Probabil din cauza lacului... Vrei un ceai ?
GERHARDT (se uită la ceas): Peste jumătate de oră.
THEA: Tu cum te simţi ? Te simţi bine ? Ai mai avut ameţeala de zilele trecute? Să-ţi iau tensiunea (se înarmează cu un aparat): Profesorul Voiculescu mi-a zis să-ţi iau tensiunea în fiecare zi (Gerhardt se supune docil). Ţi-ai luat medicamentele ? A făcut

şi el o schemă aşa de complicată... Sunt prea multe medicamente aici !.. Cred că nu ai poftă de mâncare din cauza lor... Şaisprezece cu zece... Minima este prea mare... Pulsul este normal... Nu ai extrasistole...
GERHARDT: Nu am nimic, Thea, nu-ţi face griji... Uşoare ameţeli... Oricum, ai face bine să te obişnueşti cu gândul... Când v-a suna ceasul, mă voi duce fără să protestez la ai mei.
THEA: Tu ar trebui să te menajezi, Gerhardt... Ce ţi-o fi plăcând atât munca ! Eşti prea conştiincios... Munceşti 10-12 ore pe zi, la vârsta ta. O viaţă întreagă ai muncit aşa, cu regularitatea asta a ta, insuportabilă de ceasornic. Dacă am fi profitat cu ceva ! Mai lucrează cineva ca tine la agenţie, atâtea ore pe zi ?
GERHARDT: A venit un şef nou... L-au schimbat pe Blume... Ăsta e foarte supărat, pentrucă firma nu-şi realizează beneficiile... Nici măcar banii pe marfa trimisă nu şi i-au scos... Avem datorii de şapte milioane. Dacă nu reuşesc să le recuperez, pierdem contractul, care altminteri ne este avantajos... Ăştia sunt hotărâţi să plece.
THEA: Eu zic să renunţi... E adevărat că mai aduci un ban în casă... Te-au mai şi trimis din când în când în Germania, şi ţie asta îţi face plăcere... Însă în primul rând ar trebui să ne îngrijim de sănătate... Nu mai suntem tineri. Ţie nu îţi fac bine emoţiile... Şi Werny ne face numai necazuri... Îmi dau seama, şi acasă îţi producem destule griji... Casa asta este apăsătoare... Acum , după accidentul pe care l-ai avut, ar trebui mai multă prudenţă... Sunt aşa de îngrijorată din pricina ta !...
GERHARDT: Werner bea, Thea, asta e grav. Nu am putut scoate mare lucru din băiatul ăsta.
THEA: Este aşa schimbat !.. Nu ştiu ce e cu băiatul nostru... Trece printr-o criză sufletească îngrozitoare. Eu le cunosc, am şi eu unele stări de nelinişte... Am încercat să-l încurajez, să-l ajut... Refuză să stea de vorbă cu mine. Am impreia că mă dispreţuieşte. Mă urăşte, Gerhardt !..Poţi să înţelegi ? A ajuns să mă urască... Şi era un băiat aşa de drăguţ şi de bun... Era o comoară !.. Tot timpul vesel, tot timpul zâmbitor, pus pe şotii... Dela o vreme are o privire rea, de ghiaţă, a devenit arogant, chiar violent...
GERHARDT: Alaltăieri, cînd s-a întors, se clătina pe picioare. A căzut în bucătărie.
THEA: Nu ştiu ce să mă fac !.. Cum să-l ajutăm ? Îmi e frică să nu-ţi facă rău. De unde să-i vină patima asta !... Să nu te mai poţi înţelege cu el !.. Altădată era aşa de drăguţ, aşa de ordonat, ţinea să te imite, voia să-ţi semene... Când pune puţin interes, orice face iese corect, dichisit.
GERHARDT: Nu îmi seamănă, Thea... Foarte puţin... Adu-ţi aminte de fraţii tăi. Amândoi au fost băutori. Niculae a murit de ciroză. În fine... Este prea desechilibrat. Mereu mă tem de ceva rău din partea lui.
THEA: Înţelege, Gerhardt, Werner are un suflet admirabil... şi te iubeşte... Te iubeşte ca un nebun. Idealul lui eşti doar tu. Tot timpul se gândeşte la tine. Sunt sigură că

starea lui e legată de sănătatea ta ameninţată...
GERHARDT: Este prea dependent !.. E drept că resursele lui sunt limitate. Poate era mai bine dacă ne refugiam în RFG... Dar acolo ce ar fi făcut !? Dacă ajungea la droguri !
THEA: Da, aşa e... Este prea sensibil... Îmi e teamă să nu facă altă prostie, ca atunci

când a vrut să se sinucidă pentru o iubită. Noroc că la 17 ani nu ştia cum se taie venele...
GERHARDT: E desechilibrat băiatul nostru ! Un desechilibrat... În familia mea au existat, vreme de secole, numai oameni de vază. Mulţi au avut funcţii importante în consiliul oraşului... Nu a vrut să înveţe!... Nu s-a putut scoate nimic din el...
THEA: Tu ai fost tot timpul prea ocupat; nu ai avut timp să te îngrijeşti de educaţia lui. Pe mine nu mă asculta, dar pe tine te-ar fi ascultat, dacă-l ţineai mai din scurt. Îi aduceai în schimb întotdeauna cadouri, tot ce şi-a dorit.
GERHARDT: Eram Director la o intreprindere mare. Nu puteam veni mai des dela Piteşti. Am reuşit să pun pe roate fabrica, numai pentrucă eram tot timpul acolo. Toţi se miră că, încă şi astăzi, fabrica merge bine.
THEA: Nici măcar nemţeşte nu l-ai învăţat. I-ar fi folosit, poate. Spune că nu îi pasă că nu a făcut mai multă şcoală, că astăzi toată lumea câştigă la fel, iar colegii lui care au învăţat au fost trimişi în provincie. Cine ştie ce e în capul lui!.. Ceva îl consumă totuşi, nu mai e cum era...
GERHARDT: Să nu mai bea!... Spune-i asta... Spune-i că are să se prostească. El nu rezistă la băutură ca alţi bărbaţi.
THEA: Spune-i şi tu... Dece taci !? Îţi e frică să nu îl jigneşti, să nu îi pierzi dragostea...
GERHARDT: A devenit violent... Nu mai putem comunica. Îmi pare rău... Am ratat obiectivul cel mai de preţ al neamului meu: să lase urmaşi vrednici. Zilele trecute când a venit beat şi a făcut scandal, mi s-a făcut rău... Mi-am zis că trebuie să mă reţin mai mult, să nu mai reacţionez. Aveţi încă prea multă nevoie de mine... Fără mine, ce vă veţi face ?
THEA: Vai, nu mai spune asta.. Tu eşti singura noastră speranţă. Încearcă să îl ajuţi...
GERHARDT: Nu gândim la fel... E imposibil...
THEA: El e un băiat bun şi te respectă. Îi este şi lui teamă pentru sănătatea ta. Încearcă să stai de vorbă cu el, sunt sigură că îl vei convinge... Acum mă duc să pregătesc masa... La ce oră vrei să mănânci ?
GERHARDT: La 7 1/2... Dela 8 voi sta o oră la televizor.
Thea iese. Gerhardt Gross îşi ia ziarul. Se aude uşa dela intrare. Werner se strecoară tiptil în casă, puţin incomodat, însoţit de Sorina.

SCENA II-a
Gerhardt, Werner, Sorina

WERNER: Tată, am venit cu o prietenă... O chiamă Sorina... Vom sta la mine în odaie... Nu te deranja...
GERHARDT (se ridică politicos, cu ochelarii pe nas, puţin greoi, puţin aplecat): Bună seara, domnişoară.

SORINA: Bună seara, domnule Gross.
WERNER: Sorina este doctoriţă. Lucrează la o circumscripţie sanitară... Este În concediu şi va sta în Bucureşti câteva săptămâni...
GERHARDT: Foarte bine.

WERNER: Şi tatăl ei e medic. Stau în apropiere. Dacă vrei, te consultă şi pe tine.
GERHARDT: Nu văd ce ar putea să-mi spună. Urmez tratamentul prescris de profesorul Voiculescu. Vă mulţumesc, domnişoară... Acum vă las... Thea mi-a pus masa în camera de dincolo.

SCENA III-a
Werner, Sorina

WERNER: Îţi place la noi ? Toate-s înghesuite... Aveam o casă mai mare, a maică-mii care s-a demolat.. E drept că nu era un palat, mai degrabă un vagon lung, dar aveam o grădină mare, unde vara ne plăcea să visăm.
SORINA: Aşa au păţit mulţi. Apartamentele sunt tot mai mici. Noi am avut norocul să scăpăm.
WERNER: E tot ce ne-a rămas din fala de altădată. A mai fost şi războiul, au venit comuniştii, tata era să fie deportat... Noroc că l-a ascuns maică-mea. A muncit ăsta ca un nebun, şi uite cu ce s-a ales ! Nu mai are nimic. Ne-a rămas o linguriţă cu blazon aurit. E foarte mândru de ea. Când îmi va rămâne mie, am să o vând; poate scot ceva bani pe ea... Asta îmi mai lipseşte mie: blazon şi mobilă gotică.
SORINA: E foarte frumoasă...
WERNER: Este. Te duce cu gândul la un tribunal al dreptăţii supreme. În rest, nu prea ai unde să te mişti. Uită-te şi tu. Dacă ne vin musafiri, îi scoatem pe fereastră.
SORINA: Îmi plac tablourile...
WERNER: Şi astea sunt vechi. Am avut un pictor în familie... Tabloul din stânga este de el.
SORINA: E foarte reuşit... şi modern !.. Îţi dai seama ?
WERNER: Omul era foarte dulce... Închipuie-ţi, a făcut o facultate şi nu a vrut să profeseze. Ce catastrofă pentru blazon ! Trăia o viaţă boemă şi bea cumplit. Când l-au invitat odată la masă, a venit îmbrăcat ca vai de el. Familia s-a simţit desonorată. Atunci a plecat, şi nu a mai dat niciodată pe acasă. La următoarea întâlnire a familiei, le-a trimis un frac nou nouţ. A murit de băutură, departe de ai lui... A avut vreo patru copii, şi niciunul legitim. Taică-meu şi fraţii lui nu vorbeau niciodată despre el. Acu toţi zic că îi seamănă...
SORINA: Păcat că nu te-ai ţinut de şcoală, Werny. Tu nu eşti prost deloc. Uneori am impresia că judeci mai sănătos ca mulţi alţii. Eşti un băiat bine crescut... Dece nu te-ai ţinut tu de carte ?
WERNER: Nu am putut. Nu ţin minte ce citesc... Mă crezi ? Toţi spun că sunt leneş... Voiau să mă vadă savant... Parcă savanţii roiesc pe toate drumurile. Astea sunt posibilităţile mele. Nu mă duce capul !... S-au găsit să se însoare un neamţ cu o româncă ! Uite ce a ieşit: ruşinea familiei... Un cap prost... Singurul lucru la care ţin... sunt femeile !

SORINA: Cred că de fapt, tu nu eşti atent la ce ţi se spune ! Ignori conversaţia, îi ignori sensurile... Vorbăria ta interioară e debordantă.
WERNER: Poate... Au făcut destul pentru mine strămoşii... Au muncit, au strâns... au depus eforturi... Eu am venit pe lume ca să risipesc ce au agonisit ei. La Sighişoara mai am o casă, a mătuşii-mi. Când va muri, papă băiatul totul... La Sibiu am o

statuie... Un strămoş al meu a făcut liceul din Sibiu, un altul a făcut podul din Sighişoara. Cât o mai trece, până vor dărâma şi podul !... Eu nu voi avea numele gravat pe niciun pod, şi cred că asta este realizarea vieţii mele. Vino, să-ţi pun muzică... Generaţia mea admiră numai femeia şi muzica rock. Am şi puţin whisky dincolo... Prinde bine... Haide, ascultăm Jimmy Hendrix, bem şi ne iubim !

Ies. După un timp, din partea stângă revin părinţii lui Werner la televizor.

SCENA IV-a
Gerhardt, Thea

THEA: Au trecut dincolo... (din camera vecină se aud muzică, râsete). Ce tare au pus magnetofonul... Nu ai să poţi să te odihneşti...

GERHARDT: Nu e nimic... Mă uit la televizor... Nu se spune nimic important.

THEA: Cine mai e şi fata asta !? Vine mereu cu câte una. Nu se hotărăşte deloc...Voiam aşa de mult să-l însor, ca să se potolească.

GERHARDT: Şi eu m-am însurat mai târziu, Thea.

THEA: E drăguţă, cel puţin ?

GERHARDT: Nu am observat...

THEA: Nu înţeleg unde găseşte mereu altele, ca să le aducă aici. Şi fetele astea, cum de vin aşa de repede la el !? La fiecare 2-3 săptămâni, găseşte alta...

GERHARDT: Aşa e tineretul de azi. A fost crescut mult prea liber. Peste tot e la fel... Toţi umblă îmbrăcaţi extravagant, petrec, au maşini... De muncă nu-şi vede niciunul.

THEA: Bine, dar au şi ele părinţi !... Lor nu le pasă ce fac fetele ? Acum doi ani, îţi aduci aminte ce am păţit din cauza unui avort... Ne-a costat 5000 de lei raclajul. Nici nu mai contează... Dar ce emoţii am tras!... Văd că dela o vreme s-a mai deşteptat...

GERHARDT: Probabil că nici nu mai poate face copii... (Din camera vecină se aud gemete). Ah, ce porcărie...

THEA: Lasă-l... Ce să facem!.. E băiat mare... Haide la bucătărie, dragul meu. Sau, mai bine, treci pe balcon...

GERHARDT: Nu mai au nici o ruşine, niciun respect...

THEA: Generaţia lor sfidează toată lumea. Nu mai au nici reţinere, nici discernământ... Au ajuns ca animalele... Eu nu ştiu ce poate ieşi de aici. La ei instinctele primează morala.

GERHARDT: Să sperăm că le va merge bine. La urma urmei, fiecare generaţie se descurcă în felul ei... Dacă nu, specia umană se va auto-condamna la involuţie.

Se sună nervos la intrare. Thea se duce să deschidă.

THEA: S-a sunat... Cine poate fi?

SCENA V-a
Alin, Thea, Gerhardt, Werner, Sorina.
261

În scenă intră Alin, cu o privire rătăcită, plină de disperare. O îmbrânceşte pe Thea. Bătrânul Gross se ridică pentru a-l reţine. Alin îi dă un brânci şi lui.

ALIN: Unde e soţia mea !

THEA: Care soţie a dumitale !?

GERHARDT: Domnule, te rog frumos să ieşi..., să părăseşti această casă !..
ALIN: Ştiu perfect de bine că e aici.... că e în casa asta! Nemernica, făcea pe mironosiţa!... Acuma se culcă cu Werner. Dumneavoastră nu vă e ruşine să-i ocrotiţi? Vechea aristocraţie a Sighişoarei ! Nişte codoşi ordinari... Unde e Sorina ?.. Nu aţi auzit numele ei !

Din camera vecină apar Sorina şi Werner, puţin ameţiţi.

SORINA: Ce cauţi aici, Aline !? Să-ţi fie ruşine! Agresezi nişte oameni pe care nici nu-i cunoşti... Cum poţi să faci scandal în casa unor oameni străini !?
ALIN (**se repede la ea şi o pălmueşte**): Târfă !
SORINA: Cu ce drept !?
ALIN: Rămâi la ei, în bordelul ăsta !.. Uită-te la ei ce frumoşi sunt, podoabele naţiei... Îngâmfaţii de Teutoni... Nu mai am nevoie de tine!...

Lui Gerhardt Gross i se face rău. Cade ca o cârpă.

THEA (**disperată**): Gerhardt, ce ai, dragul meu... Gerhardt !
ALIN (**pleacă înjurând, plin de el**): Şi-a găsit dumneaei casa! Nu mai putea după copil!.. Târfă blestemată... (**către Werner**) Ţineţi-o, şi spală-te pe cap cu ea. Am să vă dau şi copilul... Să vă fie de bine la toţi... (**lese trântind uşa**).
THEA: Doamne, dumnezeule !...
WERNER (**încearcă să-i dea mamei sale un ajutor**): Haide să-l ridicăm... Să-l punem pe canapea...
THEA (**începe să ţipe**): L-ai omorît ! Uită-te în ce hal l-ai adus... Tu l-ai omorît cu nebuniile tale. Criminalule !.. Criminalule !.. Ai să mă omori şi pe mine într-o zi... Gerhardt, mă auzi ? Ce e cu tine ?
WERNER: Taci !
THEA: L-ai omorît pe omul ăsta atât de bun... Eşti un câine !
WERNER (**Îi dă brânci, Thea cade; îl ridică pe tatăl său cu o forţă de nebun, şi îl duce singur pe canapea. Apoi, către Sorina**) : Tu te pricepi... Vezi ce are !.. Dacă moare, să ştii că mă omor şi eu.
SORINA (**îl consultă pe bolnav tremurând**): E un ictus.. Îi dau telefon tatii să vină şi el... (**se duce la Thea, o mângâie**) Liniştiţi-vă, doamnă... Poate îşi va reveni... Ar putea să fie numai un accident tranzitor... Unde e telefonul ? Liniştiţi-vă... Tatăl meu este un medic destul de bun... Are să vină imediat (**les amândouă**).
WERNER (**singur**): Nu muri,... nu muri când îţi spun ! Nu am vrut... Nu am vrut să-ţi fac rău... Fără tine, nu ştiu ce mă fac!... Fără tine nu pot trăi... Tu eşti onoarea, eu sunt ruşinea... Dacă mori tu, mor şi eu. Uite: am la mine cuţitul!.. Îţi promit că de data asta nu mai dau greş.

Thea şi Sorina se reîntorc.

SORINA: Am telefonat. În câteva momente va fi aici. Să aveţi la îndemână reţeta şi să subliniaţi ce a luat azi. Mai ştiţi cumva, doamnă Gross ?

THEA (**uluită**): Da, cred că mai ştiu... (**Se duce lângă Gerhardt şi începe să plângă**) Ce am să mă fac eu !? Am trăit o viaţă frumoasă împreună. El era un om foarte bun...
SORINA (**îi mai ia pulsul, priveşte pupilele bolnavului**): Vreţi să chemăm salvarea ?
THEA: Să vedem ce spune Domnul Doctor, tatăl tău...

SORINA: Îmi pare rău !.. Îmi pare atât de rău de cele întâmplate... Nu ştiu cum să vă cer iertare... Nu m-am aşteptat ca soţul meu să aibă aşa o reacţie,.. aşa un comportament... Am vrut să-l provoc!.. Să-şi aducă aminte de mine. De fapt, am făcut astfel ca să ştie că sunt aici. Sunt aşa da vinovată!... Din cauza mea s-a întâmplat ce s-a întâmplat... Sunt aşa de vinovată...
THEA: Noi nu am ştiut că erai măritată !.. Werny nu ne-a spus... El mai aduce uneori fete aici, şi noi îl tolerăm... Casa asta e şi a lui. Este bărbat în toată firea... Trebuia să ne fi spus !...
SORINA: Să sperăm că îşi va reveni, domnul Gross. Sper din toată inima... Vina e numai a mea. Ce am făcut !.. Ce am făcut !... Werner vă iubeşte... Werner nu are nici o vină... Eu l-am provocat... Vina e numai a mea. El îşi iubeşte tatăl nespus de mult. Mie mi-a confirmat-o. Nu a vrut să îi facă vreun rău...
THEA: Werner e un copil ciudat... A apucat pe căi rele... Nu mai am nici o putere asupra lui... Dacă moare Gerhardt, am să încerc să-i las apartamentul, şi am să plec.
SORINA: Nu va muri! Liniştiţi-vă... Nu se poate ca eu să fiu cauza unei nenorociri atât de mari... Trebuie să sperăm... Sună cineva la intrare !.. Cred că a venit tata.

SCENA VI-a
Thea, Werner, Sorina, Frâncu.

În uşă apare doctorul Frâncu, echipat cu o trusă medicală.
FRÂNCU (intrând): Bună ziua doamnă (către Werner), bună ziua...
SORINA: Tată, el este domnul Gross. A făcut un ictus... Are 75 de ani... A mai făcut un accident cerebral ischemic în urmă cu câteva luni, care s-a remis.
FRÂNCU: Să vedem... (consultă calm, concentrat) Da... Hemipareză dreaptă... Domnule Gross, uită-te la mine... Se pare că-şi va reveni... Sunt semne de revenire... (îl ciupeşte, îl ciocăneşte). Reflexele sunt vii... poate fi şi afazic... I-ai luat tensiunea ?
THEA: Avea 16 cu 10 înainte de accident.
FRÂNCU: Să-i susţinem cordul (pregăteşte o injecţie) Vreţi să-l internaţi ?
THEA: Poate ar fi bine să aşteptăm puţin, să urmărim evoluţia... Werner, să-l ducem în dormitor.
FRÂNCU: Încet, Werner, fără să-l sdruncinăm... Cât mai orizontal... Sorina, adu din hol butelia de oxigen...
Îl transportă cu toţii pe bolnav înspre dormitor. După un timp, Sorina şi Werner se reîntorc.

SCENA VII-a
Sorina, Werner.

SORINA (îmbrăţişându-l pe Werner): Iartă-mă... Ţi-am făcut un mare rău.

WERNER (cu o privire rătăcită): Nemernica !.. Să mă facă criminal !... Să spună că l-am omorît eu...

SORINA: Nu, Werny, tu nu ai nici o vină... Toată vina o port eu. Am vrut să-l trezesc pe Alin... Să-l fac gelos, să-i arăt că pot fi şi eu iubită... Uite ce a ieşit! Am fost nebună... Nu m-am gândit la consecinţe.
WERNER: Să mă facă criminal !..
SORINA: Mama ta este disperată...
WERNER: Dacă e să fiu criminal, am să o omor pe ea !.. Am să-i sucesc gâtul... Să rămân numai cu ea, şi îi sucesc gâtul!..
SORINA: Werny, cum poţi vorbi aşa !?
WERNER: Nu mai sunt bun de nimic, Sorina... Nu mai sunt bun de nimic.
SORINA: Iart-o pe mama ta... A zis ce a zis într-un moment de disperare.
WERNER: O urăsc!.. O urăsc pentrucă mi-a dat naştere. Urăsc tot neamul ei. Uită-te la ei, cum se poartă. Nu am nici în clin nici în mânecă cu naţia asta!.. Nişte cretini, vulgari şi pretenţioşi, mincinoşi, iresponsabili... Trăncănesc fără să-şi dea seama ce spun. Şi ea e în întregime ca ei. Dacă aş avea o bombă atomică, îţi jur că aş trânti-o exact aici, în ţara asta. Fără nici o rezervă. V-aş rade pe toţi !... Nu aveţi dreptul să existaţi. Creaturi ca voi nu ar trebui să rabde pământul.
SORINA: Werner, tu te-ai născut aici, eşti de aicea.
WERNER: V-aş omorî pe toţi !.. Mă auzi ?.. Unul câte unul. Nu pot să vă mai suport, mă crezi, îmi faceţi greaţă... Să-mi spună că l-am omorît eu !.. Ştii tu cât l-am iubit eu pe omul ăsta ? El este singurul meu părinte. De ea nu mă leagă nimic. Aş omorî-o foarte uşor. Dacă mi-aş pune mintea, aş lichida-o fără clipire !..
SORINA: Werny, tatăl tău va trăi... Linişteşte-te.
WERNER: Habar nu ai ! Ce ştii tu !? Toţi sunteţi la fel de imbecili şi de nepricepuţi. Nu am nicio încredere în voi... Şi maică-mea le ştie pe toate.
SORINA: Ce să-ţi răspund ?.. Poate că ai dreptate. Ştim cu toţii foarte puţin...
WERNER: Criminală e ea, cu tratamentele ei ! (Se duce şi ia sticla de whisky).
SORINA: Nu mai bea, Werny, mama ta nu ţi-a vrut răul.. Trecem printr-un moment greu cu toţii. Încearcă să rezişti !
WERNER: Ştie că nu sunt de al ei !.. Deaceea vrea să mă distrugă... Va reuşi !.. Voi bea, până am să cad sub poduri.
SORINA: Werny, mama ta te iubeşte şi ea foaerte mult...
WERNER: Eu sunt ca tata: în mine nu încap compromisuri. Dacă mă lezează cineva odată, nu-l mai iert toată viaţa.
SORINA: Werner, tu nu semeni cu tatăl tău...deloc!
WERNER: Sunt întreg unchiul meu, care a murit de băutură !...
SORINA: Eşti întreg, picătură cu picătură, chipul ei !.. Mamei tale îi semeni ! Sunt foarte slabe urme de neamţ în tine. Degeaba îţi faci iluzii... Semeni cu mama ta, şi ea ea te iubeşte. Uită-te în oglindă: te-ai văzut vreodată cu adevărat? Ai capul ei, ochii ei, nasul ei, şi nu văd nimica rău în asta.
WERNER (se prăbuşeşte): Poate că din cauza asta nu m-a iubit... Eu l-am adorat toată viaţa: voiam să-i semăn... A fost aşa de rece şi de distant...
SORINA: Foarte bine că ai dorit să îi semeni !.. Este un om sigur deosebit. Rece, mai mult la suprafaţă. Ar fi minunat să fii ca el. El ţi-a oferit nişte precepte, un model, o

educaţie... În felul ăsta poţi fi ca el.
WERNER: Semăn cu ea... cu romînca... O catastrofă mai mare nu putea exista... Nevrotic, cu mintea aiurea.. Am să mor de beţie într-o zi, în vreun şanţ.

SORINA: Ascultă, potoleşte-te !.. Te las puţin... Mă duc să văd ce fac. Încearcă să te calmezi, şi lasă sticla aia... Tu eşti un copil mare. Dacă vrei să ştii, asta mi-a plăcut mie la tine: sufletul tău divizat. Probabil că nu e bine să te tragi din popoare atât de diferite. Îţi pierzi identitatea, nu mai ştii cine eşti. Ascultă-mă pe mine, Werny, ai încredere în forţa ta. Tu eşti mai bun ca noi toţi, pentrucă tu îţi pui probleme pe care noi nu ni le punem.Tu nu mai eşti o naţie sau alta, tu eşti un om... Un Om, Werner, asta e important... O nouă specie... Poate specia care va înflori într-o zi pe pământ, şi-i va aduce în sfârşit împăcarea... (Se întoarce Doctorul Frâncu).

SCENA VIII-a
Sorina, Werner, Horia Frâncu.

FRÂNCU (intrând): Sus inimile !.. A început să îşi revină... Recuperează rapid... Nu are nici afazie... Suntem salvaţi. Deja mişcă piciorul paralizat, şi înţelege ce i se spune. Cred că până mâine îşi va reveni complet. Werner, du-te şi tu lângă ei câteva minute... Mângâie-i! Au nevoie de tine...

SCENA IX-a
Sorina, Frâncu.

FRÂNCU: Ei bine Sorina, spune ce s-a întâmplat !?
SORINA: Îmi e foarte ruşine...
FRÂNCU: Ce cauţi tu aici !? Cum a fost posibil aşa ceva ?
SORINA: M-am rătăcit... N-am ştiut ce mai fac...
FRÂNCU: Ai fost întotdeauna o fată atât de serioasă, atât de cuminte... Aveam o încredere oarbă în tine. Cum ai putut face atâta rău ?
SORINA: Am fost înnebunită de Alin... Trăieşte cu o actriţă, mă neglijează... Am vrut să îl provoc, să îl fac să înţeleagă că nu îi aparţin ca un obiect !...
FRÂNCU: Ce poveste urâtă !.. Va trebui să o uităm ... În viaţă trecem odată şi odată mai toţi prin ceva urât. Nu dispera... Mai târziu izolăm amintirile urâte undeva în adânc, aşa cum albinele izolează un şoricel mort în ştiubeiul lor. Tu vei rămâne mereu pentru mine fetiţa mea albă ca neaua, mai curată decât orice apariţie din zilele de azi. M-am străduit să te cresc astfel, deşi, evident, nu avea nici un rost.
SORINA: Iartă-mă... iartă-mă tată ! Îmi e aşa de ruşine... Fii sigur, oricum ar fi viaţa, niciodată nu am să mai cad atât de jos! Am să fug la ţară. Mai stau câteva zile aici, pentru că sunt răspunzătoare... Aştept să văd ce se întâmplă, şi plec.
FRÂNCU: Nu-ţi face probleme, domnul Gross îşi va reveni. Eşti mai puţin vinovată decât crezi... Viaţa e complicată şi grea... Şi eu sunt vinovat !.. Cine nu e vinovat de ceeace se întâmplă la noi în ziua de azi ?
SORINA: Tu m-ai învăţat întotdeauna numai de bine; nu ai ce să îţi reproşezi.
FRÂNCU: Ba da, ba da... Când ai copii, eşti răspunzător pentru ei. Mă doare viaţa ta grea, mă doare insuccesul tău... Mă doare că nu am putut face nimic pentru tine.

SORINA: Ce vină ai tu !? Eu ţi-am cerut mai mult decât puteai face... Am urmat o cale cinstită... Îmi pare bine că sunt la rând cu toţi ceilalţi.

FRÂNCU: Dacă aş fi putut să-ţi găsesc un post mai aproape de casă, totul ar fi evoluat altfel... Pe băiatul ăsta l-a înnebunit singurătatea, lipsa ta.
SORINA: Nu este destul că ne îngrijeşti copilul, Horia ? El nu are atâta recunoştinţă, atâta respect?
FRÂNCU: Probabil că îi lipseai foarte mult!.. Sunteţi tineri, sunteţi frumoşi, în mod normal ar fi trebuit să vă iubiţi... Nu ar fi trebuit să existe între voi asemenea diferende.
SORINA: Numai să scape cu viaţă domnul Gross!.. Să scap din povestea asta oribilă! Pe urmă mă voi duce la ţară, şi nici n-am să vreau să-l mai văd. Am să-mi iau copilul cu mine, şi am să-l cresc eu... Nu am să-ţi mai fiu o povară, tată... Nu mai am nevoie de nici un bărbat... În nici un caz, nu mai am nevoie de unul ca el !
FRÂNCU: Să nu ne grăbim... E mai uşor să strici o lucrare, decât să o faci; vorbesc din experienţă... Dumnezeu nu a vrut să ne lovească chiar atât de rău... Am să mă sbat, îţi promit, din toate puterile. Vei avea casa ta şi căminul tău... Atunci totul va merge bine. Chiar şi Alin se va îndrepta.
SORINA: Ai mai încercat, Horia...
FRÂNCU: Aşa e, nu am avut succes... M-am dus la fostul meu coleg, profesorul, cel mai bun prieten din facultate. M-a ascultat vorbind la telefon cu altcineva, apoi s-a scuzat pentru că trebuia să meargă la o şedinţă. Toţi îmi spuneau că ia bani !.. Mi-a fost ruşine să mă duc la el cu plicul în mână...
SORINA: Nu durează prieteniile...
FRÂNCU: O voi face !... Trebuie să existe o cale, prin care se poate răzbi. Adevărul este că nu m-am adaptat la timpurile noi. Deşi trăiesc de atâta amar de vreme printre aceşti oameni, încă nu am reuşit să mă obişnuesc cu obiceiurile lor... Parcă nu aş şti că totul, dar absolut totul, este trucat !.. Am fost învăţat numai să dau, nu să şi cer... Nu ştiu să rog, să mă plâng... Am preferat să mă legăn în demnitatea mea anacronică... Aveam eu oare dreptul să-mi sacrific copilul ? Şi eu sunt vinovat... Tatăl lui Alin a reuşit să-şi ţină fiul lângă sine.
SORINA: Alin nu a făcut nici o practică în provincie... Dar în loc să profite, s-a degradat. Toată ziua umblă brambura prin oraş... La serviciu nu face nimica. Celor care nu fac nimic, le umblă mintea numai după prostii. Unde sunt calităţile lui ? Putea deveni un cercetător eminent...
FRÂNCU: Da, da... Nu am avut posibilităţile tatălui lui... Director de abator !.. Asta e o funcţie specială ! Cu o pulpă de porc deschizi astăzi orice uşă.
SORINA: Nu mai cred în nimica bun, Horia... Totul în lumea asta este îngrozitor de trist şi de degradant....
FRÂNCU: Fetiţa mea dragă şi proastă !... Vom reuşi... Am să mă sbat, ai încredere... Acum mă duc să văd ce fac ei dincolo... Aşteaptă-mă... Mergem acasă împreună. (**Iese**).

Sorina, rămasă singură, isbucneşte în plâns.

SCENA X-a
Dr Frâncu, Thea, Sorina, Werner.

Cei trei se reîntorc.

FRÂNCU: Este din ce în ce mai bine, Domnul Gross... Şi-a revenit. Persistă puţin pareza de partea dreaptă. Este puţin obnubilat... Doamnă Thea, nu va fi nevoie de internare pentru moment. Ţineţi-l acasă neapărat săptămâna viitoare. Trebuie

menajat... El are o circulaţie foarte deficitară... Orice emoţie îi poate provoca un colaps al circulaţiei cerebrale, în teritoriul ischemiat. Să urmeze tratamentul prescris.
THEA: Vă mulţumesc mult, ne-aţi fost de mare ajutor, domnule doctor. Ne-aţi redat calmul.
FRÂNCU: Îmi pare foarte rău de ceeace s-a întâmplat... Mă doare că tocmai copilul meu a trebuit să fie cauza acestei nenorociri !... Nu ştiu ce se petrece la noi... Tinerii sunt foarte descumpăniţi... Nu mai au încredere în existenţa lor. Sunt predispuşi la multe erori.
THEA: Şi noi avem de îndurat încurcăturile lui Werny... Soţul meu se consumă exagerat din cauza lui... Nici eu nu ştiu cât am fost noi de vinovaţi... Asta ne întrebăm tot timpul.
FRÂNCU: Tinereţea este o perioadă grea... Nespus de grea... Şi cât de frumoasă e tinereţea... Nu am găsit soluţii acestui paradox... Atunci când omul este mai înflorit, mai puternic şi mai deştept, viaţa îi ridică în cale greutăţi artificiale şi umilinţe de nedescris... Când în sfîrşit omul şi-a aranjat ceva, şi-a încropit o situaţie, câştigă, devine stăpân pe sine însuşi, încep suferinţa şi boala. Există o foarte scurtă perioadă de împlinire. Astfel viaţa se îndreaptă aproape fără răgaz spre dispariţie.
SORINA: La revedere Doamnă Gross... La revedere Werner... Am trăit o seară cumplită... Vă cer iertare la toţi... (o îmbrăţişază pe Thea).
FRÂNCU: Să zicem că am visat ... Dacă am învăţa ceva din experienţele vieţii, tot ar fi bine. Bună seara, doamnă, mergeţi imediat la D-l Gross. Mâine dimineaţa am să trec să-l revăd.

ACTUL III

Decorul din actul I, reprezentând Cenaclul, apare complet răvăşit. Hârtii şi cărţi răspândite pe jos, geamuri sparte, mobile răsturnate, pereţii stropiţi. Urme evidente de vandalism. Mara, în picioare, priveşte încremenită în jurul ei. Wanda încearcă să o consoleze. Eugen şi Werner strâng obiectele risipite. Christu stă într-un colţ pe scaun, cu capul în mâini.

SCENA I
Mara, Wanda, Eugen, Werner, Christu.

WANDA: Eşti aşa de speriată !.. Dacă ai şti ce palidă eşti... Nu vrei să stai întinsă ?.. Să-ţi dau un diazepam...
MARA: De necrezut ! Nu pot realiza ce-mi văd ochii... Cum a fost posibil aşa ceva !
WANDA: Ascultă, nu te mai agita atâta !.. Nu avem altceva de făcut decât să aşteptăm. Ce a fost rău, a trecut... Vino cu mine dincolo, să stai întinsă pe divan.
MARA: Dacă mă lungesc, mă cuprind din nou gândurile. Nu vreau să mai gândesc... Vreau un cap gol !.. Mă agit, ca să uit ce a fost aicea. Priveşte puţin în jurul tău... Ce le-am făcut noi acelor oameni !?
CHRISTU: Probabil că le-am făcut !.. Ei nu judecă cum judecăm noi. Sunt altă specie. După logica normală, totul pare aberant. Iar dacă le-ai povesti cele întâmplate unor oameni din alte vremi, i-ai lăsa cu gura căscată. Nu vor înţelege cât de îngroziţi

am fost noi... Ne vor suspecta de exagerare.
WANDA: Eşti sigură că numai atâta ţi-au luat ?

MARA: Nu...
WANDA: Ar fi trebuit să cauţi mai atent, prea ai examinat totul în trecere. Ceea ce reclami în primul moment contează. Mai târziu se va spune că adaogi interesat...
MARA: Nu are nici o importanţă !..
WANDA: Toate bijuteriile şi blănurile pe care le aveai...
MARA: Nu erau de valoare... Aveam şi eu ceva... Cât poate avea o actriţă ?
WANDA: Şi magnetofonul lui Radu, care era foarte bun !
MARA: Da, era bun...
WANDA: Ar mai putea fi însă şi altele...
CHRISTU: Ce să mai fie, Wanda !? Uită-te şi tu în jurul tău. E asta mâna unor hoţi? Îi interesau pe hoţi scrierile lui Radu, opera bunicului ? Nu vezi că au scotocit peste tot, că au răsturnat totul ? Asta e o percheziţie, o percheziţie aşa cum se face astăzi. Furturile au fost comise pentru a masca adevăratele intenţii ale agresorilor.
MARA: În ce hal l-au adus pe bietul bătrân !.. Îmi pare rău că nu sunt lângă el acuma...
WANDA: Stai liniştită... Radu şi Ioana sunt cu el...
MARA: Unde l-au dus ? Nu v-au spus nici o vorbă. Au venit cu salvarea şi l-au luat.... L-am găsit zăcând pe jos, tumefiat de lovituri... L-au lovit cu picioarele. Să dai cât poţi cu pumnii şi cu picioarele în faţa unui bătrân! Nu putea să vorbească... Abia mai gemea.
CHRISTU: Au făcut o anchetă de formă, s-au prefăcut că examinează totul foarte minuţios, au luat amprentele depe mobilă. Au dat vina pe şuţi, ca şi când ei nu ar şti cine sunt infractorii ! Ne-au ţinut trei ore la interogatoriu... Ne-au frecat ca pe hoţii de cai... Nu vezi că suspecţii suntem noi !?
WANDA: Şi încă e posibil să mai avem de suferit. Sunt convinsă că răfuiala nu s-a terminat !.. Cine ştie dacă nu ne vor înscena un proces !?
CHRISTU: Nu vor merge atât de departe... Sunt prea laşi. Le e frică de complicaţii.
MARA: Nu m-am putut duce cu bătrânul !.. Cine ştie în ce stare e... A trebuit să stau cu idioţii ăia, să-şi facă investigaţiile... Le-am spus că nu am nevoie de ajutorul lor. S-au declarat ofensaţi! Cum e posibil să nu ai nevoie de ei!
WANDA: Lasă, Mara, a trecut...
MARA: Dar îţi dai seama că oricând o pot lua dela capăt !? Că oricând pot intra peste tine în casă, să te jefuiască, să te omoare, să te bage în spital?.. Pot face ce vor. Nu cunosc vreo oprelişte.
CHRISTU: Ceeace au făcut este o lecţie, care să ne înveţe să stăm blând.
MARA: Nu ştiu ce să fac ! Nu mai am răbdare să stau pe loc... Nu ştiu unde l-au dus... Sunt aşa de speriată... Nu pot da nici măcar un telefon, ca să aflu de starea bătrânului.
WANDA: Eu te sfătuiesc să iei un diazepam... În starea ta e foarte indicat... Are să te liniştească...
MARA: Acuma vreau să-mi trăiesc supliciul până la capăt! Vreau să fiu conştientă, vreau să mă umplu de amărăciune până la rărunchi... Îmi voi cere pensionarea!... Mă retrag... Nu vreau să mai văd oameni... mutrele lor îmi fac scârbă. În fiecare om văd

un duşman, ochi duşmănoşi pretutindeni.

CHRISTU: Nu sunt duşmănoşi, Mara, ci speriaţi. În toată ţara bântuie nestăvilite spaima şi viciul. Ele se completează reciproc. Cei care au făcut ravagii aicea, e posibil să fie speriaţi la rândul lor... Iar cei mai speriaţi sunt hoţii, cărora li se va pune în cârcă acest delict.
WANDA (se întoarce din camera din fund): Am dat telefon la Urgenţă. Se pare că sunt acolo. Mi s-a comunicat că un traumatizat în vârstă figurează în registrul de internare.
MARA: Mă duc să văd ce e acolo !..
WANDA: Mai stai, nu se poate să pleci... Uşile sunt sparte, totul e vraişte... Nu există nici un fel de încuietoare... Trebuie să ai grijă de apartament, pot dispare şi alte lucruri...
MARA: Nu mai îmi pasă... Înţelege că nu îmi mai pasă de nimic !.. Vreau să-l văd pe bătrân din nou acasă...
WERNER (către Christu): Din starea în care era, nu cred că va mai scăpa...
CHRISTU (aparte): Tatăl tău ce face ?
WERNER: Şi-a revenit !.. A fost un accident tranzitor. Merge la serviciu, deşi doctorul Frâncu i-a recomandat formal un concediu medical... Cred că e nebun! E un fel de robot, pentru care viaţa fără muncă nu are nici un sens. Şi... cât e de fricos... tremură că, dacă lipseşte acuma, firma va renunţa la serviciile lui.
CHRISTU: Totul e anapoda... Un om normal nu ar înţelege nimic.
WERNER: Dacă era aici, murea numai văzând ce s-a întâmplat...
MARA: Cât este ceasul ?.. Dece nu or fi dând nici un telefon ?
EUGEN (isbucnind): Blestemaţii !... Dece tăceţi, orişice v-ar face !? Cum puteţi să tăceţi astfel !?
CHRISTU: Am vorbit prea mult....
EUGEN (furios): Aţi vorbit pe dracul ! Suntem un popor de impotenţi. Trădători şi laşi... Mioritici. Ţinem capul în ţărână şi lingem botina boierului !... Incapabili de a ne organiza, incapabili de a reacţiona la violenţă... Resemnaţi !

Se aud bătăi în uşe. Foarte speriat, intră Alin.

SCENA II-a
Aceiaşi plus Alin

ALIN: Ce este aicea ? Ce e cu voi ? Ce s-a întâmplat? (se duce la Mara şi îi sărută mâna).
MARA (rece, absentă): Uită-te şi tu, prietenii tăi, vandalii.
ALIN (surprins de atac): Prietenii mei !.. Ce tot spuneţi? Ce a fost aicea? Nu înţeleg nimic.
CHRISTU: Au fost prădaţi de hoţi, aşa se spune. Bunicul e în spital; a fost grav bătut. Adineaori au plecat organele de anchetă. Cred că au să te cheme şi pe tine la interogator. Au întrebat cine mai venea pe aici.
ALIN: Nu avem dreptul să ne vizităm nişte prieteni?
CHRISTU: La noi orice adunare a mai mult de trei persoane este suspectă, pesemne. Acolo unde se adună patru, cinci inşi mai multă vreme, se chiamă că sunt probleme.
MARA: Dar dece să-l bată !.. Dece să-l bată aşa de rău!... Nu aveau decât să vină cu

un mandat de percheziţie, nu avem nimic de ascuns. Radu şi-a prezentat romanele la Editură. Le-au interzis ! Foarte bine... Nu e de ajuns? Dece să mai vrea să ne distrugă?
ALIN: Au luat şi scrierile lui Radu?
CHRISTU: Nu le-au luat... Le-au făcut praf !.. Nu se va mai putea alege nimic din ele.
MARA: Nu aveau un conţinut subversiv. Vi le-a citit şi vouă... Cel mult unele aluzii. Aţi auzit şi poeziile Ioanei. Ceea ce spunea în ele nu avea nimic ostil la adresa regimului. I s-au şi publicat...
ALIN: Într-adevăr, pare de neînţeles.
WANDA: Tu vorbeşti !?
ALIN (ar vrea să riposteze, dar înghite din nou în sec)...
EUGEN: Pe mine, dacă mă chiamă, am să le spun cine sunt infractorii: cei care au adus ţara în starea în care se află ! Cei care ne terorizează cum vor ei.
CHRISTU: Ai face bine să te abţii. Noi nu cunoaştem cauzele reale ale incidentului... Cred că la mijloc e ceva grav...
ALIN: Spune !
CHRISTU: Nu sunt sigur, doar bănuiesc... Am unele argumente...
ALIN: Atunci spune!.. Dacă ai ceva de spus, spune. Ne temem întrucâtva şi pentru noi.
CHRISTU: Nu e vorba de noi. Cred că Bunicul a trimis o scrisoare de protest la Comitetul Central.
MARA: Ce tot vorbeşti !? De unde ai mai scos-o şi pe asta ? Nouă nu ne-a spus nimic.
CHRISTU: Mi s-a destăinuit într-o seară, pe când voi jucaţi cărţi. Vorbea despre o analiză amănunţită a situaţiei, de culpabilităţi, de propuneri pentru remedierea unor greşeli grave.
MARA: Vai de mine şi de mine.
ALIN: Să fi făcut oare asta ?
CHRISTU: Cred că da... Era un om hotărât, convins de ideile lui, fără frică... Pe cât părea de firav, pe atât era de energic. Idealurile lui au fost crunt neglijate.
MARA: El ţi-a spus dumitale, ceeace ne spui nouă acum ?
CHRISTU: Da. Chiar cu unele amănunte.
WANDA: Şi nu ai încercat să-l opreşti? Echipa noastră conducătoare este total ruptă de realităţi. Se ştie că nu vrea să asculte de nimeni.
CHRISTU: Tocmai asta le reproşa şi el.
MARA: Tata a fost un comunist convins... Ăsta a fost supliciul lui... A avut de suferit şi în vremea guvernării burgheze, şi după ce au venit la putere comuniştii... Şi noi împreună cu el.
EUGEN: Nemernicii! Să lovească în cei care le vor binele!... În cei care au slujit cu abnegaţie crezul lor.
ALIN (aparte, către Wanda): Dece e aşa de pornit ?
WANDA: L-a părăsit Cora!.. I-a trimis o scrisoare frumoasă de adio, cu o cerere de divorţ.
ALIN: Nefericitul!.. El, care făcuse atâta vâlvă...
MARA: Vedeţi prin cămară dacă nu mai e ceva de băut... Deschideţi tot ce se află...

(Wernerpleacă şi se întoarce cu mai multe sticle).

WANDA: Mai bine decât băutură, ai lua un diazepam... Eşti prea surexcitată...
MARA: Tata era un om aparte... Un comunist cinstit... Nu au fost mulţi ca el în ţara noastră; un om care vroia cu adevărat o societate mai bună şi mai dreaptă: democraţie, drepturi egale, câştig corect pentru munca depusă...
ALIN: Mie nu-mi vine să cred! Poate că au fost într-adevăr hoţii... În primăvară au dat drumul la toţi borfaşii din închisori. S-au eliberat chiar şi criminalii. Nu puteau să-i mai ţină... Au fost comise deja mai multe jafuri...
MARA: Să bem,.. să ne ameţim,.. să uităm !...
EUGEN: Şi să nu cedăm dinaintea ticăloşiei !
CHRISTU: Eşti nebun. Nu vezi ce te aşteaptă? Vrei să ajungi repede la Urgenţă, să-i ţii de urât bunicului ?...
EUGEN: Asta este!.. Sunteţi prea laşi. Sigur că fac ce vor!... Data viitoare se vor repezi şi vor lua altul la rând... Poate pe tine... Iar noi atunci din nou va fi să tăcem. Nu ne dăm seama că încet, ne vine rândul la fiecare. Tăcem crezând că vom scăpa, şi îi abandonăm pe cei care ar avea atâta nevoie de ajutorul nostru.
CHRISTU: Acţionează, dacă vrei să te sacrifici. Foarte bine. Eu m-am resemnat. Tot ce pot face, este să constat. Nu se mai poate face nimic împotriva răului. Viciul e în morală, şi a cuprins societatea ca întreg.
EUGEN: Dacă am lua atitudine, ar da înapoi. Nu vezi că acţionează din umbră, ca răufăcătorii ?
MARA: Ce o fi făcând bietul bătrân ?.. Dece nu îmi telefonează !?
CHRISTU: Mara, hai să stăm jos... Afară s-a mai răcorit... Să ieşim pe terasă...

SCENA III-a
Alin, Wanda.

ALIN (**o acostează pe Wanda**): Wanda, rămâi cu mine, te rog.
WANDA (**surâzătoare**): Da, frumosule .
ALIN: Wanda, nu înţeleg dece te-ai supărat. Ce ţi-am făcut?
WANDA (**surâzătoare**): Tu nu mi-ai făcut nimic, frumosule... Mi-ai făcut cea mai bună impresie...
ALIN: Atunci, dece mă dispreţuieşti ?
WANDA: Nu ştii cum sunt femeile ? Capricioase...
ALIN: Eu te iubesc Wanda, ştii foarte bine.
WANDA: Ei, nu mai spune !.. Şi ?.. Foarte bine faci !.. Nici nu mi-aş închipui că un bărbat adevărat poate trece pe lângă mine indiferent... I-aş recomanda un consult endocrinologic.
ALIN: Nu poţi vorbi nici un moment serios.
WANDA: Trăim într-o lume foarte serioasă, Aline...
ALIN: Mă refeream la cu totul altceva...
WANDA: Ce poate fi mai serios, decât ceea ce vezi acum în casa asta !?
ALIN: Eu mă refeream la noi doi. Am fost atât de fericiţi. Până mai ieri erai atât de drăgăstoasă...
WANDA: Ştiu, cocoşelule... Mi-a trecut.
ALIN: Wanda, eu nu m-am schimbat cu nimic.

WANDA: Poate... M-am schimbat eu !
ALIN: Dece !? Ce am făcut atâta de grav?... Toţi vă uitaţi la mine ca la un ciumat. Toţi mă apostrofaţi din priviri... Simt mustrarea voastră tăcută de peste tot... Ce am făcut? !?
WANDA: Mai nimica... Era să bagi un om în mormânt... Tu nu trebuie să iubeşti, Aline, eşti prea violent. Ai fi în stare să mă strângi de gât... Poate că sunt eu un fel de Carmen, dar nu am nevoie de un Don Jose...
ALIN: Toată vina a fost a ei... A înscenat totul ca să mă întărâte. Aţi complotat cu toţii împotriva mea... S-a răzbunat!.. Am căzut în cursă şi m-am compromis... Ei am să i-o plătesc eu... Dar pe tine, Wanda, te ador...
WANDA: Mă adorai şi când ai pălmuit-o pe nevasta ta ?
ALIN: Sigur că da.
WANDA: Nu, Aline, atunci o adorai pe ea !
ALIN: Ciudat mod de a vedea aveţi voi, femeile: am pălmuit-o pentrucă o iubeam !
WANDA: Nu-mi plac oamenii violenţi... Trăim destulă angoasă în ziua de azi. În jurul nostru foşgăe o junglă sălbatecă, pe care numai înaintând o defrişăm... Îmi e groază de violenţă, băiete... Nu pot suporta gesturile tari !...
ALIN: Dacă strigam la tine, aş fi înţeles...
WANDA: Crede-mă, la aşa ceva nu vreau să ajung... Este destul că ai strigat la alţii.
ALIN: Wanda, iartă-mă... În momentele acelea nu am fost eu; o clipă nu am mai fost eu... Mi s-a întunecat mintea...
WANDA: Aşa ziceţi toţi... Aşa zic şi marii criminali... Dacă îi întrebi, la puşcărie nu se simte niciunul vinovat.
ALIN: Mă jigneşti... Tu poţi vorbi atât de aprins... Ce romantică puteai fi, până mai ieri... Cât de frumoasă era dragostea noastră...
WANDA: Sunt nestatornică... Îmi pare rău... Nu pot iubi pe nimeni foarte mult timp.
ALIN: Probabil că ai pe altcineva !...
WANDA: Se prea poate, frumosule, dece nu ?
ALIN: Iubeşti alt bărbat !
WANDA: Ar fi încântător... Eu numai în iubire simt că înfloresc.
ALIN: Cât timp, la asta nu te gândeşti ?
WANDA: Cât timp mai pot... Niciodată nu e prea târziu.
ALIN: Bănuesc cine ar fi preopinentul... Te uitai cu nişte ochi mari la Eugen... Cred că a simţit-o şi el. Te încântă nenorocirea lui.
WANDA: E un băiat atrăgător...
ALIN: Nu negi, aşadar... Am ghicit... Ai găsit o victimă nouă, mustind de sânge, numai bună de înţepat.
WANDA: Doar nu vrei să faci acuma din nou o dramă !
ALIN: Vrei să mă înnebuneşti, am impresia. Spui că nu îţi place violenţa, dar o cauţi! Vă ştiu eu pe voi... Aţi jubilat cu toate când am explodat. V-a făcut o plăcere nebună.
WANDA: Aaa, pe mine altercaţiile dintre bărbat şi femeie (până la un punct, iubitule, până la un punct)... îmi dau o stare de excitaţie incontestabilă... Tu ai ţipat însă la un om bătrân, respectabil... Asta a fost ceva total lipsit de bun gust.
ALIN: Îl vrei pe Eugen !...
WANDA: Ţi-am mai spus că mi se pare atrăgător... Şi foarte nefericit, bietul oarecare...

ALIN: E un vânat pe cinste !... Are salariu mare, maşină, confort...

WANDA: Excelent !
ALIN: Şi abia aşteaptă o inimă dulce, mângâietoare ca a ta !
WANDA: Crezi ? Este tot ce îmi doresc !...
ALIN: Du-te !... Va începe să-şi plângă nevasta pe umărul tău...
WANDA: Tu ai face şi mai rău... Ai fi gata să mă plângi pe mine pe umărul ei.
ALIN: Îmi lipseşti foarte mult, Wanda, nu mă părăsi...
WANDA: Mă va iubi şi el, la fel de mult... Nu-ţi face griji... E un tip liniştit... Oamenii liniştiţi sunt adeseori foarte devotaţi în dragoste.
ALIN: Tocmai bun de luat de soţ !
WANDA: Dece nu, Aline ? Încep să îmbătrânesc... Ar fi timpul să mă aşez...
ALIN: Ai accepta tu captivitatea ? Nu te mai recunosc !...
WANDA: Aş fi fericită să fiu captivă în braţele unui om cald...

ALIN: Vei suporta tu căsnicia !.. Tu !... Abia aştept să o văd şi pe asta !.. Atunci sunt sigur că vei fi a mea...
WANDA: Speră !... Acum însă lasă-mă... Oamenii ăştia sunt prea amărâţi... Ţie îţi arde de cu totul altceva... Mă duc să mai stau cu Mara... Are nevoie de ajutorul meu.
Wanda iese. Alin rămâne bosumflat. În scenă intră Werner şi Eugen. Alin le iese în întâmpinare.

SCENA IV-a
Alin, Werner, Eugen.

ALIN (către Werner): Werner, te rog să mă ierţi.
WERNER (răstit, cu ochii sticloşi): Nu face nimica.
ALIN: Nu am ştiut ce fac... M-am purtat ca o brută...
WERNER (răstit): Ţi-am zis că nu face nimic !...
ALIN (încurcat): Atâta am vrut... Să-ţi cer scuze... Ce mai faci Eugen ?
EUGEN: Bine.
ALIN: Ai aerul că te simţi rău...
EUGEN: Dela excelent în sus...
ALIN (neştiind ce să mai spună): Hm... Ce tragică întâmplare... S-ar putea să fim cu toţii implicaţi. Ar fi mai bine să nu mai venim o vreme prin casa asta...
EUGEN: Fugiţi !... Ca şobolanii... Când se scufundă corabia, fugiţi ! Dacă te întreabă cineva ce ai furat de aici !? Sau, şi mai rău, dacă te întreabă ce ai vorbit aici! Ce relaţii aveai cu gazdele!...
ALIN: Avem ceva de ascuns ?
EUGEN: Mai ştii ? Când te vor bubui la securitate, poate vei găsi ceva de zis.
ALIN: Eşti nebun... Ce se poate spune despre ce se discuta aici !?
EUGEN: Dacă nu ai nimic de zis, inventează !
ALIN: Măi Eugene, şi tu eşti împotriva mea? Uiţi că tu erai prietenul meu... Eu te-am adus aici...
EUGEN: M-am săturat de tine.

WERNER: Lasă-l în pace, dacă spune că s-a săturat...

ALIN: Ştiu că eşti necăjit... Îmi pare rău... Mie ar fi trebuit să-mi povesteşti întâi necazul tău, şi nu celorlalţi.
EUGEN (mai calm): Mă voi descurca... Voi depăşi impasul...
WERNER: Nu ştiu care dintre noi detestă mai mult oamenii...Urâţi-vă, hai, urâţi-vă! Îmi face atâta plăcere... Nu era mai frumos, dacă băiatul ăsta punea mâna pe o mitralieră şi o rădea pe nevastă-sa, înainte de a pleca la Paris?
EUGEN: Nu are nici o vină ! A cedat presiunilor. Cum ar putea trăi acolo, fără de sprijinul unui bărbat ?
WERNER: Şi tu ce erai ?
EUGEN: Eu eram un nimeni... Un ins pe care ar fi trebuit să-l întreţină.
WERNER: Atuncea, să stăm aicea... Aici suntem cu toţii cineva ! Ne ascundem în blana asta infectă... Dar a venit pisica şi ne-a scărmănat...
ALIN: Werner, dece eşti atâta de cinic ! Dece vorbeşti urât despre prietenii tăi !?
WERNER: Vorbesc urât despre cine îmi place! Iar de voi m-am săturat ! Ce te miri ? Eu, cel puţin sunt neamţ... Nu am nici în clin, nici în mânecă cu hoarda voastră barbară... Dar el ?.. Uită-te la el... Nici el nu poate să vă sufere.
EUGEN: Le-am strigat în faţă dispreţul meu directorului institutului şi secretarului de partid. Începuseră să tremure. Le-am spus că nu sunt decât nişte paraziţi, nişte lingăi, nişte marionete, că sug lefuri mari şi că nu fac nimica, că puţin le pasă de bunul mers al instituţiei, că au făcut din ea o cloacă pe care o exploatează. Le-am spus că vreau să plec din ţara asta, că vreau să lucrez într-o lume unde munca este respectată. Am ţipat la ei cât de tare am putut, şi ce crezi că au făcut ? M-au bătut pe umăr... Au zis că am dreptate, că împing porţi deschise,.. M-au sfătuit să mă duc acasă, să mai reflectez...
ALIN: Şi te-ai dus acasă şi ai reflectat... De mâine o iei iar dela capăt.

SCENA V-a
Mara şi toţi ceilalţi se reîntorc.

MARA: Vai de mine, cred că s-a întîmplat ceva rău... Dece nu telefonează !? Vă mulţumesc că aţi făcut ordine pe aicea, băieţi... Mai e ceva de băut ? Mai turnaţi-mi şi mie.
CHRISTU: Mara, are să-ţi facă rău !
MARA: Ce mai contează !?
WANDA: Ai băut deja prea mult. Băieţii ăştia au desfăcut toate sticlele.
MARA: Când eram mică... o duceam foarte greu. Tot timpul îl chemau pe tata la siguranţă. Îi mai dădeau drumul din închisoare, iar îl băgau... Nu ne ajungea, cât câştiga el în perioada când se ducea la fabrică. Când venea dela gherlă... ne aducea jucării. Cum făcea, nu ştiu... De unde lua banii ! Încât noi, copiii, ne bucuram când îl băgau la închisoare, pentrucă de acolo venea cu jucării. Mama îl certa: nu îţi iubeşti copiii, nu vrei să ai grijă de ei !.. Ea spăla rufe pe la casele mai bogate, ca să ne întreţină. Cum să nu ne iubească! Ne iubea foarte mult !... Dar nu putea rezista... Nu a putut niciodată să rabde nedreptatea.... Când au venit comuniştii la putere, am crezut că ne-a pus Dumnezeu mâna-n cap. Atunci am făcut Institutul de Teatru... Dar pe urmă ... au apărut greutăţi şi mai mari.

Se aud bătăi în uşa deschisă. Intră doctorul Frâncu. Mara îi iese în cale şi îi cade de gât.

SCENA VI-a
Frâncu plus Ceilalţi.

MARA: Uite în ce hal ne-au adus, Horia !..
FRÂNCU: Cine a făcut asta !?
MARA: Nu ştim... Tata e internat în spital, probabil la Urgenţă... El ar cunoaşte amănuntele, dar nu poate vorbi... Poate te duci şi tu să îl vezi...
FRÂNCU: Sigur, sigur... Mai e vorbă ? L-au lovit atâta de rău ?
MARA: De dimineaţă era singur acasă... Noi toţi ceilalţi, plecaserăm în oraş... Săndel era la grădiniţă. Când m-am întors, l-am găsit zăcând pe jos, desfigurat. Era plin de vânătăi şi de sânge... Din apartament vezi ce au făcut !
FRÂNCU: Aţi reclamat cazul la Miliţie ?
MARA: Au fost, au anchetat, au luat amprente... Nu putem şti cine a fost.
FRÂNCU: Bine. Am să mă duc... Ce nenorocire !.. Arăţi foarte rău. Nu ţi-a spus nimeni ?
WANDA: De atâta timp îi spun să nu mai bea, şi să ia un diazepam.
FRÂNCU: Acuma, diazepamul la băutură nu este bun.
WANDA: Nu am putut-o opri.
FRÂNCU: Nu se mai ţine pe picioare, nu vedeţi ? Aşezaţi-o pe canapea... Ascultă, Mara, nu mai bea ! Tu erai o fată bună, şi mă ascultai altădată... Haide dincolo...
MARA (văietat, alintându-se): Da, Horia, dar acum e o situaţie specială... Nu pot rezista fără să beau...
FRÂNCU: Hai cu mine... Vei sta puţin întinsă şi-ţi vei reveni. Făceţi-i o cafea. (Ies. Doctorul o ia pe Mara cu el, împreună cu Wanda).

SCENA VII-a
Alin, Christu, Werner, Eugen, Frâncu.

CHRISTU: Femeia asta se va îmbolnăvi. Au adus-o într-un hal fără hal.
ALIN: Socru-meu are într-adevăr clasă... Aţi văzut cum l-a ascultat !? Pe el l-am stimat întotdeauna. Când vorbeşti cu el, nu se poate să nu-l respecţi. E aşa instruit, atât de logic... Insistând, în fiecare dintre noi îl poţi vedea pe strămoşul ţăran. Horia nu-şi uită prestanţa niciodată.
CHRISTU: Da, este un om elevat... Nu mai sunt mulţi ca el în ţara asta.
FRÂNCU (revenind): Aşadar, trebuie să plec... Ar fi bine să cunosc mai exact amănuntele... Spuneţi-mi... L-a văzut vreunul dintre dumneavoastră pe bătrân după accident ?
WERNER: Eu l-am văzut, când îl urcau în salvare.
FRÂNCU: Cum arăta ?
WERNER: Era aranjat bine de tot... Făcuseră treabă bună băieţii...
FRÂNCU: Mai precis... Ce vrei să spui ?
EUGEN: Domnule doctor, noi am ajuns la concluzia că bătrânul a fost molestat intenţionat, la ordin, de către oamenii Securităţii.

FRÂNCU: Nu am mai auzit aşa ceva...

EUGEN: Au mai fost cazuri !... În mod invariabil, vina se dă pe diverşi infractori... Adevăraţii făptaşi nu ies niciodată la iveală.
FRÂNCU (către Christu): Şi dumneata crezi în ipoteza domnului inginer ?
CHRISTU: Da. Borfaşii care deunăzi au fost lăsaţi să bântuie capitala, fie i-ar fi dat cu ceva în cap, fie l-ar fi înjunghiat. Se pare că omul a fost bătut metodic, şi că ăsta a fost de fapt singurul scop al descinderii.
FRÂNCU: Este prea multă violenţă în lumea de azi... Agresiune şi jaf, bestialitate, demenţă... Nu ştiu ce e cu noi.
CHRISTU: Nu se mai respectă omul, nu se mai respectă bătrâneţea, nu se mai respectă valoarea, nu se mai respectă drepturile. Îmi pare rău să o spun: Totul provine din criza filozofiei. Filozofia a murit. Moartea filozofiei îşi are consecinţele ei. Fără ea este haos.
FRÎNCU: Nu este momentul să facem filozofie. Daţi o explicaţie prea... filozofică.
CHRISTU: Vreţi să spuneţi nerealistă...
FRÂNCU: Nu văd legătura...
CHRISTU: Fiecare epocă şi-a avut filozofia ei, cu corolarul ei moral caracteristic. Nu este de mirare că apogeul filozofiei a fost atins în antichitate. Evul mediu a fost tributar filozofiilor creştine. Idealismul a prelungit, după renaştere, respectul Creatorului şi încrederea în transcendent. Mai încoace, pozitivismul burghez a deschis omului încrederea în ştiinţe şi în cunoaştere. Apoi au venit Nietzsche şi Marx. Ei au ucis filozofia. Sistemele lor nici nu sunt filozofii, ci doar nişte doctrine extremiste. Oamenii astăzi nu mai au încredere în nimic. Odată cu declinul filozofiei, s-a prăbuşit şi axiologia, măsura valorilor.... Oamenii nu mai separă binele de rău, valoarea de nonaloare. Moartea filozofiei înseamnă haos.
FRÂNCU: Da, o descumpănire a omului fără precedent observ şi eu.
CHRISTU: Priviţi în jurul dumneavoastră !.. Fiecare se crede individul suprem, cel căruia i-a fost dedicată creaţia... În numele acestor noi filozofii s-au comis mai multe crime decât cele atribuibile criminalilor înnăscuţi.
ALIN: Iată cum poate apare o societate criminală. Cred că acum are dreptate.
CHRISTU: Copiii criminali ai lui Marx au comis de mii de ori mai multe crime decât copiii de tip Rascolnicov ai lui Nietzsche. Şi aceasta este filozofia care ni se predă nouă astăzi în şcoli. Dreptul unei jumătăţi a societăţii de a extermina cealaltă jumătate.
FRÂNCU: E abil... Oricum o întoarcem, ne aduce acolo unde vrea el. Viaţa e prea complicată, pentru a fi înţeleasă exhaustiv de vreo filozofie, domnule. Dumneata, care te consideri filozof, ce ai pune în loc ?
CHRISTU: Visez la o zi în care îmi voi scrie tratatul meu de filozofie a Întregului ! În centrul acestei filozofii trebuie tratată existenţa echilibrului. Oamenii au sesizat-o din începuturi, şi pentru a-l explica l-au inventat pe Dumnezeu. Astăzi nu mai putem susţine cu probe existenţa unei fiinţe supreme, creatoare de univers. Trebuie să găsim, să explicăm fundamentele posibile ale echilibrului. În arealul echilibrului, mondial şi universal, forţele trebuie să înveţe să conlucreze armonios.
FRÂNCU: Numai că vezi dumneata, nici marxiştii nu neagă existenţa unui echilibru, dar îl atribue ciocnirii contrariilor... Găsim mereu termeni ademenitori...
CHRISTU: În concepţia mea, echilibrul e totul. Aţi auzit dumneavoastră de un proton

ciocnindu-se cu un electron ? Arunci câţiva stropi de apă pe o sticlă, vine gerul, îngheaţă, şi moleculele se dispun în cristale de o armonie perfectă. Totul în univers se supune legilor echilibrului, viaţa inclusiv. Nu există nimic înafara echilibrului.

Echilibrul unui sistem înseamnă nu numai ponderea tuturor elementelor lui, a miliardelor de elemente care îl constitue, dar şi interacţiunea lor pozitivă. Când una singură se deranjază, toate iau poziţii noi, pentru a reface echilibrul pierdut.

ALIN (savant): Ţi-aş putea da exemple din fiziologie...

CHRISTU: Am spus, viaţa este un exemplu de echilibru constructiv... Dar şi moartea... În societate moartea echilibrului, propusă de o filozofie nerealistă, înseamnă haos. Este ceeace trăim noi acum... Involuăm... Trăim în a doua jumătate a secolului XX în plină barbarie.... Două războaie mondiale, două revoluţii extremiste, dinamitarea progresivă a culturii, a tuturor artelor...

FRÂNCU: Adevărat, involuăm...

CHRISTU: Secolul viitor trebuie să ne aducă un nou început. Ne trebuie o filozofie nouă, care să fie bine şi uşor înţeleasă de către om, şi care să pună bazele echilibrului viitor.

FRANCU: Am întârziat... Trebuie să plec... Viitorul ăsta este departe, Christule ! Noi trăim azi, nu gândim filozofic şi... vrem să existăm.

SCENA VIII-a

Aceiaşi plus Radu, Ioana şi Mara

Ioana şi Radu intră în scenă foarte abătuţi, înlăcrimaţi.

ALIN: Radu, Ioana, s-au reîntors !... (Murmur general).

CHRISTU (întâmpinându-i): Ce s-a întâmplat, Radule ?

RADU (face un semn de neputinţă din mâini): Jale !...

MARA (apărând din dormitor): Au venit copiii !.. Ioana, fetiţa mamii, ce face bunicul ? (femeile se îmbrăţişază).

IOANA: Mamă, bunicul a murit !...

MARA: Presimţeam eu !... E monstruos... Monstruos !

RADU (către bărbaţi): A avut fracturi multiple de coaste, de maxilar... şi hemoragie internă. Nu a putut fi salvat !...

Femeile plâng. Christu o sprijină pe Mara.

FRÂNCU (îndreptându-se către ieşire): Aline, am venit să te iau... Acuma nu mai e nevoie de noi aici... Pentru moment să-i lăsăm pe aceşti oameni cu jalea lor... Vino !.. Sorina îşi cere scuze.

ALIN (supărat): Şi-a bătut joc de mine...

FRÂNCU: Mda!.. Nu prea înţeleg eu ideaţia dumitale. Dar ce mai este de înţeles în ziua de azi! Numai filozoful nostru crede că le poate înţelege pe toate. Aţi avut noroc... Vezi bine că nu toate dramele se limpezesc în final.

ALIN: Viaţa noastră este nespus de grea !..

FRÂNCU: Am reuşit să obţin transferul pentru Sorina... Va face o navetă scurtă, puţin înafara oraşului... Vă puteţi încropi şi voi un cămin. Eu am să mă dau la o parte. Încercaţi să supravieţuiţi prin voi înşivă... Să mergem !... Dănuţ te aşteaptă. Vrea să-i construieşti un vapor...

Cei doi ies. Alin cu oarecare regret, tras de mânecă de către doctor. Ceilalţi rămân aplecaţi în jurul Marei, plini de jale.

SFÂRŞIT

Bucureşti: 30.12.1987.

Observaţie: Unele dintre evenimentele din piesele mele s-au bazat pe intuiţie. În acele vremi lipsea informaţia verificată. M-a uimit când l-am auzit pe David Esrig, revenit în ţară, povestind cum tatăl lui, fost comunist ilegalist, a fost de nenumărate ori arestat, deoarece trimitea scrisori de protest la Comitetul Central, precum eroul meu.

COPERTA A DOUA

Am vrut să fac, prin aceste piese, o frescă dramatică a societăţii comuniste. Scriitorii noştri consacraţi au greşit, când nu au folosit materialul imens, oferit de această lume bolnavă. Teme existau la tot pasul. Astăzi, probabil, le va fi mult mai greu să recupereze. Personajele pe care le descriu sunt parţial fictive, dar ele au culoarea inconfundabilă a timpului, pentrucă au fost descrise la timpul lor. Am vrut să retrăiţi, citind, istoria vie a acelor vremuri triste, născute dintr-o teorie aberantă, pe care unii încă o mai îndrăgesc. Căci experienţa socială tragi-comică, rodul acelei meta-filozofii, nu ar trebui să se uite. Am vrut să fac oamenii să-şi dorească mai mult libertatea.

REZUMATUL PIESELOR INCLUSE ÎN „TEATRU" VOLULUMUL I

1. RUINA (1985). Problema fugii periculoase peste graniţă a tinerilor în perioada comunistă. Acţiunea se petrece într-un viitor îndepărtatat şi foarte sumbru (anii 2000), când criza se persupunea a deveni maximă, economia la pământ. Într-un orăşel minier izolat, în ruină, soseşte un tânăr german, a cărui mamă, românca, se măritase cu un magnat al industriei nemţeşti, venit să vadă locurile. Foarte impresionat de ceeace vede tânărul se hotărăşte să investească în revigorarea producţiei pe temeiuri capitaliste. Oamenii însă, dedaţi la comunism, în ciuda mizerei în care trăiesc, îl refuză: îi dinamitează vila în construcţie, îl alungă. O tânără, Maria, fata inginerului bătrân, îl imploră să o ia cu el. Tinerii fug prin munţi, spre disperarea părinţilor, care aud împuşcăturile multiple ce-i însoţesc la graniţă.

2. CHEIUL FERICIRII (1985). Problema Spitalelor de Psihiatrie: în comunism oamenii erau internaţi la psihiatrie pentru delicte politice. În primele două acte, tânărul Dan Pavel pare să treacă prin experienţe ciudate, extrem de fericite: scrie versuri extraordinare, este iubit, adulat, de două femei deodată, face croaziere pe Mediterana, participă la curse de Formula I, şi este chiar premiat pentru un roman cu premiul Uniunii Scriitorilor. Numai că din când în când are raptusuri din care se vede că a fost anchetat foarte sever la Securitate. În ultimul act se vede că el este internat de fapt într-un spital, cu grave tulburări psihice. La încercarea de sevraj a medicţiei neuroleptice, sedative, spre disperarea familiei, face o criză de panică ce îi obligă pe doctori să reia tratamentul.

3. PALATUL (1986). Problema dărâmării locuinţelor muncitoreşti (reconstrucţia Bucureştiului). Florica, laborantă într-un Institut de Cercetări, a venit în oraş tânără dela ţară şi a trăit o vreme în concubinaj cu un şofer care a murit de Scleroză Laterală Amiotrofică. Prietenele reuşesc să o mărite cu un văduv, muncitor la Vulcan, posesor al unei case la curte dela periferia Bucureştiului. Se părea că Dumnezeu îi pusese Florichii mâna în cap. Numai că, din directivele Partidului, toată periferia este demolată, iar cei doi sunt mutaţi într-o garsonieră din prefabricate. Suferinţele lor la bloc din iarna anului 1985 îi fac să cumpere din nou, cu mari sacrificii, o căsuţă dărăpănată depe Uranus. Exact când erau mai fericiţi, mâna lui Ceuşescu loveşte din nou.

4. EROUL (1986). Arivismul în Comunism făcea victime. Eroul nostru, Marin Sabin, are o poziţie foarte înaltă: este Conferenţiar şi Secretar ştiinţific la Institutul de Istorie, şi speră să devină profesor şi Director al Institutului. Ceeace l-a ridicat, a fost nu numai înrudirea cu un membru CC, dar şi contribuţia lui la falsificarea istoriei. În cele mai favorabile circumstanţe posibile, el află că are cancer. Suferinţa îl dă peste cap, şi îl face să-şi reconsidere compromisurile, crimele trecutului. Se sinucide la vila lui dela Buşteni.

5. ÎMPĂRATUL JUCĂRIILOR (1986). Este o parodie la viaţa lui Ceuşescu. Piesa imaginează o revoluţie împotriva Dictatorului. Revoluţionarii au ocupat oraşul, Palatul imperial, şi posturile de Radio şi Televiziune. Situaţia este foarte gravă: revoluţia se extinde în toată ţara. Împăratul se refugiază cu un singur slujitor şi reuşeşte să se ascundă într-o groapă din grădina palatului, fără a fi descoperit. În cursul luptelor el îi confesează slujitorului toată filozofia sa. În final armata reuşeşte să înfrângă revoluţia, iar Dictatorul se pune pe o represiune sângeroasă. Primul pe care îl lichidează este chiar fostul său slujitor.

6. PROTECŢIE (1987). Soarta îi este fatală cercetătorului adevărat în România comunistă: îl exclude fizic şi spiritual. Filimon Damian este un cercetător pasionat; el a descoperit cu mari sacrificii şi eforturi inimaginale (în dispreţul tuturor) un lucru aproape imposibil: invizibilitatea. Imediat este acaparat de Securitate, care îi oferă „protecţia". În realitate securiştii nu vor decât să pună mâna pe o presupusă bandă de infractori, ce ar vâna secretele ştiinţifice româneşti. Ceeace îl va costa viaţa pe marele cercetător.

7. COLOCATARII (1987). Viaţa în locuinţele naţionalizate. Familia Antonescu, din vechea aristocraţie, este nevoită să convieţuiasă în propria ei casă cu o familie de muncitori. Viaţa lor paralelă este descrisă în piesă pe o perioadă de trei zeci de ani. În tot acest răstimp, inginerul Antonescu şi muncitorul Petică nu se cunosc. Ei se întâlnesc abia în final (în 1981), când, aduşi până la urmă la acelaşi numitor de mizerie, se împrietenesc pentru o sticlă de lapte.

8. CENACLUL (1987). În comunism orice reunire a mai mult de patru persoane era suspectă. Un grup de tineri se organizaseră în casa unei actriţe, pentru a schimba opinii literare şi a discuta. La Cenaclu participau fel de fel de indivizi, şi atmosfera era veselă şi colorată. Din când în când apărea şi un bătrân, vechi ilegalist, participant la Conresul al V-lea al partidului Comunist român. Sărăcia şi mizeria în care se trăia îl desamăgeau profund; drept pentru care a început să scrie scrisori de protest la Comitetul Central. Represiunea a fost violentă: casa devalizată, iar bătrânul bătut mortal, spre disperarea cenacliştilor.